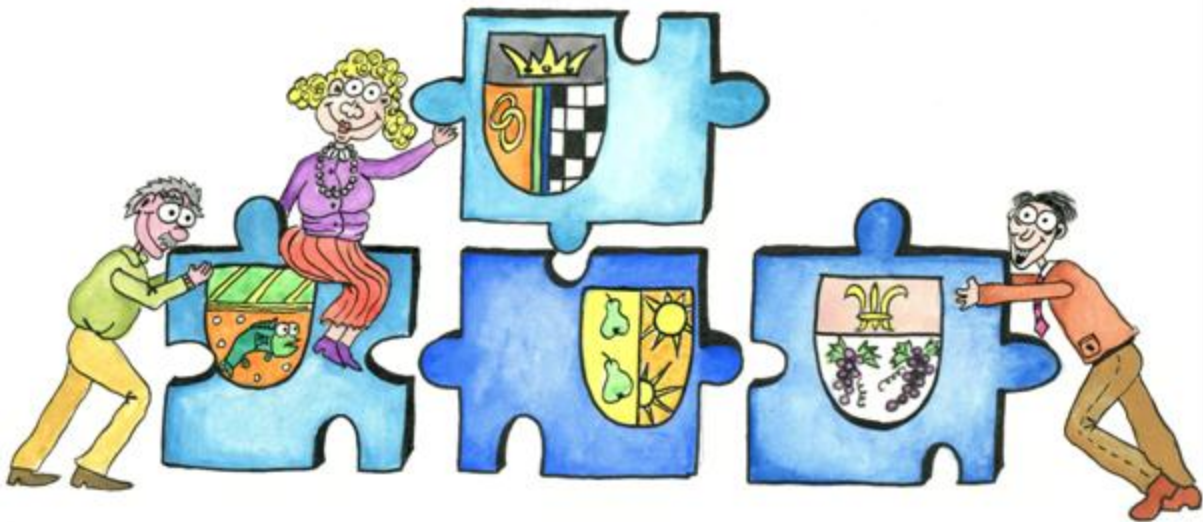

**Strategie území správního obvodu ORP
Moravské Budějovice
v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a
volitelného tématu „Servis obcím samosprávám“**

SO ORP MORAVSKÉ BUDĚJOVICE

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

„Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR“

1.	Úvod.....	6
1.1.	Základní informace o strategii.....	6
1.2.	Stručná informace o městech a obcích správního obvodu.....	8
1.3.	Kontext vzniku a existence strategie.....	11
1.4.	Účel strategie – proč byla zpracována.....	11
1.5.	Uživatelé strategie – komu strategie slouží.....	11
1.6.	Vybrané relevantní významné strategické dokumenty.....	11
2.	Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza.....	13
2.1.	Profil území správního obvodu.....	13
2.1.1.	Identifikace správního obvodu.....	13
2.1.2.	Stručná charakteristika území správního obvodu.....	14
2.1.3.	Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území.....	48
2.1.4.	Aktéři regionálního rozvoje.....	51
2.2.	Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu.....	52
3.	Téma 1.: Školství.....	54
3.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	54
3.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	54
3.1.2.	Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj.....	56
3.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	89
3.1.4.	SWOT analýza školství.....	94
3.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části).....	96
3.2.	Návrhová část pro oblast školství.....	98
3.2.1.	Struktura návrhové části.....	98
3.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy).....	100
3.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	109
3.2.4.	Indikátory.....	115
3.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	120
3.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie.....	120
3.3.2.	Systém změn strategie.....	122
3.3.3.	Akční plán.....	123
3.4.	Závěr a postup zpracování.....	125
3.4.1.	Shrnutí.....	125
3.4.2.	Popis postupu tvorby strategie.....	126
3.5.	Přílohy.....	128
3.5.1.	Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4.....	128
3.5.2.	Seznam zkratk.....	128

4.	Téma 2.: Sociální služby.....	129
4.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	129
4.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	129
4.1.2	Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	130
4.1.3	Analýza rizik, analýza dotčených skupin obyvatel a další analýzy.....	142
4.1.4	SWOT analýza oblasti.....	146
4.1.5	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	148
4.2	Návrhová část pro oblast sociálních služeb	149
4.2.1	Struktura návrhové části	149
4.2.2	Vize a problémové oblasti (okruhy).....	152
4.2.3	Popis cílů v jednotlivých oblastech	159
4.2.4	Indikátory.....	162
4.3	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	169
4.3.1	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	169
4.3.2	Systém změn strategie	171
4.3.3.	Akční plán.....	171
4.4	Závěr a postup zpracování	174
4.4.1	Shrnutí.....	174
4.4.2	Popis postupu tvorby strategie	174
4.5	Přílohy.....	176
4.5.1	Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části	176
4.5.2	Seznam zkratk:.....	181
5	Téma 3.: Odpadové hospodářství.....	182
5.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	182
5.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	182
5.1.2	Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	184
5.1.3	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	214
5.1.4	SWOT analýza oblasti.....	217
5.1.5	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	218
5.2	Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství	219
5.2.1	Struktura návrhové části	219
5.2.2	Vize a problémové oblasti (okruhy).....	222
5.2.3	Popis cílů v jednotlivých oblastech	227
5.2.4	Indikátory.....	230

5.3	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	233
5.3.1	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie.....	233
5.3.2	Systém změn strategie.....	235
5.3.3	Akční plán.....	235
5.4	Závěr a postup zpracování.....	238
5.4.1	Shrnutí.....	238
5.4.2	Popis postupu tvorby strategie.....	239
5.5	Přílohy k tématu 3: Odpadové hospodářství.....	241
6	Téma 4: Servis obcím samosprávám.....	265
6.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	265
6.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	265
6.1.1.1	Metodické listy – výstupy z metodických listů „C“.....	279
6.1.1.2	Část II Poptávka po nabízených službách.....	282
6.1.1.3	Část III Preferovaný způsob dané agendy.....	284
6.1.1.4	Část IV Způsob financování.....	285
6.1.1.5	Strategie zpracování volitelného tématu.....	291
6.1.2	Popis situace ve správním obvodu.....	295
6.1.2.1	Situační analýza v obcích ORP.....	295
6.1.2.2	Část I. Identifikace území z hlediska rozdělení na obce I.; II.; III. stupně.....	304
6.1.2.2.1	Identifikace obce dle pozice starosty.....	305
6.1.2.3	Finanční analýzy ORP.....	315
6.1.3	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	323
6.1.3.1	Analýza cílových (dotčených) skupin.....	323
6.1.3.2	Analýza rizik.....	326
6.1.4	SWOT analýza oblasti.....	328
6.1.5	Souhrn výsledků analýz (analytické části).....	330
6.2	Návrhová část pro oblast volitelného tématu.....	331
6.2.1	Struktura návrhové části.....	331
6.2.2	Vize a problémové oblasti (okruhy).....	332
6.2.3	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	333
6.2.4	Indikátory.....	340
6.3	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	344
6.3.1	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie.....	344
6.3.2	Systém změn strategie.....	347
6.3.3	Akční plán.....	347

6.4	Závěr a postup zpracování	350
6.4.1	Shrnutí.....	350
6.4.2	Popis postupu tvorby strategie	351
6.5	Přílohy.....	353
7	Závěr, kontakty.....	357
8	Přílohy	360
8.1	Seznam tabulek.....	360
8.2	Seznam obrázků.....	366
8.3	Seznam příloh.....	369

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tab. 1 Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Moravské Budějovice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelného tématu (servis samosprávám)
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a „Servisu obecním samosprávám“)
Řešené území	Správní obvod ORP Moravské Budějovice
	Počet obyvatel správního obvodu: 23 732
	Počet obcí ve správním obvodu: 47
	Rozloha správního obvodu: 414 km ²
Názvy obcí správního obvodu	Města: Moravské Budějovice, Jemnice. Městys Želetava
	Obce: Babice, Bačkovice, Blatnice, Bohušice, Budkov, Cidlina, Častohostice, Dědice, Dešov, Dolní Lažany, Domamil, Hornice, Chotěbudice, Jakubov u MB, Jiratice, Kdousov, Kojatice, Komárovice, Kostníky, Láz, Lesná, Lesonice, Lhotice, Litohoř, Lomy, Lovčovice, Lukov, Martínkov, Měnhartice, Meziříčko, Mladoňovice, Nimpšov, Nové Syrovce, Oponěšice, Pálovice, Police, Rácovice, Radkovice u Budče, Radotice, Slavíkovice, Štěpkov, Třebelovice, Vícenice, Zvěrkovice
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Moravské Budějovice
Koordinátor tvorby strategie	PhDr. Zdeněk Janderka
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP Moravské Budějovice
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů dne....Schváleno na shromáždění starostů dne.... Projednáno / schváleno usnesením DSO dne ...
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace...., První schválená aktualizace ze dne
Související legislativa	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozd. předpisů, zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozd. předpisů, zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, vyhlášky ke školskému zákonu, vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících, obecně závazná vyhláška č. 5/2005, kterou se stanoví školské obvody základních škol zřízených Městem Moravské Budějovice, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,

	<p>zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozd. předpisů, vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozd. předpisů, zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozd. předpisů, zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozd. předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozd. předpisů, zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozd. předpisů, zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozd. předpisů, zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, vyhláška 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady ve znění pozd. předpisů, vyhláška č. 115/2002 Sb., o podrobnostech nakládání s obaly, vyhláška č. 641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence, vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, nařízení vlády č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství ČR, vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění, vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s BRO, vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění, směrnice č. 94/62/ES o obalech a obalových odpadech, směrnice č. 91/689/EHS o nebezpečných odpadech, směrnice č. 1999/31/ES o skládkách odpadů, směrnice č. 2000/76/ES o spalování odpadů, směrnice č. 2008/1/ES o přepravě odpadů, nařízení EP a Rady č. 2150/2002 o statistice odpadů, obecně závazná vyhláška č. 3/2012, o místním poplatku za provoz shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, zákon 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozd. předpisů</p>
Doba realizace strategie	2014 - 2015
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Moravské Budějovice, Členské schůze Moravskobudějovického mikroregionu a Jemnického mikroregionu
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Moravské Budějovice realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Moravské Budějovice a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována: PhDr. Zdeněk Janderka, Mgr. Jan Švaříček, Ing. Kateřina Tržilová, Bc. Tereza Kolářová, Bc. Michal Puchnar
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):

	1. školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. volitelné téma: servis obcím samosprávám

(Zdroj: MMR CZ/Veřejné strategie, databáze-strategie.cz)

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 47 obcí, z toho 2 mají statut města.

Tab. 2 Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
 <p>Název obce: Babice Počet obyvatel: 209 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	 <p>Název obce: Litohoř Počet obyvatel: 580 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	
<p>Název obce: Bačkovice Počet obyvatel: 118 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	<p>Název obce: Lomy Počet obyvatel: 126 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	
 <p>Název obce: Blatnice Počet obyvatel: 372 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	 <p>Název obce: Lovčovice Počet obyvatel: 59 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	
<p>Název obce: Bohušice Počet obyvatel: 140 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	 <p>Název obce: Lukov Počet obyvatel: 376 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	
 <p>Název obce: Budkov Počet obyvatel: 373 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	 <p>Název obce: Martínkov Počet obyvatel: 259 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	
 <p>Název obce: Cidlina Počet obyvatel: 94 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	<p>Název obce: Menhartice Počet obyvatel: 143 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	
 <p>Název obce: Častohostice Počet obyvatel: 196 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	<p>Název obce: Meziříčko Počet obyvatel: 94 Zapojení do tvorby strategie: ano</p>	

Název obce: Dědice
Počet obyvatel: 132
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Mladoňovice
Počet obyvatel: 386
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Dešov
Počet obyvatel: 421
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Moravské Budějovice
Počet obyvatel: 7580
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Dolní Lažany
Počet obyvatel: 155
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Nimpšov
Počet obyvatel: 59
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Domamil
Počet obyvatel: 296
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Nové Syrovice
Počet obyvatel: 970
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Hornice
Počet obyvatel: 80
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Oponešice
Počet obyvatel: 192
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Chotěbudice
Počet obyvatel: 101
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Pálovice
Počet obyvatel: 164
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Jakubov u Mor. Budějovic
Počet obyvatel: 597
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Police
Počet obyvatel: 353
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Jemnice
Počet obyvatel: 4195
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Rácovice
Počet obyvatel: 105
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Jiratice
Počet obyvatel: 76
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Radkovice u Budče
Počet obyvatel: 160
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Kdousov
Počet obyvatel: 119
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Radotice
Počet obyvatel: 130
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Kojatice
Počet obyvatel: 294
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Slavíkovice
Počet obyvatel: 214
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Komárovice
Počet obyvatel: 112
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Štěpkov
Počet obyvatel: 112
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Kostníky
Počet obyvatel: 182
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Třebelovice
Počet obyvatel: 437
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Láz
Počet obyvatel: 278
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Vícenice
Počet obyvatel: 201
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Lesná
Počet obyvatel: 89
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Zvěrkovice
Počet obyvatel: 232
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Lesonice
Počet obyvatel: 474
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Želetava
Počet obyvatel: 1539
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Lhotice
Počet obyvatel: 161
Zapojení do tvorby strategie: ano

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP název realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Moravské Budějovice a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a Moravské Budějovice jsou gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce PhDr. Zdeněk Janderka.

Strategie byla zpracována: PhDr. Zdeněk Janderka, Mgr. Jan Švaříček, Ing. Kateřina Tržilová, Bc. Tereza Kolářová, Bc. Michal Puchnar

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tab. 3 Relevantní významné strategické dokumenty (Zdroj: MMR, Kraj Vysočina)

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1	Politika územního rozvoje ČR	www.mmr.cz
2	Strategie regionálního rozvoje ČR pro léta 2007 - 2013	www.mmr.cz
3	Národní rozvojový plán ČR 2007-2013	www.strukturalni-fondy.cz
4	Plán odpadového hospodářství ČR	www.mzp.cz
5	Bílá kniha	www.msmt.cz
6	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2011 - 2015	www.msmt.cz
	Kraj	
1	Zásady územního rozvoje Kraje Vysočina	www.kr-vysocina.cz
2	Program rozvoje Kraje Vysočina	www.kr-vysocina.cz
3	Regionální operační program NUTS 2 Jihovýchod	www.strukturalni-fondy.cz
4	Plán odpadového hospodářství Kraje Vysočina	www.kr-vysocina.cz
5	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Kraje Vysočina	www.kr-vysocina.cz
6	Dopravní obslužnost území Kraje Vysočina	www.kr-vysocina.cz
7	Koncepce rodinné politiky Kraje Vysočina na období 2012 - 2016	www.kr-vysocina.cz
8	Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina na období 2012 - 2017	www.kr-vysocina.cz
9	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2012	www.kr-vysocina.cz
	Mikroregiony, města a obce	
1	Strategický plán rozvoje města Mor. Budějovice	www.mbudejovice.cz
2	Komunitní plán sociálních služeb Mor. Budějovice	www.mbudejovice.cz
3	Strategický plán rozvoje města Jemnice	
4	Strategie rozvoje Jemnického mikroregionu	

Obr. 2 Administrativní členění správního obvodu (Zdroj: Geoportál DMVS Kraje Vysočina)

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

Obyvatelstvo a obce

Tab. 4 Charakteristika území ORP (Zdroj: ČSÚ)

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	47	47	47	47	47	47	47	47
Počet částí obcí	60	60	60	60	60	60	60	60
Počet katastrálních území	61	61	61	61	61	61	61	61
Počet obcí se statutem města	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet obcí se statutem městyse	1	1	1	1	1	1	0	0
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	41 396	41 390	41 398	41 395	41 397	41 398	41 401	41 404
Zemědělská půda	28 280	28 232	28 185	28 155	28 156	28 128	28 103	28 093
Lesní pozemky	10 093	10 099	10 097	10 099	10 097	10 097	10 102	10 099
Zastavěné plochy	503	504	504	507	508	508	508	511
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	58,7	58,8	59,0	58,8	58,6	58,4	57,8	57,3

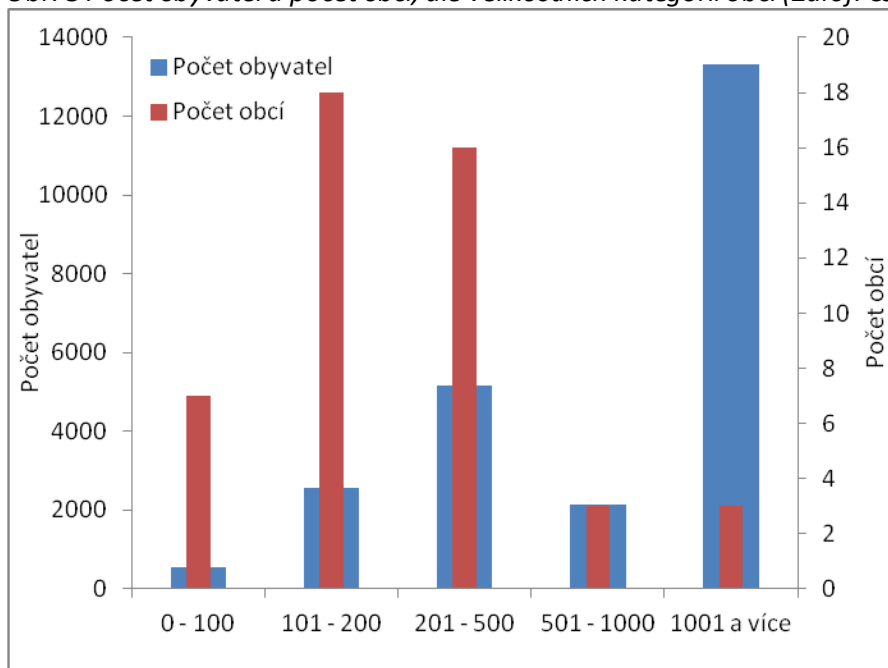
Sídelní struktura, co do počtu i velikosti obcí, víceméně odpovídá celkové situaci v Kraji Vysočina. Pro území je typická velice nízká hustota osídlení, kdy 57,2 obyvatel na km² je hluboko pod republikovým průměrem. Obcí s méně jak 200 obyvateli je celkem 25, tedy více než polovina všech obcí ORP. Na druhou stranu v nich žije pouze 13% obyvatel. V území se nacházejí dvě města Moravské Budějovice.

více a Jemnice, ve kterých žije takřka polovina všech obyvatel (Tab. 6). Rozdrobená sídelní struktura s velkým počtem malých obcí a koncentrace obyvatel ve dvou největších městech je hlavním rysem osídlení SO.

Tab. 5 Velikostní kategorie obcí dle počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

Počet obyvatel	Počet obcí	Počet obyvatel v kategorii	Počet obyvatel v kategorii [%]
0 - 100	7	548	2,3
101 - 200	18	2 548	10,7
201 - 500	16	5 175	21,8
501 - 1000	3	2 147	9,1
1001 a více	3	13 314	56,1

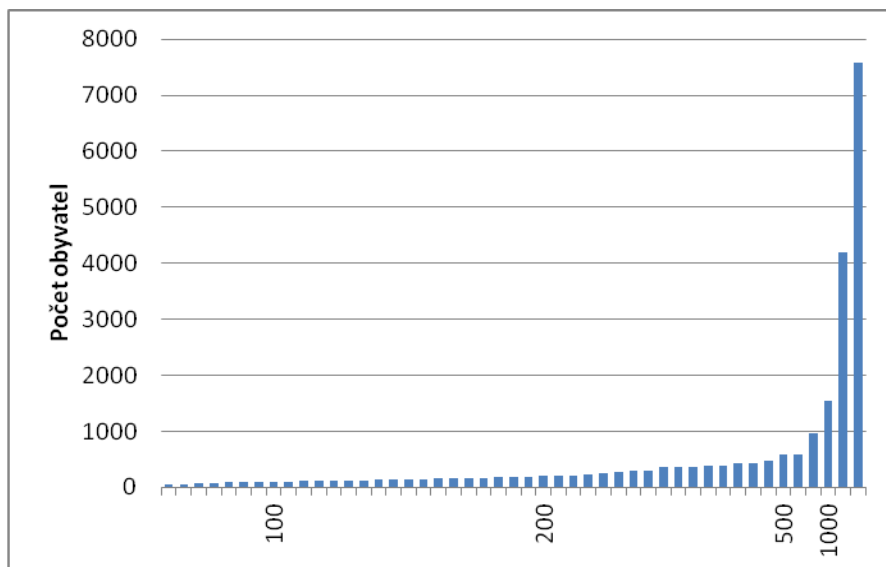
Obr. 3 Počet obyvatel a počet obcí, dle velikostních kategorií obcí (Zdroj: ČSÚ)

Tab. 6 Počet obyvatel ve městech (Zdroj: ČSÚ)

Obec	Počet obyvatel	[%]	[% kumulovaně]
Moravské Budějovice	7580	31,9	31,9
Jemnice	4195	17,7	49,6

Obr. 4 Velikost obcí dle počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

Tab. 7 Demografický vývoj obyvatel v území ORP (Zdroj: ČSÚ)

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		24308	24355	24438	24372	24267	24187	23945	23732
v tom:	muži	12152	12166	12193	12152	12113	12078	11944	11831
	ženy	12156	12189	12245	12220	12154	12109	12001	11901
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	3825	3737	3659	3541	3473	3429	3410	3335
	15 - 64	16781	16858	16966	16965	16909	16820	16463	16198
	65 +	3702	3760	3813	3866	3885	3938	4072	4199
Průměrný věk (celkem)			39,7	39,9	40,2	40,5	40,8	41,1	41,5
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		0,967	1,007	1,042	1,091	1,118	1,148	1,194	1,259
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	2014	1961	1905	1821	1794	1786	1780	1729
	15 - 64	8664	8687	8733	8751	8734	8687	8479	8371
	65 +	1474	1518	1555	1580	1585	1605	1685	1731
Průměrný věk			38,1	38,4	38,8	38,9	39,2	39,61	39,96
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		0,731	0,77	0,816	0,867	0,883	0,898	0,946	1,001
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	1811	1776	1754	1720	1679	1643	1630	1606
	15 - 64	8117	8171	8233	8214	8175	8133	7984	7827
	65 +	2228	2242	2258	2286	2300	2333	2387	2468
Průměrný věk			41,3	41,4	41,7	42,1	42,4	42,7	43,1
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		1,230	1,262	1,287	1,329	1,369	1,419	1,464	1,536
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)									
celková		-83	47	83	-66	-105	-80	-175	-213
přirozená		-50	-40	-14	-46	-41	-7	-51	-85
stěhováním (mechanická)		-33	87	97	-20	-64	-73	-124	-128

Správní obvod má 23.732 obyvatel, čímž se řadí mezi lehce početně nadprůměrné SO kraje. V celorepublikovém srovnání je SO naopak pod republikovým průměrem. Složení obyvatel dle pohlaví mluví lehce ve prospěch žen, i když v celorepublikovém srovnání je rozdíl ve prospěch žen vyšší. Průměrný věk obyvatel je mírně vyšší než v kraji i celé ČR (o 0,2 roku).

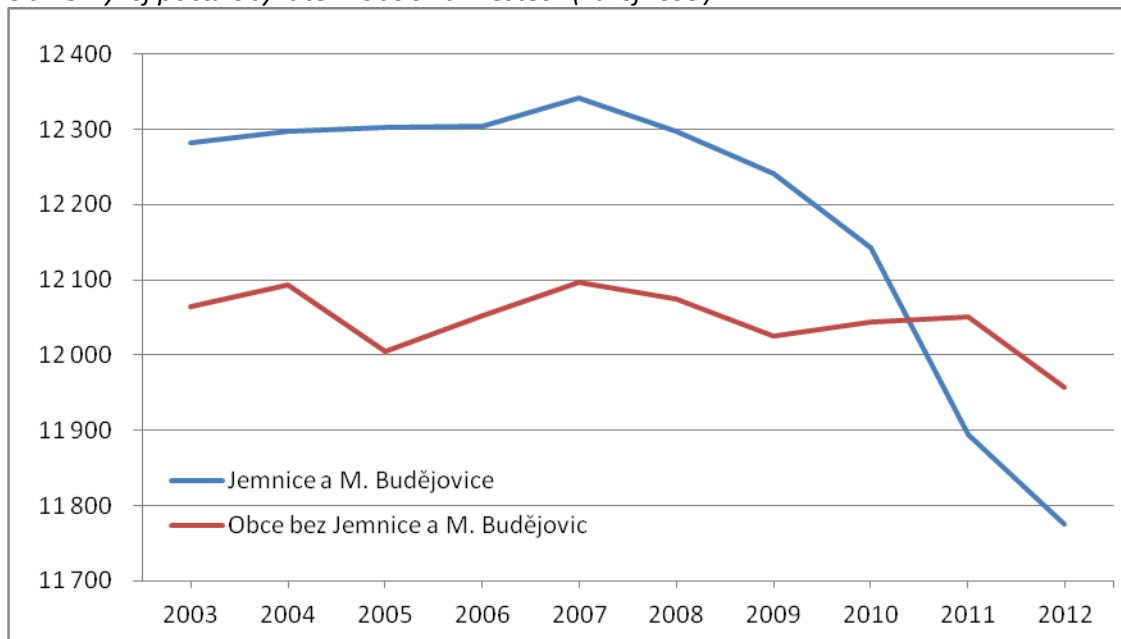
Tab. 8 Vývoj počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

Název obce	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Babice	211	207	202	207	201	195	197	195	203	209
Bačkovice	127	123	124	116	116	118	119	116	117	118
Blatnice	365	367	374	365	363	365	359	359	372	372
Bohušice	113	108	110	111	117	115	117	125	136	140
Budkov	380	375	360	365	365	368	360	364	377	373
Cidlina	111	109	106	107	101	104	98	99	93	94
Častohostice	189	186	195	195	188	186	190	198	200	196
Dědice	138	139	143	140	130	136	130	131	133	132
Dešov	430	422	420	417	424	415	412	417	420	421
Dolní Lažany	137	136	137	145	159	160	152	150	154	155
Domamil	283	291	293	295	298	296	288	295	298	296
Hornice	77	77	75	75	74	74	76	79	79	80
Chotěbudice	107	107	103	105	103	102	103	106	103	101
Jakubov u M. B.	595	600	608	609	611	624	625	614	613	597
Jemnice	4 311	4 340	4 369	4 407	4 437	4 444	4 425	4 404	4 293	4 195
Jiratice	83	83	83	81	81	82	80	78	78	76
Kdousov	109	111	110	107	111	108	107	115	115	119
Kojatice	342	350	344	331	319	326	306	286	279	294
Komárovice	114	113	114	115	114	115	108	115	115	112
Kostníky	224	215	206	202	202	199	195	192	182	182
Láz	272	276	268	268	276	282	277	276	281	278
Lesná	86	85	88	94	99	100	98	97	90	89
Lesonice	490	494	483	483	471	470	472	470	474	474
Lhotice	151	152	156	161	157	158	162	163	165	161
Litohoř	488	522	516	517	574	575	577	600	586	580
Lomy	148	147	143	144	138	135	133	133	132	126
Lovčovice	62	57	56	56	58	59	56	54	59	59
Lukov	375	368	369	374	365	370	372	380	379	376
Martínkov	272	265	266	267	270	267	276	275	274	259
Menhartice	161	161	159	155	152	148	147	145	142	143
Meziříčko	90	94	91	95	94	98	99	102	95	94
Mladoňovice	357	371	360	376	389	390	397	388	386	386
Moravské Budějovice	7 971	7 957	7 934	7 898	7 905	7 853	7 816	7 739	7 602	7 580
Nimpšov	67	66	62	62	64	64	65	65	59	56
Nové Syrovice	1 007	1 015	1 003	1 006	1 003	983	973	971	979	970
Oponešice	178	180	178	185	180	189	192	199	202	192
Pálovice	162	160	160	162	159	161	162	165	169	164
Police	379	390	400	397	388	380	380	382	357	353
Rákovice	105	106	103	109	114	109	108	106	109	105
Radkovice u Budče	141	146	147	147	146	154	164	166	164	160
Radotice	139	141	135	131	138	135	133	137	133	130
Slavíkovice	224	219	221	219	216	218	213	210	224	214
Štěpkov	111	113	107	108	113	106	113	114	114	112
Třebelovice	460	469	466	461	457	449	450	433	435	437

Název obce	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vícenice	213	211	206	203	197	189	193	193	201	201
Zvěrkovice	218	213	213	216	222	227	228	218	230	232
Želetava	1 573	1 554	1 542	1 568	1 579	1 571	1 564	1 568	1 544	1 539

SO součet	24 346	24 391	24 308	24 357	24 438	24 372	24 267	24 187	23 945	23 732
Jemnice a M. Budějovice	12 282	12 297	12 303	12 305	12 342	12 297	12 241	12 143	11 895	11 775
Obce bez Jem. a M. Bud.	12 064	12 094	12 005	12 052	12 096	12 075	12 026	12 044	12 050	11 957

Obr. 5 Vývoj počtu obyvatel v obcích a městech (Zdroj: ČSÚ)

Tab. 9 Změny počtu obyvatel v obcích (Zdroj: ČSÚ)

Název	Rozdíl 2012 a 2003	Rozdíl 2008 a 2007	Rozdíl 2009 a 2008	Rozdíl 2010 a 2009	Rozdíl 2011 a 2010	Rozdíl 2012 a 2011
Babice	-2	-6	2	-2	8	6
Bačkovice	-9	2	1	-3	1	1
Blatnice	7	2	-6	0	13	0
Bohušice	27	-2	2	8	11	4
Budkov	-7	3	-8	4	13	-4
Cidlina	-17	3	-6	1	-6	1
Častohostice	7	-2	4	8	2	-4
Dědice	-6	6	-6	1	2	-1
Dešov	-9	-9	-3	5	3	1
Dolní Lažany	18	1	-8	-2	4	1
Domamil	13	-2	-8	7	3	-2
Hornice	3	0	2	3	0	1
Chotěbudice	-6	-1	1	3	-3	-2
Jakubov u M. B.	2	13	1	-11	-1	-16
Jemnice	-116	7	-19	-21	-111	-98

Jiratice	-7	1	-2	-2	0	-2
Kdousov	10	-3	-1	8	0	4
Kojatice	-48	7	-20	-20	-7	15
Komárovice	-2	1	-7	7	0	-3
Kostníky	-42	-3	-4	-3	-10	0
Láz	6	6	-5	-1	5	-3
Lesná	3	1	-2	-1	-7	-1
Lesonice	-16	-1	2	-2	4	0
Lhotice	10	1	4	1	2	-4
Litohoř	92	1	2	23	-14	-6
Lomy	-22	-3	-2	0	-1	-6
Lovčovice	-3	1	-3	-2	5	0
Lukov	1	5	2	8	-1	-3
Martínkov	-13	-3	9	-1	-1	-15
Menhartice	-18	-4	-1	-2	-3	1
Meziříčko	4	4	1	3	-7	-1
Mladoňovice	29	1	7	-9	-2	0
Moravské Budějovice	-391	-52	-37	-77	-137	-22
Nimpšov	-11	0	1	0	-6	-3
Nové Syrovice	-37	-20	-10	-2	8	-9
Oponešice	14	9	3	7	3	-10
Pálovice	2	2	1	3	4	-5
Police	-26	-8	0	2	-25	-4
Rácovice	0	-5	-1	-2	3	-4
Radkovice u Budče	19	8	10	2	-2	-4
Radotice	-9	-3	-2	4	-4	-3
Slavíkovice	-10	2	-5	-3	14	-10
Štěpkov	1	-7	7	1	0	-2
Třebelovice	-23	-8	1	-17	2	2
Vícenice	-12	-8	4	0	8	0
Zvěrkovice	14	5	1	-10	12	2
Želetava	-34	-8	-7	4	-24	-5

SO celkem	-614	-66	-105	-80	-242	-213
Jemnice a M. Budějovice	-507	-45	-56	-98	-248	-120
Obce bez Jem. a M. Bud.	-107	-21	-49	18	6	-93

Příklad

Přírůstek	1
Beze změny	0
Úbytek 0 - 5	-1
Úbytek 6 - 10	-6
Úbytek více jak 10	-11

Vysvětlivky k tabulce 9 (analytik RT)

Vývoj celkového počtu obyvatel kopíruje vývojový trend celého kraje. Od roku 2007 dochází k permanentnímu úbytku obyvatelstva v důsledku záporného migračního salda i přirozeného úbytku.

Za posledních 10 let ubylo ve SO 614 obyvatel. Větší podíl na záporných statistikách má migrační úbytek, než úbytek přirozený. K nejvýraznějšímu ročnímu poklesu počtu obyvatel došlo v roce 2011 v důsledku úbytku obyvatel v Jemnici a Moravských Budějovicích (*pozn. známou příčinou je klesající počet pracovních příležitostí*) Také v roce 2012 Jemnice jednoznačně vévodí negativním demografickým statistikám. Naopak v Moravských Budějovicích bylo v tomto roce dokonce zaznamenáno více narozených než zemřelých a objem záporné migrace se podařilo snížit. Velmi negativním prvkem ve vývoji počtu obyvatel je odliv obyvatel z obcí (bez Jemnice a Mor. Budějovic). V roce 2012 obcím ubylo rekordních 93 obyvatel (*pozn. migrace za pracovními příležitostmi, odliv mladých lidí, kteří se po studiu zpravidla do „domovských“ regionů nevracejí*).

Zatímco v roce 2011 bylo ve SO 22 obcích s pozitivním celkovým přírůstkem obyvatel, v roce 2012 rostl počet obyvatel pouze ve 12 obcích. Ve většině z těchto 12 ti obcí se ale meziroční růst počtu obyvatel výrazně snížil (Tab. 9). Výjimkou jsou obce Kdousov a Kojatice, v kterých se naopak přírůstek obyvatel v roce 2012 oproti předchozím letům zvýšil. V případě obce Kojatice je důvodem velký migrační přírůstek do lokality Horka (*pozn. příliv zejména romského obyvatelstva z různých regionů ČR, zejména z jihočeského Písku*).

Je pravděpodobné, že nastolené trendy budou pokračovat a celkový počet obyvatel se bude i nadále snižovat ve většině obcí.

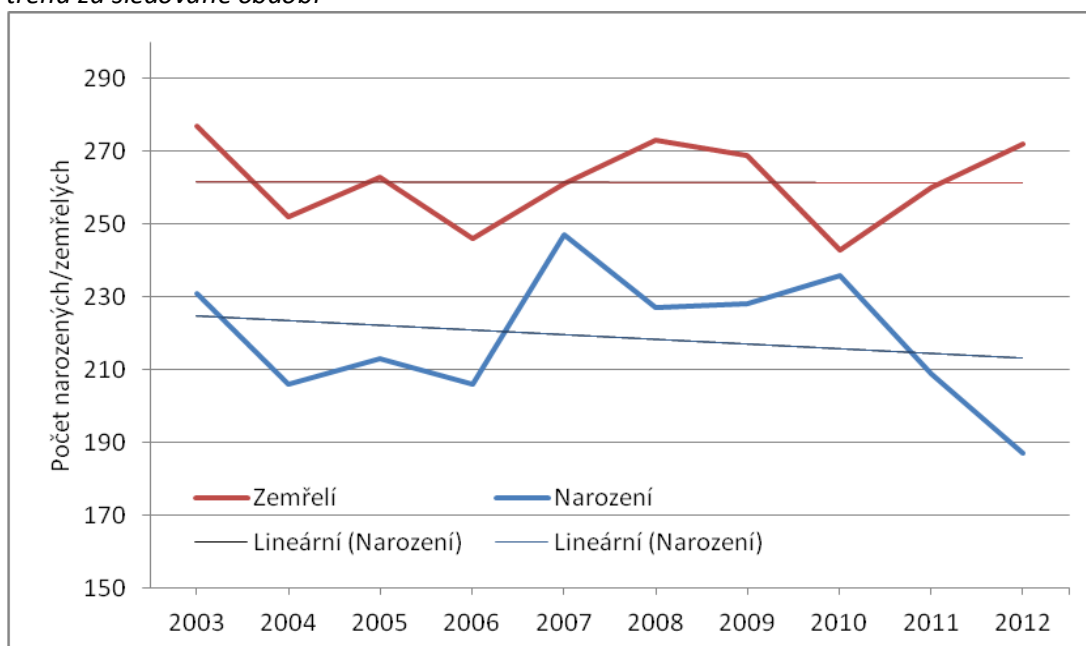
Tab. 10 Obyvatelstvo v roce 2012 (Zdroj: ČSÚ)

Název obce	Počet obyvatel	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
Babice	209	3	2	5	-	1	5	6
Bačkovice	118	-	2	4	1	-2	3	1
Blatnice	372	3	5	4	2	-2	2	-
Bohušice	140	1	1	8	4	-	4	4
Budkov	373	2	5	6	7	-3	-1	-4
Cidlina	94	-	5	7	1	-5	6	1
Častohostice	196	-	4	6	6	-4	-	-4
Dědice	132	2	1	4	6	1	-2	-1
Dešov	421	-	5	12	6	-5	6	1
Dolní Lažany	155	3	2	3	3	1	-	1
Domamil	296	2	3	1	2	-1	-1	-2
Hornice	80	1	-	-	-	1	-	1
Chotěbudice	101	-	2	3	3	-2	-	-2
Jakubov u M. B.	597	4	9	8	19	-5	-11	-16
Jemnice	4 195	31	46	59	142	-15	-83	-98
Jiratice	76	-	2	3	3	-2	-	-2
Kdousov	119	-	-	5	1	-	4	4
Kojatice	294	3	16	37	9	-13	28	15
Komárovice	112	-	2	-	1	-2	-1	-3
Kostníky	182	-	3	9	6	-3	3	-
Láz	278	3	5	5	6	-2	-1	-3

Název obce	Počet obyvatel	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
Lesná	89	-	2	1	-	-2	1	-1
Lesonice	474	5	5	9	9	-	-	-
Lhotice	161	-	3	1	2	-3	-1	-4
Litohoř	580	7	5	25	33	2	-8	-6
Lomy	126	-	-	2	8	-	-6	-6
Lovčovice	59	-	-	-	-	-	-	-
Lukov	376	3	4	1	3	-1	-2	-3
Martínkov	259	3	3	3	18	-	-15	-15
Menhartice	143	2	-	3	4	2	-1	1
Meziříčko	94	-	2	2	1	-2	1	-1
Mladoňovice	386	4	4	5	5	-	-	-
Mor. Budějovice	7 580	68	63	99	126	5	-27	-22
Niměřov	56	-	1	-	2	-1	-2	-3
Nové Syrovice	970	6	18	17	14	-12	3	-9
Oponešice	192	1	2	2	11	-1	-9	-10
Pálovice	164	-	5	-	-	-5	-	-5
Police	353	4	4	4	8	-	-4	-4
Rácovice	105	-	2	-	2	-2	-2	-4
Radkovice u Budče	160	4	1	-	7	3	-7	-4
Radotice	130	-	-	1	4	-	-3	-3
Slavíkovice	214	1	7	1	5	-6	-4	-10
Štěpšov	112	3	1	-	4	2	-4	-2
Třebelovice	437	5	3	4	4	2	-	2
Vícenice	201	-	2	7	5	-2	2	-
Zvěrkovice	232	2	2	5	3	-	2	2
Želetava	1 539	11	13	16	19	-2	-3	-5
Celkem SO	23 732	187	272	397	525	-85	-128	-213

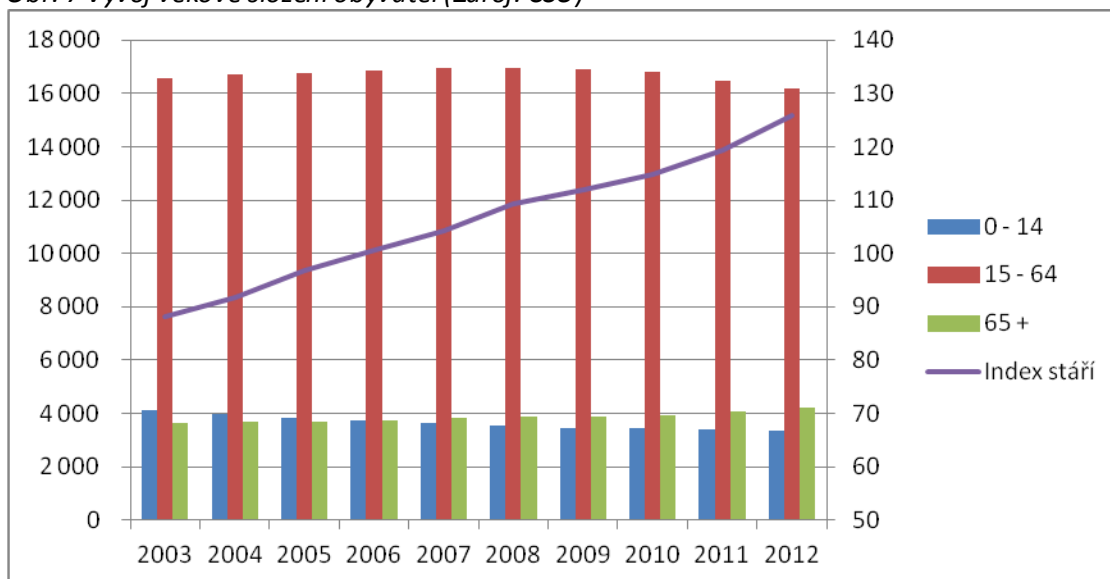
Věkové složení obyvatelstva

Obr. 6 Vývoj počtu narozených a zemřelých (Zdroj: ČSÚ). Pozn.: Označení „lineární“ znamená lineární trend za sledované období

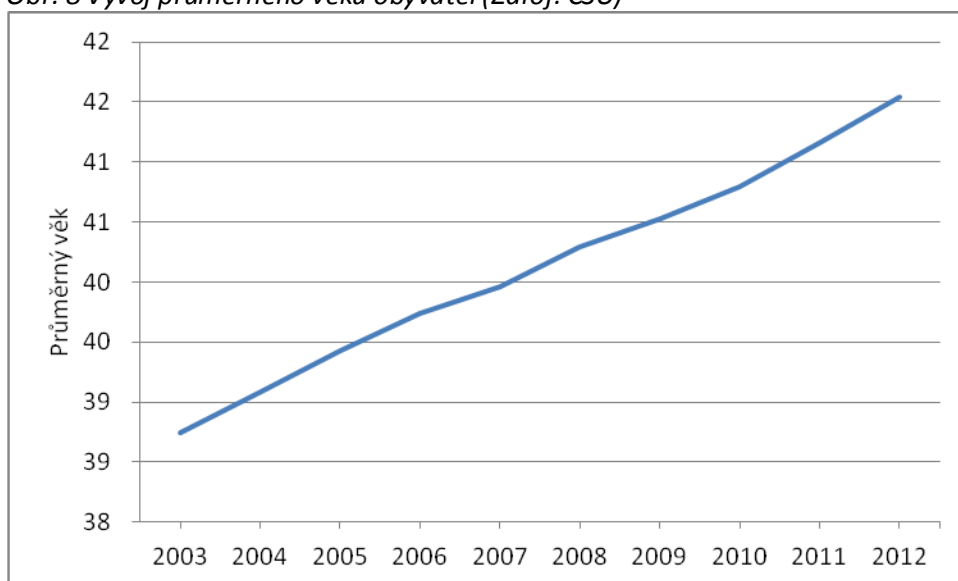
Poměr mezi porodností a úmrtností dlouhodobě nekoresponduje s celorepublikovými ani krajskými hodnotami. Ani v jednom roce v průběhu celého sledovaného období nebylo více narozených než zemřelých. Proti tomu v ČR byl v posledních sedmi letech zaznamenáván přirozený přírůstek obyvatel (i když měl klesající tendenci. Ta „vyvrcholila“ v roce 2012, kdy v rámci celé ČR celkově zemřel stejný počet lidí a stejně bylo i narozených). Navíc počet narozených ve SO se od roku 2007 stále snižuje a ukazatel má jednoznačně klesající tendenci. Společně se stárnutím populace tak bude docházet ke zvyšování rozdílu mezi počtem dětí a důchodců, viz dále.

Obr. 7 Vývoj věkové složení obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

Ve správním obvodu (stejně jako ve větší části ČR) dochází dlouhodobě k nepříznivému vývoji věkového složení obyvatel (Obr. 7). Trvale se snižuje počet dětí, naopak každým rokem roste počet lidí důchodového věku. Dochází také ke snižování počtu ekonomicky aktivních obyvatel, tedy lidí v produktivním věku. Nepříznivý vývoj věkové struktury se odráží i v hroživě narůstajícím průměrném věku obyvatel (Obr. 8). Populace permanentně stárne. Za posledních 10 let je to o 2,8 roku. Také dlouhodobě rovnoměrný vývoj indexu stáří (označující poměr počtu lidí starších 65 let k počtu dětí, viz dále) dává tušit, že trend zhoršování demografické situace bude pokračovat i v nadcházejících letech.

Obr. 8 Vývoj průměrného věku obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

Tab. 11 Věková struktura obyvatel v roce 2012 (Zdroj: ČSÚ)

Obec	Počet obyvatel	Věk						Index stáří
		0 - 14		15 - 64		65 a více let		
		absolutně	v %	absolutně	v %	absolutně	v %	
Babice	209	28	13,4	148	70,8	33	15,8	1,179
Bačkovice	118	14	11,9	81	68,6	23	19,5	1,643
Blatnice	372	54	14,5	252	67,7	66	17,7	1,222
Bohušice	140	22	15,7	88	62,9	30	21,4	1,364
Budkov	373	59	15,8	257	68,9	57	15,3	0,966
Cídlina	94	16	17,0	52	55,3	26	27,7	1,625
Častohostice	196	30	15,3	135	68,9	31	15,8	1,033
Dědice	132	18	13,6	98	74,2	16	12,1	0,889
Dešov	421	62	14,7	283	67,2	76	18,1	1,226
Dolní Lažany	155	24	15,5	115	74,2	16	10,3	0,667
Domamil	296	52	17,6	192	64,9	52	17,6	1,000
Hornice	80	8	10,0	49	61,3	23	28,8	2,875
Chotěbudice	101	13	12,9	68	67,3	20	19,8	1,538
Jakubov u M. B.	597	74	12,4	430	72,0	93	15,6	1,257
Jemnice	4 195	564	13,4	2 952	70,4	679	16,2	1,204
Jiratice	76	9	11,8	53	69,7	14	18,4	1,556
Kdousov	119	10	8,4	89	74,8	20	16,8	2,000
Kojatice	294	47	16,0	147	50,0	100	34,0	2,128
Komárovice	112	16	14,3	71	63,4	25	22,3	1,563

Obec	Počet obyvatel	Věk						Index stáří
		0 - 14		15 - 64		65 a více let		
		absolutně	v %	absolutně	v %	absolutně	v %	
Kostníky	182	20	11,0	126	69,2	36	19,8	1,800
Láz	278	40	14,4	195	70,1	43	15,5	1,075
Lesná	89	7	7,9	69	77,5	13	14,6	1,857
Lesonice	474	67	14,1	324	68,4	83	17,5	1,239
Lhotice	161	25	15,5	112	69,6	24	14,9	0,960
Litohoř	580	103	17,8	396	68,3	81	14,0	0,786
Lomy	126	16	12,7	81	64,3	29	23,0	1,813
Lovčovice	59	15	25,4	37	62,7	7	11,9	0,467
Lukov	376	64	17,0	270	71,8	42	11,2	0,656
Martínkov	259	45	17,4	151	58,3	63	24,3	1,400
Menhartice	143	20	14,0	108	75,5	15	10,5	0,750
Meziříčko	94	13	13,8	62	66,0	19	20,2	1,462
Mladoňovice	386	59	15,3	254	65,8	73	18,9	1,237
Mor. Budějovice	7 580	997	13,2	5 181	68,4	1 402	18,5	1,406
Nimpšov	56	3	5,4	40	71,4	13	23,2	4,333
Nové Syrovice	970	135	13,9	659	67,9	176	18,1	1,304
Oponešice	192	35	18,2	121	63,0	36	18,8	1,029
Pálovice	164	23	14,0	107	65,2	34	20,7	1,478
Police	353	45	12,7	253	71,7	55	15,6	1,222
Rácovice	105	14	13,3	66	62,9	25	23,8	1,786
Radkovice u Budče	160	32	20,0	95	59,4	33	20,6	1,031
Radotice	130	7	5,4	94	72,3	29	22,3	4,143
Slavíkovice	214	26	12,1	150	70,1	38	17,8	1,462
Štěpkov	112	24	21,4	64	57,1	24	21,4	1,000
Třebelovice	437	72	16,5	293	67,0	72	16,5	1,000
Vícenice	201	35	17,4	130	64,7	36	17,9	1,029
Zvěrkovice	232	36	15,5	150	64,7	46	19,8	1,278
Želetava	1 539	237	15,4	1 050	68,2	252	16,4	1,063

SO celkem	23 732	3 335	14,4	16 198	67,1	4 199	18,5	1,259
-----------	--------	-------	------	--------	------	-------	------	-------

Pozn.: Zeleně jsou vyznačeny obce s pozitivním poměrem 0 – 14 a 65+. Červeně obce, které mají index stáří větší jak 1,5

Věkové složení obyvatel není zdaleka optimální. Věková struktura obyvatel, kvantifikována indexem stáří, je ve SO horší než průměr Kraje Vysočina (SO = 1,259 x Kraj Vysočina = 1,200). Ve správním obvodu je v současnosti 3 335 dětí, zatímco důchodců 4 199, tedy o 864 více. Pouze 9 obcí má v počtu obyvatel více dětí než důchodců (Tab. 11). Hodnota indexu se každoročně zvyšuje a za posledních 10 let má téměř lineární průběh (Obr.). Zatímco v roce 2003 měl index hodnotu 0,881 v roce 2013 je jeho hodnota již zmiňovaných 1,259.

Rozevírající se nůžky mezi počtem dětí a důchodců jsou celospolečenským problémem a predikce pro Českou republiku potvrzují dlouhodobé zvyšování tohoto trendu.

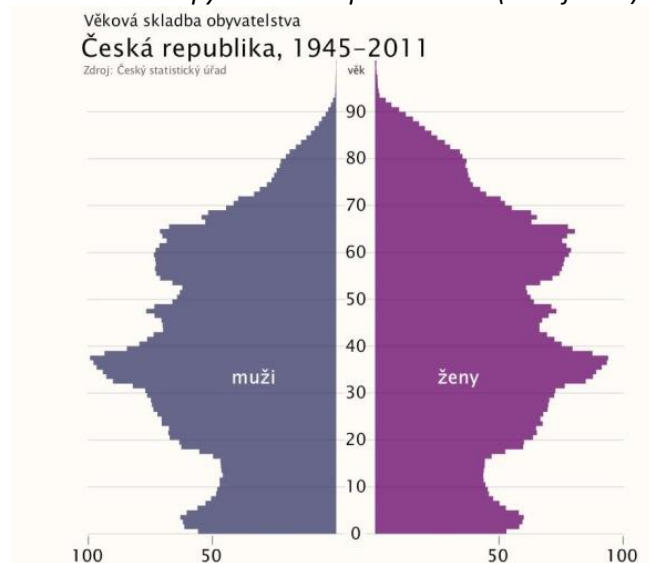
Mírně klesající porodnost, rostoucí průměrný věk, prodlužující se délka života, rostoucí index stáří, přirozený imigrační úbytek obyvatel, to jsou ukazatele, které dávají tušit, že v dohledné době bude nutné řešit mnoho problémů souvisejících nejen se stárnutím populace SO. Nepříznivý vývoj věkového složení obyvatel se promítne do všech oblastí života naší společnosti. Nejvýrazněji se s tímto fe-

noménem bude muset vyrovnávat sociální oblast, trh práce a oblast předškolní výchovy a základního školství.

Odhad vývoje počtu dětí

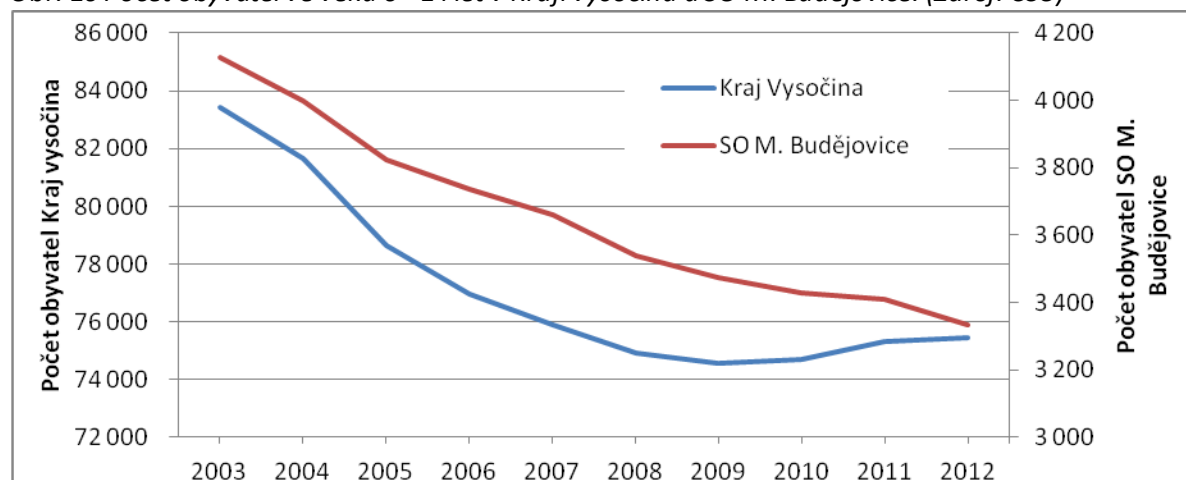
V území se narodilo nejvíce dětí v letech 2007 až 2010. Od roku 2010 dochází k poklesu počtu narozených (viz Obr. 6). To odpovídá i celorepublikovému trendu, kdy byl v letech 2007 až 2010 zaznamenán menší populační boom. V těchto letech se narodily děti „Husákových“ dětí,“ kterým v té době bylo přibližně 33 let (viz Obr. 9). Ukazatel odpovídá i krajským hodnotám - v roce 2012 je zaznamenáno maximum počtu dětí ve věku 0 - 4 let (Obr. 11).

Obr. 9 Věková pyramida ČR pro rok 2011 (Zdroj: ČSÚ)

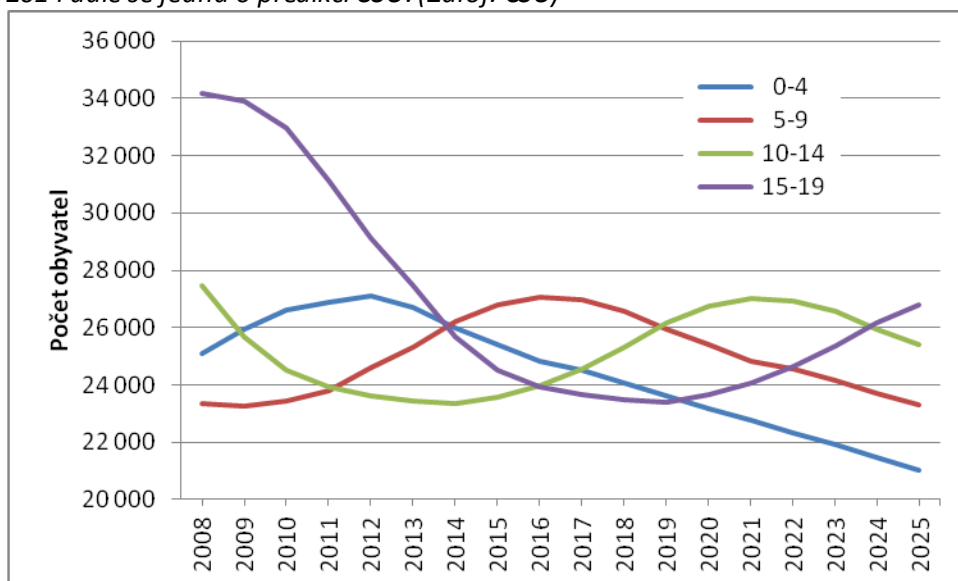

Je velice pravděpodobné, že odhadovaný vývoj počtu dětí (resp. uváděných věkových kategorií) pro Kraj Vysočina bude korespondovat s vývojem ve SO. jak dokládá Obr. 10 - počty dětí ve věku 0 - 14 let v kraji i SO mají těsnou vazbu. Korelační koeficient tohoto vztahu je **0,94**.

Obr. 10 Počet obyvatel ve věku 0 - 14 let v Kraji vysočina a SO M. Budějovice. (Zdroj: ČSÚ)

Obr. 11 Počet obyvatel Kraje Vysočina ve věkových kategoriích 0 až 19 let. Stav k 1. 1. roku (od roku 2014 dále se jedná o predikci ČSÚ). (Zdroj: ČSÚ)

Z předpokládaného vývoje lze usuzovat, že v SO bylo mezi roky 2007 - 2010 dosaženo maxima počtu narozených dětí a v dalších letech bude počet dětí mít dlouhodobě klesající trend. Děti narozené v tomto období dnes (konec roku 2013) dosahují věku 3 až 6 let. Populační vlna tak postihuje mateřské školy (v roce 2012/2013 zaznamenáno nejvíce dětí za poslední rok). Další nárůst počtu dětí v MŠ po roce 2014 není pravděpodobný, pokud nedojde k nějakým pozitivním změnám společenského klimatu a razantní nabídce pracovních příležitostí v regionu. Jak ročníky stárnou, začínají se tyto děti hlásit do základních škol (viz analýza předškolní vzdělávání a základní školství).

Výše popsané odhady počítají pouze s přirozeným pohybem obyvatelstva. Do konkrétního vývoje se může promítat migrace, výstavba a další socioekonomické proměnné. Naději na to, že pokles počtu dětí by nemusel být tak dramatický, jak naznačuje Tab. 9, je v údaji z roku 2013, kdy se v SO narodilo 205 dětí a pokles z posledních dvou let se podařilo zastavit.

Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tab. 12 Stručná charakteristika školství v území ORP (Zdroj: Vlastní šetření RT)

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	15	31,9	
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	9	19,1	
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	5	10,6	
Počet středních škol:	2	2,1	Moravské Budějovice

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
-obory gymnázií	1	2,1	Všeobecné čtyřleté gymnázium
-obory středních odborných škol a praktických škol	2	2,1	Veřejnosprávní činnost a sociální činnost. Oba obory lze studovat prezenčně i dálkově
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	15	2,1	Čtyřleté obory: Mechanik seřizovač, Mechanik instalátérských a elektrotechnických zařízení budov, Obchodník. Tříleté: Mechanik opravář motorových vozidel, Elektrikář - silnoproud, Instalatér, Kuchař - číšník, Obráběč kovů, Opravář zemědělských strojů, Ošetřovatel, Prodavač, Strojní mechanik (zámečnick), Nástavbové studium: Podnikání, Provozní elektrotechnika, Podnikání - dálkové
Počet základních uměleckých škol	2	4,2	ZUŠ Moravské Budějovice, pobočka Jemnice

Tab. 13 Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP (Zdroj: Vlastní šetření RT)

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	37		Počet knihoven je relativně vysoký, pouze 10 obcí nemá knihovnu. Samozřejmě se většinou jedná o malé obecní knihovny (často spjaté s obecním úřadem), kde je malé portfolio knih. Velké (profesionální) knihovny jsou pouze v M. Budějovicích a Jemnici. Rozsáhlejší knihovna je také v Želetavě.
Stálá kina	2		Stálá kina se nacházejí v M. Budějovicích a Jemnici. Ani jedno neprovozuje stálý program. Prostory jsou využívány k jednorázovým akcím (přednášky apod.)
Divadlo	0		V území není klasické divadlo. Města a obce mají kulturní zařízení, který jsou k těmto účelům využívána. Nejpestřejší kulturní nabídka je v M. Budějovicích, popř. v Jemnici
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	2		V M. Budějovicích se nachází muzeum řemesel. Vystavovány jsou zaniklá řemesla, archeologické nálezy z regionu, exponáty z historie města. Muzeum v Jemnici má tematickou expozici z historie města, zaměřenou na dolování nerostů. V současné době je zde také expozice firmy Jemča věnovaná čajům. Obě muzea jsou pobočkami Muzea Vysočiny Třebíč

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Kulturní zařízení ostatní	0		Žádná významnější kulturní zařízení se v území nenacházejí. Města a větší obce mají své kulturní domy, které slouží k pořádání kulturních a společenských akcí (největší Mor. Budějovice a Jemnice). Většina obcí má svá "kulturní zařízení" - jedná se však většinou o místnost, sokolovnu, tělocvičnu apod. prostory. Ty jsou využívány nárázově.
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	2		DDM Jemnice a M. Budějovice
Koupaliště a bazény	1		Koupaliště v pravém slova smyslu se nachází pouze v M. Budějovicích (3 bazény, tobogán, sportovní plochy...). Jinak se zde nachází více menších umělých ploch určených ke koupání, které jsou ale napájeny přírodní vodou.
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	13		Fotbalová hřiště
Tělocvičny (vč. školních)	10		Na malých obcích se jedná o tělocvičny škol nebo TJ Sokol. Tyto tělocvičny jsou většinou menší a hůře vybavené. Nejedná se o moderní vybavené multifunkční tělocvičny. V M. Budějovicích se nachází 6 tělocvičen.
Zimní stadiony kryté i otevřené	1		Krytý zimní stadion se nachází v M. Budějovicích

Kulturní služby jsou navázány zejména na dvě přirozená centra Mor. Budějovice a Jemnice. Obě města disponují kulturními zařízeními, ve kterých realizují širokou škálu aktivit. Respektive přicházejí s takovou nabídkou akcí, která reflektuje poptávku a je rentabilní. I když rentabilní na tak malých městech, jako M. Budějovice a Jemnice, být nemůže, a pokud města chtějí pro své občany kulturní akce pořádat, musí kulturu dotovat ze svých rozpočtů. V menších obcích je společenský život většinou vázán na aktivity dobrovolných spolků (především hasičů a Sokola a jiných zájmových sdružení). Často jsou střediskem spolkového života obecní školy.

V oblasti sportu je situace obdobná jako v kultuře. Dominantním centrem sportovního života jsou Moravské Budějovice a město Jemnice s pestrou nabídkou volnočasových aktivit. Naopak v malých obcích je sport vázán na málo početné spolky, které jsou často jedinou aktivitou v obci (hasiči, Sokol, sportovní kluby při školách aj.). Síť zařízení se zdá být optimální. Na mnoha malých obcích vyrostlo v posledních letech (díky finanční podpoře z EU) množství menších hřišť nebo multifunkčních ploch. Občas se ale stává, že na vlastní údržbu zařízení buď nejsou peníze, nebo obec nemá vlastní lidské kapacity, které by znamenaly aktivní využívání zařízení bezprostředně i v příštích letech. V takových případech tato zařízení bohužel ztrácejí svoji užitnou hodnotu. Jsou využívána příležitostně, zejména víkendovými návštěvníky obcí (chalupáři). Síť sportovišť je hůře dostupná z okrajových částí regionu.

I odtud si však zejména hokejová družstva pravidelně najdou cestu k zápasům regionální hokejové ligy do Moravských Budějovic (*mimochodem Městské zařízení ZIKOS realizuje tzv. městskou ligu s největším počtem hráčských týmů v kraji Vysočina*). Úpravu a investice vyžadují sportoviště a tělocvičny ve městě Jemnice.

Tab. 14 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP (Zdroj: Vlastní šetření RT)

Typ zařízení	Počet	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	2	Polikliniky, v kterých působí více ambulantních lékařů, jsou v M. Budějovicích a Jemnici
Ambulantní zařízení	1	Kromě dále uvedených ambulancí je především v M. Budějovicích dostupné množství specialistů (interna, chirurgie, urologie, kožní, ORL, oční, atd.)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	9	Síť praktických lékařů je rozmístěna po celém správním území. Nejvíce v M. Budějovicích (5) a Jemnici (4)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	2	Pouze Mor. Budějovice (3) a Jemnice (2)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	4	Zubní ordinace jsou v M. Budějovicích (6), Jemnici (2), Želetavě (1) a Litohoři (1)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	2	Mor. Budějovice a Jemnice
Zařízení lékárenské péče	6	M. Budějovice, Jemnice, Želetava
Odborné léčebné ústavy	1	Jemnice - psychiatrie
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	M. Budějovice

Zdravotnická zařízení mají dvě přirozená spádová střediska: Jemnici, a především Moravské Budějovice, kde je soustředěna většina zdravotnických služeb. V Poliklinice, s.r.o. v Moravských Budějovicích jsou soustředěny ordinace praktických lékařů, zubních lékařů, pediatrické ordinace, zastoupeno je také množství lékařů-specialistů (ORL, oční, kožní, urologie, atd.). Kromě toho jsou v Moravských

Budějovicích další soukromé ordinace lékařů i specializovaná soukromá zubní klinika. Obvodní lékaři jsou např. v Želetavě, Polici, Nových Syrovicích, Lesonicích, také v dalších obcích mají lékaři zřízeny výjezdni ordinace. Za specialisty lidé musejí vyjíždět do nemocnice v Třebíči, případně na polikliniku Třebíč. Návštěvy specializovaných zařízení ať již v Moravských Budějovicích, tak v Třebíči mnohdy přinášejí pacientům dlouhé čekací doby i celkově vysokou časovou ztrátu. Přesto dle názorů zdravotních pojišťoven odpovídají dnešním standardům a nic nenasvědčuje tomu, že by se síť zdravotnických zařízení měla do budoucna zahušťovat.

Pro potřeby zdravotnické záchranné služby Kraj Vysočina z důvodu stanovených dojezdových časů zřídil stanici zdravotnické záchranné služby v Jemnici a od roku 2013 novou stanici také v Moravských Budějovicích.

Významným zdravotnickým zařízením je psychiatrická léčebna v Jemnici (PATEB, s.r.o.) s kapacitou 60 lůžek. Léčebna je určena pro závislé na alkoholu, drogách a pro pacienty s psychiatrickou diagnózou. Lůžkové služby poskytuje také LDN Mor. Budějovice (pobočka Nemocnice Třebíč, p. o.).

Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tab. 15 Ekonomická aktivita obyvatel území ORP (Zdroj: statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		11002	6213	4789	
v tom	zaměstnaní	9394	5441	3953	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	7354	4008	3346
		zaměstnavatelé	275	207	68
		pracující na vlastní účet	1229	959	270
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	267	152	115
		ženy na mateřské dovolené	183	X	183
nezaměstnaní		1608	772	836	
Ekonomicky neaktivní celkem		11804	5035	6769	
z toho	nepracující důchodci	5891	2313	3578	
	žáci, studenti, učni	3880	1909	1971	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		826	469	357	

Tab. 16 Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání (Zdroj: statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)

Vyjíždějící do zaměstnání a škol		Celkem	
Vyjíždějící celkem		7 457	
v tom	vyjíždějící do zaměstnání	4 920	
	v tom	v rámci obce	1 681
		do jiné obce okresu	1 987
		do jiného okresu kraje	349
		do jiného kraje	814
		do zahraničí	89

	vyjíždějící do škol	2 537
v tom	v rámci obce	677
	mimo obec	1 860

Tab. 17 Charakteristika domácností (Zdroj: statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)

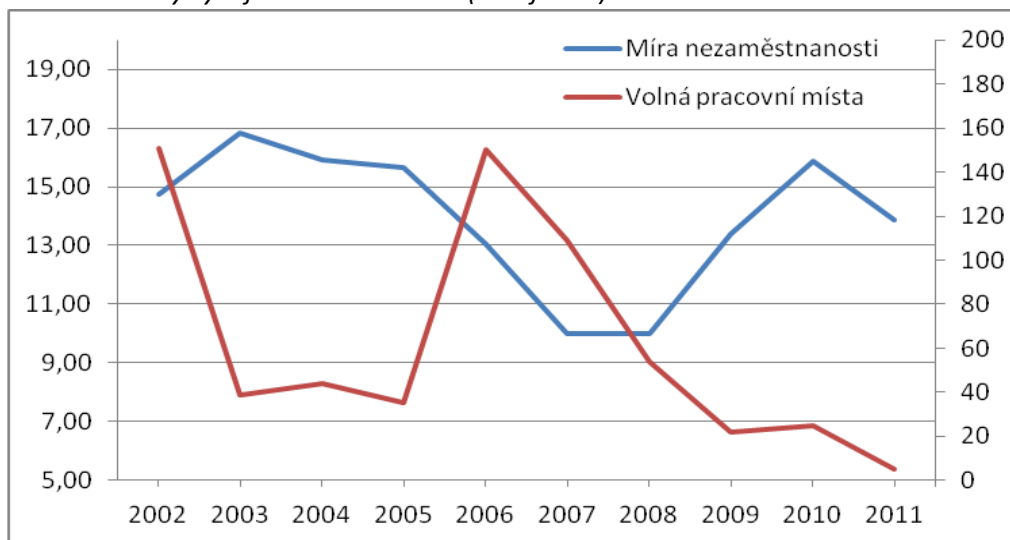
Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			8 894	
v tom	tvořené 1 rodinou		6 077	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	2 872
			se závislými dětmi	2 186
		neúplné	bez závislých dětí	532
			se závislými dětmi	487
	tvořené 2 a více rodinami		218	
	domácnosti jednotlivců		2 383	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		216	

Tab. 18 Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP (Zdroj: Statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeři o zaměstnání	1 710	1 953	1 846	1 894	1 576	1 226	1 188	1 620	1 884	1 651
z toho občané se ZTP (%)	10,6	11,3	12,2	12,8	15,3	18,1	15,5	9,5	9,8	10,1
z toho absolventi (%)	10,1	10,3	8,7	9,3	7,3	6,7	8,1	8,0	5,8	7,3
z toho osoby v evidenci nad 12 měs. (%)	36,8	39,0	42,6	42,3	43,8	40,0	30,2	25,3	30,6	37,6
Volná pracovní místa	151	39	44	35	150	109	54	22	25	5
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	11,3	50,1	42,0	54,1	10,5	11,2	22,0	73,6	75,4	330,2
Míra nezaměstnanosti (%)	14,74	16,83	15,91	15,64	13,03	9,99	9,98	13,41	15,86	13,88

Pozn.: MPSV ke konci roku 2013 nedodalo ukazatele za rok 2012

Obr. 12 Časový vývoj nezaměstnanosti (Zdroj: ČSÚ)

Většina ukazatelů zaměstnanosti, resp. nezaměstnanosti, má dlouhodobě nelichotivé hodnoty. Nezaměstnanost v posledních letech kolísá mezi 10 a 17%. Rozkolísanost ukazatelů souvisí s lokálními zaměstnavateli a tvorbou (rušením pracovních míst). Nárůst počtu pracovních míst v roce 2006 nespojuje se vznikem či rozmachem jednoho zásadního zaměstnavatele, ale s celkově dobrou hospodářskou situací ve světě a hospodářským růstem. V tomto (hospodářsky progresivním) období nabírala nové zaměstnance většina velkých firem. Větší odbyt = nová místa = pokles nezaměstnanosti.

Nezaměstnanost v SO je vyšší, než je krajský (2011 - 9,4%) i republikový průměr (2011 - 8,6). Stav odpovídá i celkově špatné situaci na okrese Třebíč - ten patří v míře nezaměstnanosti k dlouhodobě nejhorším okresům v rámci Kraje Vysočina (Obr. 13) i v rámci ČR. Mnoho obyvatel dojíždí za prací do sousedních okresů (k velkým zaměstnavatelům - např. Bosch Diesel, s.r.o. - Jihlava, Fraenkisch CZ, s.r.o. - Okříšky, nebo Huhtamaki ČR, a.s. a Mann + Hummel, s.r.o. v Přibylaviciích). Výjimkou není ani dojíždění za prací do Rakouska či Německa.

Pozitivní trend je zaznamenáván v oblasti zaměstnanosti absolventů, ta má vyváženější ráz. Stav však může být způsoben i faktem, že mladí lidé jsou více přizpůsobiví a neváhají se za prací stěhovat do velkých měst, nebo odcestují do zahraničí. V regionu tak zůstává pouze malé procento nezaměstnaných absolventů. K malému procentu nezaměstnaných absolventů přispívá také fakt, že pokud „mladí“ nemají perspektivu zaměstnání, nebo se jim nedaří práci sehnat, pokračují dál ve studiu na školách. To je poměrně častý jev. Co však kromě snahy vyhnout se pravidelným návštěvám ÚP přinese, ukáže několik příštích let.

Od roku 2006 klesá počet volných pracovních míst. S tím souvisí i vývoj počtu uchazečů na jedno místo. Ten dosáhl v roce 2011 hrozné hodnoty 330,2.

Podniky a zaměstnavatele v našem regionu, zasáhla celosvětová ekonomická krize s určitým zpožděním. Zatímco počátky krize spadají do roku 2008 (resp. 2007 - americká hypoteční krize), její následky dopadly na podniky a živnostníky v našem SO až od roku 2010. Předpokládá se tedy, že ukazatele za rok 2012 jsou ještě horší, než v předešlých letech (Bastlová Marie: Ústní sdělení. Vedoucí KP ÚP Moravské Budějovice, leden 2014).

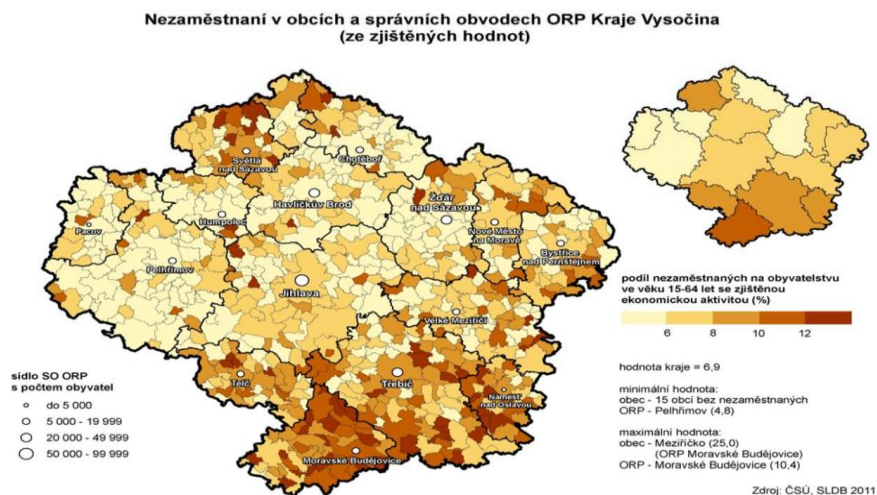
Tab. 19 Míra nezaměstnanosti v roce 2011 (Zdroj: Statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)

Obec	Míra nezaměstnanosti [%]	Obec	Míra nezaměstnanosti [%]
Babice	17,3	Litohoř	17,6
Bačkovice	11,1	Lomy	10,4
Blatnice	14,5	Lovčovice	5,6
Bohušice	19	Lukov	18,5
Budkov	20,5	Martínkov	16,4
Cidlina	10,9	Menhartice	7,3
Častohostice	25,3	Meziříčko	25,5
Dědice	13,7	Mladoňovice	10
Dešov	12,4	Moravské Budějovice	12,9
Dolní Lažany	17,6	Nimpšov	25,8
Domamil	12,8	Nové Syrovice	17,4
Hornice	12,1	Oponešice	21,1
Chotěbudice	6	Pálovice	11,9
Jakubov u M. B.	19,5	Police	13,3
Jemnice	10,4	Rácovice	17,5
Jiratice	8,8	Radkovice u Budče	21,1
Kdousov	28,3	Radotice	14,5
Kojatice	30,6	Slavíkovice	21,4
Komárovice	24	Štěpkov	4,1
Kostníky	8	Třebelovice	10,1
Láz	15,1	Vícenice	19,6
Lesná	20,5	Zvěrkovice	20,2
Lesonice	14,5	Želetava	15
Lhotice	13,9	SO průměr	15,9

Míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích SO je velmi rozkolísaná. Pohybuje se od 4,1 (ve Štěpkově) po 30,6 (v Kojaticích). Pouze 5 obcí má míru nezaměstnanosti nižší, než je celostátní průměr. Rozdíly mezi jednotlivými obcemi jsou mj. způsobeny malým počtem trvale žijících lidí v obci, při kterém stačí několik „málo“ nezaměstnaných navíc, a nárůst nezaměstnanosti je v řádu procent.

Obr. 13 Nezaměstnanost v roce 2011

(Převzato z, Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2013ednicnplan.nsf/t/DC004473D7/\\$File/63413513a4.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013ednicnplan.nsf/t/DC004473D7/$File/63413513a4.pdf))

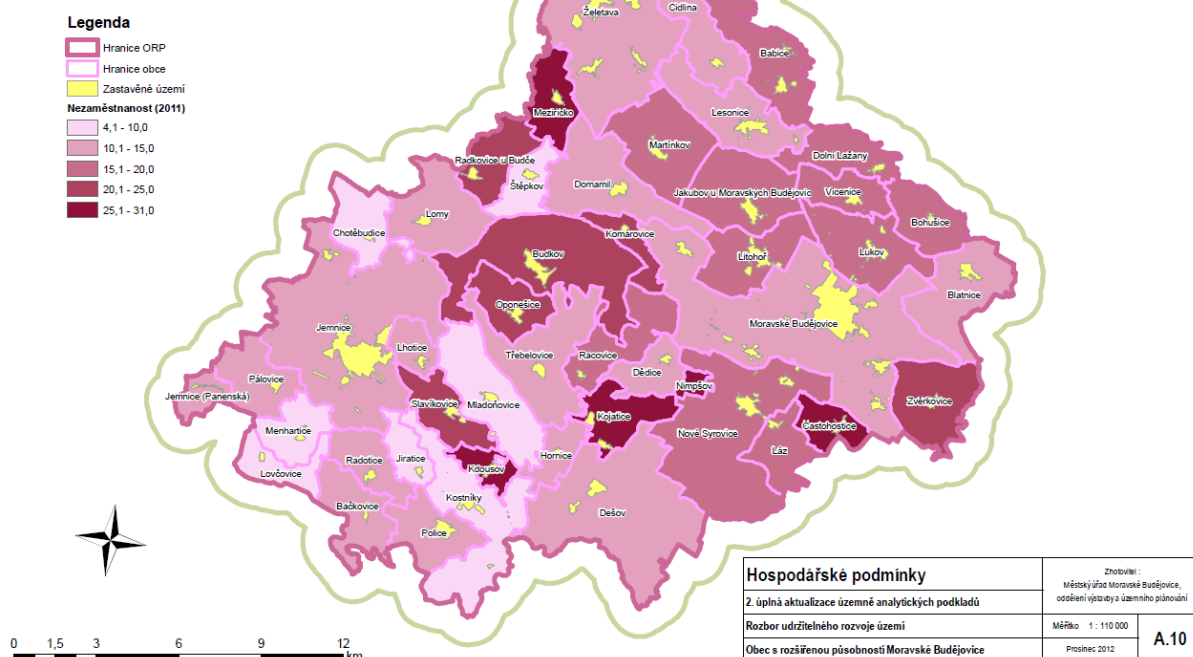

Jak ukazuje Obr. 13 SO ORP Moravské Budějovice patří k územím s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v celém Kraji Vysočina. A vzhledem k tomu, že Kraj Vysočina patří v tomto hledu k nejhorsším krajům ČR, je problém naší SO o to závažnější.

Obr. 14 Nezaměstnanost v roce 2011 (Převzato: 2. úplná aktualizace územně analytických podkladů správního obvodu obce s rozšířenou působností

http://mbudejovice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9890&id=430188)

Kartogram A10 Hospodářské podmínky - nezaměstnanost

Nejvyšší nezaměstnanost je v obci Kojatice - je to způsobeno především koncentrací dlouhodobě nezaměstnatelných občanů v lokalitě Kojatice - Horka. Zajímavá je jistě skutečnost, že obce v jihozápadní části regionu dlouhodobě vykazují nižší míru nezaměstnanosti. Jedním z důvodů může být blízkost státní hranice s Rakouskem. A obyvatelé, kteří neváhali již od počátku 90. let dojíždět za prací přes hranice, nejen načerpali zkušenosti k vlastní podnikatelské činnosti, ale také vydělali prostředky na zařízení vlastních firem. Další příčinou mohou být velcí zaměstnavatelé v Jemnici, kteří vykazují vyšší odolnost vůči hospodářským výkyvům (relativně stabilnější struktura podnikání, případně činnosti) a propouštěli (v letech po krizi) méně, než srovnatelní zaměstnavatelé jinde.

Největšími soukromými zaměstnavateli SO jsou:

Moravské Budějovice: Bast, s.r.o. a Isobast s.r.o., KPS Metal a.s., Model Obaly a.s., Ferrum, s.r.o., Kartonáž Štěpanovský a.s.; LITOBAL, s.r.o. TSMB s.r.o.

Jemnice: Motorpal a.s., Egston System Electronic, s.r.o., Tata Global Beverages Czech Republic a.s.

Želetava: Bell Sýry - Česko a.s.

Šašovice: Tirad, s.r.o.

Mezi významné zaměstnavatele lze jistě počítat zemědělská družstva, zemědělské společnosti a soukromé zemědělce, u kterých především nachází zaměstnání určité procento obyvatel, zejména při tzv. sezónních pracích.

Charakteristika trhu práce

Tab. 20 Vývoj počtu ekonomických subjektů (Zdroj: Statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty	4 092	4 096	4 040	4 097	4 121	4 174	4 205	4 346	4 423	4 468
fyzické osoby	3 463	3 450	3 381	3 416	3 427	3 477	3 471	3 579	3 660	3 700
z toho zemědělní podnikatelé	613	602	519	510	500	493	395	403	403	401
právnícké osoby	629	646	659	681	694	697	734	767	763	768
z toho obchodní společnosti	178	183	194	195	198	202	228	245	243	249

Ačkoli území trpí vysokou nezaměstnaností, počet ekonomických subjektů (fyzické i právnické osoby) se za posledních deset let každoročně zvyšuje – růst na grafu má prakticky lineární průběh. Dlouhodobě se zvyšuje počet živnostníků a soukromých podnikatelů (fyzických osob) i firem (právnických osob). Ve složení ekonomických subjektů jednoznačně převládají fyzické osoby, jejich počet 3 700 ke konci roku 2012 tvořil 83% ekonomických subjektů v SO. Více jak polovina ekonomických subjektů připadá na dvě největší města: Moravské Budějovice - 1 678 a Jemnice 820 (údaj ČSÚ k 31. 12. 2013). Při přepočtení soukromých podnikatelů na relativní hodnotu, připadá na 1 000 obyvatel 156 podnikatelů. Tato hodnota je hluboko pod republikovým průměrem, ale v rámci Kraje Vysočina patří rozhodně k lepšímu průměru (okres Třebíč 143 podnikatelů na 1 000 obyvatel).

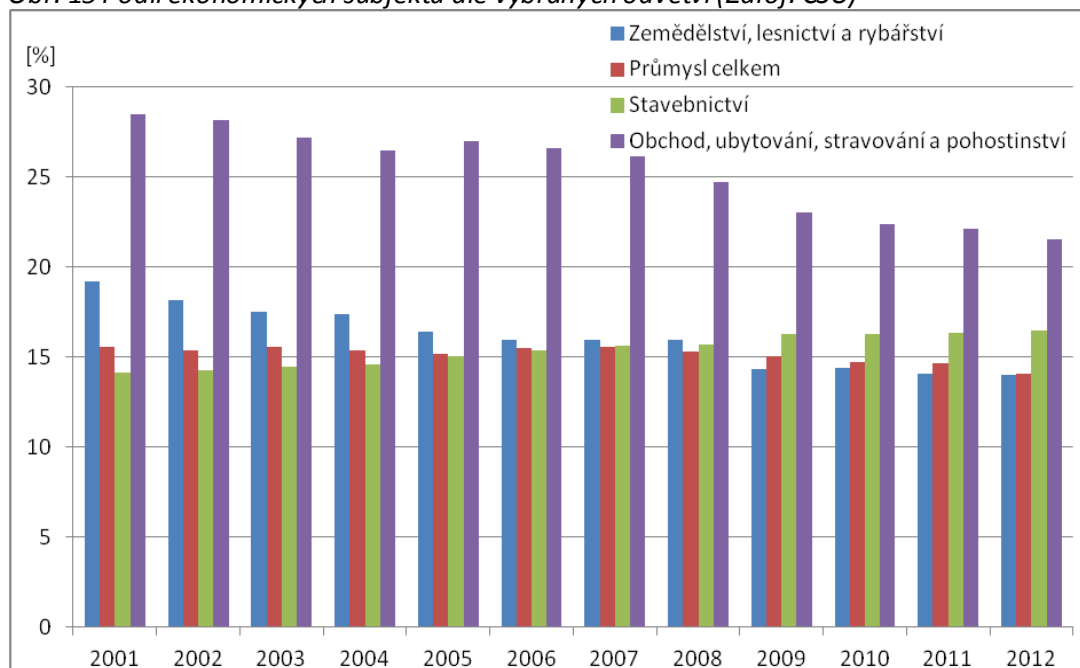
Vývoj počtu zemědělských podnikatelů se snížil skokově v roce 2005 a poté v roce 2009. Řada lidí, kteří v období po uplatnění restitučního zákona začala opět podnikat v zemědělství, fyzicky zestárla a ukončila aktivní činnost. Jejich děti se buď věnovali jiným oborům, neviděli v práci na malých kouscích zemědělské půdy perspektivu. Ukazuje se, že soukromé zemědělství na menších výměrách půdy není v našich podmínkách pro efektivní způsob obživy reálné. Charakter zemědělské produkce tak bude dávat „zelenou“ zemědělským společnostem, které budou hospodařit na pronajaté, případně vykoupené půdě. V posledních letech se pokles počtu zemědělských podnikatelů zastavil a stabilizoval okolo hodnoty 400.

Tab. 21 Ekonomické subjekty podle počtu pracovníků (Zdroj: ČSÚ, statistika pro Kraj Vysočina)

	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem	4 174	4 205	4 346	4 423	4 468
Neuvedeno	2 027	2 060	2 156	2 237	2 365
Bez zaměstnanců	1 692	1 695	1 735	1 743	1 665
1 - 5 zaměstnanců	293	297	303	293	296
6 - 9 zaměstnanců	44	48	50	46	39
10 - 19 zaměstnanců	48	40	39	37	44
20 - 24 zaměstnanci	9	11	6	10	8
25 - 49 zaměstnanců	29	22	26	28	27
50 - 99 zaměstnanců	24	23	21	20	16
100 - 199 zaměstnanců	3	4	6	5	4
200 - 249 zaměstnanců	3	1	1	2	2
250 - 499 zaměstnanců	1	3	2	1	1
500 - 999 zaměstnanců	1	1	1	1	1

Pozn.: Tab. Ukazuje, že v roce 2012 poprvé za sledované období klesl počet subjektů bez zaměstnanců. Tento fakt může být způsobem i nárůstem v kategorii „Neuvedeno,“ tedy pouhou statistickou nedokonalostí.

Obr. 15 Podíl ekonomických subjektů dle vybraných odvětví (Zdroj: ČSÚ)

Největší podíl (21,5 %) ve struktuře ekonomických subjektů tvoří subjekty zabývající se obchodem, ubytováním, stravováním a pohostinstvím. I když také jejich relativní zastoupení každoročně klesá na úkor jiných odvětví. Naopak mírný nárůst je zaznamenáván ve stavebnictví, které pokrývá okolo 16,5 % ekonomických subjektů.

Pro menší obce je typické vysoké procento obyvatel zaměstnaných v primární sféře (zemědělství a lesnictví). Vzhledem k tomu, že v území převažují právě malé obce, a téměř 70% území tvoří zemědělská půda a lesní porosty. Sledujeme tak u drtivé většiny obcí převažující zaměstnanost právě, v primární sféře.

Podrobné složení struktury ekonomických subjektů ukazuje Tab. 22

Tab. 22 Ekonomické subjekty podle odvětví (Zdroj: ČSÚ)

	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem	4 205	4 346	4 423	4 468
Nezařazeno	93	141	158	170
Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti	549	576	580	585
Lesnictví a těžba dřeva	55	50	43	40
Ostatní těžba a dobývání	1	1	1	1
Výroba potravinářských výrobků	47	45	44	39
Výroba nápojů	2	3	3	4
Výroba textilií	4	4	4	4
Výroba oděvů	56	57	58	61
Výroba usnía souvisejících výrobků	3	2	2	2
Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	130	113	102	95
Výroba papíru a výrobků z papíru	3	3	3	3
Tiska rozmnožování nahraných nosičů	7	7	6	5
Výroba chemických látek a chemických přípravků	2	3	4	5
Výroba pryžových a plastových výrobků	14	12	12	12

	2009	2010	2011	2012
Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	16	15	15	15
Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	171	175	179	172
Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	2	2	2	2
Výroba elektrických zařízení	44	40	36	32
Výroba strojů a zařízení j. n.	13	13	13	14
Výroba nábytku	52	71	81	77
Ostatní zpracovatelský průmysl	12	11	12	13
Opravy a instalace strojů a zařízení	31	32	33	37
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	1	9	12	14
Shromažďování, úprava a rozvod vody	1	1	2	2
Shromažďování, sběra odstraňování odpadů, úprava odpadů k dalšímu využití	22	22	24	20
Výstavba budov	263	275	284	300
Inženýrské stavitelské činnosti	4	4	4	4
Specializované stavební činnosti	418	430	435	431
Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel	122	127	131	132
Velkoobchod, kromě motorových vozidel	294	309	325	332
Maloobchod, kromě motorových vozidel	410	383	361	329
Pozemní a potrubní doprava	109	115	118	117
Skladování a vedlejší činnosti v dopravě	3	3	3	3
Poštovní a kurýrní činnosti	-	1	1	1
Ubytování	12	12	13	14
Stravování a pohostinství	131	142	150	155
Vydavatelské činnosti	8	7	7	7
Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů, pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti	4	4	2	2
Činnosti v oblasti informačních technologií	25	31	33	31
Informační činnosti	2	3	2	2
Finanční zprostředkování, kromě pojišťovnictví a penzijního financování	1	1	26	35
Ostatní finanční činnosti	100	59	60	75
Činnosti v oblasti nemovitostí	108	112	113	114
Právní a účetnické činnosti	80	84	78	77
Činnosti vedení podniků; poradenství v oblasti řízení	27	31	28	26
Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy	46	50	49	47
Reklama a průzkum trhu	17	17	20	20
Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti	89	103	100	107
Veterinární činnosti	7	8	8	8
Činnosti v oblasti pronájmu a operačního leasingu	6	8	9	9
Činnosti související se zaměstnáním	-	-	1	1
Činnosti cestovních agentur, kancelářské a jiné rezervační a související činnosti	4	5	5	5
Bezpečnostní a pátrací činnosti	4	4	4	6
Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny	3	4	6	10
Administrativní, kancelářské a jiné podpůrné činnosti pro podnikání	-	-	-	2
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	106	106	111	111
Vzdělávání	53	53	50	53
Zdravotní péče	51	51	50	51
Pobytové služby sociální péče	4	4	4	4
Ambulantní nebo terénní sociální služby	4	4	4	4
Tvůrčí, umělecké a zábovní činnosti	6	4	8	6
Sportovní, zábovní a rekreační činnosti	81	84	83	84

	2009	2010	2011	2012
Činnosti organizační sdružující osoby za účelem prosazování společných zájmů	103	110	109	111
Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	43	45	60	67
Poskytování ostatních osobních služeb	126	145	139	150

Pozn.: V tabulce nejsou uvedena odvětví s nulovým počtem subjektů

Struktura ekonomické aktivity obyvatel ukazuje vcelku nelichotivá čísla (Tab. 15). V současné době je v našem území méně ekonomicky aktivní obyvatel, než ekonomicky neaktivních (děti, studenti, důchodci). Tento jev je zcela běžný, protože méně ekonomicky aktivních než neaktivní je i v celé ČR. V celé České republice je podíl zaměstnaných a nezaměstnaných na celé populaci 48,7%, v Kraji Vysočina 48,2% a v našem území to je 46,5%.

Příčin je několik: Špatná věková skladba populace, venkovský charakter osídlení (větší množství nezaměstnaných a důchodců, méně pracovních příležitostí pro ženy a pracující důchodce, malé zastoupení zaměstnanosti v teriéru, nízké mzdy, nepříznivá dojezdová vzdálenost za prací). Globálně se jedná o dlouhodobý a strukturální problém většiny obcí okresu Třebíč, kdy mladí (tedy ekonomicky aktivní) migrují za prací do center (Jihlava, Brno, Praha, aj.). Stárnutí populace je popsáno v samostatné kapitole, ale na neutěšenou a alarmující situaci ve SO v poměru ekonomicky aktivní/ekonomicky neaktivní má zásadní vliv.

Ve vnitřní struktuře ekonomicky aktivních, resp. neaktivních, jsou na tom jednoznačně hůře ženy. Rozdíly mezi muži a ženami jsou setřeny snad v kategorii studenti, což samozřejmě souvisí s vyšším počtem studentek jak na středních, tak na vysokých školách.

Dojížděka do zaměstnání

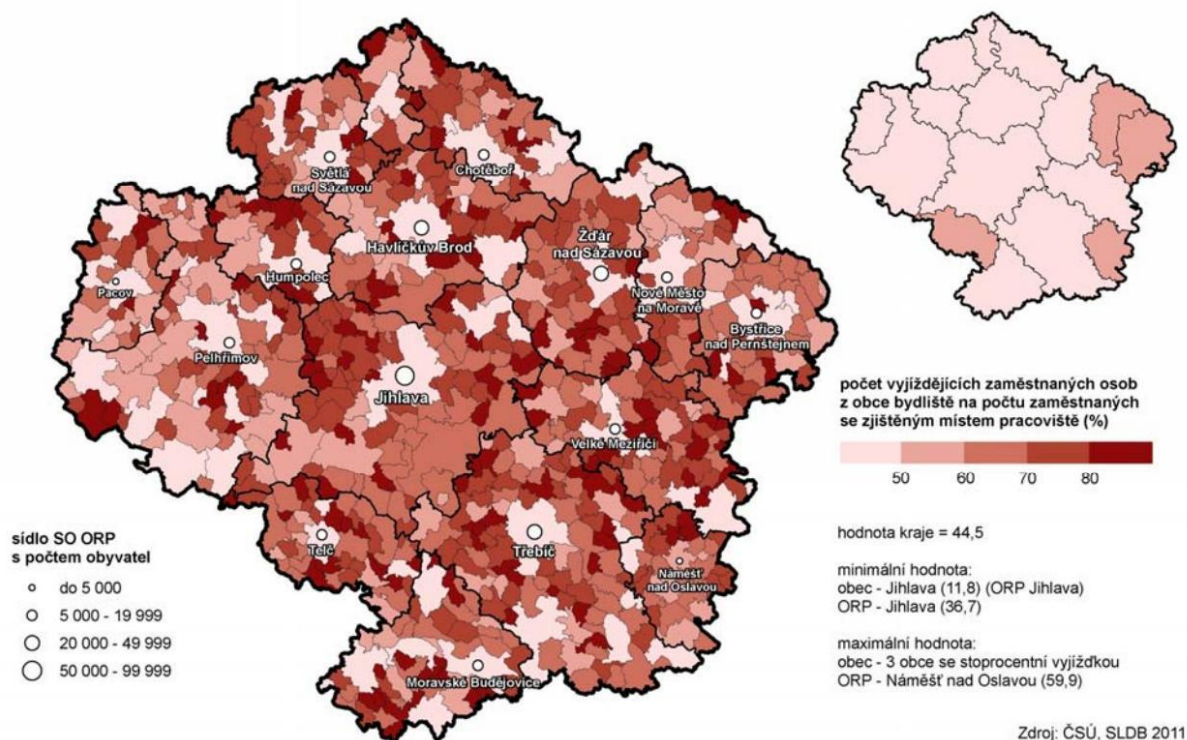
Naše území patří v rámci Kraje Vysočina k průměru, co se týká i počtu obyvatel vyjíždějících za prací a do zaměstnání. Méně ze za prací vyjíždí v lokalitách Moravské Budějovice, Jemnice, Želetava a Dešov. To samozřejmě souvisí s přítomností větších zaměstnavatelů v katastrech uvedených obcí. Vyšší poměr vyjíždějících je v jižní a jihozápadní části SO, odkud část obyvatel volí dojíždění za prací do Rakouska.

Zajímavé je srovnání s Tab. 19, dle které obce s vyšší mírou dojíždění (jihozápadní území) a nejnižší mírou dojíždění (M. Budějovice, Jemnice, Želetava) vykazují nižší míru nezaměstnanosti. Což není nijak překvapivé - kdo je ochoten do zaměstnání dojíždět, má vyšší šanci sehnat práci. Obecně je však ochota Čechů dojíždět do práce více jak 30 km relativně nízká ve srovnání s ostatními státy. Roli v tomto případě alespoň v naší SO hraje také neexistence systémové dopravní obslužnosti a ekonomické zhodnocení nákladů za dopravu do zaměstnání v poměru k výši výtěžků, které patří k nejnižším v celé ČR.

Obr. 16 Vyjíždka do zaměstnání v roce 2011

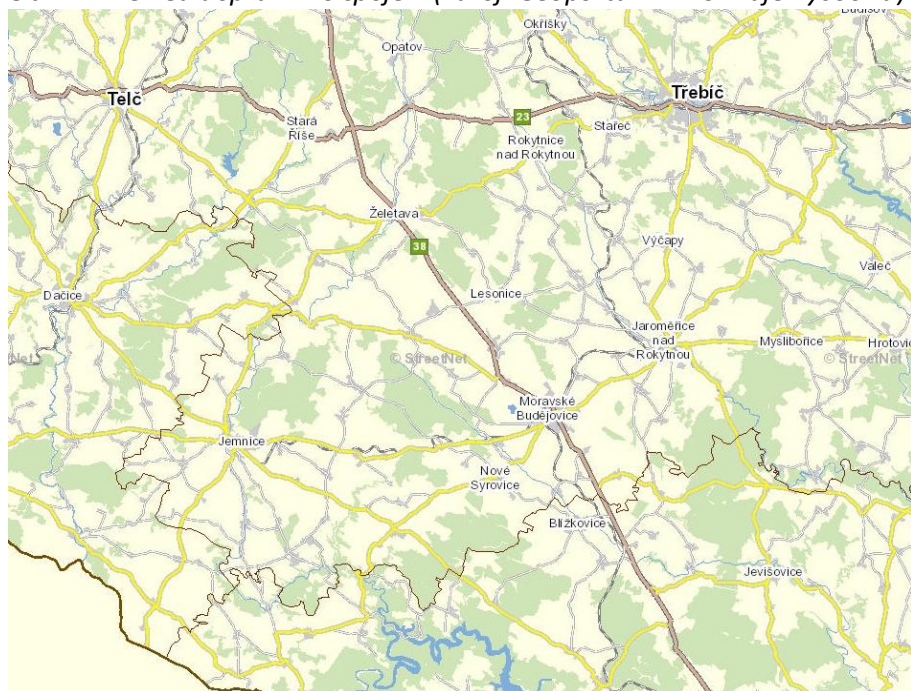
(Převzato z, zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/DC004473D4/\\$File/63413513a5.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/DC004473D4/$File/63413513a5.pdf))

**Vyjíždka do zaměstnání podle obcí a správních obvodů ORP Kraje Vysočina
(ze zjištěných hodnot)**

Doprava

Obr. 17 Přehled dopravního spojení (Zdroj: Geoportál DMVS Kraje Vysočina)

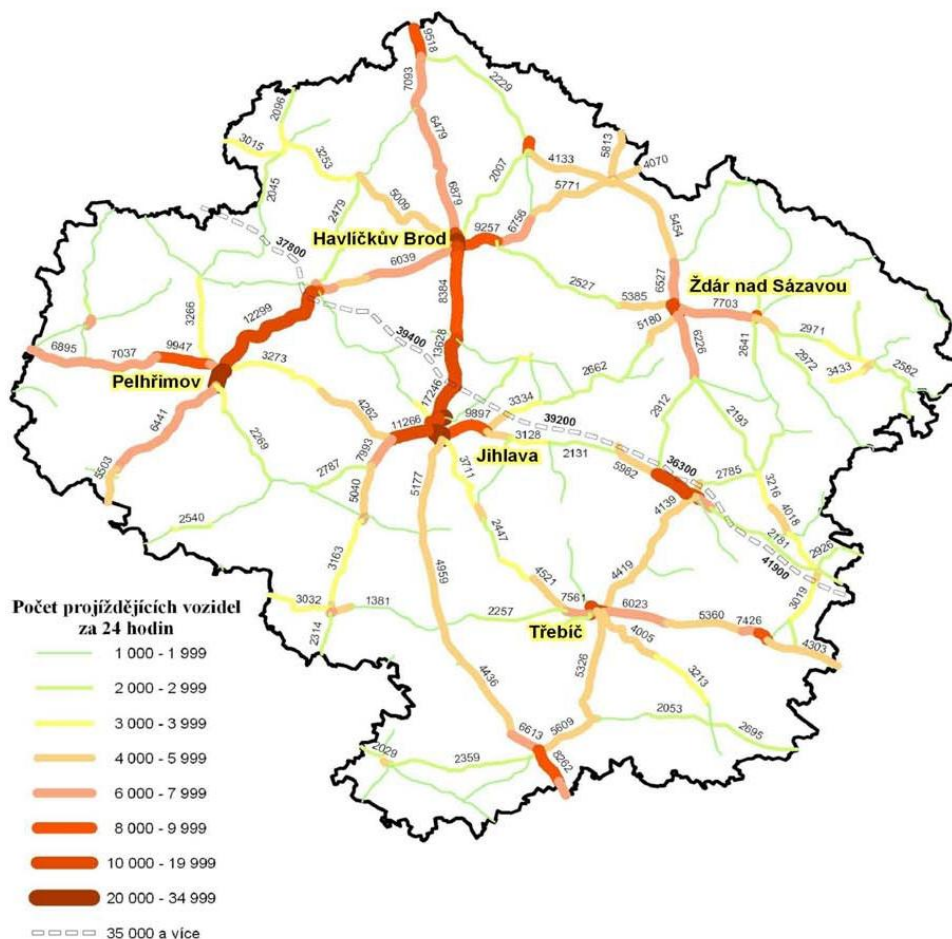

Silniční doprava

Základní silniční tepnou je mezinárodní silnice I. třídy E59 I/38 spojující Jihlavu a Znojmo, resp. Prahu a Vídeň. Ačkoli se jedná o nejvíce zatíženou silnici ve SO, v krajském srovnání je vytížení této komunikace spíše průměrné, či dokonce srovnatelné s některými silnicemi II. třídy. Nejvyšší dopravní zatížení (Obr. 18) vykazují úseky v okolí Moravských Budějovic (křižení spojení Třebíče, Jemnice, Znojma, Jihlavy).

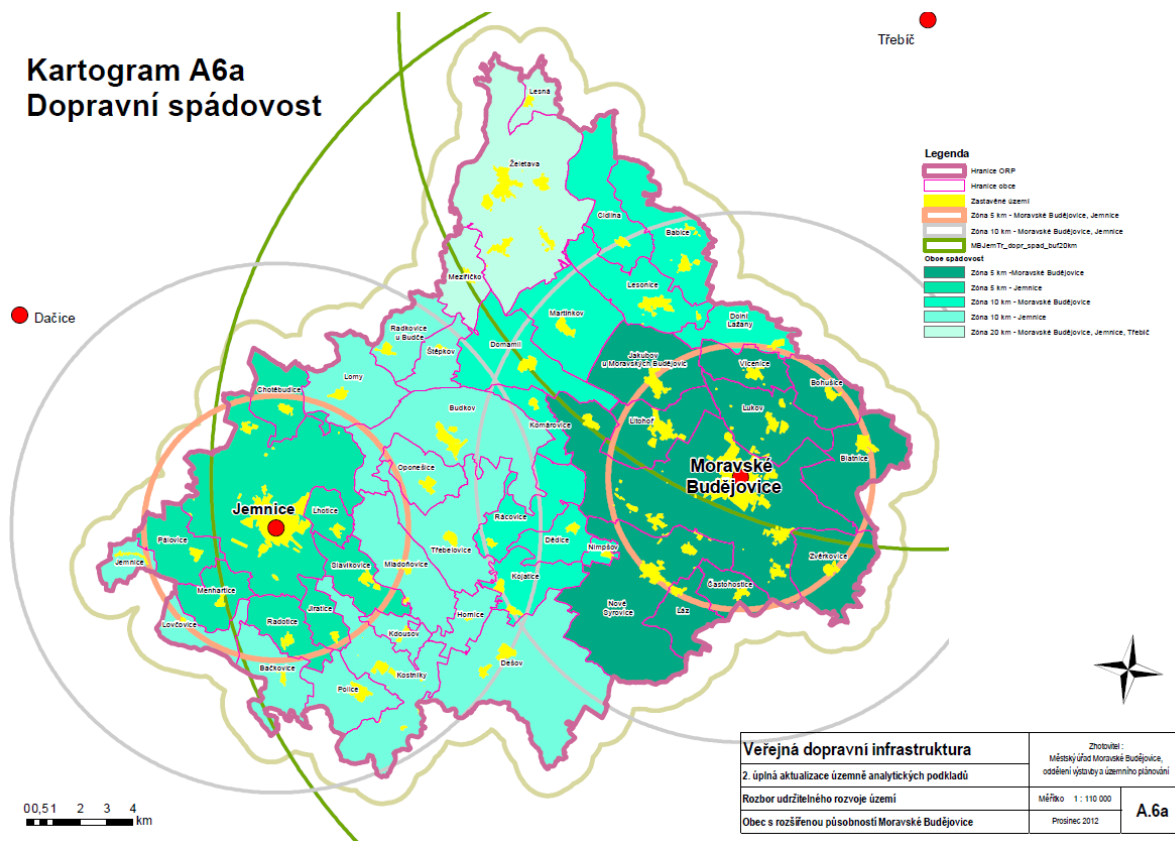
Díky silnici E59 má území relativně dobrou dostupnost jak směrem ke krajskému městu Jihlavě, dálnici D1, tak v opačném směru na Znojmo. Za nevyhovující lze považovat spojení na Brno (směr Jaroměřice nad Rokytnou), kdy prakticky veškeré silnice až do Brna patří do kategorie II. třídy. I přesto, že SO má relativně hustou silniční síť, absence snadné dostupnosti strategických komunikací a dálnic řadí SO k méně atraktivním oblastem, ve kterých by mohly vznikat nové podniky, a tak důležitá pracovní místa. Jednou z možností tak zůstává do budoucna obnovení projektu vybudování rychlostní komunikace na známé E 59 (I/38).

Obr. 18 Intenzita silniční dopravy kraje (Převzato, zdroj: Vysočina v dopravě - analýza dopravy Kraje vysočina dostupné na: <http://www.kr-vysocina.cz/doprava.asp?p1=8977>)

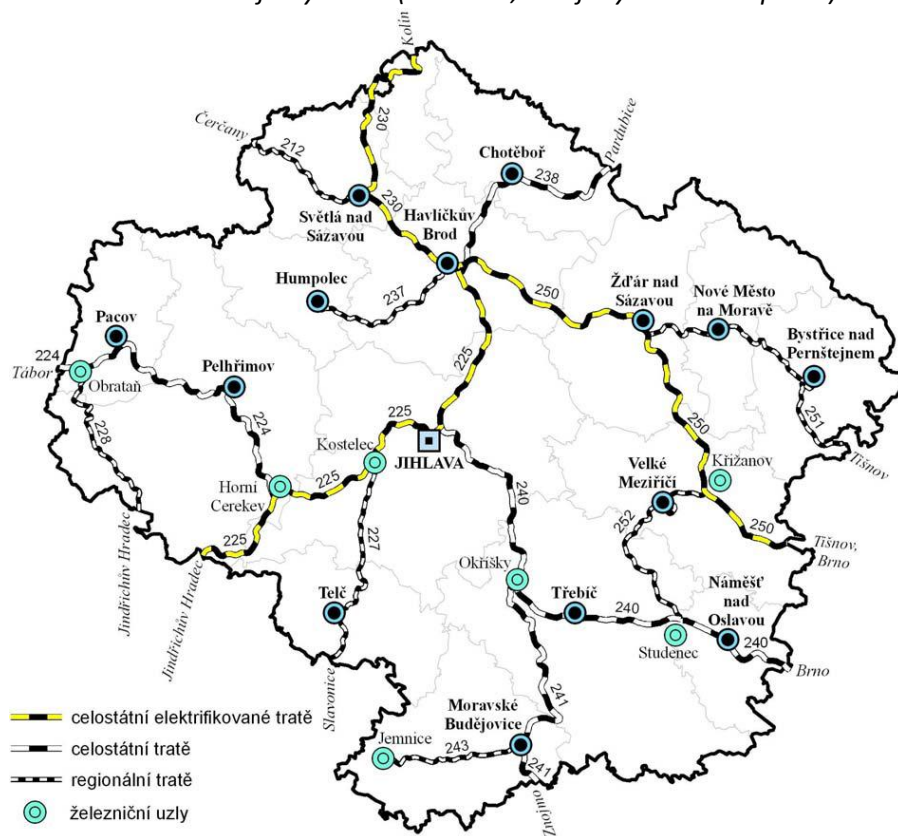
Obr. 19 Dopravní spádovost (Převzato, zdroj: 2. úplná aktualizace ÚAP SO ORP)

Kartogram A6a Dopravní spádovost

Dopravní spojení největších měst a obcí (v rámci SO) lze považovat za dobré. většina menších obcí ze severní a severovýchodní části regionu leží v bezprostřední blízkosti E59. Horší spojení do Moravských Budějovic (kombinace vzdálenosti a silnic nižšího řádu) je z některých menších obcí, především z jihozápadního okraje SO. Vzhledem k velikosti obcí, se špatné dopravní spojení týká relativně malého procenta lidí. Z globálního pohledu je dostupnost Moravských Budějovic dostatečná. I z nejvzdálenějších obcí nepřesahuje dojezdová vzdálenost 25 km.

Obr. 20 Železnice Kraje Vysočina (Převzato, zdroj: Vysočina v dopravě)

Moravské Budějovice mají napojení na železniční síť. Východní část území protíná trať č. 241 z Okříšek do Znojma. V území se nachází ještě trať č. 243 z Mor. Budějovic do Jemnice, která je však od roku 2010 uzavřena (*údajně rozdílný přístup představitelů města Jemnice a krajských úředníků k ekonomice dané trati*) z důvodu vysokých nákladů na provoz. Jihozápadní část území je tak zcela odkázána na silniční dopravu. Přitom je třeba brát v úvahu i to, že zrušení pravidelné dopravy na železniční trati č. 243 narušilo dopravní poměry mezi oběma městy, co se týká dojíždění za prací a do škol. Většinu zrušených spojů nahradila autobusová doprava. Definitivně také padla možnost dokončení železničního dopravního propojení na Novou Bystřici a Rakousko.

Shrnutí doprava

Dopravní spojení ve většině obcí je dobré nebo velmi dobré. Horší je situace v menších obcích, a to především na periferii SO (s ohledem na velikost obcí se jedná o méně jak 10% obyvatel). Zvýšení kvality dopravní obslužnosti obcí může být vhodné pro zpracování v rámci 4. volitelného tématu.

Díky silnici E59 má území dobré napojení na krajské město (resp. dálnici D1) i na Vídeň. Na druhou stranu právě vzdálenost D1 (55 km z Mor. Budějovic) je hlavním negativem, které odrazuje nové investory od umístění své firmy/továrny v regionu.

Na mnoha úsecích silnic nižšího řádu (ve správě Kraje Vysočina) je špatný stav vozovky. Obce nemají (sílu) přimět kraj, aby investoval do jejich opravy či rekonstrukce. Krajské centrální plánování oprav komunikací se zaměřuje především na opravy strategických spojení, rekonstrukce silnic v okrajových částech regionu se tak dostává až do dalekého výhledu plánování.

V území chybí integrovaný dopravní systém.

Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Těžba nerostných surovin

Téměř z 90% tvoří geologický podklad dotčené oblasti krystalické břidlice, zbývající část tvoří magmatické horniny.

V dřívějších dobách měla těžba velkou tradici především na Jemnicku. Těžily se rudy zlata, stříbra a železa (lokality neměly ale větší strategický význam, přinesly v době středověku dočasnou slávu regionu). Z nerudných surovin se těžil grafit, vápenec, stavební suroviny a cihlářské hlíny. Na Moravskobudějovicku měla velkou tradici výroba produktů z perleti, která se v okolí těžila (druhohorní a třetíhorní usazeniny šelfového moře). Většina těžby byla ukončena po druhé světové válce. Malé řemeslnické dílny, navázané na těžbu, taktéž zanikly v souvislosti s likvidací soukromého vlastnictví po únoru 1948.

V území se nacházejí pouze dvě menší lokality, v kterých probíhá aktivní těžba. V Dešově se těží vápenec a v Polici především stavební kámen. Oba lomy svou velikostí řádově několika stovek metrů a nijak dramaticky nenarušují krajinný ráz a nejsou v konfliktu se složkami správy území (životní prostředí, územní plánování, apod.).

Ve SO je zmonitorováno cca 15 poddolovaných lokalit - jedná se ale o bodové výskyty, pozůstatky především po těžbě rud. Významněji poddolovaná oblast se v území nenachází.

V nejbližším okolí se nacházejí další aktivní lomy, které však spadají do jiných SO ORP: Příštpo a Zblovice.

Průmyslová výroba

Průmyslová výroba byla v regionu dříve pestře zastoupena. V dobách minulých zde byly zásadní podniky v oblasti strojírenské výroby (Královopolská strojírna), mlékárenského průmyslu (mlékárny M. Budějovice, Želetava), textilního a kožedělného průmyslu a mnoha dalších, odvětví, které zaměstnávaly tisíce lidí. Výrazný úpadek a výrobní restrukturalizace zásadních podniků přišla po roce 1989.

Dnes najdeme v regionu několik středních a větších soukromých firem a akciových společností se zahraniční účastí. V oblasti kovovýroby a strojírenství to jsou podniky BAST s.r.o. (zpracování plechů a kovových materiálů) a Tirad, s.r.o. (výroba kovových forem a přesných dílů, obrábění), KPS Metal (výroba velkých kovových dílů, strojů a zařízení), FERRUM s.r.o. (obchod a zpracování hutního materiálu, zpracování plechů), EGSTON SYSTEM ELECTRONIC, spol. s r.o. (výroba cívek a dalších elektro-součástek), Motorpal, a.s. (výroba vstřikovacích systémů a dílů pro automobily) nebo Metalkov MB s.r.o. (obrábění a výroba jednodušších kovových produktů), Brabenec spol. s r.o. (kovovýroba, krbová a kachlová kamna). Výrobou specializovaných dílů z plastu se zabývá firma ISOBAST s.r.o., výrobky za papíru (obaly, lepenky, sáčky apod.) se zabývají firmy Litobal s.r.o. a kartonáž Štěpanovský, a.s. V potravinářském průmyslu jsou zásadními podniky Tata Global Beverages Czech Republic a.s. (Jemča - čaje) a Bell Sýry Česko a.s. (výroba sýrů a mléčných produktů).

Uvedené firmy jsou zásadními zaměstnavateli v regionu. I přesto by bylo třeba přivést do správného obvodu nové investory, kteří by vytvořili nejen nová potřebná pracovní místa, ale dokázali by využít odbornosti zejména v oblasti obrábění kovů, šití oděvů a obuvi, tradičních znalostí potravinářských postupů z mlékárenství, sýrařství a zpracování masa. To se pochopitelně neobejde bez zásadní proměny vnímání okrajových částí Kraje Vysočina jako nezajímavých přívažků, které jsou kraji spíše na obtíž.

Stavebnictví

Také v oborech stavebnictví se projevily zásadní změny po roce 1989. Došlo k rozpadu a restrukturalizaci velkých podniků z komunistické éry. Vznikly nové stavební firmy, které již mají v regionu své stálé místo. K větším a stálejším patří: INEX, s.r.o., STABO MB s.r.o., AGSTAV Třebíč a.s., Stavitel spol. s r. o., BanStav s.r.o., Jemnická Stavba, a.s., Pronto Stavba, s.r.o. Dále v oboru podnikají např. firmy: Stasman-František Neshyba, Eurodejev s.r.o., Gealan s.r.o. a další. Území je docela dobře pokryt prodejny stavebnin a obchody, které dodávají stavební materiál, sanitární keramiku, apod.

Bohužel špatná demografická situace a nezaměstnanost, jejímž důsledkem je pokles počtu narozených dětí, se odráží i ve stavebnictví, staví se méně bytových domů i rodinných domů. Stavební firmy tak podstatně žijí více ze zakázek měst a obcí při obnově a rekonstrukci infrastruktury obcí a měst.

Řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, maloobchodní sféra

Region je docela dobře pokryt činnostmi menších živnostníků a drobných podnikatelů, i když jejich největší koncentrace je především v Moravských Budějovicích. Zde především z terciérů (obchody a služby). Živnostníci, kteří nejsou vázáni na nutnou koncentraci lidí, jsou i na menších obcích. Jedná se o nejrůznější řemeslníky, truhláře, pokrývače, klempíře, zedníky, apod., kteří zpravidla pracují na živnostenské oprávnění, v době větších zakázek i pro regionální stavební firmy. Poměrně hustá je ve SO síť autoopraven a souvisejících služeb. Ačkoli se zdá, že řemeslníků je dostatek, není vždy jednoduché sehnat konkrétního odborníka. Navíc je pravděpodobné, že se situace s dostupností řemeslníků nebude zlepšovat. Malý zájem žáků o řemeslné obory potvrdí každý ředitel střední odborné školy. Jak bylo uvedeno, maloobchody jsou soustředěny především v Moravských Budějovicích, v menší míře pak v Jemnici a Želetavě. V těchto centrech jsou zastoupeny téměř všechny služby a obchody. Síť maloobchodů a služeb se krystalizovala na přelomu století a poté před několika lety v souvislosti s ekonomickou krizí. Dnešní nabídka ne vždy pokrývá poptávku. Za více specializovanými a nadstandardními službami je nutné dojíždět do okresních měst (Třebíče, Znojma) nebo do krajského města Jihlavy.

Na menších obcích je obchodní síť povětšinou reprezentována obchody s potravinami a smíšeným zbožím. Významným aktérem je JMB Družstvo, které provozuje rozsáhlou síť prodejen (je součástí nadnárodního řetězce COOP). V Jemnici a Moravských Budějovicích s příchodem velkých supermarketů (Billa, Penny market) došlo k přirozenému konkurenčnímu boji, zvláště někteří místní soukromí prodejci přirozeně ekonomický tlak nevydrželi a zanikli. Pod tíhou konkurence se někteří tradiční obchodníci transformovali do poboček větších řetězců, kdy je pod svá křídla vzaly společnosti typu potraviny FLOP nebo drogerie TETA. Stejně jako v dalších regionech v republice určitou část trhu pokrývají prodejci z jihovýchodní Asie, kteří nabízejí širokou paletu zboží nejlevnější cenové hladiny a nízké kvality. Zajímavým fenoménem je rozvoj drobných živnostníků na vesnicích s domácími potravinami, především mléčnými výrobky, domácími uzeninami i cukrářskými výrobky. Je zcela běžné, že si obyvatelé z měst najdou své výrobce, kteří jim dovážejí poptávané zboží nebo si pro žádané produkty sami dojíždějí každý týden.

Inovace

V naší SO se nenacházejí žádné zásadní instituce, které by byly tvůrci inovací a nejmodernějších postupů a technologií - výzkumné ústavy, vědecká pracoviště apod. Nicméně mnohé firmy (nejen ty, které jsou součástí klastru - viz níže) používají ve své výrobě nejmodernější zařízení a jsou tedy nosi-

telem moderních technologií. Zavádění moderních zařízení je jednou z cest, jak udržet konkurenceschopnost firem s konkurencí.

V roce 2007 vznikl v Moravských Budějovicích Klastř přesného strojírenství. Jedná se o uskupení 19 - ti strojírenských a zámečnických společností a tří vzdělávacích institucí (VUT v Brně a Střední škola řemesel a služeb v Moravských Budějovicích, Vysoká škola polytechnická v Jihlavě).

Firmy sdružené v klastřu podnikají a jejich výstupy se projevují převážně v těchto aktivitách:

- Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků
- Výroba strojů a zařízení
- Výzkum a vývoj

V posledních dvou letech klastř zrealizoval 14 společných projektů, z nichž 11 se týkalo výzkumně-vývojových úkolů a 3 sloužily pro spolupráci, propagaci a zajišťování klastrového provozu.

Klíčové cíle klastřu jsou mj.: společný postup a marketing, podpora inovací a nových technologií, garance spolupráce s výzkumnými ústavů a vysokými školami v rámci aplikovaného výzkumu, zvyšování odbornosti zaměstnanců, společný postup při podávání žádostí o dotace a společný postup při jednání s politiky a úřady, transfer technologií z výzkumných ústavů do praxe, vzdělávání studentů - budoucích potenciálních zaměstnanců atd.

Probíhá i spolupráce mezi SŠŘS a zaměstnavateli, kdy jednak studenti chodí na praxe do podniků v klastřu a jednak obě strany komunikují a upřesňují požadavky na budoucí absolventy, tak aby byli studenti co nejlépe uplatnitelní na trhu práce.

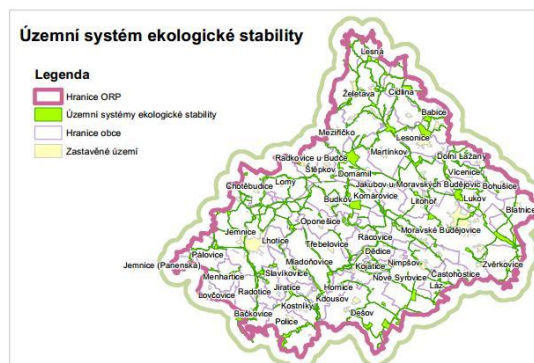
Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

V území se nenachází žádné velkoplošné chráněné území, tedy žádný národní park, ani chráněná krajinná oblast. Ochrana přírody je cílena mimo jiné do několika maloplošných zvláště chráněných území přírody viz Obr. 21. Mezi tato patří např. Černá blata – přírodní památka Dešov – hodnotný bukový porost, Habrová seč – přírodní rezervace Nové Syrovice – zvláště unikátní přirozený habrový porost, Hájky – přírodní památka Šebkovic - bohatá hájová květena, Suchá hora – přírodní rezervace Dešov - pařeziny s unikátním bylinným patrem, Suché skály – přírodní rezervace Kostníky – unikátní porost na sutích a skalách, U hájenky – přírodní rezervace Čáslavice - mokřad, U Lusthausu – přírodní památka Nové Syrovice.

Najdeme zde dvě malé evropsky významné lokality (v rámci soustavy Natura 2000), a to Habrová seč v katastru obce Nové Syrovice a Suché skály v katastru obce Kostníky. Ptačí oblasti se zde nevyskytují. Celé území je rovněž pokryto sítí územního systému ekologické stability od skladebných prvků regionálních po lokální. V menším množství obcí místy dochází ke střetům záměrů zastavitelného území a dopravních staveb s biokoridory.

Většina krajiny je intenzivně zemědělsky využívána. Krajina, kterou lze označit za lesní a zemědělsky běžně využívanou, se nachází na vyvýšených partiích terénu (vrcholky kopců) nebo naopak ve sníženinách, ve kterých se projevuje zejména eroze, způsobená zařezáváním neregulovaných toků. Krajina s vyšší estetickou i přírodní hodnotou se nachází na Želetavsku - členitější reliéf a vyšší poměr lesů dávají krajině vjem menšího měřítka (ve srovnání s Moravskobudějovicem) a působí mnohem přirozeněji.

Kartogram A4b

Ochrana přírody, krajiny a památek		Zhotovitel:
2. úplná aktualizace územně analytických podkladů		Městský úřad Moravské Budějovice, oddělení výstavby a územního plánování
Rozbor udržitelného rozvoje území		Měřítko 1 : 110 000
Obec s rozšířenou působností Moravské Budějovice		Prosinec 2012
		A.4b

Nejvýznamnější toky v území SO jsou Želetavka, Jevišovka a Rokytky. Mimo to jsou v území další drobné vodní toky, které ale nemají zásadní vodohospodářský význam. Přestože protékají zastavěným územím, a při povodňových situacích zaplavují části obcí, záplavová území v obcích nejsou nijak rozsáhlá a jsou vázána na nejbližší okolí toků, v případě širších niv jsou několik desítek metrů od koryta. Vzniklé škody tak nejsou v republikovém měřítku nijak zásadní a jsou spíše lokálního charakteru (zatopení sklepů, zabahnění obecních komunikací, zahrádek, apod.).

V území SO je velmi dobrá až nadprůměrná kvalita ovzduší. Určitou míru zhoršení lze pozorovat ve větších městech, Moravských Budějovicích a Jemnici, díky exhalacím z dopravy spojenými s prašností a hlukem. I tak lze situaci v oblasti čistoty ovzduší (v porovnání s ostatními regiony) hodnotit jako výbornou. Navíc lokální snížení kvality ovzduší v Moravských Budějovicích se výrazně zlepšilo po zprovoznění obchvatu města v roce 2010.

Určitým nebezpečím z hlediska ochrany životního prostředí a hygieny mohou být ekologické zátěže, které najdeme až ve 40 % obcí.

Jak již bylo uvedeno, lesy zaujímají pouze 1/4 plochy území SO. Současný stav je zcela odlišný od původního druhového složení lesa. Lesní porosty byly vykáceny a přeměněny na louky, pole, rybníky a zastavěné plochy. Významně byla změněna i dřevitá skladba lesů. Jejich plochy jsou většinou vázány na horní partie kopců a údolí řek. V převážné většině se jedná o hospodářské smrkové monokultury. Méně členitý terén je využit zemědělsky. Pole jsou poznamenána socialistickým scelováním. Chybí přirozené remízky, pásy větrolamů, které by spolehlivě bránily větrné i vodní erozi půdy. Enormní je také rozsah zatravnění drobných vodních toků v rámci meliorací. Nejčastěji se tak setkáme

s rozlehlými lány polí jednotvárně osetými. Pokud jsou pole oseta nevhodnými plodinami, jsou potom ohrožena erozí, při které dochází k odnosu vrchní vrstev ornice při deštích nebo silném větru. V zemědělské rostlinné produkci převažuje řepka olejka a obiloviny, případně další technické rostliny. Ve velkém podílu orné půdy se odráží i vyšší zaměstnanost obyvatel v zemědělství (14%).

Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Plynofikovány jsou ve SO všechny obce kromě Štěpkova, což pozitivně ovlivňuje kvalitu ovzduší. Ne všechny domácnosti využívají plyn k topení. Používání tuhých paliv je pořád ekonomicky rentabilní, a tak lokálně (při inverzních podmínkách) může docházet k zhoršování kvality ovzduší. V celorepublikovém měřítku se však jedná o naprosto zanedbatelné zdroje znečištění.

Přibližně v 1/3 obcí chybí vodovod a splašková kanalizace chybí ve 3/4 obcí. Jedná se o malé obce, s malým počtem obyvatel, v přepočtu na obyvatele je to méně jak 1/3 obyvatel. Ve srovnání s okolními okresy je tak podíl obcí napojených na ČOV poměrně nízký. Situace by se měla nadále zlepšovat s ohledem na to, že jižní část území SO leží v povodí zdroje pitné vody (VÚN Vranov).

Přes území vede jižní větev tranzitního plynovodu z kompresní stanice Břeclav a Veselí nad Lužnicí.

V Moravských Budějovicích je rozvodna velmi vysokého napětí (110kV), která je součástí distribuční soustavy a která transformuje napětí na hladinu nižšího řádu. Koridor velmi vysokého napětí vede o JE Dukovany do Mor. Budějovic a dále pak Jemnicí a Dačice.

V území se nenacházejí žádná významná vodohospodářská díla. Zdrojem pitné vody je VD Vranov (SO ORP Znojmo). Menší rybníky slouží především k hospodářským (chov ryb), sportovním (lov ryb) nebo rekreačním účelům. V prostoru obcí Chotěbudice a Vysočany na řece Želetavce je území hydrologicky i morfologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod. Tzn. v budoucnu je zde potenciál pro stavbu přehradní nádrže.

Povodňová ochrana je dikci místních (obecních) samospráv. Obecně se řídí vodním zákonem (z. 254/2001 Sb.). Za konkrétní protipovodňovou ochranu je odpovědné vedení jednotlivých obcí. Pro případy povodní mají obce zřízené povodňové komise, které přebírají v době povodně odpovědnost za řízení protipovodňových opatření, minimalizaci ztrát apod. Na menších obcích je složení povodňové komise většinou shodné s obecní radou nebo zastupitelstvem. V obcích ohrožených povodněmi jsou hlásné profily, na jejichž základě (resp. výšce vody na profilu) se vyhláší dílčí povodňové stavy. V území povodně nepáchají významnější škody. Dílčí rozlití toků vzniká nejčastěji na Želetavce a Jevišovce. I v těchto případech se ale většinou jedná o rozlití v nivních prostorech. Nejběžnější škody jsou zatopené sklepy, vyplavená pole nebo zahrady. Z obcí, které jsou rozlitím toků ohroženy nejvíce, patří Jemnice, Bačkovice, Radotice. Tedy toky ležící na Želetavce pod Jemnicí. Želetavka má jako jediná řeka v území stanoveny tzv. aktivní zóny záplavového území pro Q100. Jedná se o prostory, v kterých je zakázána jakákoli výstavba (s výjimkou protipovodňových opatření).

Rekreace, památky a cestovní ruch

Ochrana památek

Ochrana památek je ve správním obvodu ORP Moravské Budějovice systematicky realizována. Je reprezentována především městskou památkovou zónou v Moravských Budějovicích a v Jemnici a

vesnickou památkovou rezervací v Dešově. Zóny vytvářejí příznivé podmínky pro rozvoj turistiky a cestovního ruchu. Mezi významnější kulturní památky patří především zámky v Moravských Budějovicích (s historickou expozicí a souborem nálezů archeologa Jaroslava Palliardiho) a v Jemnici (původně gotický městský hrad). Historické jádro Jemnice, obehnané dvojitými hradbami je městskou památkovou zónou a vytváří dobovou kulisu, pro lidovou slavnost Barchan, která se zde každoročně koná a jejíž tradice přetrvává od 16. století. Ve správním území se nenachází žádná krajinná památková zóna, ale v Jemnici a v Dešově se nacházejí registrované významné krajinné prvky (Jemnice – park u psychiatrické léčebny, Dešov – Staré louky, Lom u Dešova).

Rekreace a cestovní ruch

Rekreace a turistický ruch se v regionu Moravských Budějovic dosud příliš nerozvíjí. SO jako celek musí teprve hledat, kterak aktivně využít poměrně nevelký turistický potenciál. Turisticky přitažlivá jsou města Moravské Budějovice a Jemnice, i když i v jejich případě nelze mluvit o zásadním turistickém potenciálu. Ani ubytovací zařízení v území nemají velkou kapacitu, což reflektuje relativně nízký turistický zájem. V blízkosti SO jsou však turisticky významné lokality, které do širšího regionu návštěvníky lákají (mezi nejvýznamnější patří zámek v Jaroměřicích nad Rokytnou, zámek Sádek s vybudovanou cyklisticko-vinařskou infrastrukturou, Vranovská přehrada, která má dlouhodobě nejteplejší vodu v hlavní turistické sezóně, zámek ve Vranově nad Dyjí, hrad Bítov, zřícenina hradu Cornštejn, cyklostezka Jihlava – Třebíč – Raabs, slibně se rozvíjející síť lokálních cyklostezek, které propojují atraktivní turistické lokality – v tom je i budoucí potenciál SO). V menších obcích se nacházejí ojedinělé pobytová a restaurační zařízení, jejich počet však neodpovídá ani potřebám, ani možnostem regionu.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

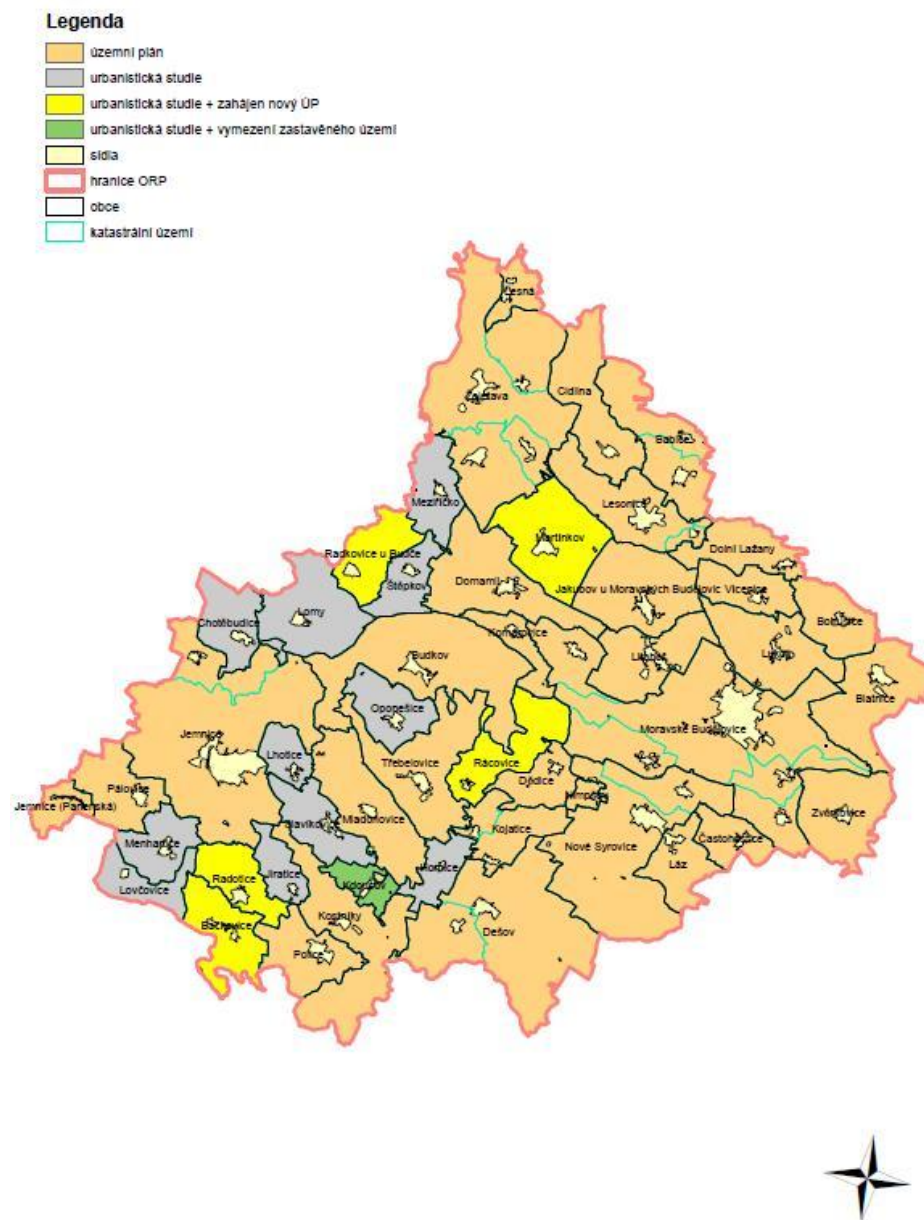
Tab. 23 Územní a strategické plánování (Zdroj: MěÚ M. Budějovice)

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí
Počet obcí s platným územním plánem	30	63,8
Počet obcí s plánem v přípravě	5	10,6

Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří 2. Úplná aktualizace územně analytických podkladů SO ORP Moravské Budějovice.

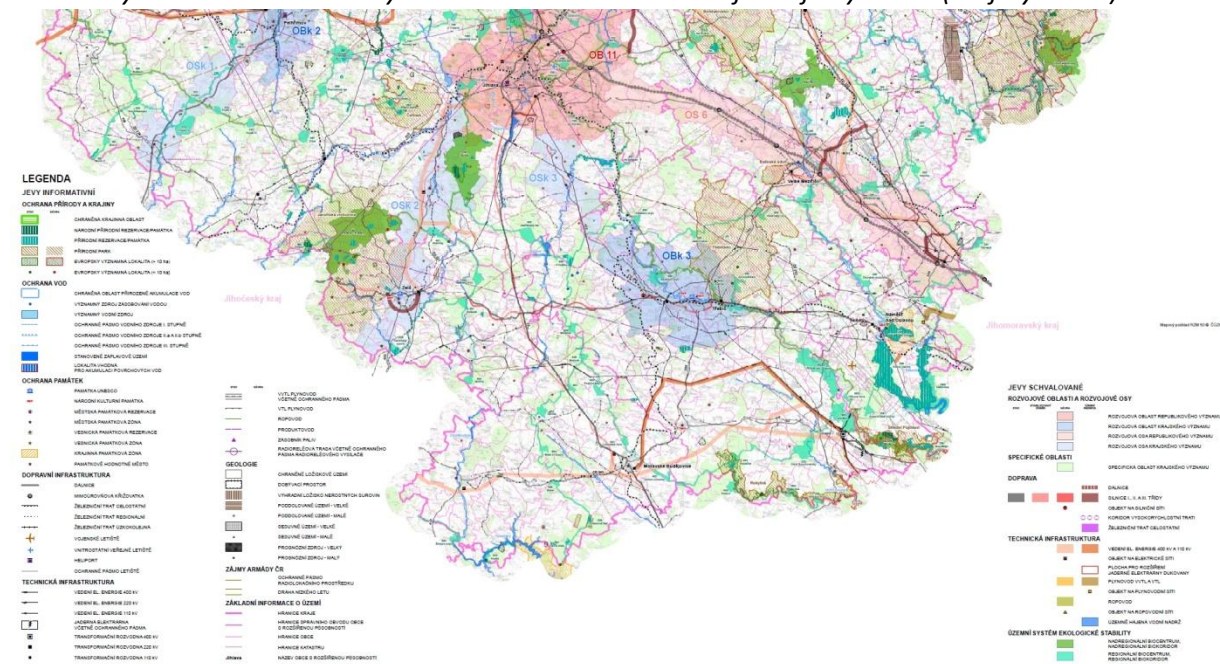
Obr. 22 Přehled zpracování územně plánovací dokumentace (Zdroj: MěÚ M. Budějovice)

Přehled zpracování ÚPD

Stav územně plánovací dokumentace, resp. jejího zpracování, je v našem území dobrý. Všechny obce mají zpracovanou nějakou variantu územně plánovací dokumentace. 11 obcí má zpracovanou pouze urbanistickou studii, což je nejměkčí dokument (nejméně závazný) ze spektra územně plánovacích dokumentů. Obec Kdousov má k urbanistické studii ještě vymezeno zastavěné území, kde je jasně definováno, na kterých plochách lze stavět a na kterých nikoli. Většina obcí má zpracovaný územní plán, některé obce teprve zahájily jeho přípravu (celkem 35 obcí) ve spolupráci s odbory trojkového úřadu v Moravských Budějovicích, případně krajskými úředníky příslušných odborů.

Obr. 24 Výřez z koordinčního výkresu Zásad územního rozvoje Kraje Vysočina (Kraj Vysočina)

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tab. 24 Popis klíčových aktérů (Zdroj: Vlastní šetření RT)

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Moravské Budějovice a Jemnice	2	Města jsou přirozenými spádovými centry, na které je vázána většina služeb, zdravotnictví, škol, institucí, kultury. V obou městech jsou i klíčové průmyslové podniky a zaměstnavatelé. Zřizovatelé pečovatelských služeb.
Ostatní obce SO s MŠ a ZŠ	15	Na školy je vázán kulturní a společenský život. S existencí škol souvisí i spolková a občanská aktivita
Ostatní obce SO		Pečují o rozvoj svého území.
Kraj	1	Správa silnic, zřizovatel Střední školy řemesel a služeb a ZŠ a PŠ Moravské Budějovice, zřizovatel ÚSP Nové Syrovice. Nositel krajských strategií ve většině oblastí (školství, sociální služby, odpady – ISNO v Kraji Vysočina).
Stát	1	Nositel celorepublikových strategií, RUD, směřování finančních toků do nižších územně správních celků
Ministerstva	14	Financování, příprava legislativy, strategie - dopady do území
Mikroregion	2	Moravskobudějovický a Jemnicko
MAS Rokytná	1	Očekávané navýšení prostředků v novém programovém období
Významní zaměstnavatelé	13	Zaměstnanost, přináší kapitál do území

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Školy	3	ZŠ Jemnice, ZŠ TGM a ZŠ Havlíčkova Mor. Budějovice - strategické školy - dostatek kapacit, opravené, moderní vybavení a moderní výuka, sportoviště, návaznost na DDM

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

(Zdroj: Vlastní šetření RT)

Silné stránky	Slabé stránky
Kvalitní životní prostředí, čisté ovzduší, absence velkých zdrojů znečištění	Jihovýchodní část správního obvodu = periferie – na okraji zájmu Kraje Vysočina
Všechny obce (kromě jedné) plynofikovány	Rozdrobená sídelní struktura, velký počet malých obcí
Většina obcí má územní plán	Absence integrovaného dopravního systému, horší dopravní obslužnost na perifériích a o víkendech
Přirozená spádová centra dvou měst, dobrá dostupnost	Velké procento rozlohy zemědělských polí s nevhodnou strukturou (scelené lány), nadměrná meliorace, eroze půdy (pěstování nevhodných plodin), monokulturní skladba lesních porostů
Bohaté kulturní, sportovní a volnočasové vyžití ve městech a aktivní spolková činnost v obcích	Nepříznivé demografické složení populace (především v menších obcích)
Dostatečná síť zdravotnických služeb	Vysoká nezaměstnanost, nedostatek pracovních příležitostí
Rozvinutá síť sociálních služeb	Špatný poměr ekonomicky aktivních obyvatel vůči ekonomicky neaktivním
Územně dobře pokrytá síť MŠ a ZŠ	Množství obyvatel vyjíždí za zaměstnáním. Někdy nízká rentabilita dojíždění do zaměstnání (nízký plat x náklady na cestu)
Procházející komunikace I/38	Vzdálenost dálniční sítě
	Špatný stav některých komunikací nižší třídy
	Omezené finanční prostředky menších obcí
	Nízký počet obcí napojených na ČOV
Příležitosti	Hrozby
Podpora firem a větších podniků (podpora podnikání a zaměstnanosti) – příchod nového zaměstnavatele, rozšíření výroby stávajících zaměstnavatelů	Úbytek obyvatelstva, vymírání obcí, přirozený úbytek (nízká porodnost), stárnutí populace

Zlepšení podnikatelských podmínek, komunikace samospráv a podnikatelů Rozvoj činnosti Klastru přesného strojírenství	Možné rušení malých škol a školek v obcích
Podpora cestovního ruchu, využití blízkosti velkých turistických lokalit, rozvoj cykloturistiky	Migrační úbytek, odliv mladých lidí, úbytek ekonomicky aktivních na úkor ekonomicky neaktivních
Využití potenciálu blízkosti Rakouska (zaměstnanost, turismus, příhraniční spolupráce)	Nedostatečná podpora podnikání, nízká integrace podnikatelské a veřejné sféry
Meziobecní spolupráce – efektivní využívání zdrojů, úspory, koordinace činností	Ukončení / omezení provozu velkých zaměstnavatelů, další zhoršení nezaměstnanosti
Využívání nových programových období EU a MAS	Ztráta identifikace mladých generací s rodným prostředím, úpadek spolkové činnosti a společenského života v menších obcích
Přítomnost středních odborných škol a gymnázia – dostatek kvalifikovaných řemeslníků, potenciální návrat absolventů VŠ	Neochota obcí řešit problémy, které mají společné
Integrovaný dopravní systém	Marginalizace území z pohledu Kraje Vysočina
Napojování obcí na ČOV	Omezování hromadné dopravy, rušení spojů
Dlouhodobě udržitelné zemědělství	Nárůst eroze na zemědělských plochách

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolní a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržením potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je aktuální otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností,

společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj

Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání

Tab. 25 Vzdělávací zařízení dle velikostních kategorií obcí (Zdroj: SMO ČR; Výkazy OŠ ORP)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Moravské Budějovice	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	Celkem
2012/2013							
-Počet obcí	25	16	3	1	1	1	47
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň					1	2	3
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1					1
-Počet MŠ		1			1	1	3
-Gymnázia							0
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		8	3	1			12
-Počet jiných zařízení					2	3	5
2011/2012							
-Počet obcí	25	16	3	1	1	1	47
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň					1	2	3
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1					1
-Počet MŠ		1			1	1	3
-Gymnázia						1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		8	3	1			12
-Počet jiných zařízení					2	3	5
2010/2011							
-Počet obcí	25	16	3	1	1	1	47
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň					1	2	3
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1					1
-Počet MŠ		1			1	1	3
-Gymnázia						1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		8	3	1			12
-Počet jiných zařízení					2	3	5
2009/2010							
-Počet obcí	25	16	3	1	1	1	47
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň					1	2	3
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1					1
-Počet MŠ		1			1	1	3
-Gymnázia						1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		8	3	1			12

-Počet jiných zařízení					2	3	5
2008/2009							
-Počet obcí	25	16	3	1	1	1	47
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň					1	2	3
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1					1
-Počet MŠ		1			1	1	3
-Gymnázia						1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		8	3	1			12
-Počet jiných zařízení					2	3	5
2007/2008							
-Počet obcí	25	16	3	1	1	1	47
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň					1	2	3
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň							0
-Počet MŠ					1	1	2
-Gymnázia						1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		9	3	1			13
-Počet jiných zařízení					2	3	5
2006/2007							
-Počet obcí	25	16	3	1	1	1	47
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň					1	2	3
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň							0
-Počet MŠ					1	1	2
-Gymnázia						1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		9	3	1			13
-Počet jiných zařízení					2	3	5
2005/2006							
-Počet obcí	25	16	3	1	1	1	47
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň					1	2	3
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň							0
-Počet MŠ					1	1	2
-Gymnázia						1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		9	3	1			13
-Počet jiných zařízení					2	3	5

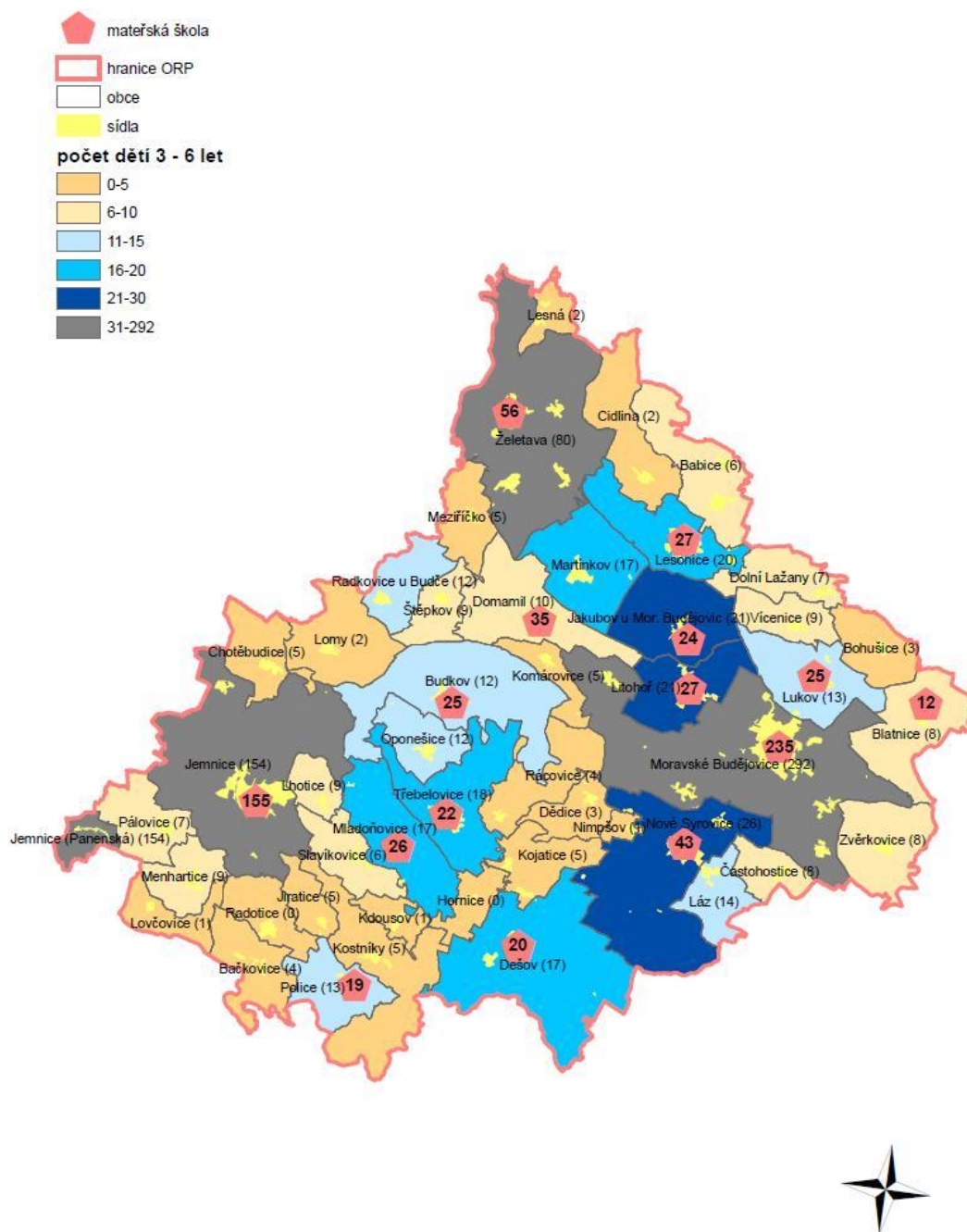
Ve SO je 20 právnických subjektů, z toho 1 ZUŠ, 3 samostatné MŠ 16 ZŠ (+1 praktická ZŠ zřizovaná Krajem Vysočina). Sloučených organizací je 12, tj. organizací spojujících mateřskou i základní školu. Samostatné mateřské školy se nacházejí v Moravských Budějovicích, Jemnici a v Polici. V uvedených obcích jsou i samostatné základní školy, v Polici je pouze 1. stupeň ZŠ, a to od roku 2008/9.

Do kategorie jiných zařízení je zařazena ZŠ a PŠ M. Budějovice a dále DDM Jemnice a M. Budějovice a ZUŠ M. Budějovice s pobočkou v Jemnici.

Polovina ZŠ a mateřských škol (10) je v malých obcích, tj. v obcích s méně jak 500 obyvateli.

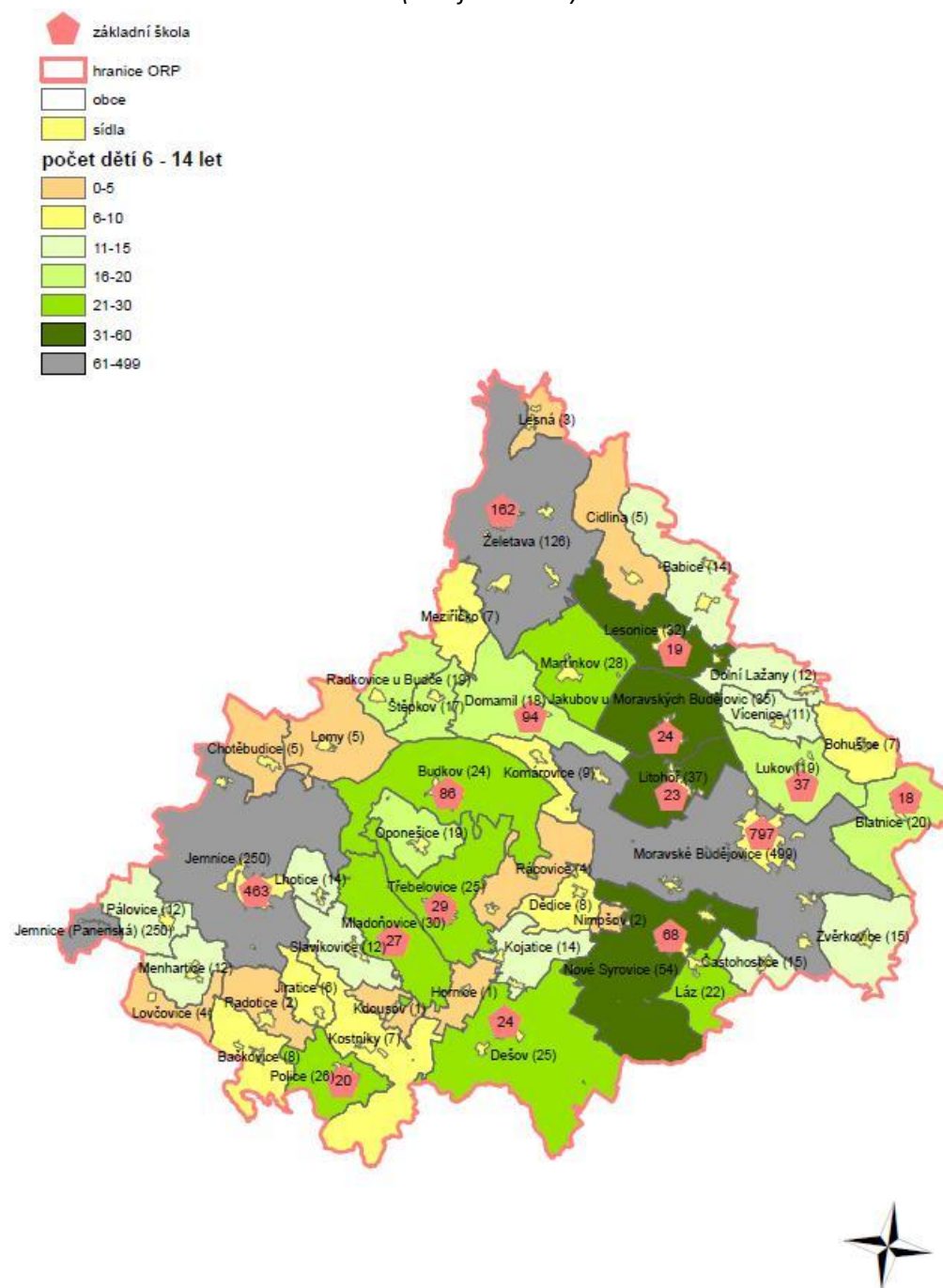
Ve školním roce 2012/2013 nebylo otevřeno víceleté (šestiletá forma studia) studium na Gymnáziu a SOŠ v Moravských Budějovicích. Počet škol poskytujících předškolní vzdělávání a také počet škol poskytujících základní vzdělávání je ve SO po celé sledované období konstantní. Pouze v Polici došlo v roce 2008 k rozdělení ZŠ a MŠ na dvě samostatné školy.

Obr. 25 Rozmístění mateřských škol (Zdroj: SMO ČR)

Pozn.: Údaj v závorce za názvem obce označuje počet obyvatel (dětí) ve věku 3 - 6 let. Barevná škála pak odpovídá kategorii, dle počtu dětí - pro lepší vizuální přehlednost. Čísla v symbolu mateřské školy označují počet dětí a žáků, kteří MŠ/ZŠ navštěvují (navštěvovali v roce 2012/2013).

Obr. 26 Rozmístění základních škol (Zdroj: SMO ČR)

Pozn.: Údaj v závorce za názvem obce označuje počet obyvatel ve věku 6 - 14 let. Barevná škála pak odpovídá kategorii, dle počtu žáků - pro lepší vizuální přehlednost. Čísla v symbolu mateřské a základní školy označují počet dětí a žáků, kteří MŠ/ZŠ navštěvují (navštěvovali v roce 2012/2013).

Jak ukazují obr. 25 a obr. 26, území SO je dobře pokryto sítí mateřských i základních škol. Síť obcí s mateřskou školou je shodná se sítí základních škol. Nejhušší koncentrace vzdělávacích zařízení je v centrální části správního území. Síť zařízení odpovídá i spádovosti a rozmístění dětí a žáků v jednotlivých obcích. Jak dokazují údaje na Obr. 25 a Obr. 26 tak MŠ/ZŠ jsou v obcích s relativně vyšším počtem dětí a žáků. Zatímco opravdu malé obce s malým počtem dětí a žáků školu nemají, a tvoří tak přirozené spádové zázemí větších obcí. Poměrně blízko u sebe jsou zařízení v obcích: Třebelovice -

Mladoňovice, Jakubov - Litohoř, Lukov - Blatnice. Právě zařízení v těchto obcích by mohla nejvíce vytěžit z meziobecní spolupráce. Právě zde se naskytá možnost budoucí užití meziobecní spolupráce v oblasti zejména předškolní a základního vzdělávání. ZŠ a MŠ realizují již nyní z důvodu šetření financí celou škálu společných aktivit.

Tab. 26 Počty škol a školských zařízení v jednotlivých obcích (2013) (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Název obce	Celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	Gymnázia
Celkem škol	21	15	16	2	2	1	1	0
Blatnice	1	1	1					
Budkov	1	1	1					
Dešov	1	1	1					
Domamil	1	1	1					
Jakubov u Moravských Budějovic	1	1	1					
Jemnice	2	1	1	1	1		1	
Lesonice	1	1	1					
Litohoř	1	1	1					
Lukov	1	1	1					
Mladoňovice	1	1	1					
Moravské Budějovice	5	1	2	1	1	1		
Nové Syrovice	1	1	1					
Police	2	1	1					
Třebelovice	1	1	1					
Želetava	1	1	1					

Mateřská škola v Jemnici má pět tříd s běžným provozem a jednu třídu s upraveným vzdělávacím programem pro děti s narušenou komunikační schopností.

ZUŠ je v SO pouze jedna, a to v Moravských Budějovicích, pobočka této ZUŠ je v Jemnici, pracovní úvazky zaměstnanců jsou flexibilně přizpůsobovány potřebám obou částí ZUŠ.

SVČ jsou DDM Jemnice a Moravské Budějovice.

Mateřská škola Moravské Budějovice je jednou organizací s třemi pobočkami dle místa působnosti. Gymnázium a SOŠ Moravské Budějovice ve školním roce 2012/2013 neotevřelo studium víceletého (šestiletá forma studia) studijního oboru z důvodu poklesu počtu dětí se studijními ambicemi. Šestiletá forma gymnaziálního studia nebyla otevřena ze stejného důvodu ani v roce 2013/2014.

Ve SO se nenacházejí soukromé ani církevní školy.

Pracovníci ve školství ORP

Tab. 27 Pracovníci ve školství (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	72,1	55,6	16,5
základní školy	188,1	147	41,1
základní umělecké školy	12,4	10,5	1,9
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	0		
školní družiny a kluby	16,7	16,7	
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,3	4	2,3
zařízení školního stravování	45,8		45,8
celkem rok 2012/2013	341,4	233,8	107,6

2011/2012			
mateřské školy	75,56	58,429	17,131
základní školy	192,485	150,286	42,199
základní umělecké školy	12,589	10,829	1,76
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	0		
školní družiny a kluby	17,086	17,086	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,5	4	2,5
zařízení školního stravování	48,036	0	48,036
celkem rok 2011/2012	352,256	240,63	111,626

2010/2011			
mateřské školy	73,412	56,135	17,277
základní školy	192,487	150,408	42,079
základní umělecké školy	12,325	10,911	1,414
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	0		
školní družiny a kluby	17,429	17,429	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,506	4,003	2,503
zařízení školního stravování	49,752	0	49,752
celkem rok 2010/2011	351,911	238,886	113,025

2009/2010			
mateřské školy	71,224	54,491	16,733
základní školy	196,764	152,326	44,438
základní umělecké školy	12,304	10,786	1,518
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	0		
školní družiny a kluby	16,467	16,467	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,824	4	2,824
zařízení školního stravování	50,423	0	50,423
celkem rok 2009/2010	354,006	238,07	115,936

2008/2009			
mateřské školy	72,158	55,629	16,529
základní školy	202,185	156,274	45,911
základní umělecké školy	11,668	10,235	1,433
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	0		
školní družiny a kluby	16,539	16,539	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,253	4	2,253
dětské domovy	0		
zařízení školního stravování	51,837	0	51,837
celkem rok 2008/2009	360,64	242,677	117,963

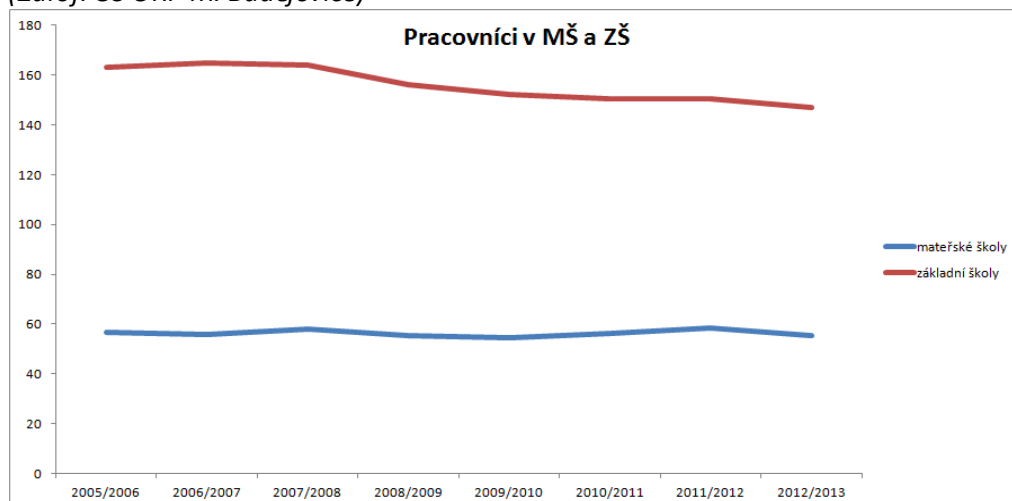
2007/2008			
mateřské školy	74,5	57,874	16,626
základní školy	209,241	164,12	45,121
základní umělecké školy	11,49	10,095	1,395
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	0		
školní družiny a kluby	15,95	15,95	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,951	4,584	2,367
dětské domovy	0		
zařízení školního stravování	52,862	0	52,862
celkem rok 2007/2008	370,994	252,623	118,371

2006/2007			
mateřské školy	72,191	55,859	16,332
základní školy	211,638	164,801	46,837
základní umělecké školy	11,458	10,064	1,394
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	0		
školní družiny a kluby	14,438	14,438	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,5	5	1,5
zařízení školního stravování	54,204	0	54,204
celkem rok 2006/2007	370,429	250,162	120,267

2005/2006			
mateřské školy	73,762	56,805	16,957
základní školy	213,157	163,151	50,006
základní umělecké školy	11,539	10,143	1,396
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	0		
základní školy pro žáky se SVP	0		
školní družiny a kluby	13,81	13,81	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,5	6	1,5
zařízení školního stravování	55,543	0	55,543
celkem rok 2005/2006	375,311	249,909	125,402

Data z Tab. 27 jsou součástí také dalších tabulek. Data uvedená v tab. 27 se mírně liší od dat v dalších tabulkách, a to z důvodu užití jiného zdroje dle metodiky. Data jsou okomentována u následujících tabulek. Údaje o úvazcích pedagogických i nepedagogických pracovníků jsou v souladu s vývojem počtu dětí v předškolních zařízeních i s počtem žáků na ZŠ (viz dále).

Obr. 27 Průměrný přepočtený počet pedagogů ve vzdělávacích zařízeních
(Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice)

Základní vzdělávání

Tab. 28 Počet základních škol (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Za ORP	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2008/2013			
obec	16	6	10
kraj	1	1	
celkem	17	7	10

2005/2008			
obec	16	7	9
kraj	1	1	
celkem	17	8	9

Ve SO se nachází 16 (+ 1 praktická ZŠ zřizovaná Krajem Vysočina) základních škol. Z toho 6 je úplných (tzn. s 1. i 2. stupněm) a 10 neúplných. U ZŠ a PŠ M. Budějovice je zřizovatelem Kraj Vysočina, v ostatních případech se jedná o obecní školy. Počet škol se za sledované období nezměnil. V létě 2008 se rozdělila ZŠ a MŠ Police na dvě samostatné organizace, které existují od školního roku 2007/2008. Tomu předcházelo zrušení 2. stupně ZŠ Police. Žáci z pohraničních oblastí přešli do ZŠ Jemnice, případně ZŠ Lubnice, nebo na ZŠ v Moravských Budějovicích.

Tab. 29 Počet malotřídních ZŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Název obce	Počet škol celkem	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětitřídní	vícetřídní
Celkem škol	10	2	7	0	0	0	1
Blatnice	1	1					
Dešov	1		1				
Domamil	1						1
Jakubov	1		1				
Lesonice	1	1					
Litohoř	1		1				
Lukov	1		1				
Mladoňovice	1		1				
Police	1		1				
Třebelovice	1		1				

Celkem 10 škol je malotřídních. To znamená, že mají alespoň v jedné třídě zařazeny žáky z více ročníků. Neúplné ZŠ jsou ty, které mají pouze 1. stupeň nebo 2. stupeň (v případě SO ORP M. Budějovice pouze 1. stupeň - nenachází se zde neúplná škola, která by měla pouze 2. stupeň). V těchto případech jsou žáci 1. až 5. třídy spojeni do dvou tříd (tak tomu je v 7 případech), nebo do jedné společné třídy (ve 2 případech). Výjimkou je ZŠ Domamil, kde jsou žáci 1. stupně rozděleni do 3 tříd, zatímco na druhém stupni má každý ročník svou třídu.

ZŠ zřizované obcemi

Tab. 30 ZŠ zřizované obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet běžných tříd	počet žáků	úvazek pedag.	Počet žáků na 1 pedag.	Počet žáků na třídu	Počet žáků na školu
		ZŠ						
2012/2013	16	4	97	1 891	144,3	13,1	19,4	118,2
2011/2012	16	4	101	1 953	148,0	13,1	19,3	122,1
2010/2011	16	4	104	2 005	149,2	13,4	19,2	125,3
2009/2010	16	4	104	2 063	147,3	14,0	19,8	128,9
2008/2009	16	4	105	2 149	150,8	14,2	20,4	134,3
2007/2008	16	3	112	2 298	158,7	14,4	20,5	143,6
2006/2007	16	3	116	2 401	167,1	14,3	20,7	150,1
2005/2006	16	3	119	2 474	162,5	15,2	20,8	154,6

Ze 17 základních škol jsou 4 školy samostatné. Jejich součástí není mateřská škola. Ve sledovaných letech dochází k pravidelnému poklesu počtu žáků. V průměru se snižuje počet o 73 žáků ročně. Za posledních 8 let ubylo celkem 583 žáků! Tomu odpovídá také snižující se počet tříd. Ubylo 22 tříd za 8 let. S úbytkem počtu žáků ubývá i pedagogických úvazků. Jejich počet se snížil za sledované období o 18,2.

Děti a žáků ubývá rychleji, pedagogů pomaleji (musejí zajišťovat chod škol a školských zařízení, na straně druhé vedení škol ve spolupráci s obcemi využívá výjimek, aby nedocházelo k razantnějšímu propouštění pedagogů). Vedle klesajícího počtu dětí a žáků velmi nepříznivě zasáhlo do tohoto stavu zvýšení věkové hranice pro odchod do starobního důchodu. V důsledku toho se také snižuje poměr počtu žáků připadajících na jednoho pedagoga (o 2,1 žaka na pedagoga za 8 let).

Klesá rovněž počet dětí ve třídách. V běžných i speciálních třídách o více jak jednoho žaka za sledované období. V běžných třídách je průměrně 19,5 žaka ve třídě, zatímco ve speciálních třídách je to 8,4 žaka ve třídě.

Tab. 31 Ostatní ZŠ (ZŠ a PŠ Mor. Budějovice) (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy MŠMT)

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet speciálních tříd	počet žáků	úvazek pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
		ZŠ						
2012/2013	1	1	11	92	17,3	5,3	8,4	92
2011/2012	1	1	11	94	14,5	6,5	8,5	94
2010/2011	1	1	12	102	16,3	6,3	8,5	102
2009/2010	1	1	13	99	17	5,8	7,6	99
2008/2009	1	1	12	97	16,3	6,0	8,1	97
2007/2008	1	1	12	119	16,2	7,3	9,9	119
2006/2007	1	1	12	111	16,7	6,6	9,3	111
2005/2006	1	1	12	119	16,4	7,3	9,9	119

Klesající počet žáků zaznamenává i ZŠ a PŠ M. Budějovice, v které bylo v roce 2012/2013 11 speciálních tříd (konkrétně 9 tříd praktické školy a 2 třídy speciální školy.) Rychlost poklesu počtu žáků i pe-

dagogických úvazků vcelku odpovídá rychlosti poklesu v běžných třídách. Protože děti vyžadují větší péči, je logické, že na jednoho pedagoga připadá i méně žáků - v roce 2012/2013 to bylo 5,3 žáků na jednoho pedagoga.

Úvazky na ZŠ a PŠ M. Budějovice jsou relativně rozkolísanější než na běžných školách. Důvodem je měnící se spektrum žáků dle postižení, resp. jejich nároků na vzdělávací potřeby (viz komentář k Tab. 39). Žáci ve speciálních třídách (menší počet dětí ve třídě) vyžadují větší individuální přístup a péči než žáci v praktických třídách.

Tab. 32 Součásti základních škol (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy MŠMT)

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Celkem	17	17	12	19	16	23
Blatnice	1	1	1	1	1	1
Budkov	1	1	1	1	1	1
Dešov	1	1	1	1	1	1
Domamil	1	1	1	1	1	1
Jakubov	1	1	1	1	1	1
Jemnice	1	1	0	1	1	3
Lesonice	1	1	1	1	1	1
Litohoř	1	1	1	1	1	1
Lukov	1	1	1	1	1	1
Mladoňovice	1	1	1	1	1	1
Moravské Budějovice	3	3	0	5	2	8
Nové Syrovice	1	1	1	1	1	1
Police	1	1	0	1	1	1
Třebelovice	1	1	1	1	1	1
Želetava	1	1	1	1	1	1

Většina škol je školami sdruženými (spojení MŠ a ZŠ, ze 17 školských zařízení je 12 spojeno s MŠ). Všechny základní školy mají svoji družinu. ZŠ Havlíčkova a ZŠ TGM mají i školní kluby. Většina základních škol má vlastní jídelnu. Některé vesnické školy jsou ve společných budovách s mateřskými školami, ŠJ vaří společně pro ZŠ i MŠ, přizpůsobené jsou výdejny a jídelny. Někteří žáci ze ZŠ a PŠ M. Budějovice docházejí na obědy do jídelny Střední školy řemesel a služeb (krajské zařízení nabízí odběr stravy pro krajem zřizované ZŠ a PŠ).

Nejlépe vybavené jsou samozřejmě největší školy (M. Budějovice a Jemnice). Mají vlastní tělocvičny, hřiště, apod. V M. Budějovicích je k dispozici jeden bazén na ZŠ Havlíčkova, který ale využívají i ostatní školy. Menší školy z obcí zde realizují plavecký výcvik, využívají také k tomuto účelu nabídky plaveckého areálu v sousedním ORP Třebíč – bazén Laguna, do kterého dojíždějí na plánovaný počet výcvikových hodin po domluvě společnou dopravou např. 2 školy společně. Menší vesnické školy často nemají svoje prostory na výuku TV, ale ve spolupráci s obcí nebo např. Sokolem využívají obecních, případně spolkových zařízení.

Pozn. ke kategorii „jiné“. U všech škol je uveden počet „1“. Z výše uvedených důvodů (školy často nevládní výukové prostory pro TV, ale využívají zařízení jiných organizací) - nelze tedy přesně kvantifikovat tyto ostatní součásti škol a ani to není pro potřeby těchto analýz bezpodmínečně nutné.

V případě Moravských Budějovic jsou využívány: 3 tělocvičny, bazén, gymnastický sál, hřiště a 2 školní zahrady. U Jemnice je počítáno se dvěma tělocvičnami a školním pozemkem (stejně jako ostatní školy využívají také fotbalové hřiště, hřiště Sokola, dopravní hřiště, prostory kulturních zařízení. Pro pořádání koncertů, divadelních představení, vánočních besídek, apod.).

Tab. 33 Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Název obce	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
Celkem	16	97	1891	118,2	19,5
Blatnice	1	1	18	18	18
Budkov	1	6	86	86	14,3
Dešov	1	2	24	24	12
Domamil	1	6	94	94	15,6
Jakubov u Moravských Budějovic	1	1	24	24	24
Jemnice	1	23	463	463	20,1
Lesonice	1	1	19	19	19
Litohoř	1	2	23	23	11,5
Lukov	1	2	37	37	18,5
Mladoňovice	1	2	27	27	13,5
Moravské Budějovice	2	33	797	398,5	24,1
Nové Syrovice	1	5	68	68	13,6
Police	1	2	20	20	10
Třebelovice	1	2	29	29	14,5
Želetava	1	9	162	162	18

Ze 17 škol je 16, jejichž zřizovatelem je obec. Ve školním roce 2012/2013 školy zřizované obcemi navštěvovalo 1891 žáků. Průměr na jednu školu byl 118,2 žáků a průměrná třída měla 19,5 žáka. Nejmenšími školami jsou Blatnice (18 žáků), Lesonice (19 žáků), Police (20 žáků), Litohoř (23 žáků), Jakubov u Moravských Budějovic a Dešov (obě školy 24 žáků). Naopak největšími školami jsou ZŠ TGM Moravské Budějovice (485 žáků), Jemnice (463 žáků) a ZŠ Havlíčkova Moravské Budějovice (312 žáků).

Nenaplněné kapacity zejména velkých škol v Moravských Budějovicích by mohlo být do budoucna využito jako tzv. škol spádových, pokud by stav financí nedovoloval obcím provozovat školy ve vlastní režii. (Pozn.: Uvedené se netýká pouze „velkých škol“ - spádovou nebo svazkovou školou může být jakákoliv škola s dostatečnou kapacitou a spádovým územím).

Tab. 34 Počet úplných a neúplných ZŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	17	7	10
Blatnice	1		1

Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
Budkov	1	1	
Dešov	1		1
Domamil	1	1	
Jakubov	1		1
Jemnice	1	1	
Lesonice	1		1
Litohoř	1		1
Lukov	1		1
Mladoňovice	1		1
Moravské Budějovice	3	3	
Nové Syrovice	1		1
Police	1		1
Třebelovice	1		1
Želetava	1	1	

Ve správním obvodu je celkem 7 (6+1) úplných škol (mají všechny třídy 1. a 2. stupně) a 10 neúplných škol, které mají pouze první stupeň ZŠ. Z toho v obci Domamil je první stupeň realizován formou maturotřídní výuky, druhý stupeň je realizován standardně jednou třídou pro každý ročník ZŠ.

Tab. 35 Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy
Celkem učitelé		144,3	109,9
v tom vyučující	na 1. stupni	69,9	62,7
	na 2. stupni	74,4	47,2

Ve školách zřizovaných obcemi (bez ZŠ a PŠ M. Budějovice) převažují mezi pedagogickými pracovníky ženy. V pedagogických sborech tvoří více jak $\frac{3}{4}$ ze všech učitelů. Podíl žen je ještě výraznější na prvním stupni, kde tvoří téměř 90% pedagogů.

Tab. 36 Ostatní pedagogičtí pracovníci škol (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	6	5	3,3	2,7
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	0	0	0	0
psychologové		1	1	0,3	0,3

	fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
	celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
speciální pedagogové	1	1	1	0
výchovní poradci	7	5	nesleduje se	

Tab. 37 Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	17	1983	161,6	12,2
2011/2012	17	2047	162,5	12,6
2010/2011	17	2107	165,5	12,7
2009/2010	17	2162	164,3	13,2
2008/2009	17	2246	167,1	13,4
2007/2008	17	2417	174,9	13,8
2006/2007	17	2512	183,8	13,7
2005/2006	17	2593	178,9	14,5

Trendy jsou popsány v Tab. 30. Pro naše území je tabulka součtem Tab. 30 a Tab. 31. Průměrný počet žáků snižuje nízký počet žáků na pedagoga v ZŠ a PŠ M. Budějovice.

Tab. 38 Počet absolventů ZŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	v 1. – 5. ročníku	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 6. ročníku	0	1	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	v 7. ročníku	2	0	0	0	0	0	2	0	3	0	1	0	1	1	0	0
	v 8. ročníku	5	1	9	1	11	0	8	2	6	0	10	1	11	1	7	0
	v 9. ročníku	277	25	265	14	269	22	300	20	255	24	247	12	247	10	195	19
	v 10. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	1	0	3	0	2

žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	z 5. ročníku	2	0	2	0	2	0	5	0	5	0	1	0	2	0	0	0
	ze 7. ročníku	26	0	29	0	22	0	22	0	28	0	0	0	13	0	20	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		9	0	1	0	1	0	1	0	3	1	0	0	0	0	2	0

Se snižujícím se počtem žáků klesá i počet těch, kteří ukončují povinnou školní docházku. V roce 2012/2013 ukončilo školní docházku v 9. ročníku pouze 214 žáků oproti roku 2005/2006, kdy z devátých tříd vyšlo 302 žáků.

Počet žáků, kteří ukončují školní docházku v nižších ročnících, kolísá v rozmezí 7-14 žáků. V posledním sledovaném roce to bylo nejméně (7 žáků). Počet žáků, kteří přestoupili na nižší stupně víceletých gymnázií, také v posledních letech klesá, s ubývajícím počtem žáků nejsou střední školy schopny zabezpečit obsazení jednotlivých nabízených studijních oborů. Základní negativní trend ke stavu středního školství byl položen v Kraji Vysočina v 90. letech povolováním nových studijních oborů při tehdejších SOU (na základě relativního dostatku studentů). Při postupném úbytku žáků v následujících letech došlo ke slučování škol s různými studijními obory a mnohdy i s výrazně odlišnou náročností studia, což ve svých důsledcích přineslo jednak snížení prestiže výběrových škol, jednak pokles motivace studentů ke studiu i pracovní výkonnosti. Tyto negativní trendy vedly k nezájmu o vzdělávání, studenti nezískávali patřičné pracovní návyky, což se dnes projevuje výrazným nárůstem počtu těch, kteří nejsou schopni zvládat náročnost vysokoškolského studia.

Ve školním roce 2010/2011 neodešel žádný žák ze 7. ročníku na víceleté gymnázium. Gymnázium v Moravských Budějovicích z důvodu nízkého zájmu neotevřelo víceletý studijní obor a žáci neprojevili větší vůli přejít sem ani na jinou školu (Třebíč, Znojmo), kam by museli dojíždět. Vypovídá to o tom, že se snižuje zájem studentů o vzdělání, roste nechuť k učení a vytrácí se odpovědnost žáků a vliv rodiny na profesní volbu dětí. Mnoho žáků se snaží jít cestou nejmenšího odporu.

Tab. 39 Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

	celkem	z toho zřízené	
		krajem	obcí
ředitelství celkem	3	2	1
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	1		1
mateřská škola při zdravotnickém zařízení	0		
základní škola pro žáky se zdravotním postižením	0		
základní škola při zdravotnickém zařízení	0		
základní škola praktická	1	1	
základní škola speciální	1	1	
přípravný stupeň základní školy speciální	0		

V MŠ Jemnice je jedna třída pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami. Kapaci ta třídy je 20 dětí, nicméně dle předpisů ji může navštěvovat 14 dětí (s udělenou výjimkou 18 dětí). Třída je primárně

určena pro děti s poruchou řeči, opožděným vývojem řeči, děti s autistickým spektrem, apod.). MŠ využívají především děti z nejbližšího okolí Jemnice (Pálovice, Menhartice, Radotice), ale např. i z Nových Syrovic.

ZŠ a PŠ Moravské Budějovice provozuje výuku v následujících programech:

- Základní škola praktická, která má v 2013/2014 8 tříd, je určena pro žáky s lehkým mentálním nebo zdravotním postižením.
- Základní škola speciální, která má v 2013/2014 2 třídy, je určena pro žáky se středním a těžkým mentálním postižením.
- Praktická škola jednoletá - jedná se o střední školu. Žáci nezískávají výuční list, ale „pouze“ osvědčení o kvalifikaci.

Tab. 40 Základní údaje o základním vzdělávání (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu
2012/2013		
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	19,5	95,4
- jinými subjekty	8,4	4,6
Průměrný počet dětí celkem	18,4	
2011/2012		
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	19,3	95,4
- jinými subjekty	8,5	4,6
Průměrný počet dětí celkem	18,3	
2010/2011		
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	19,3	95,2
- jinými subjekty	8,5	4,8
Průměrný počet dětí celkem	18,2	
2009/2010		
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	19,8	95,4
- jinými subjekty	7,6	4,6
Průměrný počet dětí celkem	18,5	

2008/2009		
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	20,5	95,7
- jinými subjekty	8,1	4,3
Průměrný počet dětí celkem	19,2	
2007/2008		
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	20,5	95,1
- jinými subjekty	9,9	4,9
Průměrný počet dětí celkem	19,5	
2006/2007		
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	20,7	95,6
- jinými subjekty	9,3	4,4
Průměrný počet dětí celkem	19,6	
2005/2006		
Průměrný počet dětí ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	20,8	95,4
- jinými subjekty	9,9	4,6
Průměrný počet dětí celkem	19,8	

V případě SO ORP Mor. Budějovice jsou údaje stejné jako u Tab. 30 a 31. Mezi jiné subjekty se totiž řadí ZŠ a PŠ Mor. Budějovice, má pouze speciální třídy. V těchto třídách je i snížený počet žáků. Přibližně 95% všech žáků navštěvuje běžné třídy, 5% žáků chodí do tříd speciálních.

Tab. 41 Kapacita škol v roce 2012/2013 (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		3396	1983	1413	
ZŠ a MŠ Blatnice	Blatnice	33	18	15	
ZŠ a MŠ Budkov	Budkov	135	86	49	
ZŠ a MŠ Dešov	Dešov	45	24	21	
ZŠ a MŠ Domamil	Domamil	150	94	56	
ZŠ a MŠ Jakubov u M.B.	Jakubov u M.B.	53	24	29	
ZŠ Jemnice	Jemnice	750	463	287	Reálná kapacita je 464
ZŠ a MŠ Lesonice	Lesonice	53	19	34	
ZŠ a MŠ Litoňov	Litoňov	50	23	27	
ZŠ a MŠ Lukov	Lukov	60	37	23	

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
ZŠ a MŠ Mladoňovice	Mladoňovice	60	27	33	
ZŠ M. Budějovice	M. Budějovice	770	312	458	Reálná kapacita je 600
ZŠ TGM M. Budějovice	M. Budějovice	600	485	115	
ZŠ a PŠ M. Budějovice	M. Budějovice	142	92	50	Praktická 110, speciální 32
ZŠ a MŠ Nové Syrovice	Nové Syrovice	105	68	37	
ZŠ Police	Police	50	20	30	
ZŠ a MŠ Třebelovice	Třebelovice	40	29	11	
ZŠ a MŠ Želetava	Želetava	300	162	138	

V území je dostatečná kapacita základní škol. Žádná ze škol se neblíží k hranici naplnění. Kapacita dostatečně pojme i silnější ročníky, které budou do škol přicházet z mateřských škol v nejbližších třech až pěti letech.

Tab. 42 Očekávaný vývoj počtu žáků (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

	Počet žáků	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	3396	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	0	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2012	1983	1516	55,4
Předpoklad ke konci roku 2018	1850	1566	53,9
Předpoklad ke konci roku 2023	1740	1656	51,2

V současné době neustále klesá počet žáků základních škol. V roce 2014, resp. v nejbližších letech budou do škol přicházet silnější ročníky z mateřských škol. S ohledem na velkou kapacitu škol a relativně malý počet dětí vycházejících z MŠ nelze očekávat výrazný nárůst počtu dětí ve školách. Je pravděpodobné, že k zápisu do ZŠ bude v nejbližších letech chodit o něco více dětí, než tomu bylo doposud. Trend poklesu celkového počtu žáků na ZŠ bude v nejbližších letech zastaven nebo přinejmenším zpomalen. Relativně vyšší počet dětí hlásících se do ZŠ je předpokládán na léta 2014 až 2018. Přesná čísla počtu žáků ve školách se budou lišit dle jednotlivých škol, také se v nich promítne migrace obyvatelstva. V roce 2018 bude populační vlna přibližně v 5. ročnících 1. stupně ZŠ, v roce 2023 přejde zvýšený počet žáků na druhý stupeň.

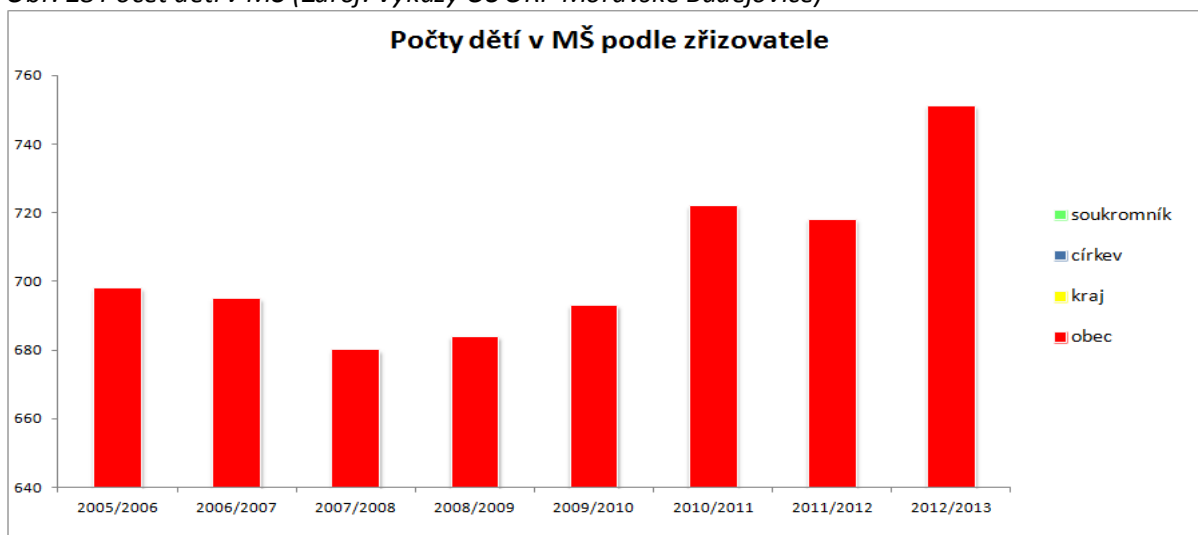
Předškolní vzdělávání

Tab. 43 Celkové počty MŠ a dětí v nich dle zřizovatele (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Pozn.: V SO jsou pouze MŠ zřizované obcemi. Nenachází se zde MŠ zřizované církvemi ani soukromé MŠ

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
obec	15	751	31	735	1	16
2011/2012						
obec	15	718	30	704	1	14
2010/2011						
obec	15	722	31	708	1	14
2009/2010						
obec	15	693	30	677	1	16
2008/2009						
obec	15	684	30	669	1	15
2007/2008						
obec	15	680	30	667	1	13
2006/2007						
obec	15	695	30	677	1	18
2005/2006						
obec	15	698	30	685	1	13

Obr. 28 Počet dětí v MŠ (Zdroj: Výkazy OŠ ORP Moravské Budějovice)

Počet tříd mateřských škol za sledované období zůstává víceméně konstantní. V roce 2012/2013 bylo 31 běžných tříd a 1 třída speciální. Co se týká počtu dětí v předškolních zařízeních, nejnížší počet dětí v předškolních zařízeních byl v roce 2006/2007, kdy bylo ve školkách „pouze“ 667 dětí. Tento jev také odpovídá demografickému vývoji regionu (Obr. 6). V letech 2004 - 2006 bylo zaznamenáno nejméně

narozených dětí, konkrétně 625. V posledních letech se počet dětí v mateřských školách každoročně zvyšuje, podle šetření dané oblasti maxima dosáhl počet dětí v předškolních zařízeních v roce 2012/2013, kdy MŠ navštěvovalo 735 dětí. Demografický vývoj neslibuje další nárůst počtu dětí v mateřských školách. Od roku 2007 se ve SO rodí stále méně dětí (v roce 2012 pouze 187 narozených). Zvýšený počet dětí v mateřských školách se ještě nepromítnul do počtu dětí nastupujících do 1. tříd ZŠ. Zatímco ve školním roce 2013/14 zahájilo povinnou školní docházku v SO o 13 dětí méně proti předcházejícímu období, ve školním roce 2014/15 je předpoklad dokonce nižší o 26 dětí. Pokud do vývoje počtu dětí výrazně nepromluví migrace obyvatel, je pravděpodobné, že v nadcházejících letech bude zastaven každoroční pokles dětí hlásících se do 1. tříd ZŠ, a to na dobu, která bude odpovídat výukovým cyklům, kterými musí v rámci povinné školní docházky tyto děti projít.

Tab. 44 Počet dětí a pedagogických úvazků v MŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

školní rok	počet MŠ	samostatné MŠ	Počet tříd	počet dětí	Pedagogické úvazky	počet dětí na 1 ped. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	15	3	32	751	55,8	13,5	23,5	50,1
2011/2012	15	3	31	718	56,3	12,8	23,2	47,9
2010/2011	15	3	32	722	55,7	13,0	22,6	48,1
2009/2010	15	3	31	693	52,8	13,1	22,4	46,2
2008/2009	15	3	31	684	53,4	12,8	22,1	45,6
2007/2008	15	2	31	680	55,2	12,3	21,9	45,3
2006/2007	15	2	31	695	55	12,6	22,4	46,3
2005/2006	15	2	31	698	54,7	12,8	22,5	46,5

Počet pedagogů pracujících v MŠ je víceméně ve sledovaném období vyrovnaný. Pohybuje se kolem 55 úvazků plus minus 1. Nejméně pedagogů bylo v MŠ zaměstnáno v roce 2009/2010, což koresponduje i s minimem ve vývoji statistiky počtu dětí. Dlouhodobě zvyšující se trend má také poměr počtu dětí na jednoho pedagoga. Zatímco v roce 2005/2006 připadalo na jeden úvazek 12,8 dětí v roce 2012/2013 to je 13,5. Vývoj počtu dětí na třídu a školu prakticky odpovídají celkovému vývoji počtu dětí. Natalita má ve SO v současné době klesající tendenci, tento trend snižování počtu narozených ve SO bude dle prognózy pokračovat, z toho vyplývá, že problém s počtem dětí v MŠ a ZŠ bude cca na dobu 10 – 13 let oddálen. Potom teprve – nedejde-li – k potřebným proměnám regionu v oblasti zabezpečení pracovních příležitostí, dojde k existenčním problémům škol v malých obcích.

Tab. 45 Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	55,8	4,6	8%
2011/2012	56,3	5,3	9%
2010/2011	55,7	4,4	8%
2009/2010	52,8	3,9	7%
2008/2009	53,4	3,6	7%

2007/2008	55,2	2,8	5%
2006/2007	55,0	2,2	4%
2005/2006	54,7	2,2	4%

Za celé sledované období se zvyšuje podíl nekvalifikovaných pedagogů v mateřských školách (příčiny jsou několikerého rázu: podíl pedagogů, kterým byla započítána léta vykonávané praxe bez ukončeného odpovídajícího vzdělání, opakované odklady zahájení požadovaného vzdělání při práci, případně při rodičovské dovolené, odliv mladých kvalifikovaných pedagogů z malých vesnic do měst za jistějším pracovním uplatněním, apod.). Zvyšující se podíl nekvalifikovaných pedagogů se zastavil až v roce 2012/2013, kdy došlo poprvé k poklesu podílu nekvalifikovaných úvazků. Za celé sledované období se poměr nekvalifikovaných pedagogů zvýšil více než dvojnásobně ze 4,0 % na 8,2 %. Výše uvedené se týká především menších mateřských škol. Ve velkých mateřských školách je minimum nekvalifikovaných, v těchto MŠ převažují kvalifikované pedagogické pracovnice.

Tab. 46 Kapacita MŠ v roce 2012/2013 (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa
Celkem		827	751	76
ZŠ a MŠ Blatnice	Blatnice	24	12	12
ZŠ a MŠ Budkov	Budkov	25	25	0
ZŠ a MŠ Dešov	Dešov	25	20	5
ZŠ a MŠ Domamil	Domamil	35	35	0
ZŠ a MŠ Jakubov	Jakubov	25	24	1
MŠ Jemnice	Jemnice	200	155	45
ZŠ a MŠ Lesonice	Lesonice	25	27	-2
ZŠ a MŠ Litoňov	Litoňov	30	27	3
ZŠ a MŠ Lukov	Lukov	25	25	0
ZŠ a MŠ Mladoňovice	Mladoňovice	25	26	-1
MŠ Mor. Budějovice	M. Budějovice	235	235	0
ZŠ a MŠ Nové Syrovice	Nové Syrovice	43	43	0
MŠ Police	Police	25	19	6
ZŠ a MŠ Třebelovice	Třebelovice	25	22	3
ZŠ a MŠ Želetava	Želetava	60	56	4

Vývoj počtu dětí v mateřských školách je často limitován kapacitou jednotlivých škol. U většiny škol narazil rostoucí počet dětí a rostoucí potřeba zvyšování kapacity na vlastní možnosti zařízení. Tento fakt je od roku 2008 výraznější, neboť se s poslední populační vlnou právě nyní zvyšuje počet dětí ve školách. Ve SO převažují školy, u nichž je dlouhodobě (*obzvláště v posledních letech*) naplněna kapacita a není příliš prostoru pro další navyšování počtu přijímaných dětí. V dalších školách se počet dětí rychle blíží jejich plné kapacitě. Ve SO bylo v roce 2012/2013 76 volných míst. Z toho nejvíce volných míst vykazovala MŠ Jemnice (45 volných míst). Rezervy v kapacitě mají MŠ Blatnice (12), MŠ Dešov (5), MŠ Police (6).

Všechny tři naposledy jmenované MŠ (Blatnice, Dešov, Police) však z důvodu demografického vývoje v malých obcích SO nedojdou do kritického stavu překročení kapacity zařízení.

V Moravských Budějovicích došlo v roce 2010 ke skokovému navýšení počtu dětí o 20, díky navýšení kapacity v MŠ Šafaříkova ulice. Rodičům dětí, pro které v současnosti není volná kapacita, jsou nabízeny školy v nejbližším okolí, které volná místa mají.

Vzhledem k tomu, že boom porodnosti ve SO je již za svým vrcholem, během dvou až tří let přestane být otázka kapacity, případně obsazenosti předškolních zařízení aktuální - počet dětí ve školách dosáhl v posledních letech svého maxima a nic nenasvědčuje tomu, že bude potřebné další navyšování kapacity škol. Nejvhodnějším řešením současné naplněnosti škol se jeví umístění dětí do nejbližší volné školy nebo využití alternativních výchovných metod (dětské skupiny, apod.). Je velice pravděpodobné, že od roku 2014/2015 bude docházet k pozvolnému ubývání dětí ve školách a tento trend bude nezvratný pro nadcházející roky či desetiletí.

Tab. 47 Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

	Počet dětí	Volná místa (kapacita – počet dětí)	Počet dětí / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	827	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	827	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	827	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	748	79	90,1
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	700	127	84,3
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	640 - 660	177	78,3

V současné době jsou v MŠ silné ročníky dětí rodičů tzv. „Husákových dětí,“ které se narodily mezi léty 2007 - 2010. Vzhledem k tomu, že od roku 2010 dochází k poklesu porodnosti, lze očekávat, že po roce 2014 nebude docházet k dalšímu růstu počtu dětí ve školách, situace se stabilizuje na přibližně stejných počtech dětí ročně (cca 600 – 650), a tudíž také bude klesat poptávka po umístování dětí do předškolních zařízení. Silné ročníky budou přecházet do ZŠ a počet dětí přicházejících do ZŠ bude po několika silnějších ročnících opět pomalu klesat. Domněnku potvrzují krajské odhady vývoje počtu dětí, které dobře korelují se stavem v SO (Obr. 10 a Obr. 11).

Tento trend bude mít potom dlouhodobou tendenci, která bude provázena hledáním optimálního stavu sítě škol ve SO, vyvážeností nabídky pracovních míst pro pedagogy i nepedagogické pracovníky. Ke slovu zřejmě přijde také zabezpečení dopravní obslužnosti pro navštěvování spádových MŠ a ZŠ. Na řadu přijde i přijímání dvouletých dětí tak, aby byla dlouhodobě zajištěna co největší naplněnost mateřských škol. I zde však nepředpokládáme dramatické výkyvy, jak vyplynulo ze srovnání posledních hodnot ve vztahu k dlouhodobějšímu vývoji.

Zařízení jeslového typu

V SO ORP Moravské Budějovice se nenacházejí zařízení jeslového typu. Matky čerpají RD a zůstávají s dětmi do cca 3 let věku doma, pokud řeší časnější nástup do např. dobře honorovaného pracovního místa, nastupují na RD muži-manželé, případně využívají pomoci rodičů, prarodičů. K relativně novým

možnostem patří zřizování tzv. dětských skupin, podle nejnovějších informací uvažuje o zřízení takové DS skupina aktivních maminek při tělocvičné jednotě Orel v jejich zařízení.

Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

Tab. 48 Školní družiny a školní kluby (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Pozn.: V území jsou ŠD a ŠK zřizované pouze obcemi nebo krajem

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem	1	8		8
obcemi	26	710	240	950
celkem	27	718	240	958

2011/2012				
krajem	1	8		8
obcemi	25	711	244	955
celkem	26	719	244	963

2010/2011				
krajem	1	8		8
obcemi	26	717	239	956
celkem	27	725	239	964

2009/2010				
krajem	1	7	1	8
obcemi	24	712	228	940
celkem	25	719	229	948

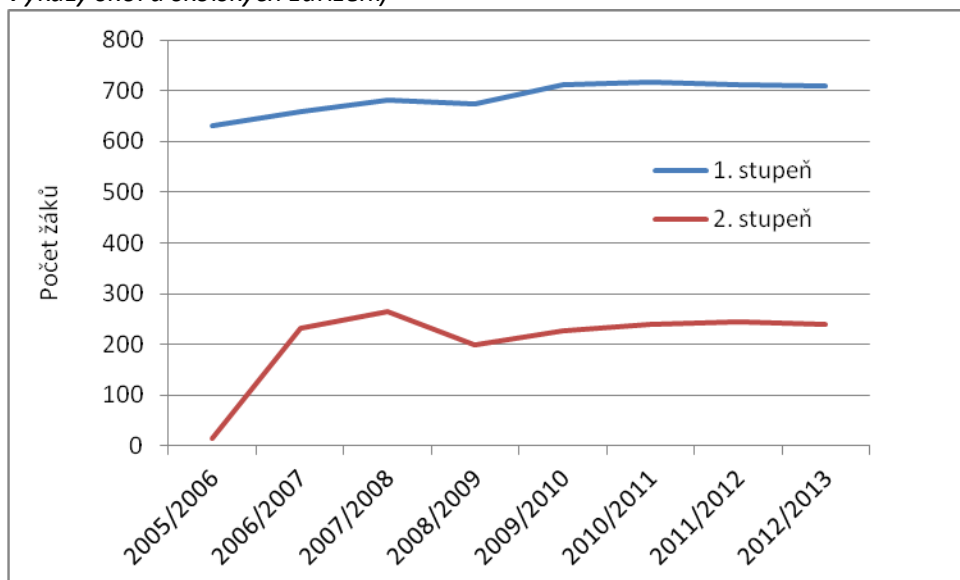
2008/2009				
krajem	1	7	1	8
obcemi	24	673	199	872
celkem	25	680	200	880

2007/2008				
krajem	1	8	0	8
obcemi	24	682	266	948
Celkem	25	690	266	956

2006/2007				
krajem	1	2	14	16
obcemi	24	658	233	891
celkem	25	660	247	907

2005/2006				
krajem	1	4	4	8
obcemi	23	631	15	646
celkem	24	635	19	654

Obr. 29 Vývoj počtu žáků ve školních družinách a školních klubech, (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Počet žáků navštěvujících školní družiny a kluby má za sledované období mírně vzestupnou tendenci. V posledních čtyřech letech je počet žáků stabilizován, pohybuje se v rozmezí 710 až 717 žáků za celé území SO. Poměr žáků z 1. a 2. stupně je přibližně v poměru 3:1.

Tab. 49 Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK (2012/2013, Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedag. pracovní		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	2	2	0	0	0	0
obcemi	30	29	24	0	0	0
celkem	32	31	24	0	0	0

Ve školních družinách a školních klubech působí celkem 32 interních vychovatelů (15,6 úvazku) a 24 externích vychovatelů (ZŠ TGM 8 vychovatelů ve školní družině a 9 ve školním klubu, ZŠ Havlíčkova 7 externích vychovatelů ve školním klubu).

Tab. 50 Počet ZUŠ podle zřizovatelů (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	2	0
Jemnice		1	
Moravské Budějovice		1	

Základní umělecká škola se nachází v Moravských Budějovicích a Jemnici. Škola v Jemnici je pobočkou Mor. Budějovic, tzn., mají společné ředitelství.

Tab. 51 Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ (2012/2013, Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
Celkem	14	10,83
Jemnice	xxx	xxx
Moravské Budějovice	14	10,83

(Pozn.: Přesné rozdělení úvazků ZUŠ Mor. Budějovice a Jemnice není možné. Učitelé se na obou místech doplňují dle aktuální potřeby. Přibližně lze úvazky rozdělit v poměru 2:1 ve prospěch M. Budějovic).

Tab. 52 Přehled středisek volného času podle zřizovatele (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

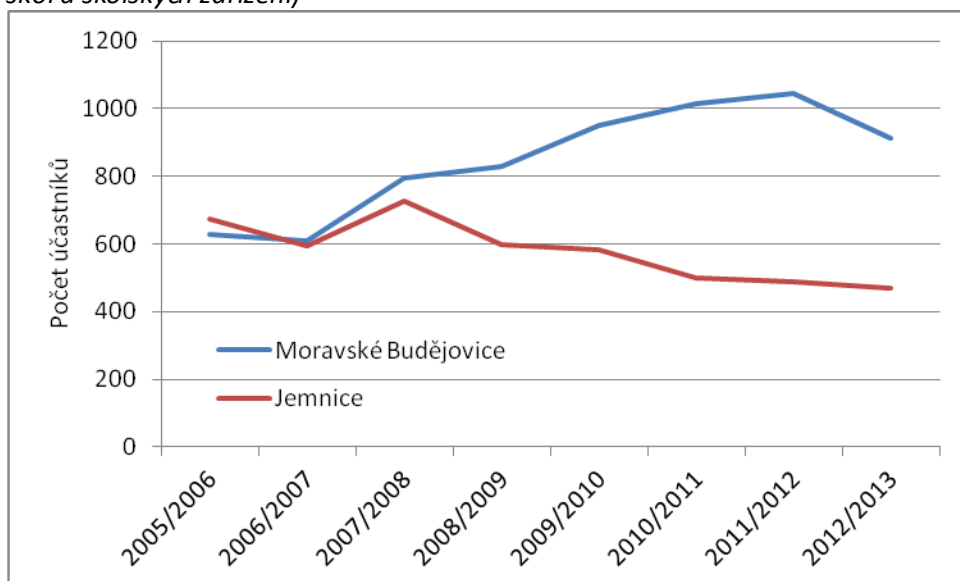
	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	2	0
Jemnice		1	
Moravské Budějovice		1	

Pouze v Moravských Budějovicích a Jemnici jsou střediska volného času (SVČ), konkrétně domy dětí a mládeže. Obě střediska jsou při základních školách, vyvíjejí mnohostranné aktivity k naplnění volnočasových aktivit v průběhu školního roku i v době školních prázdnin. Střediska patří k největším organizátorům volnočasových aktivit pro děti a mládež.

Tab. 53 SVČ zřizované obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

	počet zájmových útvárů (kroužků)	počet účastníků			
		žáci, studenti	děti	ostatní	celkem
Celkem	113	1043	204	136	1383
Jemnice	53	371	71	27	469
Moravské Budějovice	60	672	133	109	914

Obr. 30 Vývoj počtu účastníků v DDM M. Budějovice a Jemnice (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

V současnosti navštěvuje střediska volného času celkem 1383 účastníků. DDM Mor. Budějovice vykazují téměř dvojnásobný počet účastníků. Ačkoli v DDM Jemnice počet zájmových útvarů výrazně nekolísa a celé období se pohybuje okolo 52 kroužků, počet dětí navštěvujících jednotlivé zájmové útvary mírně klesá. Naopak v Moravských Budějovicích po celé sledované období, s výjimkou roku 2012, rostl počet kroužků i počet zájemců o ně.

DDM neorganizují pouze svoje kroužky, ale zaštiťují i aktivity některých jiných organizací. Důvodem je potřeba záštity ze strany DDM, kterou spolky a organizace potřebují, aby dosáhly na dotační prostředky.

Tab. 54 Údaje o pracovnících SVČ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

	pedagogičtí pracovníci				ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
Celkem	105,6	6	4,6	95	4,5	2	1,5	1
Jemnice	53	2	2	49	1,5	1	0,5	0
Moravské Budějovice	52,6	4	2,6	46	3	1	1	1

Tab. 55 Školní jídelny zřizované obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Celkem	22	2545	741	1383	3777
Blatnice	1	35	12	18	35
Budkov	1	106	25	63	100
Dešov	1	45	17	22	80
Domamil	1	110	34	58	125
Jakubov	1	64	24	22	125
Jemnice	2	530	151	294	800
Lesonice	1	44	24	13	40
Litohoř	1	55	26	21	60
Lukov	2	68	25	34	110
Mladoňovice	1	57	26	23	60
Moravské Budějovice	5	987	235	610	1780
Nové Syrovice	1	113	43	57	102
Police	1	88	19	20	120
Třebelovice	1	55	23	25	50
Želetava	2	188	57	103	190

Všechna vzdělávací zařízení zřizované obcemi mají zajištěné stravování. Ve většině případů se jedná o vlastní jídelnu. V mateřských školách se v roce 2012/2013 stravovalo 741 dětí (98,6%) a 1383 žáků základních škol zřizovaných obcemi (73,1%). Kapacita školních jídelen v menších obcích většinou odpovídá počtu strážníků a jídelny stačí uspokojovat jejich poptávku. Jídelny v Jemnici a Moravských Budějovicích – zde obě jídelny při ZŠ prošly rozsáhlými přestavbami a rekonstrukcemi – mají dostatečně naddimenzovanou kapacitu a objem přípravy stravy by mohl být výhledově mnohem větší. (pozn.: města tak mohou počítat s možným využitím kapacit při eventuálním řešení spádových škol).

Tab. 56 Údaje o pracovnících ve školních jídelnách (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
obcemi	61	45

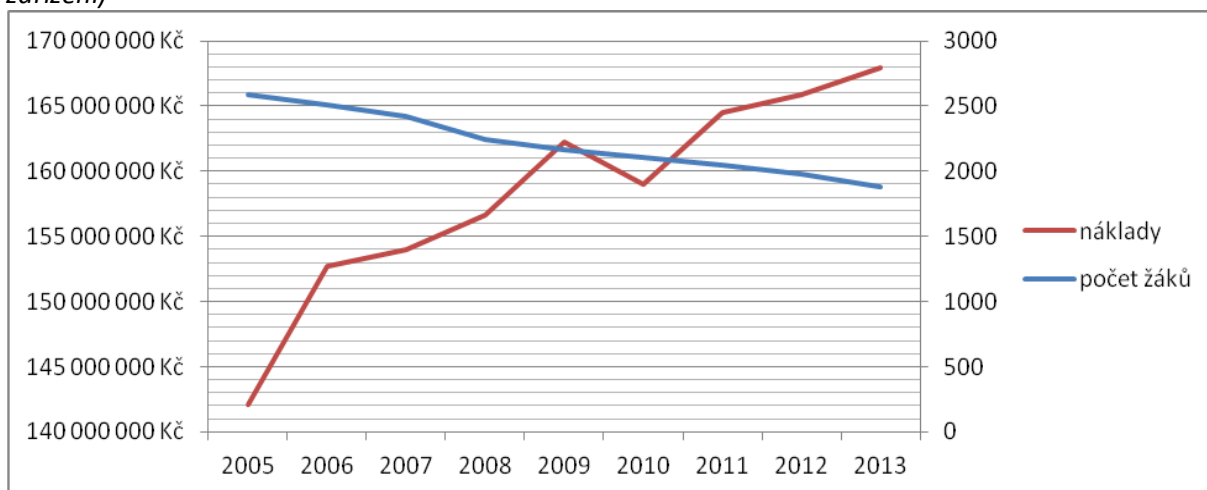
V území jsou školní jídelny zřizované pouze obcemi (při ZŠ).

Financování

Tab. 57 Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ZŠ 1. +2.st.	70 734 460	75 213 440	74 363 360	77 011 030	78 532 950	75 834 000	77 464 761	74 814 366	76 478 000
ZŠ jen 1. st.	0	0	0	1 281 900	2 811 690	2 970 000	3 101 516	3 014 697	2 791 000
MŠ	15 627 060	17 146 120	17 312 290	18 397 380	20 491 980	21 043 000	21 765 499	22 889 442	24 063 000
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ)	51 379 230	56 099 360	57 753 780	55 316 700	55 101 620	54 052 000	56 931 184	59 717 521	59 285 000
Jiné (ZUŠ)	4 312 930	4 263 970	4 571 770	4 679 850	5 265 300	5 114 000	5 253 456	5 399 881	5 335 000
Celkem	142 053 680	152 722 890	154 001 200	156 686 860	162 203 540	159 013 000	164 516 416	165 835 907	167 952 000

Obr. 31 Srovnání vývoje nákladů a počtu žáků (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

Celkové náklady na předškolní a základní vzdělávání ve SO jsou téměř 166 mil Kč ročně.

Ne všechny školy vykazují stejný trend ve vývoji provozních nákladů. Důvodem je úbytek žáků i redukce pedagogického sboru. Na základních školách v Moravských Budějovicích klesají částečně mzdové náklady, celkové náklady však poměrně narůstají po celé období (do obou moravskobudějovických základních škol byly investovány poměrně velké prostředky – zateplení obvodového pláště, výměna oken a zateplení stropů (ZŠ Havlíčkova), očekávané snížení energetické náročnosti tak očekáváme od školního roku 2014/2015. Předpokládáme tedy, že celkové náklady by mohly mírně klesat. Náklady jemnické základní školy rostly do roku 2009, od té doby se snižují.

U ostatních zařízení jsou po celou dobu celkové náklady meziročně vzrůstající. (Výjimkou je MŠ Police, kde v roce 2012 byly náklady nižší než v roce 2011). Absolutně nejvyšší nárůst vykazuje MŠ Moravské Budějovice (rekonstrukce a investice), o více jak 4 mil Kč za sledované období. Při relativní srovnání nárůstu nákladů jsou v popředí: ZŠ a MŠ Mladoňovice, zmíněná MŠ Mor. Budějovice, ZŠ Lukov a další.

Obecně lze vysledovat, že na menších obecních školách dochází prakticky bez výjimky ke každoročnímu nárůstu nákladů. Obecné důvody růstu celkových nákladů jsou: inflace, vyšší ceny vstupů, rostoucí mzdové náklady, vyšší hygienické požadavky, rekonstrukce a investice. Nutno poznamenat, že v celkových nákladech škol, jsou započítány i projekty a grantové programy, které školy získaly a kterých využívají. Pozitivní skutečností je snaha o úzkou spolupráci vedení obecních škol se zastupitelstvy obcí a snaha o co nejracionalnější hospodaření škol (*názory starostů z obcí*).

Tab. 58 Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v Kč (Zdroj: Rozpočty škol a školských zařízení v ORP)

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostředky celkem	80 993 240	84 730 000	85 459 000	89 447 410	87 033 000	88 165 000	88 542 400	89 209 000
z toho	platy	79 701 240	83 523 000	83 562 000	87 969 410	85 529 000	86 499 000	87 168 000
	ostatní osobní náklady	1 292 000	1 207 000	1 897 000	1 478 000	1 504 000	1 666 000	2 041 000
související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	32 706 080	34 353 000	33 698 000	32 163 590	32 954 000	32 671 000	32 081 000	33 624 000
neinvestiční výdaje celkem	194 692 560	203 813 000	204 616 000	211 058 410	207 020 000	209 001 000	209 165 800	212 042 000

Finanční prostředky ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství se dlouhodobě zvyšují. Nárůst mzdových prostředků byl výraznější v první polovině sledovaného období, kdy se pohyboval okolo 4,5 % ročně. V roce 2010 došlo ke snížení objemu mzdových prostředků a od té doby meziroční objem mezd roste o méně jak 1% ročně. Situace financování školství není jednoduchá a tato kapitola státního rozpočtu prochází každoročně změnami, které ovlivňují rozpočty škol (např. snižování ONIV v roce 2010 pro regionální školství, omezení prostředků pro nepedagogické pracovníky.). Ředitelé škol jsou tak každoročně nuceni optimalizovat vnitřní strukturu rozpočtu tak, aby změny měly co nejmenší dopady na pracovníky i žáky. Růst objemů mzdových prostředků ve srovnání s klesajícím počtem úvazků (Tab. 30), mj. vypovídá o jen mírně se zlepšujícím finančním ohodnocení pedagogů.

Tab. 59 Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	17 189 896	32 764	360
základní školy	53 507 906	38 274	420
gymnázia			
stravování MŠ, ZŠ	7 292 273	3 900	42
školní družiny a kluby	4 359 839	6 269	68
základní umělecké školy	3 487 600	15 365	168
využití volného času	1 357 597	1 397	15
OPPP - ostatní platby za provedou práci	2 041 000		
celkem použité finanční prostředky	89 236 111	97 971	1 076

Pozn.: Jednotkou výkonu se rozumí přepočít na jedno dítě, resp. žáka.

Celkové přímé náklady se mírně liší od Tab. 58. Důvodem je odlišná použitá metodika. Zatímco v Tab. 58 byly použity poklady přímo od poskytovatelů v Tab. 59 byly použity podklady poskytnuté SMO a k jejich stanovení byla použita metodika SMO. Celkové přímé náklady v Tab. 59 jsou nižší než v Tab. 45. V přepočtu na jednotku výkonu, tedy na jednoho žáka nebo strávnicka, vychází logicky nejvíce nákladů v mateřských a základních školách.

Tab. 60 Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013 (Zdroj: <http://monitor.statnipokladna.cz/>)

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	21 136 000	72 664 601
Blatnice	240 000	1 075 186
Budkov	888 000	1 345 215
Dešov	352 000	437 002
Domamil	1 032 000	1 651 166
Jakubov	384 000	2 697 536
Jemnice	4 944 000	21 407 083
Lesonice	368 000	1 159 792
Litohoř	400 000	502 148
Lukov	496 000	520 531
Mladoňovice	424 000	557 903
Moravské Budějovice	8 256 000	36 544 486
Nové Syrovice	888 000	1 413 077
Police	312 000	923 942
Třebelovice	408 000	464 101
Želetava	1 744 000	1 965 433

Pozn.: Ve sloupci „Celkové skutečné náklady“ nejsou celkové náklady škol, ale náklady obce na školu (zdroj: obecní rozpočty)

Školy mají dva základní zdroje financování. Přimo od státu (resp. MŠMT přes krajský úřad) dostávají školy finanční prostředky na mzdové náklady, pomůcky a ostatní neinvestiční náklady (=přímé náklady na vzdělávání). Finance jsou rozdělovány dle počtu žáků v určitých věkových kategoriích ve školách. MŠMT rozděluje prostředky dle státních normativů (počtu žáků) na jednotlivé kraje. Každý kraj si pak stanovuje vlastní normativy, kterými přerozděluje peníze na konkrétní školy. Krajské normativy jsou bohužel nastaveny tak, že dochází k odlivu peněz z MŠ a ZŠ směrem ke středním školám, které jsou zřizovány krajem.

Provoz a investice jsou pak hrazeny prostřednictvím obecních rozpočtů. Do obecních rozpočtů přicházejí peníze na školství skrze rozpočtové určení daní. Na jednoho žáka dostává obec přibližně 8000 Kč. Náklady na provoz škol jsou samozřejmě vyšší, takže obce své školy dotují z vlastních zdrojů. To, jak moc obce dotují vzdělávání nad rámec prostředků z RUD, se liší obec od obce a nelze v tom vysledovat žádný trend (záleží na jednotlivých obcích, jakými prostředky jsou schopny a ochotny školství dotovat).

Absolutně nejvyšší částky nad rámec RUD doplácí logicky Moravské Budějovice a Jemnice. Při relativním srovnání (Tab. 61) z menších obcí relativně nejvíce doplácí Blatnice, Jakubov a Lesonice. Naopak nejméně na školy a školky doplácí obce Lukov, Třebelovice a Želetava.

Skutečné celkové náklady škol jsou uvedeny ve předposledním sloupci TAB. 61. Zde je relativní srovnání prostředků z RUD s celkovými náklady u všech škol relativně stejné - prostředky z RUD tvoří v průměru za SO 13% celkových nákladů škol.

Tab. 61 Srovnání podílu obcí na školství s RUD (Kč) (Zdroj: Rozpočty školských zařízení, rozpočty obcí)

Obec	Finanční prostředky z RUD (1)	Náklady obce (2)	(2) - (1)	(1) / (2) [%]	Celkové skutečné náklady (3)	(1) / (3) [%]
Blatnice	240 000	1 075 186	835 186	22,3	2 552 472	9,4
Budkov	888 000	1 345 215	457 215	66,0	6 256 694	14,2
Dešov	352 000	437 002	85 002	80,5	2 968 232	11,9
Domamil	1 032 000	1 651 166	619 166	62,5	7 323 825	14,1
Jakubov	384 000	2 697 536	2 313 536	14,2	3 206 991	12,0
Jemnice	4 944 000	21 407 083	16 463 083	23,1	34 834 286	14,2
Lesonice	368 000	1 159 792	791 792	31,7	3 848 149	9,6
Litohoř	400 000	502 148	102 148	79,7	3 455 620	11,6
Lukov	496 000	520 531	24 531	95,3	4 356 920	11,4
Mladoňovice	424 000	557 903	133 903	76,0	3 165 492	13,4
Mor. Budějovice	8 256 000	36 544 486	28 288 486	22,6	67 326 176	12,3
Nové Syrovce	888 000	1 413 077	525 077	62,8	6 401 820	13,9
Police	312 000	923 942	611 942	33,8	3 957 924	7,9
Třebelovice	408 000	464 101	56 101	87,9	3 461 068	11,8
Želetava	1 744 000	1 965 433	221 433	88,7	12 720 238	13,7

Tab. 62 Nezbytné investiční potřeby obcí týkající se ZŠ do roku 2023 (Zdroj: Informace od ředitelů škol)

Obec	Název a popis investice	odhadovaný rok	Orientační částka
Celkem			35 970 000
Blatnice	Oprava fasády	2018	50 000
Domamil	PC, interaktivní tabule, laboratoř, meteobudka, učebnice		1 000 000
Jemnice	Střecha, Nábytek, Zateplení tělocvičny, rekonstrukce WC	2014	82 00 000
Jemnice	Zateplení přístavby školy	2017	5 000 000
Jemnice	Odpady, Odvlhčení školy, vytápění, rekonstrukce tělocvičny		17 200 000
Lukov	Vybavení zahrady, výstavba hřiště	2014 - 2019	1 000 000
Mladoňovice	Rekonstrukce kuchyně, odpady, vytápění, WC		3 400 000
Nové Syrovice	Umělá tráva	2015	120 000
Police	Fasáda, zateplení, kotelna, střecha, okna	2015 - 2018	9 000 000

U škol, u nichž nejsou vyplněné údaje, buď žádné větší investice neplánují, nebo nebyly ochotny data poskytnout.

Většina škol plánuje investice v oblasti úspory energií (zateplení, výměna oken, rekonstrukce vytápění, apod.) nebo rekonstrukcí starých částí budov (WC, střechy, odpady, kuchyně, apod.). Školy, jejichž budovy jsou v lepším technickém stavu, plánují další zkvalitňování podmínek pro výuku (hřiště, interaktivní tabule, atd.).

Odhadované investiční potřeby v SO jsou v milionech až desítkách miliónů korun ročně. Obecně lze konstatovat, že se budou realizovat ty investiční akce, na které budou zpracovány a schváleny projekty, resp. obce na ně budou mít finance.

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Tab. 63 Analýza cílových skupin (Zdroj: Vlastní šetření RT/ fokusní skupina s vedoucí OŠ ORP)

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	Kvalitní vzdělání, bezpečné a moderní prostředí, široká nabídka aktivit, kvalitní pedagogové	Rodičovská slepota, špatná komunikace se školou, nezájem, nepodílejí se na výchově	Třídní schůzky, pošta, osobní pohovory	Informovanost, zainteresování rodičů
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	Dostupné školy/školky v místě bydliště, volné kapacity	Přeceňování/podceňování svých dětí, nezájem o vzdělání a výchovu	webové stránky škol, dny otevřených dveří, osobní pohovory	Komunikace rodičů a škol, zvýšení informovanosti
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	Kvalitní pomůcky a výuka, vstřícní a empatictí učitelé, nabídka kroužků	Nezájem o vzdělání, šikana, skryté rodinné nebo osobní problémy	Preventivní programy, osobní rozhovory	Empatie pedagogů, osobní přístup, moderní pedagogické postupy
Pedagogové a další zaměstnanci	Dobrý kolektiv, dobré platové podmínky, uznání	Syndrom vyhoření, znevažování profese veřejností, pokles zájmu o profesi	Osobní rozhovory, porady, dotazníky spokojenosti	Kvalitní vedení školy, dobré zaměstnanecké podmínky
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	Zachování školy/školky, dobře vybavené a opravené školy	Neochota spolupráce, neochota měnit zaběhlé věci, neefektivní vynakládání financí	Jednání obcí a škol	Úspora nákladů, spolupráce škol
Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	Dostupné školy/školky v rozumné dojezdové vzdálenosti	Neochota spolufinancovat školy v jiných obcích, které pečují o jejich žáky	Jednání obcí a škol	MOS

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO)	Kvalitní výuka i stav školy, pověst, spolupráce	Neochota se podílet (být zainteresován) na chodu škol	Osobní jednání, porady	Komunikace s partnery, zainteresování veřejnosti
Představitelé obcí	Dobrá pověst školy, zajištění provozu, kvalitní podmínky, efektivní provoz	Neochota měnit zaběhlé věci, neefektivní vynakládání financí	Jednání obcí a škol	Efektivní plánování, koordinace v širším území
Kraje	Efektivní síť zařízení, nízké provozní náklady	Podpora krajských zařízení, špatně nastavené normativy	Jednání kraje, samospráv, škol	Společný tlak na kraj

Jednou z hlavních dotčených skupin obyvatel jsou rodiče, kteří mají děti v obecních MŠ a ZŠ. Očekávají zejména dostupnost školských zařízení, bezpečné a moderní prostředí, kvalitně vybavenou školu a profesionální pedagogický sbor, který nabídne dětem a žákům odpovídající výuku za využití moderních školních pomůcek, širokou škálu mimoškolních aktivit a kroužků pro využití a využití volného času. Zájem na tomto stavu mají nejen rodiče, ale i samotné školy, ale také obce. Obce jsou přitom zainteresovány na sledování (zejména ekonomickém) všech těchto aktivit. Mezi školami se utváří zdravé konkurenční prostředí. Školy (resp. obce) se snaží o co nejvyšší kvalitu výuky, tak aby byly atraktivními zařízeními pro ostatní subjekty (rodiče, děti, sponzoři, apod.)

Rodiče si však příliš nepřipouštějí rizika, která s daným stavem v obcích souvisejí. Sledujeme trend silného přesouvání zodpovědnosti nejen za vzdělávací proces, ale také za výchovu dětí na školy a školská zařízení. S tím je spojeno rozšiřování vlny nezájmu o vzdělávání jak ze strany žáků, tak ze strany rodičů. Tento neblahý trend však působí především v okruhu rodin, které se ocitly v sociálních problémech nebo nemají čas na výchovu vlastních dětí, neboť snaha rodinu ekonomicky zabezpečit, případně závažné problémy ve fungování samotných rodin, jim to neumožňuje. Na druhé straně se tyto negativní trendy odrážejí na chodu samotných škol. Nárůst sociálních problémů a nezájem o vzdělání vede k frustraci učitelů, kteří při stále větším pracovním vytížení a velmi malé zpětné vazbě prožívají syndrom vyhoření, který je umocňován také stále klesajícím společenským uznáním jejich práce.

Všechny dotčené skupiny by si měly velmi rychle uvědomit narůstající rizika (viz dále), zhodnotit stav věci v každé dotčené obci a snažit se o co nejrationálnější cestu ke smysluplným řešením. K tomu bude jistě zapotřebí též výraznější aktivita ze strany škol, obcí i rodin dětí - resp. všech zainteresovaných subjektů. Meziobecní spolupráce může být tou cestou, která otevře nové možnosti komunikace a kooperace většiny aktérů vzdělávacího systému na úrovni SO ORP.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Tab. 64 Analýza rizik (Zdroj: Vlastní šetření RT)

Název rizika	Hodnocení rizika			Opatření	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	2	4	8	Zodpovědný školní a obecní management, efektivní plánování, úspory, MOS	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	3	9	Střednědobé plánování, více-zdrojové financování, MOS, nové programové období EU, MAS	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	2	4	8	MOS, efektivní řízení úvazků, sdílení učitelů	Stát
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	2	4	8	Optimalizace sítě škol, svazkové školy	Obce daného území
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	4	4	16	Podpora výstavby a vybavenosti, dopravní dostupnosti škol (obecně podpora pronatálních podmínek), optimalizace sítě škol	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	3	4	12	Integrovaný dopravní systém kraje, společná doprava pro více škol (sazková)	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	4	3	12	Infomovanost, aktivní spolupráce, profesionální podpora MOS	Obce daného území

Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	3	9	Společný tlak na Kraj Vysočina	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	2	3	8	Společný tlak na legislativu, sdílení personálních i technických zdrojů a možností	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	2	3	8	Společný tlak na legislativu, sdílení personálních i technických zdrojů a možností	Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	2	3	6	Zdroje financí (EU, MAS), energetické úspory	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	3	9	Sdílení technického vybavení, spolupráce škol	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	2	4	8	Kontrola ze strany zřizovatele a zainteresované veřejnosti	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	2	4	8	Tlak zainteresovaných rodičů, MOS v pedagogických i technických zdrojích	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	2	2	4	Analýza a následné zkvalitnění služeb konkrétních zařízení, informovanost rodičů	Konkrétní ZŠ, MŠ

Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	3	4	12	Sdílení pedagog. pracovníků, celoživotní vzdělávání, podpora mladých pedagogů	Konkrétní ZŠ, MŠ
--	---	---	----	---	---------------------

Rizika jsou rozdělena do pěti oblastí – finanční rizika (souvisí se způsobem financování), organizační rizika (týká se například rozmístění škol, demografie, chování obcí a kraje), právní rizika (legislativa), technická rizika (např. stav budov, vybavení), věcné (souvisejí věcně s řešeným tématem – např. se týkají kvality škol).

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Pravděpodobnost je v níže uvedené tabulce v několika případech uvedena v rozsahu (např. 1 až 5). Významnost rizika pak bude součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se bude pohybovat mezi 1 a 25.

Ve snižujícím se počtu dětí a žáků lze spatřovat jedno z nejvážnějších rizik. Současný krátkodobý nárůst potřeb kapacity MŠ bude vzápětí vystřídán dočasně plnějši kapacitou ZŠ. To je však otázka několika nejbližších let, nejdéle desetiletí. Od následujícího roku je předpokládán dlouhodobý pokles počtu narozených dětí. Obce budou muset přemýšlet v dlouhodobějším horizontu, co se školami samotnými, co s plánováním investic do budov a vybavení škol a školských zařízení. Zde bude rozhodně prostor pro plánovací a ekonomickou meziobecní spolupráci obcí.

S pozvolným úbytkem obyvatel v regionu roste i riziko potenciálního rušení dopravních spojů. V posledních letech bylo rušeno několik spojů, které zabezpečovaly nejen dopravu dětí do škol, ale obecně dopravní spojení okrajových obcí ORP a okrajových obcí kraje s přirozenými centry. Dopravu neorganizují státní dopravci, ale řada soukromých dopravních firem, od kterých kraj službu kupuje, a obce, pokud chtějí spoje zachovat, alespoň na některé z nich přispívají. Prostředky, které jsou obce schopny do zabezpečení obslužnosti dávat, jsou však velmi omezené. Vyřešení dopravní otázky bude jedním ze stěžejních témat, pokud začnou (nebo je situace donutí) některé školy kooperovat. Právě ušetřené prostředky z neefektivního provozu vzdělávacích zařízení mohou být použity na dopravu dětí a žáků.

Třetím nejvýznamnějším rizikem pravděpodobně bude neochota obcí a jednotlivých zařízení spolupracovat. V území jsou dlouhodobě zažity a nastaveny vztahy, kdy je většinou mezi jednotlivými školami velká rivalita. V současné době nejsou (až na výjimky) žádné signály o tom, že by školy a obce chtěly dobrovolně spolupracovat. Pokud je k tomu dotlačí až dlouhodobě neúnosný nákladný provoz škol, budou školy v mnohem horší situaci, než ty, které tomuto začnou předcházet formou jakékoli spolupráce.

Rizika spojená s financováním vzdělávacích zařízení zřizovaných obcemi hodnotíme jako střední až nízká. V současné době je velice nepravděpodobné, že školy (resp. obce) budou mít takový nedostatek financí na opravy, investice nebo běžný provoz, který by vyústil v nějaké fatální řešení (např. rušení školy). Na druhou stranu je na tomto místě nutné uvést, že finanční rizika se pravděpodobně budou v následujících letech zvyšovat. Důvodem bude změna většiny faktorů, které mají na MŠ a ZŠ

vliv: demografický vývoj (postupný pokles dětí v mateřských školách a pouze dočasná stabilizace počtu dětí a žáků ve školách), růst cen a nákladů, možné změny financování ze strany státu, případné změny RUD atd. Je tedy nasnadě, aby školy a obce nepříznivým finančním situacím předcházely a dlouhodobě se připravovali na nové možnosti financování (např. formou meziobecní spolupráce). Je pravděpodobné, že takovéto změny budou nutné přijímat v mateřských školách v horizontu kratším než 10 let, na základních školách o něco později. Ohledně platů pedagogů je velice nepravděpodobné, že stát přistoupí k takovým opatřením, která by znamenala snižování platů a s tím spojený odliv učitelů ze školství.

Stávající stav ukazuje na poměrně rovnoměrné rozmístění škol a školských zařízení v celém ORP. Výhled do dalších let potom ukáže, jak budou obce ochotny spolupracovat v řešení existenčních problémů škol, které postupně „přijdou o žáky“. Nasnadě bude též problém s potřebou snižování počtu pedagogických pracovníků.

I ostatní rizika lze hodnotit jako střední nebo malá. U právních rizik je prakticky nemožné být dopředu připraven na jejich změnu. Akteři vzdělávacího systému jsou schopni reagovat na legislativní změny relativně pružně. Vzhledem k tomu, jak je vzdělávací soustava rozsáhlá a jakákoli změna legislativy se dotýká velkého množství subjektů, je málo pravděpodobné, že budou realizovány takové změny legislativy, které by výrazně ohrozily existenci MŠ nebo ZŠ.

V dnešní době je většina zařízení schopna shánět finance na opravy či rekonstrukce svých budov, a to zejména ve spolupráci se zřizovateli (obcemi) a s využitím grantových a dotačních titulů. Technické stavy objektů jsou dlouhodobou záležitostí a lze u nich dobře dlouhodobě plánovat jejich revitalizaci.

Věcná rizika souvisejí především se špatným řízením škol a školských zařízení a v návaznosti na to také s nízkou kvalitou výuky. V obou hlediscích bude především na obcích, jak dokážou posoudit práci ředitelů škol, jak se vedení obcí daří kvalitně s řediteli spolupracovat, jak jsou ředitelé schopni provádět kontrolní práci, přijímat opatření ke zlepšení chodu škol i ke zlepšení kvality výuky. V tomto směru si musí jak obce, tak školy, tak rodiče dětí uvědomit, že úzká spolupráce všech může přinést očekávané výsledky.

3.1.4. SWOT analýza školství

(Zdroj: Vlastní šetření RT)

Silné stránky	Slabé stránky
Stabilizovaná síť zařízení předškolního i školního vzdělávání	Chybějící vlastní hřiště či tělocvičny
Dobré vztahy se zřizovateli, možnost využívání obecních nebo spolkových sportovišť, dobrá spolupráce s obcemi a dalšími subjekty	Nákladný provoz obecních škol, omezený rozpočet
Kvalitně vybavené a dostupné městské školy, spolupracující pedagogické sbory	Nižší technická vybavenost tříd obecních škol, někde chybějící technická specializace pedagogů
Obecní školy jsou kulturním a společenským centrem života obce, vytvářejí pestrou nabídku mimoškolních aktivit	Neúměrná feminizace pedagogických sborů, absence většího počtu učitelů - mužů
Všechny školy mají školní jídelnu a družinu	Postupný úbytek dětí ve školách, nenaplněnost kapacit

Přítomnost školských zařízení pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami	Relativně velký počet malotřídních škol
Dobrá znalost sociálního prostředí v obcích (školy jsou „rodinného typu“)	Dopravní obslužnost v periferních částech kraje (chybí IDOS)
Aktivní státní správa: OSPOD, Městská policie, Odbor školství	Nezájem žáků o technické obory a tradiční řemesla
Příležitosti	Hrozby
Využití speciálních kvalifikací pedagogů více školami	Demografická a hospodářská situace v regionu (klesající natalita i počty žáků - snižování pedagogických úvazků), migrace za prací
Společné nákupy energií a materiálu	Platby na jednotku výkonu vedou k rivalitě škol, absence vůle ke změnám, neochota spolupráce
Účinná spolupráce obecních škol s městskými školami, účast v projektech, možná příprava na přechod žáků do komunitních škol	Snižování počtu pedagogů na školách a rostoucí věkové průměry pedagogů, snižování prestiže povolání učitele
Společná doprava žáků	Zhoršující se přístup žáků ke vzdělávání a nedostatečná spolupráce mezi rodiči a školou
Komunikace horizontální (ZŠ mezi sebou) i vertikální (MŠ, ZŠ a SŠ) jako předpoklad stability škol v regionu	Efektivita a účelnost investic do zařízení a budov v obcích, pouze dočasná stabilizace počtu dětí a žáků (cca do roku 2018)
Příhraniční spolupráce	
Větší využívání ICT (e-learning, apod.)	

Komentář k SWOT analýze:

Většina silných stránek předškolního a základního vzdělávání souvisí se stabilní a etablovanou sítí těchto zařízení. Všechny menší školy mají svoje jídelny i družiny, udržují dobré vztahy s obcemi a zájmovými spolky. Jsou většinou kulturními a společenskými centry obcí. Velké „městské“ školy jsou umístěny ve dvou přirozených spádových centrech a v porovnání s menšími školami mají lepší technické i materiální zázemí (Vzhledem k relativně malému počtu dětí ve třídách však využití např. interaktivních tabulí hovoří ve prospěch méně početných tříd venkovských škol).

Identifikované slabé stránky se týkají především menších škol. Většinou jim chybí vlastní sportovní objekty, také vybavenost odpovídá daným možnostem, některé ročníky jsou spojovány do jedné třídy. Všechny škol se pak týká problém nevyužitých kapacit, který se krátkodobě zlepšil v nejbližších letech, kdy do škol přijdou silnější ročníky z MŠ. V dlouhodobém horizontu však MŠ i ZŠ budou muset řešit problémy s dalším úbytkem dětí a žáků, od čehož se musí odvíjet plánování investic do malých škol v obcích, řešit účelovost a efektivnost daných investic (možné přesměrování investic do společné dopravy žáků do komunitních, případně spádových městských škol, pokud se výhled na zachování škol v obcích bude jevit jako neudržitelný). K velmi aktuálním slabým stránkám patří rovněž slabý zájem žáků o technické obory a tradiční řemesla. Vzhledem k tomu, že žijeme v regionu s velmi vysokou mírou nezaměstnanosti a rostoucími sociálními problémy, bude třeba aktivnějšího postupu škol v zapojování se do grantových a dotačních titulů z regionálních i celostátních zdrojů, aby do budoucna byly vytvořeny vyrovnanější podmínky pro případný rozvoj zaměstnanosti v obcích regionu nejen v oblasti udržení tradičních řemesel v regionu. Kraj Vysočina se již v minulých letech zapojil do podpory učňovského školství, zejména do podpory oborů, které požadují největší zaměstnavatelé v kraji.

Obsluhy NC strojů, obráběči kovů, soustružníci a frézaři, ale také odborníci v tradičních řemeslech, jako zedníci, klempíři, tesaři, truhláři.

Všechny příležitosti, které by zařízení měla uchopit a přijmout za své, jsou v oblasti spolupráce (školní, obecní, příhraniční). Ať už se jedná o společné využívání pedagogů a jejich zkušeností nebo realizaci společných projektů, výuky i všeobecně komunikace. Tuto příležitost by obce a školy neměly nechávat ladem až do doby, kdy je k tomu donutí finanční neúnosnost provozu škol v malých obcích.

Hrozby ve školství v regionu souvisejí s existencí a prohlubováním slabých stránek, jako je demografický vývoj, rostoucí migrace rodin s dětmi do větších měst za prací, neochotou škol k aktivní spolupráci (při nešťastně nastaveném systému financování). Změnami procházejí také mezilidské vztahy, nejistota dlouhodobé perspektivy zaměstnání, drobná ztráta pracovní motivace pedagogů. Obce v průběhu uplynulých let investovaly do oprav a rekonstrukcí školních budov, mnohé obce mají v plánu do škol a školských zařízení dále investovat, a to i přes hrozbu odlivu mladých lidí do větších měst a center průmyslové výroby. Otázkou potom bude zvážit možné investiční záměry a jejich případnou korekci ve prospěch jiných aktivit obce. Školy nebudou i nadále ochotny spolupracovat, neboť je k tomu netlačí ekonomika jejich provozu. Obce se sice snaží vycházet vstříc potřebám ředitelů škol, otázkou je, jak dlouho budou schopny „táhnout“ financování škol a školských zařízení samy. Informační a přesvědčovací kampaň mezi obcemi také v této oblasti bude bezpodmínečně nutná.

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Území SO ORP Moravské Budějovice je dobře pokryto stabilní sítí zařízení předškolního i školního vzdělávání. Současná síť vzdělávacích zařízení vychází ze struktur tvořených v době růstu poválečné populace. Největší nárůst obyvatel byl v 70. letech 20. století. V té době byla také největší poptávka po předškolním a následně základním vzdělávání. V té době fungovalo v území i několik zařízení jeslového typu. S postupným poklesem porodnosti a změnami politického systému v 90. letech dochází i k rušení přebytečných vzdělávacích zařízení. S postupným poklesem porodnosti a změnami politického systému v 90. letech dochází i k rušení přebytečných vzdělávacích zařízení. Mateřské školy a základní školy jsou zde odděleny do samostatných zařízení. Naopak v menších obcích jsou ve většině případů MŠ a ZŠ spojeny. Vesnické školy jsou většinou malotřídní. Úplné školy (1. i 2. stupeň) se nacházejí v Jemnici, Moravských Budějovicích a dále v Budkově, Domamili a Želetavě.

Zatímco v posledních letech počet dětí v MŠ rostl (vrchol boomu v roce 2014), na základních školách docházelo po celé sledované období k poklesu počtu žáků. Školy se každoročně vyrovnávaly s nutnou optimalizací svého provozu, poklesem pedagogických úvazků a dalšími opatřeními, které musely přijímat s ohledem na ekonomiku vlastních škol a školských zařízení.

Školy na menších obcích nemají často tak kvalitní vybavení a možnosti jako „velké“ školy. Nicméně často dochází k úzké spolupráci s obcemi a obecními spolky (Sokol, fotbalové oddíly, apod.). Školy využívají jejich prostory ke svým aktivitám i k realizaci výuky.

Všechny školy mají svá stravovací zařízení. Ve většině případů se jedná o vlastní jídelny. Jejich kapacity jsou dostatečné. Ty kuchyňské provozy, které již prošli rekonstrukcí, jsou do budoucna schopny zabezpečovat i vyšší obrát jídel.

V Moravských Budějovicích a Jemnici jsou DDM, jejich služby jsou hojně využívány a instituce zajišťují pestrá nabídku volnočasových aktivit pro mládež. V obou městech je také ZUŠ (mají společné ředitelství).

Celkové provozní výdaje na ZŠ a MŠ jsou každoročně vzrůstající (i když některé školy mají mírně opačný trend). Obecné důvody růstu celkových nákladů jsou: inflace, vyšší ceny vstupů, rostoucí mzdové náklady, vyšší hygienické požadavky, rekonstrukce a investice. Také dlouhodobě rostou výdaje

je na mzdy pedagogů, což v porovnání s klesajícím počtem úvazků vypovídá mj. o zlepšující se situaci ve finančním ohodnocení učitelů.

Peníze na provoz a investice škol dostávají obce prostřednictvím rozpočtového určení daní. Některé obce musejí vynakládat nepoměrně vyšší prostředky na provoz svých škol (uvedené se dlouhodobě týká především velkých škol v Jemnici a Moravských Budějovicích). V některých obcích (Lukov, Třebelovice, Želetava) naopak příjmy ze státního rozpočtu pokrývají provoz škol dostatečně, resp. obce neinvestují do škol nadbytečné prostředky, kterých se jim ostatně v obecních rozpočtech nedostává. Co se týká plánovaných investic, většina škol předpokládá investice v oblasti úspory energií (zateplení, výměna oken, rekonstrukce vytápění, apod.) nebo rekonstrukcí starých částí budov (WC, odpady, střechy, stravovací zařízení - kuchyně, jídelny, apod.). Školy, jejichž budovy jsou v dobrém technickém stavu, plánují další zkvalitňování podmínek pro výuku (hřiště, interaktivní tabule, atd.). Odhadované investiční potřeby v SO ORP jsou v milionech až desítkách milionů korun ročně. Obecně lze konstatovat, že se budou realizovat ty investiční akce, na které budou zpracovány a schváleny projekty, resp. obce na ně budou mít finance.

Současná kapacita vzdělávacích zařízení je dostatečná a není nutné jí navyšovat. V mateřských školách jsou nyní početně silné ročníky a je velice pravděpodobné (téměř jisté), že po roce 2014 bude docházet ke snižování počtu dětí v MŠ. Silné ročníky budou přecházet do ZŠ, kde se na několik let stabilizuje situace v počtech žáků na školách (dle sdělení vedoucí OŠ ORP by se situace v mateřských školách mohla nyní stabilizovat na přibližně stejných počtech žáků ještě zhruba 3 roky, v následujících letech potom bude situace stabilizována na základních školách po dobu cca deseti let).

S měnící se demografickou situací (pokles počtu narozených dětí) a rostoucí ekonomickou náročností provozu MŠ a ZŠ bude v nejbližších letech nutné hledat taková řešení, která umožní vzdělávacím institucím dlouhodobý a systematický provoz. Systém, který byl po několik let relativně stabilní, bude s dalším úbytkem dětí směřovat k nevyváženosti a bude nutné hledat optimální řešení sítě vzdělávacích zařízení v ORP. Jak dokládají demografické výhledy, v časovém horizontu cca deseti let budou obce (především s malými školami a integrovanými MŠ) přistupovat k opatřením, upravujícím (redukcujícím) jejich provoz a spolupráce sousedních obcí ve snaze zabezpečit optimální a ekonomicky udržitelný provoz škol a školských zařízení bude nevyhnutelná.

V přirozených spádových centrech (Mor. Budějovice, Jemnice, popř. Želetava) jsou moderně vybavené školy s dostatečnou volnou kapacitou. V případě ekonomicky svízelné situace (omezování provozu malých škol) budou moci žáci dojíždět do těchto center (nebo jiných škol). V takovém případě bude nutné řešit otázku dopravy a příspěvků z obcí na chod spádových, případně komunitních škol.

Rušení škol ovšem obce nepreferují, existence školy v obci je pro obyvatele regionu stále vnímána jako symbol životaschopnosti obce i naděje na udržení alespoň části mladých lidí v rodných obcích. Právě možnost meziobecní spolupráce nabízí vhodnou alternativu obcím do budoucna řešit efektivně problémy nejen škol a školských zařízení, ale všeho, na co obce samotné nebudou moci dosáhnout (projekty, společné aktivity, apod.).

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusi o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny měly být složeny ze zástupců základních škol, byli osloveni ředitelé úplných škol v Moravských Budějovicích, vzhledem k termínu blížícího se zahájení nového školního roku však ředitelé neměli čas na spolupráci s námi, proto se spolupracujícím aktérem stala vedoucí odboru školství ORP Ing. Kamila Havlíčková. Její odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k jejich cílům. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem

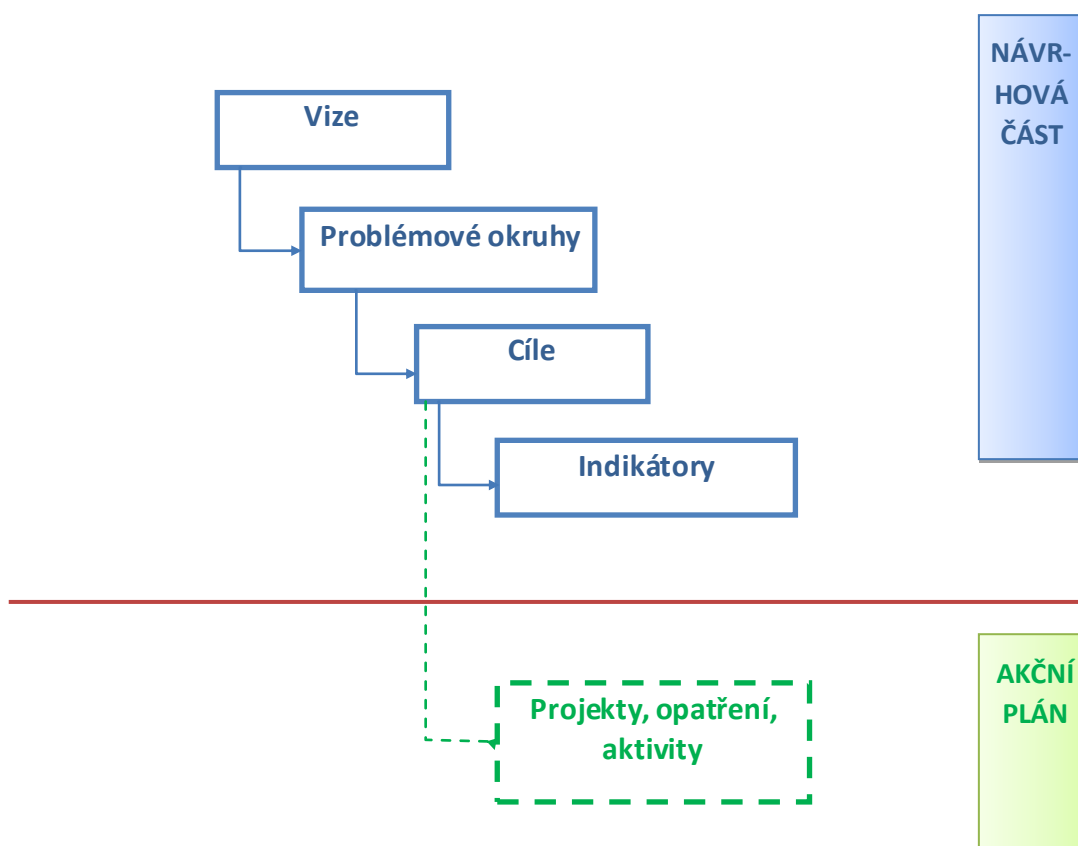
povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Slogan

„Jihozápadní Morava, kvalitní prostor pro život, práci i volný čas.“

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize

ORP Moravské Budějovice

ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy je teritoriem, s vysoce kvalitním stavem životního prostředí s důrazem na zachování kvality ovzduší a životního prostředí, které se podílí na realizaci efektivní a racionální podoby ISNO v Kraji Vysočina, neboť výchozí cíle zachování co nejkvalitnějšího stavu životního prostředí musí zůstat jako velká deviza regionu bezezbytku zachovány stávajícím i nastupujícím generacím.

Jihozápadní Morava je místem pro udržitelný kvalitní život stálých obyvatel, návštěvníků a turistů, místem, které realizuje vyzkoušené racionální a efektivní služby v oblasti předškolního a základního vzdělávání. Rozvíjí kulturní tradice regionu a předává kulturní hodnoty nastupujícím generacím k zachování udržitelné všestranné kvality života v regionu.

Celé území ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy vytváří podmínky pro důstojný a kvalitní život seniorů přípravou zodpovědného sociálního plánování a poskytováním kvalitou i cenově odpovídajících sociálních služeb dokazuje, že o seniory a osoby s různou mírou postižení se dokáže vzorně postarat. Region se s předstihem připravuje na nárůst potřeb sociálních služeb jak v oblasti služeb terénních, tak v oblasti chybějících kapacit služeb pobytových.

Moravskobudějovicko je regionem kvalitně a úzce spolupracích obcí, které jsou si vědomy, že jedině otevřenou spoluprací dosahují vytčených cílů v oblasti nákladovosti na chod samospráv, odpadové hospodářství i kulturní a sportovní vyžití obyvatel celého regionu. Servis samosprávám obcí je účinným koordinátorem potřebných aktivit a osvědčuje se v každodenní aktivní práci pro obce celého ORP.

Problémové okruhy – shrnutí materiálů fokusního šetření

V celkových číslech se výdaje na školství v ORP pohybují kolem 170 milionů Kč ročně.

Ze šetření v dané oblasti vyplývají problémové okruhy, kterým bude třeba v následujících letech věnovat mimořádnou pozornost.

- Zaznamenáváme pozvolný úbytek žáků na ZŠ, ten bude v průběhu příštích cca 12 let (děti v MŠ a děti v období devítileté školní docházky) zpomalen poslední zaznamenanou populační explozí, která skončila v regionu v roce 2013
- Nárůsty počtu dětí v MŠ jsou pouze dočasné, růst porodnosti se zastavil v ORP v roce 2013, od tohoto roku už bude mít jen stále mírně klesající tendenci. To znamená, že během příštích sedmi let se začnou počty dětí v MŠ snižovat, vyvstanou problémy s naplněností tříd v MŠ zejména v malých obcích, odkud zároveň zaznamenáváme odliv mladých rodin, které odcházejí z malých obcí za možnými pracovními příležitostmi (co s budovami MŠ, co s umístěním zbývajících dětí do MŠ, co s pedagogickými pracovníci a technickým personálem ze zařízení). S ubývajícím počtem žáků ve všech typech škol zaznamenáváme trvale rostoucí náklady na chod zejména neúplných škol v malých obcích (na nich se podepisuje růst inflace, vyšší ceny vstupů, růst mzdových nákladů, vyšší hygienické požadavky), stárnutí budov a ergonomie provozu škol (do jaké míry budou obce schopny z vlastních zdrojů tyto rostoucí finanční požadavky na provoz realizovat; pokud se situace rapidně zhorší, bude třeba přistoupit v rámci meziobecní spolupráce ke hledání adekvátních možností). Školám, zejména v malých obcích, chybějí sportoviště, tělocvičny, nižší je i technická vybavenost, případně chybí IT specializace pedagogů.
- Neúměrná feminizace škol, absence mužů - učitelů
- Relativně velký počet neúplných škol
- Nedostatečná a nekvalitní dopravní obslužnost při absenci integrovaného dopravního systému v Kraji Vysočina, zejména v periferních oblastech kraje.
- Nepříznivý demografický vývoj s výhledem do budoucna v celém regionu při absenci zájmu Kraje Vysočina o rovnoměrné pokrytí kraje v otázce pracovních příležitostí.
- Vzájemná konkurence škol, absence provázané spolupráce mezi školami a nechuť spolupráci vůbec realizovat (nevhodně nastavený systém výkonových plateb ze strany státu)
- Chybějící finance na opravy a rekonstrukce škol, zejména neúplných v malých obcích, netýká se největších škol v ORP, do nichž bylo v posledních letech investováno nemalé množství finančních prostředků.
- Stárnutí pedagogických sborů a neochota mladých pedagogů nastupovat do školství
- Zhoršující se vztah žáků ke vzdělávání, chybějící motivace k řádnému plnění školních povinností (podle nás větší část žákovské populace).
- Relativně malý zájem o učňovské školství a o technické obory, které se Kraj Vysočina rozhodl podporovat z důvodu potřeby technických profesí v regionu.
- Příliš neutrální vztah rodičů ke školám i přes snahu a aktivitu ředitelů škol a učitelských sborů v tzv. otevřenosti škol veřejnosti.

Problémová oblast 1

1.1 Úbytek žáků v ZŠ a dočasný nárůst počtu dětí v MŠ

1.1.1. Věcné argumenty

Hledisko věcné argumentace vychází z číselných ukazatelů tabulek realizovaných pro oblast školství za celé ORP. Pro oblast stavu MŠ je vzhledem k poslední populační vlně je zřejmé, že po několik příštích let bude třeba mírně navyšovat kapacitu MŠ, respektive využít nenaplněných místních kapacit MŠ.

1.1.2 Příčiny problému

Mezi zásadní příčiny problému patří pokles demografické křivky v celé ČR, jednak výrazný úbytek pracovních příležitostí v Kraji Vysočina a pokles počtu stálých obyvatel, zejména v okrajových oblastech Třebíčsko, Moravskobudějovicko, které jsou z hlediska míry nezaměstnanosti nejrizikovějšími oblastmi kraje. S úbytkem pracovních příležitostí se zvyšuje počet lidí ohrožených sociálním vyloučením. S hrozbami sociálního vyloučení klesají základní jistoty lidí, proto i snižující se porodnost a úbytek dětí.

1.1.3 Důsledky neřešení problému

Mezi závažné důsledky neřešení problému rozhodně zařadíme hrozbu trvalého vylidňování regionu, případně přirozeného úbytku obyvatel. Výrazná proměna věkové struktury obyvatel regionu, postupné vymírání obcí. S přílivem migrantů dojde k narušení sociálních vztahů v regionu, řada tradičních vazeb mezi spoluobčany v obcích regionu zanikne. Sociální vztahy na vesnici se komplexně promění. Proto bude zapotřebí průběžně zajišťovat informace o vývoji počtu obyvatel a dětí v obcích ORP, připravit se na koordinované postupy zejména sousedních obcí přes odbor školství ORP a včas tak předejít možným krizovým scénářům.

Problémová oblast 2

Varianty budoucího stavu předškolního a základního vzdělávání v ORP

2.1 Vytvořit mapu spádovosti obcí k velkým úplným ZŠ a MŠ v ORP

2.1.1 Věcné argumenty

V ORP je v současné době 20 právnických subjektů, které realizují služby v oblasti předškolního a základního vzdělávání. Pro příští léta je situace relativně stabilizovaná, Opět vycházíme z fokusních šetření s vedoucí OŠ.

Nárůsty počtu dětí v MŠ jsou pouze dočasné, růst porodnosti se zastavil v ORP v roce 2013, od tohoto roku už bude mít jen stále mírně klesající tendenci. To znamená, že během příštích sedmi let se začnou počty dětí v MŠ snižovat, vyvstanou problémy s naplněností tříd v MŠ zejména v malých obcích, odkud zároveň zaznamenáváme odliv mladých rodin. Naskýtá se několik základních možností:

- a) Jak bude děti z MŠ a žáků ze ZŠ ubývat a situace se stane pro obecní rozpočty kritickou, je možnost při poměrně vhodném rozmístění škol a školských zařízení v regionu využít volných kapacit škol v sousedních obcích. Pokud ani tato možnost nebude mít relativně del-

šího trvání, mohou se obce rozhodnout pro spolupráci s většími úplnými školami v obcích 3. stupně, případně v úplných školách obcí 2. stupně.

- b) Obce mají možnost realizovat tzv. svazkové školy. My jsme se tuto variantu rozhodli zařadit do oblasti fokusního šetření, ovšem při rozboru s vedoucí OŠ na ORP jsme dospěli k závěru, že je to varianta v našem regionu málo pravděpodobná. Obce, ve kterých jsou školy a školská zařízení, mají možnost spolupracovat již dnes v rámci modelu širší meziobecní spolupráce (realizace společných exkurzí, společných projektů, společné dopravy na plavecký výcvik, apod.), jednak dojezdová vzdálenost do větších škol neplných i úplných není tak dramatická, aby bylo třeba vymýšlet budování svazků...

2.1.2 Příčiny problému

Příčiny problému vycházejí z celkového vývoje regionu v rámci Kraje Vysočina. Výše uvedené argumenty jsou dostatečně průkazné, abychom si uvědomili vážnost celé situace. K základním chybám v řízení rezortů nakonec přispěl přechod na financování prostřednictvím jednotek výkonů, což poněkud více problémů přineslo do vzájemných vztahů zejména mezi velkými školami. Malé školy jsou nuceny spolupracovat, hledají ke spolupráci stále nové příležitosti. Což se do budoucna jeví jako pozitivní směr. Další příčinou je neexistence odpovídající dopravní obslužnosti ze strany Kraje Vysočina, neexistence IDOS má jeden z hlavních dopadů na problematickou situaci v regionu.

2.1.3 Důsledky neřešení problému

Nebude-li řešen zejména IDOS v Kraji Vysočina odpovídajícím způsobem (tedy princip „stejných příležitostí“), situace v regionálním školství se bude dále zhoršovat. Obce doplácí na tzv. školní autobusy, řada rodičů, kteří mají strach zejména o malé děti, se rozhodne vozit je s sebou do měst, kam dojíždějí za prací (tudíž větší školy ve městech na tom budou lépe, přitom dle závěrů vedoucí OŠ jsou malé školy v obcích nejméně stejně kvalitní jako školy městské). Obce nebudou dále včas připraveny na krizové scénáře při intenzivnějším pohybu obyvatel a větší migraci za prací. Obce se budou vyliďňovat, malých škol bude postupně ubývat (i když velmi pomalu).

2.2 Vytvořit informační materiály pro potřeby VP ZŠ v ORP pro kvalitnější informování rodičů žáků o nabídkách učebních a studijních oborů a potřebách regionálních zaměstnavatelů

2.2.1 Věcné argumenty

Na základě analýzy bylo zjištěno, že stejně jako v celé ČR, tak také v území SO ORP Moravské Budějovice je na trhu práce nedostatek kvalifikovaných odborných pracovníků pro technické profese. Na tuto situaci reagovaly instituce na centrální i krajské úrovni zahájením aktivit, které mají nastartovat funkční spolupráci vedoucí od základních škol přes střední školství k zaměstnavatelům (prioritní podpora a navýšení financí na provoz škol, které realizují výuku technických oborů včetně finanční motivace pro studenty daných oborů. Projekt je ve fázi realizace, faktické výsledky těchto snah budou známy v průběhu několika následujících let.

2.2.2 Příčiny problému

Souvisejí s celkovou proměnou hospodářské základny ČR. Tradiční domácí výrobci po roce 1989 v podstatě zanikli, změnila se struktura výrobních podniků na celém území ČR a řada tradičních výrobních odvětví zanikla, celé regiony se musely přeorientovat na nové požadavky zaměstnavatelů,

tedy i na nové profesní specializace. Školství jako takové poněkud zaspalo v reorganizaci systému profesního vzdělávání. Vlastní aktivity krajů tak souvisejí se snahou napravit to, co se příliš nedaří na celostátní úrovni.

2.2.3 Důsledky neřešení problému

Neřešením tohoto problému na všech úrovních se dostáváme do problémů, které úzce souvisí s poptávkou zaměstnavatelů po kvalifikované pracovní síle a po odbornících vybavených jazykovými znalostmi. Zahraniční firmy tak budou možná u nás ještě investovat, pokud však nedojde k mnohem rychlejší a razantnější změně v kvalitě profesní přípravy, budou hledat pracovní sílu v okolních zemích, ve kterých žádoucí procesy probíhají efektivněji.

Aby bylo možno tohoto cíle dosáhnout, je nutné v této oblasti spolupracovat a dále zlepšovat podmínky pro spolupráci škol, zřizovatelů škol, zaměstnavatelů a dalších subjektů, které se podílejí na procesu odborného vzdělávání, včetně jejich motivace, a odstraňovat bariéry této spolupráce. Významným nástrojem spolupráce v této oblasti jsou sektorové dohody.

Společným postupem OŠ ORP a SC při DSO třeba vytvořit informační materiály pro potřeby VP ZŠ, které budou efektivně nabízet informace rodičům i žákům o nabídce a struktuře vzdělávacích oborů v regionu, o možnostech uplatnění na trhu práce, apod.

2.3 Spolupracovat při udržení dané sítě škol v ORP Moravské Budějovice

2.3.1 Věcné argumenty

Stejně jako v ostatních částech ČR se regiony s tradičním osídlením a strukturou služeb pro obyvatelstvo potýkají s několika zásadními problémy. K těm nejohroženějším dle šetření v obcích je k zachování životaschopnosti obcí udržení mateřské školy a základní školy v obci. Otázka dětí a mladé generace obecně hraje v tomto ohledu klíčovou roli ve vnímání smyslu udržitelnosti života v dané obci, i když obce pomalu stárnou. Se změnami v hospodářské koncepci kraje se potýkáme se zásadními problémy v otázce zaměstnanosti a s úbytkem pracovních příležitostí a odlivem mladých, ekonomicky aktivních lidí za prací do měst.

2.3.2 Příčiny problému

Se změnami v hospodářské koncepci kraje se potýkáme se zásadními problémy v otázce zaměstnanosti a s úbytkem pracovních příležitostí a odlivem mladých, ekonomicky aktivních lidí za prací do měst. V okrajových částech regionu se tak nejmarkantněji objevují problémy, které centrální části republiky neznají. Klíčový úbytek pracovních příležitostí, nutnost dojíždět do center, ve kterých Kraj Vysočina v uplynulých letech realizoval projekty zaměstnanosti (vznik několika továren, které měly vytvořit průmyslové centrum Kraje Vysočina s tím, že okrajové části kraje budou muset za prací dojíždět právě do těchto center. Obce z okrajových částí kraje tak prodělaly razantní změny – dospělí – ekonomicky aktivní lidé odjíždějí za prací i více než 50 km denně, děti odjíždějí do škol a školských zařízení, nezřídka je rodiče vozí s sebou při cestě za prací do větších městských škol.

2.3.3 Důsledky neřešení problému

Bude-li tento trend pokračovat, dočkáme se zcela jasně tíživých důsledků pro obyvatele regionu. Jak bude region přicházet o možnosti zaměstnávání v místě, případně v blízkém okolí obcí, jak bylo dříve naprosto samozřejmé, bude se pomalu vytrácet moment vnitřní sounáležitosti s krajem, regionem, obcí. Neřešení zaměstnanosti přímo v regionu povede k dalšímu vylidňování obcí, odlivem lidí do center a postupnému vymírání obcí. Proto si obce uvědomují potřebu jakési renesance malovýroby

v obcích regionu, aby obce udržely nejen základní podmínky pro život, ale aby vytvořily také podmínky pro mladé lidi (MŠ, ZŠ, kvalitnější dopravní obslužnost, apod.) a jejich odpovídající možnosti života na vesnici. Udržení škol v obcích je tak pro většinu starostů absolutní prioritou rozvoje obcí.

Problémová oblast 3

3.1 Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ realizujících výuku CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími

3.1.1 Věcné argumenty

Vzhledem ke způsobu financování škol ze státního rozpočtu se jednotlivé školy mnohdy doslova perrou o žáky stále pestřejší nabídkou zájmových a volnočasových aktivit, které mají zvýšit atraktivnost škol v očích rodičů i žáků. Mnohé školy v regionu si také uvědomily potřebu změn v oblasti výuky cizích jazyků. Vzhledem k poloze regionu se jedná o mimořádně důležitou aktivitu. K atraktivitě škol přispívá i realizace výuky CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími, což je rodičovskou veřejností vnímáno jako efektivnější možnost vzdělávání v oblasti CJ, žákům potom tato změna prospívá v podobě výraznějšího uvědomění si důležitosti této vzdělávací aktivity.

3.1.2 Příčiny problému

Region se nachází ve vhodné zeměpisné poloze v příhraničním pásmu sousedství s Rakouskou republikou. Pouze malé procento škol a školských zařízení realizovalo výuku cizích jazyků s využitím rodilých mluvčích. Přitom se ukazuje, že právě taková výuka má velmi pozitivní přínos pro samu efektivitu školní práce v oblasti výuky cizích jazyků. Vzhledem k tomu, že ředitelé škol se snaží o udržení atraktivity výuky CJ v neúplných školách v malých obcích, je třeba tuto snahu vnímat jako jednu z nejpotřebnějších v obcích ORP.

3.1.3 Důsledky neřešení problému

K hlavním důsledkům neřešení problému bude patřit prohlubující se rozpor mezi představami o směřování regionu v oblasti školství a realitou stavu. Nebude docházet k žádoucím efektům v oblasti výuky CJ v regionu, malé neúplné školy nebudou moci držet krok v oblasti nabídky inovací v oblasti školní práce a pro žáky i rodiče tak budou málo atraktivní. Ukazuje se také, že výuka CJ s využitím rodilých mluvčích mnohem více napomáhá měnit stereotypy v oblasti výuky cizích jazyků na našich školách.

3.2 Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ v ORP realizujících přeshraniční aktivity se zeměmi EU

3.2.1 Věcné argumenty

V souvislosti se vstupem ČR do EU se v mnoha směrech otevřely nebývalé možnosti pro jednotlivce, regiony, obce, všechny typy škol a školských zařízení, zájmových organizací neziskových organizací ad. K realizaci projektů, které by napomohly k poznávání života lidí v regionech Evropy, což je nesmírně potřebné v souvislosti s odstraněním bariér v mezilidských vztazích mezi zeměmi bývalého západního bloku a bloku východního. Hned v prvních letech řada škol zejména z velkých center realizovala nejruznější aktivity s využitím prostředků společného financování se zúčastněnými zeměmi EU. Velmi brzy se obdobné aktivity objevily také v regionech, a musíme říci, že region SO ORP Moravské Budějovice byl v tomto směru velmi aktivní. Projekty realizované velkými úplnými školami v ORP při-

nesly již několika generacím žáků ZŠ možnost poznání kultur, zvyků, obyčejů v okolních zemích i vzdálenějších regionech Evropy.

3.2.2 Příčiny problému

Školy využívají grantových a dotačních titulů v rozvoji efektivní práce se žáky v oblasti výuky CJ, ekologických aktivit, sportovních a kulturních setkávání. Přitom vznikají nové poznatky, nová přátelství mezi žáky z různých zemí EU, které napomáhají odstraňování bariér ve vzájemných vztazích mezi evropskými národy. Žáci si výrazněji uvědomují potřebu intenzivnějšího jazykového vzdělávání, ti, kteří využívají i v dalších letech svých poznatků a zkušeností z aktivit základních škol, si nemohou vlastní zkušenost vynachválit.

3.2.3 Důsledky neřešení problému

Pokud by školy – ať ty velké úplně, nebo neúplné školy z malých obcí přeshraniční aktivity nerealizovaly, došlo by zásadně k ustrnutí pozitivně nastaveného vývoje na mezistátní úrovni v rámci zemí EU. Žáci by přišli o možnost hlubšího poznávání Evropy jako takové, opět by byly přetřhány vazby na žáky z evropských a zejména ze sousedních zemí, negativní dopad na vzdělávání a výuku CJ by byl výrazný a snahy o zkvalitnění a urychlení výuky CJ by tak dostal také další zpoždění. To by se negativně projeвило ve všech směrech života nastupujících generací.

Shrnutí základních cílů k problematice školství

Je zcela zjevné, že k základním úkolům v oblasti školství v ORP bude patřit zejména:

- a) Pravidelný monitoring počtu dětí MŠ a žáků ZŠ z v ORP z důvodu kontroly ekonomických ukazatelů efektivity jednotlivých škol a školských zařízení v obcích ORP.
- b) Realizace mapy spádovosti obcí k velkým úplným školám v ORP jako reakce na možné varianty udržitelnosti/neudržitelnosti škol v obcích v horizontu cca 10 let. K celé realizaci úkolu jistě napomůže také analýza dopravní obslužnosti obcí ORP a doprava dětí a žáků do škol a školských zařízení. V rámci hledání variant budoucího stavu školství v ORP je to jeden ze základních úkolů DSO v ORP i pro samotné obce.
- c) V oblasti podpory inovativních činností v oblasti školství podporovat využívání dotačních programů příhraniční spolupráce ke kvalitnější přípravě dětí a žáků v oblasti výuky CJ a napomáhat rozvoji příhraničních aktivit, které budou posouvat děti a žáky kvalitativně dál v oblasti vnímání sebe sama jako rovnocenného partnera zahraničním žákům i v oblasti posouvání vlastního vědomí možnosti uplatnění na trzích práce v zahraničí.
- d) Otázka vytvoření informačních materiálů pro potřeby VP ZŠ je klíčovým úkolem pro SC, případně DSO a OŠ ORP v oblasti posílení aktivit směřujících k efektivnější a racionálnější profesní přípravě žáků ZŠ v regionu, případně k jejich efektivnějšímu zapojení na trhu práce v ČR i v zemích EU.

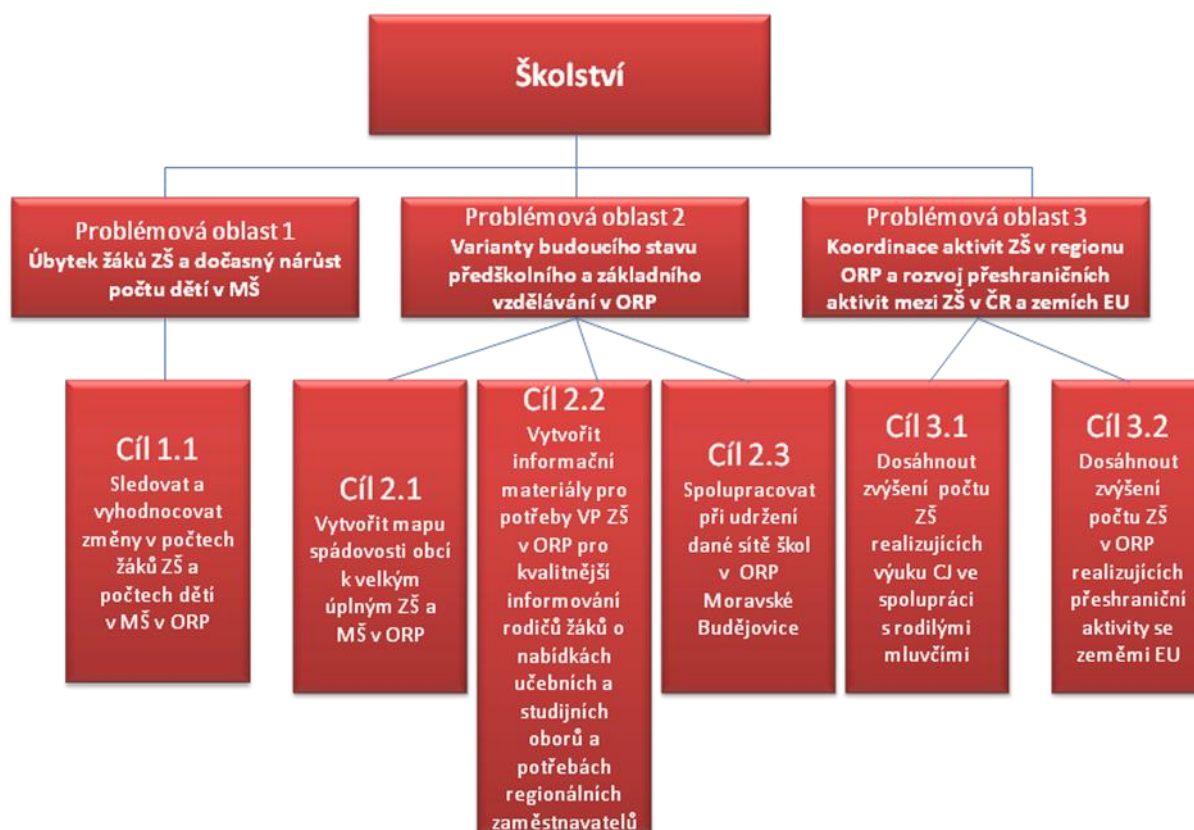
Problémové okruhy a cíle oblasti předškolního a základního vzdělávání

(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

Oblast školství						
VIZE						
Jihozápadní Morava je místem pro udržitelný kvalitní život stálých obyvatel, návštěvníků a turistů, místem, které realizuje vyzkoušené racionální a efektivní služby v oblasti předškolního a základního vzdělávání. Rozvíjí kulturní tradice regionu a předává kulturní hodnoty nastupujícím generacím k zachování udržitelné všestranné kvality života v regionu.						
Školství	Problémová oblast 1	Problémová oblast 2			Problémová oblast 3	
		Úbytek žáků ZŠ a dočasný nárůst počtu dětí v MŠ	Varianty budoucího stavu předškolního a základního vzdělávání v ORP			Koordinace aktivit ZŠ v regionu ORP a rozvoj přeshraničních aktivit mezi ZŠ v ČR a zemích EU
	Cíl 1.1 Sledovat a vyhodnocovat změny v počtech žáků ZŠ a počtech dětí v MŠ v ORP	Cíl 2.1 Vytvořit mapu spádovosti obcí k velkým úplným ZŠ a MŠ v ORP	Cíl 2.2 Vytvořit informační materiály pro potřeby VP ZŠ v ORP pro kvalitnější informování rodičů žáků o nabídkách učebních a studijních oborů a potřebách regionálních zaměstnavatelů	Cíl 2.3 Spolupracovat při udržení dané sítě škol v ORP Moravské Budějovice	Cíl 3.1 Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ realizujících výuku CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími	Cíl 3.2 Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ v ORP realizujících přeshraniční aktivity se zeměmi EU

Strom problémových okruhů

(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Úbytek žáků ZŠ a dočasný nárůst počtu dětí v MŠ
Cíl 1.1	Sledovat a vyhodnocovat změny v počtech žáků ZŠ a počtech dětí v MŠ v ORP
Popis cíle	<p>Hledisko věcné argumentace vychází z číselných ukazatelů tabulek realizovaných pro oblast školství za celé ORP. Pro oblast stavu MŠ je vzhledem k poslední populační vlně je zřejmé, že po několik příštích let bude třeba navýšit kapacitu MŠ, respektive využít nenaplněných místních kapacit MŠ. Cílem 1.1 bude průběžně sledovat a vyhodnocovat změny v počtech dětí MŠ a žáků ZŠ v ORP vybízet obce ke vzájemné informovanosti a k potřebě vést meziobecní jednání v rámci DSO směrem k efektivní a ekonomicky únosné spolupráci obcí.</p> <p>Pro oblast ZŠ je zřejmé, že pokles počtu žáků bude v regionu zpomalen přílivem vyššího počtu dětí z MŠ v následujících tří až pěti letech. Z toho je zřejmé, že počty žáků sice budou klesat, nikoliv však rapidně. Dle zjištění fokusních závěrů s vedoucí OŠ budou počty žáků relativně stabilizované, nicméně cíl 1. je jednoznačně relevantní v procesu příprav variantního řešení stavu předškolního a základního vzdělávání v ORP.</p>
Hlavní opatření	<p>A 1 Pravidelný monitoring počtu dětí v MŠ a žáků v ZŠ vždy k 30. 9. Daného kalendářního roku pro zprávu o počtu dětí a žáků v MŠ a ZŠ v ORP pro potřeby DSO.</p> <p>B 1 S využitím získaných informací o počtech dětí a žáků a o kapacitách škol a školských zařízení a vlastních skutečných potřebách obcí – zřizovatelů škol a školských zařízení bude navrhovat na úrovni DSO cesty k případným korekcím využívání zařízení, jejichž kapacity budou hluboko pod ekonomicky únosným provozem (nasměrování k meziobecní spolupráci ve společném využívání takových zařízení sousedními obcemi)</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Klesající/stagnující počty dětí v MŠ a žáků v ZŠ ve SO ORP
Správce cíle	Vedoucí OŠ ORP a SC pro obecní samosprávy

Problémový okruh 2	Varianty budoucího stavu předškolní a základního vzdělávání v ORP
Cíl 2.1	Vytvořit mapu spádovosti obcí k velkým úplným ZŠ a MŠ v ORP
Popis cíle	<p>V ORP je v současné době 20 právnických subjektů, které realizují služby v oblasti předškolního a základního vzdělávání. Pro příští léta je situace relativně stabilizovaná, Opět vycházíme z fokusních šetření s vedoucí OŠ.</p> <p>Nárůsty počtu dětí v MŠ jsou pouze dočasné, růst porodnosti se zastavil v ORP v roce 2013, od tohoto roku už bude mít jen stále mírně klesající tendenci. To znamená, že během příštích sedmi let se začnou počty dětí v MŠ snižovat, vyvstanou problémy s naplněností tříd v MŠ zejména v malých obcích, odkud zároveň zaznamenáváme odliv mladých rodin, které odcházejí z malých obcí za možnými pracovními příležitostmi (pozn: co s budovami MŠ, co s umístěním zbývajících dětí do MŠ, co s pedagogickými pracovníci a technickým personálem ze škol a školských zařízení). S ubývajícím počtem žáků ve všech typech škol a školských zařízení zaznamenáváme trvale rostoucí náklady na chod zejména neúplných škol v malých obcích (na nich se podepisuje růst inflace, vyšší ceny vstupů, růst mzdových nákladů, vyšší hygienické požadavky, atd.). Všechny tyto aspekty vycházejí z tabulkových hodnot šetření oblasti předškolního a základního vzdělávání.</p> <p>Popis dopravní obslužnosti obcí v ORP potom ukáže kvalitu, případně výhodnost či nevýhodnost stávající sítě dopravní obslužnosti pro dojíždění dětí a žáků MŠ a ZŠ do úplných velkých škol v ORP.</p>
Hlavní opatření	<p>A 1 V rámci DSO provést monitoring a připravit návrhy tzv. spádovosti obcí do velkých úplných škol v ORP, materiál připravovat se zástupci obcí v DSO (znají stav, potřeby a možnosti obyvatel)</p> <p>A 2 Návrh na vytvoření systému spádovosti předložit na jednání svazků obcí.</p> <p>A-3 Informovat obce o vzniku základní podoby dokumentu a o jeho možném využití ve chvíli, kdy vzniknou optimální podmínky pro jeho realizaci. Být připraven znamená nebýt zaskočen.</p> <p>B 1 Projednat a realizovat dohodu obcí ORP s městem ORP o poskytování příspěvků na provoz škol v městě ORP a v obcích s vytipovanými spádovými školami.</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Vytvoření/nevytvoření mapy spádovosti obcí k úplným školám v ORP a vyhodnocení dopravní obslužnosti obcí.
Správce cíle	Vedoucí OŠ ORP a dotčené DSO, Pracovníci SC pro obce DSO

Problémový okruh 2	Varianty budoucího stavu předškolní a základního vzdělávání v ORP
Cíl 2.2	Vytvořit informační materiály pro potřeby VP ZŠ v ORP pro kvalitnější informování rodičů žáků o nabídkách učebních a studijních oborů a potřebách regionálních zaměstnavatelů
Popis cíle	<p>Na základě analýzy bylo zjištěno, že stejně jako v celé ČR, tak také v území SO ORP Moravské Budějovice je na trhu práce nedostatek kvalifikovaných odborných pracovníků pro technické profese. Na tuto situaci reagovaly instituce na centrální i krajské úrovni zahájením aktivit, které mají nastartovat funkční spolupráci vedoucí od základních škol přes střední školství k zaměstnavatelům.</p> <p>Potřebnou aktivitu SO ORP určitě vítá, na ni by ovšem měly navazovat aktivity, které povedou ke zkvalitnění nabídky pracovních příležitostí v dotčeném ORP Moravské Budějovice.</p> <p>Aby bylo možno tohoto cíle dosáhnout, je nutné v této oblasti vytvořit vhodné informační toky směrem ke školám, žákům ZŠ i směrem k zaměstnavatelům v ORP. Školy a školská zařízení musí směřovat možnou nabídku dalších vzdělávacích a informačních aktivit k efektivní a žádoucí podpoře těch oborů, zejména technických, které budou v souladu s potřebami trhu práce v ORP. Docílíme tím toho, že žáci i rodiče dostanou přehlednou nabídku vzdělávacích oborů, ze kterých budou moci vybrat za spoluúčasti vlastních dětí vhodnou volbu pro příští profesní směřování. Je to jeden z nejdůležitějších úkolů, které před námi do příštích let stojí, abychom zabránili nežádoucímu odlivu téměř většiny mladých lidí za prací mimo region.</p>
Hlavní opatření	<p>A 1 Zpracování informačního materiálu z ŠVP (školní vzdělávací programy) ZŠ v ORP se zaměřením na informace o posilování výuky těch kterých předmětů na daných ZŠ (druhy zájmových aktivit a kroužků, které mohou napomoci při efektivní volbě povolání) pro výběr zejména 2.stupně ZŠ</p> <p>B 1 Zpracovat informační materiál stejného obsahu z ŠVP SŠ v ORP a provést analýzu možného směřování žáků ze škol na jednotlivé typy SŠ.</p> <p>B 2 Vzniklý materiál prezentovat na jednání DSO a zprostředkovat jeho závěry VP na ZŠ i na SŠ. Analýzu připravit ve spolupráci s oslovenými VP škol a pracovníky OŠ ORP</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Vytvoření/nevytvoření Informačního materiálu pro potřeby VP v ORP
Správce cíle	Vedoucí OŠ ORP a koordinátor servisního centra v ORP

Problémový okruh 2	Varianty budoucího stavu předškolní a základního vzdělávání v ORP
Cíl 2.3	Spolupracovat při udržení dané sítě škol v ORP Moravské Budějovice
Popis cíle	Na základě analýzy bylo zjištěno, že stejně jako v celé ČR, tak také v území SO ORP Moravské Budějovice se projevují negativní trendy v demografickém vývoji. Klesající počet narozených dětí (v posledním roce stagnující počet) vede nutně k úvahám, jak dlouho budou obce v SO s jednou z nejvyšší nezaměstnaností v Kraji Vysočina schopny udržet financování škol a školských zařízení, ve kterých systematicky klesá počet dětí a žáků. Obce v regionu stárnou, z důvodu minimálních možností pracovních příležitostí odcházejí mladí lidé do měst za vzděláním i za prací. I když posledních několik let (do roku 2013) jsme zaznamenali mírný nárůst v počtech narozených dětí ve SO i v Kraji Vysočina, v dlouhodobější perspektivě bude mít křivka porodnosti stagnující a mírně klesající tendenci. Tudíž se musí obce připravit na to, že v horizontu několika let (cca 10 let) se počty dětí v MŠ a žáků v ZŠ budou snižovat. Odpadne tak rozhodně potřeba navyšovat kapacitu těchto zařízení, obce budou spíše nuceny hledat alternativní využití budov MŠ a ZŠ, budou muset řešit komunitní využití těchto budov mimo jiné také k zabezpečení spolufinancování škol a školských zařízení, pokud je budou chtít v obcích udržet. Tento velmi důležitý úkol bude mimo jiné souviset také se snahou zabránit nežádoucímu odlivu téměř většiny mladých lidí za prací mimo region.
Hlavní opatření	A 1 Pravidelné vyhodnocování ekonomické udržitelnosti škol a školských zařízení v obcích ORP B 2 Vydání OZV (viz § 178 školského zákona) C 3 Dohoda obcí v rámci DSO v SOORP o vzájemném postupu při řešení vzniklých krizových situací.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Udržení/neudržení dané sítě škol ve SO ORP
Správce cíle	Vedoucí OŠ ORP a koordinátor servisního centra v ORP

Problémový okruh 3	Koordinace aktivit ZŠ v regionu ORP a rozvoj příhraničních aktivit mezi ZŠ v ČR a v zemích EU
Cíl 3.1	Dosáhnout zvýšení počtu škol realizujících výuku CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími
Popis cíle	<p>Je zřejmé, že školy v ORP spolupracují a v různé míře realizují vlastní a projektové aktivity vedoucí k posilování kvality výuky zejména v oblasti výuky cizích jazyků, počítačové gramotnosti, environmentální výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, apod.</p> <p>Jednou z klíčových aktivit, které pozvednou nejen úroveň a kvalitu výuky na školách a školských zařízeních v ORP je realizace výuky cizích jazyků ve spolupráci s rodilými mluvčími. Vzhledem k tomu, že jsme okrajovým regionem Kraje Vysočina a zároveň nejsme klasickým příhraničním regionem, neboť Kraj Vysočina v době reorganizace správního uspořádání krajů v ČR ztratil postavení příhraničního kraje, je pro nás tato otázka velmi důležitá (region s vysokou mírou nezaměstnanosti, prokazatelná možnost uplatnění našich lidí na rakouském trhu práce i šikovnost lidí z našeho regionu, to vše dává předpoklady k tomu, aby této otázce byla věnována mimořádná pozornost. Žáci ZŠ a také děti z několika MŠ realizují experimentální výměnu dětí i pedagogů ke vzájemnému jazykovému a kulturnímu poznávání. Výuka CJ s rodilými mluvčími zároveň ukazuje žákům ZŠ i ten pozitivní fakt, že praktická dovednost užití cizího jazyka, která není vnímána jenom jako biflování se něčemu, co v životě neuplatním, povede k pozitivnějšímu vnímání role školy jako zprostředkovatele potřebných dovedností.</p>
Hlavní opatření	<p>A 1 Zmapovat situaci v oblasti využití rodilých mluvčích na ZŠ v ORP ve výuce cizích jazyků i experimentální výuce předmětů v cizím jazyce.</p> <p>B 1 Využít příkladů dobré praxe pro medializace v rámci DSO i odborů školství v ORP</p> <p>B 2 Zprostředkovat školám a školským zařízením v ORP nabídku dostupných a vhodných dotačních titulů, které tento problém řeší a vyzvat školy k aktivnímu zapojení se do programu výuky CJ s rodilými mluvčími</p> <p>C 1 Rozvíjet aktivity potřebné k naplnění hesla stejných příležitostí pro děti a žáky v ORP (OŠ a aktivní DSO)</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zvýšení/stagnace počtu školských zařízení realizujících výuku CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími a počty příhraničních aktivit mezi školami z ČR a Rakouska v ORP
Správce cíle	Vedoucí OŠ ORP, Koordinátor SC při DSO

Problémový okruh 3	Koordinace aktivit ZŠ v regionu ORP a rozvoj příhraničních aktivit mezi ZŠ v ČR a v zemích EU
Cíl 3.2	Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ v ORP realizujících přeshraniční aktivity se zeměmi EU
	<p>Je zřejmé, že školy v ORP spolupracují a v různé míře realizují vlastní a projektové aktivity vedoucí k posilování kvality výuky zejména v oblasti výuky cizích jazyků, počítačové gramotnosti, environmentální výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, apod.</p> <p>Jednou z klíčových aktivit, které pozvednou nejen úroveň a kvalitu výuky na školách a školských zařízeních v ORP je realizace výuky cizích jazyků ve spolupráci s rodilými mluvčími. Vzhledem k tomu, že jsme okrajovým regionem Kraje Vysočina a zároveň nejsme klasickým příhraničním regionem, neboť Kraj Vysočina v době reorganizace správního uspořádání krajů v ČR ztratil postavení příhraničního kraje, je pro nás tato otázka velmi důležitá (region s vysokou mírou nezaměstnanosti, prokazatelná možnost uplatnění našich lidí na rakouském trhu práce i šikovnost lidí z našeho regionu, to vše dává předpoklady k tomu, aby této otázce byla věnována mimořádná pozornost. Žáci ZŠ a také děti z několika MŠ realizují experimentální výměnu dětí i pedagogů ke vzájemnému jazykovému a kulturnímu poznávání. Výuka CJ s rodilými mluvčími zároveň ukazuje žákům ZŠ i ten pozitivní fakt, že praktická dovednost užití cizího jazyka, která není vnímána jenom jako biflování se něčemu, co v životě neuplatní, povede k pozitivnějšímu vnímání role školy jako zprostředkovatele potřebných dovedností.</p>
Hlavní opatření	<p>A 1 Zmapovat situaci v oblasti využití rodilých mluvčích na ZŠ v ORP ve výuce cizích jazyků i experimentální výuce předmětů v cizím jazyce.</p> <p>B 1 Využít příkladů dobré praxe pro medializace v rámci DSO i odborů školství v ORP</p> <p>B 2 Zprostředkovat školám a školským zařízením v ORP nabídku dostupných a vhodných dotačních titulů, které tento problém řeší a vyzvat školy k aktivnímu zapojení se do programu výuky CJ s rodilými mluvčími</p> <p>C 1 Rozvíjet aktivity potřebné k naplnění hesla stejných příležitostí pro děti a žáky v ORP (OŠ a aktivní DSO)</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zvýšení/stagnace počtu ZŠ v ORP realizujících přeshraniční aktivity se zeměmi EU
Správce cíle	Vedoucí OŠ ORP, Koordinátor SC při DSO

3.2.4. Indikátory

Problémový okruh 1	Úbytek žáků ZŠ a dočasný nárůst počtu dětí v MŠ		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Vývoj počtu dětí v MŠ a žáků v ZŠ ORP		
Měrná jednotka	Počet dětí a žáků v ORP		
Správce měřítka	Pracovník OŠ ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2700	2650
Skutečnost	2734		
Popis měřítka:	Problémový okruh se týká změn v oblasti naplněnosti/nenaplněnosti kapacity škol a školských zařízení		
Metodika a výpočet:	Klesající/stagnující počty dětí v MŠ a žáků v ZŠ ve vztahu ke stávajícím kapacitám škol a školských zařízení.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy ZŠ, Výkazy OŠ ORP		

Cíl 1.1	Sledovat a vyhodnocovat změny v počtech žáků ZŠ a počtech dětí v MŠ v ORP		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Klesající/stagnující počty dětí v MŠ a žáků v ZŠ ve SO ORP		
Měrná jednotka	Počet dětí v MŠ a žáků v ZŠ v ORP		
Správce měřítka	Pracovník OŠ ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2700	2650
Skutečnost	2734		
Popis měřítka:	Ve školských zařízeních ORP se snižují počty žáků ZŠ obou stupňů. Mírný nárůst počtu dětí v MŠ, který však není dramatický (stávající kapacita zařízení MŠ stačí pojmout nárůst počtu dětí, případně bude možné využití kapacity v sousedních obcích) je dle demografických prognóz Kraje Vysočina dočasný. Přechod dětí do ZŠ potom zmírní pokles počtu žáků ZŠ, takže celkový efekt poklesu počtu žáků nebude příliš dramatický, bude dle předpokladů rozložen minimálně do jednoho desetiletí.		
Metodika a výpočet:	Klesající/stagnující počty dětí v MŠ a žáků v ZŠ ve vztahu ke stávajícím kapacitám škol a školských zařízení.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy ZŠ, Výkazy OŠ ORP		

Problémový okruh 2	Varianty budoucího stavu předškolního a základního vzdělávání v ORP		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Počet MŠ a ZŠ v ORP		
Měrná jednotka	Počet škol a školských zařízení		
Správce měřítka	Pracovník OŠ ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán	17	≥ ≤17	≥ ≤17
Skutečnost	17	17	17
Popis měřítka:	S klesající demografickou křivkou v jednotlivých regionech Kraje Vysočina ubývá narozených dětí, poslední mírná populační vlna skončila v roce 2013. Klesající počet dětí do příštích let výrazně ovlivní také počty škol a školských zařízení v ORP.		
Metodika a výpočet:	Stagnující/klesající počet škol a školských zařízení v ORP		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy ZŠ, Výkazy OŠ ORP		

Cíl 2.1	Vytvořit mapu spádovosti obcí k velkým úplným ZŠ a MŠ v ORP		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Vytvoření/nevytvoření mapy spádovosti obcí k úplným školám v ORP a vyhodnocení dopravní obslužnosti obcí		
Měrná jednotka	Logická proměnná		
Správce měřítka	Pracovník OŠ RP a DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán	NE	ANO	ANO
Skutečnost	NE	NE	NE
Popis měřítka:	Na základě mapy stávající sítě ZŠ a MŠ v ORP vytvořit podklad pro případné možné (nutné) změny v síti škol a školských zařízení v ORP. Mapa sítě bude pravidelně aktualizována a budou v ní pro potřeby vedení obcí vyznačeny ty školy a školská zařízení, ve kterých dochází k dramatickým změnám v poměrech aktuální naplněnosti zařízení k celkové kapacitě těchto zařízení. Obce tak budou moci vyhodnocovat, které školy a školská zařízení jdou hluboko pod ekonomickou efektivitu.		
Metodika a výpočet:	Vytvoření/nevytvoření mapy spádovosti obcí do velkých úplných škol v ORP		
Zdroj čerpání dat:	Výkazy OŠ ORP, vlastní šetření v obcích		

	kládané na udržení těchto zařízení v obcích musí nutně vést k prohloubení MOS v oblasti školství, ke společnému postupu při hledání udržitelných forem škol a školských zařízení v malých obcích
Metodika a výpočet:	Stagnující/klesající počet obcí zřizovatelů ZŠ v ORP
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy DSO v ORP a výroční zprávy škol a školských zařízení

Problémový okruh 3	Koordinace aktivit ZŠ v regionu ORP a rozvoj přeshraničních aktivit ZŠ se zeměmi EU		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Počet domácích a přeshraničních aktivit ZŠ v ORP		
Měrná jednotka	Počet aktivit		
Správce měřítka	Pracovník OŠ ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		≤5	≥5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Každá škola v souvislosti se způsobem financování vyvíjí řadu aktivit, které mají směřovat ke zvýšení atraktivnosti té které školy a školského zařízení. Protože ne všechny ZŠ mají stejné možnosti a příležitosti, měla by tato iniciativa směřovat k prohloubení spolupráce mezi školami v ORP a ke zkvalitňování výuky CJ a rozvoje příhraničních aktivit ZŠ.		
Metodika a výpočet:	Indikátor umožní sledovat počet domácích a přeshraničních aktivit ZŠ v ORP ve vztahu ke stávajícím kapacitám škol.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy dle výkaznictví ZŠ, Výkazy OŠ ORP		

Cíl 3.1	Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ realizujících výuku CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	Zvýšení/stagnace počtu školských zařízení realizujících výuku CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími a počty příhraničních aktivit mezi školami z ČR a Rakouska v ORP		
Měrná jednotka	Počet ZŠ		
Správce měřítka	Pracovník OŠ ORP a SC pro obce ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		≥3	≥5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vzhledem ke způsobu financování škol ze státního rozpočtu se jednotlivé školy mnohdy doslova perou o žáky stále pestřejší nabídkou zájmových a volnočasových aktivit. K atraktivitě škol přispívá jistě i realizace výuky CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími. Tato možnost byla využívána v uplynulých letech zejména na SŠ v ORP, teprve v posledním období se tato aktivita přesouvá též na		

	ZŠ, neboť se ukazuje, že efektivita výuky CJ tradičními způsoby stále postrádá jistý stupeň efektivity.
Metodika a výpočet:	Počet ZŠ realizujících výuku CJ s rodilými mluvčími za sledovaná období
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy škol a výkaznictví OŠ ORP

Cíl 3.2	Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ v ORP realizujících přeshraniční aktivity se zeměmi EU		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	Zvýšení/stagnace počtu ZŠ v ORP realizujících přeshraniční aktivity se zeměmi EU		
Měrná jednotka	Počet aktivit ZŠ v ORP v oblasti přeshraniční spolupráce		
Správce měřítka	Pracovník OŠ ORP a SC pro obce ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		≥3	≥5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vzhledem ke způsobu financování škol ze státního rozpočtu se jednotlivé školy mnohdy doslova perou o žáky stále pestřejší nabídkou zájmových a volnočasových aktivit. K atraktivitě škol přispívá jistě i realizace výuky CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími. Tato možnost byla využívána v uplynulých letech zejména na SŠ v ORP, teprve v posledním období se tato aktivita přesouvá též na ZŠ, neboť se ukazuje, že efektivita výuky CJ tradičními způsoby stále postrádá jistý stupeň efektivity		
Metodika a výpočet:	Počet ZŠ realizujících výuku CJ s rodilými mluvčími, počet ZŠ realizujících aktivity (projekty) formou přeshraniční spolupráce se ZŠ ČR a dalších zemí EU.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy škol a výkaznictví OŠ ORP		

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014
(Pozn. shrnutí oblasti školství je v závěru kapitoly „Školství“)

3.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven manažer strategie. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se bude se schválenou strategií pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je řídicí skupina. Řídicí skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídicí skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny	
PhDr. Zdeněk Janderka – manažer strategie, koordinátor RT MOS	
Jan Kocáb - místostarosta města ORP Moravské Budějovice, předseda DSO MBMR	
Ing. Vlastimil Baňka – starosta ORP Moravské Budějovice	
Bc. Tereza Kolářová – člen řídicí skupiny, pracovník pro analýzy a strategie RT MOS	

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
Cíl 1.1	Sledovat a vyhodnocovat změny v počtech žáků ZŠ a počtech dětí v MŠ v ORP	Vedoucí odboru školství ORP, koordinátor servisního centra
Cíl 2.1	Vytvořit mapu spádovosti obcí k velkým úplným ZŠ a MŠ v ORP	Vedoucí OŠ ORP a dotčené DSO v ORP a vedení obcí ORP
Cíl 2.2	Vytvořit informační materiály pro potřeby VP ZŠ v ORP pro kvalitnější informování rodičů žáků o nabídkách učebních a studijních oborů a potřebách regionálních zaměstnavatelů	Dotčené DSO a odbor OŠ ORP a SC pro obecní samosprávy
Cíl 2.3	Spolupracovat při udržení dané sítě ZŠ v ORP Moravské Buděj-	OŠ ORP, starostové obcí, DSO, SC pro obecní samosprávy

	jovice	
Cíl 3.1	Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ realizujících výuku CJ s rodilými mluvčími.	OŠ ORP a koordinátor SC pro obecní samosprávy
Cíl 3.2	Dosáhnout zvýšení počtu ZŠ realizujících přeshraniční aktivity se zeměmi EU	OŠ ORP a koordinátor SC pro obecní samosprávy

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.	Vývoj počtu dětí v MŠ a žáků v ZŠ ORP	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC
2.	Klesající/stagnující počty dětí v MŠ a žáků v ZŠ ve SO ORP	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC
3.	Počet MŠ a ZŠ v ORP	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC
4.	Vytvoření/nevytvoření mapy spádovosti obcí k úplným školám v ORP a vyhodnocení dopravní obslužnosti obcí	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC, vedení DSO
5.	Vytvoření/nevytvoření Informačního materiálu pro potřeby VP v ORP	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC
6.	Udržení/neudržení dané sítě škol ve SO ORP	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC
7.	Počet domácích a přeshraničních aktivit ZŠ v ORP	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC
8.	Zvýšení/stagnace počtu školských zařízení realizujících výuku CJ ve spolupráci s rodilými mluvčími a počty příhraničních aktivit mezi školami z ČR a Rakouska v ORP	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC
9.	Zvýšení/stagnace počtu ZŠ v ORP realizujících přeshraniční aktivity se zeměmi EU	Pracovník OŠ ORP, koordinátor SC

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu)¹. Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

¹ resp. 4.3.3, 5.3.3 a 6.3.3

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.²

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/ subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci

² Tabulka je univerzální a pro konkrétní území je nutné ji zpřesnit podle místních podmínek. V případě, že v době zpracování do souhrnného dokumentu nebudou vyjasněny konkrétní podmínky, bude uvedena obecně a v pozdějším období zaktualizována. To se týká zejména zodpovědné osoby/subjektu. Jakmile bude rozhodnuto o složení řídicí skupiny a o výběru manažera, je vhodné tuto informaci do souhrnného dokumentu doplnit (ne jmenovitě, ale funkčním zastoupením).

fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok³. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Ctvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, a aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

³ V případě, že se meziobecní spolupráce odehrává na bázi dobrovolného svazku obcí, musí být akční plán v souladu s rozpočtem svazku. Pokud probíhá spolupráce na smluvním základě, pak je potřeba, aby všechny aktivity uvedené v akčním plánu byly financovatelné (a tedy zahrnuté v rozpočtu) z rozpočtů jednotlivých zapojených obcí.

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Přípravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů.⁴ Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partner.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projek-

⁴ V současné době jsou na www.strukturalni-fondy.cz k dispozici návrhy operačních programů, které procházejí procesem schvalování v Evropské komisi. Na základě připomínek Evropské komise budou ještě zčásti přepracovány, nicméně nepředpokládá se jejich zásadní revize. Proto je vhodné vycházet z aktuální verze operačních programů, do zdroje financování uvést nejen název operačního programu, ale i jeho konkrétní specifický cíl.

toový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1 Shrnutí

Provedeme-li základní shnutí za oblast školství, konstatujeme, že analýza stavu předškolního a základního vzdělávání v ORP nejen vyhodnotila momentální stav, ale vedla též k vytvoření základní představy o možné příští intenzivnější meziobecní spolupráci. Ta se odrazila v rozpracování tzv. problémových okruhů a cílů, které v základní podobě RT projektu stanovil v jednotlivých sledovaných a šetřených oblastech a v oblasti tzv. volitelného tématu. Zaznamenáváme **pozvolný úbytek počtu žáků ve školských zařízeních v ORP**. Protože růst porodnosti v ORP se zastavil v roce 2013, jsou nárůsty počtu dětí v MŠ a v na prvním stupni ZŠ pouze dočasné...**Pro zabezpečení udržitelnosti sítě škol v ORP (MŠ; ZŠ; SŠ)** je třeba mimo jiné kvalitní a dostatečná dopravní obslužnost – ta je v těchto chvílích nedostatečná a nekvalitní. Teprve **výhled na příští léta**, změny v demografických statistikách v ORP **ukáže, jak se bude vyvíjet otázka vybudování optimální sítě škol a školských zařízení v ORP**. Předem můžeme říci, že pro život většiny obcí je zásadní prioritou udržení školských zařízení v obcích i za cenu vyšších nákladů na jejich provoz. Z pohledu ekonomické udržitelnosti takových zařízení je zde minimální rezerva ještě cca deseti až patnácti let, dokud ze základních škol nezačnou odcházet děti z poslední krátké populační vlny. Je také možné, že sociální politika státu může způsobit i změny v demografickém vývoji, zde však budeme muset být velmi opatrní. **Vzájemná rivalita škol**, zejména ve velkých městech, na druhé straně spolupráce malých škol jako základní nutnost „přežití“ v tvrdých ekonomických podmínkách dneška. **Proto jsme také jako jeden ze základních problémových okruhů stanovili vytvoření informačních toků o činnosti škol, informace o mimoškolních aktivitách škol a možném zapojení malých škol do společných aktivit, projektů, zájmových činností a příhraniční spolupráce. Relativně malý počet škol využívá k realizaci výuky cizích jazyků rodilých mluvčích, z důvodu vyšších nákladů se mnohdy malé školy dělí o rodilé mluvčí formou tzv. krátkodobých pobytů**

(např. 1 měsíc 1 škola), což může výuku sice oživit, ale pro zabezpečení efektivity takové spolupráce bude třeba realizovat dlouhodobé projekty. **V případě omezení případně rušení provozu v budovách MŠ a ZŠ bude vhodné tyto prostory využít k jiným aktivitám, které mohou podpořit obecní život (individuální vzdělávání – jazykové kurzy, osvětové přednášky (zdravá výživa, aktivní život v seniorském věku, apod.), kulturní nebo společenské akce).** V úvahu připadá i využití zařízení bývalých školských zařízení pro společné vývažovny, sociální poradenství a místa pro poskytování specifických sociálních služeb, případně úprava budov na pobytová zařízení různého typu. Tedy potřebná realizace jistých forem komunitního plánování v životě škol a školských zařízení v obcích. Při vytváření výhledu možného rozvoje meziobecní spolupráce jsme v oblasti předškolního vzdělávání a základního školství brali v úvahu jak stav školství v ORP, tak možnosti, které, jak se domníváme, mohou posunout školství v ORP kvalitativně vpřed.

Je třeba konstatovat, že jak analytická, tak návrhová část jsou dle našeho názoru v obsahové rovnováze, analýza posloužila ke stanovení možných směrů v rozvoji meziobecní spolupráce v oblasti předškolního vzdělávání a základního školství v ORP Moravské Budějovice.

3.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Při zpracování strategie školství v ORP jsme postupovali v souladu s metodickými pokyny vydanými SMO k projektu reg. č.: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001.

Od listopadu 2013 jsme zahájili šetření v obcích a shromažďování materiálů z oblasti školství v ORP, kraji i na celostátní úrovni, abychom v souladu s potřebami projektu SMO mohli vytvářet potřebné analýzy pro tzv. návrhovou část projektu. Ve snaze získat co nejrelevantnější názory jsme oslovili několik ředitelů ZŠ různé velikosti v ORP s cílem navázat s nimi kvalitní spolupráci. Ne vše se nám podařilo zrealizovat podle našich představ. Oslovené ředitele ZŠ jsme museli několikrát kontaktovat, námi zjištěné informace, které jsme s nimi chtěli konzultovat, pokládali někteří z nich za poplašné informace, které rozvoji školství v ORP škodí. Navázali jsme tedy užší spolupráci s vedoucí OŠ ORP Ing. Kamilou Havlíčkovou, se kterou jsme spolupracovali nejen jako se správkyní potřebných údajů za školy v ORP, ale také jako s vedoucí, která má přehled o stavu a potřebách jednotlivých škol v ORP. Naše závěry k oblasti školství, které jsme zpracovali jako výchozí materiál pro přípravu návrhové části, jsme s vedoucí OŠ konzultovali a také jsme upravili znění podle vedoucí OŠ některých radikálně znějících konstatování ke stavu školství v ORP. K prezentaci analýz došlo na prvním setkání se starosty dotčených obcí ORP v červnu 2014, na kterém bylo zároveň zvoleno volitelné téma projektu „Servis obcím samosprávám“ absolutní většinou přítomných starostů. K problematice školství nebyly vzneseny žádné připomínky, starostové znají stav MŠ a ZŠ ve svých obcích i problémy s klesajícím počtem dětí i naplněností kapacit škol a školských zařízení. Na projektových úkolech z oblasti školství jsme pracovali podle časového harmonogramu prací na projektu dle požadavků ze strany SMO. Na problematice školství pracovali členové realizačního týmu koordinátor RT (vlastní zkušenosti z učitelské praxe) a analytička RT ve spolupráci s MS a pracovníky OŠ, zejména s vedoucí OŠ Ing. Havlíčkovou, pracovnící OŠ M. Růžičkovou a pracovnící OŠ paní M. Fruhwirtovou. Konečný návrh zpracovali pracovníci RT a upravili jeho znění po fokusním šetření s pracovníci OŠ ORP, zejména koordinátor RT a analytička RT. Jejich spolupráce vyústila v konečnou podobu dokumentu oblasti školství v projektu MOS.

V průběhu roku 2014 jsme nejen plnili všechny požadované úkoly, které vyplývaly z účasti v projektu MOS, ale dotvářeli jsme – vzhledem ke stavu života v ORP – také podklady k možným a dle našeho názoru reálným možnostem, které bychom v rámci projektu MOS rádi rozvinuli v ORP, v oblasti tzv.

problémových okruhů a k nim nadefinovaným cílům, které nejsou nikterak maximalistické, naopak realizaci těchto primárně jednodušších cílů předpokládáme intenzivnější rozvoj o otázky školství v oblasti ORP. Po obdržení posudků od SMO k jednotlivým oblastem jsme zapracovali připomínky, které jsme od odborníků obdrželi. Vzhledem k tomu, že jsme již pracovali také na tzv. modelu akčního plánu, přizpůsobili jsme v opravované verzi SD jak problémové okruhy, tak cíle k jednotlivým problémovým okruhům, abychom vytvořili tzv. odrazový můstek k realizaci akčních plánů pro jednotlivé oblasti pro následující roky. Finální podobu SD potom připravíme k prezentaci na druhé setkání starostů dotčených obcí ORP. Tím jednak naplníme smlouvu mezi smluvními partnery (ORP a SMO), jednak připravíme starosty obcí na další možnou spolupráci na bázi servisního centra v ORP.

3.5. Přílohy

3.5.1 Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, anebo konektivita celých škol.

3.5.2 Seznam zkratk

MŠ	mateřská škola
ZŠ	základní škola
ČR	Česká Republika
EU	Evropská Unie
MOS	Meziobecní spolupráce
ZUŠ	základní umělecká škola
SVČ	středisko volného času
RUD	rozpočtové určení daní
SD	souhrnný dokument
ORP	obce s rozšířenou působností
OŠ	odbor školství
MŠMT	ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
tj.	to je
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
IROP	Integrovaný regionální operační program
PO	prioritní osa

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týká financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také v roli koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů, apod. Jedním z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.
- Dne 19. 11. 2014 byl novelizován zákon č. 254/2014 Sb., zákon kterým se mění z. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů z. č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a z. č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Mění se také z. č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (držitelé průkazu osob se zdravotním postižením - OZP, budou mít nárok na příspěvek na mobilitu).

4.1.2 Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Ve správním obvodu je poměrně pestré zastoupení jednotlivých druhů sociálních služeb. Většina zařízení sídlí v Moravských Budějovicích nebo Jemnici, jakožto přirozených spádových centrech. Dílčí pobytové služby se nacházejí v Nových Syrovicích a Velkém Újezdě (viz dále). V území zcela chybí služby pro lidi se zdravotním nebo mentálním postižením. Většina služeb je pobytového nebo ambulantního charakteru. Terénní služby jsou reprezentovány pouze domácí péčí, ošetrovatelskými domácími službami a dílčími službami STŘED, o. s. (viz níže).

Poskytovatelé sociálních služeb ze správního obvodu se potýkají s obdobnými problémy jako jinde v ČR. Patří mezi ně každoroční boj o finance a grantové tituly, nízký zájem ze strany místních samospráv atd. Pro území byl zpracován v předchozích letech komunitní plán pro léta 2008 – 2013, který nebyl dosud novelizován. V současné době chybí personální kapacity pro jeho další rozvoj a realizaci.

Tab. 65 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP (Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb)

Druh zařízení sociálních služeb	
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Sociální poradny	1
Ostatní	4
Celkem	10

Dle registru poskytovatelů sociálních služeb se v roce 2012 v území nacházely níže uvedené typy zařízení. Zařízení, která poskytují více služeb, byla přiřazena do kategorií dle převládající služby:

Domov pro seniory: Domov sv. Anežky Velký Újezd, Dům sv. Antonína Moravské Budějovice

Domovy se zvláštním režimem: ÚSP Nové Syrovice.

Chráněné bydlení: Alkat, o. s. - v roce 2014 se služba formálně změnila na poskytovatele následné péče. Rozsah služeb však zůstal stejný.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež: STŘED, o. s.

Sociální poradny: Občanská poradna Třebíč

Ostatní: Pečovatelská služba M. Budějovice a Jemnice, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče v LDN M. Budějovice a v soukromé psychiatrické léčebně PATEB v Jemnici.

Nejedná se o klasické zařízení sociálních služeb, všechny uvedené subjekty však v daném smyslu sociální služby poskytují.

Některá zařízení poskytují i další služby, které nejsou v tabulce uvedené. Služby jsou uvedené v Tab. 67.

Tab. 66 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli v ORP)

Druh zařízení sociálních služeb	
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Sociální poradny	1
Ostatní	4
Celkem	10

Tab. 67 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP (Zdroj: Vlastní šetření u poskytovatelů sociálních služeb v ORP a sociálním odboru ORP)

Pořadové číslo	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (ORP)
1.	Diecézní charita Brno	viz komentář	Česká biskupská konference	Třebíč
2.	Diakonie ČCE - Myslibořice	viz komentář	Českobratrská církev evangelická	Třebíč
3.	Domov pro seniory Hostim	domov se zvláštním režimem	Jihomoravský kraj	Znojmo
4	Domov seniorů Budíškovice	domov pro seniory	Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec	Dačice
5	Denní centrum barevný svět, o.p.s.	viz komentář	o.p.s.	Třebíč
6	DIANA Třebíč	viz komentář	o.p.s.	Třebíč

Výčet reálně působících zařízení je stejný jako v případě Tab. 65.

V území přímo působí několik organizací, které mají sídlo v jiném SO ORP. Za hranicemi SO také leží některé sociální služby, které mají spádové území i do naší oblasti (tj. uživatelé jsou i lidé z našeho SO). Mezi tato zařízení patří:

Diecézní charita Brno - Oblastní charita Třebíč

Oblastní charita Třebíč provozuje 16 registrovaných sociálních služeb a 8 služeb navazujících. Služby využívají, (resp. jsou poskytovány občanům) i občané našeho SO. Uživatelé z našeho území lze počítat v řádu jednotek, resp. desítek (dle konkrétní služby)

Diakonie ČCE - Myslibožice

Diakonie poskytuje: Domov pro seniory, domov se zvláštním režimem, domov pro osoby se zdravotním postižením a odlehčovací služby. K začátku roku 2013 bylo v Myslibožicích 6 uživatelů z Moravskobudějovicka a 2 z Jemnicka. Celková kapacita zařízení je 133 uživatelů.

Domov pro seniory Hostim

V roce 2013 využívalo služeb domova celkem 6 uživatelů z našeho SO. V průměru je to cca 5 uživatelů ročně.

Domov seniorů Budíškovice

Domov v Budíškovicích poskytuje služby ročně cca 19 klientům z našeho území. Jedná se pouze o kvalifikovaný odhad pracovníků.

Denní centrum Barevný svět, o.p.s.

Společnost poskytuje několik služeb, které využívají i občané z našeho území. Jedná se o denní stacionář, sociální rehabilitaci, sociálně terapeutické dílny, apod. Přesný počet uživatelů z našeho území není znám, bude se jednat pravděpodobně o jednotlivce.

V minulosti byly snahy, aby centrum rozšířilo své aktivity i vznikla pobočka v Jemnici. Právě z Jemnicka je ovšem relativně velká dojezdová vzdálenost do Třebíče. V současné době město Jemnice a Barevný svět, o. p. s. nejdají o další spolupráci.

DIANA Třebíč, o.p.s.

Společnost zajišťuje terénní domácí zdravotnické a sociální služby. Spektrum poskytovaných služeb je relativně rozsáhlé a patří mezi ně: pečovatelská služba, hospicová péče, poradenství, zdravotní péče, půjčování kompenzačních pomůcek, atd. Pečovatelskou službu využívá cca 23 osob/rok z našeho regionu. Zdravotnické služby využije cca 316 pacientů ročně. Odhadem se jedná o necelých 20% z celkové klientely.

Služby sociální péče

Tab. 68 Počet jednotlivých typů sociálních služeb (Zdroj: MPSV)

Druh sociální služby	
Sociální poradenství (odborné)	1
Pečovatelská služba	2
Odlehčovací služby	1
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	2
Chráněné bydlení	1
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	2
Nízko prahová zařízení pro děti a mládež	1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1

Dle registru poskytovatelů sociálních služeb jsou v SO poskytovány následující sociální služby:

Sociální poradenství: Občanská poradna Třebíč

Pečovatelská služba: Město Mor. Budějovice a Jemnice

Odlehčovací služby: Dům sv. Antonína v M. Budějovicích

Domov pro seniory: Dům sv. Antonína, Dům sv. Anežky

Domov se zvl. režimem: ÚSP Nové Syrovice, Dům sv. Anežky

Chráněné bydlení: ALKAT, o. s.

Sociální služby poskytované ve zdravotnickém zařízení.: LDN Mor. Budějovice (Nemocnice Třebíč, p. o.), PATEB s.r.o.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež: STŘED, o. s.

Sociálně aktivizační služby pro rodinu s dětmi: STŘED, o. s.

Tab. 69 Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP; (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli ve SO a sousedních SO)

Druh sociální služby	
Sociální poradenství (odborné)	1
Pečovatelská služba	2
Odlehčovací služby	1
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	2
Chráněné bydlení	1
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	2
Telefonická krizová pomoc	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1

Stručná charakteristika jednotlivých sociálních služeb

Sociální poradenství - Občanská poradna Třebíč

Občanská poradna poskytuje bezplatné služby, pomoc, poradenství a asistenci lidem, kteří se ocitli v obtížné životní situaci, nebo jim taková situace hrozí. Pracovníci poradny pomáhají lidem hledat řešení, informují je o jejich možnostech, právech, povinnostech a dostupných službách. Pokud možno uživatelům doporučují další dostupné služby, které jim pomohou řešit jejich situaci. Poradna nejčastěji pomáhá řešit problémy v následujících oblastech: rodinné a partnerské vztahy, majetkoprávní vztahy, finanční a rozpočtové záležitosti, občanská soudní řízení a ochranu spotřebitelů. Jak je uvedeno v Tab. 104, poradna poskytla v roce 2012 službu 333 uživatelům. Číslo však není přesné, protože v něm nejsou zahrnuty všechny činnosti, které služba poskytuje (terénní poradenství, osvětová činnost, celková doba, kterou se poradce uživatelům věnuje, apod.)

Pečovatelská služba - Město Mor. Budějovice a Jemnice

Obě města ve SO mají svoji pečovatelskou službu. Obě služby nabízejí klasické pečovatelské úkony:

- pomoc při péči o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně,
- pomoc při zajištění stravy,
- pomoc při zajištění chodu domácnosti.

Podstatnou částí služeb je dovážka obědů. V tomto ohledu se služby setkávají s velkou konkurencí v podobě soukromých restaurací, které začaly v posledních letech obědy ve velkém rozvážet. Více v komentáři u Tab. 73.

Odlehčovací služby - Dům sv. Antonína (Moravské Budějovice)

V Domě sv. Antonína v M. Budějovicích jsou vyčleněna tři lůžka určená pro odlehčovací služby. Služby jsou nabízeny na časově omezenou dobu, konkrétně nejdéle na 3 měsíce. Služby jsou určeny zájemcům, kteří potřebují řešit mimořádné problémy při opatrování osob v domácí péči (nemoc ošetřovatele, dovolená, apod.)

Domov pro seniory - Dům sv. Antonína, Dům sv. Anežky (Velký Újezd)

Pobytové služby jsou primárně určeny osobám, jejichž zdravotní stav nebo sociální situace neumožňuje samostatnou existenci. Poskytované služby lze v obecné rovině rozdělit na tři úrovně: pobytové služby, stravování a úkony péče. V domovech jsou zajištěny zdravotnické služby, sociální poradenství, náboženské služby, atd. Obecným cílem a smyslem služeb je dopřát seniorům kvalitní, důstojné a smysluplné podmínky pro závěrečnou etapu života.

Domov se zvláštním režimem - ÚSP Nové Syrovice

Domov je určen osobám závislým na alkoholu. Uživatelé jsou převážně starší 30 ti let, jsou závislí na alkoholu nebo jsou závislostí ohroženi, mají psychické nebo duševní poruchy způsobené alkoholem a nemohou zůstat ve svém přirozeném prostředí - tzn. potřebují částečnou nebo úplnou pomoc.

Domov se zvláštním režimem - Dům sv. Anežky (Velký Újezd)

Domov tuto službu poskytuje od dubna 2014. Služba je určena osobám s Alzheimerovou chorobou, hlubokou stařeckou demencí nebo osobám s dalšími typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění.

Chráněné bydlení - ALKAT, o. s. (Jemnice)

Od roku 2014 je služba formálně „následná péče“. Jedná se o pobytovou službu určenou pro muže závislé na alkoholu (převážně staršího věku), kteří absolvovali odvykací léčbu v psychiatrické léčebně (v Jemnici nebo jinde). Pobyt je časově omezen (několik měsíců). Služba plní funkci „přechodné“ stanice mezi psychiatrickou léčebnou a plnohodnotným životem.

Sociální služby poskytované ve zdravotnickém zařízení - LDN M. Budějovice (Nemocnice Třebíč, p. o.), PATEB s.r.o.

LDN Mor. Budějovice přestala sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče realizovat v druhé polovině roku 2013. Důvodem byla nerentabilita provozu.

V psychiatrické léčebně PATEB, s.r.o. je na sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče vyčleněno 10 míst. Služba je primárně určena lidem, kteří absolvovali odvykací léčbu nebo mají psychiatrickou diagnózu a nejsou pro ně volné kapacity v jiných zařízeních. Většinou se tedy jedná o čekatele na přijetí do adekvátního zařízení. Finanční možnosti uživatelů jsou však velmi omezené, a proto i tato služba je na hranici rentability.

V registru poskytovatelů sociálních služeb není uvedena „**Linka důvěry**“ - telefonická krizová pomoc, kterou poskytuje STŘED, o. s. Sdružení mělo službu zaregistrovanou i v roce 2012, tzn. v registru poskytovatelů je chyba.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež - NZDM eMBéčko (STŘED, o. s.)

Jedná se o nízkoprahovou službu pro děti a mládež ve věku 7 až 20 let. Služba zahrnuje klub a terénní službu. Klub nabízí realizaci volnočasových aktivit, pomoc, podporu a poradenství v složitých životních situacích. Jedná se o ambulantní službu. Terénní forma je poskytována tak, že pracovníci dochází do míst, kde se sdružuje mládež. Děti tak mohou požádat o radu, mluvit o svých problémech, navazovat kontakty s pracovníky v pro sebe přirozeném prostředí.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - Sociální asistence a poradenství (STŘED, o. s.)

Jedná se o terénní službu, jejíž cílovou skupinou jsou sociálně slabé rodiny (rodiče a jejich děti). Pracovníci docházejí do problematických rodin, kde provádějí základní sanační práci. Cílovými skupinami jsou neúplné rodiny, rodiny v krizi, rodiny s výchovnými problémy, rodiny s dětmi se zdravotním postižením.

STŘED, o. s. poskytuje i další sociální služby, které však nemá zaregistrované, ale provozuje je na základě grantových programů. Jedná se o:

Centrum prevence a pomoci - jedná se o projekt, který měl být předstupněm střediska volného času. Je určen pro děti s poruchami chování a zaměřuje se na práci rodičů s dětmi (diagnostika, poradenství, výchovné a vzdělávací aktivity, terapie, apod.)

Náhradní rodinná péče - program je určen pro pěstouny, tj. rodiny, kterým byly svěřeny nezletilé děti. Pěstounům je poskytováno vzdělávání, poradenství, servis, jsou organizovány společné akce (např. víkendové akce nebo společné večery).

Dobrovolnické centrum - poskytuje profesionální zázemí pro dobrovolníky - vzdělávání, školení, večerý servis a péči, supervize, apod. Centrum také zprostředkovává dobrovolníky pro poskytovatele sociálních služeb v regionu. Spolupracují např. s Domem sv. Antonína, DIANOU o. p. s, Diakonií v Myslibořicích, atd.

Výchovně rekreační pobyty a tábory - sdružení organizuje 1 velký tábor ročně a také 1 až 2 víkendové akce.

Programy primární prevence - jedná se o balík dílčích programů pro školy, tj. pro žáky a učitele. Pro žáky jsou to všeobecné i selektivní preventivní přednášky. Pro učitele jsou poskytovány supervize, kazuistiky, metodická vedení. Služeb využívají i školy z okolních obcí, nejen moravskobudějovické.

Středisko výchovné péče - koncem roku 2013 bylo zřízeno školské zařízení dotované MŠMT, které je určeno pro rodiče a děti, které mají výchovné problémy. Jedná se o ambulantní zařízení.

V hodnocení nejsou zahrnuty domy s pečovatelskou službou (nejsou sociální službou ve smyslu zákona o sociálních službách, ale bezpochyby jistou sociální funkci plní). Nacházejí se v M. Budějovicích, Jemnici a v Želetavě.

Tab. 70 Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele v ORP (Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb)

Druh služby	Zřizovatel			
	Kraj	Obec	Církev	Jiný
Domovy pro seniory			2	
Domovy se zvláštním režimem	1			
Chráněné bydlení				1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež				1
Sociální poradny				1
Ostatní	1	2		1
Celkem	2	2	2	4

Ve SO převažují sociální služby poskytované občanskými sdruženími (STŘED, ALKAT, Občanská poradna Třebíč). Kraj je zřizovatelem ÚPS Nové Syrovce a LDN Mor. Budějovice (Nemocnice Třebíč). Města poskytují pečovatelské služby. Církev je zřizovatelem Domovu sv. Antonína a Domovu sv. Anežky.

Tab. 71 Počet sociálních služeb dle zřizovatele v ORP (Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb)

Typ sociální služby	Zřizovatel			
	Kraj	Obec	Církev	Jiný
Sociální poradenství				1
Pečovatelská služba		2		
Odlehčovací služby			1	
Domovy pro seniory			2	
Domovy se zvláštním režimem	1		1	
Chráněné bydlení				1
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1			1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež				1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi				1
Celkem	2	2	4	5

Tab. 72 Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli v ORP)

Druh služby	Finanční prostředky					
	Dotace MPSV	Dotace kraj	Dotace obec	Úhrady uživatelů	Sponzorské dary	Jiné finanční zdroje
Domovy pro seniory	10 460 000	1 850 000	175 000	30 008 600	274 819	5 558 470
Domovy se zvl. režimem	9 337 000	1 576 000		13 212 000		876 000
Chráněné bydlení	819 000	93 000		517 000		
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		2 500 073	282 500			
Sociální poradny	555 072	50 000				180 000
Ostatní	1 146 997	52 000	1 086 733	583 930		
Celkem za všechna zařízení	21 171 072	6 069 073	457 500	43 737 600	274 819	6 614 470

Protože Tab. 72 vychází z Tab. 65, tak v kategorii Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež jsou započítány dvě služby STŘED, o. s., a to Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Ve sloupci MPSV jsou v případě zařízení STŘED i finance z MŠMT. Stejně tak v kategorii domovy pro seniory jsou zahrnuty veškeré služby Domů sv. Antonína a sv. Anežky. V kategorii ostatní chybí údaje LDN M. Budějovice, odkud nebyly údaje poskytnuty.

Přesné financování služeb dle jednotlivých poskytovatelů uvádí Tab. 81.

Finančně nejnáročnější jsou samozřejmě pobytové služby, kde jsou roční náklady o řád vyšší než u ostatních poskytovatelů. U velkých pobytových služeb (Dům sv. Antonína, Dům sv. Anežky a ÚSP Nové Syrovíce) jsou největším zdrojem příjmů úhrady od uživatelů, které tvoří více jak polovinu rozpočtu zařízení. Dále se na provozu nejvíce podílí MPSV a Kraj Vysočina. Obce se podílejí na provozu sociálních služeb pouhými 1,8% rozpočtu (dle Tab. 81).

Tab. 73 Kapacita zařízení sociálních služeb (Zdroj: Čísla poskytnuta SMO ČR v rámci projektu MOS)

	Pobytová		Ambulantní		Terénní	
	Klienti	Lůžka	Klienti	Intervence	Klienti	Intervence
Domovy pro seniory	166	166				
Domovy se zvláštním režimem	106	106				
Chráněné bydlení	13	13				
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež			50		30	
Sociální poradny				20		5
Ostatní	30	30	10		148	

Kapacity v tabulce jsou vyplněny dle poskytnutého souboru od SMO. Reálné kapacity a jejich využití bylo zjištěno přímo od uživatelů a je uvedeno v Tab. 82.

(Pozn. Ambulantní služby jsou poskytovány pouze v oblasti nízkoprahového zařízení, jak je vidět, kapacita 50 klientů v nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež a 30 klientů na terénní službu. Služba není využívána pravidelně, není realizována pro stálou klientelu, mnozí uživatelé nevyužívají službu pravidelně po celý týden (finanč-

ní statistiky jsou tak nevypovídající a jejich realizace je velmi obtížná, a to jak v oblasti ambulantních, tak v oblasti terénních služeb.)

Po rozhovorech s poskytovateli sociálních služeb a dalšími aktéry sociální sféry lze konstatovat, že převládají dva odlišné pohledy na kapacity sociálních služeb (terénních, ambulantních i pobytových). Jedni považují kapacity za dostatečné, přitom se však setkávají s úbytkem uživatelů, druzí zastávají názor, že kapacity jsou zcela nedostatečné a špatná situace se bude nadále zhoršovat. Pravda je pravděpodobně někde uprostřed a je nutné na každý názor nahlížet z individuální místní, časové a zájmové perspektivy.

Volné kapacity mají obě **pečovatelské služby** (M. Budějovice a Jemnice). Zhoršující se situace je v Jemnici, kde za poslední roky ubylo uživatelů pečovatelské služby cca o 1/3. V současné době služby využívá pouze cca 40 uživatelů (z kapacity 70). Důvod je jednoznačný, a to nedostatečné finanční prostředky uživatelů na pokrytí poskytované služby. Stále více uživatelů šetří, kde může. Velkou částí portfolia pečovatelské služby je rozvoz obědů. Ačkoli by u pečovatelské služby měly převažovat služby jiného typu, rozvoz obědů je nesporně jednou z hlavní náplní poskytovatelů pečovatelských služeb v našem SO. Rozvozem obědů se v posledních letech ve správním obvodu začalo zabývat relativně velké množství soukromých podnikatelů (z restaurací), kteří jsou v tomto směru pro pečovatelské služby nespornou konkurencí. Navíc k rozvozu obědů soukromníci začínají přidávat zprostředkování nákupů, apod. Tak se v podstatě mezi poskytovatele sociálních služeb dostává nový subjekt, který tímto způsobem může přispět ke konkurenční tvorbě cen služeb. Poskyvatelé sociálních služeb pravděpodobně nebudou schopni v tomto případě soukromníkům konkurovat. Nedostatek financí ze strany uživatelů může být ohrožujícím faktorem rentabilní existence pečovatelských služeb ve stávající podobě.

Kapacita domovů pro seniory, resp. pobytových zařízení pro seniory (domovů s pečovatelskou službou - DPS), kteří nevyžadují zvláštní péči, se zdá být ve správním obvodu dostatečná. Opět se lze setkat s rozdíly v obou mikroregionech. Na Jemnicku je sice DPS plně obsazen ale na uvolnění bytu není dlouhý pořadník; obec musí někdy sama vyvíjet iniciativu, aby volný byt obsadila. Obdobně DPS v Želetavě (*bez pečovatelky*) má kapacitu více či méně pokrytou (*rozhodně nejsou dlouhé čekací doby*). Dům sv. Anežky ve Velkém Újezdě má kapacitu absolutně vyčerpánou, s přibližně půlroční čekací dobou. Vedení domova ale v budoucnu neplánuje navyšovat kapacitu domova pro seniory. V Moravských Budějovicích je dům pro seniory taktéž plně obsazen s čekací dobou delší jak jeden rok. V M. Budějovicích byla plánována přístavba domu pro seniory, ale nakonec nebyla realizována z důvodu nepřídělení státních peněz. Je pravděpodobné, že na Moravskobudějovicku bude potřeba do budoucna navyšovat kapacity DPS (nebo obdobných služeb) dříve než na Jemnicku nebo v Želetavě.

Čekací doby na přijetí žadatelů v pobytových službách pro seniory, kteří nevyžadují zvláštní péči (*seznámy často obsahují více než sto žádostí*) jsou zavádějící. Lidé si často dávají žádost o přijetí s předstihem a do více zařízení současně. Přesně kvantifikovat reálný počet potřebných uchazečů tak není možné. Lze odhadnout, že bude v řádu desítek osob za správním obvod.

Jako zcela podlimitní lze označit pobytové **služby pro uživatele se speciálními potřebami nebo diagnózou**. V Domově sv. Anežky je 16 lůžek pro osoby s Alzheimerovou chorobou, stařeckou demencí a jinými typy těžších demencí. Tato kapacita se jeví do budoucna jako nedostatečná a zařízení bude pravděpodobně plánovat navýšení kapacity (*dle finančních možností*). Také v Domově sv. Antonína je uvažováno o kapacitě lůžek obdobného typu. Současný demografický vývoj jenom potvrzuje pravdě-

podobnou budoucí potřebu takovýchto kapacit - stále více bude přibývat lidí (*i mladšího než senior-ského věku*) s psychiatrickými diagnózami typu Alzheimerovy choroby.

Existence ÚSP Nové Syrovice a chráněného bydlení (dnes následná péče) ALKAT v Jemnici, tedy **zařízení pro osoby s diagnózou závislosti na alkoholu**, je jistě pozitivní. I tak lze považovat tyto kapacity za nedostatečné. Přijímání lidí a následná péče o ně je dlouhodobým problémem a čekací doby (*do ÚSP Nové Syrovice i ostatních zařízeních v jiných okresech*) jsou velice dlouhé. Běžné DPS a domovy takovéto uživatele nepřijímají. Často se tak stává, že uživatelé s diagnózou alkoholu „putují“ po českých psychiatrických léčebnách, protože pro ně nejsou jiná vhodná zařízení, která by akceptovala jejich potřeby. Výsledkem je, že ze státního rozpočtu je tímto odsáváno více financí, než kdyby pro ně byly vhodné pobytové sociální služby zřízeny. (Pozn. *uvedené se týká také jiných problematických diagnóz jako třeba drogová závislost nebo další těžší psychiatrické diagnózy.*)

V území zcela chybí **zařízení pro osoby se zdravotním, tělesným nebo mentálním postižením**. Nejbližší takové zařízení se nachází v Třebíči, což už je např. z Jemnice problém ve smyslu dojezdové vzdálenosti. Taktéž nejbližší zařízení věnující se osobám s mentálním postižením se nachází v Třebíči.

Dům sv. Antonína má tři lůžka vyčleněná na odlehčovací služby. Zájem o tyto služby je nárazový (zvýšený je samozřejmě o prázdninách, apod., kdy si potřebují rodinní příslušníci pečující o své blízké odpočinout). Jsou tedy období, ve kterých je kapacita zcela nedostatečná. Na druhou stranu jsou období, v nichž je kapacita na hranici rentability.

Občanská poradna Třebíč - Službu využilo 333 uživatelů za rok. Služba poskytla 547 konzultací a odpověděla na 811 dotazů. V tabulce nejsou zohledněny ostatní činnosti, kterými se poradna zabývá, např. terénní poradenství, osvětová činnost a celková doba, které se poradce uživateli věnuje.

STŘED, o. s. - V Tab. 82 jsou uvedeny denní kapacity služeb (výjimkou jsou výchovně rekreační pobyty a tábory, kde se jedná o roční kapacitu, resp. jednorázovou). Údaje z Tab. 82 nelze považovat za absolutně relevantní čísla, protože odrážejí pouze určitou jejich část. Sdružení nabízí další množství služeb, které nelze takto tabulkově kvantifikovat - poradenství, školení, skupinové práce, supervize, atd. Také nelze přesně souhrnně vyčíslit čas, který zabere pracovníkovi jeden uživatel (přípravy, report, administrace, atd.). Při dalším plánování (např. komunitním) je nutné dívat se na služby komplexně (nejen STŘED, o. s.).

V M. Budějovicích byl dříve i denní stacionář pro seniory. Zájem o tuto službu nebyl takový, jaké bylo očekávání, a služba v současné době již nefunguje. Nezájem ze strany seniorů byl hlavně z finančních důvodů. Kdyby takovéto centrum fungovalo zdarma nebo s nižším finančním zatížením seniorů, o službu by podle našich předpokladů (*a dle sdělení ředitele Domu sv. Antonína*) jistě zájem byl.

Tab. 74 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012 (Zdroj: *Vlastní šetření s poskytovateli v ORP*)

	Odlehčovací služby	Pečovatelská služba
Příjmy z úhrad uživatelů	433 000	297 130
Výdaje	709 000	1 818 860
Podíl úhrad uživatelů na celkových výdajích	61%	16%

Službou v SO spadající do kategorie terénních nebo ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením je odlehčovací služba poskytovaná v Domě sv. Antonína. Služba má kapacitu 3 lůžka a její využití není vyrovnané v průběhu roku. Největší zájem o službu je v době letních dovolených.

Dále zajišťují terénní služby pro seniory pečovatelské služby měst Moravské Budějovice a Jemnice. Zde je patrný velice nízký podíl příjmů od uživatelů na celkových nákladech. I tak se jeví ceny za služby jako relativně vysoké a senioři mnohdy služeb z finančních důvodů nevyužívají.

V území zcela chybí služby (pobytové, terénní i ambulantní) pro osoby se zdravotním postižením. Nejbližší jsou v Třebíči.

Tab. 75 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření se sociálním odborem ORP)

Pečovatelská služba	0
Osobní asistence	0
Tísňová péče	0
Průvodcovské a předčitatelské služby	0
Podpora samostatného bydlení	0
Odlehčovací služby	0
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0

Pozn. Není evidována žádná neuspokojená žádost.

Tab. 76 Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření se sociálním odborem ORP a poskytovateli služeb)

	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	121		

	Sociální poradny		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem		132	201

	Domovy pro seniory		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem		41	153

	Domovy se zvláštním režimem		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem		65	25

	Chráněné bydlení		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem		25	

	Ostatní		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem		57	156

V kategorii Nízkoprahová centra pro děti a mládež jsou obsaženy dvě služby, které mělo sdružení registrované v 2012 dle seznamu poskytovatelů. Přesná čísla uvádí Tab. 82, kde jsou také všichni uživatelé služeb poskytovaných STŘED, o. s. Využití kapacity služeb je okomentováno u Tab. 73.

Tab. 77 Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření se sociálním odborem ORP a poskytovateli služeb)

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Domovy pro seniory	48 095 513	679
Domovy se zvláštním režimem	25 001 000	761
Chráněné bydlení	1 619 000	341
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2 782 574	
Sociální poradny	784 136	
Ostatní	4 068 860	

(Pozn. V kategoriích nízkoprahová zařízení, sociální poradny a ostatní nejsou uvedeny průměrné náklady na uživatele a den pobytové služby (aby poskytovatelé služeb mohli uvedená data poskytnout, museli by uvést rodná čísla uživatelů, problémem je, počet hodin a počet dní, po kterou jednotliví uživatelé službu využívají. U mnohých se jedná o jednorázové využití služby v rozdílném počtu hodin, jiní využívají službu opakovaně, ne však pravidelně. Problémem by byla i časová náročnost při zpracování údajů – statistické údaje k sérii rodných čísel za celý rok 2012 a jejich dílčí sumarizace).

V kategorii Domovy pro seniory jsou náklady za všechny služby poskytované v Domech sv. Antonína a sv. Anežky. V kategorii Nízkoprahová centra pro děti a mládež jsou obsaženy dvě služby, které mělo sdružení registrované v 2012 dle seznamu poskytovatelů. Přesnější čísla uvádí Tab. 82, kde jsou také všichni uživatelé služeb poskytovaných STŘED, o. s. Kategorie „Ostatní“ je bez sociálních lůžek LDN M. Budějovice - data neposkytnuta.

Náklady na uživatele a den byly počítány pouze u lůžkových služeb. U ostatních zařízení by byl údaj zavádějící. U ambulantních služeb nelze přepočítávat na den, protože uživatelé nevyužívají službu 7. dní v týdnu. U terénních služeb zas naopak nedocházejí (např. pečovatelky) za uživateli každý den.

U pobytových služeb se náklady na jednoho uživatele pohybují mezi 700 Kč a 800 Kč na den.

V nákladech všech služeb jsou nejvýraznější složkou mzdové náklady, které tvoří více jak 50% výdajové stránky rozpočtů.

Dobrovolnická služba

Dle uvedených zdrojů (<http://www.mvcr.cz/clanek/seznam-akreditovanych-projektu.aspx>) nesídlí v SO žádná organizace zabývající se dobrovolnickou činností.

Dobrovolnickou činnost organizuje STŘED, o. s. (dle zdroje sídlo v Třebíči), které spolupracuje s ostatními poskytovateli sociálních služeb. STŘED, o. s. buď sám shání dobrovolníky, které poté „distribuuje“ do organizací, nebo naopak organizace si shání sami dobrovolníky, které STŘED, o. s. školí. Počet vlastních dobrovolníků STŘED, o. s. se pohybuje v řádu jedinců.

Nejvíce dobrovolnických služeb využívá Domov sv. Antonína v M. Budějovicích, kde jsou dobrovolníci nebo studenti na praxi běžnou součástí pracovního týmu. Domov využíval i povinnou veřejnou službu, kterou plnili lidé evidovaní na úřadu práce. Po zrušení této služby Ústavním soudem, přesto někteří „dobrovolníci“ zůstali v domově pracovat, protože pro ně bylo lepší vykonávat činnost než sedět doma.

4.1.3 Analýza rizik, analýza dotčených skupin obyvatel a další analýzy

Tab. 79 Analýza rizik (Zdroj: Vlastní šetření RT)

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na provoz	3	4	12	Dobře nastavený a garantovaný systém financování	Ministerstva, kraj, obce, zřizovatelé
Špatně alokované granty	2	2	4	Komunikace poskytovatelů, obcí, krajů, ministerstev	Ministerstva
Nedostatek financí na úhradu služeb	3	4	12	Spoluodpovědnost obcí za své občany	Uživatelé
Organizační riziko					
Spektrum nabídky služeb neodpovídá poptávce	2	3	6	Strategické plánování	Zřizovatelé, obce, kraj
Služby jsou těžko dostupné (časově, vzdálenostně)	2	2	4	Rozvoj sítě soc. služeb	Zřizovatelé, obce, kraj, uživatelé
Dlouhé čekací doby v domech pro seniory, stárnoucí populace	3	3	9	Strategické plánování, spolupráce organizací	Senioři
Vysoké požadavky na kvalifikaci pracovníků	3	3	9	Změna legislativy	Poskytovatelé

Nezájem či neochota obcí na spolupráci	4	3	15	Komunikace poskytovatelů a obcí, komunitní plán	Obce, poskytovatelé
Náročnost administrativy Rostoucí počet administrativních úkonů	4	4	16	Změna legislativy a inspekční politiky	Poskytovatelé
Právní riziko					
Změna legislativy, které povedou k další administrativní zátěži nebo zkomplikují poskytovatelům fungování	2	4	8	Komunikace zástupců poskytovatelů s ministerstvy	Poskytovatelé
Technické riziko					
Zastaralé technické vybavení a stav budov	1	2	2	Rekonstrukce	Poskytovatelé
Věcné riziko					
Nízká kvalita poskytovaných služeb	1	2	2	Inspekce kvality	Poskytovatelé
Personální rizika (nízké mzdy, kvalifikační požadavky, společensky nedoceno)	3	3	9	Zjednodušení legislativních požadavků, financování	Zaměstnanci

Tab. 80a Analýza cílových (dotčených) skupin

(Zdroj: Vlastní šetření RT)

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Senioři obecně	Bezbariérovost, dožití ve vlastním prostředí, podporu samostatnosti, dostupné služby případně potřeby, informace	Nezájem rodiny, města i státu, rostoucí počet seniorů - nedostatečně přizpůsobené služby, strach z neznámého	Informace v sdělovacích prostředcích, přednášky, letáky	Reflexe potřeb v dlouhodobých plánech, více cest šíření informací

Senioři využívající sociálních služeb	Zachování stávajícího servisu, podpora samostatnosti, život v kvalitních podmínkách	Přehnaná očekávání, upnutí se na soc. službu - ztráta kontaktu s okolím, nedostatek financí na službu	Osobní návštěvy, informační letáky	Sociální práce (poradenství, motivace atd.), nalezení možných zdrojů financování
Děti využívající sociálních služeb	Kontinuita a návaznost služeb, pestrá nabídka aktivit	Ztráta zájmu, není to "in", lehce manipulovatelní	Osobní rozhovory	Komplexní komunikace, empatické vedení
Rodiče dětí	Levné služby, bezpečné prostředí	Nedostatek informací o službách, neochota spolupráce, stigma sociálních služeb, pocit studu	Informace v médiích, terénní intervence	Popularizace, diskrétní přístup
Nezaměstnaní	Zaměstnání, podpora v nezaměstnanosti	Vysoká nezaměstnanost, nechutí a nezájem pracovat	ÚP, veřejné inzerce	Podpora velkých zaměstnavatelů
Osoby se zdravotním případně mentálním postižením	Dostupné služby	Nezájem veřejnosti i politiků, místo na okraji společnosti, finančně náročné potřeby	Jednání poskytovatelů a představitelů obcí a kraje	Stanovení potřeb v území a jejich realizace
Obyvatelé nevyužívající sociální služby	Širokou nabídku soc. služeb, které by lidé mohli využít v případě potřeby	Nezájem do doby, než sami budou potřebovat pomoc	Média	Zvyšování povědomí sociální spoluodpovědnosti
Osoby ohrožené závislostí	Informace, prevence	Závislost, soc. patologické jevy	Terénní intervence, informační letáky	Popularizace - zvýšení informovanosti o pomoci a možnostech
Osoby se závislostí	Dostupná a kvalifikovaná pomoc	Neochota spolupracovat, sociálně patologické jevy	Osobní rozhovory	Individuální přístup, terénní intervence
Lidé ohrožení nepříznivou sociální situací a sociálním vyloučením	Pomoc státu a dalších organizací, poradenství	Neinformovanost, strach z institucí, zneužívání pomoci	Osobní návštěvy, informační letáky	Zvýšení informovanosti o nabídce služeb, systematická opatření na úrovni státu

Poskytovatelé sociálních služeb	Dostatek financí, snížení administrativy	Ohrožení existence, stigmatizace	Jednání s obcemi a krajem	Legislativní úpravy, dlouhodobá stabilní strategie financování na všech úrovních státu
Představitelé obcí	Nízká úroveň kriminality, nízký výskyt sociálně patologických jevů, bezpečné obce	Sociální služby v pozadí zájmu místních samospráv	Jednání zřizovatelů, poskytovatelů a obcí	Komunitní plánování, deklarace vztahu (positivního/negativního) obcí a poskytovatelů
Kraj Vysočina	Efektivní síť služeb	Nedostatek financí, nekoordinovaný rozvoj nebo transformace soc. služeb, absence politické vůle	Jednání aktérů na krajské úrovni	Koordinované strategické dokumenty na úrovni kraje reflektující potřeby aktérů

Tab. 80b Náklady obcí na sociální služby (Zdroj: Obecní rozpočty obcí)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
431*	1 433 910	1 898 130	1 467 610	1 495 980	13 300	8 200	13 700	15 500	4 500	5 500
432*	20 780	12 410	1 360	4 130	27 690	92 490	87 940	60 000	30 000	68 120
433*	5 000	0	80 000	0	0	0	0	0	0	0
434*	28 000	25 000	25 500	50 500	2 100	102 640	22 000	22 000	35 200	361 360
435*	0	0	0	0	1 488 770	1 905 800	1 662 080	1 491 990	1 513 540	1 542 890
437*	0	0	0	0	0	14 000	30 000	0	0	3 000
SUMA	1 487 690	1 935 540	1 574 470	1 550 610	1 531 860	2 123 130	1 815 720	1 589 490	1 583 240	1 977 870

Níže jsou uvedeny čísla pododdílů odvětvového členění rozpočtové skladby dle roku 2012

Vysvětlivky *

- 431 Sociální poradenství
- 432 Sociální péče a pomoc dětem a mládeži
- 433 Sociální péče a pomoc manželství a rodinám
- 434 Sociální rehabilitace a ostatní sociální péče
- 435 Služby sociální péče (Domovy pro seniory, chráněná bydlení, stacionáře, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, odlehčovací služby, pečovatelská služba.)
- 437 Služby sociální prevence

Ve výši nákladů obcí na sociální služby dochází mezi roky 2006 a 2007 k výrazným změnám. Souvisí to s radikální reformou sociálních služeb a vznikem zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. Po roce

2006 došlo k podrobnějšímu a přesnějšímu členění jednotlivých sociálních služeb, vznikly nové pojmy a definice, které zákon dříve neznal. S tím souvisel i vznik nových paragrafů a reorganizace stávajících paragrafů v rozpočtové skladbě obcí.

Služby sociální péče jsou uvedeny do roku 2006 v řádku 431. Od dalších let jsou výdaje v řádku 435. V rámci SO ORP Mor. Budějovice budou náklady tvořit pečovatelské služby Jemnice a M. Budějovice. Náklady na tyto služby mají dlouhodobě vyrovnaný trend, pohybují se kolem 1,5 mil Kč. Výjimkou jsou roky 2004 a 2008, kdy byly náklady přibližně o 0,4 mil Kč vyšší.

Od roku 2007 je v pododdílu 431 uváděno samostatně sociální poradenství, protože došlo k jeho přesnému definování. V předchozích letech bylo částečně vykazováno v rámci řádku 434. Náklady na sociální poradenství jsou poměrně nevyrovnané, v posledních letech se ustálily v řádu několika tisíc Kč.

Sociální péče a pomoc dětem a mládeži je po celé sledované období vykazována v pododdílu 432. Strmý nárůst nákladů v roce 2007 a 2008 opět souvisí s reformou sociálních služeb a v současné době se pohybuje v řádu desítek tisíc Kč.

Sociální péče a pomoc manželství a rodinám je také celé sledované období vykazována v řádku 433. Nulové hodnoty od roku 2008 souvisí se změnou definic dílčích pojmů a v rámci tohoto pododdílu nejsou vykazovány žádné náklady. Služby pro rodiny samozřejmě v SO realizovány jsou (sociální odbory, STŘED, o. s.), pouze se nepromítají do takto vykazovaných nákladů obcí.

Řádek 434 uvádí náklady na sociální rehabilitaci a ostatní pomoc. Stejně jako v předchozích případech se měnila mezi roky 2006 a 2007 metodika, podle které bylo jasně vymezeno, co lze pod tento paragraf počítat. Proto nelze v nákladech vysledovat žádný dlouhodobý trend. Rozkolísanost hodnot souvisí s každoročním rozhodováním místních samospráv o podpoře (nebo nepodpoře) dílčí sociální služby.

Řádek 437 uvádí náklady na služby sociální prevence (krizová pomoc, raná péče, nízkoprahová zařízení, terénní programy, apod.) Takovéto služby nebyly před vznikem zákona č. 108/2006, Sb. vůbec definovány.

4.1.4 SWOT analýza oblasti

(Zdroj: Vlastní šetření RT)

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Relativně dobře pokryté spektrum sociálních služeb</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Dostupná domácí péče a zdravotnické služby ○ Ambulantní služby pro rodiny, děti, školská zařízení, sociálně slabé i seniory ○ Etablované služby sociální prevence ○ Domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, DPS <p>Služby pro osoby závislé na alkoholu a jiných návykových látkách</p>	<p>Komunitní plánování ukončeno v roce 2010 (úpravy komunitního plánování a novelizace metodiky sociálních služeb 2014))</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Zjištění potřebnosti služeb ○ Odhad vývoje potřeb populace <p>Nastavení minimální sítě služeb, které budou garantovány</p>
<p>Relativně nižší počet lidí ohrožených nepřízni-</p>	<p>Nedostatečná kapacita pobytových zařízení pro</p>

vou sociální situací a sociálním vyloučením	uživatelé a seniory se zvláštními potřebami (Alzheimerova choroba, lidé s mentálním či zdravotním postižením, uživatelé s diagnózou závislosti a dalšími těžšími psychiatrickými diagnózami, různé typy azylových domů) Financování <ul style="list-style-type: none"> ○ Nestabilita financování ze strany státu ○ Podfinancování Chybí systém přispívání poskytovatelům ze strany obcí
Snaha poskytovatelů reflektovat potřeby obyvatel a rozšiřovat svoji působnost	Města a obce necítí sociální odpovědnost za své občany
Kvalifikační předpoklady poskytovatelů sociálních služeb	Stigmatizace sociálních služeb
	Ochota poskytovatelů spolupracovat navzájem
	Periferní poloha Jemnicka - velká dojezdová vzdálenost, na okraji zájmu Kraje Vysočina
	Absence pečovatelské služby a dalších terénních služeb v menších obcích
	Složitě měřitelná efektivita služeb poskytovatelů
Příležitosti	Hrozby
Podpora péče o seniory a uživatele se zvláštními potřebami ve vlastním prostředí (nebo v komunitním prostředí)	Neřešení situace s rostoucím počtem seniorů
Rozšíření sociálních služeb a informovanosti o sociálních službách do menších obcí, rozvoj některých terénních služeb	Neochota státní správy a samosprávy ke změnám (reflektovat potřeby občanů)
Vznik svazkové sociální služby	Každoroční „boj“ některých poskytovatelů o přežití
Komunitní plánování celého SO, koordinace služeb	Nedostatek financí na zajištění stávajících služeb
Optimalizace spolupráce při využití kapacit pobytových zařízení v ORP (spolupráce, součinnost mezi vedeními těchto zařízení)	Nedostatek financí (na investice, transformaci apod.) na reflektování potřeb obyvatel ze strany poskytovatelů
Finanční prostředky v novém programovém období EU a MAS	Nedostatek finančních prostředků uživatelů na úhrady služeb
Transparentní a garantované spolufinancování sociálních služeb ze strany místních samospráv	Vysoké (a zvyšující se) administrativní a formální požadavky na pracovníky i služby
	Složitě dotační tituly, neprovázané navzájem
	Nekoordinovaný rozvoj sítě sociálních služeb (každý „na svém písečku“)
	Jednostranná orientace na služby následné péče a seniory

4.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Síť sociálních služeb pro občany SO ORP Moravské Budějovice je zajišťována celkem 16 poskytovateli sociálních služeb, z nichž 10 sídlí přímo v území ORP. Zbýlých 6 má sice sídlo v sousedních ORP, ale pro naše území jsou jejich služby zásadní, resp. využívané našimi občany. Poskyvatelé sociálních služeb mají v území většinou dlouholetou tradici a jejich služby jsou zde dostatečně etablované.

Základem sítě zařízení sociálních služeb jsou služby pobytové (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, DPS, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče nebo chráněné bydlení). Kapacita pobytových zařízení je námětem k rozsáhlým polemikám. Na jedné straně jsou pro přijetí do většiny zařízení dlouhé pořadníky (čítající až stovky lidí) a dlouhé čekací doby, na straně druhé je zřejmé, že pořadníky nemají vypovídající hodnotu (jeden žadatel má podanou žádost dostatečně dopředu a do většiny zařízení). Je faktem, že pobytové služby mají téměř z 100% naplněnou kapacitu. Zájem poskytovatelů samozřejmě je, mít kapacitu plnou (příjmy financí). Je nutno poznamenat, že většina aktérů systému si je vědoma, že ne všichni uživatelé pobytových sociálních služeb jsou umístěni ve správném zařízení. V budoucnu by bylo vhodné systematicky koordinovat rozvoj a využití pobytových zařízení s cílem optimalizace z hlediska spektra uživatelů.

Ambulantní služby jsou reprezentovány spolky STŘED (cílová skupina: děti, rodiny, rodiče, školy) a Občanská poradna Třebíč (Poradenství a asistence lidem v obtížné životní situaci). Obě služby mají stabilní místo ve spektru sociálních služeb. Terénní služby jsou reprezentovány především pečovatelskými službami, ale i některými službami z nabídky STŘED. V území zcela chybí služby pro osoby se zdravotním nebo jiným typem postižení. Nejbližší zařízení je v Třebíči.

Stejně jako jinde, je jedním ze stěžejních problémů sociální oblasti její financování. Poskyvatelé jsou závislí na systému přidělovaných dotací, který není v naší republice dlouhodobě stabilní. Každoročně tak sehrávají boj o každou korunu ze státního rozpočtu. U pobytových služeb je v příjmové části rozpočtu významný podíl uživatelů, jejichž platby tvoří více jak polovinu příjmů.

Pro území neexistuje aktuální komunitní plán sociálních služeb (byl vypracován pro léta 2008 – 2013, poslední aktualizace se vztahují k roku 2010). Na základě monitorovacího rozhovoru s vedoucí sociálního odboru ORP, Ing. Janou Loiblovou, uvádíme, že v současné době by bylo vhodné najít finanční prostředky na pozici „koordinátora sociálních služeb“, který by byl garantem dalšího systematického rozvoje sociálních služeb (spolupráce zařízení, spolupráce obcí a poskytovatelů, optimalizace služeb, atd., a to v minimální výši pracovního úvazku 0,5 až 1,0). Materiálem se tak musí v této době zabývat vedení radnice, aby připravilo podklady pro sestavování rozpočtu města s předpokládaným navýšením.

Více než v jiných oblastech je poměrně pozitivním jevem u poskytovatelů služeb jejich ochota spolupracovat. Poskyvatelé jsou schopni se relativně rychle přizpůsobovat měnící se poptávce po službách i měnícímu se spektru uživatelů. V tomto směru mají sociální služby vhodný potenciál do budoucna, kdy počet uživatelů se bude se stárnutím populace zvyšovat, kdy bude třeba velmi pružně také reagovat na změny v potřebách jednotlivých segmentů sociálních služeb

Velkým problémem sociálních služeb (pravděpodobně i jinde v ČR) je náročná administrativa a kvalifikační nároky na zaměstnance (*což jistě eliminuje možná rizika a hrozby, při zaměstnávání lidí bez patřičné kvalifikace, na stranu druhou jsou pracovníci v sociálních službách zatíženi administrativními úkony, které sice slouží pro účely kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb a pro kontroly racionálního využívání finančních prostředků z krajských rozpočtů a dotačních titulů, odebírají však pracovníkům prostor pro další kvalitní*

zajišťování a monitoring potřeby sociálních služeb). Situace je někdy složitá a někteří poskytovatelé z důvodu narůstající administrativy a výkaznictví uvažují o omezení sortimentu poskytovaných služeb, o jejich zrušení nebo restrukturalizaci, tak, aby jim povinná administrativa nepřibývala.

Jak se rozšiřuje spektrum sociálních služeb, stává se, že poskytovatelé mají problémy se zajištěním požadovaných kvalifikačních předpokladů k provozování dané služby, navíc musejí vynakládat prostředky na zvyšování kvalifikace svých zaměstnanců, což je mnohdy nad jejich možnosti. (Mnohdy je situace vážná tedy z důvodu jisté zaběhlé pohodlnosti poskytovatelů a nechuti dále zkvalitňovat poskytované spektrum sociálních služeb (*dělejme to, jak to oboustranně funguje...*), jindy se jedná o skutečně chybějící pracovní kapacity v dané profesi v daném obvodu. To je potom situace skutečně horší (*nabídky ÚP v těchto směrech nejsou nikterak pestré, neboť kvalifikovaný zdravotnický personál buď již v sociální sféře pracuje, nebo si hledá lépe placená místa ve zdravotnických zařízeních, případně využívá příhraniční blízkosti a vyjíždí zabezpečovat sociální služby zájemcům do nedalekého Rakouska za několikanásobně vyšší plat.*).

(Pozn.: Autor při tvorbě souhmu výsledků analýz využil svých zkušeností z dvouletého působení v sociálních službách).

4.2 Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusi o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. **Fokusní skupiny byly realizovány se zástupci sociálního odboru paní Ing. Janou Loiblovou, vedoucí sociálního odboru na Městském úřadě v Moravských Budějovicích a dále s paní Pavlou Buďovou, referentkou pro příspěvek na péči z území ORP Moravské Budějovice.** Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

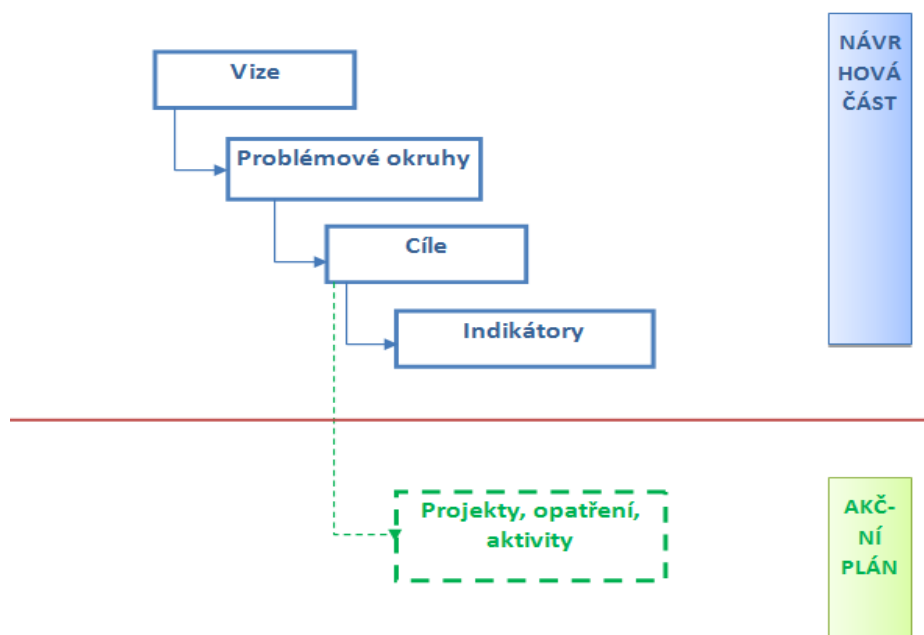
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Slogan

„Jihozápadní Morava, kvalitní prostor pro život, práci i volný čas.“

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

4.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

Dlouhodobá vize obsahuje výstupy SWOT analýzy a vychází z analytických závěrů komunitního plánu. Jedná se o představu budoucího stavu sociálních služeb v regionu. Snahou je zachování a rozvoj potřebných sociálních služeb, což je předpoklad pro kvalitní, dostupnou a efektivní síť sociálních služeb a služeb navazujících.

Vize

ORP Moravské Budějovice

ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy je teritoriem, s vysoce kvalitním stavem životního prostředí s důrazem na zachování kvality ovzduší a životního prostředí, které se podílí na realizaci efektivní a racionální podoby ISNO v Kraji Vysočina, neboť výchozí cíle zachování co nejkvalitnějšího stavu životního prostředí musí zůstat jako velká deviza regionu bezezbytku zachovány stávajícím i nastupujícím generacím.

Jihozápadní Morava je místem pro udržitelný kvalitní život stálých obyvatel, návštěvníků a turistů, místem, které realizuje vyzkoušené racionální a efektivní služby v oblasti předškolního a školního vzdělávání. Rozvíjí kulturní tradice regionu a předává kulturní hodnoty nastupujícím generacím k zachování udržitelné všestranné kvality života v regionu.

Celé území ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy vytváří podmínky pro důstojný a kvalitní život seniorů přípravou zodpovědného sociálního plánování a poskytováním kvalitou i cenově odpovídajících sociálních služeb dokazuje, že o seniory a osoby s různou mírou postižení se dokáže vzorně postarat. Region se s předstihem připravuje na růst potřeby sociálních služeb jak v oblasti služeb terénních, tak v oblasti chybějících kapacit služeb pobytových. Je realizován kvalitní monitoring, který je sociálním službám jako celku prospěšný.

Moravskobudějovicko je regionem kvalitně a úzce spolupracích obcí, které jsou si vědomy, že jedině otevřenou spoluprací dosahují vytčených cílů v oblasti nákladovosti na chod samospráv, odpadové hospodářství i kulturní a sportovní vyžití obyvatel celého regionu. Servis samosprávám obcí je účinným koordinátorem potřebných aktivit a osvědčuje se v každodenní aktivní práci pro obce celého ORP.

Problémová oblast 1

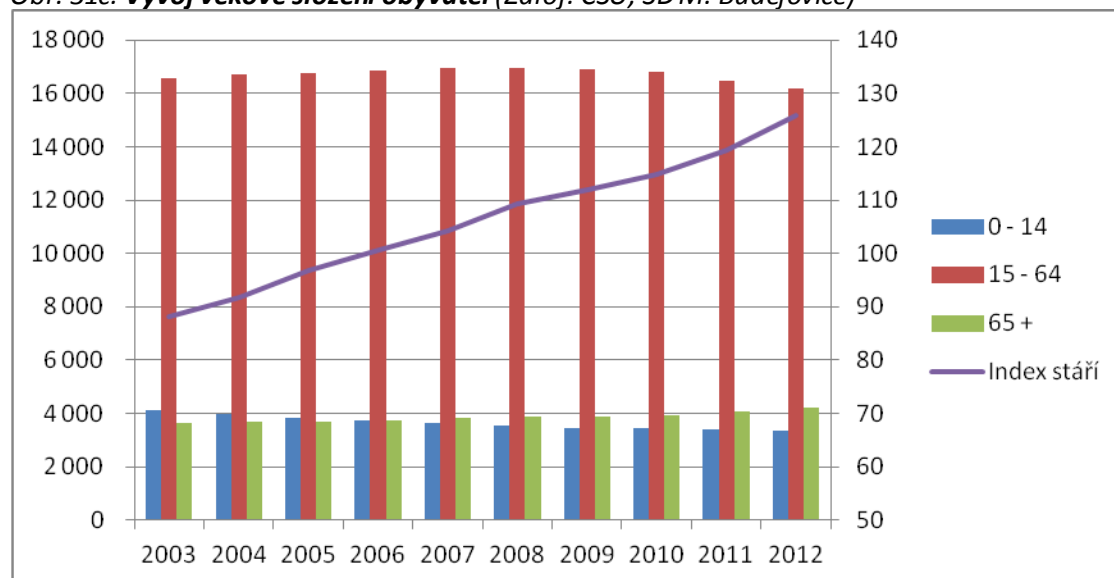
Zajištění optimální péče pro seniory a OZP v ORP

Cíl 1.1 Zvýšená péče a podpora pro seniory a OZP v oblasti terénních služeb

1.1.1 Věcné argumenty

Moravskobudějovický region je územím výrazně ohroženým rychlým stárnutím populace (viz kapitola skladba věkových kategorií v obcích ORP). Senioři jsou v regionu velmi silnou skupinou obyvatel, na které bude třeba v následujících letech zaměřit pozornost. Vzhledem k tomu, že terénní služby realizují poskytovatelé z Moravských Budějovic a Jemnice, bude třeba vyhodnotit možnosti i účinnost stávající struktury poskytovatelů. V případě zájmu i možností obcí připravit realizaci terénní služby přímo v obcích (vyškolení personálu, spolupráce se stávajícími poskytovateli, jejich případná integrace do sítě stávajících poskytovatelů).

Obr. 31c: Vývoj věkové složení obyvatel (Zdroj: ČSÚ, SDM. Budějovice)

Komentář:

Z uvedeného grafu vyplývá, že náš argument, který se vztahuje k věkové struktuře obyvatel v regionu, vykazuje v hodnotách („zelené“ vůči „modrým“) již od roku 2007 uváděné hodnoty – roste počet seniorů, počet narozených neklesá dramaticky, ale stagnuje.

1.1.2 Příčiny problému

Populace v regionu stárne, velmi rychle bude třeba řešit strukturu pobytových zařízení pro seniory v regionu. Již dnes (viz souhrn sociální oblast) senioři hledají možnosti zajištění si míst v pobytových zařízeních, zejména ti, kteří jsou osamoceni a život v pobytovém zařízení je pro ně vysvobozením ze samoty i jistotou ve stáří. Pobytová zařízení vykazují poměrně dlouhé čekací doby, proto se řada seniorů obrací se žádostmi na několik míst najednou. Roste počet vesnic, ze kterých odchází část aktivní populace za prací, vesnice se tak stávají místem „na dožití“. Právě takových obcí v regionu s největší nezaměstnaností v kraji přibývá, právě zde bude prostor pro aktivaci terénních služeb v ORP.

1.1.3 Důsledky neřešení problému

Obce ORP se zatím nepodílejí na financování sociálních služeb v ORP. Činnost služby monitorují, vědí o ní, nicméně ji berou jako něco, co se obecního hospodaření netýká. Poskytovatelé stojí před uplatněním novelizace zákona o sociálních službách, který přenesse finance na kraje, které budou přímo rozdělovat prostředky jednotlivým poskytovatelům sociálních služeb. Do jaké míry bude tento krok realizován systémem „rovného přístupu“, je otázkou, na kterou odpověď budeme znát v příštích letech. Jisté je, že k důsledkům neřešení problému přibude potřeba zainteresovanosti obcí na spolufinancování sociálních služeb, neboť z dlouhodobé perspektivy bude vícezdrojové financování naprosto nutné.

Problémová oblast 2

Dostupnost informací pro obce v oblasti sociálních služeb v ORP

Cíl 2.1 Rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku

2.1.1 Věcné argumenty

Aby celý prostor ORP získal jednotné informace o sociálních službách, je třeba, aby všechny obce ORP dostávaly pokud možno jednotné a komplexní informace o sociálních službách – o poskytovatelích terénních služeb, pobytových služeb a také o cenách poskytovaných služeb. To je pro potenciální uživatele sociálních služeb nezákladnější informace. Je dobře, že sociální odbor ORP Moravské Budějovice vydal dle doporučení krajského úřadu novelizovanou metodiku k poskytování sociálních služeb, kterou rada města schválila na svém jednání dne 22. 9. 2014. Metodika je novelizována v souladu s požadavky na realizaci sociálních služeb v příštích letech. Tato informace se musí dostat v souhrnné podobě do všech obcí ORP.

2.1.2 Příčiny problému

Problematika je poměrně složitá, jednak medializaci problému obce v uplynulých letech nepřikládaly takový význam, neboť sociální služby byly (mnohde jsou dodnes) považovány za problém vztahu uživatel – poskytovatel. Obce „tolerovaly“ realizaci sociálních služeb, nikterak však do ní nemínily zasahovat. S procesem výraznějšího stárnutí populace v regionu i rodící se zvýšenou potřebou nejen pobytových, ale i terénních sociálních služeb, bude třeba měnit i postoje obcí k potřebám vlastních obyvatel.

2.1.3 Důsledky neřešení problému

Uživatelé služeb se v případě neřešení problému nedostanou k potřebným formacím ani k potřebné sociální službě. Neřešenou medializací si obyvatelé obcí nevypěstují vztah k potřebě základní péče o seniory, nebudou vnímat ze sociálního hlediska nutný kontext mezi mladou, střední a seniorskou částí obcí. To s sebou může přinést nezáměr o potřeby seniorů jako o něco nedůležitého, případně nadbytečného. Systematická výchova jednotlivých generací v úctě k základním hodnotám může toto nebezpečí zvrátit.

Problémová oblast 3

Komunitní plánování a efektivita sociálních služeb v regionu

Cíl 3.1 Pravidelně aktualizovat Komunitní plán a vyhodnotit změny v počtech obcí podílejících se na realizaci KP

3.1.1 Věcné argumenty

Mají-li být sociální služby realizovány s maximální účinností a efektivitou v celé šetřené oblasti, je velmi důležité nastavit přesné mantinely pro poskytovatele i uživatele sociálních služeb. V této oblasti došlo v letošním roce k nápravě situace v ORP, sociální odbor novelizoval metodiku poskytování sociálních služeb a novelizován byl také komunitní plán, to vše s ohledem na zákonné úpravy v sociálních službách.

3.1.2 Příčiny problému

Není-li aktuální komunitní plán sociálních služeb, může to vést k nevhodné soutěži mezi poskytovateli sociálních služeb (zejména terénních), na kterou doplatí zejména uživatelé sociálních služeb. Poskyvatelé naopak přicházejí o možnost průhledné součinnosti, která by umožnila efektivní poskytování terénních služeb s ohledem na šetření prostředků (mnohdy velmi skromných) uživatelů.

3.1.3 Důsledky neřešení problému

Důsledkem všeho je potom nevhodný systém poskytování sociálních služeb, chybějící koordinace činností poskytovatelů a šetření prostředků uživatelů, kteří by za ušetřené prostředky mohli využívat širšího spektra sociálních služeb, což by bylo přínosné pro obě strany.

Cíl 3.2 Připravit a obsadit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP

3.2.1 Věcné argumenty

Při realizaci první části projektu MOS se ukázalo, že komunitní plánování je naprosto nezbytné pro kvalitní poskytování všech typů sociálních služeb. Z šetření v této oblasti poukázalo na problémy s financováním ze strany uživatelů i na ne vždy efektivní činnost poskytovatelů služeb v regionu. Tyto problémy musí odstranit nový efektivní komunitní plán, na jehož tvorbě se musí podílet koordinátor sociálních služeb, jehož role v regionu (dle fokusních názorů vedoucí sociálního odboru ORP) je nesporně potřebná. Od vytvoření pozice koordinátora si sociální odbor slibuje realizaci daleko kvalitnější činnosti poskytovatelů, která musí být efektivní a kvalitní.

3.2.2 Příčiny problému

Mezi základní příčiny problému patří velmi malá koordinace a součinnost jednotlivých poskytovatelů. Podnikání v sociálních službách musí respektovat nejen realitu podnikatelského záměru dílčích poskytovatelů, v úvahu musí brát zejména potřeby a zájmy uživatelů služeb (klientů). Mnohdy nevhodný provoz přivede poskytovatele do finančních problémů, přitom vzájemná spolupráce poskytovatelů zejména v oblasti dopravy by výrazně mohla služby zefektivnit a zlevnit, případně nabídnout poskytovatelům prostor pro rozšíření spektra služeb.

3.2.3 Důsledky neřešení problému

K možným důsledkům může patřit poskytování sociálních služeb, které bude realizováno skupinami poskytovatelů jako nekoordinovaná „volná soutěž“. To rozhodně poškodí především klienty - uživatele, kterým půjde především o kvalitu i cenu poskytovaných služeb. Proto role koordinátora i stanovené metodiky poskytovatelům sociálních služeb nejen odstraní neefektivní činnosti, ale vytvoří zejména prostor pro účinnou a otevřenou koordinaci činností jednotlivých poskytovatelů, ze které by měli mít užitek všichni, zejména však klienti – uživatelé služeb.

Doplňující komentář:

Strategické cíle vyjadřují hlavní směry rozvoje sociálních služeb. Především se ze základů fokusního šetření dostáváme k jasně formulovaným krokům. Prověřit možnosti vytvoření pracovní pozice koordinátora sociálních služeb v ORP (město a sociální odbor), jasné stanovení pracovní náplně koordinátora a určení základních kompetencí. Zahájení činnosti koordinátora sociálních služeb směrem definovaným v dalších cílech strategie – navázat úzký kontakt s poskytovateli služeb v ORP, zrealizovat kulatý stůl, na kterém bude jasně určena pozice koordinátora sociálních služeb a představeny jeho kompetence zástupcům poskytovatelů. Koordinátor dále rozjede informační kampaň o poskytovaných sociálních službách v ORP pro občany ORP. Ve spolupráci s poskytovateli představí vlastní model činnosti poskytovatelů (který vyplyne z jednání kulatého stolu – s cílem zrychlit, zkvalitnit a zefektivnit z hlediska úspory vkládaných prostředků poskytované sociální služby v ORP. Součástí tohoto postupu dále bude monitoring změn v potřebách sociálních služeb v ORP, stanovení potřebného objemu a nastolení společného postupu poskytovatelů služeb s cílem zajistit výše uvedené efekty.

Cíl 1.1 - Zvýšená péče a podpora pro seniory a OZP v oblasti terénních služeb

Komentář:

Součástí činnosti koordinátora bude ve spolupráci ostatními pracovníky sociálního odboru provést optimalizaci sociální péče v rámci ORP. To znamená, že na jednání kulatého stolu s poskytovateli sociálních služeb bude proveden rozbor stávajícího stavu a koordinátor navrhne kroky k optimalizaci činnosti poskytovatelů. Půjde zejména o to, navodit nutný pocit potřebné vzájemné koordinace a spolupráce poskytovatelů v jednotlivých částech ORP, zejména provést jednoduchou parcelaci území ORP, aby služby poskytovatelů nebyly realizovány neefektivně, někdy zdvojeně, případně s dalším omezením nadbytečných výdajů, zejména za dopravu k uživatelům sociálních služeb.

Cíl 2.1 – Rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku

Komentář:

K naplnění tohoto cíle je třeba rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku. Vedle koordinátora sociálních služeb v ORP dostává novou podobu také strategie sociálního odboru ORP, zejména v oblasti důrazu na zvýšení potřeby informovanosti o sociálních službách, o možnostech poskytovatelů i o potřebách oblasti ORP v sociálních službách. Rozhodující bude nejen objem, ale zejména kvalita informací a jejich zpracování do podoby jasně srozumitelné všem možným uživatelům sociálních služeb.

Poskytovatelé sociálních služeb budou intenzivněji spolupracovat se sociálním odborem ORP, budou provádět pravidelný monitoring sociální potřeby v obcích ORP, ze strany sociálního odboru jim budou poskytovány pravidelné informace o případných legislativních změnách, úpravách, apod. Soci-

ální odbor využije též poskytovatelů sociálních služeb přímo v terénu a jejich prostřednictvím zrealizuje informační letákovou kampaň v obcích ORP. Tím dojde k naplnění základního cíle zefektivnění a zkvalitnění informovanosti v oblasti sociálních služeb v ORP.

Cíl 3.1 – Pravidelně aktualizovat Komunitní plán a vyhodnotit změny v počtech obcí podílejících se na realizaci KP

Komentář:

Pro efektivní realizaci komunitního plánování bude koordinátor sociálních služeb v ORP a další pracovníci sociálního odboru pracovat na nové efektivní podobě komunitního plánu poskytování sociálních služeb v ORP. Do komunitního plánu bude třeba zahrnout všechny obce ORP, nejen ty, v nichž jsou sociální služby uživatelům realizovány. Aby bylo komunitní plánování efektivní, musí jeho tvůrci oslovit obecní samosprávy, provést nutný a potřebný monitoring, vyhodnocení monitoringu a ve spolupráci s poskytovateli začít připravovat dlouhodobou strategii komunitního plánování v ORP. K celému postupu je možné využít spolupráci sociálního odboru s RT projektu MOS, kteří prováděli konkrétní monitoring, znají alespoň v základech situaci v obcích ORP ve všech sledovaných oblastech a mohou tak přispět k urychlení celého procesu tvorby nové strategie komunitního plánování sociálních služeb v ORP. Základním cílem tedy je v první fázi vytvořit kvalitní komunitní plán sociálních služeb, který osloví nejen poskytovatele, ale především uživatele v obcích ORP. V další fázi probíhá realizace kvalitního komunitního plánu a průběžný monitoring KP. Připravit vyhodnocení efektivity a účinnosti nového KP po prvním půl roce realizace a zapracovat možné změny, které efektivitu komunitního plánování ještě zvýší.

Cíl 3.2 – Připravit a obsadit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP

Komentář:

Při realizaci první části projektu MOS se ukázalo, že komunitní plánování je naprosto nezbytné pro kvalitní poskytování všech typů sociálních služeb. Šetření v této oblasti poukázalo na problémy s financováním ze strany uživatelů i na ne vždy efektivní činnost poskytovatelů služeb v regionu. Tyto problémy musí odstranit nový efektivní komunitní plán, na jehož tvorbě se musí podílet koordinátor sociálních služeb, jehož role v regionu (dle fokusních názorů vedoucí sociálního odboru ORP) je nesmírně potřebná. Od vytvoření pozice koordinátora si sociální odbor slibuje realizaci daleko kvalitnější činnosti poskytovatelů, která musí být efektivní a kvalitní.

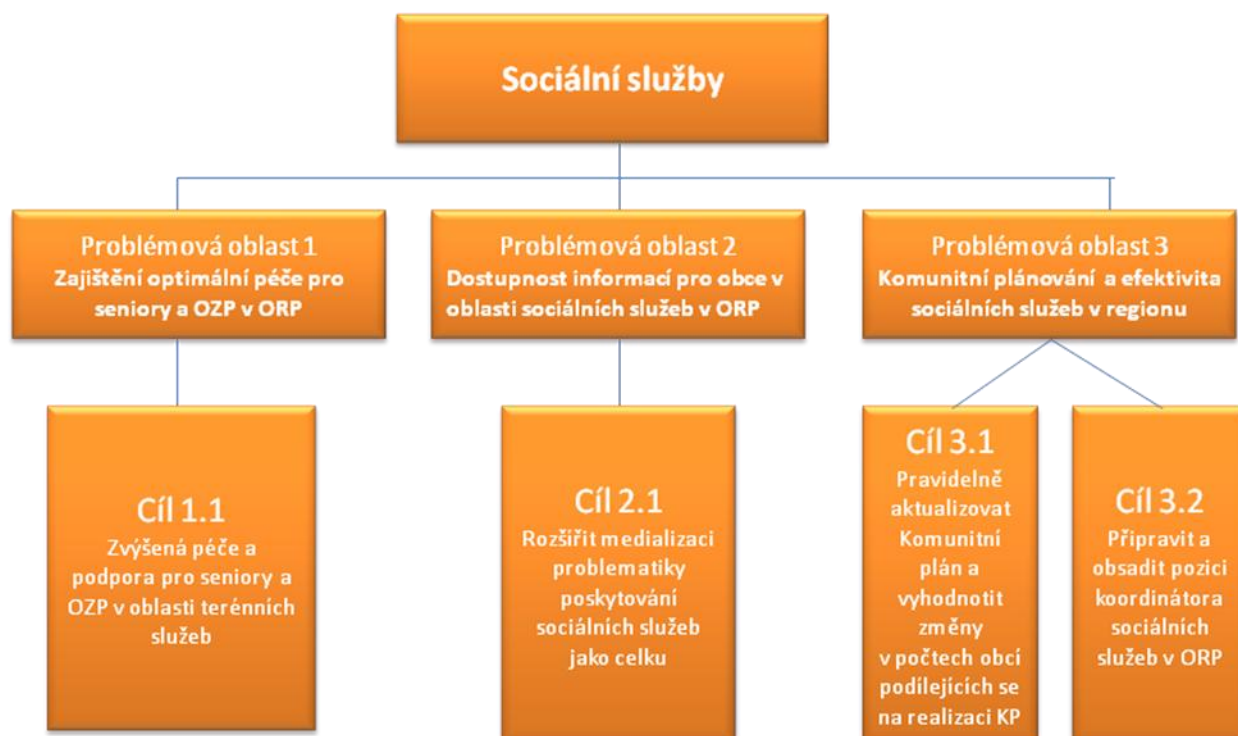
Problémové okruhy a cíle oblasti sociální služby

(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

Oblast sociální služby				
Vize				
<p>Celé území ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy vytváří podmínky pro důstojný a kvalitní život seniorů přípravou zodpovědného sociálního plánování a poskytováním kvalitou i cenově odpovídajících sociálních služeb dokazuje, že o seniory a osoby s různou mírou postižení se dokáže vzorně postarat. Region se s předstihem připravuje na růst potřeby sociálních služeb jak v oblasti služeb terénních, tak v oblasti chybějících kapacit služeb pobytových. Je realizován kvalitní monitoring, který je sociálním službám jako celku prospěšný.</p>				
Sociální služby	Problémová oblast 1	Problémová oblast 2	Problémová oblast 3	
	Zajištění optimální péče pro seniory a OZP v ORP	Dostupnost informací pro obce v oblasti sociálních služeb v ORP	Komunitní plánování a efektivita sociálních služeb v regionu	
	cíl 1.1	cíl 2.1	cíl 3.1	cíl 3.2
	Zvýšená péče a podpora pro seniory a OZP v oblasti terénních služeb	Rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku	Pravidelně aktualizovat Komunitní plán a vyhodnotit změny v počtech obcí podílejících se na realizaci KP	Připravit a obsadit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP

Strom problémových okruhů

(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

4.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Zajištění optimální péče pro seniory a OZP v ORP
Cíl 1.1	Zvýšená péče a podpora pro seniory a OZP v oblasti terénních služeb
Popis cíle	Moravskobudějovický region je územím výrazně ohroženým rychlým stárnutím populace (viz kapitola skladba věkových kategorií v obcích ORP). Senioři jsou v regionu velmi silnou skupinou obyvatel, na které bude třeba v následujících letech zaměřit pozornost. Vzhledem k tomu, že terénní služby realizují poskytovatelé z Moravských Budějovic a Jemnice, bude třeba vyhodnotit možnosti i účinnost stávající struktury poskytovatelů. V případě zájmu i možností obcí připravit realizaci terénní služby přímo v obcích (vyškolení personálu, spolupráce se stávajícími poskytovateli, jejich případná integrace do sítě stávajících poskytovatelů). Problém s nedostatkem finančních prostředků řeší poskytovatelé sociálních služeb především na počátku každého kalendářního roku.
Hlavní opatření	A1 Aktualizace legislativy a metodiky A2 Realizovat šetření stavu v ORP

	B1 Finanční opatření – Ve spolupráci aktivního DSO a sociálního odboru připravit možné varianty spoluúčasti obcí na financování sociálních služeb C1 Věcná opatření – Příprava informačních materiálů pro nové zástupce obcí aktivního DSO
Název indikátorů k hodnocení cíle	Změny v portfoliu terénních sociálních služeb a v portfoliu poskytovatelů
Správce cíle	Vedoucí sociálního odboru ORP a předseda aktivního DSO

Problémový okruh 2	Dostupnost informací pro obce v oblasti sociálních služeb v ORP
Cíl 2.1	Rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku
Popis cíle	Aby celý prostor ORP získal jednotné informace o sociálních službách, je třeba, aby všechny obce ORP dostávaly pokud možno jednotné a komplexní informace o sociálních službách – o poskytovatelích terénních služeb, pobytových služeb a také o cenách poskytovaných služeb. To je pro potenciální uživatele sociálních služeb nejzákladnější informace. Je dobře, že sociální odbor ORP Moravské Budějovice vydal dle doporučení krajského úřadu novelizovanou metodiku k poskytování sociálních služeb, kterou rada města schválila na svém jednání dne 22. 9. 2014. Metodika je novelizována v souladu s požadavky na realizaci sociálních služeb v příštích letech. Tato informace se musí dostat v souhrnné podobě do všech obcí ORP.
Hlavní opatření	A1 Příprava materiálů pro informační kampaň v obcích ORP B1 Finanční opatření - provést kalkulaci nákladů na realizaci informační kampaně v ORP, začlenit výsledek do návrhu rozpočtu na rok 2015 pro ORP a aktivní DSO C1 Věcná opatření – Informační kampaň realizovat v úzké spolupráci sociálního odboru v ORP a DSO
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí SO ORP, ve kterých proběhla medializace sociálních služeb
Správce cíle	Vedoucí sociálního odboru ORP a předseda aktivního DSO

Problémový okruh 3	Komunitní plánování a efektivita sociálních služeb v regionu
Cíl 3.1	Pravidelně aktualizovat Komunitní plán a vyhodnotit změny v počtech obcí podílejících se na realizaci KP
Popis cíle	Mají-li být sociální služby realizovány s maximální účinností a efektivitou v celé šetřené oblasti, je velmi důležité nastavit přesné mantinely pro poskytovatele i uživatele sociálních služeb. V této oblasti došlo v letošním roce k nápravě situace v ORP, sociální odbor novelizoval metodiku poskytování sociálních služeb a novelizován byl také komunitní plán, to vše s ohledem na zákonné úpravy v sociálních službách.
Hlavní opatření	A. 1 Legislativní opatření Aktualizace metodiky sociálních služeb v ORP v souvislosti s aktualizací zákona o sociálních službách B. 1 Finanční opatření – Ceník sociálních služeb v ORP C. 1 Věcná opatření – V rámci kampaně dostat informace do všech obcí ORP
Název indikátorů k hodnocení cíle	Aktualizace komunitního plánu v ORP
Správce cíle	Předseda aktivního DSO a vedoucí sociálního odboru ORP

Problémový okruh 3	Komunitní plánování a efektivita sociálních služeb v regionu
Cíl 3.2	Připravit a obsadit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP
Popis cíle	Při realizaci první části projektu MOS se ukázalo, že komunitní plánování je naprosto nezbytné pro kvalitní poskytování všech typů sociálních služeb. Z šetření v této oblasti poukázalo na problémy s financováním ze strany uživatelů i na ne vždy efektivní činnost poskytovatelů služeb v regionu. Tyto problémy musí odstranit nový efektivní komunitní plán, na jehož tvorbě se musí podílet koordinátor sociálních služeb, jehož role v regionu (dle fokusních názorů vedoucí sociálního odboru ORP) je nesmírně potřebná. Od vytvoření pozice koordinátora si sociální odbor slíbuj realizaci daleko kvalitnější činnosti poskytovatelů, která musí být efektivní a kvalitní.
Hlavní opatření	A. 1 Ve spolupráci s RT projektu MOS vyhodnotit stav sociálních služeb v ORP v porovnání s ostatními částmi Kraje Vysočina

	B. 1 Finanční opatření – Zpracovat finanční analýzu pozice koordinátora sociálních služeb C. 1 Věcná opatření – Pracovní náplň koordinátora a informačního koordinátora a informační kampaň v obcích ORP (pozice koordinátora, veřejné schůze v obcích a jeho účast na nich, spolupráce s poskytovateli a koordinace jejich práce, apod.)
Název indikátorů k hodnocení cíle	Připravit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP.
Správce cíle	Předseda aktivního DSO a koordinátor sociálních služeb (případně vedoucí sociálního odboru ORP).

4.2.4 Indikátory

Indikátory představují ukazatele vývoje určitého vybraného jevu získané průběžným sledováním, zaznamenáváním a vyhodnocováním souboru přesně stanovených údajů. Vzhledem k tomu, že je řeč o sociální oblasti, jde o sledování jevů, které s tímto tématem úzce souvisí. Správně zvolený indikátor místního sociálního rozvoje v sobě odráží, mimo jiné, hlediska sociální spravedlnosti, zájmy místní ekonomiky a ochrany životního prostředí, ale zároveň také snahu o posílení role místní samosprávy nebo zabezpečování místních potřeb na místní úrovni. Indikátory umožňují vidět problematické oblasti a ukázat cestu k jejich nápravě. Uplatnění jednotné sady zvolených indikátorů umožní mimo jiné posoudit, jak si daná obec vede ve srovnání s jinými a usnadňuje poznání jejích silných a slabých stránek.

Problémový okruh 1	Zajištění optimální péče pro seniory a OZP v ORP		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Naplněnost poptávky a nabídky sociálních služeb pro seniory a OZP v ORP		
Měrná jednotka	Procenta		
Správce měřítka	Pracovník sociálního odboru ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		70% - 80%	90% - 100%
Skutečnost	50% - 60%		
Popis měřítka:	<p>Obloženost v % skutečné využití lůžkové kapacity za určitý časový úsek.</p> <p>Pobytové a ambulantní služby – obloženost vyjádřená skutečným využitím lůžkové kapacity za určitý časový úsek a počet ambulantních služeb</p> <p>Terénní služby – počet terénních sociálních služeb za určitý časový úsek v ORP</p>		

Metodika a výpočet:	<p>Obložnost je počet lůžkodnů vydělený počtem maximálních lůžkodnů a vynásobený 100. (např. 100 lůžek * 365 dnů = 36 500 lůžkodnů za rok)</p> <p>Fyzický počet ambulantních služeb za určitý časový úsek a počet terénních služeb v SO ORP.</p> <p>Indikátor umožní zjistit, jaká je naplněnost poptávky a nabídky sociálních služeb pro seniory a OZP v SO ORP Moravské Budějovice. Způsob výpočtu je součet.</p>
Zdroj čerpání dat:	<p>Poskytovatelé sociálních služeb Vedoucí sociálního odboru ORP Metodiky poskytnuté od SMO Vlastní šetření s poskytovateli v ORP</p>

Cíl 1.1	Zvýšená péče a podpora pro seniory a OZP v oblasti terénních služeb		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Změny v portfoliu terénních sociálních služeb a v portfoliu poskytovatelů		
Měrná jednotka	Množství změn ve sledovaném období v ORP		
Správce měřítka	Pracovník sociálního odboru ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	5
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	<p>Jednotlivá časová období se budou lišit strukturou poskytovaných terénních sociálních služeb. Vzhledem k očekávanému vývoji růstu potřeby sociálních služeb v obcích bude tento indikátor změn určujícím měřítkem pro cílení nabídky poskytovatelů vzhledem ke změnám poptávkového spektra sociálních služeb.</p> <p>Indikátor umožňuje sledovat počet změn v portfoliu sociálních služeb a v portfoliu poskytovatelů terénních služeb v SO ORP Moravské Budějovice. Tedy počet změn v jejich portfoliu, ať už služeb či poskytovatelů, které byly změněny za určité časové období. Jedná se o indikátor, který sleduje reakci na změny poptávky a nabídky poskytování terénních služeb v SO ORP Moravské Budějovice.</p>		
Metodika a výpočet:	Z pravidelné evidence poskytovatelů sociálních služeb a pravidelně aktualizovat nabídku dle poptávky od uživatelů, případně obcí.		
Zdroj čerpání dat:	Odbor sociálních věcí Městského úřadu Moravské Budějovice		

Problémový okruh 2	Dostupnost informací pro obce v oblasti sociálních služeb v ORP		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Aktivity ORP a DSO v oblasti informací o sociálních službách pro občany		
Měrná jednotka	Počet aktivit v ORP v oblasti informací o struktuře, nabídkách a poskytovatelích sociálních služeb v ORP		
Správce měřítka	Pracovník sociálního odboru ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		≥5	≥5
Skutečnost	≤5		
Popis měřítka:	K naplnění je třeba rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku. Důležitá je všestranná komunikace, propojování informací v rámci celého území s vazbou na kraj, zpracování nejrůznějších druhů výstupů a zajištění jejich dostupnosti celé široké veřejnosti, jak odborné, tak i laické. Prostřednictvím shromažďování informací o sociálních službách a jejich aktualizování dojde k zajištění péče potřebným.		
Metodika a výpočet:	Tím, že budou poskytovatelé sociálních služeb vzájemně spolupracovat a informace budou poskytovány různým způsobem, dojde ke snížení počtu osob, kterým nebude sociální služba poskytnuta, a tím nebude docházet k jejich sociálnímu vyloučení. Je však nutné do tohoto procesu zapojit všechny aktéry – ze sociální oblasti i ostatních oblastí. Prioritou je propagace a zvýšení efektivity informací v oblasti terénních a ambulantních služeb. Výpočet probíhá prostřednictvím souhrnného počtu aktivit v oblasti informací o nabídce a struktuře služeb, o možnostech realizace a poskytovatelích služeb.		
Zdroj čerpání dat:	Webové stránky města Moravské Budějovice Informace sociálního odboru ORP		

Zvyšování efektivity informovanosti občanů o sociálních službách:

1. Vznik manuálu krizových životních situací

Aktivity vedoucí k realizaci opatření: Vypracování příručky krizových životních situací s pomocným návodem na možnosti řešení

Indikátory naplnění opatření: Umístění manuálu na stránky Moravských Budějovice

Předpokládané finanční zdroje: Projekt ESF OP LZZ

2. Publicita

Aktivity vedoucí k realizaci opatření: Pravidelné informování veřejnosti o KPSS na webu města Moravské Budějovice, využití možnosti publikování na stránkách ORP a ve zpravodajích

obcí ORP Moravské Budějovice a MAS. Organizace Dnů sociálních služeb s přímou účastí poskytovatelů sociálních služeb z ORP Moravské Budějovice.

Indikátory naplnění opatření: Počet přístupů na stránky KPSS Moravské Budějovice. Počet aktivních a pasivních účastníků Dnů sociálních služeb. Množství článků publikovaných v tiisku.

Předpokládané finanční zdroje: Projekt ESF OP LZZ

3. Pravidelná aktualizace webových stránek komunitního plánování sociálních služeb

Aktivity vedoucí k realizaci opatření: Pravidelné aktualizování webových stránek KPSS, zprovoznění integrovaného systému.

Indikátory naplnění opatření: Počet přístupů na stránky KPSS Moravské Budějovice.

Předpokládané finanční zdroje: Projekt ESF OP LZZ

Komentář:

K naplnění tohoto cíle je třeba rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku. Důležitá je všestranná komunikace, propojování informací v rámci celého území s vazbou na kraj, zpracování nejrůznějších druhů výstupů a zajištění jejich dostupnosti celé široké veřejnosti, jak odborné, tak i laické.

Tím, že budou poskytovatelé sociálních služeb vzájemně spolupracovat a informace budou poskytovány různým způsobem, dojde ke snížení počtu osob, kterým nebude sociální služba poskytnuta, a tím nebude docházet k jejich sociálnímu vyloučení. Je však nutné do tohoto procesu zapojit všechny aktéry – ze sociální oblasti i ostatních oblastí. Prioritou je propagace terénních a ambulantních služeb.

Popis stávající situace a návrh řešení:

V ORP Moravské Budějovice existuje dobrá síť sociálních služeb, v posledních letech vzniklo několik zařízení, jejichž existence zde citelně chyběla. Tyto služby již v ORP fungují nebo jsou připravovány. Nedostatkem je určitá roztržitost či oddělenost služeb. Služby fungují odděleně a neexistuje jejich jednotné centrum či portál s informacemi. V tomto ohledu je ale velká snaha situaci zlepšit, byl vytvořen Katalog sociálních služeb a jednotlivé organizace či města zveřejňují informace na svých webových stránkách. Ke zlepšení této situace pomůže vytvoření informační platformy v oblasti sociálních služeb.

Indikátory plnění:

- Vydávání aktualizovaných letáků, brožur
- Počet neuspokojených klientů
- Pravidelně aktualizované webové stránky
- Počet uspořádaných informačních akcí

Indikátory výstupu:

- Počet obcí zapojených do společného zajišťování sociálních služeb
- Počet služeb poskytovaných v rámci meziobecní spolupráce
- Podíl všech obcí mimo jádrové město na financování společných aktivit v sociální oblasti

Jednotlivé aktivity plnění:

1. Shromažďování informací o sociálních službách – zajištění zdrojů pro obce, jejich webové stránky a místní zpravodaje.
2. Aktualizování informací o procesu komunitního plánování sociálních služeb v regionu.

- Jednání ohledně zveřejňování informací v obcích o sociálních službách a aktuálním stavu procesu komunitního plánování sociálních služeb se starosty obcí mikroregionu.

Další aktivity, které zvyšují dostupnost informací v oblasti sociálních služeb:

Zvýšení odborných znalostí a dovedností zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb a informovanosti uživatelů všech cílových skupin.

Zajištění mezirezortní spolupráce všech zainteresovaných složek, jejich činnost souvisí s poskytováním sociálních služeb pro příslušné cílové skupiny.

Rozvoj a podstatné zvýšení podílu služeb sociální péče poskytovaných v přirozeném prostředí uživatele, využívání terénních a ambulantních služeb větším počtem uživatelů a podstatné snížení počtu uživatelů pobytových služeb.

Zavedení systému hodnocení kvality sociálních služeb, jejich standardizace a realizace rozvojových plánů jednotlivých služeb.

Plusy a mínusy dané varianty:

PLUSY	MÍNUSY
Zvýšení informovanosti o sociálních službách u veřejnosti i zástupců obcí	Zastarávání informací, nutnost časté aktualizace
Nepříliš vysoké náklady na realizaci návrhu	Neochota zainteresovaných subjektů spolupracovat

Finanční dopady:

Návrh není příliš finančně náročný, přitom benefit ze sdílení informací může být velmi vysoký.

Cíl 2.1	Rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Počet obcí SO ORP, ve kterých proběhla medializace sociálních služeb		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Pracovník sociálního odboru ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor umožní sledovat změny ve způsobu financování sociálních služeb v ORP. Protože není zákonná povinnost pro obce přispívat na sociální služby, indikátor bude dále sledovat, zda obce		

	<p>přistoupí formou participace na dokument ke spolufinancování sociálních služeb.</p> <p>Indikátor umožňuje sledovat, zda ve způsobu financování sociálních služeb došlo ke změně, to znamená, jak velký počet obcí se zapojil do systému spolufinancování sociálních služeb obcemi na území SO ORP Moravské Budějovice.</p>
Metodika a výpočet:	Počet obcí, které přispívají do společného fondu/grantu na financování sociálních služeb v SO ORP Moravské Budějovice.
Zdroj čerpání dat:	Odbor sociálních věcí Městského úřadu Moravské Budějovice Aktivní DSO

Problémový okruh 3	Komunitní plánování a efektivita sociálních služeb v regionu		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Počty obcí v ORP v systému realizace komunitního plánování		
Měrná jednotka	Počet zapojených subjektů do tvorby/aktualizace komunitního plánu v ORP		
Správce měřítka	Pracovník sociálního odboru ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	>10	>20
Skutečnost	0	0	0
Popis měřítka:	V oblasti sociálních služeb je potřeba do komunitního plánu zahrnout všechny obce ORP, nejen ty, v nichž jsou sociální služby uživatelům realizovány. Aby bylo komunitní plánování efektivní, musí jeho tvůrci oslovit obecní samosprávy, provést nutný a potřebný monitoring, vyhodnocení monitoringu a ve spolupráci s poskytovateli začít připravovat dlouhodobou strategii komunitního plánování v ORP.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet zapojených subjektů do tvorby či aktualizace komunitního plánu		
Zdroj čerpání dat:	Odbor sociálních věcí Městského úřadu Moravské Budějovice		

Cíl 3.1	Pravidelně aktualizovat Komunitní plán a vyhodnotit změny v počtech obcí podílejících se na realizaci KP		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Aktualizace komunitního plánu v ORP		
Měrná jednotka	Logická proměnná		
Správce měřítka	Pracovník sociálního odboru ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Ano	Ano
Skutečnost	Ne		
Popis měřítka:	Mají-li být sociální služby realizovány s maximální účinností a efektivitou v celé šetřené oblasti, je velmi důležité nastavit přesné mantinely pro poskytovatele i uživatele sociálních služeb. V této oblasti došlo v letošním roce k nápravě situace v ORP, sociální odbor novelizoval metodiku poskytování sociálních služeb a novelizován byl také komunitní plán (2014), to vše s ohledem na zákonné úpravy v sociálních službách.		
Metodika a výpočet:	Souhrn všech aktualizací komunitního plánu v ORP		
Zdroj čerpání dat:	Odbor sociálních věcí Městského úřadu Moravské Budějovice Aktivní DSO		

Cíl 3.2	Připravit a obsadit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Připravit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP		
Měrná jednotka	Logická proměnná		
Správce měřítka	Vedoucí sociálního odboru ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Ano	Ano
Skutečnost	Ne		
Popis měřítka:	Indikátor umožňuje sledovat, zdali vznikl, či nevznikl nový komunitní plán a s tím spojená role koordinátora.		
Metodika a výpočet:	Vytvořená a obsazená pozice, případně nevytvořená/neobsazená pozice koordinátora sociálních služeb v SO ORP Moravské Budějovice		
Zdroj čerpání dat:	Odbor sociálních věcí Městského úřadu Moravské Budějovice Aktivní DSO		

4.3 Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

4.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven manažer strategie. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je řídicí skupina. Řídicí skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídicí skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
PhDr. Zdeněk Janderka – manažer strategie, koordinátor RT MOS
Ing. Jana Loiblová – člen řídicí skupiny, vedoucí sociálního odboru MěÚ Moravské Budějovice
Bc. Tereza Kolářová - člen řídicí skupiny, pracovník pro analýzy a strategie RT MOS
Ing. Vlastimil Baňka – starosta ORP Moravské Budějovice

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přiblížování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
Cíl 1.1	Zvýšená péče a podpora pro seniory a OZP v oblasti terénních služeb	Vedoucí sociálního odboru v ORP a předseda akčního DSO
Cíl 2.1	Rozšířit medializaci problematiky poskytování sociálních služeb jako celku	Vedoucí sociálního odboru v ORP a předseda akčního DSO
Cíl 3.1	Pravidelně aktualizovat Komunitní plán a vyhodnotit změny v počtech obcí podílejících se na realizaci KP	Předseda aktivního DSO a vedoucí sociálního odboru ORP
Cíl 3.2	Připravit a obsadit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP	Předseda aktivního DSO a koordinátor sociálních služeb (případně vedoucí sociálního

odboru ORP).

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.	Naplněnost poptávky a nabídky sociálních služeb pro seniory a OZP v ORP	Pracovník sociálního odboru ORP
2.	Změny v portfoliu terénních sociálních služeb a v portfoliu poskytovatelů	Pracovník sociálního odboru ORP
3.	Aktivity ORP a DSO v oblasti informací o sociálních službách pro občany	Pracovník sociálního odboru ORP
4.	Počet obcí SO ORP, ve kterých proběhla medializace sociálních služeb	Pracovník sociálního odboru ORP
5.	Počty obcí v ORP v systému realizace komunitního plánování	Pracovník sociálního odboru ORP
6.	Aktualizace komunitního plánu v ORP	Pracovník sociálního odboru ORP
7.	Připravit pozici koordinátora sociálních služeb v ORP	Pracovník sociálního odboru ORP

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu)⁵. Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.⁶

⁵ resp. 4.3.3, 5.3.3 a 6.3.3

⁶ Tabulka je univerzální a pro konkrétní území je nutné ji zpřesnit podle místních podmínek. V případě, že v době zpracování do souhrnného dokumentu nebudou vyjasněny konkrétní podmínky, bude uvedena obecně a v pozdějším období zaktualizována. To se týká zejména zodpovědné osoby/subjektu. Jakmile bude rozhodnuto o složení řídicí skupiny a o výběru manažera, je vhodné tuto informaci do souhrnného dokumentu doplnit (ne jmenovitě, ale funkčním zastoupením).

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok⁷. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, a aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

⁷ V případě, že se meziobecní spolupráce odehrává na bázi dobrovolného svazku obcí, musí být akční plán v souladu s rozpočtem svazku. Pokud probíhá spolupráce na smluvním základě, pak je potřeba, aby všechny aktivity uvedené v akčním plánu byly financovatelné (a tedy zahrnuté v rozpočtu) z rozpočtů jednotlivých zapojených obcí.

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů.⁸ Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead - partner.

Připravenost – pro doplnění informací o realitě projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu

⁸ V současné době jsou na www.strukturalni-fondy.cz k dispozici návrhy operačních programů, které procházejí procesem schvalování v Evropské komisi. Na základě připojínek Evropské komise budou ještě zčásti přepracovány, nicméně nepředpokládá se jejich zásadní revize. Proto je vhodné vycházet z aktuální verze operačních programů, do zdroje financování uvést nejen název operačního programu, ale i jeho konkrétní specifický cíl.

výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4 Závěr a postup zpracování

4.4.1 Shrnutí

Pro oblast sociálních služeb vycházíme opět z analýzy situace v ORP a z návrhové části, která bezprostředně reaguje na analyzované skutečnosti.

Při realizaci první části projektu MOS se ukázalo, že komunitní plán sociálních služeb v ORP nebyl několik let aktualizován, že jednou ze základních problémových oblastí rozhodně bude nastavení systému komunitního plánování v ORP a systém pravidelných aktualizací. Šetření v této oblasti poukázalo na problémy s financováním ze strany uživatelů a na ne vždy efektivní činnost poskytovatelů služeb v regionu. Po jednání s vedoucí sociálního odboru jsme došli k závěru, že vytvoření pozice koordinátora sociálních služeb přinese efektivní řízení aktivit poskytovatelů. Základní cíl tedy v první fázi vytvořit kvalitní komunitní plán sociálních služeb byl v letošním roce částečně realizován aktualizací metodiky a jednotného ceníku sociálních služeb v ORP. Vedle pozice koordinátora sociálních služeb v ORP dostává své důležité místo důraz na kvalitní a komplexní informovanost o sociálních službách, o možnostech poskytovatelů i o potřebách obcí ORP v sociálních službách. Kromě jiného si tedy klademe za cíl monitorovat potřebu sociálních služeb v obcích ORP, a to jak stávající, tak s výhledem do dalších let. Neboť víme, že populace v regionu výrazně stárne a potřebnost sociálních služeb bude tedy v příštích letech výrazně kulminovat. Sociální odbor využije též poskytovatelů sociálních služeb přímo v terénu a jejich prostřednictvím zrealizuje informační letákovou kampaň v obcích ORP. Tím dojde k naplnění základního cíle zefektivnění a zkvalitnění informovanosti v oblasti sociálních služeb v ORP. Ve spolupráci s obcemi bude sociální odbor monitorovat stav a potřeby terénních služeb tak, aby poskytovatelé realizovali terénní sociální služby s ohledem na efektivní využití financí zejména dopravu do obcí, aby se nestávalo, že do jedné obce dojíždějí ve stejnou dobu různí poskytovatelé s obdobným portfoliem služeb.

4.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Rozvojová strategie pro SO ORP Moravské Budějovice v oblasti „Sociální služby“ byla zpracována realizačním týmem projektu Systémové podpory rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správního obvodů obcí s rozšířenou působností, ve spolupráci s vedením města Moravské Budějovice, a za součinnosti motivujících starostů. V rámci fokusních skupin s realizačním týmem projektu aktivně spolupracovali především pracovníci sociálního odboru ORP, informace jsme získali také od

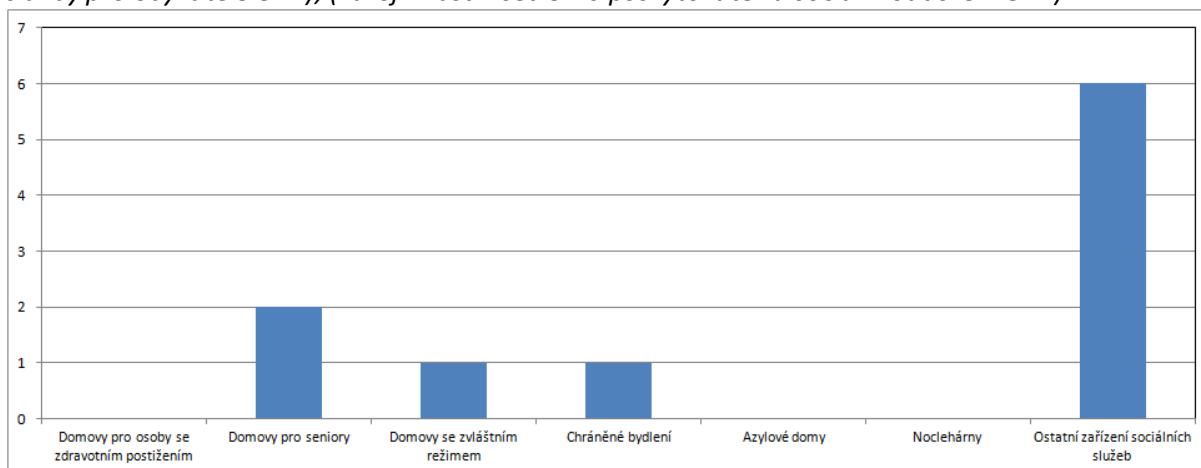
poskytovatelů sociálních služeb působící na území SO ORP Moravské Budějovice. Nejproblematictější jednání v oblasti poskytnutí/neposkytnutí informací bylo s nemocnicí Třebíč, která v našem ORP realizuje pobytové služby v LDN v Moravských Budějovicích. Ze šetření v obcích a při fokusním šetření se sociálním odborem ORP vplynuly zhruba tři základní okruhy problémů, které se jeví v ORP jako klíčové. Zajištění optimální péče pro seniory a OZP v ORP, záležitost, která na základě analýz hovoří jasně pro zřízení útvaru koordinátora sociálních služeb v ORP (eliminovat zejména dublování služeb několika poskytovatelů v dané lokalitě, přičemž vznikají vícenásledky na dopravní zajištění služeb). Při realizaci dotazníkových šetření v obcích jsme zjistili, že v některých obcích šlo povědomí o sociálních službách (zejména terénních) úplně mimo vedení obcí. Ke kvalitnímu poskytování sociálních služeb je zapotřebí kvalitní komunitní plánování. Pokud město ORP realizovalo poskytování sociálních služeb prostřednictvím poskytovatelů v ORP s využitím, KP vytvořeného v roce 2008, naskytá se právě zde prostor pro práci na novém komunitním plánu, na jehož realizaci by bylo žádoucí zainteresovat obce ORP, případně DSO tak, aby bylo zřejmé, že také obce ORP budou do budoucna realizovat například sociální podnikání, apod. a budou muset nést také část nákladů na pokrytí zejména terénních, případně pobytových nebo ambulantních služeb v oblasti sociálního podnikání přímo v obcích. V jednotlivých fázích zpracování částí SD bylo využito informací z dotazníkových šetření i z číselných údajů z oblasti demografického vývoje v ORP, z čehož byl vytvořen informační materiál pro první setkání starostů dotčených obcí ORP a tento materiál byl také součástí prezentace RT projektu MOS na tomto setkání v červnu 2014. V následné fázi projektu byly do září 2014 realizovány další úkoly, které vycházely ze smluvních vztahů mezi SMO a smluvním partnerem v ORP. Všechny potřebné analýzy byly konzultovány s vedením sociálního odboru v ORP, neboť s nastupující 2. částí roku 2014 se obce hořečně zapojily do příprav komunálních voleb. Realizační týmy tak byly odkázány zejména na spolupráci s jednotlivými odbory města ORP.

Finální část dokumentu s problémovými okruhy a cíli byla RT realizována do 20. prosince 2014, což byl také smluvní termín k odevzdání SD k odbornému posouzení smluvním pracovníkům SMO. Na zpracování konečné podoby SD se podíleli pracovníci RT projektu MOS (4 pracovníci), zpracovali připomínky MOS a odborníků z jednotlivých odborů ORP, informace od starostů dotčených obcí a poskytovatelů sociálních služeb v ORP. Pracovník pro analýzy a strategie spolu se členy RT definoval sady indikátorů a RT začal pracovat na akčním plánu zvolené strategie v ORP, který bude zpracován do SD v termínu podle smlouvy mezi SMO a smluvním partnerem v ORP (březen 2015). Po plánovaném 2. Setkání se starosty obcí ORP bude jasné, v jaké podobě budou strategie a cíle projektu konkrétně v příštích letech naplňovány.

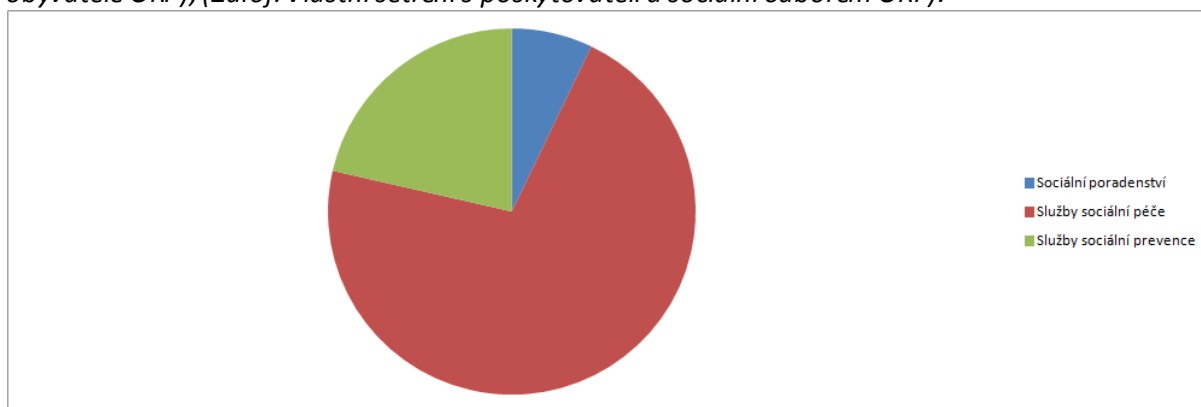
4.5 Přílohy

4.5.1 Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

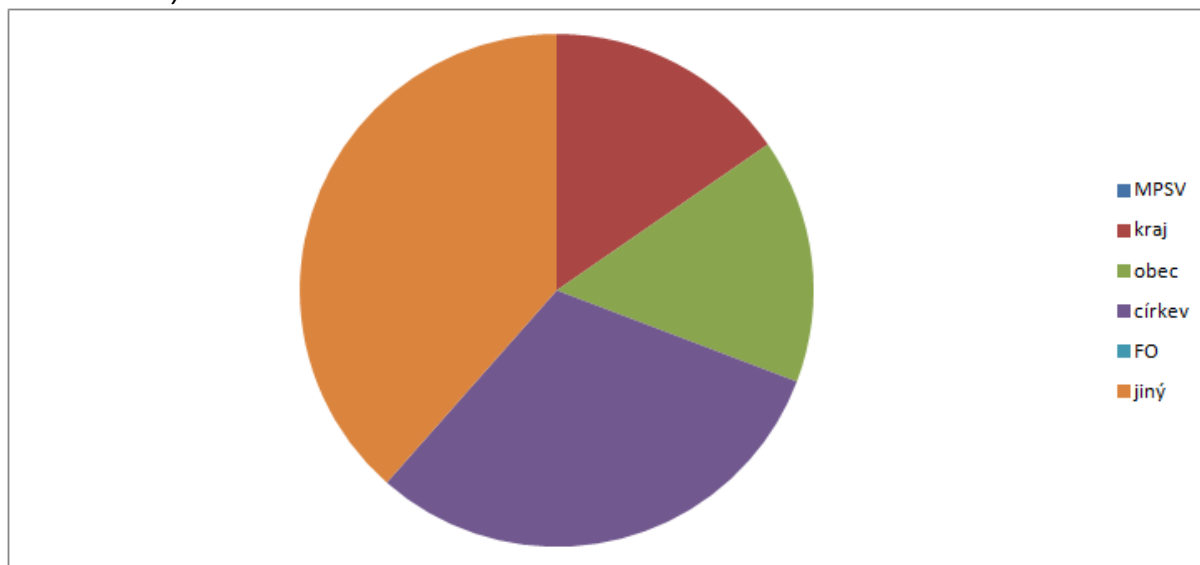
Obr. 32 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP), (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP).

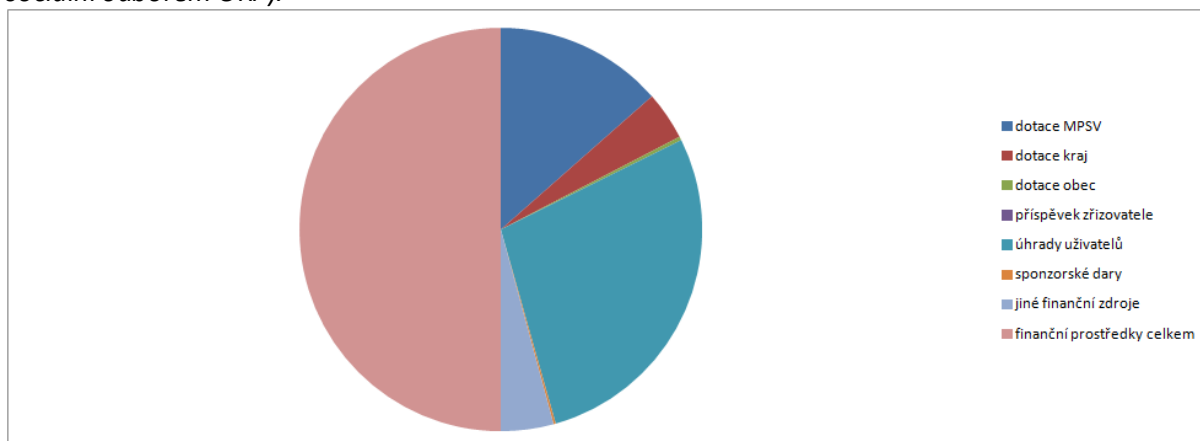
Obr. 33 Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP), (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP).

Obr. 34 Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP).

Obr. 35 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP, (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP).

Tab. 81 Příjmy poskytovatelů sociálních služeb za rok 2012 (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP)

(Vysvětlivky: Sociální služby *** - Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, podle § 52, zákona o sociálních službách)

		Celkové roční příjmy	Příjmy od MPSV	Příjmy od kraje	Příjmy od obce	Příjmy od uživatelů	Příjmy od ZP	Sponzorské dary	Ostatní příjmy	Celkové roční náklady
ALKAT o.s.	Chráněné bydlení	1 429 000	819 000	93 000		517 000				1 619 000
Domov sv. Anežky	Domovy pro seniory	24 745 075	5 500 000	1 020 000		15 878 600	1 640 000	90 789	615 686	24 484 299
Domov sv. Anežky	Domovy se zvláštním režimem									
Dům sv. Antonína	Odlehčovací služby	709 000	160 000	30 000		443 000	76 000			709 000
Dům sv. Antonína	Domovy pro seniory	22 873 000	4 800 000	800 000	175 000	13 687 000	1 069 649	184 030	2 157 321	22 902 214
Město Jemnice	Pečovatelská služba	826 844	204 997	20 000	455 605	146 242				826 844
Město M. Budějovice	Pečovatelská služba	992 016	178 000	32 000	631 128	150 888				992 016
LDN M. Budějovice	Sociální služby ***									
OP Třebíč	Odborné sociální poradenství	785 072	555 072	50 000					180 000	784 136
PATEB s.r.o	Sociální služby ***	2 250 000	764 000			286 800			1 199 200	2 250 000
ÚSP Nové Syrovice	Domovy se zvláštním režimem	25 001 000	9 337 000	1 576 000		13 212 000	632 000		244 000	25 001 000
STŘED, o. s.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	921 617		896 617	25 000					921 617
STŘED, o. s.	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1 860 957		1 603 457	257 500					1 860 957
STŘED, o. s.	Centrum prevence a pomoci	2 736 659							2 736 659	2 736 659
STŘED, o. s.	Linka důvěry	1 100 000	800 000	300 000						1 100 000
STŘED, o. s.	Náhradní rodinná péče	250 000	250 000							250 000
STŘED, o. s.	Dobrovolnické centrum	80 000			40 000	40 000				80 000
STŘED, o. s.	Výchovně rekreační pobyt a tábory	250 000		250 000						250 000
STŘED, o. s.	Programy primární prevence	560 000		560 000						560 000

Suma	87 370 239	23 368 069	7 231 073	1 584 233	44 361 530	3 417 649	274 819	7 132 866	87 327 742
% z celkových příjmů	100%	27%	8%	2%	51%	4%	0%	8%	

Tab. 82 Roční využití kapacit sociálních služeb (2012) (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli v ORP)

(Vysvětlivky: Sociální služby *** - Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, podle § 52, zákona o sociálních službách)

		Kapacita služby	Počet uživatelů za rok				Lůžka	Lůžka	Průměrná čekací doba/doba v pořadníku	Počet uchazečů o službu	Počet nespokojených žadatelů
			Celkem	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Počet osobdnů				
					Muži	Ženy	Popř. průměrné využití kapacity (obložnost)				
ALKAT o.s.	Chráněné bydlení	13	25		25	0	4680	25	20 dní	25	0
Domov sv. Anežky	Domovy pro seniory	86	86		22	64	100%	85	180 dní	65	52
Domov sv. Anežky	Domovy se zvláštním režimem	16	16		2	14	100%			18	18
Dům sv. Antonína	Odlehčovací služby	3	12		0	12					
Dům sv. Antonína	Domovy pro seniory	80	80		17	63	100%	15	Více jak 1 rok	168	
Město Jemnice	Pečovatelská služba	70	42-57								
Město M. Budějovice	Pečovatelská služba	70	70		14	56	100%				0
LDN M. Budějovice	Sociální služby ***	20 lůžek	79		25	54	4773	120	2-3 týdny		
OP Třebíč	Odborné sociální poradenství	15týden, 720rok	333		132	201	0	0	max. 1 týden		0
PATEB s.r.o	Sociální služby ***	10	9		8	1	3240	9	15 dní	9	0
ÚSP Nové Syrovice	Domovy se zvláštním režimem	90	90		65	25	100%	8			
STŘED, o. s.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	15	57								
STŘED, o. s.	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	40	64	100%							
STŘED, o. s.	Centrum prevence a pomoci	12	316								
STŘED, o. s.	Linka důvěry	30	1448								
STŘED, o. s.	Náhradní rodinná péče	12	164								
STŘED, o. s.	Dobrovolnické centrum	12	23								
STŘED, o. s.	Výchovně rekreační pobytové tábory	20	45	100%							
STŘED, o. s.	Programy primární prevence	60	2841								

Tab. 83 Ostatní údaje o poskytovatelích sociálních služeb (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli služeb v ORP)

(Vysvětlivky: Sociální služby *** - Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, podle § 52, zákona o sociálních službách)

		Podíl mzdových nákladů na celk. nákladech	Náklady na uživatele na den	Poč. pracovníků (úvazky)	Počet dobrovolníků	Celkový součet dobrovolnických hodin
ALKAT o.s.	Chráněné bydlení	43%	340 Kč	3,0		
Domov sv. Anežky	Domovy pro seniory	55%		45,0	5	420
Domov sv. Anežky	Domovy se zvláštním režimem					
Dům sv. Antonína	Odlehčovací služby	62%	779 Kč	1,8	12	140
Dům sv. Antonína	Domovy pro seniory	41%	779 Kč	43,3	65	1140
Město Jemnice	Pečovatelská služba	64%		3,0		
Město M. Budějovice	Pečovatelská služba		39 Kč	2,2		
LDN M. Budějovice	Sociální služby ***					
OP Třebíč	Odborné sociální poradenství	83%		2,0		
PATEB s.r.o	Sociální služby ***	64%	685 Kč	5,0		
ÚSP Nové Syrovice	Domovy se zvláštním režimem	51%	761 Kč	53,0		
STŘED, o. s.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi					
		39%		1,0		
STŘED, o. s.	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	69%		5,0		
STŘED, o. s.	Centrum prevence a pomoci	56%		5,0		
STŘED, o. s.	Linka důvěry	73%		4,0		
STŘED, o. s.	Náhradní rodinná péče	56%		1,5		
STŘED, o. s.	Dobrovolnické centrum	25%		0,2		
STŘED, o. s.	Výchovně rekreační pobyty a tábory	56%		1,0		
STŘED, o. s.	Programy primární prevence	89%		2,5		
	Průměr	54%				

4.5.2 Seznam zkratek:

ORP	Obec s rozšířenou působností
MOS	Meziobecní spolupráce
RT	Realizační tým
ČR	Česká republika
DSO	Dobrovolný svazek obcí
KRT	Koordinátor realizačního týmu
KMOS	Koordinátor meziobecní spolupráce
Sb.	Sbírka
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
SO	Správní obvod
Sv.	Svatý
ÚSP	Ústav sociální péče
LDN	Léčebna dlouhodobě nemocných
SMO	Svaz měst a obcí
DPS	Domovy s pečovatelskou službou
ÚP	Úřad práce
OZP	Osoba zdravotně postižená
ČSÚ	Český statistický úřad
KP	Komunitní plán
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EU	Evropská Unie
RUD	Rozpočtové určení daní
SD	Souhrnný dokument
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
tj.	to je
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
IROP	Integrovaný regionální operační program
PO	prioritní osa

5 Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti s nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění

- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění
- Příloha k nařízení vlády č. 352/2014 Sb. ze dne 22. prosince 2014 o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015-2024

Identifikace problémů

V oblasti odpadového hospodářství jsou v SO ORP Moravské Budějovice nastaveny relativně dobré podmínky. Nadpoloviční většina obcí je spojena v DSO „Skládka TKO“. Svazek má zřízenou společnost s ručením omezeným ESKO-T, která provozuje skládku v Petruvkách a poskytuje spojené služby v odpadovém hospodářství. Z rozhovorů se starosty měst a obcí, nevyplývaly žádné zásadní problémy, které by představitelé obcí identifikovali. V rámci ORP působí několik svozových společností, u kterých ovšem nejsou ceny za likvidaci a svoz natolik rozdílné, proto nevytvářejí extrémně výrazné konkurenční prostředí. Dílčími problémy týkajícími se odpadů jsou: černé skládky, hygiena v okolí obecních kontejnerů, nepřesný systém vykazování odpadů (obce často neví, zda je poměr množství odpadů a fakturovaná cena adekvátní).

V Kraji Vysočina je realizován projekt Integrovaný systém nakládání s odpady Kraje Vysočina (ISNO). V současné době jsou na pořadu dne variantní řešení spalování odpadů - jedna velká spalovna v Jihlavě nebo více menších spaloven rozmístěných po celém kraji. Vznik integrovaného systému by mohl přinést komplexní řešení odpadového hospodářství včetně úspor. Je však důležité, aby byl integrovaný systém efektivní, funkční a dlouhodobě udržitelný. Jeho výsledná podoba musí být přínosem pro všechny zainteresované subjekty (občané, obce, svozové společnosti a další aktéři odpadového hospodářství).

Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území ORP a typ spolupráce

V roce 1992 byl založen Svazek obcí "Skládka TKO". Byl to důležitý krok pro řešení problematiky odpadů v celém regionu (Regionem v tomto případě rozumíme obce v rámci bývalého okresu Třebíč. Obec Petruvky leží právě v ORP Třebíč). Níže je uveden výčet hlavních činností svazku:

- vybudování skládky TKO Petruvky na rozloze 7 ha, s projektovanou kapacitou 600 000 t, provoz zahájen v únoru 1994,
- založení svozové firmy ESKO - T s.r.o. - její činnost byla zahájena v červenci roku 1997,
- vybudování sítě 12 sběrných dvorů a centrálního překladiště na území svazku, provoz byl zahájen v lednu 2001,
- vybudování moderní třídící linky v Třebíči na ulici Hrotovická pro potřeby členů svazku obcí, provoz byl zahájen v lednu 2003,
- vybudování zařízení na využívání skládkového plynu, provoz zahájen v roce 2005,
- rekultivace skládky TKO Petruvky (probíhá průběžně od roku 2004 na těch částech skládky, kde bylo ukončeno skládkování).

Společnost ESKO-T zajišťuje tyto služby: přistavení, odvoz a odstraňování odpadů pomocí kontejnerů, mobilní svoz problémových odpadů, odstranění nebezpečných odpadů, zajištění svozu a odstranění tříděného odpadu (sklo, papír, plasty), prodej odpadových nádob, provozování skládky TKO Petruvky,

provozování sítě sběrných dvorů, provozování třídící linky, zpracování evidencí dle platné legislativy, poradenskou činnost v oblasti nakládání s odpady.

Z ORP Moravské Budějovice jsou členy tyto města a obce: Babice, Blatnice, Bohušice, Cidlina, Častohostice, Dědice, Dešov, Dolní Lažany, Domamil, Hornice, Jakubov, Kojatice, Komárovice, Láz, Lesná, Lesonice, Litohoř, Lukov, Martínkov, Meziříčko, Moravské Budějovice, Nové Syrovice, Oponěšice, Rácovice, Štěpkov, Třebelovice, Vícenice, Zvěrkovice, Želetava.

5.1.2 Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Společnost A. S. A. nebyla ochotna poskytnout údaje svých zařízení a upozornila na tuto skutečnost i některé obce, z kterých sváží odpad. Některé dále uvedené údaje proto za společnost A. S. A. chybí.

Svozové společnosti, náklady na svoz a poplatky

Data o nákladech na svoz SKO a separovaného sběru a množství těchto odpadů byla získávána z několika zdrojů. Byly jimi: dotazníky EKO-KOM, svozové společnosti, vlastní šetření v obcích. Nepodařilo se získat údaje od všech obcí - 7 obcí buď nespolupracovalo v poskytování údajů, nebo chyběl některý údaj, který byl pro výpočet nutný. Nutno poznamenat, že výše uvedené zdroje se v uváděných údajích často lišily. Pouze cca u 1/3 obcí se shodovaly údaje (náklady nebo množství odpadů) z více (dvou, výjimečně tří) zdrojů. Některé získané údaje se od ostatních lišily tak výrazně, že nebyly do výpočtu zahrnuty (někdy i rozdílem řádů - neodpovídaly realitě v porovnání s ostatními obcemi). Ve výsledku byly výpočty a srovnání prováděny s údaji od 72% dotčených obcí.

Pozn.: Níže uvedené ceny obsahují veškeré náklady spojené s odpady. Tzn. sběr, svoz, skládkování, i DPH. Údaje za SO ORP se týkají roku 2013, republikové hodnoty pro srovnání jsou za rok 2012.

Průměrný náklad na sběr, svoz, odstranění směsného komunálního odpadu byl v roce 2013 **2 569,- Kč/t**. Přitom celorepublikový průměr u z roku 2012, který byl 2 548,5 Kč/t (*Zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR za rok 2012, IURMO, Praha, 2013*). Viz také Obr. 36. V přepočtu nákladů na 1 obyvatele (**495 Kč/obyv.**) jsme cca 35,- Kč pod republikovým průměrem (529,50 Kč/obyv.). Náklady jednotlivých obcí se v přepočtu na 1 obyvatele pohybují cca ± 200 Kč okolo průměru. Ve SO ORP vyprodukuje **1 občan 195 kg/rok SKO**, což je zhruba o 12 Kg méně než průměr ČR. Ten má hodnotu **207,8 kg/obyvatele**. V rámci POH bude třeba tento trend nejen udržet, ale snižovat.

V následujícím přehledu jsou obce seřazeny podle nákladů na sběr, svoz a odstranění SKO v přepočtu na 1 obyvatele. Obec Kojatice vykázala nejnížší náklady na 1 obyv. a Obec Dědice nejvyšší. Průměru SO ORP přibližně odpovídá podtržená obec: (*Poznámka: Obce, které jsou před nalevo od tzv. průměrové obce, mají náklady nižší, obce, které jsou napravo, tedy za tzv. průměrovou obcí, mají náklady vyšší*).

Kojatice; Zvěrkovice; Lesonice; Častohostice; Oponěšice; Pálovice; Lesná; Želetava; Nimpšov; Jakubov; Litohoř; Moravské Budějovice; Kdousov; Lhotice; Babice; Domamil; Komárovice; Radotice; Bohušice; Kostníky; Cidlina; Nové Syrovice; Homice; Martínkov; Jemnice; Slavíkovice; Blatnice; Vícenice; Mladoňovice; Budkov; Lukov; Police; Dědice.

V dalším výčtu jsou **obce seřazeny podle produkce SKO na jednoho obyvatele**. Podtržené obce odpovídají vcelku průměru za celý SO ORP. V přepočtu SKO na 1 obyvatele se obce liší výrazněji. (*Poznámka: Obce, které jsou nalevo od tzv. průměrové obce (zvětšeno a podtrženo), mají produkci SKO na obyvatele nižší, obce, které jsou napravo za tzv. průměrovou obcí, mají produkci SKO na obyvatele vyšší*). Obce na konci seznamu vyprodukují až 3x více odpadu na 1 obyvatele než obce na začátku seznamu. Může se jednat o extrémní hodnoty, kterým nelze přisuzovat statistickou významnost (špatné vstupní údaje), ale také to může svědčit o nepřesném vykazování svozových firem. 3/5 z hodnocených obcí se pohybují ± 50 kg/obyv. kolem průměru za celé území ORP. Rozdíly jsou mimo jiné dány i řadou negativních postojů obyvatel obcí k potřebě ochrany ŽP, které jsou pozůstatkem z dob dnes již minulých a nedůsledně prováděnou osvětovou činností v obcích.

Pálovice; Lesonice; Kojatice; Lesná; Želetava; Moravské Budějovice; Častohostice; Litohoř; Hornice; Jakubov; Dědice; Oponešice; Zvěrkovice; Lhotice; Nimpšov; Radotice; Komárovice; Kostníky; Vícenice; Mladoňovice; Bohušice; Martínkov; Nové Syrovice; Slavíkovice; Lukov; Domamil; Babice; Police; Budkov; Blatnice; Jemnice; Kdousov; Cidlina

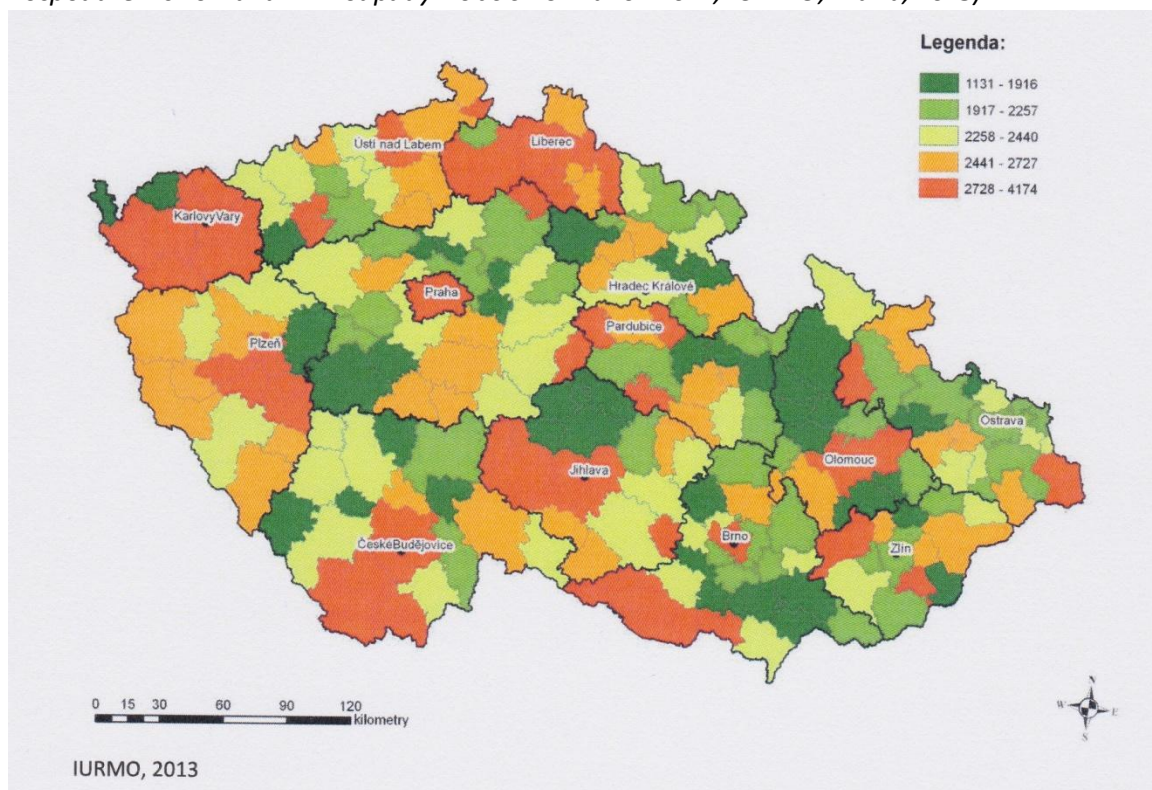
V dalším výčtu jsou **obce seřazeny (vzestupně) podle nákladů na 1 t SKO**, opět jsou podtrženy obce, jejichž náklady odpovídají průměru území:

Poznámka: Obce, které jsou nalevo od tzv. průměrové obce, mají náklady nižší, obce, které jsou napravo, tedy za tzv. průměrovou obcí, mají náklady vyšší.

Kdousov; Zvěrkovice; Cidlina; Kojatice; Oponešice; Babice; Domamil; Častohostice; Nimpšov; Jemnice; Blatnice; Lesná; Lhotice; Jakubov; Komárovice; Bohušice; Budkov; Želetava; Nové Syrovice; Radotice; Slavíkovice; Litohoř; Martínkov; Kostníky; Moravské Budějovice; Vícenice; Lesonice; Lukov; Police; Mladoňovice; Pálovice; Hornice; Dědice.

Vyjádřeno v procentuálním srovnání obcí, 51,5% obcí platí nižší cenu než je uvedený průměr a 48,5% obcí platí cenu vyšší. V rámci POH, bude třeba ukazatele naplňovat dalším snižováním počtu obcí, jejichž náklady na 1 t SKO jsou vyšší než je uvedený průměr.

Obr. 36 Náklady na sběr, svoz a odstranění SKO v ORP ČR, 2012 (Zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR za rok 2012, IURMO, Praha, 2013)

Průměrné náklady na tříděný sběr v SO ORP jsou **4 581,- Kč/t**, což je zhruba o necelých 100,- Kč méně, než je republikový průměr (4 678,6 Kč/t (Zdroj: IURMO)). Po odečtení odměny, kterou vyplácí zapojeným obcím EKO-KOM, má průměr hodnotu **2 393 Kč/t**.

V přehledu dále jsou obce **seřazeny podle nákladů v Kč/t bez započítaných odměn** od EKO-KOM.

Radotice; Domamil; Budkov; Jakubov; Babice; Litohoř; Moravské Budějovice; Martínkov; Nové Syrovice; Želetava; Bohušice; Mladoňovice; Lhotice; Cidlina; Lesná; Komárovice; Blatnice; **Lesonice**; **Lukov**; Pálovice; Zvěrkovice; Police; Jemnice; Kostníky; Kojatice; Častohostice; Nimpšov; Hornice; Oponěšice

Poznámka: Obce, které jsou nalevo od tzv. průměrové obce, mají náklady nižší, obce, které jsou napravo, tedy za tzv. průměrovou obcí, mají náklady vyšší.

Z výčtu je zřejmé, že většina obcí má podprůměrné náklady na tunu vytříděného odpadu, resp. je to dáno tím, že několik obcí na konci seznamu má náklady až několikanásobně vyšší (možnou příčinou jsou špatná evidence nebo vykazování). Konkrétně 62,1 % obcí má náklady nižší než průměr a 37,9% obcí má náklady na 1 t tříděného sběru vyšší než je uvedený průměr za SO ORP.

V následujícím přehledu jsou uvedeny **obce podle výše nákladů v Kč/t se započítanými odměnami** od EKO-EKOM:

Babice; Budkov; Domamil ; Litohoř; Jakubov; Moravské Budějovice; Lesná; Nové Syrovice; Želetava Radotice; Cidlina, Komárovice; Lesonice; Bohušice; Mladoňovice; **Blatnice**; **Pálovice**; Lukov; Jemnice; Kostníky; Police; Zvěrkovice; Kojatice; Častohostice; Nimpšov; Hornice; Oponěšice

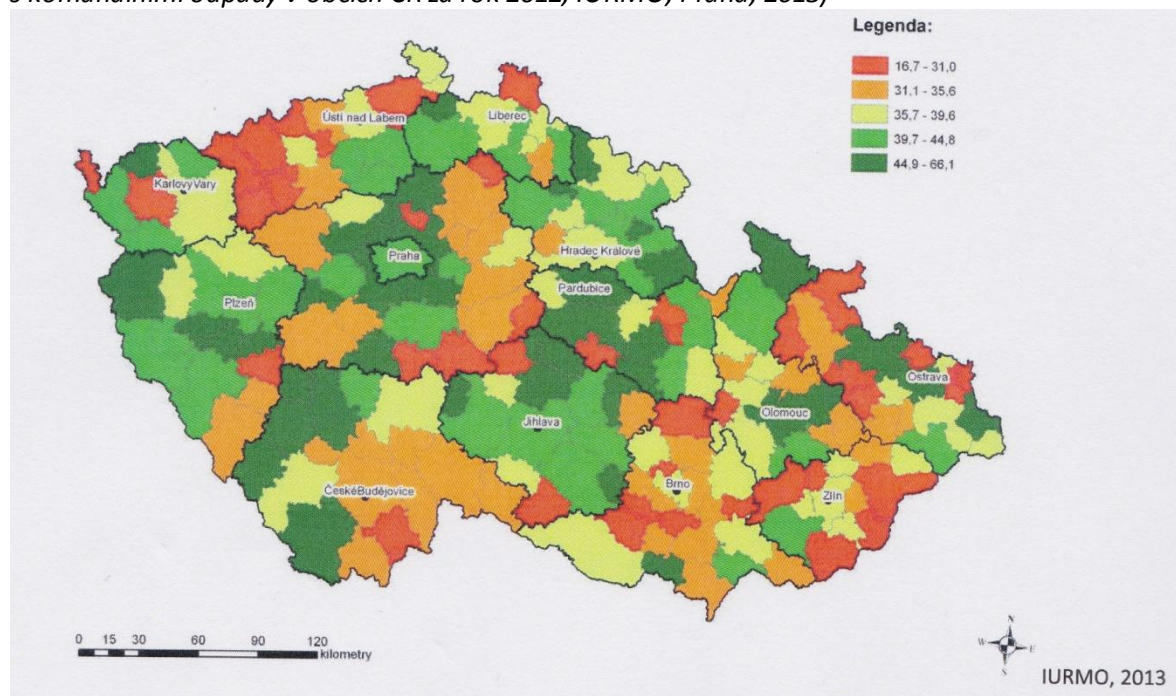
55,2% obcí má nižší náklady na 1 t separovaného sběru než je průměr za celé území a 44,8% obcí má náklady vyšší. Vykázané odměny od EKO-KOM se v některých případech výrazně lišily v porovnání

s vykázaným s množstvím separovaného sběru (ovlivněno i druhem odpadů - ve výpočtu byl zvažována suma separovaných odpadů), a relativní srovnání obcí tak pravděpodobně ne zcela přesně vypovídá o reálné situaci. Navíc obce na začátku seznamu vykazují vyšší příjmy od EKO-KOM než náklady spojené s tříděným sběrem.

Výše nákladů na separovaný sběr přepočítaná na jednoho obyvatele má hodnotu **116,- Kč/obyv.** (bez odměn od EKO-KOM), což je výrazně méně než ve zbytku ČR (148,8 Kč/obyv.) Srovnání jednotlivých obcí SO ORP je téměř shodné s pořadím uvedeným pro náklady v Kč/t (viz výše).

V množství vytríděného odpadu je území ORP mírně pod průměrem ČR. V našem území připadá na jednoho obyvatele na rok 30 kg republikový průměr je 32,8 kg na obyvatele na rok, což dokládá i obr. 37.

Obr. 37 Výtěžnost tříděného odpadu v ORP ČR, 2012 (Zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR za rok 2012, IURMO, Praha, 2013)

Poplatky od občanů obcím na provoz systému komunálních odpadů se většinou pohybují v rozmezí **300 až 500 Kč/obyv./rok**. Odpovídá tomu i **průměr za celé ORP, který je 397,- Kč**. Přibližně 62% obcí má poplatek od občanů vyšší než je průměr SO ORP.

Všechny svozové společnosti poskytují obcím a občanům související služby (některé za úplat, jiné zdarma): popelnice, kontejnery, nádoby a tašky na tříděný odpad, apod. Společnost AVE. cz navíc při realizaci projektu „Spalovna“ nabídla obcím, které v projektu přijaly účast, kontejnery na BRO, které kódově monitoruje, provádí pravidelný svoz, aby následně mohlo dojít k vyhodnocení daného projektu na svoz do ZEVO SAKO Brno, a.s.

Sběrné dvory, sběrná místa a výkupny odpadů

Tab. 84 Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Zdroj: Vlastní šetření; Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Kraje Vysočina, Městský úřad Moravské Budějovice, odbor ŽP, ČSÚ (Základní územní jednotka)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	TSMB s.r.o.	Dopravní 1334	Mor. Budějovice	591181	1 500	1 500	O
2.	ESKO-T s.r.o.	9. května	Želetava	591998	156 m3	102 m3	O
3.	A. S. A. Dačice s.r.o.	Romana Havelky 994	Jemnice	590789			S

Pozn.: O - obec, S - soukromník (použito i v dalších tabulkách)

Tab. 85 Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Zdroj: Vlastní šetření; Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Kraje Vysočina, Městský úřad Moravské Budějovice, odbor ŽP, ČSÚ (Základní územní jednotka)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	FERRUM s.r.o.	Chelčického 260	Mor. Budějovice	591181	30 000	13 089	S
2.	Milan Procházka	Nerudova 761	Mor. Budějovice	591181	700	700	S
3.	REMAT ZN s.r.o.	Blahoslavova 427	Mor. Budějovice	591181	3 000	71	S
4.	OPAMETAL s.r.o.	Znojemská	Jemnice	590789	10 100	2 084	S
5.	FERRUM s.r.o.	Znojemská	Jemnice	590798	1 000	427	S

V území jsou rovnoměrně rozmístěny 3 **sběrné dvory** (v největších obcích: M. Budějovice, Jemnice, Želetava). Firma A. S. A. v Jemnici odmítla poskytnout údaje o sběrném dvoře. Údaj o roční kapacitě sběrných dvorů je zavádějící, protože odpady sběrnými dvory pouze "protékají" a celkové množství odpadů závisí spíše na obratu než na velikosti sběrného dvora. V současnosti lze konstatovat, že kapacita sběrných dvorů je pro potřeby spádového území dostatečná.

Sběrná místa odpadů se nacházejí ve všech obcích správního obvodu. V menších obcích existuje pouze jedno stanoviště kontejnerů, ve větších obcích je stanovišť více s ohledem na prostorovou obslužnost. S klasickými sběrnými místy, tedy vyčleněnými prostory (např. oplocenými), na které mohou občané ukládat odpady, je to problematické. Obce si oficiálním zřízením takových míst přidělávají pouze starosti a problémy. Situace se někdy řeší tak, že obec má (většinou neoficiálně) vyhrazené místo, na shromažďování odpadů, které nelze dát do kontejnerů. Tyto odpady jsou odváženy svozovými firmami operativně, jednou za čas, dle potřeby. Druhou variantou, ke které se obce uchylují, je, že jednou za čas objednají kontejner na konkrétní odpad a v obci vyhlásí, že určitý týden je možné do něj ukládat odpad.

Výkupny odpadů jsou soustředěny v Jemnici a M. Budějovicích, což se může jevit jako nedostatečné vzhledem k větší dojezdové vzdálenosti z periferních částí území. Hustší síť výkupen by byla ale neopodstatněná, resp. další výkupny by neměly dostatečný trh pro své působení. Stávající výkupny mají

spádové území i za hranice našeho ORP. U výkupu se nejedná pouze o čistý výkup materiálů (např. železa), ale některé se soustřeďují i na likvidaci autovraků.

Třídící linky

Tab. 86 Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	ESKO-T s.r.o.	Hrotovická 177	Třebíč	590266	6 000	Papír-2658, Plasty-1660, Sklo-1119
2.	A. S. A. EKO Znojmo, s.r.o.	Dobšická 10a	Znojmo	593711		

Na území SO ORP Moravské Budějovice se nenachází žádné třídící linky. Odpad z území je svážen do Třebíče nebo Znojma. Třídící linka v Třebíči náleží k ESKO-T. Jedná se tedy o svazkovou třídící linku. V území dochází tedy pouze ke sběru separovaného odpadu a jeho následnému odvozu do Třebíče (Znojma).

Třídící linky nejsou koncovým zařízením v tom smyslu, že se z nich odpad odváží do dalších zařízení - veškeré separované komodity se odvázejí na zpracování druhotných surovin. Nevytříděný materiál je odvážen do ZEVO SAKO Brno, a.s. Nicméně pro účely této analýzy jsou uvedené třídící linky považovány za koncová zařízení, protože je do nich odvážen separovaný sběr s celého území.

Zařízení pro nakládání s BRO

Tab. 87 Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP

(Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka), <http://bioodpady.ecomanag.cz/kraj-vysocina/>)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	TSMB s.r.o.	Dopravní 1334	Mor. Budějovice	591181	200	200	
2.	Správa majetku města s.r.o.	Budějovická 952	Jemnice	590789	4 000	2000-3 000	
3.	obec Litoňov	155	Litoňov	550507			komunitní kompostárna
4.	obec Nové Syrovice	2	Nové Syrovice	591254	150		komunitní kompostárna
5.	městys Želetava	nám. Míru 1	Želetava	591998	150		komunitní kompostárna
6.	obec Jakubov	155	Jakubov	590746	550		komunitní kompostárna

Tab. 88 Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP

(Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka), <http://bioodpady.ecomanag.cz/kraj-vysocina/>)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel	Komentář
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	ESKO-T s.r.o.		Petrůvky	591378	700	360	Svazek obcí	kompostárna
2.	A. S. A. Dačice s.r.o.		Borek	546127			S	kompostárna

Tab. 89 Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP)

(Zdroj: Vlastní šetření, ČSÚ (Základní územní jednotka))

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Komentář
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	
1.	TSMB s.r.o.	Dopravní 1334	Mor. Budějovice	591181	kompostárna
2.	Správa majetku města s.r.o.	Budějovická 952	Jemnice	590789	kompostárna

Na území ORP jsou k dispozici dvě zařízení pro nakládání s BRKO, v M. Budějovicích a Jemnici. Jejich kapacity jsou dostatečně využívány. Produkty kompostáren (kompost) se dále prodává nebo jinak zhodnocuje. Vždy záleží na složení konkrétní dávky. Podle rozboru humusu a jeho chemického a materiálového složení, které určuje jeho kvalitu, se rozhoduje, jaký bude jeho další osud, resp. za kolik a jak se prodá a využije.

Kompostárny provozují i menší obce, zpravidla v bývalých objektech zemědělských družstev, případně na vhodných obecních pozemcích. Komunitní kompostárny nemají statut "zařízení". Jejich činností nevzniká odpad. Obce si produkty kompostáren zpracovávají samy. Komunitními kompostárnami sice obce šetří náklady na svoz BRO, ale na druhou stranu jim náklady vznikají - většinou musejí zakoupit a provozovat nějaké zařízení, popř. dopravní prostředek, který jim kompostování umožní. Kompostárny v Jakobově, Želetavě a Nových Syrovicích fungují teprve od roku 2014 (konkrétně v Nových Syrovicích od června 2014).

Součástí skládek Borek a Petrůvky je i kompostárna, kde dochází k nakládání s BRKO.

Obce, které nemají zařízení pro BRKO, v drtivé většině případů neřeší nakládání s tímto odpadem. Odpad si likvidují buď občané sami (domácí komposty), nebo ve spolupráci s místními zemědělskými družstvy, u kterých je ukládají a družstva odpad využívají v rámci svých provozů. Menší procento obcí objednává (sezóně) kontejnerové nádoby, které umístí v obci na nějaký čas a následně je odváží.

Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

Tab. 90 Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) mimo území ORP
(Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka))

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	RUMPOLD s.r.o.	Humpolecká 5	Jihlava	586846	1 500	1 400	NO	
2.	Envir, s.r.o.	Pod Kaplí 179	Brtnice	572209	400	200	NO	pondělí-čtvrtek
3.	SAKO Brno a.s.	Jedovnická 2	Brno	582786	248 000	238000	KO	ZEVO
4.	Nemocnice Znojmo, p.o.	MUDr. Jana Jánského 11	Znojmo	593711	780	750	NO	spalovna zdravotnického materiálu

Tab. 91 Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP)

(Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka))

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	
1.	SAKO Brno a.s.	Jedovnická 2	Brno	582786	Lesonice
3.	Nemocnice Znojmo, p. o.	MUDr. Jana Jánského 11	Znojmo	593711	Zdravotnická zařízení

Na území SO ORP se nenachází žádná spalovna nebo zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO). Nejbližší spalovny a ZEVO jsou v Brtnici, Jihlavě, Znojmě a Brně.

V současné době síť nejbližších spaloven a ZEVO musí projít přehodnocením kapacit zařízení, musí být posouzeny případné technické inovace, nebo částečné či celkové rekonstrukce, případně musí být rozhodnuto v souvislosti s POH s výstavbou ZEVO nových.

SKO se odváží do ZEVO pouze z Lesonic (firma AVE CZ). Do ZEVO v Brně se také odvázejí nevytříděné zbytky ze separovaného odpadu z třídící linky v Třebíči. Do Znojma se odváží nebezpečný odpad - materiál ze zdravotnických zařízení.

Vzhledem k tomu, že za 11 let by teoreticky mělo být ukončeno veškeré skládkování SKO, bude v nejbližších letech nutné řešit vznik nové (doplnění stávající) sítě ZEVO. V tomto ohledu je v Kraji Vysočina realizován ISNO (Integrovaný systém nakládání s odpady), který by měl situaci řešit systematicky pro celou Vysočinu. Bohužel se zdá, že projekt je na určitém rozcestí - jednou obce dostávají informace, že vznikne jedno velké ZEVO v Jihlavě, měsíc na to je zveřejněna informace, že vznikne několik menších spaloven a ZEVO rovnoměrně v celém kraji. Ať se ISNO v Kraji Vysočina vydá jakoukoli cestou, vždy tu bude skutečnost, že odpadové hospodářství je a bude stát v centru pozornosti rozličných subjektů a lobby, které se budou o možnost participovat na OH v kraji velmi intenzivně zajímat. Je tak vždy na obcích ORP zúčastněných v DSO, aby výsledné snahy těchto zájmových

skupin a lobby byly vzájemným a koordinovaným postupem eliminovány do takové míry, aby společné zájmy obcí z jednotlivých DSO nebyly negativně dotčeny. Výsledná podoba ISNO v Kraji Vysočina bude vždy výsledkem kompromisním a bude záležet na mnoha faktorech, se kterými jednotlivé svazky budou do jednání vstupovat.

Skládky odpadů a další zařízení pro nakládání s odpady

Tab. 92 Skládky odpadů provozované na území OR

(Zdroj: Vlastní šetření, ČSÚ (Základní územní jednotka)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP		Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel
		Obec	ZÚJ			
1.	Skládka TKO Jackov	Jackov	591181	OO	uzavřená-rekultivovaná	TSMB s.r.o.
2.	Město Mor. Budějovice	Dolní Lažany	587664	OO	uzavřená-rekultivovaná	O

Tab. 93 Nejblíže skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP (Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Provozovatel	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	ESKO-T s.r.o.	Petrůvky	Petrůvky	591378	OO, S-OO	DSO	návoz 35 000 t/rok
2.	A. S. A. Dačice	Borek u Dačic	Borek u Dačic	544272	S-OO	S	návoz 20 000 t/rok
3.	A. S. A. ES Únanov, s.r.o.	Únanov 385	Únanov	595021	S-NO	S	

Tab. 94 Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP; (Zdroj: Vlastní šetření, ČSÚ (Základní územní jednotka)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	
1.	ESKO-T s.r.o.	Petrůvky	Petrůvky	591378	Babice, Blatnice, Bohušice, Cidlina, Častohostice, Dědice, Dešov, Dolní Lažany, Domamil, Hornice, Jakubov, Kojatice, Komárovice, Láz, Lesná, Lukov, Martínkov, Meziříčko, Moravské Budějovice, Nipšov, Nové Syrovce, Rácovice, Třebelovice, Vícenice, Zvěrkovice, Želetava

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	
2.	A. S. A. Dačice	Borek u Dačic	Borek u Dačic	544272	Bačkovice, Budkov, Chotěbudice, Jemnice, Jiratice, Kdousov, Kostníky, Lhotice, Lomy, Lovčovice, Menhartice, Mladoňovice, Oponěšice, Pálovice, Police, Radkovice u Budče, Radotice, Slavíkovice
3.	SAKO Brno a.s.	Jedovnická 2	Brno	582786	Lesonice

Tab. 95 Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP
(Zdroj: Vlastní šetření, ČSÚ (Základní územní jednotka))

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	MikroChem LKT spol. s r.o.	Topolová 816	Jemnice	590798	fyzikálně-chemické metody, sanace, biodegradační technologie	S
2.	Služby u vodojemu s.r.o.	Zvěrkovice 89	Zvěrkovice	591980	sběr a demontáž autovraků	S
3.	Ferrum s.r.o.	Chelčického 260	M. Budějovice	591181	sběr a demontáž autovraků	S

V současné době není v našem SO ORP žádná aktivně provozovaná skládka odpadů. Již rekultivované skládky v katastrálním území obcí Jackov a Dolní Lažany, plně nahradily skládky v sousedních ORP. Vzhledem k tomu, že v dohledné době má být ukončeno skládkování SKO, je velice nepravděpodobné, že by v našem území (nebo nejbližším okolí) bylo uvažováno o realizaci nové skládky. Stávající skládky ESKO-T v obci Petrůvky, zařízení A. S. A. CZ. V obci Borek u Dačic i Únanov v bývalém okrese Znojmo (JM kraj) jsou v relativně přijatelné dojezdové vzdálenosti. Většina obcí odváží odpad na svazkovou skládku ESKO-T v Petrůvkách u Třebíče.. Obce z Jemnicka, pak především využívají skládku A. S. A. Dačice, s.r.o. v obci Borek u Dačic. Jediná obec v ORP(Lesonice) přijala nabídku svozové společnosti AVE. CZ a odváží odpady do ZEVO SAKO Brno, a.s.

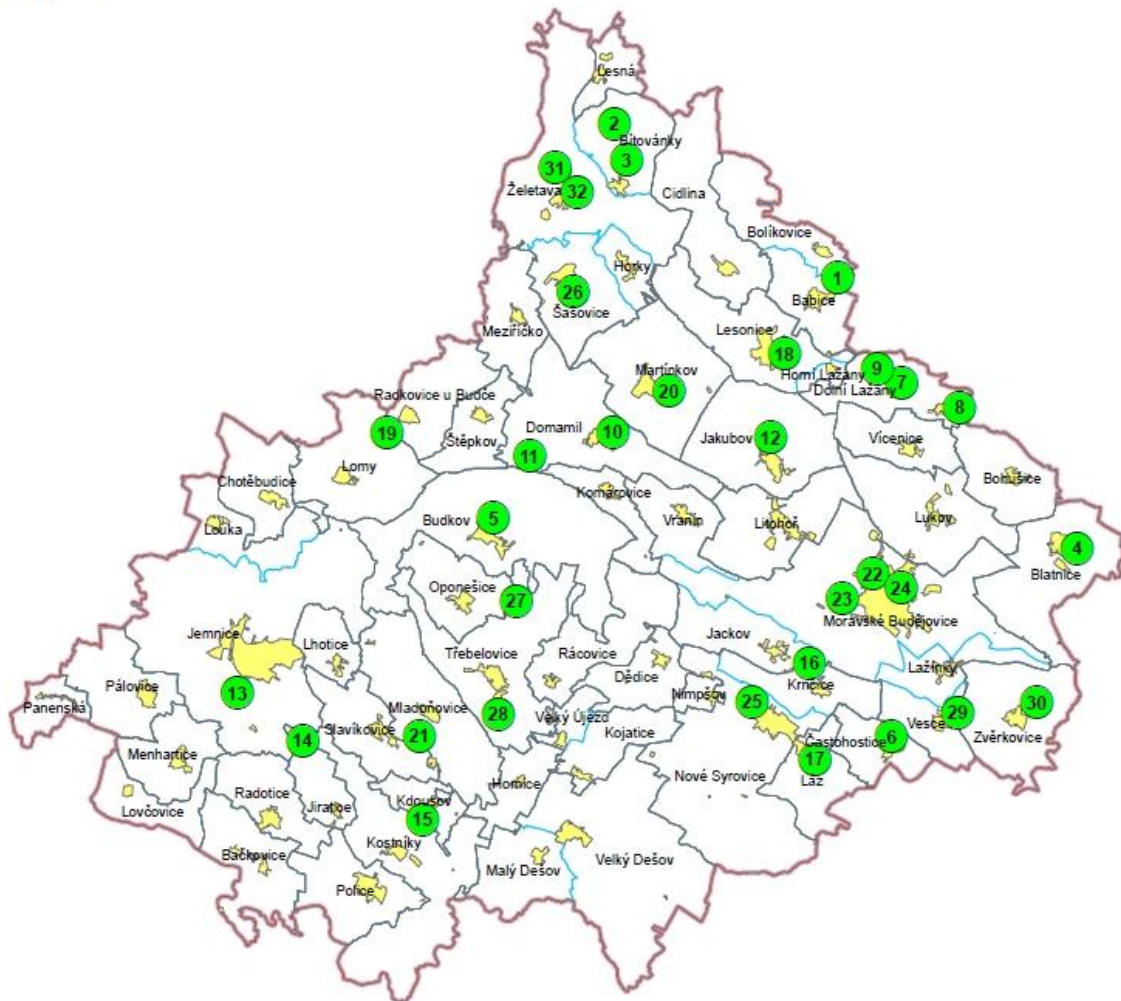
Cíle POH (snížit podíl skládkování, využívat odpady jako náhradu primárních zdrojů, vytvořit integrovaný systém nakládání s odpady) by měl řešit projekt ISNO v Kraji Vysočina, který je v současné době realizován. Jak již bylo uvedeno, konkrétní cíle projektu jsou zatím nejasné a o finální podobě strategie pro nakládání s odpady na Vysočině nebude v nejbližší době asi rozhodnuto.

Nejvýznamnějším zařízením pro nakládání s autovraky je společnost Ferrum v Moravských Budějovicích. Území působnosti této společnosti přesahuje hranice SO ORP.

Obr. 38 Mapa starých ekologických zátěží a kontaminovaných ploch (Zdroj: MŽP, oddělení sanace, environmentálních rizik a ekologických škod a jsou aktuální k 4. 3. 2014.)

Černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

- staré zátěže a kontaminované plochy
- sídla
- obce
- hranice katastrálního území
- hranice ORP

Tab. 96 Soupis starých ekologických zátěží a kontaminovaných ploch
(Zdroj: MŽP, oddělení sanace, environmentálních rizik a ekologických škod a jsou aktuální k 4.3.2014)

ID	nazob	nazku	popis
1	Babice u Lesonic	Babice u Lesonic	Dukla
2	Želetava	Bitovánky	Bitovánky - černá skládka 1
3	Želetava	Bitovánky	Bitovánky - neřízená skládka
4	Blatnice	Blatnice	Smržů kopec
5	Budkov	Budkov	Žilbka
6	Častohostice	Častohostice	skládka Častohostice
7	Dolní Lažany	Dolní Lažany	Brodky
8	Dolní Lažany	Dolní Lažany	Dolní Lažany - Hnojště
9	Dolní Lažany	Dolní Lažany	Dolní Lažany - V Brdech lom
10	Domamil	Domamil	Rolnická společnost Lesonice a.s. - stř. Domamil
11	Domamil	Domamil	Žilbky
12	Jakubov u Moravských Budějovic	Jakubov u Moravských Budějovic	Zmoly
13	Jemnice	Jemnice	U Černého mostu
14	Jiratice	Jiratice	Strachovce
15	Kdousov	Kdousov	Lom
16	Nové Syrovice	Krnčice	Krnčice
17	Láz	Láz u Nových Syrovic	skládka Nove Syrovice Laz
18	Lesonice	Lesonice	Rolnická společnost Lesonice a.s. - stř. Lesonice
19	Lomy u Jemnice	Lomy u Jemnice	Vičice
20	Martínkov	Martínkov	Na kopečkách
21	Mladoňovice na Moravě	Mladoňovice na Moravě	Cihelna
22	Moravské Budějovice	Moravské Budějovice	Benzina s.r.o. ČSPHM Mor.Budějovice
23	Moravské Budějovice	Moravské Budějovice	Moravské Budějovice - areál bývalé STS
24	Moravské Budějovice	Moravské Budějovice	TRADO s.r.o. Mor.Budějovice
25	Nové Syrovice	Nové Syrovice	skládka Nove Syrovice
26	Želetava	Šašovice	Šašovice - neřízená skládka
27	Třebelovice	Třebelovice	Rokle
28	Třebelovice	Třebelovice	skládka Třebelovice Dol.Dubi
29	Moravské Budějovice	Vesce u Moravských Budějovic	Vesce - obalovna
30	Zvěrkovice	Zvěrkovice u Moravských Budějovic	skládka Zverkovice
31	Želetava	Želetava	ČEPRO a.s. - ČS PHM Želetava
32	Želetava	Želetava	Skuhrák

Situace s černými skládkami je v posledních letech sice tzv. stabilizovaná, vzhledem k počtu nově vzniklých ČS se snad i zlepšila, když se s nově vzniklými ČS nesetkáváme tak často, jako např. před 10 ti lety. Nicméně v katastru téměř každé obce se najde menší či větší černá skládka. Tyto skládky se nijak neevoluují a obce je (mnohdy až na upozornění OŽP v ORP) odstraňují z vlastních rozpočtů. Malé obce vynakládají na odstranění černých skládek finanční prostředky v řádu několika tisíců až desetitisíců ročně, u M. Budějovic se částky mohou vyšplhat až do řádu statisíců (M. Budějovice jsou průjezdním městem na trase Jihlava – Vranovská přehrada, tradiční rekreační oblast pro velkou část obyvatel Jihlavska, černé skládky se objevují sezónně a vznikají zpravidla při návratech z víkendových pobytů na chatách, kdy část rekreatantů ukládá pytle s odpadem u stanovišť kontejnerů v M. Budějovicích, část rekreatantů bohužel odhazuje pytle s odpady kolem silnic u M. Budějovic). Zjistit původce takového konání avšak velmi obtížné. TSMB, s.r.o. ve městě ORP musí likvidovat tento nežádoucí KO dle nařízení města (na vlastní náklady), což tuto společnost do jisté míry omezuje v provozování vlastních činností.

Podle MŽP je k 4. 3. 2014 na našem území 32 lokalit s kontaminovanými plochami nebo starými ekologickými zátěžemi. Jak ukazuje Obr. 38, ekologicky problematické lokality se nacházejí především v centrální, severní a východní části správního obvodu. Žádné staré ekologické zátěže nejsou evidovány při jižním a jihozápadním okraji území.

Celková produkce odpadů za období 2008 – 2012

Tab. 97a Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	32 798,19	42 386,80	17 478,24	25 817,56	23 951,29	20 689,42
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	4 058,28	3 183,73	2 086,07	2 299,37	2 715,12	2 279,23
Celková produkce (OO a NO)	36 573,34	45 570,53	19 564,31	28 116,93	26 666,41	22 968,65

Ve sledovaném období došlo ke změně metodiky výpočtu základních ukazatelů odpadového hospodářství. Od roku 2009 jsou do celkové produkce odpadů započítávány i tzv. podlimitní původci odpadů. Tedy takoví, jejichž vyprodukované množství odpadů nepřekročil limitní ohlašovací hranici. Jeví se tedy jako vhodné v dílčích analýzách uvažovat pouze období 2009 - 2012.

Ačkoli by mělo mezi roky 2008 a 2009 dojít k nárůstu celkové produkce odpadů (vlivem změny metodiky), je v roce 2009 zaznamenáno nejnižší vyprodukované množství. Vysoká produkce ostatních odpadů v roce 2008 je způsobena velkým množstvím Stavebních a demoličních odpadů - viz další tabulka. Celková produkce odpadů má za poslední čtyři roky sledovaného období klesající trend. Vývoj je v souladu s POH, v dlouhodobém horizontu se daří snižovat celkové množství odpadů. Od roku 2010 se roční produkce odpadů každoročně snižuje a je o 37,2% nižší než v roce 2000 (viz Příloha č. 1).

Produkce nebezpečných odpadů má také v dlouhodobém pohledu klesající trend, nicméně v letech 2010 a 2011 docházelo růstu produkce. Nárůst může být způsoben zvyšující se společenskou odpovědností obyvatel, kdy na sběrných místech končí odpady, které dříve končily na čemých skládkách. I zde je vývoj v souladu s POH, kdy je produkce nebezpečných odpadů o 43,8% nižší než v roce 2000.

Ukazatele měrné produkce, tedy produkce přepočítané na obyvatele přesně korespondují s hodnotami produkce (OO i NO) v absolutních číslech. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem měrné produkce odpadů (2856,8 kg/obyv.) je naše území hluboko pod touto hodnotou.

Nebezpečný odpad tvoří přibližně 10% všech odpadů, což je téměř 2x více v porovnání s republikovým průměrem, kde má nebezpečný odpad podíl cca 5 až 6 % (zdroj: Plán odpadového hospodářství ČR). Měrná produkce NO je o 68% nižší ve srovnání s rokem 2000 a dlouhodobý trend snižování je v souladu s POH.

Tab. 97b Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Moravské Budějovice	23 732	341,80	14,40	10 463,54	440,90	10 805,34	455,31
Kraj Vysočina	511 207	7 196,36	14,08	253 016,89	494,94	260 213,24	509,02

Komentář:

V tabulce 97b je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 47,04 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 15 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 52,96 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právními osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Kraj Vysočina vykazuje ORP vyšší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukované v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 2,26 kg vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 87,5 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukované obcemi.

Tab. 98 Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařizeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	826,44	591,62	867,14	307,25	173,22
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	13,95	3,14	0,00	0,00	154,33

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	2,04	0,00	0,00	0,00	0,18
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,02	0,06	0,23	0,00	5,96
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,30	0,20	0,11	0,11	2,10
07	Odpady z organických chemických procesů	1,97	2,04	1,30	0,25	2,59
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	64,81	81,67	108,51	90,92	38,79
09	Odpady z fotografického průmyslu	1,36	1,09	0,95	0,71	0,37
10	Odpady z tepelných procesů	231,42	209,50	181,12	176,61	175,13
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	1 345,03	765,59	933,09	1 097,39	950,10
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	759,96	499,94	643,74	892,39	1 047,39
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	49,67	51,67	80,23	58,85	66,21
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	6,00	3,75	6,20	8,95	11,38
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	1 095,55	1 259,95	1 186,66	1 054,45	1 058,88
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	2 461,00	1 556,23	1 459,15	2 144,60	1 669,00
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	26 225,96	4 493,30	11 084,31	9 207,95	5 110,90

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisí se zdravotní péčí)	42,10	34,57	30,11	25,32	26,29
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	680,66	702,63	684,91	299,91	309,09
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	11 762,30	9 307,35	10 849,17	11 300,77	12 166,74
Celková produkce odpadů [t]		45 570,53	19 564,31	28 116,93	26 666,41	22 968,65

Poznámka: Číslo skupiny odpadu 50 – odpady vzniklé z elektroodpadů, v Tab. 98 není uvedeno z důvodu nulových hodnot v celém sledovaném období.

Skupiny odpadů s největším vyprodukovaným množstvím relativně dobře odpovídají skladbě aktivit (firem, podniků, soukromých podnikatelů), které se v SO ORP odehrávají nebo odehrávaly. Největší množství odpadů spadá do těchto skupin:

1. Komunální odpady - mají jednoznačně největší podíl na celkové produkci, na které se v současnosti podílejí nadpoloviční většinou. Bohužel nelichotivý je trend, kdy se v posledních čtyřech letech každoročně zvyšuje jejich objem. Důvodem je pravděpodobně stále rostoucí spotřební chování obyvatel.

2. Stavební a demoliční odpady - produkce je závislá na objemu roční stavební činnosti v ORP a nelze v ní vysledovat žádný trend. Množství narůstá zejména s velkými stavbami typu silničních obchvatů, budováním kanalizací (viz vysoké hodnoty v roce 2008), likvidací staré zástavby obcí a měst. Výrazně narostl počet rekonstrukcí domů - výměny oken, zateplení, výměna staré střešní krytiny, kdy modernizace a rekonstrukce probíhají prakticky ve všech obcích ORP. Vlivem relativně důsledného třídění takto vzniklých odpadů nevznikají problémy s černými skládkami. Materiálové využití je v této oblasti maximální - tříděné bílé tabulové sklo, dřevěné rámy oken a zárubně, kování, vlivem nových pracovních postupů vznikají relativně malé objemy (při renovacích a rekonstrukcích RD nebo bytových domů) stavebních sutí.

3. Odpady v tomto katalogu jinak neurčené

4. **Odpadní obaly**, absorpční čnidla, **čistící** tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené - jejich produkce závisí na množství práce lokálních firem, které se dotčenými činnostmi zabývají (zejména kovovýroba - oleje a chladící emulze po vrtání a frézování, čistící textilie, které se při této práci užívají, tzv. "pucvlny", apod.). Hodnoty nemají výrazně rostoucí ani klesající tendence a celé sledované období se pohybují mírně na 1 000 t.

5. **Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy kovů a plastů** - Odpady pocházejí od výrobců, kteří mají v regionu dlouholetou tradici (firmy jsou blíže specifikovány v kapitole věnované zaměstnanosti a struktuře ekonomiky). S vlastním rozvojem těchto firem v posledních letech souvisí i nárůst produkce jejich odpadů.

Tab. 99a Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); [http:// isoh.cenia.cz/groupisoh/](http://isoh.cenia.cz/groupisoh/))

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	45 570,53	19 564,31	28 116,93	26 666,41	22 968,65
Celková produkce KO	12 836,61	10 552,55	12 024,11	12 335,40	13 209,02
Celková produkce SKO	5 343,43	5 107,91	4 992,72	4 499,17	5 527,52

Pozn.: Podrobnosti v Příloze č. 3

V tabulce 99a je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 65,31 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 89,1 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 34,69 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právními osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 6,08 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 2,79 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci. Plnění cílů POH tak není uspokojivé.

Celková produkce KO na za období 2008-2012

Tabulka s podrobným rozpisem produkce KO je uvedena v Příloze č. 2

Celková produkce komunálních odpadů má nevyrovnanou tendenci (v roce 2012 zaznamenáváme mírný nárůst proti průměru předchozích let). Nejméně bylo vyprodukováno KO v roce 2009. Od té doby produkce komunálního odpadu mírně narůstá. BRKO se na celkové produkci KO podílejí přibližně dvěma třetinami. Množství BRKO bylo ve sledované období relativně vyrovnané, až v roce 2012 došlo k nárůstu zhruba o čtvrtinu.

Dále je uvedeno pět nejpočetnějších skupin odpadů:

1. Směsný komunální odpad - Produkce SKO každoročně klesala v průměru o 5%. Výjimkou byl poslední sledovaný rok, kdy došlo k nárůstu o více jak 20% oproti roku předchozímu.

2. Kovy - Jsou druhou největší skupinou z komunálních odpadů. V jejich vývoji nelze vysledovat žádný trend. Relativně vysoké množství kovů souvisí s finanční stránkou věci - většina kovů končí ve výkupnách (např. firma Ferrum). Prodávat kovy do výkupen se jednoduše vyplatí a lidé jsou motivováni, odevzdávat co největší množství.

3. BRKO - Produkce BRKO rostla každým rokem sledovaného období. V posledním roce (2012) došlo k výraznému nárůstu odpadů (meziročně o 136%). Nárůst souvisí s rozvojem možností zpracování BRKO - kompostárny v Moravských Budějovicích a Jemnici (dotační tituly na vybavení zařízení kompostáren apod.). V dalších letech (2013 a 2014) dochází v území k dalšímu rozvoji kompostáren, viz Tab. 87.

4. Papír a lepenka (BRKO) - Dlouhodobě klesá produkce odpadů z papíru a lepenky. V posledních letech v řádu jednotek procent ročně. Důvod je popsán níže.

5. Objemný odpad (BRKO) - V roce 2009 došlo k nárůstu množství objemného odpadu, jinak od tohoto roku množství odpadu klesá v průměru o 9 procent.

V posledních letech výrazněji roste množství vyřazených elektronických zařízení, což souvisí postupnou modernizací elektroniky v domácnostech a nákupem modernější (často ekologičtější a provozně úspornější) techniky. U obalových materiálů klesá produkce papírových a kovových obalů na úkor plastových, u kterých je zaznamenán v roce 2012 nárůst o 60%. Množství skleněných obalů má relativně vyrovnanou bilanci (dlouhodobě je zaznamenán mírný růst). Snižování produkce papírových obalů není dáno tím, že by ve spotřebitelském cyklu bylo méně papírových obalů. Důvodem je fakt, že v roce 2008 a 2009 nefungovaly výkupny papíru. Na papír se v té době muselo ještě doplácet, a tudíž se větší množství papíru dostávalo do odpadů. Po roce 2009 se opět vyplácí papír vykupovat a lidé jsou motivováni nosit papír do výkupen. Papír je pak veden jako druhotná surovina a ne jako odpad. K uvedenému také přispívají školy, které sami organizují sběr papíru (v rámci ekologického vzdělávání) a ten následně prodávají do výkupen.

Celková produkce odpadů - KO a SKO

Podrobnosti jsou uvedeny v Příloze č. 3

Ačkoli se celková produkce odpadů ve SO ORP v posledních letech snižuje, celková produkce komunálního odpadu má za poslední tři roky mírně rostoucí trend. Objem SKO (tedy nevytříditelných složek) v posledních pěti letech klesal, výjimkou byl poslední rok 2012, kdy došlo k nárůstu o více než 20%.

Pokud nebereme v potaz rok 2008 (vysoký podíl stavebních odpadů), tvoří KO v průměru přesnou polovinu z celkové produkce odpadů. Podíl SKO na KO má (až na výkyvy) relativně vyrovnaný trend, když se pohybuje okolo 42%.

Tendence vývoje komunálního odpadu není v souladu s POH, jelikož v posledních čtyřech letech dochází ke zvyšování měrné produkce KO. U směsného komunálního odpadu se dařilo měrnou produkcí snižovat téměř celé sledované období. Výjimkou je rok 2012, kdy došlo k nárůstu o 22%.

Celorepublikové srovnání: v průměru za celou ČR dochází k poklesu produkce SKO i KO. Oproti tomu v našem území produkce mírně roste. Měrná produkce KO je vyšší než republikový průměr (493,7 kg/obyv.), zatímco měrná produkce SKO je nižší než republikový průměr (279,1 kg/obyv.). Může to vypovídat o vyšším podílu vyříděných odpadů v SO ORP ve srovnání s ČR (jeden z požadavků POH).

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nespĺnily apod. Co se týká výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů, apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě, apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společnosti EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vyříděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých dru-

hů vyříděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tab. 99b Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>, EKO-KOM, a.s.)

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CE-NIA	MŽP, CE-NIA	MŽP, CE-NIA	MŽP, CE-NIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Moravské Budějovice	23 732	8 627,15	363,52	4 923,43	207,46	186,83
Kraj Vysočina	511 207	192 521,82	376,60	108 570,64	212,38	211,38

Komentář:

V tabulce 99b je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 65,31 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 89,1 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 34,69 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 6,08 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 2,79 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Separovaný sběr odpadů

Tab. 100a Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů) na území ORP za období 2008-2012 (Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP))

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	1 993,67	1 850,22	1 798,17	1 665,74	1 570,46
Sklo	150107, 200102	233,80	246,56	225,53	281,15	253,18
Plast	150102, 200139	218,56	192,46	192,51	171,82	275,60
Nápojové kartony	150105	3,18	30,69	38,04	2,29	2,55
Celkem separovaný sběr		2 449,22	2 319,92	2 254,25	2 121,01	2 101,79

Pozn.: Další podrobnosti v Příloze č. 4

V dlouhodobém průměru dochází ke snižování celkového množství vytríděných odpadů. Důvodem je klesající množství papíru (jednoznačně největší podíl na separovaných odpadech) evidovaného jako odpad. Jak již bylo popsáno dříve, objem, resp. množství papíru v oběhu se nesnižuje. Zvyšuje se pouze množství papíru, které se dostává do výkopen, kde je veden jako sekundární surovina. Snižování objemu separovaného papíru je tedy zavádějící a lze očekávat, že i zde je prakticky naplňován POH a fakticky se podíl papíru, který nekončí v popelnicích (SKO) zvyšuje. U ostatních separovaných odpadů se jejich množství v dlouhodobějším pohledu zvyšuje (i když s meziročními výkyvy).

Uvedeným trendům odpovídají i ukazatele měrné produkce separovaných odpadů, kdy klesající produkce u papíru je opět zavádějící. Podrobně viz Příloha č. 4.

Tab. 100b Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012 (Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP))

Územní jednotka	ORP Moravské Budejovice	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	23 732	258,81	10,91	25,18
Plast	(150102, 200139)		208,68	8,79	7,48
Sklo	(150107, 200102)		241,33	10,17	12,54
Nápojové kartony	(150105)		0,45	0,02	0,23
Kovy	(200140, 150104)		1 709,06	72,01	26,14

Komentář:

V tabulce 100b je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukované ho v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 16,48 %, produkce skla tvoří 95,31 %, produkce plastů tvoří 75,72 % a produkce nápojových kartonů tvoří 17,65 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytrídě-

ných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady od právnických osob a podnikatelských subjektů (zejména obalové odpady).

Měrná produkce plastů v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za ORP vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší u papíru, skla, plastů, nápojových kartonů a vyšší u kovů. Průměrné hodnoty měrné produkce vyříděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56 skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry v souladu s POH.

Tab. 100c Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012 (Zdroj: EKO-KOM, a.s.)

Územní jednotka	ORP Moravské Budějovice	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	23 732	11,29	17,00
Plast	(150102, 200139)		8,80	11,55
Sklo	(150107, 200102)		10,58	12,45
Nápojové kartony	(150105)		0,31	0,37
Kovy	(200140, 150104)		15,51	26,07

Komentář:

V tabulce 100c je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vyříděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vyříděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u papíru, skla, plastů, nápojových kartonů a kovů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vyříděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni, je v souladu s POH.

Tab. 100d Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

(Zdroj: EKO-KOM, a.s).

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Kraj Vysočina	16,55	12,45	12,33	0,41	22,72	64,46
(0 až 500 obyv. včetně)	8,29	13,35	13,86	0,44	6,03	41,96
(501 až 1000 obyv. včetně)	11,21	13,31	12,63	0,47	9,42	47,03
(1001 až 4000 obyv. včetně)	15,19	13,62	13,85	0,51	15,32	58,49
(4001 až 10000 obyv. včetně)	16,54	13,61	10,77	0,30	29,08	70,31
(10001 až 20000 obyv. včetně)	22,46	10,68	12,68	0,52	66,39	112,73
(20001 až 50000 obyv. včetně)	22,51	12,17	11,57	0,28	33,17	79,70
(50001 až 100000 obyv. včetně)	26,72	8,09	9,88	0,37	15,90	60,95
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Komentář:

Z hlediska velikostních skupin obcí v Kraji Vysočina produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel. Nejvíce odpadu vytrídí občané v obcích od 10001 do 20000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídají v ORP žádná města/obce. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 139 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť v ORP je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji nižší, přičemž hustota sběrné sítě v Kraji Vysočina je 105 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Chotěboř, ORP Bystřice nad Pernštejnem) vykazuje ORP Moravské Budějovice vyšší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je podprůměrná.

Produkce biologicky rozložitelného odpadu

Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tab. 101 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012 (Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
200201	Biologicky rozložitelný odpad	132,01	516,60	742,72	566,25	1337,24

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	185,82	195,87	205,61	200,77	202,09
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	1,09	18,77	66,36	178,56	167,26
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	0,00	3,07	0,00	0,00	146,13
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	12,33	10,40	13,12	9,44	19,44

Podrobně viz Příloha č. 5

1. BRO - Produkce odpadů roste celé sledované období. Výraznější nárůst v roce 2012 souvisí s rozšiřováním kompostáren v Mor. Budějovicích a Jemnici.

2. Kaly z čištění komunálních odpadních vod - produkce má dlouhodobě mírně rostoucí trend. Odpovídá zvyšující se produkci odpadních vod, resp. rostoucímu počtu obcí a obyvatel připojených na ČOV. Část zemí leží v povodí řeky Dyje, která je zdrojem pitné vody a je žádoucí nadále zvyšovat počet obcí připojených na ČOV.

3. Dřevo neuvedené pod číslem 200137

4. Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci - nelze jednoznačně identifikovat zdroj nárůstu v roce 2012. Pravděpodobně se může jednat o produkci z nějaké firmy zpracující papír. Možná je také souvislost s kompostárnou v Jemnici, kde se do BRO přidává rozdrčený papír.

5. Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování - jedná se o nespotřebované potraviny (ovoce, zelenina, chleba a další prošlé potraviny), které se musejí likvidovat (nemohou vstupovat např. do kompostáren). Původci těchto odpadů jsou firmy s výrobou, případně prodejem potravin (obchodní řetězce, výroby lahůdek apod.). Ve vývoji hodnot nelze vysledovat žádný trend. S rozvojem společnosti se ovšem rozrůstá BRO co do druhů, i zde bude zapotřebí rychle reagovat na nejruznější trendy a nové technologie, které umožní efektivní a kvalitní využití.

Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO

Tab. 102a Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	9 537,40	9 236,54	9 591,41	7 928,44	9 587,28
z toho celková produkce BRKO	7 619,81	7 561,20	7 684,58	7 025,65	8 773,31

Podrobně viz Příloha č. 6

V tabulce 102a (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se o katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu bylo provedeno podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uvedeno v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce 102a primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Celková produkce BRO má za sledované období vyrovnaný trend. Vyprodukované množství se pohybuje pod hranicí 9 600 t/rok. Výjimkou byl rok 2011, kdy jsou vykazované hodnoty podstatně nižší. Při podrobnějším rozboru produkce jednotlivých druhů odpadů (viz Příloha č. 5), lze vysledovat výraznější pokles v roce 2011 u kalů z praní a čištění (020201) o více jak 500 t a u směsného komunálního odpadu (200301), také o cca 500 t. Meziroční rozdíly budou pravděpodobně způsobeny nejednotnou evidencí jednotlivých druhů odpadů. Množství BRKO má rostoucí tendenci a jeho podíl na BRO se zvýšil za sledované období o 10%, kdy v roce 2012 tvoří více jak 90% BRO.

Měrné produkce odpovídají absolutním číslům. BRO i BRKO by statisticky měly výraznější rostoucí tendenci než roku 2011.

Zvyšující se množství BRKO je v souladu s POH - větší množství samostatně sbíraného biologického odpadu předpokládá jeho nižší podíl v SKO. S rozvojem kompostáren v M. Budějovicích a Jemnici (2011, resp. 2012) a komunitních kompostáren v dalších obcích, se dá předpokládat, že se poroste produkce BRO i BRKO. Čímž bude klesat množství materiálu ke skládkování, tedy v souladu s plněním POH.

Tab. 102b Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012
(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Moravské Budějovice	23 732	6 105,76	257,28	498,76	21,02
Kraj Vysočina	511 207	143 404,24	280,52	13 612,11	26,63

Komentář:

V tabulce 102b je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí v ORP tvoří 69,59 % celkové produkce BRKO vyprodukovaných všemi původci v kraji. Z těchto hodnot je patrné, že 30,40 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právnickými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 30,87 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 1,49 kg vyšší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaveden v Jihlavě, Pelhřimově a ve Světlé nad Sázavou. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém je zaveden v Humpolci, ve Žďáru nad Sázavou, Havlíčkovou Brod.

Nakládání s odpady

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tab. 103 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012
(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	5 579,31	13 694,39	2 557,70	17 310,10	2 285,25	5 265,37
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		15,26	30,05	13,07	61,56	8,57	22,92
	Energetické využití	0,61	6,20	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	5 523,74	13 700,59	2 557,70	17 310,10	2 285,25	5 265,37
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		15,10	30,06	13,07	61,56	8,57	22,92
Celková produkce odpadů		36 573,34	45 570,53	19 564,31	28 116,93	26 666,41	22 968,65
Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spalování		14,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		14,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Viz také Příloha č. 7

V SO ORP dochází pouze k materiálovému využívání odpadů. Hodnoty za jednotlivé roky jsou poměrně rozkolísané a nemají výraznější vypovídající hodnotu. Předpokládá se, že na materiálovém využití odpadů mají největší podíl stavební sutě (souvislost s většími stavebními akcemi v regionu) a v posledním roce také BRKO.

V území se nenachází skládka ani spalovna odpadů. Nedochází zde tedy k odstraňování odpadů. Nejbližší zařízení ke skládkování jsou v obcích Borek u Dačic a Petrůvky u Třebíče (mimo území ORP). Jedno z nejmodernějších zařízení (ZEVO) v Evropě, které přeměňuje vytríděný odpad na tepelnou a elektrickou energii, je společnost SAKO BRNO, a.s. V roce 2008 bylo vykázáno určité množství odpadů (konkrétně se jedná o BRO), které bylo energeticky využito. Žádný z oslovených aktérů nedokázal blíže specifikovat, o jaké nakládání se mohlo v tomto případě jednat.

Tabulka naznačuje, že není v souladu s daným cílem POH ČR, ve smyslu dostatečné recyklace. Údaj je pravděpodobně zavádějící vzhledem k rozkolísaným hodnotám a také z důvodu možného využívání odpadů za hranicemi ORP. Nicméně i rozhovor s ředitelem Technických služeb Mor. Budějovice potvrdil, že v našem území není ani polovina odpadů dále využívána, což je možná i námět k přemýšlení o daném stavu pro realizaci ISNO v Kraji Vysočina.

Nakládání s komunálními odpady

Tab. 104 Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012.

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s odpady [t]								
KO	Využití	Materiálové využití	101,45	236,72	188,99	176,10	101,89	1 472,10
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓					
			1,21	1,84	1,79	1,46	0,83	11,14
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	93,24	236,72	188,99	176,10	101,89	1 472,10
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓					
		1,11	1,84	1,79	1,46	0,83	11,14	
	Celková produkce KO [t]		8 390,98	12836,61	10552,55	12024,11	12335,40	13209,02
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		14,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Celkem vybrané způsoby odstranění			14,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Viz také Příloha č. 8

V území dochází pouze k materiálovému využívání komunálních odpadů. Materiálové využití v SO ORP je rok od roku různé. V roce 2012 došlo k výraznějšímu nárůstu materiálového využívání KO.

Při srovnání s datovou základnou se zdá, že vývoj obecně není v souladu s daným cílem POH ČR Materiálové využití odpadů má vzhledem k cílům POH pozitivní trend.

Otázkou je, jak moc je tento ukazatel reprezentativní, resp. reálný. Ačkoli se celková produkce odpadů ve SO ORP v posledních letech snižuje, celková produkce komunálního odpadu má rostoucí

trend. Objem SKO (tedy nevytříditelných složek) v posledních pěti letech klesal (výjimka rok 2012 kdy jsme zaznamenali skokový nárůst). Viz Příloha č. 3.

Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Dle zdrojové databáze <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/> v území nedochází k nakládání se separovaným odpadem. V tomto případě se jedná o chybně vedené/vykazované údaje databázi Ministerstva životního prostředí. Tříděné odpady svozové společnosti odvázejí z obcí přímo na třídící linky (Třebíč, Znojmo). K vykazování tedy pravděpodobně dochází v těchto ORP. Vzhledem k tomu, že za nakládání s odpady se mj. považuje i shromažďování, sběr, přeprava a doprava, je zřejmé, že k nakládání v našem území opravdu dochází.

Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem

Tab. 105 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s BRO a BRKO [t]								
BRO	Využití	Materiálové využití		246,39	187,74	176,10	115,40	973,52
		Energetické využití		6,20	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		14,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BRKO	Využití	Materiálové využití		230,72	187,74	176,10	94,70	973,52
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓						
			148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
			Spalování		14,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Počet obyvatel v území ORP			24 372	24 267	24 187	23 945	23 732		

Viz také Příloha č. 9

V území dochází pouze k materiálovému využívání BRO, resp. BRKO. BRKO tvoří veškerý BRO, který se materiálně využívá.

Produkce BRO a BRKO je popsána v Tab. 101.

Náklady na odpadové hospodářství

Tab. 106 Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP (Zdroj: Ministerstvo financí ČR)

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	71 680	178 560	105 540
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	15 963 240	16 807 760	17 291 350
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	1 728 510	1 160 950	1 223 830
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	-	-	-
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	558 750	330 940	229 090
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	786 000	238 220	1 463 680
3727	Prevence vzniku odpadů	-	-	-
3728	Monitoring nakládání s odpady	16 560	16 560	16 560
3729	Ostatní nakládání s odpady	231 150	144 980	116 920
Celkové náklady		19 370 890	19 355 890	18 877 970

Celkové náklady na odpadové hospodářství jsou za sledované období vcelku vyrovnané. Každoročně rostou náklady na sběr a svoz komunálních odpadů, což souvisí s rostoucími nároky zákazníků (obcí), ale především se zvyšujícími se náklady svozových společností (cena dopravy, modernizace, inflace, atd.). Naopak u některých položek náklady každoročně klesají (Využívání a zneškodňování komunálních odpadů, Ostatní nakládání s odpady).

Tabulka neuvádí investiční náklady, ale pouze provozní. V investicích byly vyšší náklady především v roce 2011 spojené s realizací kompostáren v M. Budějovicích a v Jemnici.

Příjmy, tedy poplatky za provoz systému odpadového hospodářství, se také každým rokem mírně zvyšují. Tak jak se postupně zvyšují náklady, musí i příjmová část rozpočtů tuto skutečnost reflektovat. Nárůst poplatků se však odehrává pouze v řádu statisíců za celé území SO ORP.

5.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. 107 Analýza cílových (dotčených) skupin
(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

Dotčená skupina	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Občan	Dostupnost stanišť kontejnerů, pravidelnost odvozu a čistota kolem stanišť kontejnerů	Znečišťování prostoru okolo kontejnerů v případě jejich zaplnění	Média (regionální TV a tiskoviny)	Efektivní síť kontejnerů a nádob na odpad
	Dostatek veřejných odpadkových košů, čisté město/obec	Neplatí za odvoz	Úřední vývěsky a letáky	Dostatečná síť odpadkových košů a fungující úklid obcí
	Operativní nabídka kontejnerů na specifické druhy odpadů (bioodpad, objemný odpad)	Černé skládky	Veřejné diskuze a jednání	Reflektování potřeb občanů (např. sezónní přistavění kontejnerů na BRKO)
	Nízké poplatky za odpadové služby	Nepředchází vzniku odpadů	Osvěta ve vzdělávacích institucích	
Firmy	Možnost pronájmu vlastních velkoobjemových nádob na odpad	Zneužívání veřejných kontejnerů	Úřední vývěsky	Kontrola firemního chování
	Nízké náklady na podnikové odpadové hospodářství	Vyhýbání se odpovědnosti za své odpady, obcházení vyhlášek	Osobní jednání	Dohody s obcemi

Dotčená skupina	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		Vznik ekologických havárií nebo zátěží		
Představitelé obcí	Zajištění základního odpadového servisu	Nedostatek financí	Vyhlašky obcí, úřední deska	Eliminovat počty neplatičů
	Nízké výdaje na odpadové hospodářství	Nemožnost řešení některých situací (černé skládky)	Informační letáky	Optimalizovat odpadové hospodářství pro občany i obce
	Čisté obce	Nedostatečné komunikace s úřady a ostatními aktéry	Veřejné diskuze a jednání	
	Žádné černé skládky			
	Odpovědní občané			
Školy	Ekologická výchova	Ne všichni představitelé školských zařízení nakloněny ekologické výchově	Vyučování, tematické projekty	Zapojení do výchovných programů, projektové i klasické vyučování, soutěže
	Podpora a motivace žáků v třídění			Odpadkové koše na tříděný odpad, sběr druhotných surovin atd.
Svozové firmy	Maximální zisk, minimální náklady	Neprůhledné jednání	Jednání obcí a firem	Meziobecní spolupráce - více obcí = větší síla
	Dostatek obcí/zákazníků	Porušování smluv		Změna svozové firmy
		Lobbing		Vyjednání lepších cen, výhodnější smlouvy
Koncová zařízení (skládky, spalovny)	Zisk	Porušování předpisů	Jednání obcí a firem	Kontrola dodržování norem
	Dostatek odpadů	Ekologické zátěže		Investice do moderních technologií
		Nevyužívají moderních technologií a postupů		

Největší rizika v kategorii občanů jsou spojena s obyvateli starší generace a také s obyvateli, kteří hůře akceptují celospolečenské normy. Prvně jmenovaní nejsou zasaženi osvětou, která se ve vztahu k odpadům odehrála v uplynulých letech. Většinou u nich stále panuje názor, že lze všechno spálit nebo jinak neekologicky "zlikvidovat". Týká se především menších obcí. Naproti tomu mladší generace obyvatel je již vychována v prostředí odpovědném za vztah k odpadům a většina činností spojená se správným přístupem k odpadům jim přijde jako samozřejmost. Největší podíl na tom mají vzdělávací zařízení, která mají ekologickou výchovu často jako základ své politiky. Např. ZŠ TGM M. Budějovic.

vice má titul "Ekoškola". Problémové skupiny obyvatel, které neakceptují i jiné společenské normy mají samozřejmě problém i v přístupu k odpadům. Týká se to ale pouze malých lokálních skupin občanů a v našem prostoru rozhodně nejde o plošný problém.

Další skupinou, se kterou jsou spojena dílčí rizika, jsou svozové firmy. Některé z nich se nechovají úplně férově a za jejich formální (vnější) politikou je často skryto neúplně čisté a korektní jednání. Proniknout, pochopit nebo dokonce změnit tyto struktury je úkol, který je současné době nad síly většiny obcí.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tab. 108 Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství),
(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
Finanční riziko	Výdaje na odstranění černých skládek	2	2	4	Pokuty, vzdělávání v oblasti OH	obec
	Neochota občanů platit poplatky za svoz KO	2	3	6	Osvěta, kontrola, pokuty	obec, občané
	Růst cen za skládkování	3	3	9	Dostatečně rychlá řešení s cílem jiného nakládání s odpady	obec, občané
	Kartelové dohody svozových firem	1	3	3	Kontroly státních orgánů, zainteresovanost obcí	obec, občané
	Nedostatek financí na běžný provoz systému OH	1	5	5	Odpovědný obecní rozpočet	obec, občané
	Nedostatek financí na investice a vybavení	3	2	6	Využití fondů EU, MAS	obec
Organi- zační riziko	Neochota obcí ke změnám	3	2	6	Meziobecní spolupráce	obec
	Nekoordinované přechody obcí k novým svozovým firmám	2	3	6	ISNO Kraje Vysočina, meziobecní spolupráce	obec

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
	Porušování smluvních podmínek svozovými společnostmi	2	3	6	Transparentní jednání, kontroly	Svozové společnosti, obce
	Nepřesné vykazování množství odpadů	4	2	8	Zavedení nového systému, zpřesnění stávajícího	Svozové společnosti, obce
	Špatně nastavený ISNO v Kraji Vysočina	3	4	12	Diskuze, zapojení všech aktérů	obec, kraj
Právní riziko	Změny legislativy, které povedou k neočekávaným výdajům	2	3	6	Pružně reagovat na připravované změny, finanční zdroje EU	obce
Technické riziko	Špatný technický stav zařízení a vybavení	2	2	4	Využití dotačních titulů	obec/vlastník
	Nedostatek/špatný stav nádob na sběr odpadu	1	4	4	Operativně reagovat na stav sběrných míst	obec
Věcné riziko	Černé skládky	3	2	6	Systém kontrol a pokut	obec

5.1.4 SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP.

Tab. 109 SWOT analýza

(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
Svazková firma pro nakládání s odpady ESKO-T	Nepřehlednost celého systému odpadového hospodářství (mnoho proměnných a těžko vyčíslitelných ukazatelů, nepřesné vykazování a statistiky, neprůhledné praktiky některých svozových firem, lobbying)
Stabilní situace vztahu obcí a svozových firem (ekonomicky přijatelné ceny služeb), celková spokojenost obcí se současným stavem	Obce často doplácují finanční náklady za své obyvatele (producenty odpadů)
Dobré rozmístění zařízení odpadového hospodářství	Neplnění cílů POH (rostoucí produkce komunálních odpadů)
Dobrá úroveň separace BRO (moderní zařízení, komunitní kompostárny)	
Relativně modernizovaná technika svozových společností	
Programy ekologické výchovy a odpadového vzdělávání na ZŠ	
Příležitosti	Hrozby
Využití finančních prostředků nových programových období (OPŽP, MAS)	Realizace ISNO pod vlivem lobby velkých aktérů odpadového hospodářství, oddalování konkrétní realizace ISNO v Kraji Vysočina
Zapojení obcí do příprav a realizace ISNO Kraje Vysočina	Neplnění cílů POH, rostoucí produkce KO
Realizace kvalitního a praktického ISNO Kraje Vysočina	Nekorektní nabídky a přístup svozových firem - nestabilita systému OH, časté přechody obcí od jedné

	firmy k druhé
Využití energetického potenciálu SKO	Nedostatek financí na odstranění starých ekologických zátěží
Zavedení přesnějšího systému kvantifikace odpadů	Růst poplatků za skládkování - zvyšování nákladu obcí (v případě oddalování jiných řešení)
	Růst poplatků za skládkování - zvyšování nákladu obcí (v případě oddalování jiných řešení)
	Bližící se ukončení skládkování v roce 2024 (rostoucí ceny skládkování, nutnost najít alternativní řešení)
	Nedostatečná osvěta, chybějící motivace občanů chovat se odpovědněji

Vzhledem k tomu, že SO ORP Mor. Budějovice panují dobré podmínky v oblasti odpadového hospodářství (OH), nejsou identifikována žádná rizika, která by bezprostředně ohrožovala některý ze subjektů OH. Jako nejrizikovější se jeví problémy, jejichž řešení bude dlouhodobý charakter, resp. budou řešeny horizontu nejbližších let. Konkrétně se jedná o problematiku blížícího se omezování skládkování a s tím související rostoucí poplatky za uložení odpadů. S tímto tématem souvisí i další riziko včasné a vhodné realizace ISNO, jehož výsledná podoba bude základem pro dlouhodobě udržitelné a efektivní odpadové hospodářství v celém Kraji Vysočina.

5.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

V území ORP Moravské Budějovice jsou v oblasti odpadového hospodářství poměrně dobré podmínky. Většina obcí je zapojena ve svazku „Skládka TKO“. Tento svazek má založenou společnost s ručením omezeným ESKO-T, která mj. provozuje skládku v Petrůvkách.

Svozové služby zajišťuje celkem 5 společností. Největší část obcí obsluhují TSMB s.r.o. (severovýchod území) a A. S. A. Dačice (jihozápad území). V současné době nefunguje svoz (resp. fakturace) na základě přesného svezeneho množství. Společnosti praktikují tzv. linkový svoz, kdy objíždějí obce danou trasou a provádějí svoz, bez ohledu na to, zda mají obce kontejnery poloprázdné nebo plné.

Svozové ceny (sběr, svoz, odstranění) SKO jsou srovnatelné s republikovým průměrem. V roce 2013 byly náklady na svoz ve výši 2 569 Kč/t (průměr za celé ORP). Náklady jednotlivých obcí na svoz SKO se v přepočtu na 1 obyvatele pohybují cca +-200 Kč okolo průměru, který je 495 Kč/obyv. Ve SO ORP vyprodukuje 1 občan 195 kg/rok SKO, což je o něco méně než průměr ČR.

Průměrné náklady na tříděný sběr v SO ORP jsou 4 581 Kč/t, což je o něco méně než je republikový průměr (4 678,6 Kč/t (Zdroj: IURMO)).

Drtivá většina obcí je zapojena do systému EKO-KOM, ve kterém obce zpětně získávají finanční bonusy za množství vytríděného odpadu. V tomto směru jsou na tom lépe větší obce, ve kterých je ve výsledku lepší poměr v množství separovaného odpadu a svozové vzdálenosti.

Svozové společnosti disponují relativně moderní technikou. Každoročně dochází k investicím do vybavení jak ze strany obcí (budování sběrných míst, kompostáren, nákup popelnic), tak ze strany svozových společností.

V regionu je vcelku rovnoměrně rozložen systém sběrných dvorů (Jemnice, M. Budějovice a Želetava). Některé obce mají (oficiální nebo neoficiální) sběrná místa, kde mohou občané shromažďovat odpady, které se při naplnění kapacity odvázejí. Ostatní obce využívají operativní přístavení kontejnerů na specifické druhy odpadů, dle aktuálních (sezónních) potřeb. Výkupny odpadů se nacházejí v Moravských Budějovicích a Jemnici. Jejich služby a kapacity přesahují území ORP. Významný podíl v jejich službách tvoří odstranění autovraků.

V území nejsou zařízení pro nakládání se separovaným odpadem. Kontejnery se rovnou vyváží na třídící linky v Třebíči a ve Znojmě. Nevytříděné odpady (pouze minimální množství) končí ve spalovně v Brně, vytříděné části pokračují dál jako druhotné suroviny.

V posledních několika letech došlo k rozvoji zařízení pro nakládání s BRKO. Realizace kompostáren v Moravských Budějovicích a Jemnici byly výraznými investičními počiny. V roce 2014 dále vznikly 4 další komunitní kompostárny.

SKO se odváží na skládky v katastru obcí Petrůvky a Borek u Dačic. Kapacita těchto skládek je dostatečná. Vzhledem k tomu, že v dohledné době (cca 11 let) má být ukončeno skládkování, není nutné řešit další kapacity skládek. Jedna obec (Lesonice) odváží odpad do spalovny v Brně.

V celkové produkci odpadů se daří plnit plán POH, kdy v dlouhodobém trendu dochází ke snižování celkové produkce odpadů. V roce 2012 byla celková produkce o 37,2% nižší než v roce 2000.

Největší podíl na celkové produkci odpadů mají komunální odpady. Nedaří se jejich objem snižovat a každoročně dochází k mírnému růstu jejich množství. Zde bude patrný vliv BRKO, jehož množství v posledních letech stoupá ve spojitosti s rozvojem kompostáren. U samotného SKO se daří jeho objem dlouhodobě snižovat, což je v souladu s POH krajské i republikové úrovně.

U separovaného odpadu jeho množství každoročně klesá. Rozhodujícím faktorem je množství separovaného papíru. Stále více papíru končí ve sběrnách a nevstupuje do statistik jako odpad. Důležitou roli v tomto ohledu hrají školská zařízení, kde žáci také sbírají papírový odpad, který končí ve sběrnách. Není to tedy tak, že by fakticky klesalo množství separovaného odpadu, pouze více odpadů končí ve výkupnách. Školy tak praktikují část, tzv. ekologické výchovy.

V území ORP dochází pouze k materiálovému využití odpadů. Jiná využití nejsou reálná z důvodu nepřítomnosti skládky ani spalovny. Materiálově se využívají především stavební sutě a BRKO.

V Kraji Vysočina je v současné době realizován Integrovaný systém nakládání s odpady v Kraji Vysočina (ISNO). Jeho cílem je najít systematické řešení odpadového hospodářství s ohledem na ukončení skládkování v roce 2025. V současné době se zvažují varianty jedné velké spalovny poblíž Jihlavy nebo několika menších rovnoměrně rozmístěných v celém kraji. Zamýšlena je také varianta, že všechny obce budou platit za dopravu stejně bez ohledu na jejich vzdálenost od spalovny. Je žádoucí, aby rozhodující slovo při finální volbě odpadové strategie bylo kompromisem mezi požadavky obcí, svozových společností a dalších zainteresovaných aktérů. Finální varianta ISNO bude určovat podobu odpadového hospodářství v celém Kraji Vysočina na dlouhá léta (pravděpodobně i desetiletí) dopředu. Blížící se omezování skládkování a s tím související realizace ISNO jsou hlavní témata, kterým je nutné v nejbližší době věnovat pozornost.

5.2 Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit

společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusi o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. **Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců TSMB p. Kuchty, členů dozorčí rady TSMB, s.r.o. z území ORP.** Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

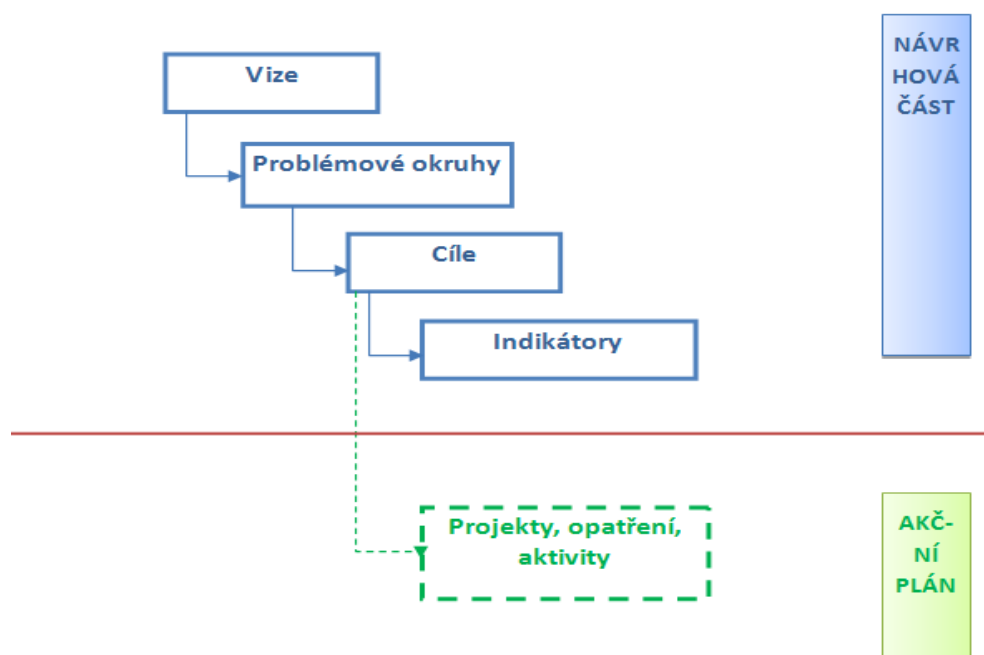
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Slogan

„Jihozápadní Morava, kvalitní prostor pro život, práci i volný čas.“

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

5.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

a) Vize

Moravskobudějovicko je přirozeným centrem jihozápadní Moravy
„Jihozápadní Morava, kvalitní prostor pro život, práci i volný čas!“

ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy je teritoriem, s vysoce kvalitním stavem životního prostředí s důrazem na zachování kvality ovzduší a životního prostředí, které se podílí na realizaci efektivní a racionální podoby ISNO v Kraji Vysočina, neboť výchozí cíle zachování co nejkvalitnějšího stavu životního prostředí musí zůstat jako velká deviza regionu bezzbytku zachovány stávajícím i nastupujícím generacím.

Jihozápadní Morava je místem pro udržitelný kvalitní život stálých obyvatel, návštěvníků a turistů, místem, které realizuje vyzkoušené racionální a efektivní služby v oblasti předškolního a školního vzdělávání. Rozvíjí kulturní tradice regionu a předává kulturní hodnoty nastupujícím generacím k zachování udržitelné všestranné kvality života v regionu.

Celé území ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy vytváří podmínky pro důstojný a kvalitní život seniorů přípravou zodpovědného sociálního plánování a poskytováním kvalitou i cenově odpovídajících sociálních služeb dokazuje, že o seniory a osoby s různou mírou postižení se dokáže vzorně postarat.. Region se s předstihem připravuje na nárůst potřeb sociálních služeb jak v oblasti služeb terénních, tak v oblasti chybějících kapacit služeb pobytových.

Moravskobudějovicko je regionem kvalitně a úzce spolupracích obcí, které jsou si vědomy, že jedině otevřenou spoluprací dosahují vytčených cílů v oblasti nákladovosti na chod samospráv, odpadové hospodářství i kulturní a sportovní vyžití obyvatel celého regionu. Servis samosprávám obcí je účinným koordinátorem potřebných aktivit a osvědčuje se v každodenní aktivní práci pro obce celého ORP.

b) Problémové okruhy a cíle

1. Předpoklady k naplňování cílů POH ČR v obcích ORP- osvěta a vzdělávání

1.1 Informovat obyvatele obcí ORP o legislativních změnách v OH a o nových směrech v OH vedoucím k efektivnímu naplňování cílů POH ČR

1.1.1. Věcné argumenty

Vzhledem k rychlému zkracování lhůt pro udělování výjimek v oblasti OH a cílů POH v ČR ze strany EU a tvrdých požadavků na urychlení nutných změn v oblasti OH v naší republice musejí i kraje, jednotlivá ORP i obce přistoupit k velmi účinnému přijímání požadavků na průběžné i příští naplňování cílů POH. Je-li předpoklad, že k roku 2024 bude v ČR ukončeno skládkování odpadů, je již dnes při pohledu na výkyvy v naplňování stávajících cílů POH jasné, že ne všechny kraje, ne všechna ORP, ne všechny obce budou s to všechna potřebná opatření (alespoň z dnešního pohledu) realizovat. Příprava a provedení systémové informační a osvětové kampaně v území ORP bude jedním z hlavních cílů při řešení problémového okruhu naplňování cílů POH ČR v celém území ORP. Jednak proto, že ne ve všech obcích krátce po komunálních volbách 2014 se stačily nové samosprávy rychle zorientovat ve všech oblastech veřejného života v obcích, jednak proto, že novelizace zákona o odpadech přináší do obcí potřebu rychlého uvedení nových pravidel pro OH do života. K tomu má cílená osvětová kampaň pomoci.

1.1.2. Příčiny problému

Na základě šetření RT v obcích ORP a na základě údajů získaných pro analytické části SD z oblasti odpadového hospodářství je zřejmé, že ne všechny obce realizují vlastní OH odpovídajícím způsobem a se stejnými nebo podobnými výsledky v oblasti nákladů na OH (i při realizaci tzv. svazkových cen). Ne všem se daří uspokojivě realizovat omezování produkce různých komodit odpadů (viz srovnání obcí, které produkují méně, které produkují na průměru ORP a které produkují někdy několikanásobně více v přepočtu na jednoho obyvatele. Je-li stav v oblasti sledovaných komodit cca v poměru 50% procent obcí ORP produkuje množství odpadů pod průměrem ORP a cca 50% obcí produkuje nad průměrem ORP, je zde rozhodně cesta k pobídkám do obcí, aby se zjištěnými skutečnostmi něco udělaly. Informační kampaň může celý problém urychlit.

1.1.3. Důsledky neřešení problému

Nebudou-li obce realizovat všechna potřebná opatření podle novelizace zákona o odpadech, budou se zjevně vystavovat možným vysokým finančním postihům. Pokud obce po 1. 1. 2015 nezareagovaly včas na potřebné změny, realizují mnohdy rychlá a méně promyšlená řešení, jen aby dohnaly zpoždění, se kterým se od začátku roku potýkaly. Někdy pomáhá aktivita svazových společností, které obcím vycházejí vstříc a nabízejí vlastní již realizovaná a osvědčená řešení. Nebude-li informační kampaň účinná a nevyburcuje vedení obcí ke hledání společných efektivních cest k vyrovnávání rozdílů v produkci odpadů, nebudou moci obce realizovat ani účinnější kroky k udržení cenové politiky v OH i na úrovni Svazku TKO.

2. Cesta k optimalizaci nákladů obcí ORP na OH

2.1 Realizovat zařízení k nakládání se separovaným BRKO

2.1.1 Věcné argumenty

V oblasti BRO, BRKO se v ORP začíná realizovat poměrně systematicky program realizace zařízení na nakládání s BRO a BRKO. Vedle větších zařízení, která se nacházejí v Moravských Budějovicích a v Jemnici, a Želetavě, přistupují také menší obce k budování menších zařízení případně připravují plány k realizaci komunitních zařízení, protože jsou si vědomy toho, že čím více BRO a BRKO se podaří realizovat přímo v obcích, tím více budou naplňovány cíle POH. Ke kvalitě OH v obcích také přispěje vyšší počet kontejnerů na separované odpady, pokud budou obce moci, bylo by dobré také zvýšit počet sběrných hnízd, aby se tak stav v ORP nasměřoval k příznivějšímu poměru počtu obyvatel na jedno sběrné hnízdo (139 obyvatel v ORP proti krajskému průměru, který činí 105 obyvatel).

2.1.2 Příčiny problému

Obce se zapojují do nabídky dotačních titulů v oblasti OTŽP, což samo o sobě přináší možnosti využití finančních prostředků k budování zařízení na nakládání a využívání BRO a BRKO. V oblasti s převážně rodinnou zástavbou jsou lidé zvyklí zakládat vlastní komposty a využívat je při zahrádkaření, na vesnicích však také stále přetrvávají způsoby likvidace BRKO formou otevřeného spalování na zahradách, případně na veřejných prostranstvích, což na druhé straně vede k nežádoucímu zamořování ŽP. Lidé tak obcházejí obecní vyhlášky a nařízení v oblasti OTŽP, ignorují jejich zpřísnování a odmítají (ponejvíce z neznalosti problematiky) nové směry v realizaci OH. Jedním z prvotních cílů je zavést tzv. hnědé popelnice na biologický odpad (BRKO), upravovat kapacity stávajících zařízení, v případě potřeby budovat zařízení nová. Efektivně využít času k aktivnímu využití dotačních prostředků z EU.

2.1.3 Důsledky neřešení problému

Malý počet zařízení k nakládání a využívání BRO a BRKO může mít velmi negativní dopad na celý systém realizace OH v ORP. Nebude-li dostatečný počet popelnic na bioodpad, bude-li malý počet kontejnerů na separované odpady, budou obyvatelé obcí ORP dále hledat vlastní (nejschůdnější) řešení s nakládáním vlastních odpadů. Budou tak i nadále vznikat černé skládky, do popelnic na KO budou zbytečně ukládány komodity, které by mohly být kvalitně separovány a efektu snížení obecních nákladů na OH tak nebude dosaženo.

3. Stav ŽP v ORP a problematika odpadů

3.1 Zapojit dotčené obce ORP do projektů ke snižování počtu černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP

3.1.1 Věcné argumenty

Ve srovnání s některými sousedními ORP známe relativně dobře stav ŽP v ORP i negativa s tím spojená, jako jsou černé skládky a staré ekologické zátěže. Dle šetření v obcích jsme analyzovali vztah obcí k existenci černých skládek a starých ekologických zátěží jako vcelku neuspokojivý. Starostové obcí o existenci skládek vědí, snaží se omezovat jejich rozrůstání především novelizacemi obecních vyhlášek v oblasti sankcí. Je třeba zvolit jinou cestu, cestu společného postupu v boji protiv černým skládkám a starým ekologickým zátěžím. Společná metodika postupu, společný monitoring stavu ŽP v obcích, spolupráce v ochraně ŽP ve vlastních i sousedních katastrech obcí. Pokud budou obce společně a důsledně postupovat, můžeme se dočkat prvních pozitivních výsledků v oblasti likvidace černých skládek a starých ekologických zátěží.

3.1.2 Příčiny problému

Černé skládky a staré ekologické zátěže jsou problémem, který budou muset obce vyřešit v co nejkratší době, dokud jsou vypisovány granty z prostředků EU právě na tuto oblast. Mezi základní příčiny problému patří neochota obyvatel měnit zažité postupy v oblasti nakládání s odpady. Jednotná metodika v postupu proti černým skládkám a starým ekologickým zátěžím by měla vzniknout co nejdříve, aby obce ještě využily možnosti likvidovat černé skládky a staré ekologické zátěže s využitím evropských peněz.

Děti a mladá generace jsou na tom s osvětou a vzděláním o mnoho lépe, očekávaný prvek školního vzdělávání, že děti „přivedou“ rodiče a příslušníky starších generací na tu správnou cestu vnímání problému, se vcelku nenaplnuje, i když rodiče z řad těch tzv. nejmladších již sami ekologickou osvětou prošli.

3.1.3 Důsledky neřešení problému

Prostor pro využití dotačních možností se poměrně rychle krátí. Pokud obce v této době nezrealizují patřičné projekty k odstranění černých skládek a starých ekologických zátěží, může nastat situace, kdy po vyčerpání evropských peněz budou muset v souvislosti s neúprosnou legislativou provést odstranění černých skládek a případných ekologických zátěží z vlastních prostředků. Pro mnohé malé obce v ORP by to bylo zcela likvidační.

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

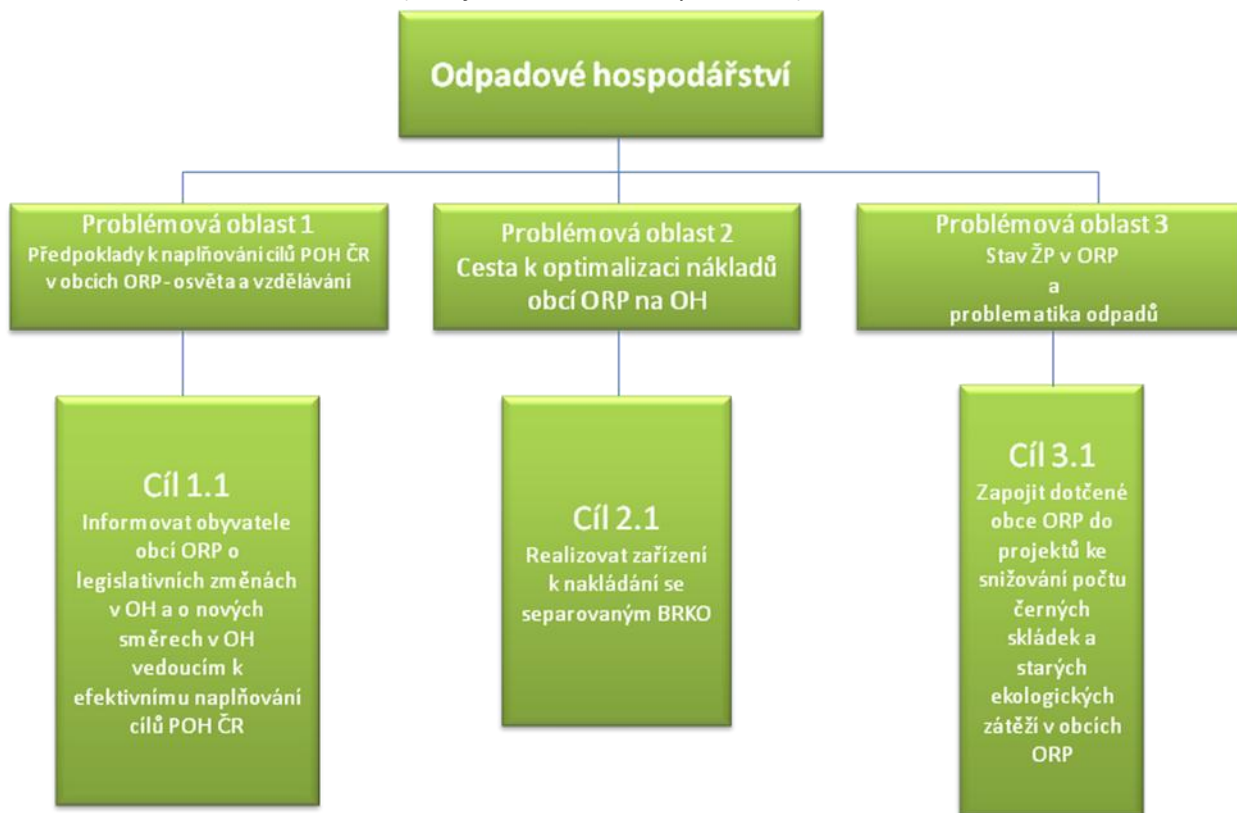
Problémové okruhy a cíle oblasti odpadového hospodářství

(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

Odpadové hospodářství			
Vize			
<p>ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy je teritoriem s vysoce kvalitním stavem životního prostředí, S důrazem na zachování kvality ovzduší a životního prostředí se podílí na realizaci efektivní a racionální podoby ISNO v Kraji Vysočina, neboť výchozí cíle zachování co nejkvalitnějšího stavu životního prostředí musí zůstat jako velká deviza regionu bezezbytku zachovány stávajícím i nastupujícím generacím</p>			
Odpadové hospodářství	Problémová oblast 1	Problémová oblast 2	Problémová oblast 3
	Předpoklady k naplňování cílů POH ČR v obcích ORP- osvěta a vzdělávání	Cesta k optimalizaci nákladů obcí ORP na OH	Stav ŽP v ORP a problematika odpadů
	Cíl 1.1	Cíl 2.1	Cíl 3.1
	Informovat obyvatele obcí ORP o legislativních změnách v OH a o nových směrech v OH vedoucím k efektivnímu naplňování cílů POH ČR	Realizovat zařízení k nakládání se separovaným BRKO	Zapojit dotčené obce ORP do projektů ke snižování počtu černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP

Strom problémových okruhů

(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

5.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

(Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)

Problémový okruh 1	Předpoklady k naplňování cílů POH ČR v obcích ORP - osvěta a vzdělávání
Cíl 1.1	Informovat obyvatele obcí ORP o legislativních změnách v OH a o nových směrech v OH vedoucím k efektivnímu naplňování cílů POH ČR
Popis cíle	Motivující starostové budou iniciovat na jednání svazku potřebu osvětové a vzdělávací kampaně v obcích ORP s důrazem na přijímání takových opatření v rámci DSO i v jednotlivých členských obcích, aby konkrétní aktivity obcí v oblasti OH byly směřovány k účinnému naplňování cílů POH ČR v regionu.
Hlavní opatření	A1 Projednání obsahových stránek kampaně na úrovni DSO B1 Průběžné sledování realizace ISNO v Kraji Vysočina C1 Vytvoření potřebných informačních materiálů pro informační a osvětovou kampaň ve spolupráci DSO a OŽP ORP C2 Realizace informační a osvětové kampaně v obcích ORP C3 Monitorování aktivit obcí v souvislosti s realizovanou kampaní a vyhodnocení monitoringu za daný časový úsek (1 rok) na jednání DSO.
Název indikátorů k hodnocení	Počet uskutečněných akcí informační kampaně v obcích ORP

cíle	
Správce cíle	Vedení MRMB a RT projektu MOS

Problémový okruh 2	Cesta k optimalizaci nákladů obcí ORP na OH
Cíl 2.1	Realizovat zařízení k nakládání se separovaným BRKO
Popis cíle	S novelizací zákona o Odpadech přechází na obce další povinnosti v oblasti rozšíření možností separace kovů a bioodpadů. Jako velmi účelné se k naplnění požadavků z novelizace vyplývajících jeví realizovat (podle možností a iniciativy obcí) zařízení k nakládání a využívání BRKO. Obce tak začnou praktikovat v oblasti OH nové směry, které budou významně naplňovat cíle POH v oblasti systematického snižování skládkování a zvyšování množství materiálového a energetického využívání odpadů.
Hlavní opatření	A1 Jednání DSO prověří stav stávajících zařízení v ORP a navrhne vybudování dalších zařízení v obcích, v nichž tato zařízení chybí (s podporou starostů daných obcí, kteří budou mít zájem zapojit se do projektu DSO). B1 Provést monitoring vybavenosti obcí v oblasti kontejnerů na separovaný odpad v obcích, zjištěné nedostatky urychleně odstranit smlouvami se svozovými společnostmi, případně využitím výzvy LXIV, oblasti 4., 4.1 na nákup kontejnerů, nabídnout občanům hnědé popelnice na bioodpad a v obcích umístit nové kontejnery na separaci dalších komodit biologických odpadů. C1 Vyhodnotit realizované změny v obcích s důrazem na sledování změn v množství skládkování a v množství separovaných komodit odpadů.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí zapojených do společné realizace zařízení pro nakládání a využívání separovaného BRKO
Správce cíle	Předseda DSO, starostové obcí

Problémový okruh 3	Stav ŽP v ORP a problematika odpadů
Cíl 3.1	Zapojit dotčené obce ORP do projektů ke snižování počtu černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP
Popis cíle	Pro zlepšení stavu životního prostředí i snížení nákladů na OH je důležité snížit počet černých skládek na území ORP. Porovnáme-li náš současný stav ŽP v ORP, lze konstatovat, že je vcelku na dobré úrovni. Na základě šetření v obcích jsme analyzovali vztah obcí k existenci černých skládek a starých ekologických zátěží jako vcelku neuspokojivý. Starostové obcí o existenci černých skládek vědí (stejně tak o existenci starých ekologických zátěží), protože se však jedná o záležitosti nesmírně nákladné (pro rozpočty malých obcí), je problém tiše tolerován a léta jeho řešení odkládáno.

	<p>S novým plánovacím obdobím do roku 2020 se naskytne jedinečná možnost začít aktivně řešit nashromážděné problémy (černé skládky a staré ekologické zátěže v katastrech obcí ORP). Spojí-li navíc obce své síly a dojde-li ke společnému postupu ve snaze získat přístup k financování aktivit vedoucích k odstranění černých skládek a starých ekologických zátěží, budou mít obce ORP jeden z ekonomicky nejnákladnějších úkolů vyřešen.</p>
Hlavní opatření	<p>A1 Právní opatření</p> <p>Zpracovat podklady pro návrh smlouvy o společném postupu ke snižování černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP</p> <p>A2 Ekonomické opatření</p> <p>Stanovení dílčích ekonomických kritérií pro návrh společné dohody</p> <p>Vyhodnocení ekonomické výhodnosti stávajících smluv</p> <p>Kalkulace nákladů spojená se snížením počtu černých skládek a starých ekologických zátěží</p> <p>B1 Věcná opatření</p> <p>Pravidelný monitoring stavu černých skládek a starých ekologických zátěží</p> <p>B2 Věcné opatření</p> <p>Jednání mezi jednotlivými obcemi o podobě, obsahu a způsobu snižování počtu černých skládek a starých ekologických zátěží</p> <p>B3 Věcné opatření</p> <p>Vytvoření a realizace kompletní metodiky ke snižování počtu černých skládek a starých ekologických zátěží obcí v ORP.</p> <p>C1 Zapojení zainteresovaných obcí do projektů ke snižování počtu černých skládek a starých ekologických zátěží v ORP</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet odstraněných černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP
Správce cíle	Předseda DSO v ORP; OŽP ORP

5.2.4 Indikátory

Problémový okruh 1	Předpoklady k naplňování cílů POH ČR v obcích ORP - osvěta a vzdělávání		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Realizace osvětové a vzdělávací kampaně v ORP v oblasti OH a POH ČR		
Měrná jednotka	Počet obcí realizujících společnou kampaň		
Správce měřítka	Předseda DSO a starostové obcí ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		≥10	≥15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	DSO MBMR bude iniciovat ve spolupráci s OŽP uskutečnění informační a osvětové kampaně v obcích ORP s cílem připravit soubor materiálů, ve kterém budou obyvatelé informováni o legislativních změnách v OH a nových trendech, vedoucích k efektivnímu a racionálnímu nakládání s odpady.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí, které se zapojily do realizace společné osvětové a vzdělávací kampaně.		
Zdroj čerpání dat:	OŽP ORP, výroční zpráva DSO, výroční zprávy obcí		

Cíl 1.1	Informovat obyvatele obcí ORP o legislativních změnách v OH a o nových směrech v OH vedoucím k efektivnímu naplňování cílů POH ČR		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Počet uskutečněných akcí informační kampaně v obcích ORP		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Předseda DSO/starostové obcí		
Roky	2013	2017	2020
Plán		≥2	5
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Kolik informativních a osvětových akcí bylo v obcích ORP realizováno.		
Metodika a výpočet:	Počet akcí kampaně v obcích ORP		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva DSO		

Problémový okruh 2	Cesta k optimalizaci nákladů obcí ORP na OH		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Počet obcí v ORP, které budou optimalizovat náklady v OH budováním nových zařízení k nakládání a využívání separovaného BRKO		
Měrná jednotka	% úspor v rozpočtech obcí ORP na OH		
Správce měřítka	Starostové obcí, předsedové DSO v ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		≥ 2,5	5 -10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor bude sledovat procentuální úspory ve výdajových položkách rozpočtů obcí ORP na OH a optimalizaci sběru a svozu komodit z obcí.		
Metodika a výpočet:	% vyjádření úspor v nákladových položkách na OH, včetně dalších úspor realizovaných při optimalizaci sběru a svozu z obcí.		
Zdroj čerpání dat:	Výkaznictví obcí, OŽP ORP		

Cíl 2.1	Realizovat zařízení k nakládání se separovaným BRKO		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do společné realizace zařízení pro nakládání a využívání separovaného BRKO		
Měrná jednotka	Počet společně vybudovaných zařízení		
Správce měřítka	Předseda DSO, Výkaznictví obcí ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		≥4	≥6
Skutečnost	4		
Popis měřítka:	Indikátor sleduje počet společně vybudovaných zařízení obcemi k nakládání a využívání BRKO.		
Metodika a výpočet:	Výkaznictví obcí ORP		
Zdroj čerpání dat:	Výkaznictví		

Problémový okruh 3	Stav ŽP v ORP a problematika odpadů		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Zahájit program likvidace černých skládek v ORP		
Měrná jednotka	Počet obcí ORP dotčených existencí černé skládky nebo staré ekologické zátěže, které zahájily proces odstranění zátěží ŽP		
Správce měřítka	Předseda DSO		
Roky	2012	2017	2020
Plán	0	5	>10
Skutečnost	0	5	>10
Popis měřítka:	Společný postup obcí bude zajištěn na jednání DSO, přijetí základní metodiky a cílené realizace přijatých postupů v katastrech dotčených obcí v ORP (těch, které se s existencí černých skládek a starých ekologických zátěží potýkají).		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zatížených existencí ČS nebo staré ekologické zátěže, které zahájily odstraňování černých skládek a starých ekologických zátěží.		

Cíl 3.1	Zapojit dotčené obce ORP do projektů ke snížení počtu černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Počet odstraněných černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Předseda DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	≥1	≥2
Skutečnost	0	1	2
Popis měřítka:	Indikátor vyhodnotí, kolik černých skládek a starých ekologických zátěží obce ORP odstranily za sledované období.		
Metodika a výpočet:	Počet odstraněných černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP za sledované období.		
Zdroj čerpání dat:	OŽP ORP, Kraje Vysočina a výroční zprávy DSO		

5.3 Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

5.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven manažer strategie. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je řídicí skupina. Řídicí skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídicí skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
PhDr. Zdeněk Janderka – manažer strategie, koordinátor RT MOS
Ing. Vlastimil Baňka – starosta ORP (město Moravské Budějovice)
Ing. František Kuchta - člen řídicí skupiny, ředitel TSMB, s.r. o
Bc. Tereza Kolářová – člen řídicí skupiny, pracovník pro analýzy a strategie RT MOS
Jan Kocáb – místostarosta ORP, předseda DSO MBMR

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
Cíl 1.1	Informovat obyvatele obcí ORP o legislativních změnách v OH a o nových směrech v OH vedoucím k efektivnímu naplňování cílů POH ČR	Předseda DSO/starostové obcí
Cíl 2.1	Realizovat zařízení k nakládání se separovaným BRKO	Předseda DSO, Výkaznictví obcí ORP
Cíl 3.1	Zapojit dotčené obce ORP do projektů ke snižování počtu černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP	Předseda DSO

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.	Realizace osvětové a vzdělávací kampaně v ORP v oblasti OH a POH ČR	Předseda DSO/starostové obcí
2.	Počet uskutečněných akcí informační kampaně v obcích ORP	Předseda DSO/starostové obcí
3.	Počet obcí v ORP, které budou optimalizovat náklady v OH budováním nových zařízení k nakládání a využívání separovaného BRKO	Starostové obcí, předsedové DSO v ORP
4.	Počet obcí zapojených do společné realizace zařízení pro nakládání a využívání separovaného BRKO	Předseda DSO
5.	Zahájit program likvidace černých skládek v ORP	Předseda DSO
6.	Počet odstraněných černých skládek a starých ekologických zátěží v obcích ORP	Předseda DSO

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu)⁹. Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.¹⁰

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3.

⁹ resp. 4.3.3, 5.3.3 a 6.3.3

¹⁰ Tabulka je univerzální a pro konkrétní území je nutné ji zpřesnit podle místních podmínek. V případě, že v době zpracování do souhrnného dokumentu nebudou vyjasněny konkrétní podmínky, bude uvedena obecně a v pozdějším období zaktualizována. To se týká zejména zodpovědné osoby/subjektu. Jakmile bude rozhodnuto o složení řídicí skupiny a o výběru manažera, je vhodné tuto informaci do souhrnného dokumentu doplnit (ne jmenovitě, ale funkčním zastoupením).

		čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	Každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok¹¹. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovol-

¹¹ V případě, že se meziobecní spolupráce odehrává na bázi dobrovolného svazku obcí, musí být akční plán v souladu s rozpočtem svazku. Pokud probíhá spolupráce na smluvním základě, pak je potřeba, aby všechny aktivity uvedené v akčním plánu byly financovatelné (a tedy zahrnuté v rozpočtu) z rozpočtů jednotlivých zapojených obcí.

ného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace								■						
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost

v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů.¹² Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead - partner.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

¹² V současné době jsou na www.strukturalni-fondy.cz k dispozici návrhy operačních programů, které procházejí procesem schvalování v Evropské komisi. Na základě připojínek Evropské komise budou ještě zčásti přepracovány, nicméně nepředpokládá se jejich zásadní revize. Proto je vhodné vycházet z aktuální verze operačních programů, do zdroje financování uvést nejen název operačního programu, ale i jeho konkrétní specifický cíl.

5.4 Závěr a postup zpracování

5.4.1 Shrnutí

Oblast odpadového hospodářství se jeví jako jedna z nejaktuálnějších pro život celého regionu. Kraj Vysočina patří k těm oblastem republiky, které nemají vyřešenou otázku ISNO (pro náš kraj se vžil označení ISNOV). V rámci šetření oblasti odpadového hospodářství jsme narazili na několik zásadních okruhů, z nichž jsme později v rámci fokusních diskusí vytipovali několik problémových okruhů, které se nám jeví jako možné k řešení v regionu v rámci širší MOS. Budoucnost řešení OH v Kraji Vysočina se sice bude odvíjet od schválené podoby ISNO, ovšem obce musejí již dnes reagovat na požadavky vyplývající z přijatých legislativních opatření v oblasti odpadového hospodářství, nelze tedy čekat na realizaci ISNO, obce mají povinnosti ať již v samostatné působnosti, či v přenesené na DSO a Svazky TKO ke společnému řešení nových úkolů.

Jedním ze základních okruhů tedy pro nás musí být otázka naplňování cílů POH v rámci celé ČR. Proto, aby se regiony dostaly na „jednotnou informační platformu“, je třeba v rámci novelizace legislativních opatření začít od základů. Jako nejefektivnější a nejschůdnější počáteční krok pro náš region se nám jeví zorganizování informační a legislativní kampaně v obcích ORP. Vzhledem k tomu, že již relativně dlouhou dobu DSO neorganizovaly cílené osvětové a vzdělávací akce, jeví se tento krok jako velmi potřebný. Informovanost v oblasti osvěty a doprovodné vzdělávací aktivity mohou výrazně přispět k průběžnému naplňování cílů POH v ČR (obyvatelé obcí si uvědomí závažnost stále vyšší produkce odpadů, začnou plnit obecně přijatá rozhodnutí a sami se budou podílet na zodpovědnějším přístupu k OH). Naplňování cílů POH v ČR je přitom vnímáno jako závazek pro všechny občany ČR, které má být průběžně dosahováno.

Třetím prioritním okruhem je pro nás stav ŽP v ORP. Podle analýzy je naše ORP oblastí s vynikajícím stavem ovzduší v rámci celé ČR. Přesto výsledky šetření v oblasti odpadového hospodářství vykazují řadu anomálií zejména oblasti starých ekologických zátěží a černých skládek. Chceme-li i nadále vykazovat, že v ORP je nadstandardní stav ŽP (zejména ovzduší), musíme k tomu přidat i aktivity, které povedou k likvidaci černých skládek a starých ekologických zátěží. Vzhledem k tomu, že finanční toky z fondů EU počítají s výraznou podporou právě aktivit vedoucích k likvidaci černých skládek a starých ekologických zátěží (OPŽP, aj.), je vhodná doba k tomu, aby obce ORP v rámci svazků TKO i DSO (MR) přistoupily k systémovému odstraňování černých skládek a starých ekologických zátěží v celém ORP. Jsme si vědomi toho, že prostředků ve strukturálních fondech bude ubývat a obce, které budou příliš dlouho váhat se zapojením se do těchto aktivit, nebudou moci samy finančně obstát při pozdější realizaci odstraňování černých skládek a starých ekologických zátěží formou samofinancování. Proto by se DSO v regionu měly urychleně na tento úkol zaměřit.

5.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Při zpracování strategie v oblasti odpadového hospodářství v ORP jsme postupovali v souladu s metodickými pokyny vydanými SMO k projektu reg. č.: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001.

Šetření v obcích v oblasti odpadů nebylo vůbec jednoduché. Řada obcí přesunula pravomoci v oblasti OH na svozové firmy, které realizují v ORP svoz KO a SKO. Zjišťovat data pro oblast odpadového hospodářství nebylo snadné, svozové firmy označily tyto údaje jako strategické informace a ze zákona odmítly informace poskytnout. Obce se odvolávaly na dotazníky EKO-KOM, případně na svozové společnosti, které za ně výkaznictví realizují. Postupovali jsme v souladu s metodikou projektu MOS v oblasti odpadového hospodářství, postupně jsme se snažili získat údaje pro jednotlivé díly šablon. Když se ukázalo, že všechny RT se setkávaly se stejnými problémy – nemožnost dostat se k požadovaným údajům za ORP, obce ORP, firmy v ORP působící, bylo dokončení kapitoly šablon oblasti odpadového hospodářství několikrát oddáleno a projektový tým SMO přislíbil dodání dat v agregované podobě centrálně. Tyto údaje tak byly zpracovávány v průběhu roku 2014 podle toho, jak projektoví manažeři SMO data rozeslali. Poslední údaje jsme jako RT obdrželi až 7. 10. 2014 (od paní Siobosové). Materiál jsme zpracovali v dané podobě do SD oblasti odpadového hospodářství a následnou analýzu jsme využili pro setkání starostů MBMR, abychom jim představili ve zjednodušené podobě, jak si ORP stojí v oblasti OH ve srovnání s celorepublikovými a krajskými průměry ve sledování jednotlivých komodit v oblasti OH. Musíme říci, že jsme stejně jako ostatní RT nezpracovali údaje, ke kterým jsme se prostě nedostali, zde mámena myslí zejména podíl firem na produkci odpadů (všech sledovaných komodit) v ORP.

V rámci celkové charakteristiky odpadového hospodářství v oblasti produkce odpadů v ORP tak budeme muset počkat na uvedení všech částí projektu ISNO v Kraji Vysočina do života. Byla stanovena terminologie, byly vytvořeny nové metody sledování produkce odpadů i původců (jednotlivci, obce, firmy, apod.), realizátoři projektu stále hledají v rámci Kraje Vysočina optimální variantu řešení spalovny, případně několika menších spaloven, které bude zapotřebí postavit s blížícím se ukončením skládkování v roce 2024/2025 (zatímní představy).

Když jsme prováděli šetření v obcích, v řízených rozhovorech se starosty, případně zástupci obcí jsme zjišťovali také stav OH v jednotlivých obcích. Svozové společnosti, které na území ORP působí, spolupracují s obcemi velmi úzce – poskytují součinnost při zajišťování kontejnerů na SKO (ve všech obcích ORP jsou kontejnery na separaci papíru, barevného a bílého skla, plastů a kovů (kovů se ovšem v kontejnerech objevovalo poměrně málo, neboť dokud výkupny druhotných surovin realizovaly výkup za peníze, zejména lidé ohrožení sociálním vyloučením si sběrem a prodejem kovů ve výkupnách přicházeli k drobným i větším výtěžkům. Bohužel mnohdy jsme registrovali krádeže barevných kovů, zejména hliníku a mědi, za něž výkupny vyplácely „sběračům“ docela zajímavé sumy peněz. To je jen několik postřehů, které jsme zjistili při řízených rozhovorech se starosty obcí. Vedle toho jsme registrovali spokojenost s poskytovanými službami svozových společností. Starostové hovořili o snaze dojednat se svozovými společnostmi relativně únosné podmínky realizace OH ve svých obcích.

Ve chvíli, kdy byla přijata novela zákona o odpadech zjišťujeme, že ne ve všech obcích o této novele vědí, ne všude je prakticky uváděna do života.

V rámci dokončovacích prací na SD v oblasti odpadového hospodářství jsme si uvědomili, že nebude-li v nejbližším roce ukončena teoretická část na projektu ISNO v Kraji Vysočina, je nesmírně těžké vytvářet základní vize a představy o směřování regionu v oblasti OH. V rámci diskuse formou fokusního šetření s ředitelem TSMB s.r.o. Ing. Kuchtou jsme konstatovali, že odpadové hospodářství

v regionu funguje relativně stabilně, DSO Skládky Petrušky zahrnuje všechny obce ORP patřící k MBMR. Zástupcem ve Svazku Skládky Petrušky je předseda Moravskobudějovického mikroregionu, který za obce MBMR jedná. Poněkud zvláštní je, že Svazek jedná a informace jdou spíše shora dolů k obcím DSO. Proto jsme také v reakci na tento stav zapracovali do problémových okruhů a cílů několik zásadních věcí, o kterých si myslíme, že v ORP chybějí a které by měly podpořit zájem o společné postupy obcí nejen v oblasti OH, ale ve všech oblastech života v regionu.

Dalším problémem je doba, po kterou DSO Moravskobudějovický mikroregion jedná o úpravách stanov DSO. Od prvního setkání starostů po komunálních volbách uplynulo již několik měsíců a setkání je plánováno až na měsíc březen (12. 3. 2015 předběžná informace pro členy RT projektu MOS). Přitom je třeba dohlédnout i přes DSO Na realizaci novely zákona o odpadech v obcích, aby zejména začínající starostové nebyli vystaveni sankcím z prodlení, apod.

Po obdržení posudků od SMO k jednotlivým oblastem jsme zapracovali připomínky, které jsme od odborníků obdrželi. Problémové okruhy v ORP v oblasti OH jsou jasně definovány, není třeba v době před dokončením ISNO v Kraji Vysočina (od této realizace se teprve bude odvíjet další směřování OH v Kraji Vysočina i v regionech) vymýšlet něco umělého. Problémové okruhy jsme jednoduše pojmenovali, na základě připomínek odborného týmu jsme upravili znění jednotlivých cílů, jejichž příští realizace pomůže k intenzivnější vzájemné spolupráci obcí ORP a případné servisní centrum pro obecní samosprávy by mohlo na realizaci těchto cílů přivést obce ke skutečné a funkční spolupráci.

Na realizaci problematiky OH pracovali všichni členové RT včetně sekretářky RT, velký podíl práce měli potom analytici RT (k výměně došlo v průběhu léta 2014), koordinátor a odborník na volitelné téma, kteří realizovali zejména šetření v obcích a připravovali materiály k setkání se starosty obcí ORP. Analytička RT potom ve spolupráci se sekretářkou rozesílaly e-verzi materiálů do obcí ke starostům, aby se s nimi mohla obecní zastupitelstva blíže seznámit.

Na realizaci závěrů spolupracovali také pracovníci OŽP ORP, ředitel TSMB s.r.o. a starostové obcí, kteří nám poskytli konkrétní informace o stavu OH v obcích.

5.5 Přílohy k tématu 3: Odpadové hospodářství

Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkcí odpady v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem

a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

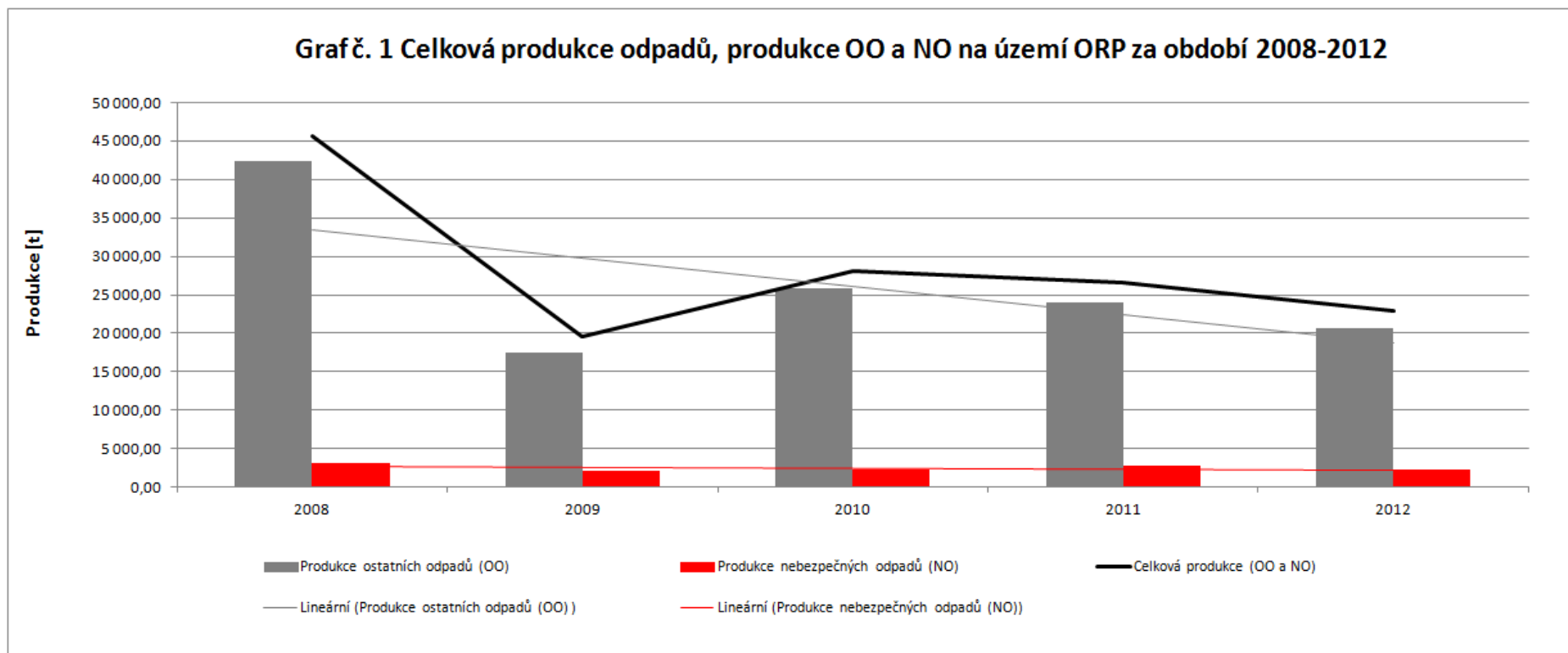
Příloha 1 Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓				
							2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]											
Produkce ostatních odpadů (OO)	32 798,19	42 386,80	17 478,24	25 817,56	23 951,29	20 689,42	129,24	53,29	78,72	73,03	63,08
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	4 058,28	3 183,73	2 086,07	2 299,37	2 715,12	2 279,23	78,45	51,40	56,66	66,90	56,16
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →							-21,55	-48,60	-43,34	-33,10
Celková produkce (OO a NO)	36 573,34	45 570,53	19 564,31	28 116,93	26 666,41	22 968,65	124,60	53,49	76,88	72,91	62,80
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →							24,60	-46,51	-23,12	-27,09
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012					

Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů	93,01	89,34	91,82	89,82	90,08
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů	6,99	10,66	8,18	10,18	9,92
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.⁻¹]	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP	24 372	24 267	24 187	23 945	23 732
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)	1 869,79	806,21	1 162,48	1 113,65	967,83
Měrná produkce OO	1 739,16	720,25	1 067,41	1 000,26	871,79
Měrná produkce NO	300,20	130,63	85,96	113,39	96,04
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →	43,51	28,64	31,67	37,77	31,99
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →	-56,49	-71,36	-68,33	-62,23	-68,01

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Příloha 2 Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	1 460,21	1 154,47	1 229,72	1 200,45	1 162,27
200102	Sklo	O	0,06	0,00	0,00	1,18	2,26
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	6,94	3,40	4,29	5,60	12,68
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	1,12
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	22,88	9,89	0,00	0,00	0,15
200113*	Rozpouštědla	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
200114*	Kyseliny	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
200117*	Fotochemikálie	N	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,23	1,00	0,14	0,00	0,00
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlodíky	N	1,59	2,32	0,84	0,41	2,28
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,25	0,16	0,14	2,50	0,15
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	0,00	0,21	0,00	0,00	0,00
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	0,00	0,83	1,58	1,78	2,28
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00

200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	0,12	0,16	0,00	0,13	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	0,89	0,43	0,28	0,68	0,35
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	10,46	0,33	6,92	11,19	28,75
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	1,09	18,77	66,36	178,56	167,26
200139	Plasty	O	0,26	0,42	1,19	0,60	0,21
200140	Kovy	O	3 992,34	1 666,43	3 149,93	4 056,46	3 169,11
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	132,01	516,60	742,72	566,25	1 337,24
200202	Zemina a kameny	O	4,25	0,00	0,00	3,42	0,00
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	5 343,43	5 107,91	4 992,72	4 499,17	5 527,52
200303	Uliční smetky	O	17,29	74,01	3,70	165,14	167,18
200304	Kal ze septiků a žump	O	115,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	34,14	21,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	653,01	750,02	648,64	573,13	564,93

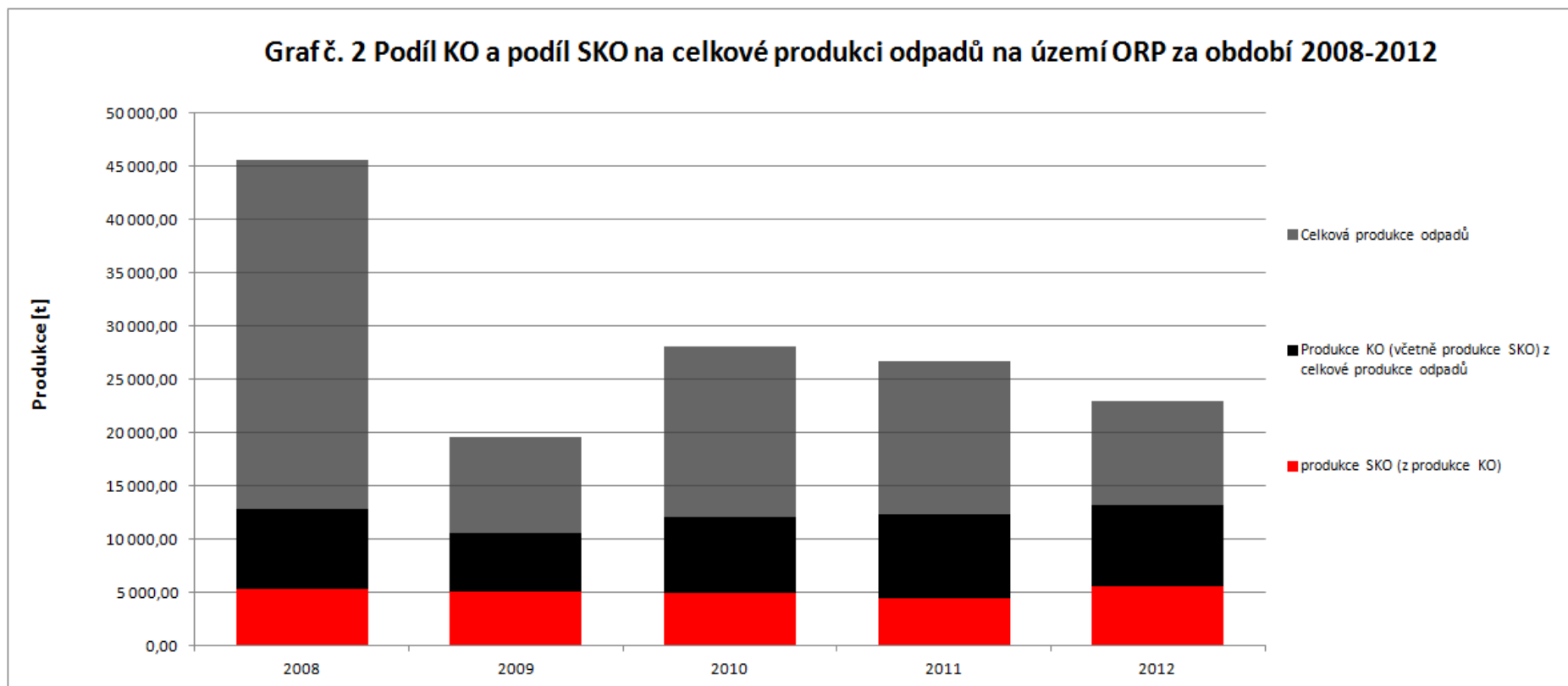
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	533,47	695,75	568,45	465,29	408,19
150102	Plastové obaly	O	218,30	192,04	191,32	171,23	275,39
150104	Kovové obaly	O	39,26	35,53	34,28	29,61	27,18
150105	Kompozitní obaly	O	3,18	30,69	38,04	2,29	2,55
150106	Směsné obaly	O	23,94	22,73	25,92	36,69	19,26
150107	Skleněné obaly	O	233,75	246,56	225,53	279,97	250,92
150109	Textilní obaly	O	0,08	0,13	0,64	0,00	0,00
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	22,29	21,75	90,73	49,53	58,77
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,05	0,03	0,03	0,02	0,03
Celková produkce KO			12 836,61	10 552,55	12 024,11	12 335,40	13 209,02
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			7 619,81	7 561,20	7 684,58	7 025,65	8 773,31
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			4 378,40	4 377,61	4 634,32	4 284,89	5 503,24

Příloha 3 Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	45 570,53	19 564,31	28 116,93	26 666,41	22 968,65	-57,07	+43,72	-5,16	-13,87
Celková produkce KO	12 836,61	10 552,55	12 024,11	12 335,40	13 209,02	-17,79	+13,95	+2,59	+7,08
Celková produkce SKO	5 343,43	5 107,91	4 992,72	4 499,17	5 527,52	-4,41	-2,26	-9,89	+22,86
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci	28,17		53,94		42,76		46,26		57,51
Podíl SKO na produkci KO	41,63		48,40		41,52		36,47		41,85
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	24 372		24 267		24 187		23 945		23 732
Měrná produkce KO	526,69		434,85		497,13		515,16		556,59
Měrná produkce SKO	219,24		210,49		206,42		187,90		232,91

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

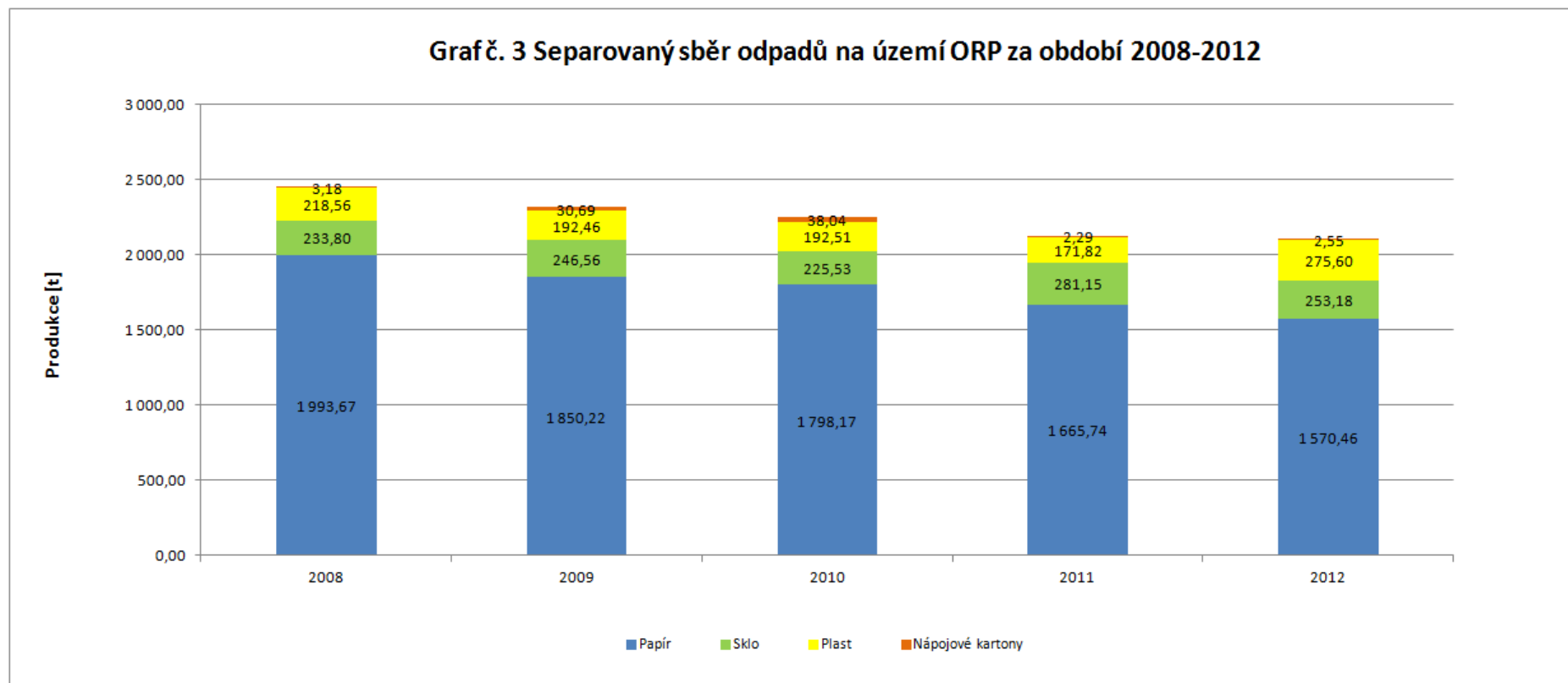

Příloha 4 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	1 993,67	1 850,22	1 798,17	1 665,74	1 570,46	-7,20	-2,81	-7,36	-5,72
Sklo	150107, 200102	233,80	246,56	225,53	281,15	253,18	+5,46	-8,53	+24,66	-9,95
Plast	150102, 200139	218,56	192,46	192,51	171,82	275,60	-11,94	+0,03	-10,75	+60,40
Nápojové kartony	150105	3,18	30,69	38,04	2,29	2,55	+863,94	+23,95	-93,99	+11,49
Celkem separovaný sběr		2 449,22	2 319,92	2 254,25	2 121,01	2 101,79	-5,28	-2,83	-5,91	-0,91
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP		24 372		24 267		24 187		23 945		23 732
Měrná produkce tříděného papíru		81,80		76,24		74,34		69,57		21,11
Měrná produkce tříděného skla		9,59		10,16		9,32		11,74		11,72
Měrná produkce tříděného plastu		8,97		7,93		7,96		7,18		12,28
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,13		1,26		1,57		0,10		0,23
Měrná produkce tříděného odpadu		100,49		95,60		93,20		88,58		50,54

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

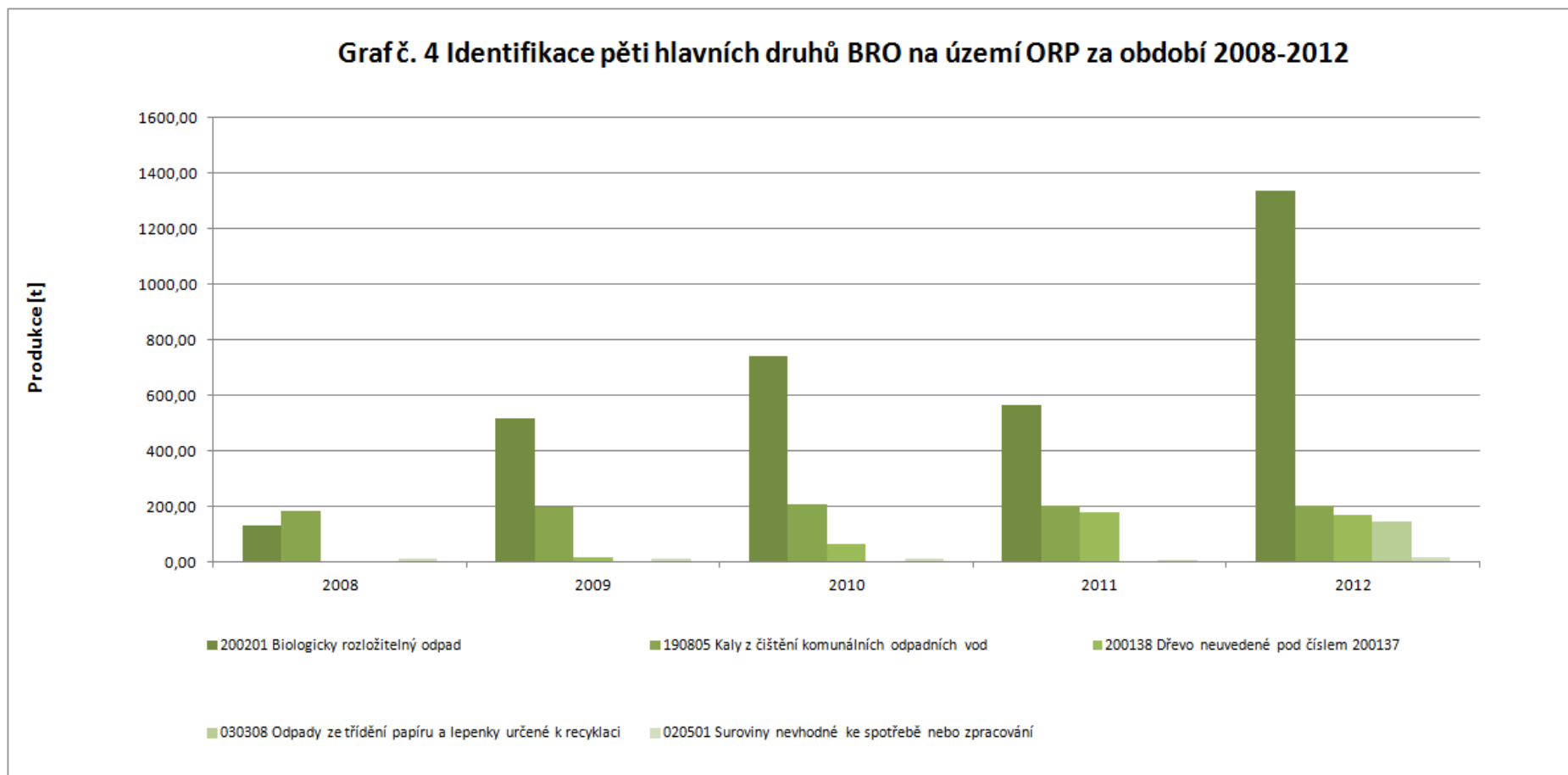
Příloha 5 Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	2,72	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	0,00	0,00	0,00	39,84	14,90
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	690,20	400,00	680,00	177,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	5,20	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	2,09	12,25	8,98	7,94	8,26
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	12,33	10,40	13,12	9,44	19,44
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	19,83	68,80	70,98	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	1,09	0,91	0,97
030101	Odpadní kůra a korek	O	7,75	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	6,20	0,00	0,00	0,00	8,08
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	3,07	0,00	0,00	146,13
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	2,04	0,00	0,00	0,00	0,18

150101	Papírové a lepenkové obaly	O	533,47	695,75	568,45	465,29	408,19
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	185,82	195,87	205,61	200,77	202,09
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	0,00	1,00	1,60	1,60	5,60
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	262,00	264,00	357,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	72,96	24,20	0,00	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	1 460,21	1 154,47	1 229,72	1 200,45	1 162,27
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	6,94	3,40	4,29	5,60	12,68
200110	Oděvy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	1,12
200111	Textilní materiály	O	22,88	9,89	0,00	0,00	0,15
200125	Jedlý olej a tuk	O	0,25	0,16	0,14	2,50	0,15
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	1,09	18,77	66,36	178,56	167,26
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	132,01	516,60	742,72	566,25	1 337,24
200301	Směsný komunální odpad	O	5 343,43	5 107,91	4 992,72	4 499,17	5 527,52
200304	Kal ze septiků a žump	O	115,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	653,01	750,02	648,64	573,13	564,93
Celková produkce BRO			9 537,40	9 236,54	9 591,41	7 928,44	9 587,28

Graf. č. 4 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad). (Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

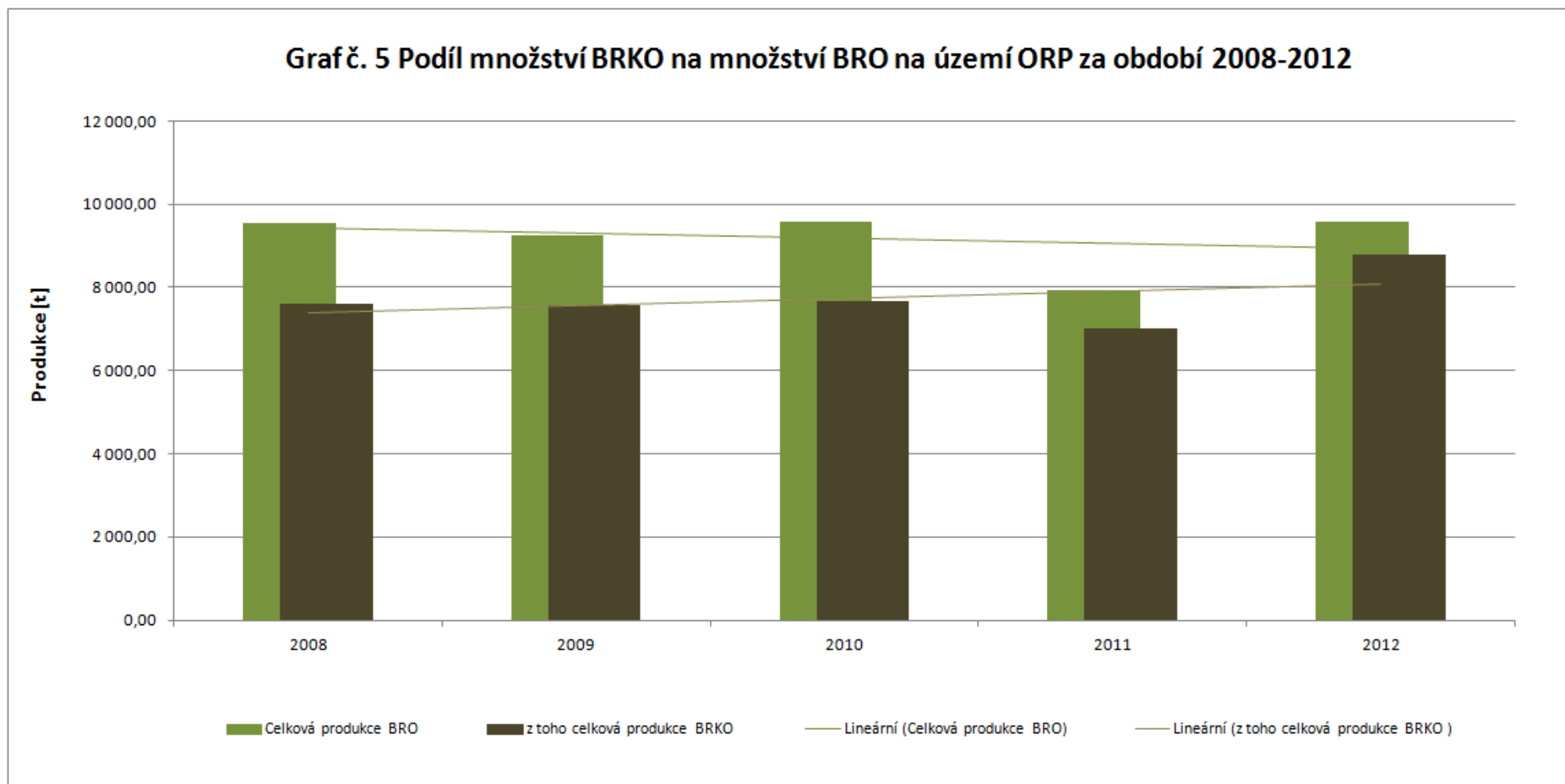

Příloha 6 Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	9 537,40	9 236,54	9 591,41	7 928,44	9 587,28	-3,15	3,84	-17,34	20,92
z toho celková produkce BRKO	7 619,81	7 561,20	7 684,58	7 025,65	8 773,31	-0,77	1,63	-8,57	24,88
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	79,89		81,86		80,12		88,61		91,51
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	24 372		24 267		24 187		23 945		23 732
Měrná produkce BRO	391,33		380,62		396,55		331,11		403,98
Měrná produkce BRKO	312,65		311,58		317,72		293,41		369,68

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

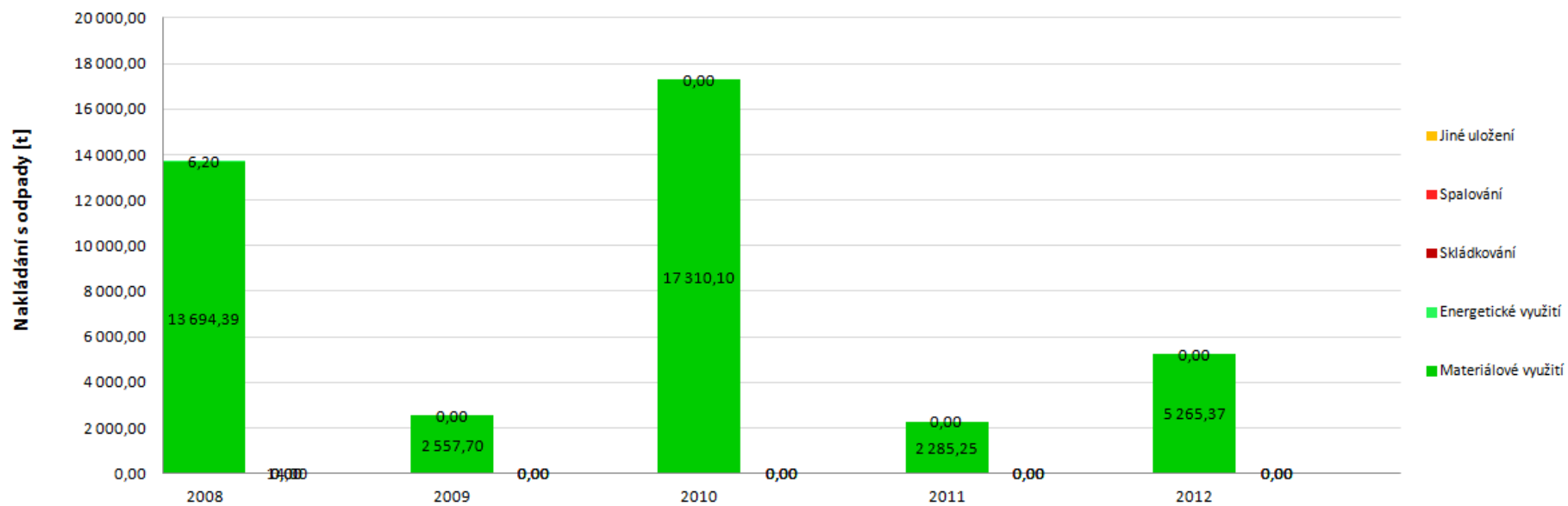
Příloha 7 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
								2008	2009	2010	2011
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]											
Využití	Materiálové využití	5 579,31	13 694,39	2 557,70	17 310,10	2 285,25	5 265,37	245,45	45,84	310,25	40,96
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		15,26	30,05	13,07	61,56	8,57	22,92				
	Energetické využití	0,61	6,20	0,00	0,00	0,00	0,00	1023,25	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	5 523,74	13 700,59	2 557,70	17 310,10	2 285,25	5 265,37	248,03	46,30	313,38	41,37
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		15,10	30,06	13,07	61,56	8,57	22,92				
Celková produkce odpadů		36 573,34	45 570,53	19 564,31	28 116,93	26 666,41	22 968,65				
Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
	Spalování							Meziroční změna [%] ↓			
		14,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
	Celkem vybrané způsoby odstranění	14,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Grafč. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

Příloha 8 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP

za období 2008-2012

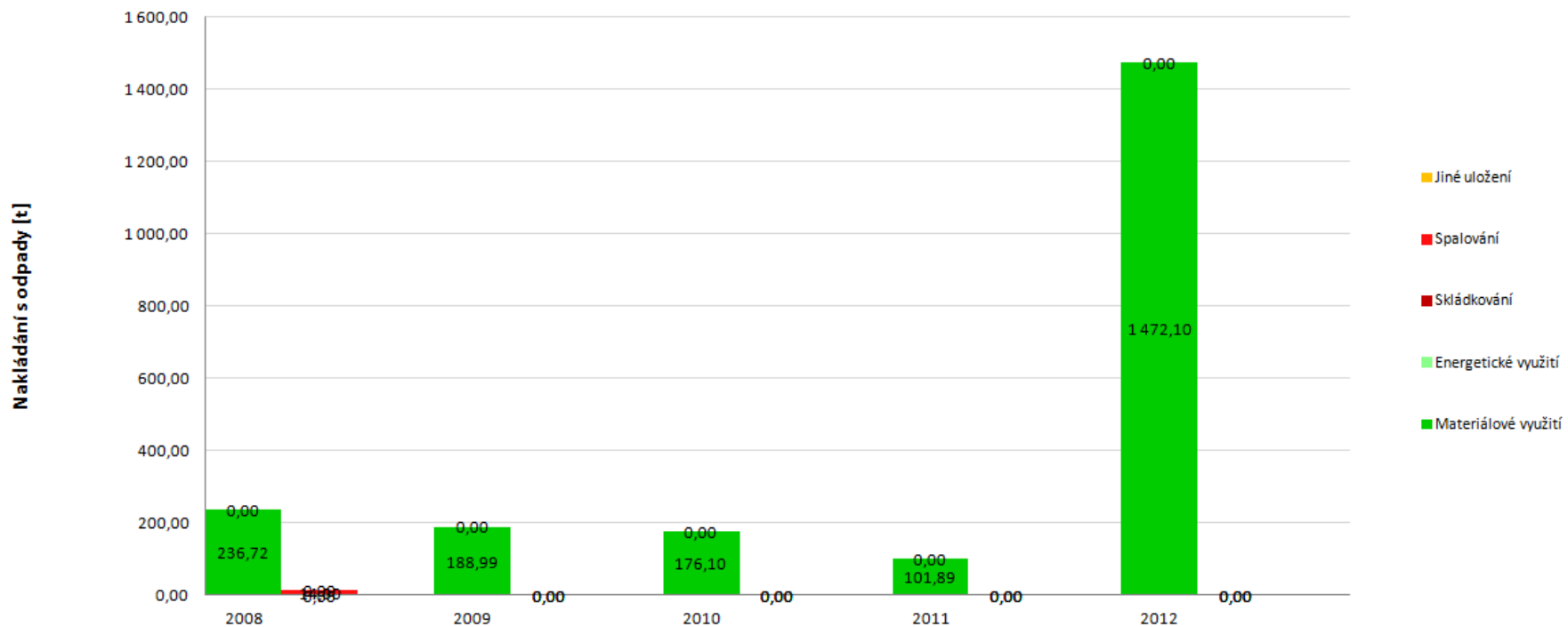
(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
									2008	2009	2010	2011	
Nakládání s odpady [t]													
KO	Využití	Materiálové využití	101,45	236,72	188,99	176,10	101,89	1 472,10	233,34	186,29	173,59	100,43	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓			
			1,21	1,84	1,79	1,46	0,83	11,14	+133,34	+86,29	+73,59	+00,43	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Celkem vybrané způsoby využití	93,24	236,72	188,99	176,10	101,89	1 472,10	253,89	202,69	188,87	109,28	
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Meziroční změna [%] ↓				
		1,11	1,84	1,79	1,46	0,83	11,14						
	Celková produkce KO [t]			8 390,98	12836,61	10552,55	12024,11	12335,40	13209,02	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
		Spalování			14,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00						
Celkem vybrané způsoby odstranění			14,00	0,00	0,00	0,00	0,00						
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					

		Celkem vybrané způsoby využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
	Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
		Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Graf č. 7 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

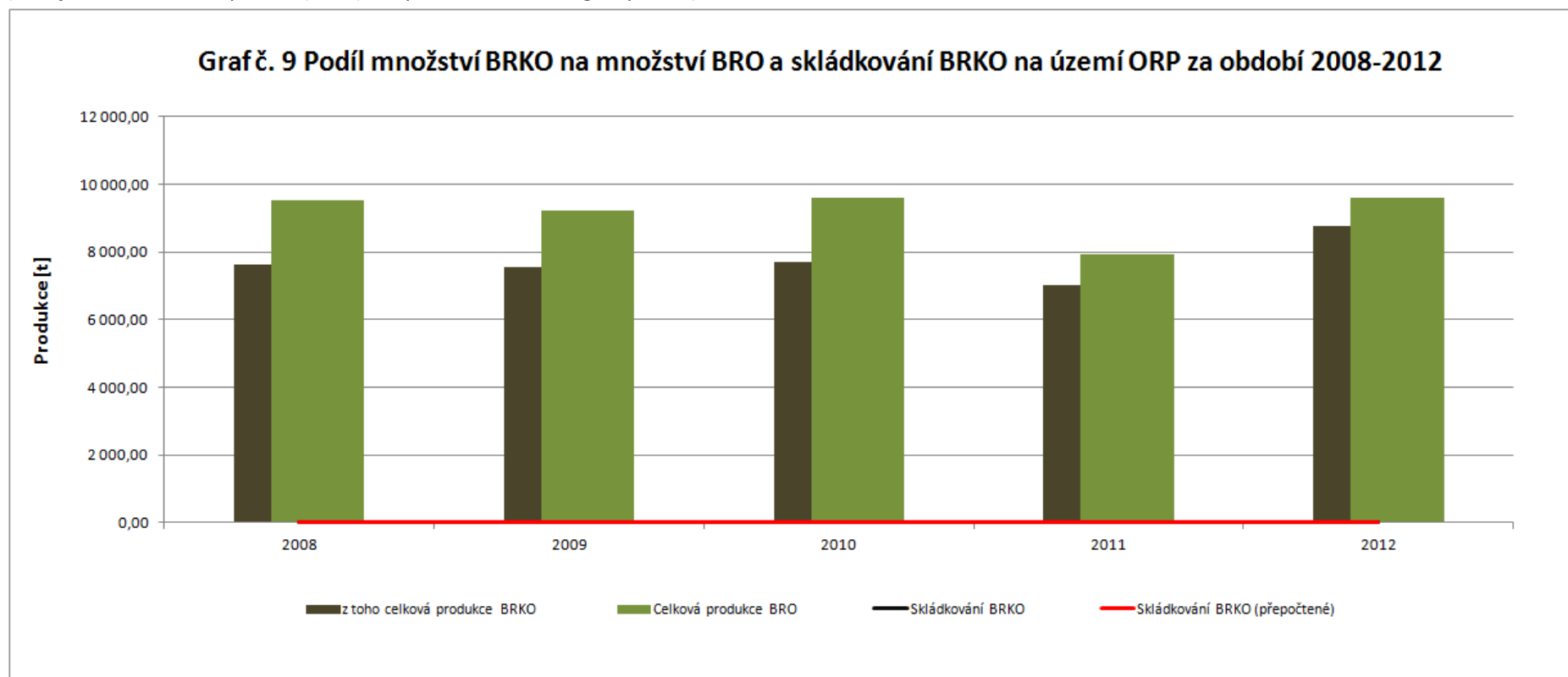
Příloha 9 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]													
BRO	Využití	Materiálové využití		246,39	187,74	176,10	115,40	973,52	-23,80	-6,20	-34,47	+743,58	
		Energetické využití		6,20	0,00	0,00	0,00	0,00					
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Spalování		14,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
BRKO	Využití	Materiálové využití		230,72	187,74	176,10	94,70	973,52	-18,63	-6,20	-46,22	+927,97	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Podíl skládkování a měř. skládkování k DZ 1995 [%] ↓				
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				

		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepoč- teno na obsah bio- logicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biolo- gicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓								
			148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spalování		14,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				

(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>)

6 Téma 4: Servis obecním samosprávám

6.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Obecně o řešeném tématu

Vymezení problému

Projekt SMO „Systémová podpora meziobecní spolupráce v ČR“, r. č. CZ.1.04/4.1.00/B8.00001 předpokládá realizaci 3 tzv. povinných témat a jednoho tématu volitelného, které nabízí obcím všech stupňů ORP možnost aktivizovat obce vzájemnou užší součinností v oblasti společných problémů a dokázat společnými postupy problémové věci napravit. O výběru volitelného tématu v daném ORP rozhodlo první setkání starostů dotčeného ORP ze dne 17. 6. 2014

„Servis obecním samosprávám“

Výběr daného volitelného tématu vyšel jako nejsledovanější a nejdiskutovanější vzhledem k potřebám obecních samospráv, jak vyplynulo z dotazníkového šetření A při zpracovávání první části projektu MOS v měsících prosinci a lednu 2013/2014.

Z výsledků prvního dotazníkového šetření vyplynula jasná potřeba servisní pomoci obecním samosprávám. Proto se RT rozhodl v dalších fázích projektu danou oblast rozpracovávat. Námi zveřejněná zpráva o výsledcích šetření na diskusním fóru portálu MOS rozvinula na portálu v rámci volitelného tématu tak širokou diskusi, že jsme si uvědomili, že se jedná o celostátní problém. Během dvou měsíců měl příspěvek obrovskou sledovanost a podnítl také aktivitu dalších koordinátorů RT projektu MOS, kteří se setkali v obcích ORP s naprosto stejnými problémy. Z toho jednoznačně vyplynula potřeba řešit VT „Servis obecním samosprávám“ a využít je pro nastartování aktivnější meziobecní spolupráce mezi obcemi v daných ORP. K opravdové snaze pomoci zejména tam, kde se nedostává jakékoliv možnosti ke kvalitní práci pro obec v rámci nejen povinných administrativ, ale i administrativ, které směřují k pohodlnějšímu a efektivnějšímu chodu místních samospráv.

Charakteristika a popis problému

V listopadu 2013 se město Moravské Budějovice, správní středisko ORP a obec III. Stupně státní správy, zapojilo do projektu SMO Systémová podpora meziobecní spolupráce v ČR (Podpora meziobecní spolupráce, r. č. CZ.1.04/4.1.00/B8.00001). V průběhu měsíců prosince 2013 a ledna 2014 bylo ve všech obcích ORP (47 obcí sdružených ve dvou základních DSO – Moravskobudějovický a Jemnický mikroregion, přičemž obce jsou členy dalších zejména účelových svazků (DSO) dotazníkové šetření A, které mělo za úkol zmapovat situaci v jednotlivých zapojených obcích v území ORP a zároveň zjistit základní informaci o stavu místních samospráv v dotčených obcích (respektive v těch, které přislíbily spolupráci v rámci projektu). Zároveň bylo první dotazníkové šetření A jakousi sondou, která měla pomoci charakterizovat stav života v obcích, hlavně kvalitativní proměny, kterými obce za uplynulých 25 let od společenských změn v Československu a od roku 1993 v rámci vzniku samostatné České republiky prošly.

Dotazník byl realizován osobním pohovorem v 100% obcí ORP (47 obcí ORP začleněných do dvou mikroregionů, které mají sídla v Moravských Budějovicích a v Jemnici), byl vyhodnocen, jeho závěry byly poskytnuty zastupitelstvům obcí ORP, vedení projektu na SMO a byly také spolu se závěry dru-

hého dotazníkového šetření, které realizoval projektový tým SMO on-line přímo v obcích, prezentovány na prvním setkání starostů obcí ORP, kteří se setkání zúčastnili a byli připraveni k volbě tzv. čtvrtého volitelného tématu projektu MOS.

Vymezení a odůvodnění potřeby řešit tento problém

V rámci dotazníkových šetření v obcích se ukázalo, že dominantní potřebou v malých obcích do 200, případně do 500 obyvatel je jistá servisní pomoc samosprávám při naplňování stále složitějších úkolů administrativy. Ukázalo se, že obce by z relativně široké nabídky služeb využily zejména několik velmi potřebných okruhů služeb, které považují za skutečně přínosné.

Jedná se pomoc v oblasti všeobecné právní podpory, o všestrannou pomoc s administrativou kolem dotací a projektů, informační servis pro vedení obcí, zprostředkované informace od úřadů práce pro efektivnější předávání informací o pracovních příležitostech v oblasti v jednom s největší nezaměstnaností zatížených regionů kraje.

Na základě šetření volitelného tématu v obcích (řešeno formou řízených rozhovorů s vedením obcí, zejména se starosty) byly zjištěny i další potřeby obecních samospráv. Dotazy byly zaměřeny na možnou míru finanční spoluúčasti na servisní službě, dále na oblasti, ve kterých by obce plně, případně do určité míry využily spektra nabídky služeb servisního centra, na kterých jsme se s KRT na přípravných setkáních shodli.

V rámci vymezení tématu uvádíme argumenty, které se vyslovují k problematice potřeby servisu obecním samosprávám z několika zorných úhlů pohledu:

Výstupy z řízených rozhovorů se starosty v rámci Dotazníku „A“

Názory starostů, které jsme v obcích ORP zaznamenali v průběhu jednotlivých vln dotazníkových šetření a komentáře členů RT, kteří se přímého šetření v obcích zúčastnili:

Dotazníkové šetření se starosty obcí ORP bylo prováděno na základě předchozí telefonické domluvy. Postoj většiny starostů byl vstřícný, na dotazníkovém šetření aktivně spolupracovali, dotazníkové šetření proběhlo v měsících prosinec 2013 a leden 2014. Většina starostů při dotazníkovém šetření uvedla, že větší část nejpalčivějších problémů spojených zejména s infrastrukturou obcí je úplně, případně z velké části již vyřešena (otázky plynofikací obcí, kanalizace a obecních vodovodů).

Nemají problémy v navazování kontaktů se sousedními obcemi. Mezi největší překážky pro výkon funkcí neuvolněných starostů řadí nesmyslné množství administrativy, složitou legislativu a nedostatek času. Zejména starostové ve věku do cca 40 let mají skeptický vztah k současné legislativě, pro její složitost, neprůhlednost a mnohdy i neúčelnost si řada z nich vyzkoušela práci ve veřejné správě, znovu kandidovat ovšem nechtějí. Projekt sám přijímají se zájmem, na základě řízeného rozhovoru s KMOS, spíše čekají, co kvalitativně nového by projekt mohl přinést, proto také účast v projektu přislíbili a přislíbili též účast na 1. shromáždění starostů, které bude RT MOS pořádat s patřičnou publicitou podle harmonogramu prací na projektu. V následující části dokumentu přikládáme procentuální hodnoty (procentuální četnost odpovědí na jednotlivé šetřené okruhy, jak jsme zpracovali ze sumárních výsledků zaslaných nám členy odborného týmu SMO). V případě dotazníkového šetření A jsme podklady zpracovali nejdříve sami v rámci RT, výsledky byly dle smluvních ujednání mezi dotčenou obcí ORP a SMO poté předány odbornému týmu SMO. V případě dotazníkového šetření B (on-line dotazník) jsme využili sumárních výsledků zaslaných odborným týmem SMO pro sumarizaci před prvním setkáním starostů ORP, abychom jim představili nejen stav rozpracovanosti projektu, ale aby se také k nim dostala patřičná zpětná vazba z vlastních dotazníkových šetření.

Sumarizace dotazníkového šetření A

Spolupráci mezi sousedními obcemi hodnotí starostové obcí ORP následovně:

41% označilo MOS jako velmi dobrou (2)

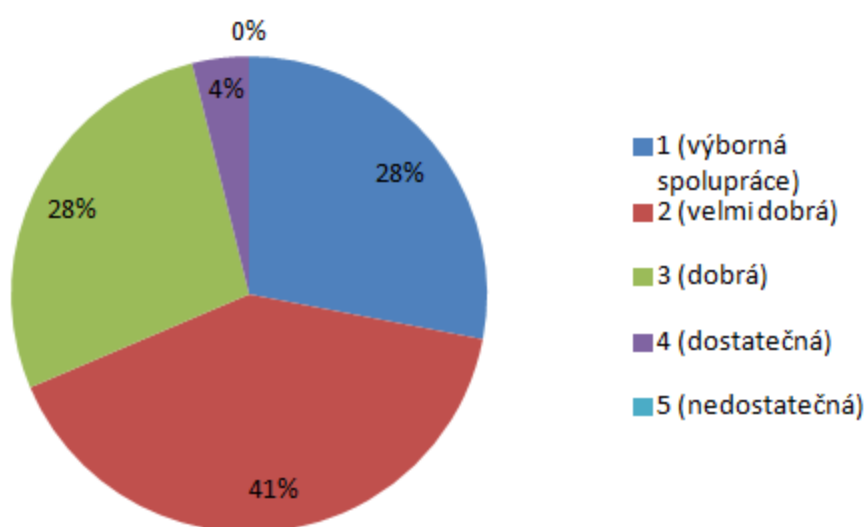
28% označilo MOS za výbornou (1) a stejný počet za dobrou (3)

Pouze 4% starostů označilo spolupráci za dostatečnou (tedy hodnocení 4)

96% starostů hodnotí tedy MOS v rozmezí výborný – dobrý, přesto je i zde prostor pro kvalitativně lepší spolupráci (Obr. č. 39)

Obr. 39: Graf znázorňuje spolupráci mezi sousedními obcemi, kterou hodnotili starostové obcí ORP (Zdroj: Dotazníkové šetření A)

„Jak hodnotíte spolupráci mezi sousedními obcemi:“

Největší bariéry v meziobecní spolupráci starostové vidí:

S ohledem na vedení řízených rozhovorů můžeme konstatovat (při poměrně smíšených pocitech, které jsme prožívali společně se starosty obcí ORP – jednak podty jakési beznaděje na jedné straně (stav, o který se dlouhodobě nikdo nezajímá), na druhé straně jistá jiskra naděje, že přece jen někdo do obce přijde a zajímá se...) lze vidět hlavní okruh problémů zejména – v nedostatečné a složité legislativě, v nedostatku financí a v nízké podpoře ze strany státu. Oblasti středního a malého významu se zásadně promítá v oblasti nízké podpory ze strany státu, objevuje se též jako nevýznamná složka hodnocení neochota, zášť, nezáměr či neplnění dohod. Bariéry pro meziobecní spolupráci vidí starostové obcí různě, vezmeme-li v úvahu kategorii významnosti, u dvou kritérií existuje poměrně vyrovnaná shoda – nedostatečná a složitá legislativa a nedostatek financí.

Oblasti vhodné pro meziobecní spolupráci

Ve výčtu odpovědí starostů se dostáváme k zajímavému přehledu.

Za naprosto vhodnou oblast pro MOS označili starostové oblast předškolního a základního vzdělávání, oblast sociální je označena z velké části jako velmi vhodná, stejně jako odpadové hospodářství, kultura, sport, regionální turistika a sociální podnikání. Jako oblasti vhodné dominují sdružené nákupy, budování vodovodů a kanalizací a řešení krizových situací, značná část odpovědí také jako vhodnou vidí oblast sociálního podnikání. V tom, co je méně vhodné, případně nevhodné, jednota nepanuje, zvláště zajímavá je odpověď v oblasti spíše nevhodné oblasti, ve které se objevuje více než patnáctkrát oblast kultury, sportu a spolkové činnosti, deset odpovědí bylo také pro oblast odpadového hospodaření.

V této oblasti můžeme tedy říci, že starostové obcí mají vcelku jasno v tom, co by považovali za priority v MOS (školství, sociální služby a odpadové hospodářství, budování vodovodů a kanalizací, rozvoj cestovního ruchu a krizové situace. Rozdílnost ve vnímání role kultury, sportu a spolkové činnosti je téměř vyrovnaná, cca 21 odpovědí vnímá oblast jako velmi vhodnou pro MOS, cca 17 odpovědí oblast vnímá jako spíše nevhodnou. Může to ukazovat na velké rozdíly v životě v jednotlivých obcích, může to naznačovat na poměrně významné rozdíly ve věkovém složení obcí, a tudíž v různých úrovních potřeb obyvatel obcí v oblasti kultury, sportu a spolkové činnosti. Může to ovšem ukazovat na jistou izolovanost života obcí, jistou uzavřenost, případně pohodlnost, nebo lhostejnost k situaci v obcích.

Spolupráce obcí je ponejvíce realizována v oblasti školství, odpadového hospodářství, kultury, sportu a spolkové činnosti, pomalu se rozvíjí cestovní ruch v regionu i rozvoj sdružených nákupů přes DSO. Do budoucna obce chtějí více spolupracovat zejména v sociálním podnikání (i když většina starostů nemá ještě vlastní představu jak, neboť dosud se neobjevila potřeba obcí hlouběji se o sociální služby zajímat (ve většině obcí služeb využívá zatím relativně nízký počet lidí, což je z tohoto pohledu vnímáno jako marginální problém, který ovšem do budoucna – se stárnutím populace – může přinést vleklé problémy, neboť obce nebudou připraveny ani personálně, ani ekonomicky na nastalou situaci. Proto jsme v rámci řízených rozhovorů tuto otázku uvedli, většina starostů si problém uvědomila, ovšem v reakcích to stále nevnímají jako aktuální...) a rozvoji regionálního cestovního ruchu, rozvíjet chtějí také princip sdružených nákupů, který se ukazuje jako významný prvek šetřící obecní i rodinné rozpočty.

Co starostové obcí považují za vhodnou platformu pro MOS?

Jako jednoznačně nejvhodnější většina starostů označuje neformální spolupráci mezi obcemi. Významnou část důvěry starostů mají stávající DSO (mikroregiony), jako vhodné formy spolupráce se ukazují také smlouvy mezi obcemi, jako spíše nevhodnou platformu cca 13 starostů označilo shromáždění představitelů obcí v rámci projektu Podpora MOS, naopak jako přímo vhodnou formu ji zvolilo 9 starostů.

Rozkolísanost odpovědí je poměrně vysvětlitelná. Starostové buď vnímají roli projektu v rozvoji MOS jako cestu ke kvalitativně lepší spolupráci mezi obcemi, nebo tuto roli vnímají jako hrozbu dalšího schůzování, papírování a e-mailové komunikace navíc, a to si rozhodně nepřejí. Roli v tomto vnímání jistě hraje také to, že výstupy z projektu začínají dostávat teprve v jeho polovině jasnější obrysy.

Na výsledky dotazníkového šetření A navazovalo šetření on-line ze strany SMO, kdy toto šetření bylo realizováno on-line formou, kterou představitelé obcí vyplnili a kliknutím odeslali na portál SMO. Tato část dotazníkového šetření nebyla z našeho pohledu příliš šťastnou volbou vstupu do rozběhnutého projektu. Dle korespondence s některými členy vedení projektu jsme byli přesvědčováni, že

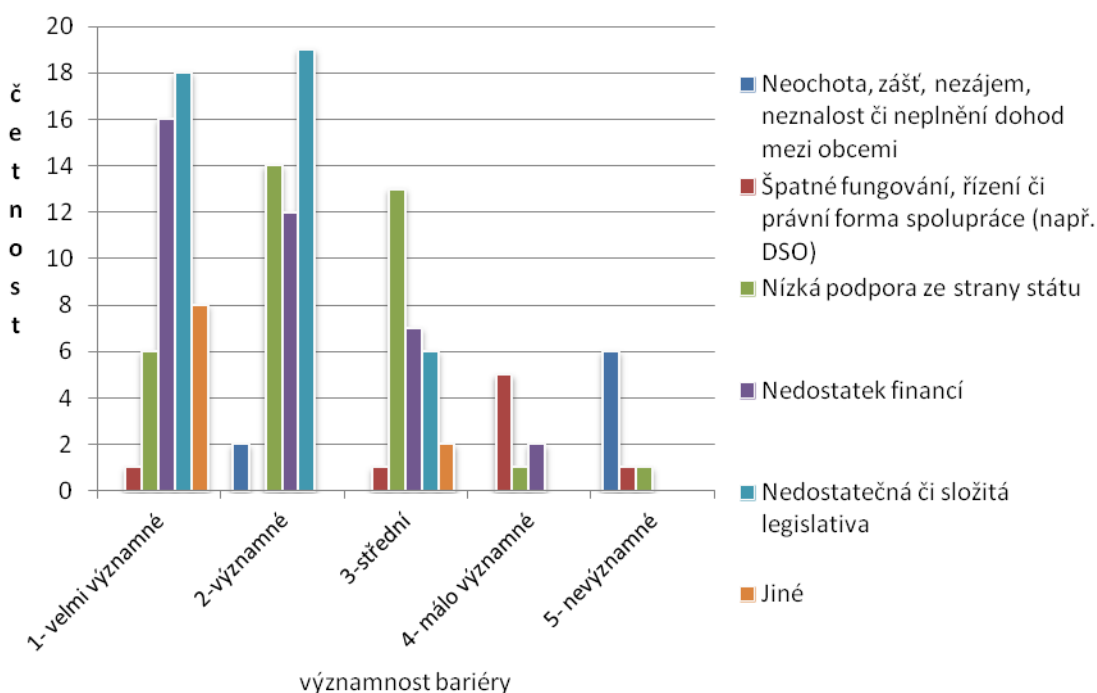
aktivita SMO je zaměřena na jakési potvrzení výsledků dotazníkového šetření A v obcích (tedy jakási zpětná kontrola SMO komunikací přímo s obcemi), naše argumenty, že tato aktivita našemu projektu spíše ublíží, nebyla brána jako pádný argument, ovšem v reálu se nakonec ukázaly jako oprávněné. Pro úplnost tedy uvádíme také výsledky dotazníkového šetření B, o kterém jako členové RT, který podrobně poznal situaci v obcích ORP před vlastním uvedením závěrů dodáváme:

- a) Předpoklad, že se opět do dotazníkového šetření zapojí předchozí počet obcí, se ukázal jako mylný (z předchozího šetření 100% obcí, ve druhém šetření svazu se šetření zúčastnilo cca 34 obcí ze 47!).
- b) V obcích rapidně klesl zájem o projekt i o spolupráci se členy RT (realizaci dotazníku B ze strany SMO starostové vnímali velmi negativně, narůstaly pochybnosti o přínosu realizovaného projektu. Na tomto poli museli členové RT vyvinout maximální argumentaci k tomu, aby se spolupráci podařilo udržet).

(Pozn. Sumarizaci výsledků uvádíme podobně jako naše vlastní komentáře kurzívou)

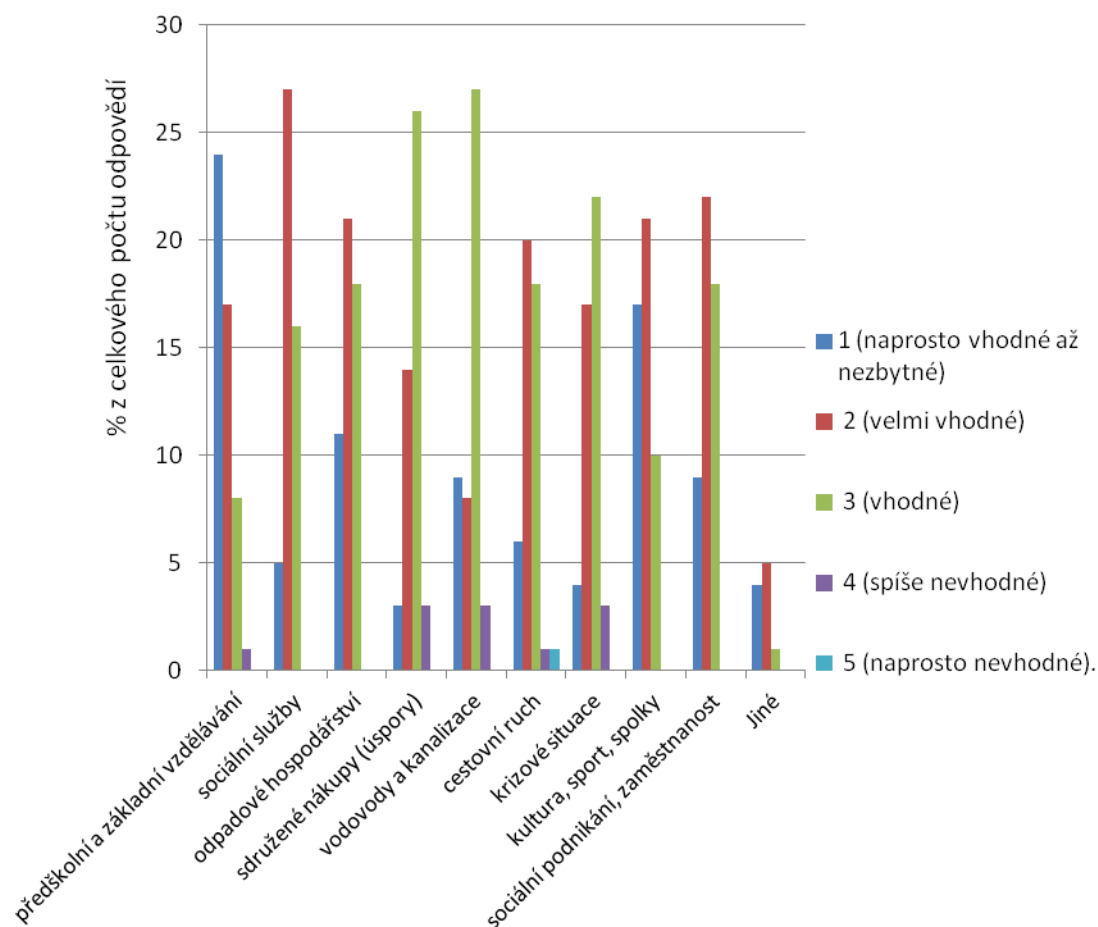
Obr. 40: Graf ukazuje, jak starostové hodnotili největší bariéry v meziobecní spolupráci (Zdroj: Dotazníkové šetření A)

„Jaké vidíte největší bariéry meziobecní spolupráce?“

Obr. 41: Graf ukazuje, co starostové hodnotili jako vhodnou oblast pro meziobecní spolupráci (Zdroj: Dotazníkové šetření A)

„Ohodnoťte oblasti dle vašeho názoru vhodné pro meziobecní spolupráci:“

Sumarizace výstupů z dotazníkového šetření B

V čem spatřujete největší výhody MOS starostové odpověděli:

Seřazeno dle četnosti odpovědí – snadnější prosazení regionálních potřeb a cílů, zvýšení povědomí o životě v regionu, rozšíření nabídky služeb pro občany zkvalitnění výkonu veřejné správy a finanční úspory.

Z uvedeného je zřejmé, že starostové chápou roli MOS v životě regionu, správně vnímají možnosti, které by mohly přispět ke zkvalitnění života v regionu i v obcích.

Starostové jsou přesvědčeni o tom, že stávající DSO jsou schopné z hlediska kapacit, organizační struktury a finančních možností koordinovat v regionu oblast odpadového hospodářství, školství i sociálních služeb.

U odpadového hospodářství je odpověď ano jednoznačná. V oblasti školství a sociálních služeb jsou odpovědi 50/50, v oblasti sociálních služeb převažují dokonce odpovědi negativní.

Uvedená statistika jasně vypovídá o tom, že v oblasti, kterou obce v rámci stávajících DSO realizují, mají vcelku jasno.

V oblasti odpadového hospodářství je důležitý společný postup i společná spolupráce, jen tak můžeme ušetřit. (jasný společný názor)

V oblasti školství starostové vnímají realitu klesajícího počtu dětí v obcích (zatím v ZŠ, dočasnou lnu zvýšené porodnosti do roku 2013 považují za pozitivní oddálení problémů s počty dětí – ovšem jen v těch obcích, kde předškolní a školská zařízení jsou). Pokles počtu narozených se projeví do několika let, a s tím spojené hrozby omezování, případně rušení MŠ a ZŠ do budoucna v obcích. Starostové situaci zatím nevnímají jako aktuální, proto ji zatím neřeší, odpovědi jsou opravdu 50/50.

V oblasti sociálních služeb a sociálního podnikání jsou zkušenosti obcí téměř mizivé, proto možná také převažuje trend odpovědí negativních. Starostové jsou jistě i připraveni na možnou meziobecní spolupráci právě v oblasti sociálních služeb. Nejvíce by se jim v rámci řízeného rozhovoru zamlouvalo, kdyby zejména rychle stárnoucí malé obce mohly z řad vhodných spoluobčanů vyškolit personál, který by mohl účinně poskytovat seniorům potřebné služby v domácím prostředí a s důvěrou, že službu jim poskytují lidé z okolí, kterým mohou seniři důvěřovat...Celkově to vypovídá také o velmi zodpovědném přístupu starostů k řešení dotazníku 2.

Starostové jednoznačně preferují, aby MOS byla realizována buď poskytnutím dotace, případně stanovením podílu na sdílených daních.

Z pohledu na možnou institucionalizaci preferují jednoduchou organizační strukturu, profesionální řízení. Jasně vymezení kompetencí a průběžnou metodickou podporu.

V oblasti školství starostové ponejvíce řeší otázku zachování školy v obci, špatný technický stav budov, nedostatek finančních prostředků, případnou dostupnost jiné školy.

V oblasti školství by starostové viděli jako účelné spolupracovat v oblasti optimálního naplnění tříd, v oblasti nabídky zájmových a mimoškolních aktivit v oblasti prohloubení zájmu rodičů o dění ve škole, v oblasti čerpání finančních prostředků z grantů a projektů.

V oblasti sociálních služeb vidí starostové nejvíce problémů v chybějících možnostech dostupného bydlení, v nedostatečné kapacitě služeb pro seniory (domovy pro seniory, apod.).

Podle starostů obcí by obce samy mohly zajišťovat pečovatelskou službu pro osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, případně domovy pro seniory (pobytovou službu pro seniory se sníženou soběstačností z důvodu vysokého věku), sociálně aktivizační službu pro seniory a osoby se zdravotním postižením a také pro rodiny s dětmi. Obce by si mohly podle starostů zajišťovat také terénní a ambulantní služby ohroženým dětem, případně služby pro osoby bez přístřeší).

Zajištění sociálních služeb v obcích hodnotí starostové nejvyrovnaněji z hlediska potřeb seniorů jako dobré až dostatečné, stejně jsou hodnoceny sociální služby obecně. Jako dobré až dostatečné jsou hodnoceny služby z hlediska potřeb osob se zdravotním postižením, zde se z 50% přidává i hodnocení nedostatečné. Nejhůře vychází hodnocení sociálních služeb z hlediska potřeb osob ohrožených sociálním vyloučením – zde dominuje hodnocení dobré, nedostatečné a dostatečné.

Je vidět, že v oblasti sociálních služeb budou do budoucna poměrně značné problémy. Obce totiž rychleji stárnou, na přípravu na organizování MOS v oblasti sociálních služeb zatím nemají příliš mnoho času. To se může do budoucna projevit jako velký handicap.

V oblasti odpadového hospodářství obce řeší ponejvíce problémy s čemými skládkami, vysoké ceny za svoz odpadů a špatnou vybavenost území, řeší též neinformovanost občanů a osvětu.

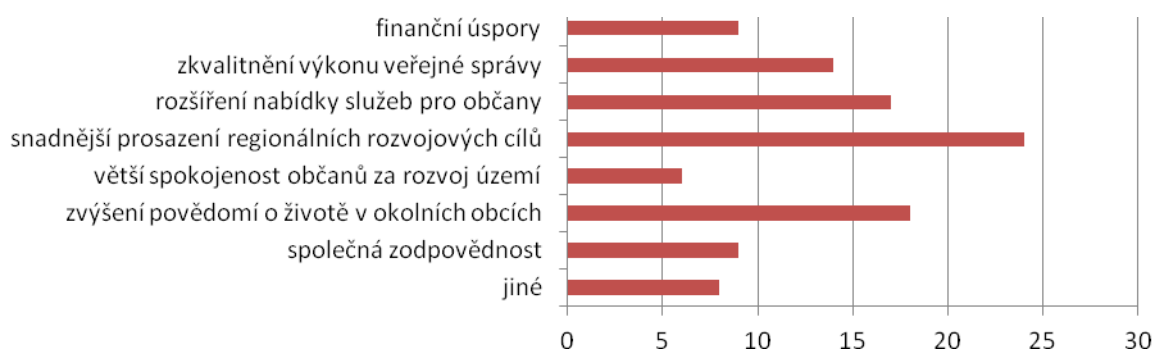
Doplnění postřehů členů RT

Základem každé spolupráce mez obcemi a mezi obcemi a centrem ORP je především vzájemná důvěra, včasná informovanost, především však chuť spolupracovat, hledat co možná nejvhodnější, nejschůdnější a také nejefektivnější cesty v rámci MOS. Projekt MOS se dostává do poloviny realizace. Je jasné, že starostové si kladou řadu otázek. Kdo možné servisní centrum pro ulehčení administrativní práce starostům malých obcí zaplatí, jaká bude efektivita práce onoho centra, jak moc se na centrum budeme moci spolehnout, apod. Protože jsme měli jako RT zpracováno dotazníkové šetření jako jedni z prvních v republice, uvedli jsme výsledky našeho šetření, které se ukázaly jako jednoznačné ve prospěch potřeby servisního centra, na portál obcesobe.cz jako možnou alternativu pro volitelné téma. Do včerejšího dne se dalo vyčíst, že příspěvek (oproti jiným tématům) navštívilo téměř 680 aktérů projektu, případně starostů měst a obcí. Přitom většina z nich se vyslovila pro tuto volbu jako pro jednu z nejracionalnějších variant mezi volitelnými tématy. Je na každém z nás, jak se k probíhajícímu projektu postavíme. Odsouhlasení navrženého tématu pro MOS nás ještě právně nezavazuje, ale nabízí nám možnost z případných efektů jako obce profitovat.

Graf dotazníkové šetření B

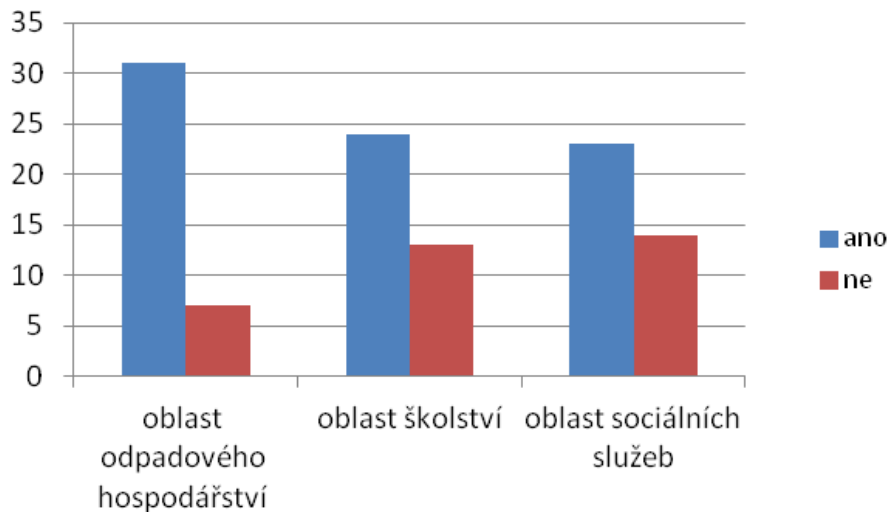
„V čem spatřujete největší výhody spolupráce mezi obcemi?“

Obr. 42: Graf vykazuje největší výhody spolupráce mezi obcemi (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

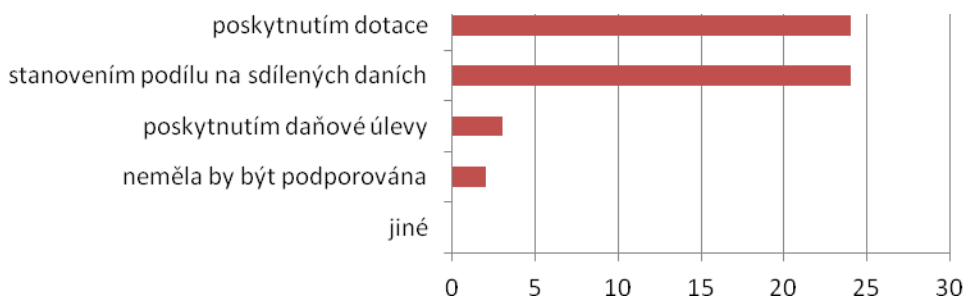
„Myslíte si, že stávající dobrovolné svazky obcí (DSO) jsou z hlediska personálních kapacit, organizační struktury a finančních možností schopné koordinovat v širším regionu níže uvedené oblasti?“

Obr. 43: Schopnost koordinace stávajících oblastí pomocí stávajícího DSO (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

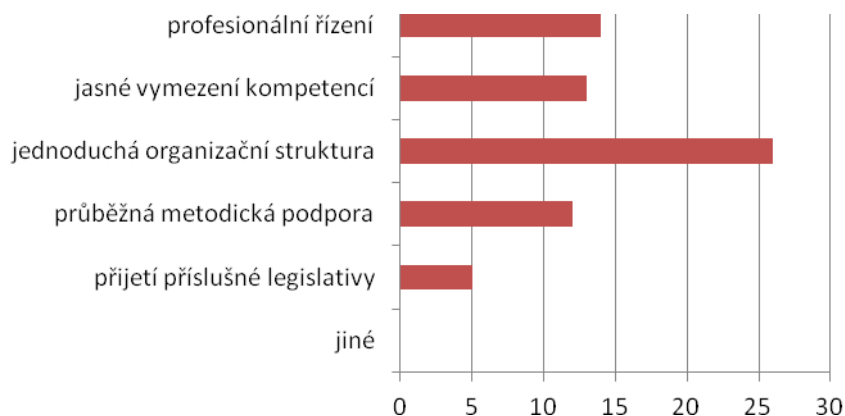
„Jakým způsobem má stát finančně podporovat meziobecní spolupráci?“

Obr. 44: Způsob finanční podpory meziobecní spolupráce (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

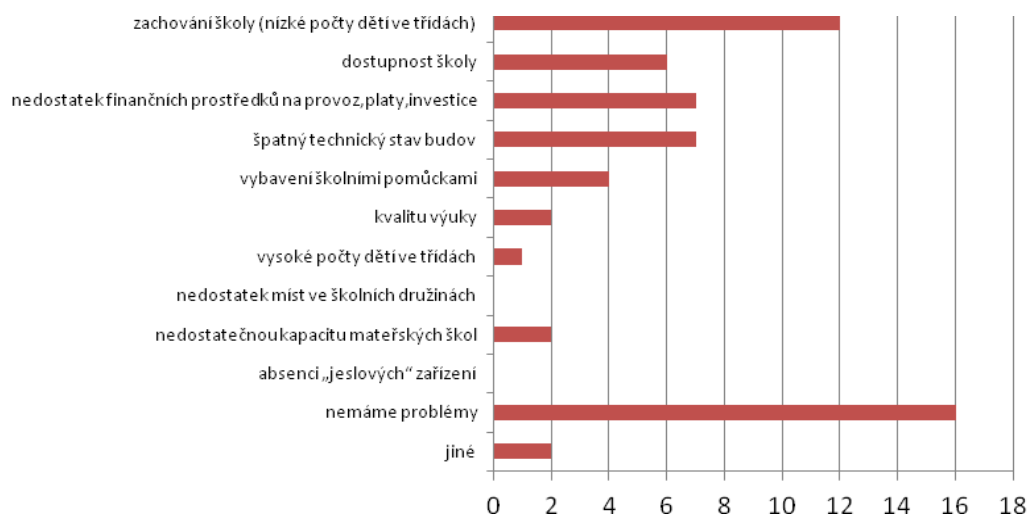
„Co považujete za nejdůležitější faktor z hlediska organizačního a institucionálního, aby mohla vzniknout fungující spolupráce mezi obcemi?“

Obr. 45: Nejdůležitější faktory vzniku meziobecní spolupráce (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

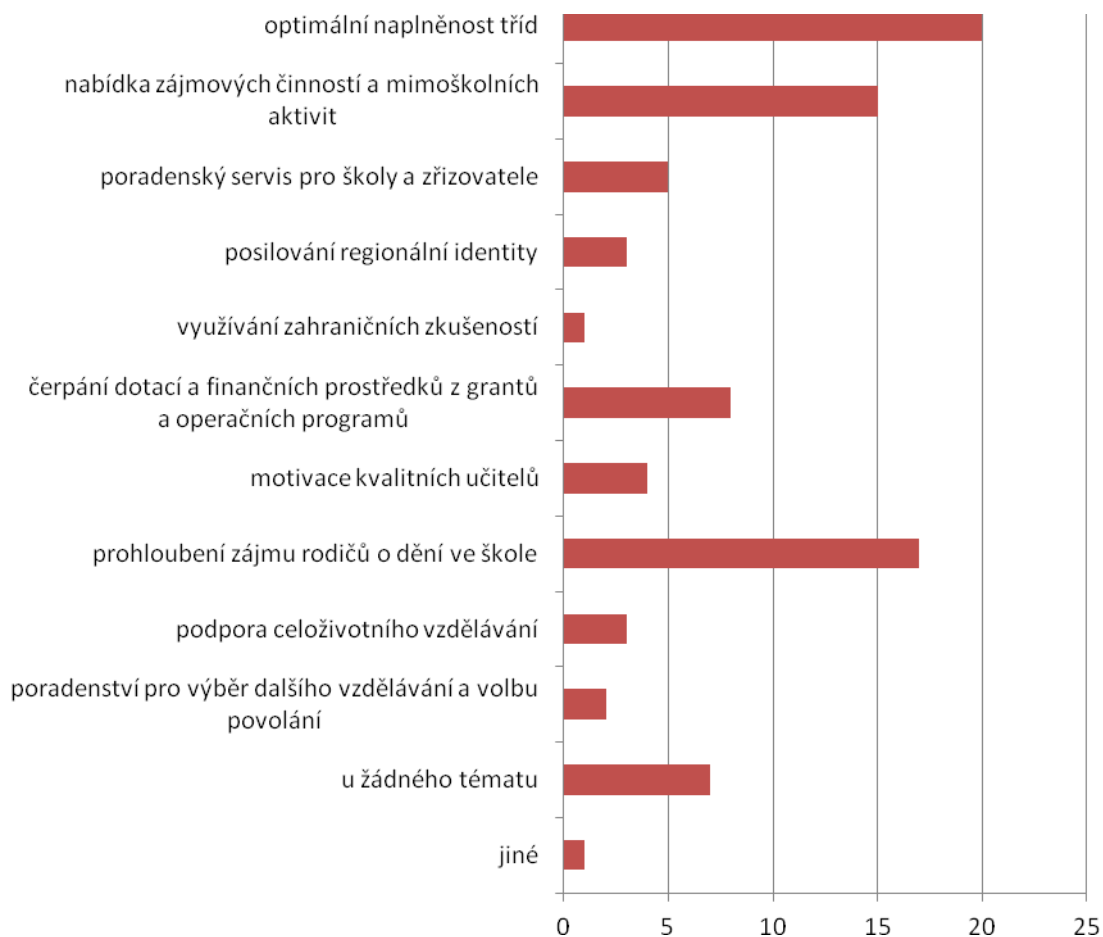
„Jaké největší problémy v oblasti školství v obci řešíte?“

Obr. 46: Nejvíce řešené problémy v oblasti školství (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

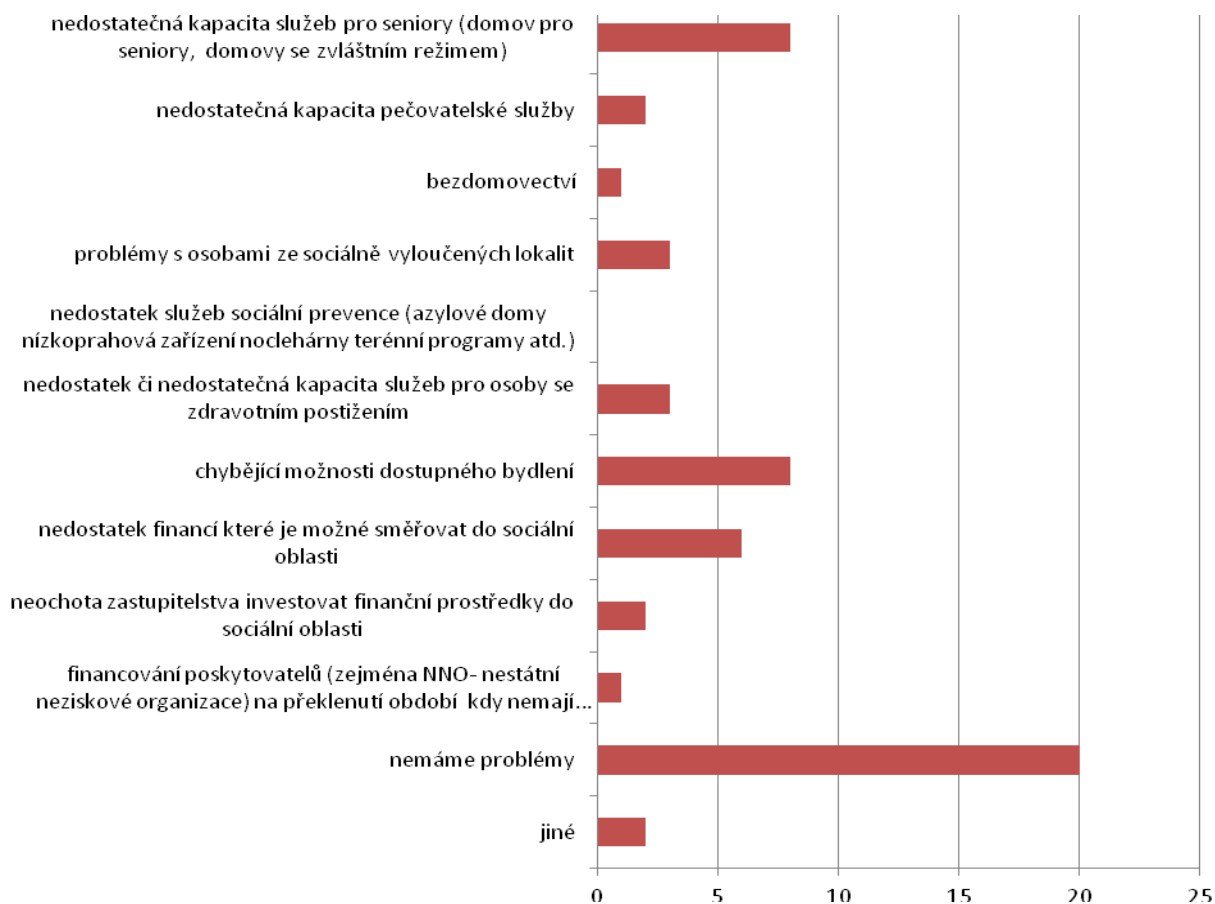
„U jakých témat v oblasti školství by Vaše obec mohla najít shodu s jinou obcí, a bylo by účelné spolupracovat?“

Obr. 47: Možnosti spolupráce v oblasti školství mezi obcemi (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

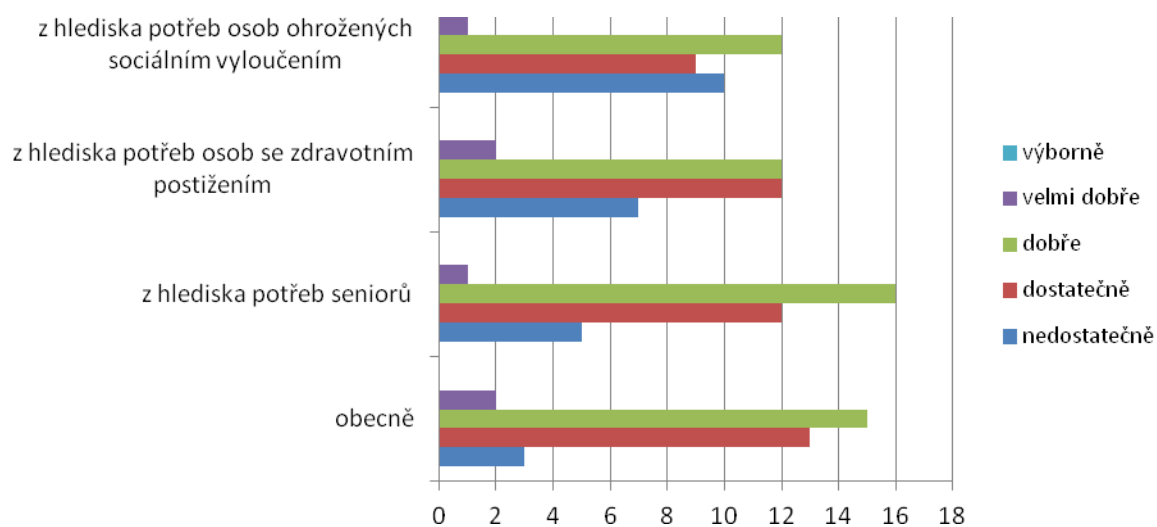
„Jaké největší problémy v oblasti sociálních služeb v obci řešíte?“

Obr. 48: Problémy v oblasti sociálních služeb (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

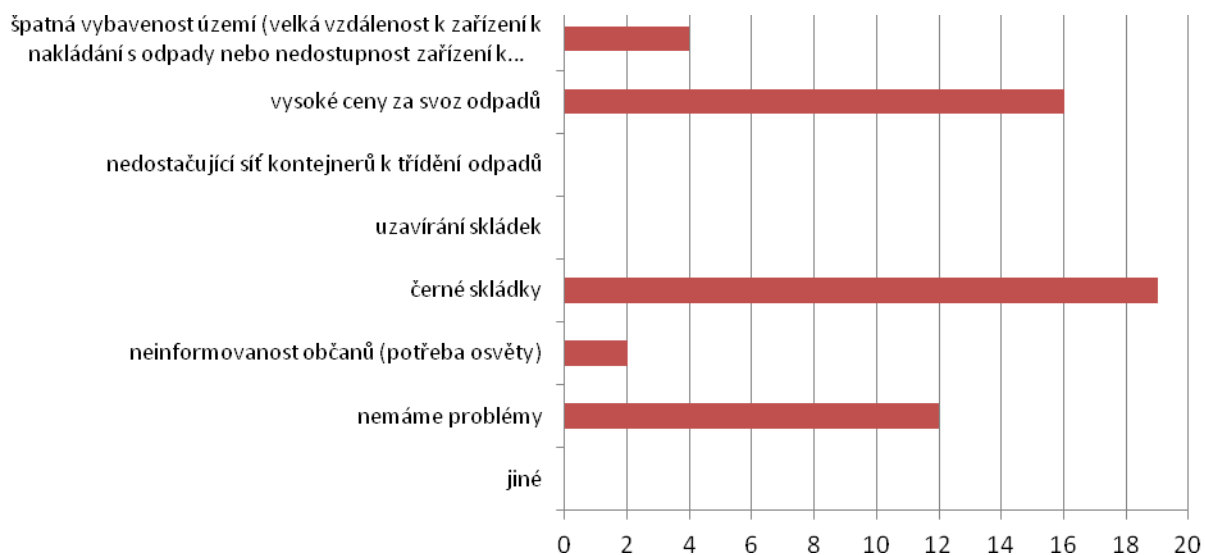
„Jak byste ohodnotili zajištění sociálních služeb ve vaší obci?“

Obr. 49: Hodnocení sociálních služeb v obcích (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

„Jaké největší problémy v rámci odpadového hospodářství v obci řešíte?“

Obr. 50: Problémy v oblasti odpadového hospodářství (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

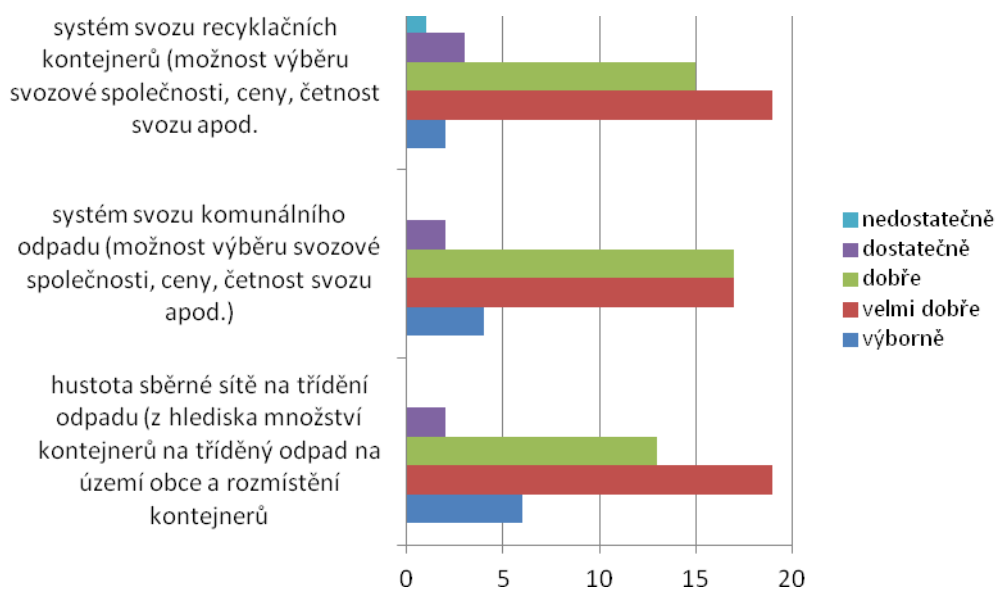
„U jakých témat v oblasti odpadového hospodářství by Vaše obec mohla najít společný zájem s jinou obcí, a bylo by účelné spolupracovat?“

Obr. 51: Možnosti spolupráce mezi obcemi v oblasti odpadového hospodářství (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

„Jak ve vaší obci funguje nebo je zajištěna:“

Obr. 52: Způsoby zajištění (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

6.1.1.1 Metodické listy – výstupy z metodických listů „C“

Metodické listy „C“ byly na portálu SMO zveřejněny 30. 7. 2014. Realizační tým projektu SMO „Systémová podpora meziobecní spolupráce v ČR“ předal informace o metodických listech do všech 47 obcí ORP s motivačním dopisem ve kterém jsme požádali starosty, případně další představitele obcí o další vstřícnou spolupráci na tomto šetření SMO, které by mělo posunout realizaci projektu do další kvalitativně vyšší fáze realizace a připravit obce na možné právní úpravy DSO, který by v případě realizace zvoleného tématu mohl, případně měl zajišťovat servisní službu samosprávám obcí.

Vzhledem k tomu, že členové RT pracovali na úpravách SD pro jednotlivé šetřené oblasti, proběhla kontrola stavu zpracování dotazníků na portálu netquest počátkem měsíce září, i když motivačním dopisem bylo představitelům obcí připomenuto, co je v oblasti metodických listů čeká. Ze dvou motivujících starostů nám dotazník vyplnila pouze jedna paní starostka, motivující starosta ORP přislíbil vyplnit dotazník v průběhu měsíce září, neboť hodně času věnoval jiným aktivitám pro zabezpečení všeho potřebného k prezentaci města v průběhu významných akcí, jež se v měsíci srpnu uskutečnily a jež pokračují v měsíci září.

Metodické listy na portálu netquest navštívilo za naše ORP 32 obcí, z toho pouze 5 obcí metodické listy doplnilo vlastními odpověďmi a reakcemi. Z uvedeného vyplývá, že máme-li ze 47 obcí ORP pouze 5 vyplněných metodických listů „C“, jedná se o velmi malý vzorek obcí, který tak má poměrně slabou vypovídací hodnotu. Nicméně s využitím dotazníků od motivujících starostů – s nimi bude proveden na dané téma ještě tzv. kulatý stůl, jehož výsledky zpracujeme do finálního posouzení stavu metodických listů v ORP i k celkovému stavu vnímání úprav stávajícího DSO do podoby možného garantanta služby „servisu obecním samosprávám“, jak volitelné téma vybrali starostové na prvním setkání v rámci projektu SMO. Příčiny tak malé účasti jsou vcelku nasnadě:

- a) Nevhodné načasování metodických listů na dobu dovolených a žňových prací
- b) Nevhodné načasování metodických listů na dobu příprav na nové komunální volby
- c) Nevhodné načasování metodických listů na právě končící volební období místních samospráv, neochota uvádět nějaká stanoviska měsíc před koncem funkčního období starostů v obcích, apod.

Vzhledem k nízkému počtu realizovaných metodických listů v rámci ORP uvádíme komentáře za uvedený počet obcí, které metodické listy realizovaly.

- Pro založení nového DSO se vyslovilo 40% zúčastněných obcí (2 obce), pro transformaci některého stávajícího je 60% obcí (3 obce)
- 66,7% obcí je pro transformaci Moravskobudějovického mikroregionu, 33,3% je pro Svazek obcí Nové Syrovce a Láz – kanalizace a ČOV
- Metodické listy vyplnili starostové a starostky obcí Kostníky, Láz, Blatnice, Bohušice a Častohostice.
- 66% obcí je členem DSO, který by mohl být transformován
- Procentuálně vyjádřeno, jsou obce ochotny spolupracovat se sousedními obcemi v těchto oblastech:
 - 80% školství, ochrana veřejného pořádku
 - 60% sociální oblast, právní poradenství
 - 40% kultura, podpora podnikání, dopravní obslužnost, administrativní činnost, ČOV

- 20% zdravotnictví, rozvoj cestovního ruchu, rozvoj služeb v území, kontrolní činnost:
- Strukturu DSO by mělo tvořit:
 - Setkání představitelů obcí (80%)
 - Statutární orgán (60%)
 - Kolektivní (40%)
 - Individuální (40%)
 - Kontrolní orgán svazku (40%)
 - K poradním orgánům se vyslovilo 20% (1 obec)
- Působnost a pravomoci DSO:
 - Měnit obsah stanov a rozhodovat o výši odměn, volí a odvolává členy statutárního orgánu (80%)
 - Rozhoduje o výši členských příspěvků, volí a odvolává členy výkonného orgánu, schvaluje rozpočet a rohoune o rozdělení zisku a ztrát (60%)
- Působnost a pravomoci nejvyššího orgánu svazku.
 - Zřizovat poradní orgány, rozhodovat o nabytí nemovitosti, rozhodovat o převodu nemovitostí (60%)
 - Účast svazku v nově založených právnických osobách, Majetkoprávní jednání do určité určité hodnoty (40%)
- Pravomoci kontrolního orgánu:
 - V případě individuálního orgánu zastupuje svazek obcí navenek (100%)
 - V oblasti působnosti kontroluje rozpočet, dodržování stanov a plnění rozhodnutí (100%)
- Nejvyšším orgánem by měla být.
 - Valná hromada (60%)
 - Shromáždění starostů obcí (20%)
 - Schůze představitelů obcí (20%)
- Výkonným orgánem by měla být:
 - Rada svazku (80%)
 - Výkonná rada (20%)
- Kolektivní orgán svazku by měl být:
 - Představenstvo (75%)
 - Rada svazku (25%)
- Individuálně by měl být volen předseda svazku (100%)
- Kontrolní činnost by měla vykonávat:
 - Kontrolní komise (80%)
 - Kontrolní výbor (20%)
- V DSO mohou zasednout:
 - Zástupci obcí bez ohledu na mandát (80%)
 - Starostové, místostarostové (20%)
- Každá obec má v DSO jednoho zástupce (100%)
- Kolektivní výkonný orgán má 5 členů (80%)
- Je složen z volených členů zastupitelstev (80%)
- Je volen nejvyšším orgánem svazku (100%)

- Je volen na dobu určitou do ukončení hlasování v nejbližším termínu řádných komunálních voleb
- Členství lze ukončit bez výpovědní doby
- Součástí výkonného orgánu svazku je tajemník svazku (80%)
- Statutární orgán je jednočlenný (80%)
- Statutárním orgánem může být člen zastupitelstva obce (100%)
- Je volen nejvyšším orgánem svazku (100%)
- Členové statutární orgánu mohou být odvoláni bez výpovědní doby (100%)
- Člen statutárního orgánu může rezignovat bez výpovědní doby (100%)
- Kontrolní orgán svazku by měl mít 3 členy (100%)
- Kontrolní orgán svazku může být složen ze třetích osob (60%)
- Kontrolní orgán svazku je složen ze starostů a místostarostů obcí svazku (40%)
- Členové kontrolního orgánu jsou zvoleni na dobu určitou (viz výše), (100%)
- Členové kontrolního orgánu mohou být odvoláni nejvyšším orgánem svazku ve výpovědní doby (100%)
- Členové kontrolního orgánu mohou rezignovat bez výpovědní doby (100%)
- Hlasování bude probíhat většinovým modelem (více jak 50% obcí), každá obec má jeden hlas (zohledněn je počet obyvatel dotčených obcí ve svazku), (100%)
- Ne vždy bude hlasováno dle výše zvoleného modelu (100%)
- V nejvyšším orgánu svazku má každý člen stejný počet hlasů (100%)
- Žádný člen nedisponuje právem veta (100%)
- V rámci výkonného orgánu bude hlasováno prostou většinou hlasů zúčastněných (100%)
- Ne vždy bude hlasováno dle výše zvoleného způsobu hlasování (100%)
- V rámci statutárního orgánu bude hlasováno prostou většinou hlasů (100%)
- Žádný člen nedisponuje právem veta (100%)
- V rámci kontrolního orgánu bude hlasováno prostou většinou hlasů přítomných členů (100%)
- Svazek bude financován z vlastní činnosti (60%) hlasů
- Vstupní příspěvek (100,- Kč) uhradí členové svazku (20%)
- Financování pokryjí dotace (80%)
- Příspěvky členů svazku (20%)
- Výši příspěvku stanoví orgán svazku s minimální garantovanou výší (100% obcí)
- O výši příspěvku členů bude rozhodovat
 - Hospodářský výsledek minulého období (40%)
 - Aktivity svazku, do kterých se jednotlivé obce zapojují (40%)
 - Počet obyvatel členských obcí (40%)
- Garantovaný příspěvek svazku ve výši 2,- Kč (80% obcí)
- Garantovaný příspěvek 3,- Kč (20% obcí)

Starostové 5 obcí vyplnili metodické listy z výše uvedenými výsledky a odpověďmi. Vzhledem k tomu, že ORP má 47 obcí, je počet zúčastněných velmi málo vypovídající. Pokud se po nových komunálních volbách 2014 najde mezi dostatečné množství starostů, kteří budou ochotni metodické listy vyplnit, dostaneme teprve tehdy materiál určité vypovídací hodnoty, se kterým budeme my i SMO moci dále pracovat na uvedení volitelného tématu do života.

V následujících tabulkách jsou souhrnné výsledky dotazníkového šetření C.

6.1.1.2 Část II Poptávka po nabízených službách

Tab. 110 Poptávka po nabízených službách (Zdroj: Projektový tým SMO)

Popisky řádků	A. Zajišťují si sami, nepotřebují řešit	B. Metodická podpora	C. Průběžná konzultace	D. Vyžadují kompletní zajištění služby	E. Jinak. Specifikuj
1. Právní podpora	10,81%	3,41%	0,21%	1,89%	3,04%
a) Příprava podkladů pro jednání zastupitelstva, a dalších orgánů obce	2,20%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
b) Příprava smluv pro nakládání s nemovitostmi (kupní a nájemní) včetně souvisejících úkonů (zveřejnění)	1,26%	0,42%	0,05%	0,68%	0,00%
c) Spolupráce na zápisech ze zasedání zastupitelstva, formální správnost včetně procesu zveřejnění	2,20%	0,00%	0,05%	0,00%	0,00%
d) Právní poradenství pro nemajetkovou agendu obcí	0,26%	0,31%	0,00%	0,26%	1,36%
e) Organizace výběrových řízení na zaměstnance obecních úřadů	1,26%	0,16%	0,05%	0,05%	0,79%
f) Legislativní činnost obcí (vydávání OZV)	1,47%	0,73%	0,00%	0,26%	0,16%
g) Informování o změnách legislativy s dopadem na fungování obcí	1,00%	1,21%	0,05%	0,05%	0,21%
h) Podpora při vedení správních řízení	1,15%	0,58%	0,00%	0,58%	0,52%
ch) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Ekonomické agendy	6,19%	0,73%	0,05%	3,67%	0,52%
a) Zajištění základních účetních prací pro obce (pokladna, úhrada faktur)	1,89%	0,00%	0,00%	0,31%	0,00%
b) Zpracování účetnictví a účetních a finančních výkazů	1,89%	0,00%	0,00%	0,31%	0,00%
c) Sestavení a řízení rozpočtu, závěrečný účet obce	1,89%	0,00%	0,00%	0,31%	0,00%
d) Koordinace servisních zásahů na ekonomickém softwaru od odborných firem	0,00%	0,00%	0,00%	2,20%	0,00%
e) Vzdělávání pro správu ekonomických agend územně samosprávných celků	0,52%	0,73%	0,05%	0,52%	0,52%
f) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dotační management	8,66%	0,63%	0,00%	4,62%	0,10%
a) Monitorování dotačních výzev a průběžné informování konkrétních potenciálních žadatelů o vybrané výzvě	1,78%	0,16%	0,00%	0,84%	0,05%
b) Příprava žádosti o dotaci	1,63%	0,10%	0,00%	1,31%	0,00%
c) Projektové řízení, zpracování monitorovací zprávy, žádosti o platbu	1,52%	0,16%	0,00%	1,21%	0,05%
d) Výúčtování dotace, účast na kontrolách poskytovatelů dotací	1,63%	0,16%	0,00%	1,15%	0,00%
e) Řízení udržitelnosti projektu	2,10%	0,05%	0,00%	0,10%	0,00%
f) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Veřejné zakázky	7,35%	0,58%	0,05%	3,57%	2,99%
a) Příprava podkladů pro veřejné zakázky	1,63%	0,10%	0,00%	1,26%	0,00%
b) Rozeslání výzev na podání nabídek	1,47%	0,21%	0,05%	0,89%	0,00%
c) Organizace a zajištění práce výběrových komisí	1,52%	0,10%	0,00%	0,79%	0,00%
d) Provozování profilu zadavatele, zveřejňování smluv na profilu zadavatele a další související úkonů	1,99%	0,05%	0,00%	0,16%	0,00%
e) Elektronické dražby dodávek	0,31%	0,05%	0,00%	0,26%	1,52%
f) Organizace společných nákupů	0,42%	0,05%	0,00%	0,21%	1,47%
g) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. IT podpora	12,55%	0,84%	0,00%	0,31%	2,15%
a) Elektronické podpisy a certifikáty, jejich aktualizace	2,10%	0,05%	0,00%	0,00%	0,10%
b) Práce s datovými schránkami	2,20%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%
c) Vedení spisové služby	1,52%	0,16%	0,00%	0,05%	0,52%
d) Přístup k základním registrům	2,15%	0,10%	0,00%	0,00%	0,00%
e) Funkčnost pracoviště CzechPoint	2,05%	0,10%	0,00%	0,00%	0,10%
f) Zajištění systému vzdělávání	0,37%	0,31%	0,00%	0,16%	1,42%
g) Správa informačních systémů obce (webové stránky, úřední deska)	2,15%	0,05%	0,00%	0,10%	0,00%
h) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Technická a stavební podpora	3,73%	6,51%	0,00%	1,21%	0,21%
a) Příprava jednoduchých dokumentací k ohlášení staveb a jejich oprav	0,26%	1,84%	0,00%	0,10%	0,05%
b) Příprava dokumentace k výběru dodavatele u jednoduchých staveb	0,68%	1,36%	0,00%	0,21%	0,05%
c) Zajištění rozhodnutí (povolení) dle stavebního zákona či zvláštních zákonů	0,10%	2,05%	0,00%	0,05%	0,05%
d) Zajištění technického dozoru investora (TDI) výkon KOO BOZP a inženýrsko-investorské činnosti a jednání s dodavateli	0,79%	1,15%	0,00%	0,52%	0,05%
e) Evidence (pasporty) majetku obce, zavedení GIS, zajištění vyjádření obce k existenci sítí ve správě obce	1,84%	0,10%	0,00%	0,31%	0,00%
f) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Rozvoj obce	8,24%	0,79%	0,00%	3,62%	0,73%
a) Koordinace a podpora při tvorbě rozvojových dokumentů obcí, např. PRO v gesci MMR	1,00%	0,73%	0,00%	0,52%	0,16%
b) Údržba a úklid komunikací a veřejné zeleně v intravilánu i extravilánu	2,05%	0,05%	0,00%	0,10%	0,00%
c) Správa lesního majetku obcí, společné obchodování s dřevní hmotou	1,63%	0,00%	0,00%	0,10%	0,42%
d) Provozování vodovodů, kanalizací a ČOV	0,00%	0,00%	0,00%	2,20%	0,00%
e) Dostupnost základních služeb obyvatelstvu (zásobování obyvatel, základní služby)	1,52%	0,00%	0,00%	0,58%	0,10%
f) Prosazování společných zájmů	2,05%	0,00%	0,00%	0,10%	0,05%
g) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Komentář: Oblast poptávky po nabízených službách (i když vhodněji nabídka možného spektra služeb ze strany servisu obecním samosprávám je předmětem výše uvedených tabulkových hodnot). Vzhledem k tomu, že tabulka obsahuje údaje pouze ze 13 obcí ORP (odbornému týmu byly v 6 emailech zaslány údaje ze 42 obcí), dopracoval RT údaje vlastními silami a zjištěné hodnoty uvádí v tabulce, která je součástí kapitoly 6.5 Přílohy.

V této oblasti se starostové rozhodovali, jakých služeb by případně využili, případně které služby si zajišťují kvalitně sami, ve kterých oblastech by využili metodické podpory servisu, případně, které služby by mohly obce realizovat přes servis komplexně.

Při letním pohledu na hodnoty v tabulkách je zřejmé, že největší část služeb obce realizují samy, tzv. nepotřebují pomoc řešit. Přitom je zřejmé, že analýza dotazníkových šetření a rozbor rozhovorů se starosty obcí jasně ukázal na potřebu servisní pomoci (většina starostů ORP se k možnému servisu vyjádřila kladně a v pozitivním duchu. Ve chvíli, kdy by mělo přijít konkrétní rozhodnutí, však nastává zlom, oprávněně se starostové nechtějí vrhat do „neznámého“, případně se obávají výrazné finanční zátěže pro obce.

6.1.1.3 Část III Preferovaný způsob dané agentury

Tab. 111 Preferovaný způsob dané agentury (Zdroj: Projektový tým SMO)

Popisky řádků	Hodnoty						
	Počet z Voleným zástupcem	Počet z Zaměstnanci	Počet z DSO	Počet z Partnerská dohoda	Počet z Právnícká osoba	Počet z Fyzická osoba	Počet z jinak
1. Právní podpora	21,64%	2,97%	24,57%	25,85%	12,28%	21,85%	27,93%
a) Příprava podkladů pro jednání zastupitelstva, a dalších orgánů obce	4,84%	0,74%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
b) Příprava smluv pro nakládání s nemovitostmi (kupní a nájemní)							
včetně souvisejících úkonů (zveřejnění)	1,09%	0,74%	5,15%	6,10%	2,92%	6,72%	0,00%
c) Spolupráce na zápisech ze zasedání zastupitelstva, formální správnost včetně procesu zveřejnění	4,84%	0,74%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
d) Právní poradenství pro nemajetkovou agendu obcí	0,73%	0,00%	2,92%	2,20%	1,17%	3,36%	18,92%
e) Organizace výběrových řízení na zaměstnance obecních úřadů	3,75%	0,37%	0,86%	0,73%	0,00%	0,00%	5,41%
f) Legislativní činnost obcí (vydávání OZV)	3,02%	0,00%	5,15%	5,85%	2,92%	4,20%	0,90%
g) Informování o změnách legislativy s dopadem na fungování obcí	0,73%	0,00%	6,01%	6,10%	2,92%	4,20%	0,00%
h) Podpora při vedení správních řízení	2,54%	0,37%	4,47%	4,88%	2,34%	3,36%	2,70%
ch) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2. Ekonomické agendy	0,00%	46,10%	3,09%	2,68%	28,65%	19,33%	6,31%
a) Zajištění základních účetních prací pro obce (pokladna, úhrada faktur)	0,00%	13,38%	0,00%	0,00%	0,58%	4,20%	0,00%
b) Zpracování účetnictví a účetních a finančních výkazů	0,00%	13,38%	0,00%	0,00%	0,58%	4,20%	0,00%
c) Sestavení a řízení rozpočtu, závěrečný účet obce	0,00%	13,38%	0,00%	0,00%	0,58%	4,20%	0,00%
d) Koordinace servisních zásahů na ekonomickém softwaru od odborných firem	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	23,39%	3,36%	0,00%
e) Vzdělávání pro správu ekonomických agend územně samosprávných celků	0,00%	5,58%	3,09%	2,68%	3,51%	3,36%	6,31%
f) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,37%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3. Dotační management	15,48%	11,15%	20,62%	22,68%	10,53%	19,33%	0,00%
a) Monitorování dotačních výzev a průběžné informování konkrétních potenciálních žadatelů o vypsané výzvě	3,51%	0,74%	5,15%	5,37%	3,51%	5,88%	0,00%
b) Příprava žádosti o dotaci	3,26%	0,74%	5,84%	6,34%	3,51%	5,88%	0,00%
c) Projektové řízení, zpracování monitorovací zprávy, žádosti o platbu	3,02%	0,74%	5,84%	6,34%	3,51%	5,88%	0,00%
d) Vyúčtování dotace, účast na kontrolách poskytovatelů dotací	1,33%	8,18%	2,41%	3,41%	0,00%	1,68%	0,00%
e) Řízení udržitelnosti projektu	4,35%	0,74%	1,37%	1,22%	0,00%	0,00%	0,00%
f) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Veřejné zakázky	15,36%	3,72%	20,10%	20,73%	12,28%	19,33%	35,14%
a) Příprava podkladů pro veřejné zakázky	3,26%	0,74%	5,33%	5,37%	3,51%	5,88%	0,00%
b) Rozeslání výzev na podání nabídek	2,90%	0,74%	4,64%	4,88%	3,51%	5,88%	0,00%
c) Organizace a zajištění práce výběrových komisí	3,63%	0,74%	3,09%	3,66%	2,92%	5,04%	0,00%
d) Provozování profilu zadavatele, zveřejňování smluv na profilu zadavatele a další související úkony	4,35%	0,74%	1,03%	0,98%	0,00%	0,84%	0,00%
e) Elektronické dražby dodávek	0,60%	0,37%	3,09%	2,93%	1,17%	0,84%	17,12%
f) Organizace společných nákupů	0,60%	0,37%	2,92%	2,93%	1,17%	0,84%	18,02%
g) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. IT podpora	27,33%	7,81%	6,01%	6,10%	2,92%	5,88%	20,72%
a) Elektronické podpisy a certifikáty, jejich aktualizace	4,84%	1,12%	0,17%	0,24%	0,00%	0,00%	0,00%
b) Práce s datovými schránkami	4,84%	1,12%	0,17%	0,24%	0,00%	0,00%	0,00%
c) Vedení spisové služby	3,39%	1,12%	0,52%	0,24%	0,00%	1,68%	8,11%
d) Přístup k základním registrům	4,72%	1,12%	0,34%	0,49%	0,00%	0,00%	0,00%
e) Funkčnost pracoviště CzechPoint	4,35%	1,12%	0,34%	0,49%	0,00%	0,00%	1,80%
f) Zajištění systému vzdělávání	0,36%	1,12%	4,30%	4,39%	2,92%	4,20%	10,81%
g) Správa informačních systémů obce (webové stránky, úřední deska)	4,84%	1,12%	0,17%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
h) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6. Technická a stavební podpora	4,84%	11,90%	22,68%	19,76%	1,75%	10,92%	0,90%
a) Příprava jednoduchých dokumentací k ohlášení staveb a jejich oprav	0,60%	0,74%	6,53%	5,61%	0,58%	1,68%	0,00%
b) Příprava dokumentace k výběru dodavatele u jednoduchých staveb	1,33%	0,74%	4,64%	4,15%	0,58%	2,52%	0,00%
c) Zajištění rozhodnutí (povolení) dle stavebního zákona či zvláštních zákonů	0,00%	0,37%	7,04%	5,85%	0,00%	0,00%	0,00%
d) Zajištění technického dozoru investora (TDI) výkon KOO BOZP a inženýrsko-investorské činnosti a jednání s dodavateli	1,33%	0,74%	4,47%	4,15%	0,58%	3,36%	0,90%
e) Evidence (pasporty) majetku obce, zavedení GIS, zajištění vyjádření obce k existenci sítí ve správě obce	1,57%	9,29%	0,00%	0,00%	0,00%	3,36%	0,00%
f) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Rozvoj obce	15,36%	16,36%	2,92%	2,20%	31,58%	3,36%	9,01%
a) Koordinace a podpora při tvorbě rozvojových dokumentů obcí, např. PRO v gesci MMR	2,30%	0,74%	2,92%	2,20%	1,75%	0,00%	1,80%
b) Údržba a úklid komunikací a veřejné zeleně v intravilánu i extravilánu	0,60%	13,38%	0,00%	0,00%	0,58%	0,00%	0,00%
c) Správa lesního majetku obcí, společné obchodování s dřevní hmotou	3,75%	1,12%	0,00%	0,00%	0,58%	0,00%	5,41%
d) Provozování vodovodů, kanalizací a ČOV	0,00%	0,37%	0,00%	0,00%	23,98%	0,00%	0,00%
e) Dostupnost základních služeb obyvatelstvu (zásobování obyvatel, základní služby)	3,87%	0,37%	0,00%	0,00%	4,68%	3,36%	0,90%
f) Prosazování společných zájmů	4,84%	0,37%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,90%
g) V jiných oblastech, uveďte v jakých	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Komentář: Vzhledem k tomu, že tabulka obsahuje údaje pouze ze 13 obcí ORP (odbornému týmu byly v 6 emailech zaslány údaje ze 42 obcí), dopracoval RT údaje vlastními silami a zjištěné hodnoty uvádí v tabulce, která je součástí kapitoly 6.5 Přílohy.

Z tabulkových hodnot je zřejmé, že v oblasti právní podpory je největší zájem v obcích o právní poradenství ve věcech nemajetkových, dále o organizaci a zajištění výběrových řízení a podporu při vedení správních řízení. Jsou to logicky očekávané závěry, neboť se pohybujeme v oblasti, která vyžaduje vysoce odborné znalosti a praxi v oboru práva.

V oblasti ekonomických agend je zájem především o zabezpečení vzdělávání v ekonomických agendách, vlastní vedení ekonomických agend obce realizují raději samy.

V oblasti dotačního managementu by obce využily nabídky komplexního vedení, zejména u velkých zakázek, vše záleží ovšem na složení pracovního týmu servisu, starostové vyžadují spolehlivost a zkušenosti v daném směru. Organizace veřejných zakázek je vnímána naprosto stejně. Z hlediska IT podpory mají obce zpravidla vyzkoušené smluvní partnery, nebránily by se však novým možnostem.

Pochopitelně malý zájem je o oblast stavební a technické podpory, zde je zavedená spolupráce se stavebním odborem ORP (obce nemají větších problémů).

Veš vztahu k rozvoji obce je řada komodit realizována vlastními silami, sporadicky si obce nechávají řídit správu lesního majetku (většina si danou oblast zabezpečuje sama), prostor pro užší spolupráci MOS by se mohl objevit při prosazování společných zájmů obcí (zde je však potřebný příklad, respektive první hmatatelný úspěch několika obcí).

6.1.1.4 Část IV Způsob financování

Tab. 112 Způsob financování (Zdroj: Projektový tým SMO)

Popisky řádků	Hodnoty						
	Počet z Plná úhrada z vlastních zdrojů obce	Počet z Prostřednictvím paušálního poplatku DSO (zajišťující obce)	Počet z Platba za každý provedený úkon (dle kalkulace DSO, zajišťující obce)	Počet z Příspěvek z RUD určený pro DSO zajišťující službu + aktivizační poplatek obce	Počet z Plné financování podílem z RUD určené pro DSO zajišťující službu	Počet z Zpětná úhrada DSO zajišťující službu ze strany státu	Počet z Vytvoření dotačního titulu pro financování DSO zajišťující službu
1. Právní podpora	8,33%	40,00%	27,36%	27,78%	32,93%	31,46%	30,51%
2. Ekonomické agendy	16,67%	0,00%	3,77%	5,56%	0,00%	0,00%	1,69%
3. Dotační management	8,33%	40,00%	24,53%	22,22%	28,05%	29,21%	27,12%
4. Veřejné zakázky	16,67%	20,00%	21,70%	11,11%	23,17%	25,84%	22,88%
5. IT podpora	16,67%	0,00%	15,09%	22,22%	13,41%	11,24%	13,56%
6. Technická a stavební podpora	16,67%	0,00%	4,72%	5,56%	2,44%	2,25%	3,39%
7. Rozvoj obce	16,67%	0,00%	2,83%	5,56%	0,00%	0,00%	0,85%

Komentář: Vzhledem k tomu, že tabulka obsahuje údaje pouze ze 13 obcí ORP (odbornému týmu byly v 6 emailch zaslány údaje ze 42 obcí), dopracoval RT údaje vlastními silami a zjištěné hodnoty uvádí v tabulce, která je součástí kapitoly 6.5 Přílohy.

Oblast způsobu financování je klíčovou pro jakékoliv uvažování o případném zřízení služby, případně objemu nabízených a využívaných služeb. Z uvedených hodnot vyplývá, že názory na způsob financování služby se vcelku různí pro jednotlivé nabízené oblasti. Z toho vyplývá, že starostové obcí vcelku reálně vidí nutnost finanční spoluúčasti na realizovaných službách (někteří ze starostů ovšem nechtějí o finanční spoluúčasti ani slyšet, v daném případě jsou rozhodnutí zůstat u stávajících způsobů zajišťování služeb). Nejasnost ve způsobu realizace servisu obecním samosprávám je však obecně vedena zvýšenou mírou opatrnosti a nedůvěry, případně obav z možných změn.

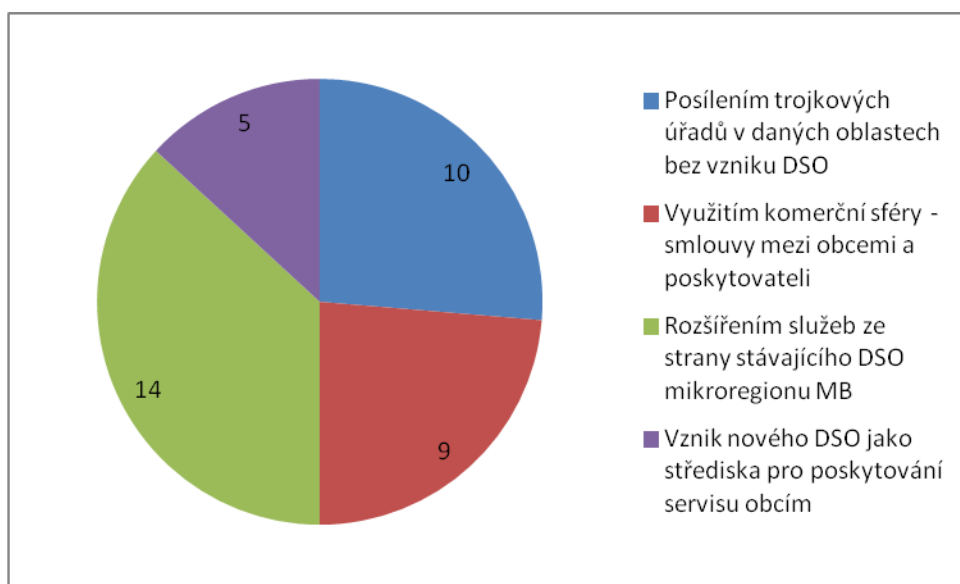
Tab. 112a Možná podoba servisu samosprávám
(Zdroj: Dotazníkový šetření C)

Název obce (města)	Posílením trojkových úřadů v daných oblastech bez vzniku DSO		Využitím komerční sféry - smlouvy mezi obcemi a poskytovateli		Rozšířením služeb ze strany stávajícího DSO mikroregionu MB		Vznik nového DSO jako střediska pro poskytování servisu obcím	
	Ano	částečně	ano	částečně	ano	částečně	ano	částečně
Babice					x			
Bačkovice			x		x			
Blatnice								
Bohušice								
Budkov								
Cidlina					x			
Častohostice					x			
Dědice			x		x			
Dešov								
Dolní Lažany	x			x		x		x
Domamil								
Hornice	x			x	x			x
Chotěbudice								
Jakubov u M. B.								
Jemnice								
Jiratice	x							
Kdousov								
Kojatice								
Komárovice								
Kostníky								
Láz	x		x				x	
Lesná					x			
Lesonice					x			
Lhotice	x							
Litohoř								
Lomy	x					x	x	
Lovčovice								
Lukov								
Martínkov								
Menhartice	x							
Mezíříčko								
Mladoňovice								
Moravské Budějovice								
Nimpšov								
Nové Syrovice			x		x			
Oponešice								
Pálovice								
Police								
Rácovice								
Radkovic u Budče								
Radotice	x							
Slavíkovice								
Štěpkov						x		
Třebelovice	x			x		x		x
Vícenice			x		x			
Zvěrkovice	x							
Želetava			x					

Komentář:

V dotazníkovém šetření C jsme zjišťovali, zdali starostové obcí ORP Moravské Budějovice mají zájem o servis samosprávám, setkali jsme se s kladnými ohlasy. V některých obcích ORP jsme zjišťovali preferovanou podobu samotného servisu samosprávám. 14 dotázaných starostů by preferovalo rozšíření služeb stávajícího DSO mikroregionu Moravské Budějovice. Tato možná podoba dostala nejvíce hlasů. 10 starostů by preferovalo jako možný způsob zajištění servisu samosprávám posílit trojkové úřady v daných oblastech bez vzniku nového DSO. 9 starostů bylo pro využití komerční sféry, tedy aby servis samosprávám zajišťovala fyzická nebo právnická osoba. Jako nejméně vhodná varianta se jevila možnost vytvoření nového DSO zajišťujícího danou službu. S touto variantou by souhlasilo pouze 5 tázaných starostů. Následující graf zobrazuje preference starostů o možné podobě servisu samosprávám.

Obr. 52a Preferovaný způsob zajištění servisu samosprávám (Zdroj: Dotazníkové šetření C)

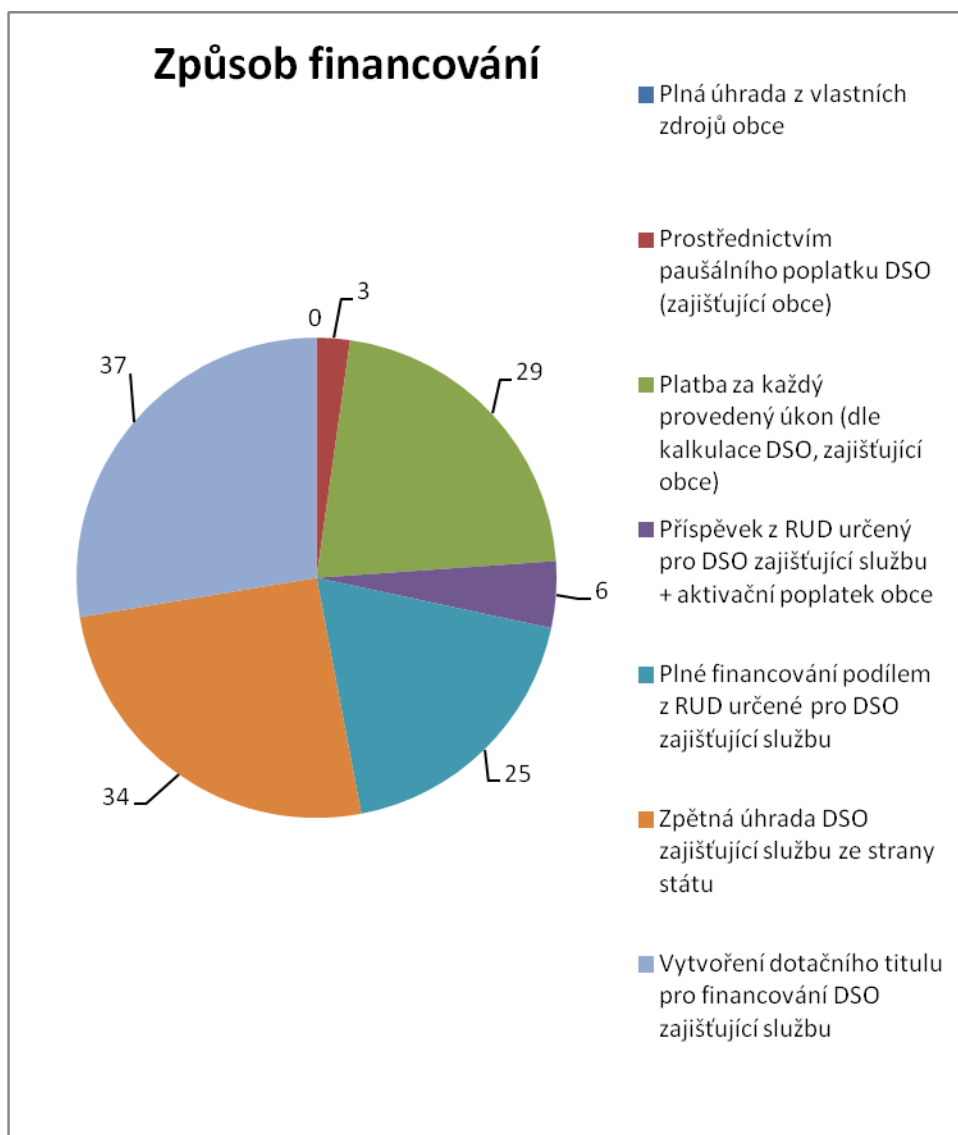
Tab. 112b Preferovaný způsob financování
(Zdroj: Dotazníková šetření C)

Název obce (města)	Připravenost k finanční spoluúčasti za stávajících podmínek			Nastavení jiných forem financování ze strany státu			
	Plná úhrada z vlastních zdrojů obce	Prostřednictvím paušálního poplatku DSO (zajišťující obce)	Platba za každý provedený úkon (dle kalkulace DSO, zajišťující obce)	Příspěvek z RUD určený pro DSO zajišťující službu + aktivační poplatek obce	Plné financování podílem z RUD určené pro DSO zajišťující službu	Zpětná úhrada DSO zajišťující službu ze strany státu	Vytvoření dotačního titulu pro financování DSO zajišťující službu
Babice			x			x	x
Bačkovice			x				x
Blatnice			x				x
Bohušice			x				x
Budkov			x		x	x	x
Cidlina			x		x	x	x
Častohostice			x		x	x	x
Dědice			x		x	x	x
Dešov							
Dolní Lažany			x		x	x	x
Domamil							
Hornice						x	x
Chotěbudice				x	x	x	x
Jakubov u M. B.			x		x	x	x
Jemnice							
Jíratice						x	x
Kdousov			x		x	x	x
Kojatice			x		x		
Komárovice			x		x	x	x
Kostníky			x	x	x	x	x
Láz				x	x	x	x
Lesná			x		x	x	x
Lesonice			x		x	x	x
Lhotice			x			x	x
Litohoř			x		x	x	x
Lomy		x				x	x
Lovčovice							
Lukov		x	x		x	x	x
Martínkov			x		x	x	x
Menhartice			x			x	x
Meziříčko							
Mladoňovice			x	x		x	x
Moravské Budějovice							
Nimpšov			x		x	x	x
Nové Syrovice			x		x	x	x
Oponešice					x	x	x
Pálovice							
Police			x			x	x
Rácovice							
Radkovice u Budče				x	x	x	x
Radotice			x		x	x	x
Slavíkovic				x	x	x	x
Štěpkov						x	x
Třebelovice		x	x			x	x
Vícenice			x		x	x	x
Zvěrkovice			x		x	x	x
Želetava							

Komentář:

Poptávka po servisu samosprávám jako střediska pro administrativní pomoc malým obcím s výkonem jejich funkce je přímo úměrná způsobu financování. Obce pracují s omezeným rozpočtem a s využitím servisu samosprávám by souhlasily pouze tehdy, pokud by tato varianta byla pro ně finančně výhodná, to znamená levnější než stávající služby. Obce by nejvíce preferovaly vytvoření dotačního titulu pro financování DSO zajišťující danou službu (37 dotázaných starostů). 34 starostů by také eventuálně souhlasilo se zpětnou úhradou DSO zajišťujícího službu ze strany státu. Tato varianta však musí nejprve projít změnou příslušné legislativy. S plným financováním z RUD určené pro DSO zajišťující službu souhlasilo 25 dotázaných starostů. Avšak panují zde pochyby, že peníze vynaložené z RUD na financování servisu samosprávám by pak chyběly v jiných odvětvích a došlo by pouze k přerozdělení peněz a ne k jejich navýšení. Pokud by obce měly ze svého rozpočtu vynaložit peníze na servis samosprávám, tak pouze tehdy, pokud by to pro ně bylo finančně výhodné, to znamená levnější než stávající zajištění služby. Jako vhodný způsob financování starostové vidí v platbě za provedený úkon dle dané kalkulace subjektu, který by servis zajišťoval.

Obr. 52b Preferovaný způsob financování (Zdroj: Dotazníková šetření C)

Tab. 112c Oblasti využití servisu samosprávám

Název obce (města)	Administrativní práce (šablony, vzory zápisů ...)	Administrativa k projektům, dotacím, včetně administrace	Právní servis obecně	Právní servis k uzavírání smluv mezi obcemi	Možnost společných nákupů (kancelářské potřeby aj.)	Nabídka společné realizace komodit (energie, plyn)	Školení pro začínající management obcí	Vzdělávání v oblasti IT, ekonomických agend	Informační servis k legislativním změnám	Informační kalendář administrativních prací obcí během roku	Servis k zajištění veřejných projevů, obsahová a jazyková správnost	Databáze svazku obcí s nabídkou služeb a řemesel v obcích	Spolupráce s ÚP a informace o nabídkě pracovních příležitostí do obcí	Informační servis v oblasti kultury, sportu a volnočasových aktivit
Babice	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bačkovice	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Blatnice	x	x	x	x				x	x				x	
Bohušice		x	x	x			x		x	x				
Budkov	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x
Cidlina		x				x								
Častohostice	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dědice		x	x		x	x	x	x	x	x	x	x		x
Dešov														
Dolní Lažany	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x
Domamil														
Hornice		x												
Chotěbudice		x	x										x	
Jakubov u M. B.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Jemnice														
Jiratice			x						x					
Kdousov		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
Kojatice	x	x	x	x	x		x	x	x	x		x	x	x
Komárovice		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Kostníky		x	x			x	x		x					
Láz	x	x	x	x			x	x	x	x		x	x	x
Lesná		x	x					x	x	x		x	x	
Lesonice			x	x					x	x		x	x	
Lhotice	x	x	x				x					x	x	x
Litohoř	x	x	x	x		x		x	x	x	x	x	x	x
Lomy	x	x	x			x	x	x	x			x	x	
Lovčovice									x					
Lukov		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Martínkov		x	x	x	x	x	x	x	x			x		x
Menhartice		x	x				x		x	x				
Meziříčko														
Mladoňovice			x	x			x	x	x			x	x	
Moravské Budějovice														
Nimpšov														
Nové Sýrovice		x	x	x			x		x			x	x	
Oponěšice		x	x	x			x			x	x	x	x	
Pálovice	x	x	x		x	x	x		x				x	
Police														
Ráčovice														
Radkovice u Budče							x	x						
Radotice		x	x					x	x	x				
Slavíkovice	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	
Štěpkov	x	x	x				x			x		x	x	
Třebelovice	x	x	x						x					
Vícenice		x		x				x						
Zvěrkovice		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	
Želetava														

(Zdroj: Dotazníková šetření C)

x – ano částečně

x – ano

Komentář:

V dotazníkovém šetření C jsme se ptali starostů ORP Moravské Budějovice o jaké služby by měli starostové zájem, tedy jaké služby by servis samosprávám mohl poskytovat. Starostové mají největší problémy se vyznat ve složitě a stále se měnící legislativě, proto o právní servis byl největší zájem. (včetně příprav smluv atd.) Dále se jako vhodný jeví informační kalendář k legislativním změnám v průběhu roku poskytovaný starostům. Dále je velký zájem o služby v oblasti dotací a veřejných zakázek kvůli příliš složitě a obsáhlé administrativě. Větší projekty nejsou obce schopny samy řešit a často musí využívat komerční sféry (FO nebo PO) pro kompletní zajištění dané služby. Především nový a mladý management obcí by preferoval kompletní zaškolení pro začínající starosty a zastupitele. Stávající školení není dostačující. Velký zájem je také o informační kalendář administrativních prací obcí v průběhu roku. Starostové často nestíhají sledovat všechny termíny administrativních prací a plní je dodatečně až po termínu. Tento výčet oblastí se jeví starostům jako nejdůležitější a těmito směry by se měl servis zabývat (alespoň některými).

6.1.1.5. Strategie zpracování volitelného tématu

Na základě širokého diskusního fóra jednotlivých RT z různých částí ČR byla možnost realizace volitelného tématu „Servis obecním samosprávám“ přislíbena také vedením projektu MOS.

Byla zrealizována řada schůzek koordinátorů RT ze zainteresovaných ORP a bylo v několika krocích vydiskutováno, jakými cestami se bude řešení volitelného tématu ubírat. Schůzky k volitelnému tématu byly realizovány v Kraji Vysočina – v Jihlavě a v Novém Městě na Moravě (regionální koordinátorka Zdeňka Marková), dále v hostitelském městě Týništi nad Orlicí a v Praze. Ze všech těchto setkání bylo patrné, že uchopit toto volitelné téma nebude vůbec jednoduché. Přesto se však vyrýsoval směr, kterým se budou jednotlivé RT ubírat.

K organizátorské aktivní spolupráci byli vyzváni zejména členové RT členové RT z DSO Strážičtěstě (město Pacov), kteří pracovali na podobném cíli celých deset let a jejichž zkušenosti by logicky mohly posloužit ostatním RT jako modelový vzor, i když všichni již předem jasně avizovali, že nelze absolutně přebírat model, který se osvědčil a zažil v jednom ORP, univerzálně pro ORP ostatní, každé ORP, každá oblast České republiky, má svá specifika, jako velmi problematický se jeví také model nabídky spektra služeb, které by mohly obce v jednotlivých ORP využívat. Co velmi dobře funguje v jednom ORP (případně co je spontánně přijímáno jako dobrý nápad, je v jiném ORP přijímáno velmi chladně, případně dokonce odmítáno).

Daná strategie vychází z modelu dotazníkového šetření „C“, které si klade za cíl:

- a) Oslovit dotčené obce v ORP k možnosti vytvoření servisu obecním samosprávám
- b) Zrealizovat řízený rozhovor se starosty (případně zástupci obcí), který v zásadě zmapuje stav chodu obecní samosprávy a zjistí, v čem by servis obecním samosprávám mohl případně dané konkrétní obci pomoci, v čem by daná obec mohla servisní služby využít.
- c) Dotazníkové šetření doplnit o pohled na finanční výdajovou stránku obcí a představit starostům obcí alespoň v náznaku, čím by případný servis mohl pomoci obcím šetřit na jejich výdajových stránkách.

- d) Zjistit názory v obcích na možný způsob financování případného servisního centra pro obecní samosprávy. Součástí šetření v obcích je potom otázka financování služeb servisního centra, jeho chodu, počtu zaměstnanců a případné institucionalizace. Nebudeme zastírat, že právě v této otázce jsme narazili na největší problém – **neochotu realizovat jakýkoliv další DSO, který by obce finančně zatěžoval.**

(Pozn.: Vzhledem k tomu, že po velmi dlouhou dobu si těchto problémů v obcích nevšímal, nadřízené orgány braly bezchybné fungování obcí jako naprostou samozřejmost (nikdo přitom nezjišťoval, za jakou cenu a kolik úsilí to jednotlivé místní samosprávy stojí), bude třeba několika dalších let, než se lidé v malých obcích zejména otevřou možné spolupráci i možnému využití nabízené pomoci...).

Legislativa

(Zdroj: MMR ČR, Kraj Vysočina)

Oblast	Odkaz na ustanovení právního předpisu
HOSPODAŘENÍ	VYHLÁŠKA č. 449/2009 Sb., v platném znění
	VYHLÁŠKA č. 383/2009 Sb., v platném znění
	VYHLÁŠKA č. 52/2008 Sb.
	VYHLÁŠKA č. 419/2001 Sb., v platném znění
	VYHLÁŠKA č. 165/2008 Sb.
	SMĚRNICE MF čj. 124/1354/2002, v platném znění
	VYHLÁŠKA č. 383/2009 Sb., v platném znění
OBECNÉ ČINNOSTI A MAJETKOVÁ OBLAST	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
	Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích
	Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích
	Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách
	Pokyn č. D - 347 o evidenci pokutových bloků, vyúčtování pokutových bloků a vyúčtování peněz za pokutové bloky vydané v blokových řízeních
DOPRAVNÍ AGENDA	Zák. č.13/1997Sb. o pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	Zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech
	Ovzduší
	Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší
	vodní hospodářství
	Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)
	Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
	Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon)
	Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě
	Zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích
	§ 24 zákona č. 246/1992 na ochranu zvířat proti týrání
	Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
	Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy
IT A SOUVISEJÍCÍ	Vyhláška č. 64/2008 Sb., o přístupnosti
	Vyhláška č. 529/2006 Sb. o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy
	Vyhláška č. 530/2006 Sb., o postupech atestačních středisek při posuzování dlouhodobého řízení ISVS
	Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů
	Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím – zveřejňování povinných informací na webu obce

	Vyhláška č. 442/2006 Sb., o struktuře povinně zveřejněných informací
	Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností
	Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů
	Vyhláška č. 578/2006 Sb., kterou se stanoví struktura a formát formuláře pro podávání oznámení podle zákona o střetu zájmů,
	Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů a v duchu prováděcích vyhlášek
	Nařízení vlády 495/2004 Sb. k provádění zákona o elektronickém podpisu – povinnost obce mít elektronickou podatelnu
	Vyhláška č. 496/2004 Sb., o elektronických podatelkách
	Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
	Zákon č. 301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
	Vyhláška č. 193/2009 Sb., o podrobnostech provádění autorizované konverze dokumentů
	Vyhláška č. 194/2009 Sb., o podrobnostech užívání a provozování informačního systému datových schránek
	Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů
	Vyhláška č. 192/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů
	Vyhláška č. 191/2009 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby
	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Obce

Sídelní struktura, co do počtu i velikosti obcí, víceméně odpovídá celkové situaci v Kraji Vysočina. Pro území je typická velice nízká hustota osídlení, kdy 57,2 obyvatele na km² je hluboko pod republikovým průměrem. Vesnic s méně jak 200 obyvateli je celkem 25, tedy více jak polovina všech obcí. Na druhou stranu v těchto obcích žije pouze 13% obyvatel. V území se nacházejí dvě města Moravské Budějovice a Jemnice, v kterých žije takřka polovina všech obyvatel (Tab. 114). Rozdrobená sídelní struktura s velkým počtem malých obcí a koncentrace obyvatel ve dvou největších městech je hlavním rysem osídlení SO.

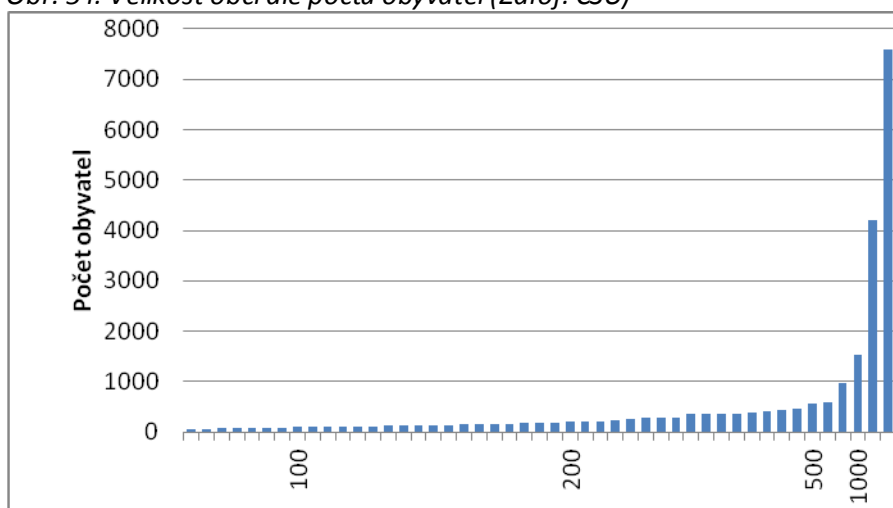
Tab. 114 Velikostní kategorie obcí dle počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

Počet obyvatel	Počet obcí	Počet obyvatel v kategorii	Počet obyvatel v kategorii [%]
0 - 100	7	548	2,3
101 - 200	18	2 548	10,7
201 - 500	16	5 175	21,8
501 - 1000	3	2 147	9,1
1001 a více	3	13 314	56,1

Tab. 115 Počet obyvatel ve městech (Zdroj: ČSÚ)

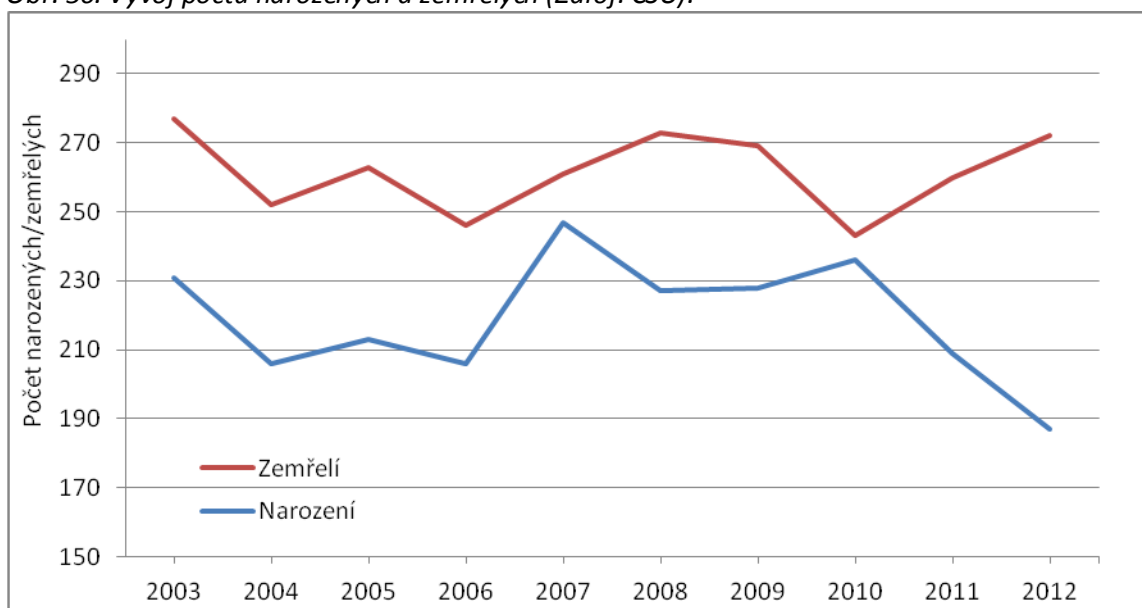
Obec	Počet obyvatel	[%]	[% kumulovaně]
Moravské Budějovice	7580	31,9	31,9
Jemnice	4195	17,7	49,6

Obr. 54: Velikost obcí dle počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

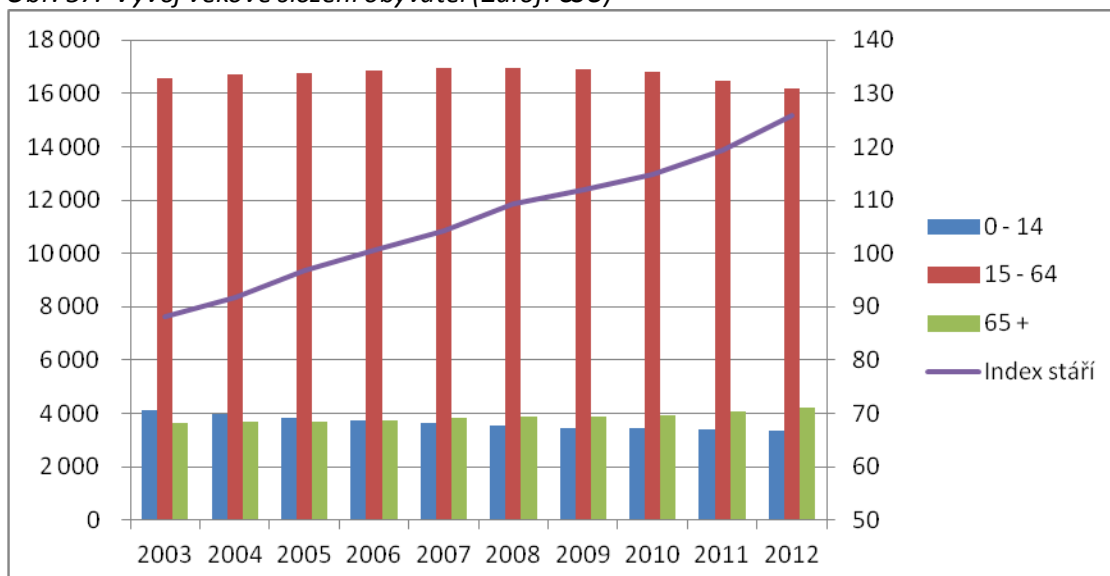
Věkové složení obyvatelstva

Obr. 56: Vývoj počtu narozených a zemřelých (Zdroj: ČSÚ).

(Pozn.: Označení lineární znamená lineární trend za sledované období)

Obr. 57: Vývoj věkové složení obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

Charakteristika obcí ORP z hlediska vývoje počtu obyvatel
 Tab. 117 Změny počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ)

Název	Rozdíl 2012 a 2003	Rozdíl 2008 a 2007	Rozdíl 2009 a 2008	Rozdíl 2010 a 2009	Rozdíl 2011 a 2010	Rozdíl 2012 a 2011
Babice	-2	-6	2	-2	8	6
Bačkovice	-9	2	1	-3	1	1
Blatnice	7	2	-6	0	13	0
Bohušice	27	-2	2	8	11	4
Budkov	-7	3	-8	4	13	-4
Cidlina	-17	3	-6	1	-6	1
Častohostice	7	-2	4	8	2	-4
Dědice	-6	6	-6	1	2	-1
Dešov	-9	-9	-3	5	3	1
Dolní Lažany	18	1	-8	-2	4	1
Domamil	13	-2	-8	7	3	-2
Hornice	3	0	2	3	0	1
Chotěbudice	-6	-1	1	3	-3	-2
Jakubov u M. B.	2	13	1	-11	-1	-16
Jemnice	-116	7	-19	-21	-111	-98
Jiratice	-7	1	-2	-2	0	-2
Kdousov	10	-3	-1	8	0	4
Kojatice	-48	7	-20	-20	-7	15
Komárovice	-2	1	-7	7	0	-3
Kostníky	-42	-3	-4	-3	-10	0
Láz	6	6	-5	-1	5	-3
Lesná	3	1	-2	-1	-7	-1
Lesonice	-16	-1	2	-2	4	0
Lhotice	10	1	4	1	2	-4
Litohoř	92	1	2	23	-14	-6
Lomy	-22	-3	-2	0	-1	-6
Lovčovice	-3	1	-3	-2	5	0
Lukov	1	5	2	8	-1	-3
Martínkov	-13	-3	9	-1	-1	-15
Menhartice	-18	-4	-1	-2	-3	1
Meziříčko	4	4	1	3	-7	-1
Mladoňovice	29	1	7	-9	-2	0
Moravské Budějovice	-391	-52	-37	-77	-137	-22
Nimpšov	-11	0	1	0	-6	-3
Nové Syrovice	-37	-20	-10	-2	8	-9
Oponešice	14	9	3	7	3	-10
Pálovice	2	2	1	3	4	-5
Police	-26	-8	0	2	-25	-4
Rácovice	0	-5	-1	-2	3	-4

Název	Rozdíl 2012 a 2003	Rozdíl 2008 a 2007	Rozdíl 2009 a 2008	Rozdíl 2010 a 2009	Rozdíl 2011 a 2010	Rozdíl 2012 a 2011
Radkovice u Budče	19	8	10	2	-2	-4
Radotice	-9	-3	-2	4	-4	-3
Slavíkovice	-10	2	-5	-3	14	-10
Štěpkov	1	-7	7	1	0	-2
Třebelovice	-23	-8	1	-17	2	2
Vícenice	-12	-8	4	0	8	0
Zvěrkovice	14	5	1	-10	12	2
Želetava	-34	-8	-7	4	-24	-5
SO celkem	-614	-66	-105	-80	-242	-213
Jemnice a M. Budějovi- ce	-507	-45	-56	-98	-248	-120
Obce bez Jem. a M. Bud.	-107	-21	-49	18	6	-93
Přírůstek	1					
Beze změny	0					
Úbytek 0 - 5	-1					
Úbytek 6 - 10	-6					
Úbytek více jak 10	-11					

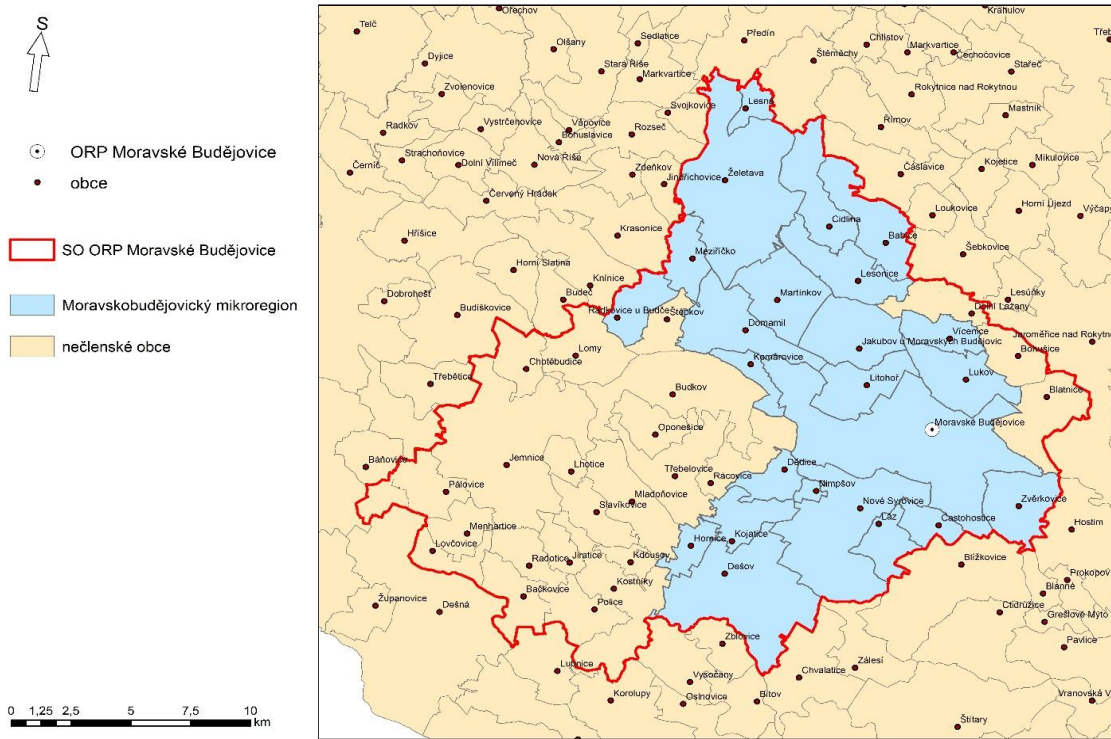
Komentář:

Vývoj celkového počtu obyvatel kopíruje negativní trend celého kraje. Od roku 2007 dochází k permanentnímu úbytku obyvatelstva v důsledku záporného migračního salda i přirozeného úbytku. Za posledních 10 let ubylo ve SO 614 obyvatel. Větší podíl na záporných statistikách má migrační úbytek než úbytek přirozený. K nejvýraznějšímu ročnímu poklesu počtu obyvatel došlo v roce 2011 v důsledku úbytku obyvatel v Jemnici a Moravských Budějovicích. Také v roce 2012 Jemnice jednoznačně vévodí negativním demografickým statistikám. Naopak v Moravských Budějovicích bylo v tomto roce dokonce zaznamenáno více narozených než zemřelých a objem negativní migrace se podařilo snížit. Velice negativním prvkem ve vývoji počtu obyvatel je odliv obyvatel z obcí (bez Jemnice a Mor. Budějovic). V roce 2012 obcím ubylo rekordních 93 obyvatel. Zatímco v roce 2011 bylo ve SO 22 obcí s pozitivním celkovým přírůstkem obyvatel, v roce 2012 rostl počet obyvatel pouze ve 12 obcích. Ve většině z těchto 12 - ti obcí se ale meziroční růst počtu obyvatel výrazně snížil (Tab. 117). Výjimkou jsou obce Kdousov a Kojatice, v kterých se naopak přírůstek obyvatel v roce 2012 oproti předchozím letům zvýšil. V případě obce Kojatice je důvodem velký migrační přírůstek do lokality Horka. Je pravděpodobné, že nastolené trendy budou pokračovat a celkový počet obyvatel se bude i nadále snižovat ve většině obcí. Lze souhrnně konstatovat, že malé obce na Moravskobudějovicku stárnou a blíží se také doba, kdy je budeme označovat za obce „vymírající“. Region, který se ocitne na okraji zájmu kraje, ve kterém se nachází, je takto předurčen k postupnému vysídlování a vymírání, pokud se mu nedostane pomoci z hlediska vytvoření pracovních příležitostí, pomoci samosprávám v těch obcích, kde stávající obecní management stárne a nechce jít znovu do komunálních voleb 2014.

Doporučení právního týmu projektu pro dané ORP

Analýza dvou hlavních DSO v ORP z pohledu právního týmu SMO

Obr. 58: Moravskobudějovický mikroregion (Zdroj: Právní tým MOS)
Moravskobudějovický mikroregion

Tab. 118 Identifikace Moravskobudějovického mikroregion (Zdroj: Právní tým MOS)

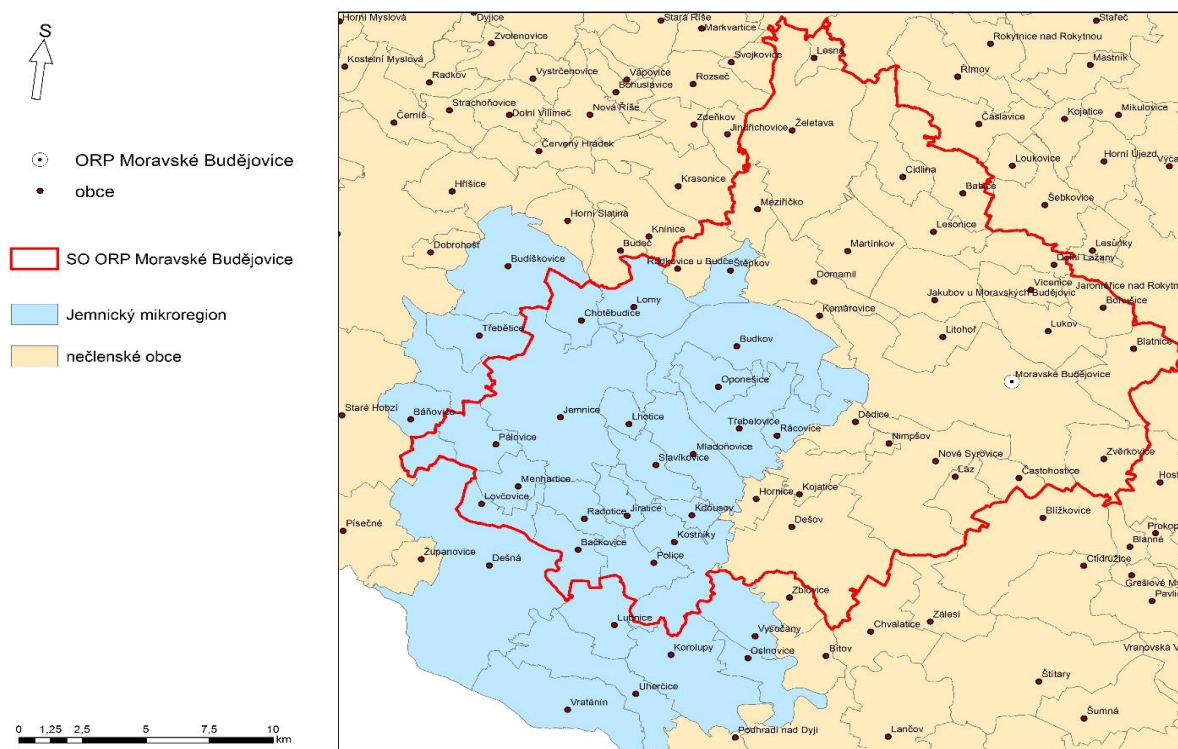
Název DSO	Moravskobudějovický mikroregion
Adresa	nám. Míru 31, 676 02 Třebíč
IČ	70821399
Web	http://mbudejovice.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=9890&id_ktg=4293&p1=7793
Počet členů DSO	24

Závěr a doporučení

Moravskobudějovický mikroregion je činným, polyfunkčním svazkem, který sdružuje 24 obcí, jež všechny náleží do ORP Moravské Budějovice. Mezi hlavní aktivity tohoto dobrovolného svazku obcí patří celkový rozvoj sdružených obcí, koordinace činnosti a podpora rozvoje mikroregionu, vytváření podmínek pro získání všech dostupných finančních zdrojů, spolupráce v oblasti kulturní a oblasti odpadového hospodářství. Tento svazek zaujímá v regionu významnou pozici a **jeví se tedy být vhodným kandidátem na další prohlubování meziobecní spolupráce.**

Jemnický mikroregion

Obr. 59: Jemnický mikroregion (Zdroj: Právní tým MOS)

Tab. 119 Identifikace Jemnického mikroregion (Zdroj: Právní tým MOS)

Název DSO	Jemnický mikroregion
Adresa	Husova 103, 67531 Jemnice
IČ	70289751
Web	http://www.mesto-jemnice.cz/jemnický-mikroregion/ds-6091/p1=6911
Počet členů DSO	30

Závěr a doporučení

Jemnický mikroregion je ánný polyfunkční svazek, který sdružuje 30 obcí, z nichž 20 náleží do ORP Moravské Budějovice. Mezi hlavní aktivity tohoto dobrovolného svazku obcí patří plynofikace, zásobování pitnou vodou, výstavby kanalizací a čistíren odpadních vod, dopravní obslužnosti, spolupráce a výměna zkušeností, řešení problematiky životního prostředí. **Tento svazek není doporučen k dalšímu prohlubování meziobecní spolupráce v rámci správního obvodu ORP Moravské Budějovice, a to zejména v důsledku jeho značného územního přesahu do sousedních ORP.**

KOMENTÁŘ K ANALÝZE PT SMO

Realizační tým projektu prošel analýzou právního týmu; v rámci diskuse členové RT souhlasili se stanoviskem PT. Jako vhodný DSO k realizaci možného servisu obecním samosprávám vidíme Moravskobudějovický mikroregion. Z analýzy stavu v zásadě vidíme 3 základní možnosti (**Průběžně se vyvíjející pohled na problematiku VT**).

- 1) Město Moravské Budějovice zaštití realizaci servisního centra a poskytne prostory pro jeho činnost. Centrum bude poskytovat služby pro zájemce z obcí Moravskobudějovického mikroregionu a z řad několika přilehlých obcí z Jemnického mikroregionu. Servisní centrum bude pracovat na bázi právně upraveného Moravskobudějovického mikroregionu. Na financování centra se budou podílet obce ORP, které budou služeb centra využívat, jelikož město jako obec III. stupně má vlastní pracovní aparát a služeb centra využívat nebude. Servisní centrum bude financováno z více zdrojů. (Možné financování prostřednictvím tzv. bonusu k RUD obcím (pohled Ing. Vlčka, starosty města Pacova), jednak z poskytovaných služeb obcím, které budou hradit každou jednotlivou službu.

Složení servisního centra bude realizováno tak, aby pokrylo celou škálu činností, které centrum hodlá obcím poskytovat (pracovník se znalostí účetnictví, koordinátor servisních služeb a organizátor komunikace s obcemi, IT pracovník se znalostí legislativy a orientace v problematice žádostí o dotace a sledování výzev a nabídek z regionů i z projektů a grantů EU).

- 2) Město Moravské Budějovice a město Jemnice budou realizovat obdobnou službu ve dvou detašovaných pracovištích (v případě, že zájem o využití služeb bude enormní v celém ORP). Servisní centrum bude pracovat na bázi právně upravených stávajících DSO – mikroregionů - Financování servisních center bude obdobné jako v prvním případě, města poskytnou zázemní, obce financují chod pracovišť.

Složení servisních center bude realizováno tak, aby pokrylo celou škálu činností, které centrum hodlá obcím v obou mikroregionech poskytovat (pracovníci se znalostí účetnictví, koordinátor servisních služeb a organizátor komunikace s obcemi, IT pracovník se znalostí legislativy a orientace ve vyhledávání nabídek a výzev z regionu i z projektů EU).

- 3) Město Moravské Budějovice jako smluvní partner SMO při realizaci projektu bude aktivně podporovat vznik servisního centra pro samosprávy obcí. Servisní centrum vznikne na komerční bázi mimo prostory radnice v Moravských Budějovicích, bude poskytovat služby obcím jako nový subjekt. Složení pracovního týmu bude plně v rukou právnické osoby, která bude servis realizovat, struktura zaměstnanců bude vycházet z potřeb nového subjektu, měla by odpovídat výše uvedeným představám. Na realizaci služby obcím by měl spolupracovat RT projektu MOS tajemník obce III. stupně společně s komerční sférou, případně MAS, která má v této oblasti dobré zkušenosti i zázemí.

6.1.2.2 Část I. Identifikace území z hlediska rozdělení na obce I.; II.; III. stupně

ORP Moravské Budějovice má 47 obcí. Všechny obce jsou a města jsou obce 1. stupně, 1 město a 1 městys jsou obce 2. stupně a 1 město, tedy Moravské Budějovice je obec 3. stupně.

Obce, na území ORP Moravské Budějovice, můžeme rozdělit dle administrativního členění České republiky na 3 typy:

- Obce 1. stupně, sem patří všechny obce ORP Moravské Budějovice
- Obce 2. stupně, sem patří obce s pověřeným obecním úřadem
- Obce 3. stupně, jsou obce s rozšířenou působností

Pravomoci obcí v jednotlivých typech úřadů řeší zákon č. 128/2000 sb. O obcích (obecní zřízení). ORP Moravské Budějovice se skládá celkem ze 47 obcí. Všechny tyto obce jsou automaticky obcí 1. stupně. Obce 2. stupně, tedy obce s pověřeným obecním úřadem, jsou dvě: Jemnice a Želetava. Obcí 3. stupně je v ORP Moravské Budějovice pouze jedna obec a to Moravské Budějovice.

Následující tabulky znázorňují rozdělení ORP Moravské Budějovice na obce 1., 2., a 3. stupně.

Tab. 120 Obce ORP Moravské Budějovice 1. stupně (Zdroj: www.czso.cz)

Obce 1. stupně	
Babice	Lhotice
Bačkovice	Litohoř
Blatnice	Lomy
Bohušice	Lovčovice
Budkov	Lukov
Cidlina	Martínkov
Častohostice	Menhartice
Dědice	Meziříčko
Dešov	Mladoňovice
Dolní Lažany	Nimpšov
Domamil	Nové Syrovce
Hornice	Oponěšice
Chotěbudice	Pálovice
Jakubov u M. B.	Police
Jiratice	Rácovice
Jemnice	Moravské Budějovice
Kdousov	Radkovice u Budče
Kojatice	Radotice
Komárovice	Slavíkovice
Kostníky	Štěpkov
Láz	Třebelovice
Lesná	Vícenice
Lesonice	Zvěrkovice
	Želetava

Tab. 121 Obce (města, městys) ORP Moravské Budějovice 2. stupně (Zdroj: www.czso.cz)

Obce (města) 2. stupně
Jemnice
Želetava

Tab. 122 Města ORP Moravské Budějovice 3. stupně (Zdroj: www.czso.cz)

Obce (města) 3. stupně
Moravské Budějovice

6.1.2.2.1 Identifikace obce dle pozice starosty

Tab. 123 Identifikace obce (města) ORP Moravské Budějovice dle pozice starosty (Zdroj: www.czso.cz)

Název obce (města)	Starosta U/N	Počet členů zastupitelstva
Babice	N	7
Bačkovice	N	7
Blatnice	N	7
Bohušice	N	7
Budkov	N	9
Cidlina	N	7
Častohostice	N	9
Dědice	N	7
Dešov	U	9
Dolní Lažany	N	7
Domamil	N	9
Hornice	N	7
Chotěbudice	N	5
Jakubov u M. B.	N	15
Jemnice	U	21
Jiratice	N	7
Kdousov	N	5
Kojatice	N	7
Komárovice	N	7
Kostníky	N	7
Láz	N	9
Lesná	N	7
Lesonice	N	9
Lhotice	N	7
Litohoř	N	9
Lomy	N	7

Název obce (města)	Starosta U/N	Počet členů zastupitelstva
Lovčovice	N	5
Lukov	N	7
Martínkov	N	7
Menhartice	N	7
Meziříčko	N	5
Mladoňovice	N	9
Moravské Budějovice	U	21
Nimpšov	N	7
Nové Syrovice	U	15
Oponešice	N	7
Pálovice	N	5
Police	N	7
Rácovice	N	7
Radkovice u Budče	N	7
Radotice	N	7
Slavíkovice	N	7
Štěpkov	N	5
Třebelovice	N	9
Vícenice	N	7
Zvěrkovice	N	9
Želetava	U	15

Poznámka:

U - uvolněný

N – neuvolněný

Většina obcí ORP Moravské Budějovice má starostu neuvolněného, konkrétně 42 obcí ze 47. Pouze 5 starostů je uvolněných. 1 starosta uvolněný z obce 3. stupně – Moravské Budějovice, 2 starostové uvolnění z obce 2. stupně – Jemnice a Želetava, 2 starostové uvolnění z obcí 1. stupně – Nové Syrovice a Dešov.

Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédně zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet členů stanoví tak, aby zastupitelstvo obce mělo v obci, městysu, městě, městském obvodu, městské části:

Tab. 124 Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel obce (Zdroj: Zákon č. 128/2000 sb. O obcích)

počet obyvatel	počet členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
nad 500 až 3000	7 až 15
nad 3000 až 10 000	11 až 25
nad 10 000 až 50 000	15 až 35
nad 50 000 až 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

V ORP Moravské Budějovice je 47 starostů v průměrném věku 51,9 let, z toho je 36 mužů a 11 žen. Co se týče vzdělání, 2 starostové jsou základního vzdělání, 22 starostů středního vzdělání a 12 starostů je vysokoškolského vzdělání. 1 starostka má základní vzdělání, 9 žen má středoškolské vzdělání a 1 starostka má vysokoškolské vzdělání.

Tab. 125 Věková, genderová a vzdělanostní struktura starostů v ORP Moravské Budějovice
(Zdroj: Dotazníkové šetření „C“)

počet starostů	průměrný věk starostů	muži	ženy	muži zš	muži sš	muži vš	ženy zš	ženy sš	ženy vš
47	51,9	36	11	2	22	12	1	9	1

Komentář:

Z uvedené tabulky vyplývá, že mezi starosty obcí ORP Moravské Budějovice převažují muži, a to dvoutřetinově z celkového počtu. Třetina mužů starostů jsou vysokoškoláci. Žen je ve funkci starostek obcí třetina, mezi nimi je pouze jedna vysokoškolačka, převažuje středoškolské vzdělání. Věkový průměr starostů je 51,9 roků, což odpovídá poměrně nevyrovnané vlastní věkové struktuře, v části obcí ORP jsou mladí starostové mezi 33 až 40 roky, v části obcí ORP jsou starostové ve věkovém složení od 60 do 85 roků, což celkově dotváří uvedený věkový průměr. Od věkového složení starostů také můžeme odvíjet možnost další meziobecní spolupráce. Mladá zastupitelstva a mladí starostové jsou vstřícní, jsou nakloněni, i když mnozí velmi kriticky k možnostem další meziobecní spolupráce, starší zastupitelstva a starostové, kteří vykonávají úřad po několik desítek let, jsou více konzervativní, nechťejí příliš měnit fungující systém, který jede bez větších problémů v tzv. v zajetých kolejkách.

Tab. 126 Specifické výdaje obcí ORP Moravské Budějovice za rok 2013
(Zdroj: Dotazníkové šetření „C“)

Název obce (města)	Dohody o PP	Účetní	Úvazek v %	Vytíženost zastupitelstva	Zpracování projektové dokumentace	Příspěvky dopravcům	Příspěvky prodejnám potravin	Příspěvky charitě
Babice	80 000	50 000	20	70	-	45 000	50 000	10 000
Bačkovice	10 000	36 000	0	100	-	25 000	15 000	5 000
Blatnice	40 000	100 000	50	100	120 000	21 000	-	2 000
Bohušice	10 000	20 000	50	100	20 000	10 000	-	-
Budkov	10 000	180 000	75	80	80 000	45 000	-	10 000
Cidlina	25 000	120 000	30	100	-	25 000	-	-
Častohostice	15 000	85 000	100	100	200 000	-	20 000	-
Dědice	15 000	28 000	30	100	-	8 000	-	-
Dešov	24 000	80 000	70	100	-	-	-	5 000
Dolní Lažany	16 000	96 000	100	20	-	-	-	-
Domamil	24 000	50 000	40	100	-	-	-	5 000
Hornice	25 000	18 000	20	60	-	-	-	5 000
Chotěbudice	50 000	60 000	40	100	-	50 000	-	-
Jakubov u M. B.	7 000	120 000	100	100	150 000	-	-	3 000
Jemnice	-	-	-	-	-	-	-	-
Jiratice	30 000	30 000	0	100	-	-	-	10 000
Kdousov	5 000	12 000	20	80	-	-	-	3 000
Kojatice	80 000	100 000	80	100	80 000	-	-	1 000
Komárovice	4 000	40 000	25	50	60 000	55 000	50 000	5 000

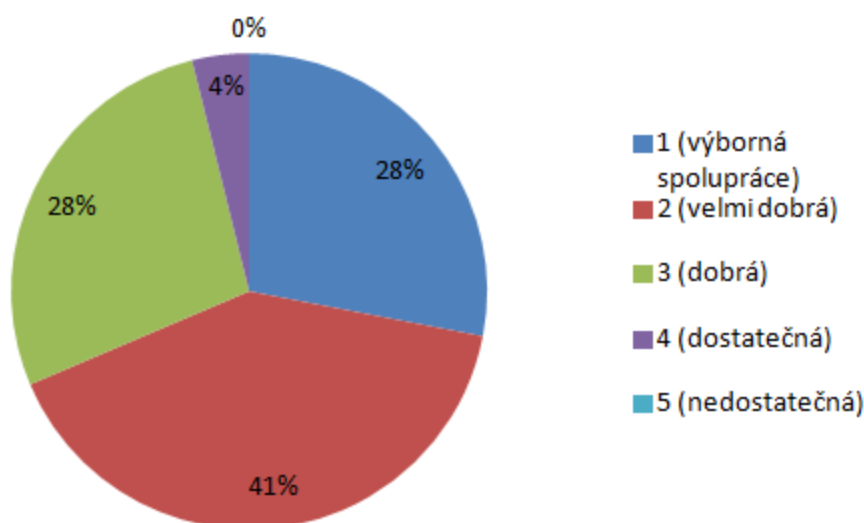
Název obce (města)	Dohody o PP	Účetní	Úvazek v %	Vytíženost zastupitelstva	Zpracování projektové dokumentace	Příspěvky dopravcům	Příspěvky prodejnám potravin	Příspěvky charitě
Kostníky	30 000	105 000	30	70	-	25 000	-	5 000
Láz	50 000	60 000	60	20	80 000	-	-	12 000
Lesná	24 000	48 000	20	70	100 000	5 000	-	-
Lesonice	23 500	357 000	100	75	150 000	85 000	-	5 000
Lhotice	240 000	72 000	40	70	-	-	-	-
Litohoř	2 000	200 000	100	100	16 000	-	-	1 000
Lomy	30 000	70 000	45	80	330 000	-	-	3 000
Lovčovice	-	43 200	70	60	-	33 000	-	5 000
Lukov	40 000	165 000	60	70	150 000	120 000	30 000	60 000
Martínkov	15 000	60 000	25	70	-	50 000	-	3 000
Menhartice	70 000	48 000	0	100	60 000	70 000	-	3 000
Meziříčko	-	-	0	0	-	-	-	-
Mladoňovice	450 000	168 000	90	100	-	50 000	-	5 000
Moravské Budějovice	-	-	-	-	-	-	-	-
Nimpšov	14 000	12 000	15	70	-	-	-	1 800
Nové Syrovice	50 000	150 000	100	100	120 000	-	-	1 000
Oponešice	130 000	50 000	26	60	50 000	12 000	-	3 000
Pálovice	-	-	-	-	-	-	-	-
Police	188 000	240 000	90	100	200 000	55 000	-	5 000
Rácovice	-	-	-	-	-	-	-	-
Radkovice u Budče	51 000	51 000	0	70	15 000	-	-	-
Radotice	100 000	50 000	0	100	-	30 000	50 000	-
Slavíkovice	10 000	48 000	40	100	200 000	70 000	50 000	10 000
Štěpkov	30 000	36 000	25	100	-	-	-	-
Třebelovice	-	204 000	100	90	60 000	24 000	-	5 000
Vícenice	16 000	48 000	25	100	-	-	-	1 000
Zvěrkovice	80 000	80 000	40	50	-	-	-	1 000
Želetava	150 000	250 000	100	50	300 000	180 000	-	-
SUMA	2 263 500	3 840 200			2 541 000	1 093 000	265 000	193 800
Průměr	56 588	91 433	55	82	121 000	47 522	37 857	6 460
Max	450 000	357 000	100	100	330 000	180 000	50 000	60 000
Min	2 000	12 000	15	20	15 000	5 000	15 000	1 000
Počet realizací	40	42			21	23	7	30

V předchozí tabulce jsou vybrané výdaje obcí za rok 2013, na které jsme se ptali, při osobním pohovoru během dotazníkového šetření C. Zajímaly nás především výdaje za dohody o PP, které jsou spojeny se zaměstnanci úřadu, především zaměstnáním VPP v obcích a účetních na zkrácený úvazek. 7 obcí nemá žádného zaměstnance u obce, ostatní obce mají zaměstnáno od 1 do 5 VPP. 42 obcí má vlastní účetní, buď na zkrácený úvazek (většina obcí) nebo na plný úvazek. Průměrně obce zaplatí za účetního 91 433 Kč za rok. Dále nás zajímalo zpracování projektové dokumentace. Většina obcí si malé projekty řídí a plní samo, větší a složitější projekty zadává firmám, včetně administrace a žádostí o případné dotace na projekt. 21 obcí si nechalo v roce 2013 vypracovat projekt v průměru za

121 000 Kč. 23 obcí podporuje ve své obci dopravní obslužnost, protože jinak by autobusové spojení v této obci nemuselo vůbec existovat. Obce v průměru zaplatí 47 522 Kč za dopravce. 7 obcí též dotuje místní prodejnu potravin. Některé obce nepřispívají finančními příspěvky přímo, ale nechává zdarma prostory. FO platí pouze za elektřinu a plyn. 30 obcí z ORP Moravské Budějovice pravidelně přispívá na charitu. V průměru obce přispívají 6640 Kč ročně.

Obr. 60: **Popis meziobecní spolupráce** (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

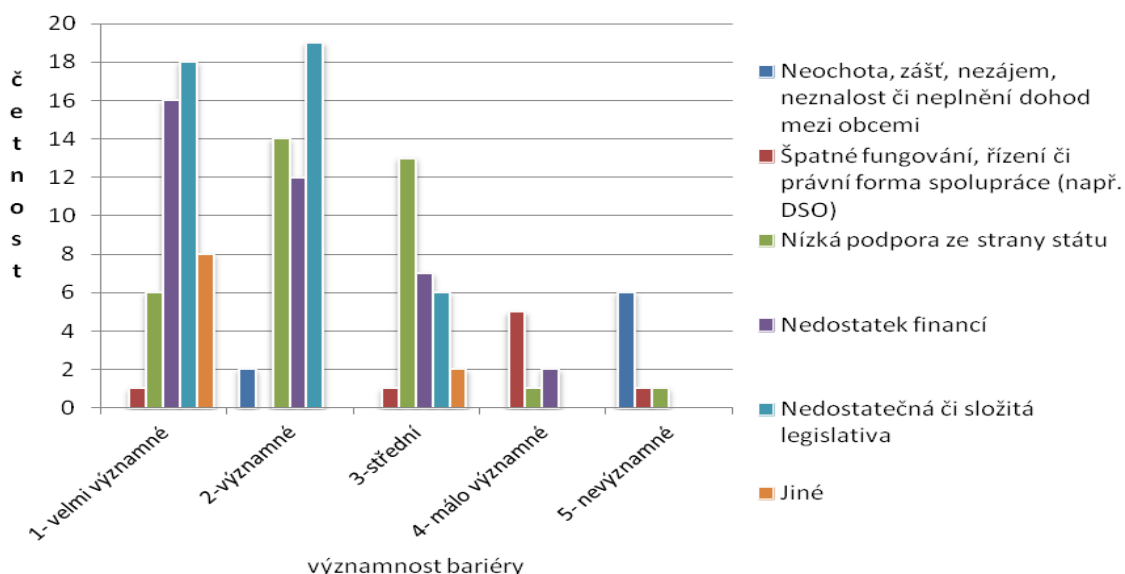
Popis stávající meziobecní spolupráce

Komentář:

Z uvedeného koláčového grafu je zřejmé, že přes 40% představitelů obcí hodnotí vzájemnou spolupráci jako velmi dobrou. Poměrem vyrovnané je hodnocení stávající meziobecní spolupráce ze strany starostů jako výborné a dobré. Shodně hodnotí 28% starostů obcí, ve kterých bylo dotazníkové šetření vedeno. Pouze 4% starostů hodnotí stávající meziobecní spolupráci jako dostatečnou, to znamená, že k ní mají relativně velké výhrady. Hodnocení stávající úrovně meziobecní spolupráce nevykazuje přehnané anomálie, musíme si uvědomit, že na hodnocení ze strany starostů má vliv několik faktorů. Zejména je třeba říci, že výhrady ke stávajícímu fungování měli zejména starostové s větší zkušeností z práce v obecních zastupitelstvech, určitou míru zklamání vyjádřili též začínající starostové s vyšším vzděláním. Vzhledem k tomu, že máme již také zkušenost z jednání se starosty v rámci mikroregionu MBMR, můžeme říci, že meziobecní spolupráce musí projít velmi radikální proměnou, jejíž součástí bude i nový styl v prosazování společných zájmů regionu.

Obr. 61: **Bariéry meziobecní spolupráce** (Zdroj: Dotazníkové šetření B)
„Jaké vidíte největší bariéry meziobecní spolupráce?“

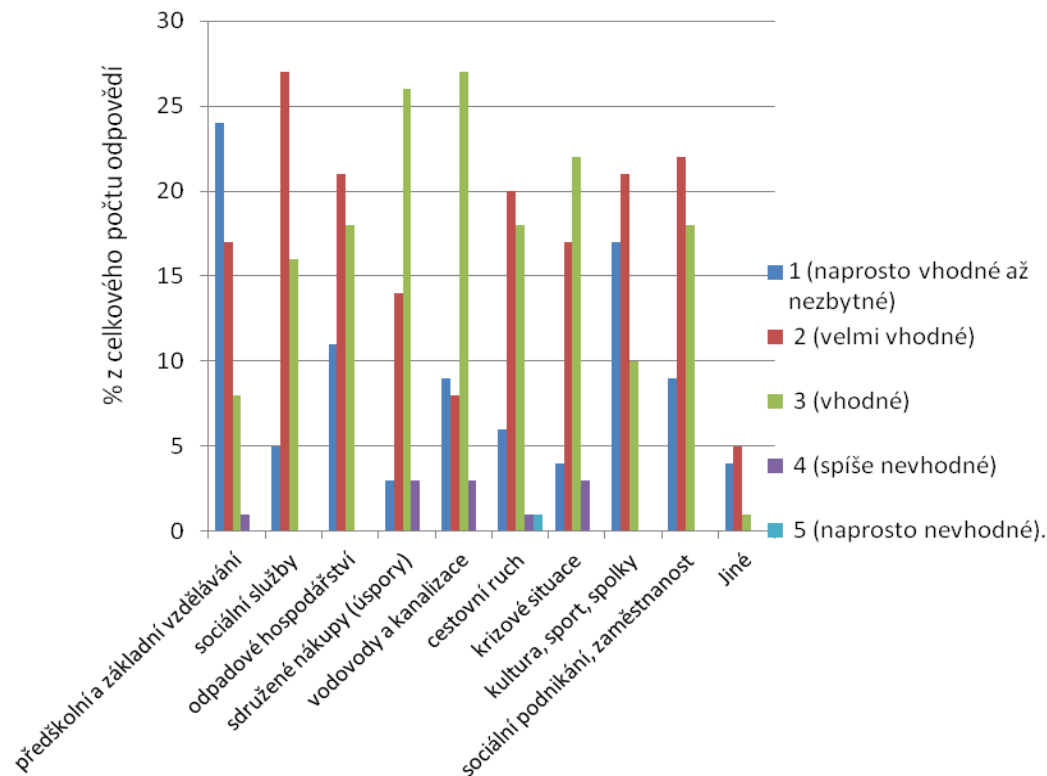

Komentář

Největší bariéry vidí starostové obcí především v nedostatečné a složitě legislativě, v nedostatku financí a v nízké podpoře ze strany státu. Teprve potom se objeví vlivy méně podstatné, jejichž riziko je hodnoceno jako střední, případně málo významné, či nevýznamné. Sem můžeme zařadit výtky ke špatnému fungování spolupráce, neochotu, nezájem, případně další negativní prvky pramenící z negativních zkušeností ze vzájemných vztahů mezi obcemi.

Obr. 62: **Oblasti vhodné pro MOS** (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

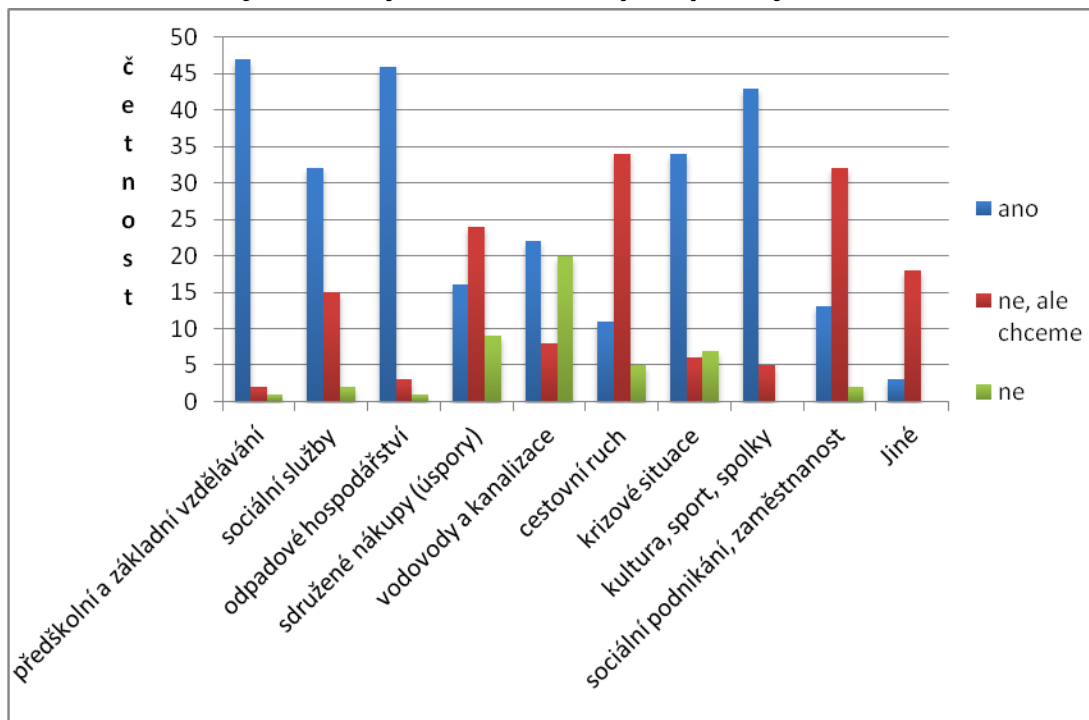
„Ohodnoťte oblasti dle vašeho názoru vhodné pro meziobecní spolupráci:“

Komentář

Jako vhodné označili starostové obcí ORP téměř shodně klasické oblasti, ve kterých je MOS nějakou formou realizována již nyní. Na prvním místě je to především předškolní a základní vzdělávání. Zde je vidět, že obce i obecní samosprávy si uvědomují historickou nutnost zachování života v obcích, tedy maximální podporu všeho, co se týká dětí a žáků škol. Na druhém místě se objevuje položka vodovodů a kanalizací, tedy nutných oblastí k potřebnému zabezpečení chodu a života obcí, společně s touto oblastí se objevuje sociální oblast, neboť obce výrazně stárnou a potřeba sociálních služeb se bude do budoucna zvyšovat. Tradiční kategorie, jako kultura, sport, sdružené nákupy, apod. obce v tradičním pojetí realizují, i když mnohdy i zde s různými pocitovými názory ze stran starostů. Jako méně vhodné se několika starostům jeví oblast cestovního ruchu, jejich obcemi neprocházejí turistické trasy a cyklotrasy, takže pro ně tato oblast není tak zajímavá.

Obr. 63: **Stávající oblasti spolupráce mezi obcemi** (Zdroj: Dotazníkové šetření B)
„Uveďte, zda v jednotlivých oblastech spolupracujete:“

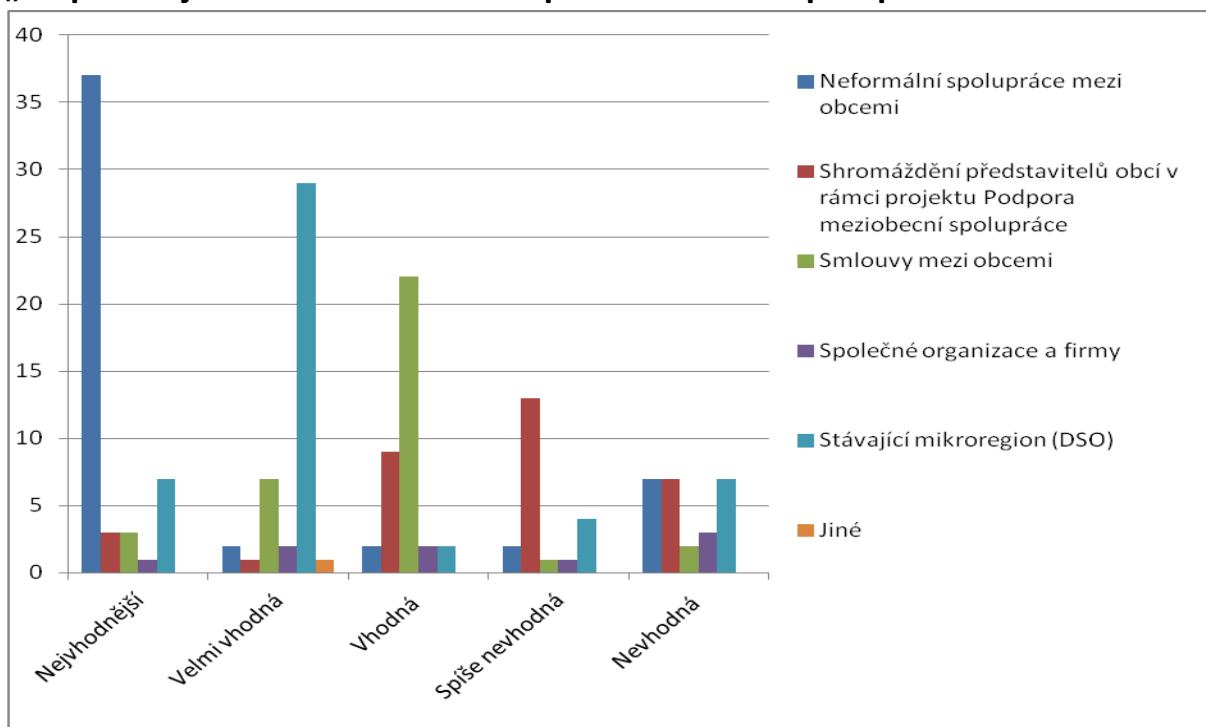

Komentář

Obce prostřednictvím svých zastupitelstev spolupracují zejména v oblasti předškolního a základního vzdělávání, v odpadovém hospodářství, kultuře a sportu, v krizových situacích (což musejí ze zákona) a v sociálních službách. Názora starostů jednoznačně kopírují stav života v obcích v okrajových částech Kraje Vysočina. Obce jsou zvyklé řešit samostatně spolustu věcí a vzájemná informovanost i spolupráce je tedy potřebná ve všech směrech.

Obr. 64: Vhodná forma MOS (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

„Co považujete za vhodnou formu pro meziobecní spolupráci?“

Komentář

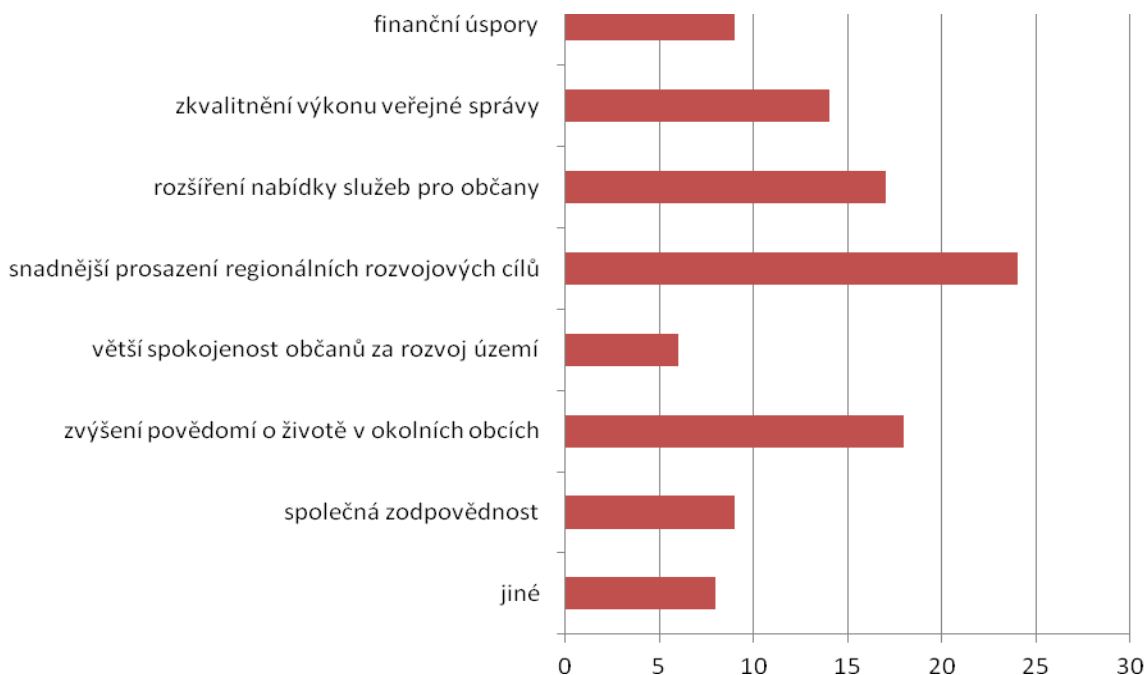
Komentář k této části šetření docela jednoznačně vychází ve prospěch neformální spolupráce mezi obcemi, neboť starostové nechtějí realizovat příliš nové formy spolupráce, jsou spíše tradiční, kteří jsou spokojeni se stávajícím DSO MBMR, i když i k jeho fungování mají své výhrady. V posledních letech (podle několika starostů v ORP) činnost DSO upadá, není chuť vyvíjet aktivity, které za předchozího vedení DSO byly naprosto samozřejmé. I zde je prostor pro jednání RT se starosty obcí, které nejsou příliš spokojeny s fungováním vedení stávajícího DSO MBMR.

Dotazníkové šetření B-Souhrnný výsledek za ORP

Počet obcí (odpovědí): 40

Obr. 65: **Největší výhody spolupráce mezi obcemi** (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

„V čem spatřujete největší výhody spolupráce mezi obcemi?“

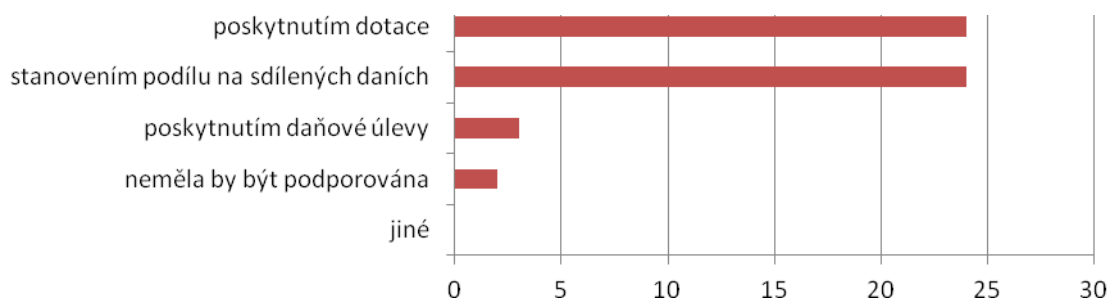

Komentář

Graf ukazuje, že většina starostů vnímá velmi správně roli MOS. S postupujícími změnami v legislativě, zejména v oblasti odpadového hospodářství a připravovaných změnách v oblasti sociální legislativy bude muset nastoupit spolupráce výrazně aktivnější.

Obr. 66: **Forma financování MOS** (Zdroj: Dotazníkové šetření B)

„Jakým způsobem má stát finančně podporovat meziobecní spolupráci?“

Komentář

I zde je zřejmé, že starostové vnímají velmi složitou situaci v oblasti financování MOS. Absolutní většina z nich vidí jako jedinou možnost v posílení RUD ve prospěch obcí (potom je možná cesta k samo-financovatelnosti), otázka realizace dotačních titulů pro financování MOS je pro obce také zajímavou alternativou. Jako krajní řešení by starostové viděli v poskytnutí daňových úlev. Několik starostů dokonce přijalo názor, že stát by MOS podporovat neměl, což je názor ve vztahu k prováděnému šetření

extrémní (neochota spolupracovat s RT projektu, Kritika financování „takovýchto“ projektů jako zbytečných, apod.)

6.1.2.3 Finanční analýzy ORP

Tab. 127: Identifikace obcí dle výše jejich příjmů a výdajů k 31. 12. 2013

(Zdroj: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/>)

Název obce (města)	Příjmy obcí za rok 2013	Výdaje obcí za rok 2013
Babice	5 544 928 Kč	2 489 913 Kč
Bačkovice	1 884 912 Kč	2 168 262 Kč
Blatnice	6 849 855 Kč	7 256 680 Kč
Bohušice	5 930 864 Kč	1 621 923 Kč
Budkov	6 888 867 Kč	7 473 238 Kč
Cidlina	1 999 120 Kč	2 068 022 Kč
Častohostice	3 293 275 Kč	2 996 032 Kč
Dědice	1 699 611 Kč	1 141 631 Kč
Dešov	10 390 645 Kč	8 757 630 Kč
Dolní Lažany	2 153 168 Kč	1 521 175 Kč
Domamil	5 587 541 Kč	3 871 516 Kč
Hornice	1 151 769 Kč	1 025 560 Kč
Chotěbudice	1 577 672 Kč	1 292 569 Kč
Jakubov u M. B.	11 486 304 Kč	10 453 274 Kč
Jemnice	75 032 211 Kč	73 994 904 Kč
Jiratice	1 149 611 Kč	729 901 Kč
Kdousov	2 342 484 Kč	7 393 498 Kč
Kojatice	3 335 809 Kč	5 487 366 Kč
Komárovice	4 515 282 Kč	2 852 539 Kč
Kostníky	3 826 031 Kč	4 332 931 Kč
Láz	3 208 946 Kč	2 379 183 Kč
Lesná	1 432 648 Kč	1 300 166 Kč
Lesonice	12 863 490 Kč	12 410 300 Kč
Lhotice	2 000 081 Kč	2 525 217 Kč
Litohoř	6 545 070 Kč	6 865 341 Kč
Lomy	2 691 747 Kč	3 097 271 Kč
Lovčovice	1 711 681 Kč	482 279 Kč
Lukov	5 167 048 Kč	3 879 705 Kč
Martínkov	4 264 783 Kč	4 732 044 Kč
Menhartice	2 149 738 Kč	1 687 108 Kč
Meziříčko	5 823 685 Kč	1 022 844 Kč
Mladoňovice	7 964 056 Kč	5 894 806 Kč
Moravské Budějovice	141 841 634 Kč	171 515 924 Kč

Název obce (města)	Příjmy obcí za rok 2013	Výdaje obcí za rok 2013
Nimpšov	732 655 Kč	912 595 Kč
Nové Syrovice	13 873 493 Kč	14 545 153 Kč
Oponešice	2 733 201 Kč	3 355 312 Kč
Pálovice	2 397 214 Kč	1 782 335 Kč
Police	10 474 200 Kč	5 654 968 Kč
Rácovice	5 689 451 Kč	3 363 899 Kč
Radkovice u Budče	4 770 800 Kč	2 762 269 Kč
Radotice	1 801 321 Kč	2 257 113 Kč
Slavíkovice	2 949 310 Kč	5 848 644 Kč
Štěpkov	2 026 809 Kč	926 407 Kč
Třebelovice	6 167 982 Kč	7 816 202 Kč
Vícenice	2 483 869 Kč	1 832 296 Kč
Zvěrkovice	2 986 939 Kč	2 450 776 Kč
Želetava	22 043 678 Kč	19 560 936 Kč

Komentář:

Výdajová stránka municipálních rozpočtů se skládá ze dvou rozpočtových tříd:

- Běžné (provozní) výdaje
- Kapitálové (investiční výdaje)

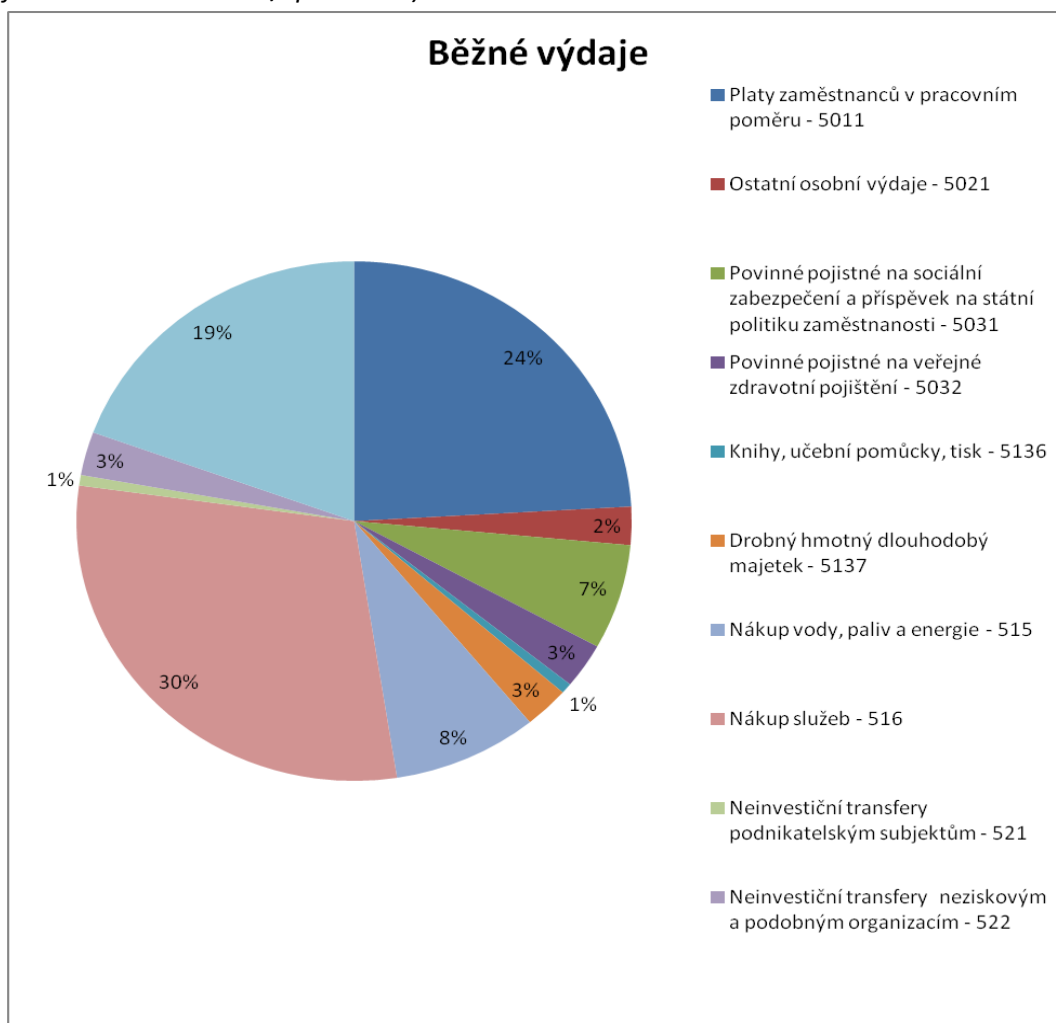
Běžné výdaje (třída 5): Výdajová strana se u obcí mnohem více liší a odráží rozmanité preference obyvatel. Představy občanů i zastupitelů o potřebných výdajích prakticky vždy překračují objem dostupných prostředků. Mezi běžné výdaje patří výdaje na chod obecního nebo městského úřadu, na provoz škol, údržbu ulic, náměstí, veřejných prostranství, provoz veřejného osvětlení, hřbitova, obecní policie, podpora místní kultury, sportu, atd. Některé z nich se obtížněji plánují, například výdaje na topení nebo na odklizení sněhu. Existují i výdaje, jež volení zastupitelé téměř nemohou ovlivnit, neboť jejich výši určuje obecně závazný právní předpis, například nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, které stanovuje platy úředníků obecního úřadu. Vzhledem k rozdělení obcí podle rozsahu výkonu přenesené působnosti (obce základní, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností) rostou celkové náklady s velikostí obcí.

Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení jednotlivých konkrétních běžných výdajů celého ORP Moravské Budějovice. Obce nejvíce vynakládají peníze za tyto položky rozpočtové skladby:

- 516 Nákup služeb
- 5011 Platy zaměstnanců v pracovním poměru + zákonné pojištění
- 533 Neinvestiční transfery
- 515 Nákup paliv, vody a energie

Obr. 67: Běžné výdaje celého ORP Moravské Budějovice

(Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování)

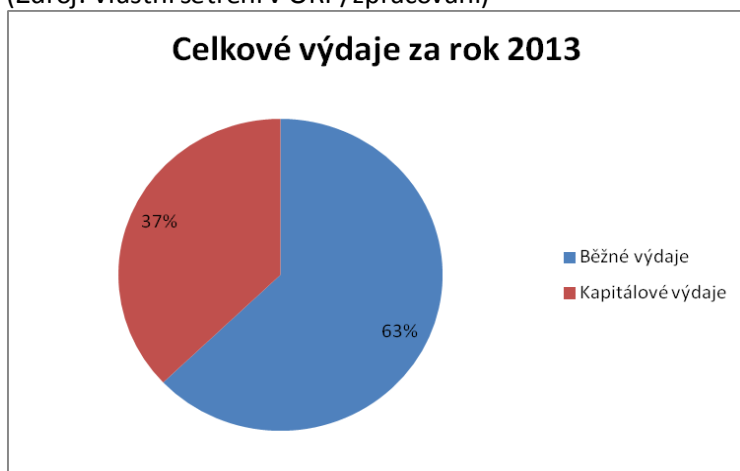
Kapitálové výdaje (třída 6):

Kapitálové výdaje zahrnují výdaje na investiční výstavbu, nákup nemovitostí, a to jak staveb, tak pozemků. Patří sem také výdaje na generální rekonstrukce budov a zařízení, které zvyšují hodnotu majetku, i výdaje na nákup akcií, finanční vklady do obchodních společností a investiční dotace fyzickým a právnickým osobám. Nejvíce investičních výdajů obcí v celém ORP Moravské Budějovice je za položku 612 Pořízení DHM a 6130 Pozemky. Pozemky obce vykupují zejména za účelem přípravy stavebních parcel a možné finanční spoluúčasti státu na zasilování stavebních míst.

Obr. 68: Kapitálové výdaje celého ORP Moravské Budějovice
(Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování)

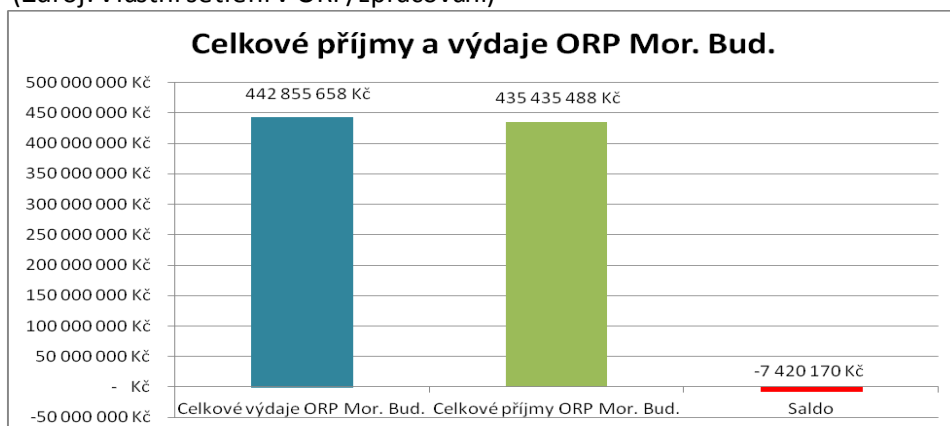

Obr. 69: Celkové výdaje ORP Moravské Budějovice
(Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování)

Jak je vidět z grafu (viz výše), běžné (provozní) výdaje tvoří 63% celkových výdajů, kapitálové výdaje (investiční) tvoří pouze 37% celkových výdajů. 7 Obcí nerealizovalo v roce 2013 žádné kapitálové výdaje. Nadpoloviční většinu kapitálových výdajů tvoří výdaje měst Jemnice a Moravských Budějovic. Zejména za uplynulé volební období Moravské Budějovice investovaly do výměny oken, zateplení střech obou ZŠ, léčebny dlouhodobě nemocných, do opláštění a úpravy fasád všech tří zmíněných budov cca 100 miliónů korun. Je pravda, že jak Moravské Budějovice, tak Jemnice jsou města s bezproblémovou dluhovou službou a získané úvěry od bankovních domů byly natolik výhodné, že zejména Moravské Budějovice neváhaly využít úvěrového programu na klíčové investice ve městě.

Obr. 70: Celkové příjmy a výdaje celého ORP Moravské Budějovice
(Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování)

Jelikož hlavním cílem municipalit není zisk, ale užitek, tak výdajová stránka rozpočtů převyšuje příjmovou část, a tak ORP Moravské Budějovice vykazuje negativní saldo – 7 420 170 Kč.

Tab. 128: Celková výše příjmů a výdajů obcí, přepočteny příjmy a výdaje na obyvatele za rok 2013
(Zdroj: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/>)

Název obce (města)	Počet obyvatel	Příjmy obcí	Příjmy na obyvatele	Výdaje obcí	Výdaje na obyvatele	Saldo na obyvatele	Saldo rozpočtu
Babice	209	5 544 928 Kč	26 531 Kč	2 489 913 Kč	11 913 Kč	14 617 Kč	3 055 015 Kč
Bačkovice	118	1 884 912 Kč	15 974 Kč	2 168 262 Kč	18 375 Kč	-2 401 Kč	-283 350 Kč
Blatnice	372	6 849 855 Kč	18 414 Kč	7 256 680 Kč	19 507 Kč	-1 094 Kč	-406 825 Kč
Bohušice	140	5 930 864 Kč	42 363 Kč	1 621 923 Kč	11 585 Kč	30 778 Kč	4 308 941 Kč
Budkov	373	6 888 867 Kč	18 469 Kč	7 473 238 Kč	20 035 Kč	-1 567 Kč	-584 371 Kč
Cidlina	94	1 999 120 Kč	21 267 Kč	2 068 022 Kč	22 000 Kč	-733 Kč	-68 902 Kč
Častohostice	196	3 293 275 Kč	16 802 Kč	2 996 032 Kč	15 286 Kč	1 517 Kč	297 243 Kč
Dědice	132	1 699 611 Kč	12 876 Kč	1 141 631 Kč	8 649 Kč	4 227 Kč	557 980 Kč
Dešov	421	10 390 645 Kč	24 681 Kč	8 757 630 Kč	20 802 Kč	3 879 Kč	1 633 015 Kč
Dolní Lažany	155	2 153 168 Kč	13 891 Kč	1 521 175 Kč	9 814 Kč	4 077 Kč	631 993 Kč
Domamil	296	5 587 541 Kč	18 877 Kč	3 871 516 Kč	13 079 Kč	5 797 Kč	1 716 025 Kč
Hornice	80	1 151 769 Kč	14 397 Kč	1 025 560 Kč	12 820 Kč	1 578 Kč	126 209 Kč
Chotěbudice	101	1 577 672 Kč	15 621 Kč	1 292 569 Kč	12 798 Kč	2 823 Kč	285 103 Kč
Jakubov u M. B.	597	11 486 304 Kč	19 240 Kč	10 453 274 Kč	17 510 Kč	1 730 Kč	1 033 030 Kč
Jemnice	4195	75 032 211 Kč	17 886 Kč	73 994 904 Kč	17 639 Kč	247 Kč	1 037 307 Kč
Jiratice	76	1 149 611 Kč	15 126 Kč	729 901 Kč	9 604 Kč	5 523 Kč	419 710 Kč
Kdousov	119	2 342 484 Kč	19 685 Kč	7 393 498 Kč	62 130 Kč	-42 445 Kč	-5 051 014 Kč
Kojatice	294	3 335 809 Kč	11 346 Kč	5 487 366 Kč	18 665 Kč	-7 318 Kč	-2 151 557 Kč
Komárovice	112	4 515 282 Kč	40 315 Kč	2 852 539 Kč	25 469 Kč	14 846 Kč	1 662 743 Kč
Kostníky	182	3 826 031 Kč	21 022 Kč	4 332 931 Kč	23 807 Kč	-2 785 Kč	-506 900 Kč
Láz	278	3 208 946 Kč	11 543 Kč	2 379 183 Kč	8 558 Kč	2 985 Kč	829 763 Kč
Lesná	89	1 432 648 Kč	16 097 Kč	1 300 166 Kč	14 609 Kč	1 489 Kč	132 482 Kč
Lesonice	474	12 863 490 Kč	27 138 Kč	12 410 300 Kč	26 182 Kč	956 Kč	453 190 Kč
Lhotice	161	2 000 081 Kč	12 423 Kč	2 525 217 Kč	15 685 Kč	-3 262 Kč	-525 136 Kč
Litohoř	580	6 545 070 Kč	11 285 Kč	6 865 341 Kč	11 837 Kč	-552 Kč	-320 271 Kč
Lomy	126	2 691 747 Kč	21 363 Kč	3 097 271 Kč	24 582 Kč	-3 218 Kč	-405 524 Kč
Lovčovice	59	1 711 681 Kč	29 012 Kč	482 279 Kč	8 174 Kč	20 837 Kč	1 229 402 Kč
Lukov	376	5 167 048 Kč	13 742 Kč	3 879 705 Kč	10 318 Kč	3 424 Kč	1 287 343 Kč

Název obce (města)	Počet obyvatel	Příjmy obcí	Příjmy na obyvatele	Výdaje obcí	Výdaje na obyvatele	Saldo na obyvatele	Saldo rozpočtu
Martínkov	259	4 264 783 Kč	16 466 Kč	4 732 044 Kč	18 270 Kč	-1 804 Kč	- 467 261 Kč
Menhartice	143	2 149 738 Kč	15 033 Kč	1 687 108 Kč	11 798 Kč	3 235 Kč	462 630 Kč
Meziříčko	94	5 823 685 Kč	61 954 Kč	1 022 844 Kč	10 881 Kč	51 073 Kč	4 800 841 Kč
Mladoňovice	386	7 964 056 Kč	20 632 Kč	5 894 806 Kč	15 272 Kč	5 361 Kč	2 069 250 Kč
Moravské Budejovice	7580	141 841 634 Kč	18 713 Kč	171 515 924 Kč	22 627 Kč	- 3 915 Kč	- 29 674 290 Kč
Nimpšov	59	732 655 Kč	12 418 Kč	912 595 Kč	15 468 Kč	- 3 050 Kč	- 179 940 Kč
Nové Syrovice	970	13 873 493 Kč	14 303 Kč	14 545 153 Kč	14 995 Kč	- 692 Kč	- 671 660 Kč
Oponešice	192	2 733 201 Kč	14 235 Kč	3 355 312 Kč	17 476 Kč	- 3 240 Kč	- 622 111 Kč
Pálovice	164	2 397 214 Kč	14 617 Kč	1 782 335 Kč	10 868 Kč	3 749 Kč	614 879 Kč
Police	353	10 474 200 Kč	29 672 Kč	5 654 968 Kč	16 020 Kč	13 652 Kč	4 819 232 Kč
Rákovice	105	5 689 451 Kč	54 185 Kč	3 363 899 Kč	32 037 Kč	22 148 Kč	2 325 552 Kč
Radkovice u Budče	160	4 770 800 Kč	29 818 Kč	2 762 269 Kč	17 264 Kč	12 553 Kč	2 008 531 Kč
Radotice	130	1 801 321 Kč	13 856 Kč	2 257 113 Kč	17 362 Kč	-3 506 Kč	- 455 792 Kč
Slavíkovice	214	2 949 310 Kč	13 782 Kč	5 848 644 Kč	27 330 Kč	- 13 548 Kč	- 2 899 334 Kč
Štěpkov	112	2 026 809 Kč	18 097 Kč	926 407 Kč	8 271 Kč	9 825 Kč	1 100 402 Kč
Třebelovice	437	6 167 982 Kč	14 114 Kč	7 816 202 Kč	17 886 Kč	-3 772 Kč	- 1 648 220 Kč
Vícenice	201	2 483 869 Kč	12 358 Kč	1 832 296 Kč	9 116 Kč	3 242 Kč	651 573 Kč
Zvěrkovice	232	2 986 939 Kč	12 875 Kč	2 450 776 Kč	10 564 Kč	2 311 Kč	536 163 Kč
Želetava	1539	22 043 678 Kč	14 323 Kč	19 560 936 Kč	12 710 Kč	1 613 Kč	2 482 742 Kč

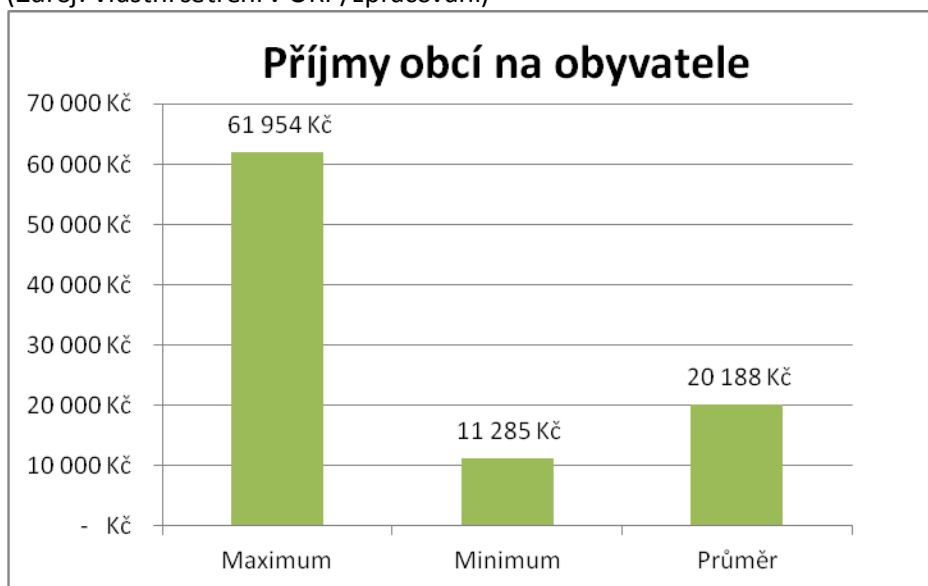
Komentář:

Tabulka ukazuje příjmové a výdajové položky obcí, pro srovnání jsou uvedeny přepočtené částky na 1 obyvatele jak v oblasti příjmů, tak v oblasti výdajů obcí. Negativní salda obcí jsou způsobena realizovanými investičními akcemi v rámci jednoúčelových DSO, jejichž cílem bylo zejména budování obecních vodovodů, kanalizací, ČOV, apod. Tyto značně velké investice řada obcí realizovala v předchozích letech, přičemž je třeba si uvědomit, že obce, které šly do realizací těchto tzv. velkých akcí dříve, přišly k poměrně výhodnějším poměrům financování (z dotačních titulů 90:10 se dostáváme dnes na poměry 70:30; 60:40; případně 50:50). 18 obcí ORP tak hospodaří s negativním saldem obecního rozpočtu, což pro nová zastupitelstva přinese potřebu racionálního hodnocení výdajových možností obcí, aby se nedostaly do možné dluhové pasti.

Tabulka také ukazuje zajímavý stav příjmů obecních rozpočtů. Je vidět, že okrajové obce ORP s relativně velmi nízkým počtem stálých obyvatel jsou v rámci úprav RUD zvýhodněny proti například obcím s rozšířenou působností. **Přitom je paradoxní, že menší obce, které posílají například děti do MŠ a ZŠ do centrálních měst nejsou ochotny i přes mírně vyšší příjmy na občana realizovat poplatky do škol. Tíha nákladů tak zůstává na městských rozpočtech a obecní rozpočty paradoxně například realizují větší platbu za občany jako producenty a původce odpadů. Což je trochu s podivem.**

Obce, které hospodaří s kladným saldem rozpočtu, se mohou připravovat lépe na možné využití dotačních titulů pro nadcházející období do roku 2020. Je-li většina klíčových investic v obcích realizována, budou se moci obce sdružovat do projektů na zkvalitňování života v jednotlivých částech regionu se zaměřením na podporu regionálního turismu, pracovních příležitostí, kvalitní dopravní obslužnosti, apod.

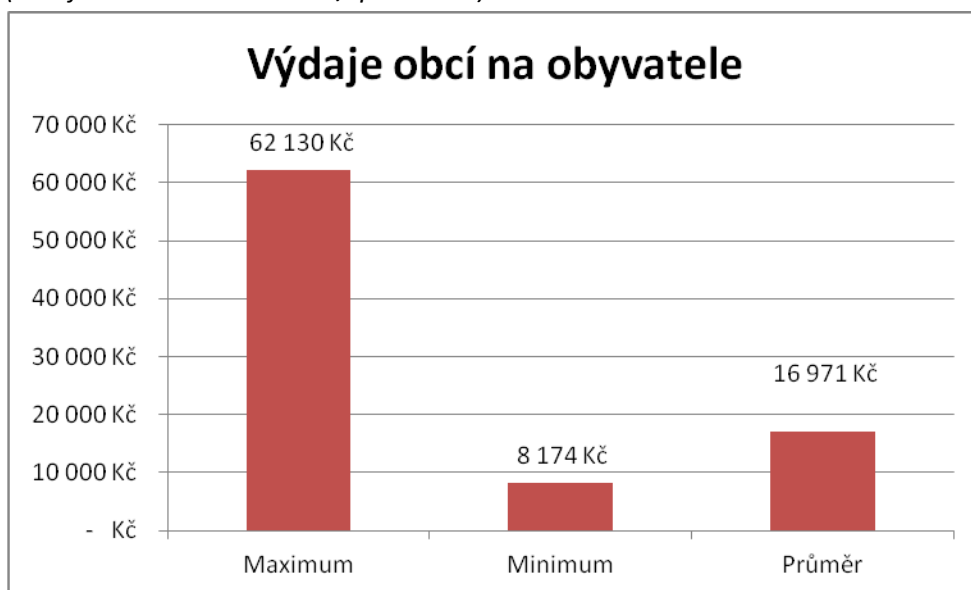
Obr. 71: Příjmy obcí na jednoho obyvatele k 31. 12. 2013 v ORP Moravské Budějovice
(Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování)

Komentář:

Příjmy obcí k datu 31. 12. 2013 na 1 obyvatele dostaneme poměrem celkových příjmů dané obce k počtu obyvatel dané obce. Graf zobrazuje maximální hodnotu příjmů na 1 obyvatele, tato hodnota byla zaznamenána v obci Meziříčko, a to ve výši 61 954 Kč. Minimum příjmů k datu 31. 12. 2013 na 1 obyvatele, bylo zjištěno v obci Litochoř s hodnotou 11 285 Kč. Průměr příjmů všech obcí v ORP Moravské Budějovice činí 20 188 Kč. Obec Meziříčko je okrajovou obcí ORP s velmi malým počtem stálých obyvatel, spadá do kategorie obcí zvýhodněných v rámci úprav RUD, nerealizovala žádné investiční akce. Výdaje jsou realizovány v kategorii běžné výdaje.

Obr. 72: Výdaje obcí na jednoho obyvatele k datu 31. 12. 2013 v ORP Moravské Budějovice
(Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování)

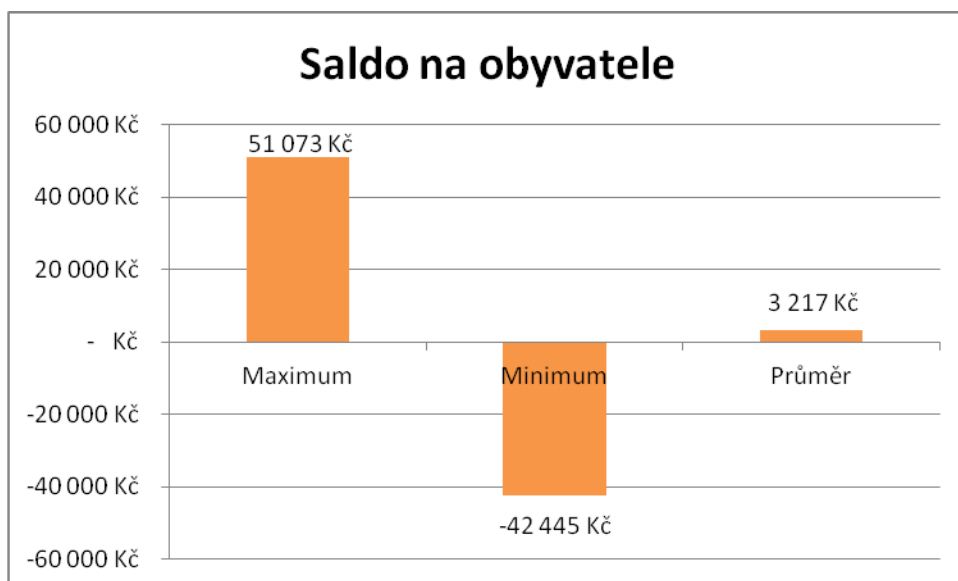

Komentář:

Výdaje obcí k datu 31. 12. 2013 na 1 obyvatele dostaneme opět poměrem celkových výdajů obce k počtu obyvatel dané obce. Maximální výdaje obce na 1 obyvatele, byly v obci Kdousov s hodnotou 62 130 Kč (nákladná realizace obecních komunikací). Dále minimum výdajů na 1 obyvatele, bylo zjištěno v obci Lovčovice, a to částka 8 174 Kč. Průměr všech výdajů obcí v ORP na 1 obyvatele činí 16 971 Kč.

Obec Kdousov realizovala dostavbu obecních komunikací, tudíž také výdajová část obecního rozpočtu je na obyvatele obce v tomto roce největší. Naopak obec Lovčovice (rovněž v kategorii zvýhodněných obcí při přerozdělování z RUD), dle starosty hospodaří s kladným saldem, realizuje bonusy pro obyvatele- občané neplatí za likvidaci odpadů.

Obr. 73: Saldo obcí na jednoho obyvatele k datu 31. 12. 2013 v ORP Moravské Budějovice
(Zdroj: Vlastní výpočty dle šetření)

Komentář:

Saldo obcí k datu 31. 12. 2013 na 1 obyvatele dostaneme odečtením příjmů a výdajů dané obce a vydělením počtem obyvatel v obci. Graf ukazuje hodnotu maximálního salda na 1 obyvatele, které bylo v obci Meziříčko ve výši 51 073 Kč. Minimální saldo na 1 obyvatele bylo v obci Kdousov ve výši mínus 42 445 Kč. Opětovně musíme vzít v potaz realizaci velké stavební zakázky v obci Kdousov, která realizovala poměrně velkou dostavbu obecních komunikací. Průměrné saldo na 1 obyvatele celého ORP Moravské Budějovice činí 3 217 Kč.

6.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

6.1.3.1 Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza cílových (myslí se dotčených, zainteresovaných) skupin je klíčovým procesem pro efektivní plánování služeb, umožní nastavit nabídku služeb tak, aby co nejvíce vyhovovala specifickým potřebám cílových skupin. Kvalitně zpracovaná analýza zvyšuje kvalitu projektu a současně snižuje možné riziko nezájmu. Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin. Analýza je obsažena v následující tabulce.

Tab. 129 Analýza cílových (dotčených skupin), (Zdroj: Vlastní šetření)

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Města a městysy ORP	Vytvoření prostoru pro realizaci servisu samosprávám	Nezájem malých obcí o spolupráci se servisem	Osobní kontakty se starosty a zastupitelstvy obcí, e-mailová komunikace	Vhodná informační a přesvědčovací kampaň
2.	Občané	Vytvoření prostoru pro rozvoj území, růst obcí, možnost zapojení se do veřejného dění	Nezájem a neochota zapojovat se do dění v obci související s rozvojem a informovat se o výsledcích a výstupech	Internet, webové stránky, informační tabulky, letáky	Informovanost, pravidelné setkávání, zlepšit komunikaci
3.	Kraj Vysočina	Zjednodušení a podpora komunikace s obcemi	Neochota předávat informace a s tím spojený informační šum	E-mailová komunikace, osobní, telefonická, videozáznamem zprostředkována přes DSO	Pravidelné informační schůzky a setkání
4.	Malé obce ORP	Aktivní pomoc ze stany center ORP	Neochota k finanční spolupráci s centry, nedůvěra malých obcí v možnosti legislativních úprav	Osobní kontakty se zastupitelstvy obcí a starosty obcí	Ekonomicky podložená argumentace a informační kampaň

5.	DSO - mikroregiony	Členské obce očekávají aktivní práci DSO v jejich prospěch	Nedůvěra a neochota k ekonomicky nutné spoluúčasti obcí pro práci DSO	Schůze představitelů mikroregionů, e-mailová komunikace, využití zkušeností MS	Informační kampaň v DSO, využití zkušeností SMO
6.	DSO odpady Petrůvky, Borek	Realizace svazkových cen při nakládání s odpady	ISNO v Kraji Vysočina nebude v čas realizován (hrozba nárůstu cen za skládkování)	Obce prostřednictvím v DSO	Včasná realizace ISNO v Kraji Vysočina a stanovení přijatelného financování pro všechny členy DSO
7.	Školy a školská zařízení	Aktivní pomoc při projektových záměrech, dostupnost informací, příklady dobré praxe	Neochota přizpůsobení se a přenesení zodpovědnosti za spolufinancování na DSO	Elektronická forma komunikace, osobní a telefonická komunikace	Vzájemná informovanost, zjištění a zajištění potřeb pro obce, vedení škol pracovní skupiny
8.	Ostatní jednoúčelové DSO	Poskytování informací, získávání informací z území	Uzavřenost, všeobecný nezájem, neochota spolufinancování	Prostřednictvím jiných DSO (mikroregiony)	Žádná (svazky jsou po naplnění udržitelnosti projektu nefunkční)

Komentář

Z výše uvedené tabulky cílových skupin a z analýzy cílových (dotčených) skupin je zřejmé to, že realizace a samotné fungování nově vzniklých DSO jako poskytovatelů služeb v oblasti servisu samospráv, je závislé na finančních prostředcích, a tedy se způsobem jejich financování. Financování DSO je hlavním ukazatelem vývoje názorů na realizaci volitelného tématu, a tudíž také otázkou úspěšné realizace samotného projektu. V potaz musíme brát také počet pracovišť, počet kvalifikovaných pracovníků a objem poskytovaných služeb servisního centra. Poskytování a realizace služeb závisí na správce po těchto službách, které jsou určeny zejména pro neuvolněné starosty (ale i ostatní), kteří o tuto službu projeví zájem, ať už jsou to sdružení občanů, či zájmové spolky, aj.

Důležitou součástí projektu je samozřejmě kvalitní a intenzivní způsob komunikace, informovanost představitelů obcí i občanů, kteří by se mohli do realizace VT zapojit alespoň přímou podporou v obcích samotných.

6.1.3.2 Analýza rizik

V následující tabulce jsou uvedena a vyhodnocena rizika (takzvaný registr rizik) ve správním obvodu. Definice byla převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií. Riziko, je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Tab. 130 Analýza rizik (Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek finančních prostředků v obcích	4	4	16	-Využití fondů EU nebo jiných dotačních titulů - Meziobecní spolupráce - jednání o konkrétním a cíleném způsobu spolufinancování	Obec (je-li zřizovatelem) Zřizovatel Poskytovatel služeb Ministerstva DSO
	Finanční riziko	Neochota k finanční spoluúčasti obcí v rámci DSO	3	4	12	- Střednědobé plánování, více zdrojové financování, MOS, nové programové období EU, MAS - Realizace DSO	Obec (je-li zřizovatelem) Zřizovatel Poskytovatel DSO
	Finanční riziko	Neposílení složek RUD ze strany státu	3	3	9	-Využití fondů EU - Meziobecní spolupráce	Stát Obce
2.	Organizační riziko	Nedůvěra obcí v legislativní změny k podpoře MOS	2	3	6	-Informovanost, aktivní spolupráce -podpora MOS - Komunikace poskytovatelů a obcí, komunitní plán	konkrétní obce stát
	Organizační riziko	Neochota obcí k vytvoření nového DSO	4	3	12	-Informovanost, aktivní spolupráce, profesionální podpora MOS	Obce daného území Stát

	Organizační riziko	Obecně neochota k meziobecní spolupráci	3	3	9	Meziobecní spolupráce Informovanost, aktivní spolupráce, profesionální podpora MOS, dostatečná informovanost obcí	Obce daného území Kraje
3.	Právní riziko	Neochota obcí k právní spolupráci SMO	3	3	9	Společný tlak na Kraj Vysočina. Využití dalších možných finančních prostředků	Konkrétní obce Poskytovatel služeb
	Právní riziko	Nedůvěra v rychlou realizaci legislativních úprav ve fungování samospráv RUD	2	3	6	Společný tlak na legislativu, sdílení personálních i technických zdrojů a možností	Obce daného území
4.	Technické riziko	Nedůvěra v technické možnosti spolupráce přes IT	2	3	6	Komunikace poskytovatelů, obcí, krajů, ministerstev	Obce Stát
	Technické riziko	Počáteční nedůvěra obcí v technické možnosti poskytovatele služby	2	2	4	Sdílení technického vybavení	Obce Zřizovatel
5.	Věcné riziko	Odbornost členů týmu poskytovatele služby	2	2	4	Analýza a následné zkvalitnění služeb konkrétních zařízení	Zřizovatel
	Věcné riziko	Vybavení týmu poskytovatele IT technikou	2	2	4	- Využití fondů EU - Meziobecní spolupráce	Obec (je-li zřizovatelem) Zřizovatel Poskytovatel
	Věcné riziko	Počet obcí využívajících servis samospráv m	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	Informovanost, aktivní spolupráce, profesionální podpora MOS	Obec Zřizovatel

V – stupeň významnosti rizika

D – dopad (míra rizikového faktoru)

P – pravděpodobnost faktoru

Komentář:

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie.

Pravděpodobnost i dopad - hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika pak bude součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se bude pohybovat mezi 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik (tj. osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika – tj. průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikaci reálného výskytu dané rizikové události).

6.1.4 SWOT analýza oblasti

SWOT analýza je nástroj, jehož prostřednictvím bude zmapována a zanalyzována současná situace. Jedná se o metodu kvalitativního zhodnocení všech aspektů řešené problematiky, jejíž podstata spočívá v třídění a ohodnocení jednotlivých faktorů do čtyř skupin. Analýzou vzájemného působení jednotlivých faktorů silných a slabých stránek vůči příležitostem a ohrožením je možné získat nové informace charakterizující a hodnotící úroveň jejich vzájemného střetu. Cílem SWOT analýzy je přehledně uspořádat a zhodnotit výchozí poznatkovou základnu pro formulaci cílů a potřeb cílových skupin.

Pro zpracovatele je tato analýza významná z mnoha důvodů. Poskytuje logický rámec pro hodnocení stávající a budoucí situace, ze kterého je možné dovodit nevhodnější strategické alternativy. Vede ke zlepšení celého systému, při periodickém provádění umožňuje přehodnocovat význam jednotlivých oblastí. Prostřednictvím výsledků SWOT analýzy je možné zvolit vhodnou strategii pro dosažení dlouhodobých cílů.

Pro zpracování kvalitní SWOT analýzy je nutné eliminovat chyby. Je třeba se vyhnout se formálnímu sestavení položek bez odborné znalosti toho, co je skutečně důležité. Seznamy položek je vhodné zredukovat dle priorit, které jsou přiřazeny jednotlivým položkám. Musí být zachycena prioritní rizika, vnější příležitosti nesmí být zaměňovány s vnitřními možnostmi.

(Zdroj: Vlastní šetření RT)

Silné stránky	Slabé stránky
Všech 47 obcí v rámci ORP má funkční samosprávu	Omezené finanční prostředky menších obcí
Většina obcí má územní plán, zbývající obce v procesu schvalování	Vysoká pracovní vyčerpání starostů obcí
Okrajové obce ORP spoluprací s jinými obcemi, dokonce i z jiných krajů	Relativně vysoký věk starostů
Okrajové obce realizují v různé míře přeshraniční spolupráci	Obce stárnou a vylidňují se
Relativně bohaté sportovní a volnočasové aktivity ve městech	Velmi malý počet uvolněných starostů
Aktivní spolková činnosti v obcích ORP	Špatný poměr ekonomicky aktivních obyvatel vůči ekonomicky neaktivním, výrazný nedostatek pracovních příležitostí
Turisticky atraktivní krajina s množstvím kulturních památek	Slabší informovanost soukromých subjektů o možnostech získávání finančních prostředků

	z vnějších zdrojů
Čisté životní prostředí, předpoklad k rozvoji turismu	Scházející koordinace informačního a poradenského servisu pro všechny typy potencionálních žadatelů v dotčeném území
Množství investičních příležitostí a relativně nízká cena nemovitostí	Nízká aktivita podnikatelského sektoru v oblasti spolupráce s místní samosprávou, čerpání dotačních prostředků a realizace vlastních projektů
Systémová podpora ze strany SMO a státu	Nedostatečný rozvoj služeb, drobného a středního podnikání
	Nízká identifikace obyvatel s územím, ve kterém žijí
Příležitosti	Hrozby
Meziobecní spolupráce – efektivní využívání zdrojů, úspory, koordinace činností	Úbytek obyvatelstva, vymírání obcí, stárnutí populace, nízká natalita
Využití možností nového programového období EU 2015-2020	Migrační úbytek, odliv mladých lidí, úbytek ekonomicky aktivních obyvatel na úkor ekonomicky neaktivních
Snížení nadměrné administrativní zátěže, odlehčení obecním samosprávám	Neochota obcí řešit problémy spoluprací - společně
Zefektivnění činnosti samospráv a možnost nasměrování pozornosti k palčivějším problémům v obcích	Nedostatečné volné finanční prostředky obcí
Zlepšení podnikatelských podmínek, komunikace samospráv a podnikatelů	Neochota ke změnám v rámci užší meziobecní spolupráce
Rozšíření přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných projektů	Nedůvěra obcí ve společné řešení problémů v rámci servisu samospráv
Spolupráce subjektů při přípravě a realizaci rozvojových záměrů (návaznost projektů, komplexnost řešení)	Malá aktivita veřejných i soukromých subjektů při přípravě a realizaci rozvojových projektů
Podpora a zapojení dobrovolnictví	Způsob financování servisu samosprávám
Zapojení podnikatelského sektoru	Zachování resp. prohloubení disproporce mezi úrovní života ve městě a na venkově
Zajištění komplexního informačního a poradenského servisu pro obce, podnikatele, občany	Protahování jednání s Evropskou unií o podmínkách dotačních programů, nedočerpání alokované výše podpory

Metodika SWOT analýzy

Způsob zpracování SWOT analýzy

SWOT analýza je výsledkem podrobné socioekonomické analýzy dotčeného území jako celku, která byla zpracována jak v souvislosti se SPL, tak v souvislosti se strategickými rozvojovými dokumenty obou mikroregionů.

Vzhledem k zapojení široké veřejnosti a partnerů do zpracování převážně komunitní metodou se v ní promítají úhly pohledu všech cílových skupin.

Vnitřní a vnější podmínky dotčeného území

Hlavním cílem realizace projektu ve vztahu ke SWOT analýze je v maximální míře využít silných stránek a příležitostí dotčeného území a zároveň eliminovat slabé stránky a ohrožení, hrozby.

Analytické závěry a doporučení

Výstupy ze SWOT analýzy vzešlé z odborných pracovních skupin jsou podkladem pro analytické závěry, formulaci cílů a stanovení priorit jednotlivých cílových skupin.

6.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Souhrnné výsledky analytické části volitelného tématu ukazují na několik zcela zásadních věcí, které bychom měli vzít při vlastní návrhové části volitelného tématu v potaz.

Obce ORP mají funkční samosprávy, které realizují všestrannou aktivní práci pro život v obcích.

Ve většině obcí je zajištěna základní dokumentace, jako jsou územní plány, některé obce ORP ve spolupráci s ORP Moravské Budějovice dokumentaci dokončují, respektive ta prochází procesem schvalování. Většina obcí ORP realizovala v uplynulých letech investiční akce k zabezpečení plynofikace, budování obecních vodovodů a kanalizací. Velké investice tak již byly většinou realizovány, před novými zastupitelstvy je možná další kapitola rozvoje obcí v oblasti možného zkvalitňování chodu obecních samospráv (např. i využitím nabídky servisního centra obecním samosprávám), příprava nových aktivit v oblasti sociálních služeb, rozvoj regionálního turismu a podnikatelských možností v této oblasti, zkvalitňování sportovišť a kulturních zařízení (a to ve spolupráci obcí – podpora rozvoje sportovišť v obcích i společná snaha o kvalitní využití tzv. velkých zařízení v ORP)

Obce relativně dobře rozvíjejí spolkové a zájmové aktivity obyvatel, podílejí se na udržování tradic a krajo­vých zvyků, rozvíjejí kulturní aktivity v tradičních oblastech i sportovní aktivity v rámci regionálních soutěží. V poslední době zaznamenal velký růst popularity zejména hasičský sport.

Obce jsou si vědomy velké devizy – kvalitního životního prostředí a jednoho z nečistších životních prostředí v rámci celé ČR, z uvedeného vyplývá, že velký potenciál oblasti je zejména v rozvoji regionálního turismu, agroturistiky, cykloturistiky a na tyto aktivity navazujících služeb.

Vzhledem k tomu, že region avšak zároveň jedním z nejchudších v rámci celé české republiky, chybějí finanční rezervy nejen v obcích, ale i jednotlivcům, kteří by finančních pobídek mohli využít k rozvoji potřebných podnikatelských aktivit. Je zřejmé, že regionu také výrazně chybí podpora ze strany krajských orgánů. Je to jednoznačně důsledek složení krajského zastupitelstva, v němž je velmi mizivé zastoupení z našeho regionu. Oblasti s výrazným zastoupením v orgánech kraje se rozvíjejí na naprosto jiné úrovni. I zde je tedy prostor pro aktivní meziobecní spolupráci, která by nastartovala snahy obyvatel regionu po odpovídajících vazbách a odpovídajícím zájmu o potřeby regionu z kraje.

Obce v uplynulém období dosáhly na určité standardy, nicméně tím by jejich aktivity neměly rozhodně skončit. V regionu chybějí pracovní příležitosti, je zde finančně poměrně slabé podnikatelské zázemí, to znamená, že cesta za získáním prostředků k rozvoji podnikatelských aktivit přes MAS i přes SMO bude určitě velmi významnou možností k dalšímu kvalitnímu rozvoji regionu. Zde bude určitě i prostor pro další aktivaci RT projektu MOS.

6.2 Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nedefinovaných problémových oblastech v oblasti školství. Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro Na všechna řešená témata

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny jsou ve volitelném tématu představovány analýzami názorů starostů obcí, tedy všech provedených šetření v obcích, tedy spoluprací se starosty obcí v dotčeném území. Vzhledem k velmi složité situaci podzimu 2014, zejména v souvislosti s komunálními volbami 2014 jsme využili poznatků ze spolupráce s bývalými starosty obcí, nová zastupitelstva obcí budou ustavována v průběhu měsíce listopadu 2014, teprve potom bude pro členy RT projektu MOS prostor pro navázání spolupráce s novými představiteli obcí. Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů. V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

6.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

ORP Moravské Budějovice

ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy je teritoriem s vysoce kvalitním stavem životního prostředí s důrazem na zachování kvality ovzduší a životního prostředí, které se podílí na realizaci efektivní a racionální podoby ISNO v Kraji Vysočina, neboť výchozí cíle zachování co nejkvalitnějšího stavu životního prostředí musí zůstat jako velká deviza regionu bezesbytku zachovány stávajícím i nastupujícím generacím.

Jihozápadní Morava je místem pro udržitelný kvalitní život stálých obyvatel, návštěvníků a turistů, místem, které realizuje vyzkoušené racionální a efektivní služby v oblasti předškolního a školního vzdělávání. Rozvíjí kulturní tradice regionu a předává kulturní hodnoty nastupujícím generacím k zachování udržitelné všestranné kvality života v regionu.

Celé území ORP Moravské Budějovice jako centrum jihozápadní Moravy vytváří podmínky pro důstojný a kvalitní život seniorů přípravou zodpovědného sociálního plánování a poskytováním kvalitou i cenově odpovídajících sociálních služeb dokazuje, že o seniory a osoby s různou mírou postižení se dokáže vzorně postarat.. Region se s předstihem připravuje na nárůst potřeb sociálních služeb jak v oblasti služeb terénních, tak v oblasti chybějících kapacit služeb pobytových.

Moravskobudějovicko je regionem kvalitně a úzce spolupracích obcí, které jsou si vědomy, že jedině otevřenou spoluprací dosahují vytčených cílů v oblasti nákladovosti na chod samospráv, odpadové hospodářství i kulturní sportovní vyžití obyvatel celého regionu. Servis samosprávám obcí je účinným koordinátorem potřebných aktivit a osvědčuje se v každodenní aktivní práci pro obce celého ORP.

Problémové okruhy a cíle VT “Servis obecním samosprávám“

Oblast “Servis obecním samosprávám“ VIZE Moravskobudějovicko je regionem kvalitně a úzce spolupracích obcí, které jsou si vědomy, že jedině otevřenou spoluprací dosahují vytčených cílů v oblasti nákladovosti na chod samospráv, odpadové hospodářství i kulturní sportovní vyžití obyvatel celého regionu. Servis samosprávám obcí je účinným koordinátorem potřebných aktivit a osvědčuje se v každodenní aktivní práci pro obce celého ORP.						
Téma Servis samosprávám	Problémový okruh 1		Problémový okruh 2	Problémový okruh 3		
	Nízká úroveň spolupráce obcí v území ORP		Vysoká administrativní zátěž v obcích	Nízká efektivita managementu obce		
	Cíl 1.1	Cíl 1.2	Cíl 2.1	Cíl 3.1	Cíl 3.2	Cíl 3.3
Koordinovat rozvojové aktivity obcí v ORP	Aktualizovat stanovy Moravskobudějovického mikroregionu	Sledovat změny v požadavcích na poskytování dat ze strany obcí vůči institucím VS a opačně	Nastavit systém funkčního vzdělávání vedení obcí	Realizovat poradenství v oblasti hospodaření obcí	Vytvořit servisní centrum pro obecní samosprávy	

6.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Cíle - formulář

SERVIS SAMOSPRÁVÁM

Problémový okruh 1	Nízká úroveň spolupráce obcí v území ORP
Cíl 1.1	Koordinovat rozvojové aktivity obcí v ORP
Popis cíle	Obce ORP (47 obcí, dva mikroregiony s přesahem do jiných DSO, relativně velké množství jednoúčelových DSO, které byly v uplynulých letech realizovány za účelem budování plynofikace, obecních kanalizací, případně ČOV. Většina těchto účelových DSO byla realizována sousedními obcemi, které využily příležitost a realizovaly akce, ke kterým by se samostatně nedostaly (i zde se velmi záhy obje-

	<p>vily rozpory mezi členy DSO, které byly buď překonány vzájemnou vstřícností, nebo překonány nebyly a svazky tak „dožívají“ pouze kvůli naplnění zadání přidělených dotačních prostředků. Jak vyplynulo ze šetření v obcích, starostové obcí jsou zvyklí pohybovat se spíše samostatně (viz dotazníková šetření). Uplynulá dvě desetiletí je nedokázala přesvědčit, že v jednotném postupu se sousedy (kteří vyznávají mnohdy rozdílné hodnoty) dosáhnou větších úspěchů. Zvláště potom tam, kde jsou ambiciózní obecní zastupitelstva, vznikl jakýsi syndrom úspěšnosti „bez přívazků“ okolních obcí (Taky lidé vnímají úspěšnost „našeho“ starosty a neúspěšnost starosty „od sousedů“). Ze šetření dále vyplynulo, že překotná doba uplynulých desetiletí obrovské změny v legislativě, chodu státu, chodu obcí, změny ve správním členění státu – to vše přineslo nárůst pasivity ve vztahu k novým územně správním celkům. Velká očekávání, že kraje se stanou konečně „dobrymi“ hospodaři pro všechny, včetně těch nejmenších obcí, se nenaplnila, naopak začalo hrozivé budování potřebné infrastruktury nových krajských měst (úřady, krajské soudy, krajská ředitelství policie, pobočky ZP, vyrovnávání se tradičním krajským městům dřívějším – budování kulturních zařízení, sportovišť, apod. a malé obce tak poněkud zůstaly stát „s otevřenou pusou“, rostla frustrace, která vyvrcholila cestou „samostatného zajišťování téměř všeho“.</p>
Hlavní opatření	<p>A1 Realizovat 2. setkání představitelů obcí ORP v rámci projektu MOS a na základě potřebné shody představitelů obcí v DSO vytvořit neformální platformu pro spolupráci samospráv ve SO ORP Moravské Budějovice (společná setkávání, předávání informací z odborů ORP), zabezpečení komunikace s Krajem Vysočina.</p> <p>B2 Vytvořit v rámci vhodného DSO prostor pro realizaci společných aktivit obcí, hledat vhodné směry ve společných zájmech směrem k ekonomicky efektivnímu směřování obcí a účelnému využití mnoha dotačních titulů zejména nastupujícího IROP, dotačních titulů kraje, MMR, MŽP, aj.</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Komunikační platforma starostů obcí ORP v rámci MOS
Správce cíle	Předseda Moravskobudějovického mikroregionu

Problémový okruh 1	Nízká úroveň spolupráce obcí v území ORP
Cíl 1.2	Aktualizovat stanovy Moravskobudějovického mikroregionu
Popis cíle	<p>Aktualizace stanov DSO je jednou z možností, která může nastartovat v obcích nový princip základní, účinné a efektivní spolupráce. Bude zřejmě nadlidský úkol přesvědčit zejména malé obce, že aktivní DSO jim umožní využívat nejen servisu, který akční svazek zabezpečí po stránce materiální i personální – především důvěryhodnými odborníky na klíčové oblasti, že jejich hlas (společný hlas) bude daleko více slyšet a že mohou dosáhnout téměř všeho, co jim zákony této země umožňují podle principu „stejných příležitostí“. Pokud se obce nebudou ochotny dohodnout na transformaci stávajícího DSO, to znamená i aktualizaci stanov stávajícího DSO. Je zde i varianta nejméně vzniku vytvoření neformální platformy pro pravidelná setkávání starostů obcí ORP, jako prostor ke sladění společných</p>

	postupů v aktivitách, které povedou k žádoucímu rozvoji regionu. Právní tým SMO doporučil, aby se této role ujal Moravskobudějovický mikroregion jako vhodný DSO. Vzhledem k tomu, že tento DSO nemá příliš pestrou škálu činností, bude na novém vedení DSO po podzimních volbách 2014, aby byla na základě široké domluvy s vedením obcí stanovena kvalitní náplň činnosti, která povede ke zvýšení zájmu obcí o intenzivnější spolupráci v rámci svazku.
Hlavní opatření	A1 Provést legislativní zakotvení DSO (Aktualizace smluvních vztahů dle požadavků nového OZ) B2 Realizovat komunikační platformu zástupců obcí ve vhodném DSO (viz doporučení právního týmu SMO) C3 Analyzovat finanční stránku chodu DSO (počet aktivit, finanční zajištění, apod.) D4 Projednat a stanovit principy financování vhodného DSO na bázi intenzivnější spolupráce v rámci MOS (vstupní příspěvky pro stávající a přistupující členy, členské příspěvky na činnost svazku, příjem z vlastní činnosti, dotace,) E5 Vyhodnotit jednotlivé fáze realizovaných změn chodu DSO
Název indikátorů k hodnocení cíle	Aktualizace stanov DSO
Správce cíle	Předseda DSO vhodného k MOS

Problémový okruh 2	Vysoká administrativní zátěž v obcích ORP
Cíl 2.1	Sledovat změny v požadavcích na poskytování dat ze strany obcí vůči institucím VS a opačně
Popis cíle	Ze šetření v obcích a ze tří dotazníkových šetření realizovaných RT, popřípadě SMO (dotazník B) jasně vyplývá, že obce jsou stále více zatěžovány neúměrnou administrativou. Ze zkušeností starostů je zřejmé, že nadměrná administrativa je mimo jiné způsobena neexistencí jednotného registru požadavků na statistická hlášení od obcí. Přitom počty úředníků za poslední dvě volební období na Krajském úřadu Kraje Vysočina povážlivě narostly, jednotlivé odbory čítají desítky úředníků, o jejichž efektivním využití mají starostové oprávněné pochyby. Obdobné výhrady se dále objevují u dalšího výkaznictví směrem k několika ministerstvům, k provádění a fungování krajských auditů (ty se jeví jako zbytečné, protože poukazují pouze na případné chyby v zaúčtování položek, nikoliv k vytvoření závěrů, které by obec patřičně směrovaly).
Hlavní opatření	A1 Zajistit šetření v obcích ORP a připravit podklady pro petici starostů obcí (konkrétní požadavky na zjednodušení administrativy, která starosty obcí neúměrně zatěžuje) na MV a MMR, na Kraj Vysočina B2 Ve spolupráci s Krajem zmapovat nejčastější pochybení a problémy obcí, kterých se obce dopouštějí, na daná témata vydat jednoduchou metodiku, případně přes trojkové obce uspořádat proškolení obecních samospráv. C3 Založit web Obec úřaduje (jak na to) s aktivní možností vzájemné komunikace.
Název indikátorů k hodnocení	Změny v počtu administrativních úkonů pro obce ORP

cíle	
Správce cíle	Starosta města ORP ve spolupráci s DSO

Problémový okruh 3	Nízká efektivita managementu obce
Cíl 3.1	Nastavit systém funkčního vzdělávání vedení obcí
Popis cíle	Z dotazníkového šetření „C“ jasně vyplývá, že obce využívají vlastních administrativních pracovníků (zpravidla sjednány DPP, méně pracují na PS) Většina pracovníků přitom pracuje na zkrácený úvazek (někteří starostové dodávají, pracují sice na úvazek 0,25 % PÚ, pracují však na 150 %). S nástupem do nového volebního období by se mělo zejména novým zastupitelstvům a starostům dostat efektivního, krátkého funkčního vzdělávání, které by usnadnilo jejich vstup do práce pro obec. Jen plně funkční management může efektivně plnit úkoly, které obce potřebují.
Hlavní opatření	<p>A1 Zrealizovat poptávkovou kampaň v obcích ORP a vytipovat rozhodující oblasti pro vzdělávání vedení obcí.</p> <p>B2 Zajistit odborné vzdělávání na úrovni ORP a vyhodnotit jeho efektivitu a vynaložené náklady (porovnat s předešlými výdaji obcí na tyto aktivity)</p> <p>C3 Dle ohlasu z obcí vypracovat skladbu vzdělávacích seminářů a školení dle potřeb obcí, připravit celoroční terminář a přípravu písemných výstupů (elektronická podoba) ze vzdělávacích akcí a jejich zaslání na obce.</p> <p>Přípravná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmapování potřeb zástupců a zaměstnanců • Zpracování přehledu oblastí práce, kde se jeví účelné provádět školení či semináře <p>Realizační opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajištění organizace školení, seminářů, vzdělávání • Ve spolupráci s MBMR a městem ORP
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počty vzdělávacích akcí pro management obcí v ORP
Správce cíle	DSO Moravskobudějovický mikroregion a tajemník MěÚ

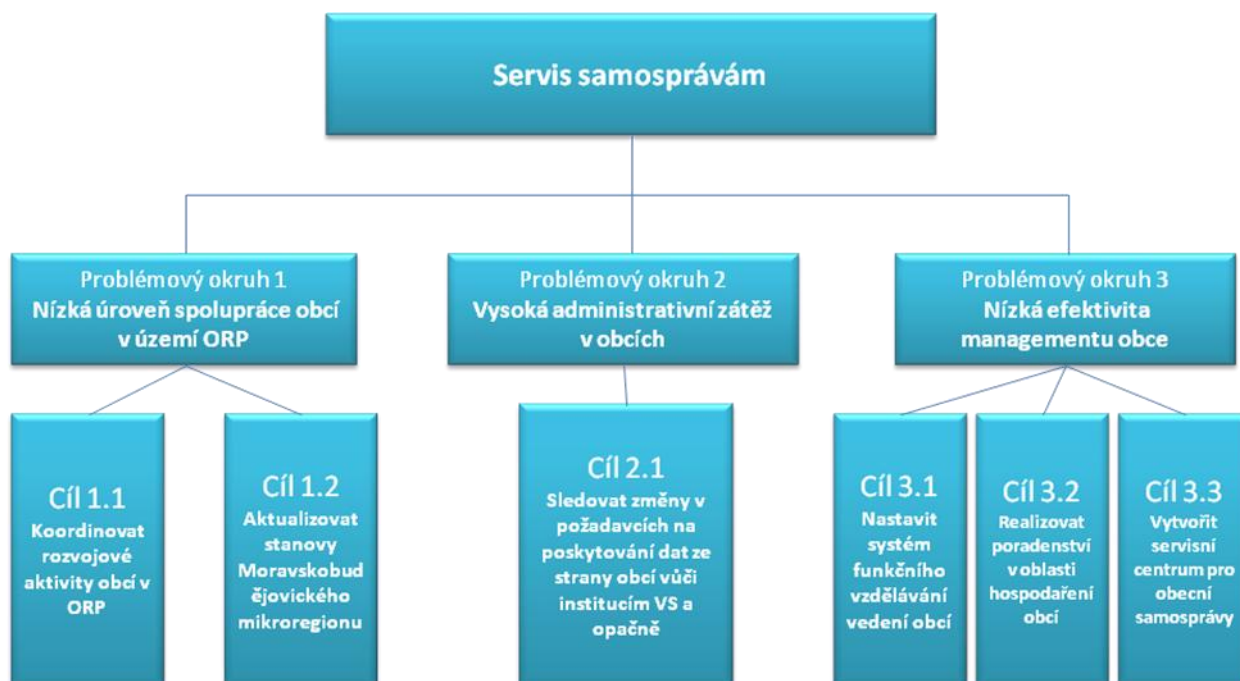
Problémový okruh 3	Nízká efektivita managementu obce
Cíl 3.2	Realizovat poradenství v oblasti hospodaření obcí
Popis cíle	Správa obce musí být vykonávána s péčí řádného hospodáře. Proto je zaveden systém obcí 1.; 2.; 3. stupně, který má za úkol při vzájemné součinnosti tyto úkoly řádně zabezpečovat. Aby hospodaření obcí bylo efektivní, musí zastupitelstva obcí a starostové vycházet z předchozích ekonomických ukazatelů, dluhové služby a ekonomických možností obce pro nadcházející období. Základem efektivního hospodaření je racionální plánování opřené o výše uvedené ukazatele. K tomu obce využívají služeb THP, vlastních odborných znalostí zastupitelů a také konzultačních příležitostí nadřízených správních struktur. Hospodaření musí být

	nejen afektivní, ale také racionální s ohledem na existenci strategických plánů rozvoje obcí, funkčních územních plánů a ekonomických příležitostí. Čím vzdělanější obecní management, tím větší příležitosti obce mají.
Hlavní opatření	<p>A1 Vyhodnotit výdajovou stránku obecních rozpočtů</p> <p>B1 Připravit hodnocení a průběžně pracovat na cenových relacích služeb SC pro obce</p> <p>C1 Konzultace a poradenství, zprostředkování poradenství a využití příkladů dobré praxe (Pravidelné vyhodnocení práce SC vzhledem a změny ve výdajových položkách obecních rozpočtů)</p> <p>C2 Metodická pomoc při realizaci konkrétních aktivit a akcí</p> <p>Přípravná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmapování situace za účelem meziobecní spolupráce vedoucí k efektivnějšímu hospodaření obcí • Zpracování přehledu akcí, kde se jeví účelné provádět a realizovat meziobecní spolupráci či společné postupy obcí <p>Realizační opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajištění či pomoc s realizací konkrétních akcí a postupů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Dotační a projektové prostředky v rozpočtech obcí
Správce cíle	Koordinátor servisního centra

Problémový okruh 3	Nízká efektivita managementu obce
Cíl 3.3	Vytvořit servisní centrum pro obecní samosprávy
Popis cíle	Z výsledků šetření volitelného tématu v rámci projektu „Systémová podpora meziobecní spolupráce v ČR“, jehož cílem bylo nastartovat spolupráci mezi obcemi jednotlivých ORP v rámci celé ČR, vyplývá několik základních poznatků. Podle dotazníkového šetření A, které bylo zakončeno úkolem pro starosty z obcí, co by v rámci meziobecní spolupráce potřebovali (bez dlouhého přemýšlení, na první nástřel), většina z oslovených by nejvíce uvítala servisní pomoc s přebujelou administrativou, právní servis a informační servis různého typu. Obce však vcelku váhavě přistupují k možnému využití nabízené pomoci (obava z neznámého, nového, nevyzkoušeného, obava z toho, kdo a jak to bude platit...), zároveň také obava o ztrátu stávajících pracovních příležitostí v obcích v okrajových částech regionu Vysočiny, ve kterých je sama o sobě jedna z nejvyšších nezaměstnaností v rámci celé ČR.
Hlavní opatření	<p>A1 Vytvořit informační kanál směrem k obcím ORP se základními výstupy z projektu a argumentaci o potřebu centra pro obecní samosprávy rozšířit o nabízenou šanci k oživení MOS v ORP</p> <p>a) Servisní centrum při DSO jako informační a metodická podpora obcím</p> <p>b) Servisní centrum jako možný poskytovatel žádaných služeb</p> <p>c) Principy financování (příspěvky obcí na činnost DSO, placení dílčích služeb, vlastní aktivity centra)</p> <p>B1 Projednat s DSO, který přijme záštitu nad pilotním projektem pravidla chodu SC i právní aspekty spolupráce</p>

	C. 2 – Smluvní zajištění spolupráce centra s obcemi C. 3 – Personální zajištění a pracovní náplň centra (obě varianty)
Název indikátorů k hodnocení cíle	Funkční servisní centrum v ORP
Správce cíle	Starosta ORP, předseda Moravskobudějovického mikroregionu, tajemník MěÚ, koordinátor servisního centra

STROM PROBLÉMOVÝCH OKRUHŮ

Kroky k naplnění cílů ve volitelném tématu:

Krok 1 Stejně příležitosti pro všechny obyvatele Kraje Vysočina

Vzhledem k charakteristice regionu jako jedné z nejchudších oblastí v rámci Kraje Vysočina v rámci celé ČR (otázka nezaměstnanosti, růst výdajů na sociální oblast, apod.). Je třeba nejdříve rozvinout širokou diskusi v obcích na téma životaschopnosti obcí v okrajových oblastech regionu. Druhým klíčovým prvkem bude přesvědčovací kampaň, která bude mít za úkol získat obce ke společnému postupu pod heslem „1+1=3“ Společným tlakem obcí přimět nadřízené úřady v Kraji k postupu tzv. „stejných příležitostí“ pro všechny (1. fáze).

Krok 2 Aktivizace obcí regionu ke společnému postupu

Usilovat o společný postup obcí (fáze 2) ke spoluúčasti na zkvalitňování struktury zaměstnanosti v regionu, k podpoře investičních záměrů i podnikatelských aktivit, které by pozitivně zvýšily konkurenceschopnost regionu v rámci kraje (s využitím aktualizovaných rozvojových dokumentů Kraje Vysočina).

Krok 3 Informovanost obcí jako prostředek k jejich aktivizaci v rámci regionu

Pravidelným hodnocení dílčích výsledků meziobecní spolupráce a jejich publikováním v regionálním tisku i obecních zpravodajích vyvolat potřebu zvýšeného zájmu nejen o dění v obcích, ale v celé oblasti meziobecní spolupráce. Využití zkušeností členů RT v této oblasti může být pozitivním prvkem, který akceptaci potřeby úzké spolupráce v rámci například mikroregionu podpoří.

Krok 4 Diskuse o komunikační platformě a aktivizaci vhodného DSO

Servisní centrum budovat s ohledem na potřeby obcí ORP, zejména brát v potaz doporučení právního týmu SMO, že vhodným DSO, který by mohl realizovat záměr servisního centra obecním samosprávám by mohl být Moravskobudějovický mikroregion. Vzhledem k tomu, že starostové obcí ORP nechtějí další nový DSO, k transformaci stávajícího svazku budou zaujímat stanovisko až noví zastupitelé v obcích, je vcelku prostor pro informování nových zastupitelstev o cílech projektu i o možnostech,

kteří nám nabízí řešené volitelné téma. Úvodní setkání nových zástupců za obce v DSO v polovině prosince 2014 potom může stanovit i cestu k novým příležitostem.

6.2.4 Indikátory

Problémový okruh 1	Nízká úroveň spolupráce obcí v území ORP		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet aktivních a funkčních DSO v ORP a počet obcí v nich zapojených		
Měrná jednotka	Počet DSO s počtem obcí		
Správce měřítka	Předseda DSO, MBMR		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	4
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Z celkového množství DSO v ORP je řada jednoúčelových. V ORP jsou dva mikroregiony (MB MR, JMR). Pro posouzení úrovně MOS vezmeme změny ve struktuře DSO v ORP a v jejich funkčnosti a aktivitách.		
Metodika a výpočet:	Počet aktivních a funkčních DSO v ORP		
Zdroj čerpání dat:	Šetření v ORP		

Cíl 1.1	Koordinovat rozvojové aktivity obcí v ORP		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Komunikační platforma starostů obcí ORP v rámci MOS		
Měrná jednotka	Procento zúčastněných zástupců obcí ORP na setkání starostů		
Správce měřítka	Motivující starostové		
Roky	2013	2017	2020
Plán		60%	70%
Skutečnost	30%		
Popis měřítka:	Procento zúčastněných obcí na pravidelných setkáních starostů, případně zástupců obcí v ORP, případně v mikroregionech.		
Metodika a výpočet:	Zjistíme poměrem počtu zúčastněných k celkovému počtu obcí ORP (aktivního DSO).		
Zdroj čerpání dat:	Zápisy ze setkání starostů, případně zástupců z obcí ORP (DSO).		

Cíl 1.2	Aktualizovat stanovy Moravskobudějovického mikroregionu		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Aktualizace stanov DSO		
Měrná jednotka	Logická proměnná		
Správce měřítka	Předseda Moravskobudějovického mikroregionu		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Ano	Ano
Skutečnost	Ne		
Popis měřítka:	Aktualizace stanov DSO má za úkol novelizovat cíle a činnosti DSO směřujících k systematickému rozvoji zájmového území, ochranu a prosazování společných zájmů členských obcí a jejich spolupráci k posílení MOS.		
Metodika a výpočet:	Realizace/nerealizace stanov DSO MBMR		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva DSO		

Problémový okruh 2	Vysoká administrativní zátěž v obcích		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Snížení objemu administrativní zátěže OS v ORP		
Měrná jednotka	Počet statistických hlášení z obcí ORP		
Správce měřítka	Starostové obcí ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Snížení objemu legislativní zátěže o cca $\leq 1/4$	Další snížení objemu legislativní zátěže o $\geq 1/4$
Skutečnost	100 %		
Popis měřítka:	Společným postupem dosahovat pravidelného snižování objemu zpracovávaných hlášení a statistik z obcí – ideálně dosáhnout v roce 2020 stavu, kdy obce jedenkrát zadají údaje do univerzálního portálu, odkud si budou moci jednotlivé odbory nadřízených orgánů sbírat data z obcí dle potřeb.		
Metodika a výpočet:	Počet statistických hlášení z obcí za kalendářní rok		
Zdroj čerpání dat:	Výkaznictví obcí, informace z DSO		

Cíl 2.1	Sledovat změny v požadavcích na poskytování dat ze strany obcí vůči institucím VS a opačně		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Změny v počtu administrativních úkonů pro obce ORP		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starostové obcí ORP a funkční svazek DSO (předseda aktivního DSO)		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Snížení legislativní zátěže o $\leq 1/4$	Snížení legislativní zátěže o $\geq 1/4$
Skutečnost	Viz Dle platné legislativy, několikrát opakované dotazníky		
Popis měřítka:	Společným jednáním starostů obcí v ORP s krajskými orgány dosáhnout snížení zbytečných administrativních úkonů.		
Metodika a výpočet:	Z ročního počtu administrativních úkolů v obcích (zejména statistická hlášení, dotazníky z různých odborů nadřazených orgánů, apod.).		
Zdroj čerpání dat:	Řízený rozhovor se starosty obcí ke konci kalendářního roku		

Problémový okruh 3	Nízká efektivita managementu obce		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Množství dotačních a projektových aktivit obecních samospráv v ORP		
Měrná jednotka	Počet aktivit		
Správce měřítka	Předseda DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Viz Akční plány obecních samospráv (>2)	Viz Akční plány obecních samospráv (>2)
Skutečnost	0 - 2		
Popis měřítka:	Sledovat celkové množství uskutečněných dotačních a projektových aktivit obecních samospráv v průběhu roku.		
Metodika a výpočet:	Suma dotačních a projektových aktivit jednotlivých obecních samospráv v průběhu roku		
Zdroj čerpání dat:	Výkaznictví obcí, informace z DSO		

Cíl 3.1	Nastavit systém funkčního vzdělávání vedení obcí		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Počty vzdělávacích akcí pro management obcí v ORP		
Měrná jednotka	Počet akcí		
Správce měřítka	Předseda DSO a koordinátor servisního centra		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	V rámci DSO vytvořit funkční systém vzdělávání a školení obecních samospráv s cílem nevytvářet časově náročné programy, servisní centrum zabezpečí pravidelné informační materiály a bude informovat obce prostřednictvím e-mailové komunikace, telefonicky. Systém by měl obsahovat základní vzdělávání pro úplně nové členy OS, funkční školení pro starosty a místostarosty obcí, vedení povinné dokumentace, zápisy z jednání, apod., ekonomické agendy, různé – dle požadavků z obcí.		
Metodika a výpočet:	Počet vzdělávacích aktivit pro management obcí v evidenci DSO, případně servisního centra		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy DSO a servisního centra		

Cíl 3.2	Realizovat poradenství v oblasti hospodaření obcí		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	Dotační a projektové prostředky v rozpočtech obcí		
Měrná jednotka	Procentní podíl dotačních prostředků na rozpočtech obcí		
Správce měřítka	Předseda DSO a motivující starostové		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10 – 15%	15 – 20%
Skutečnost	0-10%		
Popis měřítka:	Počty společných projektů lze jednoduše sledovat. Bude-li se spolupráce obcí v ORP prohlubovat, počty společných projektů by měly narůstat. Rozvoj obcí lze hodnotit dle investičních projektů, stejně tak tzv. zdravé hospodaření obcí (míra zadlužení, minimalizace rizik (objem sankcí vůči obcím)).		
Metodika a výpočet:	Výroční zprávy DSO budou obsahovat pravidelná hodnocení rostoucích aktivit ve vzájemné spolupráci obcí ORP.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva DSO		

Cíl 3.3	Vytvořit servisní centrum pro obecní samosprávy		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	Funkční servisní centrum v ORP		
Měrná jednotka	Počet služeb realizovaných servisním centrem pro obce ORP		
Správce měřítka	Koordinátor servisního centra		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Požadovaný objem služeb obcemi ORP	Požadovaný objem služeb obcemi ORP
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Koordinátor servisního centra bude zajišťovat realizaci služeb centra pro obce ORP, asistentka povede záznamy o realizovaných službách, objemech realizovaných finančních prostředků pro obce.		
Metodika a výpočet:	Evidence práce servisního centra poslouží k pravidelnému vyhodnocení objemu prací, objemu realizovaných dotací a projektů, případně právních a jiných služeb.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva servisního centra		

Možné variantní řešení:

Cílem je vytvoření komunikační platformy, která nabídne bezpečný a přívětivý prostor pro výměnu poznatků a zkušeností mezi terciární sférou a praxí i mezi jednotlivými subjekty navzájem a poskytne zpětnou vazbu pro vzájemnou spolupráci.

6.3 Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

6.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven manažer strategie. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je řídicí skupina. Řídicí skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídicí skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
PhDr. Zdeněk Janderka – koordinátor RT MOS
Bc. Tereza Kolářová – pracovník pro analýzy a strategie RT MOS
Ing. Vlastimil Baňka – starosta ORP (Moravské Budějovice)
Jan Kocáb - předseda DSO MBMR, místostarosta ORP (Moravské Budějovice)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
Cíl 1.1	Koordinovat rozvojové aktivity obcí v ORP	Předseda Moravskobudějovického mikroregionu
Cíl 1.2	Aktualizovat stanovy Moravskobudějovického mikroregionu	Předseda Moravskobudějovického mikroregionu
Cíl 2.1	Sledovat změny v požadavcích na poskytování dat ze strany obcí vůči institucím VS a opačně	Starosta města ORP ve spolupráci s DSO
Cíl 3.1	Nastavit systém funkčního vzdělávání vedení obcí	DSO Moravskobudějovický mikroregion a tajemník MěÚ
Cíl 3.2	Realizovat poradenství v oblasti hospodaření obcí	Koordinátor servisního centra
Cíl 3.3	Vytvořit servisní centrum pro obecní samosprávy	Starosta ORP, předseda Moravskobudějovického mikroregionu a tajemník MěÚ, koordinátor servisního centra

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.	Počet aktivních a funkčních DSO v ORP a počet obcí v nich zapojených	Předseda Moravskobudějovického mikroregionu
2.	Komunikační platforma starostů obcí ORP v rámci MOS	Motivující starostové
3.	Aktualizace stanov DSO	Předseda Moravskobudějovického mikroregionu
4.	Snížení objemu administrativní zátěže OS v ORP	Starostové obcí ORP

5.	Změny v počtu administrativních úkonů pro obce ORP	Starostové obcí ORP a funkční svazek DSO
6.	Množství dotačních a projektových aktivit obecních samospráv v ORP	Předseda DSO
7.	Počty vzdělávacích akcí pro management obcí v ORP	Předseda DSO a koordinátor servisního centra
8.	Dotační a projektové prostředky v rozpočtech obcí	Předseda DSO a motivující starostové
9.	Funkční servisní centrum v ORP	Koordinátor servisního centra

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu)¹³. Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.¹⁴

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. -3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	Každoročně v 1. -2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

¹³ resp. 4.3.3, 5.3.3 a 6.3.3

¹⁴ Tabulka je univerzální a pro konkrétní území je nutné ji zpřesnit podle místních podmínek. V případě, že v době zapracování do souhrnného dokumentu nebudou vyjasněny konkrétní podmínky, bude uvedena obecně a v pozdějším období zaktualizována. To se týká zejména zodpovědné osoby/subjektu. Jakmile bude rozhodnuto o složení řídicí skupiny a o výběru manažera, je vhodné tuto informaci do souhrnného dokumentu doplnit (ne jmenovitě, ale funkčním zastoupením).

6.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok¹⁵. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad hamonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.

¹⁵ V případě, že se meziobecní spolupráce odehrává na bázi dobrovolného svazku obcí, musí být akční plán v souladu s rozpočtem svazku. Pokud probíhá spolupráce na smluvním základě, pak je potřeba, aby všechny aktivity uvedené v akčním plánu byly financovatelné (a tedy zahrnuté v rozpočtu) z rozpočtů jednotlivých zapojených obcí.

Akční plán na r. 2016	
Příprava	
Realizace	
Vyhodnocení	

Akční plán na r. 2017	
Příprava	
Realizace	
Vyhodnocení	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů.¹⁶ Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

¹⁶ V současné době jsou na www.strukturalni-fondy.cz k dispozici návrhy operačních programů, které procházejí procesem schvalování v Evropské komisi. Na základě připojíme Evropské komise budou ještě zčásti přepracovány, nicméně nepředpokládá se jejich zásadní revize. Proto je vhodné vycházet z aktuální verze operačních programů, do zdroje financování uvést nejen název operačního programu, ale i jeho konkrétní specifický cíl.

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partner.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4 Závěr a postup zpracování

6.4.1 Shrnutí

Součástí projektu MOS bylo též ustavení tzv. volitelného tématu, které realizační týmy začaly řešit po prvním setkání zástupců obcí ORP ze dne 17. 6. 2014. Z dotazníkových šetření A se ukázala jako nej-reálnější potřeba vytvoření servisního centra pro starosty obcí, respektive pro obecní samosprávy. Ve společném postupu s několika dalšími RT jsme stanovili velmi podobné problémové okruhy, které se snaží poukázat na nízkou úroveň spolupráce obcí v území ORP, vysokou administrativní zátěž především nevolněných starostů obcí v ORP a efektivitu managementu obcí. Jednotlivé problémové okruhy jsme rozpracovali do podoby jasně definovaných cílů, které by měly vést k lepší spolupráci obcí v rámci ORP, ke koordinaci rozvojových aktivit obcí a k vytvoření tzv. aktivního DSO, který by všechny tyto iniciativy byl schopen realizovat. Obce se brání vytvoření nového DSO, ale spíše by využily vhodné již existující DSO, jak jsme konzultovali s právním týmem MOS. Vysokou administrativní zátěž obcí v ORP lze snížit především optimalizací požadavků na poskytování dat ze strany obcí vůči institucím VS kraje, státu a opačně. Efektivitu managementu obcí je možné podpořit nastavením funkčního vzdělávání, poradenstvím v oblasti efektivity hospodaření obcí a finálně vytvořením servisního centra pro obecní samosprávy. Samotný servis samosprávám by mohl nabídnout široké spektrum služeb pro obecní samosprávy, a tím snížit administrativní zatížení obcí v ORP. Obce tím pádem mohou zaměřit své aktivity jiným směrem, zejména na hledání cest ke zkvalitnění života v obcích. Důležitá je ovšem otázka financování, pokud by byla finanční podpora ze strany SMO, státu nebo evropských dotací, můžeme očekávat naplnění cíle volitelného tématu projektu zrealizování funkčního servisu samosprávám pro obce, jako je tomu v zemích EU západně od našich hranic.

6.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Při zpracování strategie volitelného tématu „Servis obecním samosprávám“ v ORP jsme postupovali v souladu s metodickými pokyny vydanými SMO k projektu reg. č.: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001.

V úvodní fázi projektu jsme realizovali prostřednictvím řízených rozhovorů se starosty obcí v ORP úvodní a motivační setkání, při kterých jsme zároveň monitorovali stav života v obcích, představy starostů a obecních samospráv o směřování obcí, zjišťovali jsme, co v obcích považují za největší problémy z pohledu chodu obcí. Ptali jsme se na základní otázky dopravní obslužnosti, tam, kde jsou obce zřizovateli škol, jsme sondažovali, jaká je naplněnost kapacity škol, v oblasti odpadového hospodářství jsme mapovali stav OH, abychom mohli zjištěné informace zapracovat do vznikajícího souhrnného dokumentu k projektu MOS. V poslední části řízeného rozhovoru v obcích jsme položili starostům a zástupcům obcí jednoduchou otázku (viz dotazník A), kdyby měli bez přemýšlení zvolit téma, kterým by se měl projekt MOS podle nich ubírat, absolutní většina se vyslovila k několika problémům. Jelikož jsme regionem s vysokou mírou nezaměstnanosti (aktuálně kolem 22%), objevila se otázka hledání možností pracovních příležitostí a otázka vytvoření servisní pomoci obecním samospráv zejména v malých obcích ORP. Když jsme v měsíci lednu jako první mezi RT v rámci ČR dokončili dotazníkové šetření A a když jsme je v rámci analýzy se členy RT projektu vyhodnotili, vyšlo v naší analýze jako nejžádanější cíl od realizovaného projektu vytvořit servisní centrum pro starosty malých obcí, respektive servisní centrum pro obecní samosprávy obcí ORP (ať už je nazveme, jak chceme, smysl požadavku je jasný.). Po analýze jsme se rozhodli, že se o zkušenosti z dotazníkového šetření A podělíme na diskusním fóru portálu obcesobe.cz. Ani jsme netušili, jakou část zástupců realizačních týmů a zástupců obcí náš článek osloví. Během několika týdnů se v diskusním fóru objevilo téměř tisíc reakcí a příspěvků dalších realizačních týmů, které sdílely naše pocity a názory a hromadně se k tématu připojovaly. Když jsme potom připravovali materiály pro první setkání starostů obcí v rámci projektu, diskutovali jsme v rámci realizačního týmu spolu s motivujícími starosty o směřování volitelného tématu. Abychom dali všem frekventovaným tématům, ke kterým se starostové obcí vyjádřili, stejnou šanci, pro setkání jsme navrhli všechny diskutované možnosti. Setkání starostů obcí ORP z června 2014, kterého se zúčastnilo 18 starostů dotčených obcí, se v hlasování rozhodlo pro volitelné téma „Servis obecním samosprávám“. V následné fázi projektu, jsme řešili především otázky volitelného tématu, přičemž jednotliví členové RT dopracovávali úkoly z oblasti povinných témat. Zvolení „Servisu obecním samosprávám“ jako volitelné téma však zároveň odhalilo celou řadu problémových otázek, na kterých hledali odpověď všechny realizační týmy při následných setkáních tzv. pracovních skupin. V průběhu diskusí vykrytalizoval úkol provést hlubší šetření v obcích. Které si kladlo za cíl zjistit, jak obce zajišťují v sedmi vytipovaných oblastech služby nyní, jak by si představovaly jejich zajištění s využitím servisu samosprávám, jak by byly ochotny hledat cesty ke spolufinancování, případně samofinancování zajišťovaných služeb. Provedeného dotazníkového šetření B a C se zúčastnilo méně obcí z ORP (celkový počet 42 ze 47), z toho on-line dotazníku, který realizoval přímo SMO samostatně zúčastnilo 5 obcí, zbytek obcí zaslal dotazník realizačnímu týmu, který dotazníky za obce zpracoval podle jejich podkladů (celkově se dotazníků účastnilo zhruba o 10 obcí méně než úvodních dotazníkových šetření). Na vině ovšem byla také doba dovolených a školních prázdnin, zároveň také menší aktivita v obcích v době letních měsíců.

Problémy nastaly bezprostředně s nastupujícím podzimem, kdy se obce připravovaly na komunální volby 2014. Vázla komunikace s obcemi, telefonické a e-mailové kontakty s vedením obcí byly realizovány poměrně obtížně. Jako lidé znalí poměrů v terénu jsme upozorňovali na možné problémy také

na pracovních jednáních s představiteli SMO. Zájem obcí se soustřeďoval stále více na výsledky komunálních voleb. V rámci tzv. DSO Moravskobudějovický mikroregion (MBMR) a Jemnický mikroregion (JMR) se jednalo o nastavení nových směrů práce. Zatímco MBMR řeší otázku úpravy stanov MBMR, přičemž koordinátor RT projektu MOS předal vedení obcí i MBMR návrh úprav stanov DSO ze strany právního týmu SMO, dosud schůze MBMR, která by otázku úpravy stanov vyřešila, a tím nastartovala aktivní práci DSO, zatím neproběhla, naplánována je na měsíc březen 2015. JMR nastartoval aktivní spolupráci s MAS Jemnice a MAS Třebíč a rozjel projekt vzdělávání pro konkurenceschopnost v obcích (školení v oblasti ICT, ekonomických agend, komunikace mezi občany a úřady, apod.) Je to hmatatelná snaha o oživení aktivit v regionu. V současné době členové RT zapracovávají připomínky odborných posudků do SD projektu a budou připravovat materiály pro 2. setkání starostů obcí ORP, které naplánujeme na duben 2015, abychom splnili všechny potřebné termíny, které jako pracovníci smluvního partnera musíme dodržet. Na volitelném tématu pracovali především koordinátor RT, který zodpovídá mimo jiné za komunikaci s vedení obcí, a odborník na vybranou samosprávnou oblast. Oba úzce spolupracovali s analytičkou RT, která významně s oběma členy RT, kteří pracovali v terénu, spolupracovala a systematicky zapracovávala zjištěná data do připravovaných částí SD v oblasti volitelného tématu. Vzhledem k tomu, že v rámci připravovaného 2. setkání starostů obcí ORP chceme představit také základy tzv. akčního plánu realizace servisního centra, abychom reálně cíle projektu ve sledovaných oblastech mohli naplňovat, pracují členové RT na přípravných analýzách a postupných cílech v rámci realizace servisního centra pro obecní samosprávy. Na zpracování VT se podíleli členové RT projektu MOS, jednotlivé kroky komentovali také motivující starostové. Finální kroky k realizaci jedné z variant servisního centra budou muset udělat starostové obcí na 2. setkání starostů obcí z ORP. Vzhledem k možnostem, které by v oblasti posílení MOS mohlo servisní centrum do regionu přinést, vnímáme potřebu realizace SC jako velmi žádoucí.

6.5 Přílohy

Seznam zkratk:

ORP	obec s rozšířenou působností
MOS	meziobecní spolupráce
RT	realizační tým
ČR	Česká republika
DSO	Dobrovolný svazek obcí
KRT	koordinátor realizačního týmu
KMOS	koordinátor meziobecní spolupráce
ZŠ	základní škola
MŠ	mateřská škola
apod.	a podobně
SMO	Svazek měst a obcí
SD	strategický dokument
ČOV	čistička odpadních vod
tzv.	takzvaný
sb.	sbírka
ISVS	Informační systém veřejné správy
sz.	severozápadní
jv.	jihovýchodní
SO	správní obvod
km	kilometr
ČSÚ	Český statistický úřad
tab.	tabulka
VT	volitelné téma
PT	právní tým
RUD	rozpočtové určení daní
IT	informační technologie
EU	Evropská unie
MAS	místní akční skupina
U	uvolněný
N	neuvolněný
SŠ	střední škola
VŠ	vysoká škola
Dohoda PP	dohoda o provedení práce
VPP	vedlejší pracovní poměr
FO	fyzická osoba
PO	právnícká osoba
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
aj.	a jiné
tj.	to je
V	stupeň významnosti faktoru
P	pravděpodobnost
D	dopad faktoru
resp.	respektive
SWOT	strengths, weaknesses, opportunities, threats
MBMR	Moravskobudějovický mikroregion
JMR	Jemnický mikroregion

mikroregion

Příloha 10 Standardizovaný výstup z šetření k průřezovému tématu administrativní podpora malých obcí – Preferovaný způsob zajištění dané agendy (Zdroj: Odborný tým projektu MOS a šetření RT)

Preferovaný způsob zajištění dané agendy						
Okruh podpory a spolupráce	A. Sami interně, vlastním odborníkem		B. Smluvní zajištění ve spolupráci s jinou obcí		C. Smluvní zajištění na komerční bázi	
	Voleným zástupcem	Zaměstnanec	DSO	Partnerská dohoda	Právnícká osoba	Fyzická osoba
1. Právní podpora	41	2	36	26	6	7
2. Ekonomické agendy		37			4	6
3. Dotační management	28	5	34	27	7	9
4. Veřejné zakázky	34	2	31	24	7	9
5. IT podpora	41	6	5	3		1
6. Technická a stavební podpora	13	2	40	25		2
7. Rozvoj obce	41	34	17	9	19	6

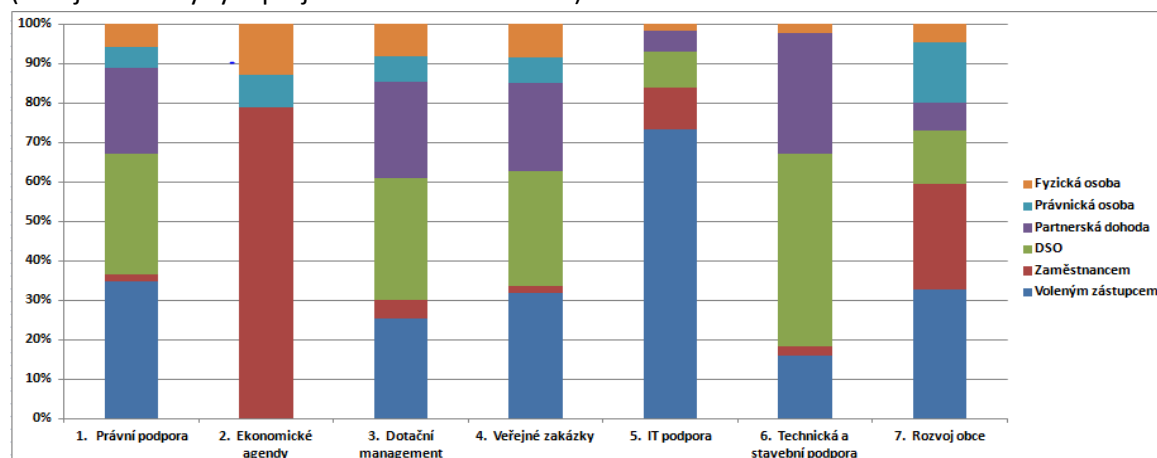
Komentář:

V oblasti právní podpory mají obce zájem především o právní poradenství, nemajetkovou agendu, zajištění výběrových řízení a vedení správních řízení. Jsou to logicky očekávané závěry, neboť se pohybujeme v oblasti, která vyžaduje vysoce odborné znalosti a praxi v oboru práva, v ostatních oblastech si obce vystačí většinou samy. Ekonomickou agendu ve většině obcí zajišťují zaměstnanci (účetní obce, pracující většinou na zkrácený úvazek). V oblasti ekonomických agend je zájem především o zabezpečení vzdělávání v ekonomických agendách.

V oblasti dotačního managementu a veřejných zakázek by obce využily nabídky komplexního vedení velkých zakázek, malé zakázky zvládají obce většinou samy. Starostové obcí však vyžadují spolehlivé a zkušené vedení servisu. V oblasti IT je zájem o zabezpečení vzdělávání, IT oblast se velmi rychle vyvíjí a neustále se mění. U stavební a technické podpory je zavedená spolupráce se stavebním odborem ORP (obce jsou se službou spokojeny). Ve vztahu k rozvoji obce je řada komodit realizována vlastními silami, sporadicky si obce nechávají řídit správu lesního majetku (většina si danou oblast zabezpečuje sama, prostor pro užší spolupráci MOS by se mohl objevit při prosazování společných zájmů obcí (zde je však potřebný příklad, respektive první hmatatelný úspěch několika obcí).

Příloha 10a Preferovaný způsob zajištění dané agendy

(Zdroj: Odborný tým projektu MOS a šetření RT)

Příloha 11 Standardizovaný výstup z šetření k průřezovému tématu administrativní podpora malých obcí – Způsob financování

(Zdroj: Odborný tým projektu MOS a šetření RT)

Způsob financování							
Připravenost k finanční spoluúčasti za stávajících podmínek			Nastavení jiných forem financování ze strany státu				
Plná úhrada z vlastních zdrojů obce	Prostřednictvím paušálního poplatku DSO (zajišťující obce)	Platba za každý provedený úkon (dle kalkulace DSO, zajišťující obce)	Příspěvek z RUD určený pro DSO zajišťující službu + aktivní poplatek obce	Plné financování podílem z RUD určené pro DSO zajišťující službu	Zpětná úhrada DSO zajišťující službu ze strany státu	Vytvoření dotačního titulu pro financování DSO zajišťující službu	
2	2	30	5	26	30	37	1. Právní podpora
2		4	1			2	2. Ekonomické agendy
2	2	26	4	24	25	33	3. Dotační management
2	1	23	2	19	24	28	4. Veřejné zakázky
2		16	4	12	11	17	5. IT podpora
3		5	1	3	2	5	6. Technická a stavební podpora
2		3	1			1	7. Rozvoj obce

Komentář:

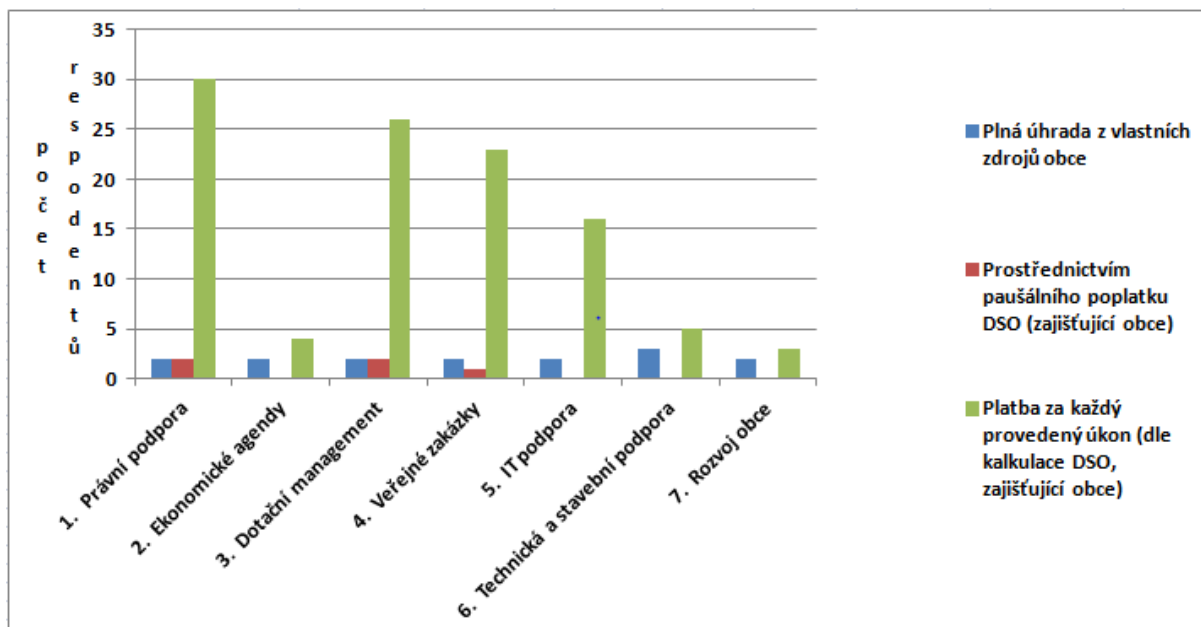
Způsob financování je pro případné zavedení servisu samosprávám klíčový. Obce se zapojí do projektu jen tehdy, pokud bude služba finančně výhodná. Obce volné prostředky na financování servisu samosprávám nemají. Z uvedených hodnot vyplývá, že názory na způsob financování služby se vcelku různé pro jednotlivé nabízené oblasti. Starostové však vidí nutnost finanční spoluúčasti na realizovaných službách.

Někteří ze starostů ovšem nechtějí o finanční spoluúčasti ani slyšet, v daném případě jsou rozhodnutí zůstat u stávajících způsobů zajišťování služeb. Pokud by se obce podílely na spolufinancování služeb servisu, jako nejvhodnější variantu vidí platbu za provedený úkon dle dané kalkulace DSO zajišťující

službu. Zřízení servisu samosprávám také záleží na finanční spoluúčasti státu nebo na evropských dotacích.

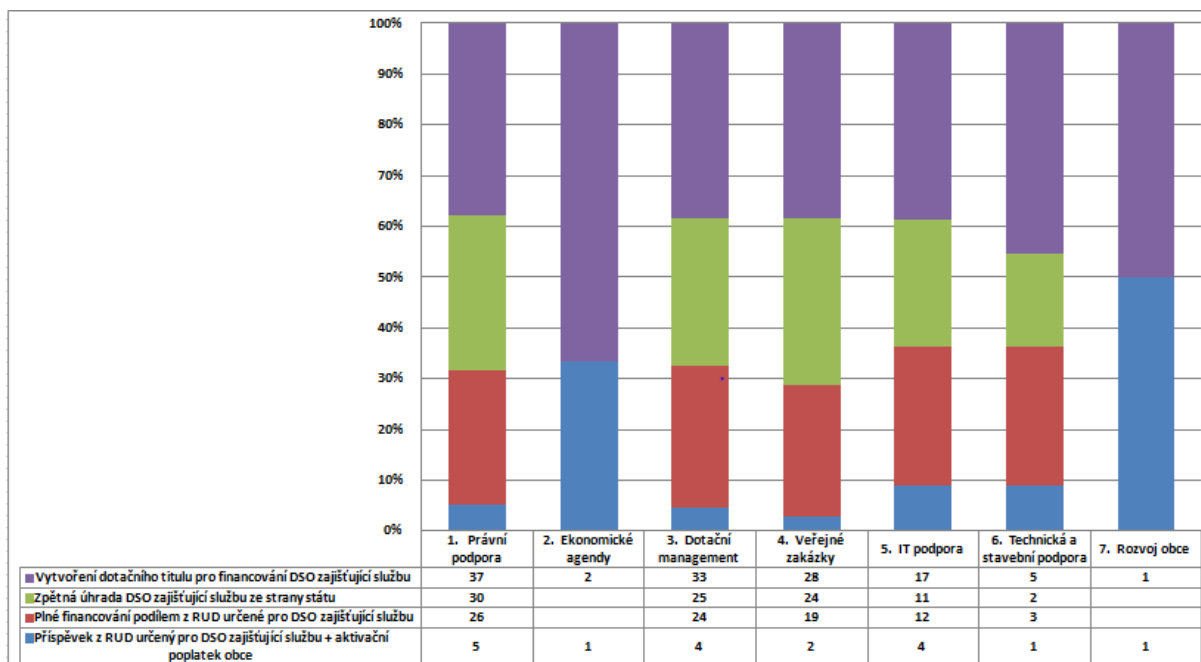
Příloha 11a Způsob financování, připravenost k finanční spoluúčasti za stávajících podmínek

(Zdroj: Odborný tým projektu MOS a šetření RT)

Příloha 11b Způsob financování, nastavení jiných forem financování ze strany státu

(Zdroj: Odborný tým projektu MOS a šetření RT)

7 Závěr, kontakty

Od listopadu 2013 přistoupilo město Moravské Budějovice jako smluvní partnerské město k realizaci projektu **Podpora meziobecní spolupráce, reg. číslo: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001**, jehož hlavním cílem je nejen zmapovat situaci v jednotlivých regionech ČR v oblasti šetření tzv. povinných témat, jako školství, sociální oblasti a odpadového hospodářství, čímž SMO získá neocenitelné informace o stavu „života“ povinných témat, ale projekt dává také obcím reálnou možnost zapojit se mnohem intenzivněji do meziobecní spolupráce, aby se jim podařilo daleko výrazněji prosadit společné potřeby a sladit společné zájmy, které by měly být tzv. prioritním směřováním k zajišťování řádného chodu celého regionu. Jsme si vědomi toho, že je velmi obtížné zahájit všechny procesy, které by pomohly restartu kvalitního života v příhraničních oblastech kraje, ale sám fakt, že do obcí přijeli členové realizačních týmů, hovořili se starosty, případně celými zastupitelstvy, přinesl alespoň částečné povědomí o tom, že jsou instituce, které si uvědomují vážnost stavu věcí veřejných a snaží se je nějakým způsobem řešit. Součástí projektu MOS bylo též ustavení tzv. volitelného tématu, které realizační týmy začaly řešit po prvním setkání zástupců obcí ORP. Dokument je zpracován na období 2014 až 2023 dle metodických pokynů zpracovaných odborným týmem Svazu měst a obcí ČR.

V oblasti tzv. čtvrtého volitelného tématu projektu se ukázala jako nejreálnější potřeba vytvoření servisního centra pro starosty obcí, respektive pro obecní samosprávy. Toto téma realizační tým zpracovával od června 2014, kdy si starostové téma odhlasovali jako téma volitelné (viz dokumentace z prvního setkání zástupců obcí ORP ze dne 17. 6. 2014).

Na straně jedné si zástupci obcí zvolili to, co členové realizačního týmu předpokládali, na straně druhé se s tímto tématem vynořila řada otázek, které vzbuzovaly a vzbuzují nejistotu, neklid a přinášejí řadu otázek, na které zatím nenalzáme jednoznačné odpovědi.

Obce ORP potřebují servisní pomoc, přitom se ovšem dostáváme do začarovaného kruhu. Služby je třeba nějakým způsobem hradit, a na to obce prostředky „nemají“, respektive nehodlají nic měnit na zažitých způsobech hospodaření (i přesto, že některé obce nakupují služby v relativně velkých objemech peněz (ke své velikosti i k objemu prostředků obecního rozpočtu). Dokument je zpracován na období 2014 až 2023 dle metodických pokynů zpracovaných odborným týmem Svazu měst a obcí ČR.

Realizační tým projektu MOS ve spolupráci s dalšími RT vytvořil pro všechny šetřené oblasti, včetně oblasti volitelné sumu základních závěrů, jejichž realizace by mohla přinést celou řadu kvalitativních změn pro život obyvatel výrazně okrajové části Kraje Vysočina (region nemá ve strategii kraje žádnou významnější prioritu!!).

Oblast školství je v rámci ORP dobře vedena, školství se potýká se základními problémy, jako jsou klesající počty dětí na školách, nedostatek financí, nízká úroveň spolupráce jednotlivých škol (i když v této oblasti již byly první kroky k rozvoji společných aktivit realizovány). Vyjdeme-li z analytické části, vytvořili jsme několik zásadních problémových okruhů pro školství v regionu – úbytek žáků na školách (a dočasný nárůst počtu dětí v MŠ), dále nás zaujala myšlenka, jak dál, až bude aktuálním problémem kritický úbytek žáků na školách. Proto jsme zvolili jako problémový okruh budoucí varianty stavu školství v ORP, efektivní síť škol, spolupráce při možné optimalizaci sítě škol, využití nadbytečných kapacit školských zařízení pro tzv. komunitní život v obcích, apod. Jako velmi potřebnou aktivitu vnímáme realizaci informačního servisu o aktivitách jednotlivých škol v ORP a informace o příhraničních aktivitách škol a realizaci výuky cizích jazyků ve školách ORP. Vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti v regionu vnímáme také jako velmi významnou aktivitu sladování potřeb trhu práce s nabídkami vzdělávacích institucí v regionu.

Pro oblast sociálních služeb musíme připomenout, že převážnou část služeb realizují města Moravské Budějovice a Jemnice. Vzhledem k záměrům státu zapojovat postupně dofinancován i realizace sociálních služeb také obce, vnímáme jako velmi podstatné realizovat několik dílčích úkolů, které v této oblasti považujeme za důležité. Realizovat ve spolupráci s městem ORP pozici koordinátora sociálních služeb (z analýzy šetření v této oblasti vyplývá, že zaměření se na efektivitu vynaložených financí bude prvořadé). Připravit rozsáhlou informační kampaň v oblasti sociálních služeb, zmapovat situaci potřeb v obcích ORP(stávajících i možných příštích), ve spolupráci s poskytovateli připravit efektivní komunitní plány a pravidelně je aktualizovat dle nastalých potřeb v ORP. Připravit ve spolupráci s obcemi prostor pro poskytování služeb přímo v obcích, případně sousedních obcích, nabídkou možných rekvalifikací dlouhodobě nezaměstnaných, apod.

V oblasti odpadového hospodářství je klíčovým momentem v Kraji Vysočina postup v realizaci ISNO, který je zpracováván energetickou agenturou ve spolupráci se SOV (Sdružení obcí Vysočny). To je hlavní úkol, problémové okruhy v oblasti odpadového hospodářství jsme tedy zaměřili především na sledování postupu realizace ISNO a možného vlivu ISNO v Kraji Vysočina na ekonomiku OH obcí, dále na nutnou rovinu společných postupů obcí v rámci svazků realizujících odpadové hospodářství. Vzhledem k tomu, že legislativa EU v oblasti odpadového hospodářství se radikálně zpřísňuje, jsou státy nuceny k úpravám legislativy vlastní – tedy zdražování, blížící se konec skládkování (2024) tlačí státy k navyšování ceny za skládkování, aby obce byly tlačeny k co nejrychlejšímu hledání náhradních řešení... Zásadním problémem jsou potom při tlaku na zvyšování cen za odpady problémy čemých skládek. Vzhledem k tomu, že jsme regionem s devizou výrazně čistého životního prostředí, je tento problémový okruh pro nás v oblasti nejen zachování stavu životního prostředí, ale hlavně možného marketingového využití pro potřeby například regionálního turismu, agroturistiky velmi důležitý.

Oblast volitelného tématu Servis obecním samosprávám, jak bylo toto téma zvoleno na prvním setkání starostů a představitelů obcí, přineslo zajímavý pohled na stav „života“ obecních samospráv v ORP. Ve společném postupu s několika dalšími RT jsme stanovili velmi podobné (jak to ostatně z vlastního šetření vyplynulo) problémové okruhy, které se snaží poukázat na nízkou úroveň spolupráce obcí v území ORP (cílem tohoto problémového okruhu je posílit vzájemné vazby a postoje obcí k potřebám regionu). Dále poukazujeme na vysokou administrativní zátěž v obcích a na potřebu zvýšení efektivity managementu obcí. Jednotlivé problémové okruhy jsme rozpracovali do podoby jasně definovaných cílů, které by měly vést k lepší spolupráci obcí v rámci ORP, ke koordinaci rozvojových aktivit obcí a k vytvoření tzv. aktivního DSO, který by všechny tyto iniciativy byl schopen realizovat. Nejde nutně o zakládání nových DSO (čemuž se obce ostatně brání), ale o využití vhodných DSO již existujících, jak jsme konzultovali s právním týmem projektu MOS. Další problémovou oblast představuje právě ona vysoká administrativní zátěž v obcích, kterou jsme jednoznačně spojili zejména s cílem optimalizace požadavků na poskytování dat ze strany obcí vůči institucím kraje a státu. Efektivita managementu obce je podle nás realizována jasně cíli nastavení funkčního vzdělávání managementu obcí, efektivitou hospodaření obcí a finálně vytvořením servisního centra pomoci obecním samosprávám, které by nabídlo plnohodnotnou realizaci poměrně širokého spektra služeb obecním samosprávám a jim tak uvolnilo ruce pro realizaci jiných nutných aktivit pro zkvalitnění života v obcích. Bude-li navíc pro tuto ideu podpora ze strany SMO a státu, můžeme očekávat, že funkční servisní centra v ORP beze zbytku naplní cíle projektu, které chtějí dát obcím v ČR podobný prostor ke společné zájmové realizaci sousedů, jako je tomu v zemích západně od naší hranice.

Kontakty na zpracovatele:

PhDr. Zdeněk Janderka – Koordinátor realizačního týmu MOS ORP Moravské Budějovice

Tel: +420 723 831 206

E-mail: janderka.zde@seznam.cz

Bc. Tereza Kolářová - Pracovník pro analýzy a strategie realizačního týmu MOS ORP Moravské Budějovice

Tel: + 420 606 530 428

E-mail: TerezaKollarova@email.cz

Bc. Michal Puchnar - Odborník na vybranou samosprávnou oblast

Tel.: +420 721 110 638

E-mail: michal.puchnar@gmail.com

Ing. Kateřina Tržilová - Asistentka realizačního týmu MOS

Tel.: +420 724 155 890

E-mail : trzilova.k@gmail.com

Jan Švaříček - Pracovník pro analýzy a strategie realizačního týmu MOS ORP Moravské Budějovice

Tel: +420 737 355 485

E-mail: jan.svaricek@gmail.com

8 Přílohy

8.1 Seznam tabulek

Tab. 1 Základní informace o strategii	6
Tab. 2 Obce správního obvodu dle abecedního pořadí	8
Tab. 3 Relevantní významné strategické dokumenty (Zdroj: MMR, Kraj Vysočina).....	12
Tab. 4 Charakteristika území ORP (Zdroj: ČSÚ).....	14
Tab. 5 Velikostní kategorie obcí dle počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ)	15
Tab. 6 Počet obyvatel ve městech (Zdroj: ČSÚ)	15
Tab. 7 Demografický vývoj obyvatel v území ORP (Zdroj: ČSÚ)	16
Tab. 8 Vývoj počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ)	17
Tab. 9 Změny počtu obyvatel v obcích (Zdroj: ČSÚ)	18
Tab. 10 Obyvatelstvo v roce 2012 (Zdroj: ČSÚ).....	20
Tab. 11 Věková struktura obyvatel v roce 2012 (Zdroj: ČSÚ)	23
Tab. 12 Stručná charakteristika školství v území ORP (Zdroj: Vlastní šetření RT)	26
Tab. 13 Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP (Zdroj: Vlastní šetření RT).....	27
Tab. 14 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP	29
(Zdroj: Vlastní šetření RT)	29
Tab. 15 Ekonomická aktivita obyvatel území ORP (Zdroj: statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)	30
Tab. 16 Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání (Zdroj: statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)	30
Tab. 17 Charakteristika domácností (Zdroj: statistika ČSÚ, Kraj Vysočina).....	31
Tab. 18 Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP (Zdroj: Statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)	31
Tab. 19 Míra nezaměstnanosti v roce 2011 (Zdroj. Statistika ČSÚ, Kraj Vysočina)	33
Tab. 20 Vývoj počtu ekonomických subjektů (Zdroj. Statistika ČSÚ, Kraj Vysočina).....	35
Tab. 21 Ekonomické subjekty podle počtu pracovníků (Zdroj: ČSÚ, statistika pro Kraj Vysočina)	35
Tab. 22 Ekonomické subjekty podle odvětví (Zdroj: ČSÚ).....	36
Tab. 23 Územní a strategické plánování (Zdroj: MěÚ M. Budějovice).....	48
Tab. 24 Popis klíčových aktérů (Zdroj: Vlastní šetření RT).....	51
Tab. 25 Vzdělávací zařízení dle velikostních kategorií obcí (Zdroj: SMO ČR; Výkazy OŠ ORP)	56
Tab. 27 Pracovníci ve školství (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	62
Tab. 28 Počet základních škol (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	65
Tab. 29 Počet malotřídních ZŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	65
Tab. 30 ZŠ zřizované obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	66
Tab. 32 Součásti základních škol (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy MŠMT)	67
Tab. 33 Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	68
Tab. 34 Počet úplných a neúplných ZŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	68
Tab. 35 Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	69
Tab. 36 Ostatní pedagogičtí pracovníci škol (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	69

Tab. 37 Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	70
Tab. 38 Počet absolventů ZŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení).....	70
Tab. 39 Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	71
Tab. 40 Základní údaje o základním vzdělávání (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	72
Tab. 41 Kapacita škol v roce 2012/2013 (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	73
Tab. 42 Očekávaný vývoj počtu žáků (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	74
Tab. 44 Počet dětí a pedagogických úvazků v MŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	76
Tab. 45 Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	76
Tab. 47 Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	78
Tab. 48 Školní družiny a školní kluby (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	79
Tab. 49 Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK (2012/2013, Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	80
Tab. 50 Počet ZUŠ podle zřizovatelů (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení).....	81
Tab. 51 Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ (2012/2013, Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	81
Tab. 52 Přehled středisek volného času podle zřizovatele (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	81
Tab. 53 SVČ zřizované obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	82
Tab. 54 Údaje o pracovnících SVČ (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení) ...	82
Tab. 55 Školní jídelny zřizované obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	83
Tab. 56 Údaje o pracovnících ve školních jídelnách (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	83
Tab. 57 Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	84
Tab. 58 Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v KČ (Zdroj: Rozpočty škol a školských zařízení v ORP)	85
Tab. 59 Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení).....	86
Tab. 60 Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013 (Zdroj: http://monitor.statnipokladna.cz/)	86
Tab. 61 Srovnání podílu obcí na školství s RUD (Kč) (Zdroj: Rozpočty školských zařízení, rozpočty obcí)	87
Tab. 62 Nezbytné investiční potřeby obcí týkající se ZŠ do roku 2023 (Zdroj: Informace od ředitelů škol).....	88
Tab. 63 Analýza cílových skupin (Zdroj: Vlastní šetření RT/ fokusní skupina s vedoucí OŠ ORP)	89

Tab. 64 Analýza rizik (Zdroj: Vlastní šetření RT)	91
Tab. 65 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP (Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb)	130
Tab. 66 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli v ORP)	131
Tab. 67 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP (Zdroj: Vlastní šetření u poskytovatelů sociálních služeb v ORP a sociálním odboru ORP)	131
Tab. 68 Počet jednotlivých typů sociálních služeb (Zdroj: MPSV)	133
Tab. 69 Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele OR; (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli ve SO a sousedních SO).....	133
Tab. 70 Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele v ORP (Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb)	136
Tab. 71 Počet sociálních služeb dle zřizovatele v ORP (Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb)	136
Tab. 72 Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli v ORP)	137
Tab. 73 Kapacita zařízení sociálních služeb (Zdroj: Čísla poskytnuta SMO ČR v rámci projektu MOS).....	137
Tab. 74 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli v ORP).....	139
Tab. 75 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet nespokojených žadatelů v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření se sociálním odborem ORP)	140
Tab. 76 Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření se sociálním odborem ORP a poskytovateli služeb)	140
Tab. 77 Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 (Zdroj: Vlastní šetření se sociálním odborem ORP a poskytovateli služeb)	141
Tab. 79 Analýza rizik (Zdroj: Vlastní šetření RT)	142
Tab. 80a Analýza cílových (dotčených) skupin	143
Tab. 80b Náklady obcí na sociální služby (Zdroj: Obecní rozpočty obcí).....	145
Tab. 84 Sběrné dvory na území ORP, současný stav	188
Zdroj: Vlastní šetření; Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Kraje Vysočina, Městský úřad Moravské Budějovice, odbor ŽP, ČSÚ (Základní územní jednotka)	188
Tab. 85 Výkupny odpadů na území ORP, současný stav	188
Zdroj: Vlastní šetření; Databáze oprávněných osob k nakládání s odpady Kraje Vysočina, Městský úřad Moravské Budějovice, odbor ŽP, ČSÚ (Základní územní jednotka)	188
Tab. 86 Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav.....	189
Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka)	189
Tab. 87 Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP	189
Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka), http://bioodpady.ecomanag.cz/kraj-vysocina/	189
Tab. 88 Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP.....	190
Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka), http://bioodpady.ecomanag.cz/kraj-vysocina/	190
Tab. 89 Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP)	190
Zdroj: Vlastní šetření, ČSÚ (Základní územní jednotka)	190
Tab. 90 Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) mimo území ORP	191

Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka)	191
Tab. 91 Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP)	191
(Zdroj: Vlastní šetření; ČSÚ (Základní územní jednotka)	191
Tab. 92 Sklárky odpadů provozované na území OR	192
(Zdroj: Vlastní šetření, ČSÚ (Základní územní jednotka)	192
Tab. 93 Nejblíže sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP (Zdroj: Vlastní šetření/zpracování)	192
Tab. 94 Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP; Zdroj: Vlastní šetření, ČSÚ (Základní územní jednotka)	192
Tab. 95 Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP	193
(Zdroj: Vlastní šetření, ČSÚ (Základní územní jednotka)	193
Tab. 96 Soupis starých ekologických zátěží a kontaminovaných ploch	195
(Zdroj: MŽP, oddělení sanace, environmentálních rizik a ekologických škod a jsou aktuální k 4.3.2014)	195
Tab. 97a Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012	196
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http:// isoh.cenia.cz/groupisoh/	196
Tab. 97b Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012	197
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http:// isoh.cenia.cz/groupisoh/	197
Tab. 98 Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012	197
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http:// isoh.cenia.cz/groupisoh/	197
Tab. 99a Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012	200
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http:// isoh.cenia.cz/groupisoh/	200
Tab. 99b Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	203
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http://isoh.cenia.cz/groupisoh/ , EKO-KOM, a.s.	203
Tab. 100a Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů) na území ORP za období 2008-2012	204
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)	204
Tab. 100b Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	204
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)	204
Tab. 100c Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	205
Zdroj: EKO-KOM, a.s.	205
Tab. 100d Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013	206
Zdroj: EKO-KOM, a.s.	206
Tab. 101 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012 (Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http://isoh.cenia.cz/groupisoh/	206

Tab. 102a Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012	207
(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http://isoh.cenia.cz/groupisoh/	207
Tab. 102b Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012	209
(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http://isoh.cenia.cz/groupisoh/	209
Tab. 103 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012 (Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http://isoh.cenia.cz/groupisoh/	210
Tab. 104 Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012.....	211
(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http://isoh.cenia.cz/groupisoh/	211
Tab. 105 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012	212
(Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP); http://isoh.cenia.cz/groupisoh/	212
Tab. 106 Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP Zdroj: Ministerstvo financí.....	213
Tab. 107 Analýza cílových (dotčených) skupin.....	214
Zdroj: Vlastní šetření/zpracování.....	214
Tab. 108 Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství),	216
Zdroj: Vlastní šetření/zpracování.....	216
Tab. 109 SWOT analýza.....	217
Zdroj: Vlastní šetření/zpracování.....	217
Tab. 110 Poptávka po nabízených službách (Zdroj: Projektový tým SMO)	282
Tab. 111 Preferovaný způsob dané agendy (Zdroj: Projektový tým SMO)	284
Tab. 112 Způsob financování (Zdroj: Projektový tým SMO)	285
Tab. 112a Možná podoba servisu samosprávám	286
Tab. 112b Preferovaný způsob financování.....	288
Tab. 112c Oblasti využití servisu samosprávám.....	290
Tab. 114 Velikostní kategorie obcí dle počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ).....	296
Tab. 115 Počet obyvatel ve městech (Zdroj: ČSÚ).....	296
Tab. 115 Obyvatelstvo (Zdroj: ČSÚ)	297
Tab. 117 Změny počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ).....	299
Tab. 118 Identifikace Moravskobudějovického mikroregion (Zdroj: Právní tým MOS).....	301
Tab. 119 Identifikace Jemnického mikroregion (Zdroj: Právní tým MOS).....	302
Tab. 120 Obce ORP Moravské Budějovice 1. stupně (Zdroj: www.czso.cz)	304
Tab. 121 Obce (města, městys) ORP Moravské Budějovice 2. stupně (Zdroj: www.czso.cz).....	305
Tab. 122 Města ORP Moravské Budějovice 3. stupně (Zdroj: www.czso.cz).....	305
Tab. 123 Identifikace obce (města) ORP Moravské Budějovice dle pozice starosty (Zdroj: www.czso.cz).....	305
Tab. 124 Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel obce (Zdroj: Zákon č. 128/2000 sb. O obcích).....	306
Tab. 125 Věková, genderová a vzdělanostní struktura starostů v ORP Moravské Budějovice.....	307
(Zdroj: Dotazníkové šetření „C“).....	307
Tab. 126 Specifické výdaje obcí ORP Moravské Budějovice za rok 2013	307
(Zdroj: Dotazníkové šetření „C“).....	307

Tab. 127: Identifikace obcí dle výše jejich příjmů a výdajů k 31. 12. 2013.....	315
Tab. 128: Celková výše příjmů a výdajů obcí, přepočteny příjmy a výdaje na obyvatele za rok 2013 (Zdroj: http://monitor.statnipokladna.cz/2013/).....	319
Tab. 129 Analýza cílových (dotčených skupin), (Zdroj: Vlastní šetření)	324
Tab. 130 Analýza rizik (Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování).....	326

8.2 Seznam obrázků

Obr. 1 Poloha správního obvodu v rámci Kraje Vysočina (Zdroj: Geoportál DMVS Kraje Vysočina).....	13
Obr. 2 Administrativní členění správního obvodu (Zdroj: Geoportál DMVS Kraje Vysočina).....	14
Obr. 3 Počet obyvatel a počet obcí, dle velikostních kategorií obcí (Zdroj: ČSÚ)	15
Obr. 4 Velikost obcí dle počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ).....	16
Obr. 5 Vývoj počtu obyvatel v obcích a městech (Zdroj: ČSÚ).....	18
Obr. 6 Vývoj počtu narozených a zemřelých (Zdroj: ČSÚ). Pozn.: Označení „lineární“ znamená lineární trend za sledované období	22
Obr. 7 Vývoj věkové složení obyvatel (Zdroj: ČSÚ).....	22
Obr. 8 Vývoj průměrného věku obyvatel (Zdroj: ČSÚ).....	23
Obr. 9 Věková pyramida ČR pro rok 2011(Zdroj: ČSÚ).....	25
Obr. 10 Počet obyvatel ve věku 0 - 14 let v Kraji vysočina a SO M. Budějovice. (Zdroj: ČSÚ).....	25
Obr. 11 Počet obyvatel Kraje Vysočina ve věkových kategoriích 0 až 19 let. Stav k 1. 1. roku (od roku 2014 dále se jedná o predikci ČSÚ. (Zdroj: ČSÚ)	26
Obr. 12 Časový vývoj nezaměstnanosti (Zdroj: ČSÚ)	32
Obr. 13 Nezaměstnanost v roce 2011 (Převzato z, Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/DC004473D7/\$File/63413513a4.pdf).....	33
Obr. 14 Nezaměstnanost v roce 2011 (Převzato: 2. úplná aktualizace územně analytických podkladů správního obvodu obce s rozšířenou působností.....	34
Obr. 15 Podíl ekonomických subjektů dle vybraných odvětví (Zdroj: ČSÚ).....	36
Obr. 16 Vyjíždka do zaměstnání v roce 2011 (Převzato z, zdroj: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/DC004473D4/\$File/63413513a5.pdf)	39
Obr. 17 Přehled dopravního spojení (Zdroj: Geoportál DMVS Kraje Vysočina).....	39
Obr. 18 Intenzita silniční dopravy kraje (Převzato, zdroj: Vysočina v dopravě - analýza dopravy Kraje vysočina dostupné na: http://www.kr-vysocina.cz/doprava.asp?p1=8977).....	40
Obr. 19 Dopravní spádovost (Převzato, zdroj: 2. úplná aktualizace ÚAP SO ORP)	41
Obr. 20 Železnice Kraje Vysočina (Převzato, zdroj: Vysočina v dopravě).....	42
Obr. 21 Ochrana přírody, krajiny a památek (Převzato z, zdroj: http://www.mbudejovice.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=9890&id_dokumenty=438662)	46
Obr. 22 Přehled zpracování územně plánovací dokumentace (Zdroj: MěÚ M. Budějovice).....	49
Obr. 23 Rozvojové oblasti a rozvojové osy Kraje Vysočina (Zdroj: Zásady územního rozvoje Kraje Vysočina, dostupné na: https://www.kr-vysocina.cz/zasady-uzemniho-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300412/p1=37753)	50
Obr. 24 Výřez z koordinčního výkresu Zásad územního rozvoje Kraje Vysočina (Kraj Vysočina).....	51
Obr. 25 Rozmístění mateřských škol (Zdroj: SMO ČR)	59
Obr. 26 Rozmístění základních škol (Zdroj: SMO ČR).....	60
Obr. 27 Průměrný přepočtený počet pedagogů ve vzdělávacích zařízeních.....	64
(Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice).....	64
Obr. 28 Počet dětí v MŠ (Zdroj: Výkazy OŠ ORP Moravské Budějovice)	75
Obr. 29 Vývoj počtu žáků ve školních družinách a školních klubech, (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	80

Obr. 30 Vývoj počtu účastníků v DDM M. Budějovice a Jemnice (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	82
Obr. 31 Srovnání vývoje nákladů a počtu žáků (Zdroj: OŠ ORP M. Budějovice, Výkazy škol a školských zařízení)	84
Obr. 31c: Vývoj věkové složení obyvatel (Zdroj: ČSÚ, SD M. Budějovice).....	153
Obr. 32 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP), (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP).....	176
Obr. 33 Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP), (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP).....	176
Obr. 34 Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP).....	177
Obr. 35 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP, (Zdroj: Vlastní šetření s poskytovateli a sociální odborem ORP).....	177
Obr. 36 Náklady na sběr, svoz a odstranění SKO v ORP ČR, 2012 (Zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR za rok 2012, IURMO, Praha, 2013)	186
Obr. 37 Výtěžnost tříděného odpadu v ORP ČR, 2012 (Zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR za rok 2012, IURMO, Praha, 2013)	187
Obr. 38 Mapa starých ekologických zátěží a kontaminovaných ploch (Zdroj: MŽP, oddělení sanace, environmentálních rizik a ekologických škod a jsou aktuální k 4. 3. 2014.)	194
Obr. 39: Graf znázorňuje spolupráci mezi sousedními obcemi, kterou hodnotili starostové obcí ORP (Zdroj: Dotazníkové šetření A)	267
Obr. 40: Graf ukazuje, jak starostové hodnotili největší bariéry v meziobecní spolupráci (Zdroj: Dotazníkové šetření A).....	269
Obr. 41: Graf ukazuje, co starostové hodnotili jako vhodnou oblast pro meziobecní spolupráci (Zdroj: Dotazníkové šetření A).....	270
Obr. 42: Graf vykazuje největší výhody spolupráce mezi obcemi (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	272
Obr. 43: Schopnost koordinace stávajících oblastí pomocí stávajícího DSO (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	273
Obr. 44: Způsob finanční podpory meziobecní spolupráce (Zdroj: Dotazníkové šetření B)	273
Obr. 45: Nejdůležitější faktory vzniku meziobecní spolupráce (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	274
Obr. 46: Nejvíce řešené problémy v oblasti školství (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	274
Obr. 47: Možnosti spolupráce v oblasti školství mezi obcemi (Zdroj: Dotazníkové šetření B)	275
Obr. 48: Problémy v oblasti sociálních služeb (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	276
Obr. 49: Hodnocení sociálních služeb v obcích (Zdroj: Dotazníkové šetření B)	276
Obr. 50: Problémy v oblasti odpadového hospodářství (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	277
Obr. 51: Možnosti spolupráce mezi obcemi v oblasti odpadového hospodářství (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	277
Obr. 52: Způsoby zajištění (Zdroj: Dotazníkové šetření B)	278
Obr. 52a Preferovaný způsob zajištění servisu samosprávám (Zdroj: Dotazníkové šetření C).....	287
Obr. 52b Preferovaný způsob financování (Zdroj: Dotazníkové šetření C)	289
Obr. 53: Administrativní rozdělení Kraje vysočina (Převzato z, zdroj: http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp)	295
Obr. 54: Velikost obcí dle počtu obyvatel (Zdroj: ČSÚ).....	296

Obr. 55: Administrativní rozdělení SO ORP Moravské Budějovice (Převzato z, zdroj: http://www.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_spravniho_obvodu_orp_moravske_budejovice/\$File/ORP6106.jpg).....	297
Obr. 56: Vývoj počtu narozených a zemřelých (Zdroj: ČSÚ).....	298
Obr. 57: Vývoj věkové složení obyvatel (Zdroj: ČSÚ).....	298
Obr. 58: Moravskobudějovický mikroregion (Zdroj: Právní tým MOS) Moravskobudějovický mikroregion.....	301
Obr. 59: Jemnický mikroregion (Zdroj: Právní tým MOS).....	302
Obr. 60: Popis meziobecní spolupráce (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	309
Obr. 61: Bariéry meziobecní spolupráce (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	310
Obr. 62: Oblasti vhodné pro MOS (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	311
Obr. 63: Stávající oblasti spolupráce mezi obcemi (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	312
Obr. 64: Vhodná forma MOS (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	313
Obr. 65: Největší výhody spolupráce mezi obcemi (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	314
Obr. 66: Forma financování MOS (Zdroj: Dotazníkové šetření B).....	314
Obr. 68: Kapitálové výdaje celého ORP Moravské Budějovice (Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování).....	318
Obr. 69: Celkové výdaje ORP Moravské Budějovice (Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování).....	318
Obr. 70: Celkové příjmy a výdaje celého ORP Moravské Budějovice (Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování).....	319
Obr. 71: Příjmy obcí na jednoho obyvatele k 31. 12. 2013 v ORP Moravské Budějovice (Zdroj: Vlastní šetření v ORP/zpracování).....	321
Obr. 72: Výdaje obcí na jednoho obyvatele k datu 31. 12. 2013 v ORP Moravské Budějovice.....	322
Obr. 73: Saldo obcí na jednoho obyvatele k datu 31. 12. 2013 v ORP Moravské Budějovice.....	323

8.3 Seznam příloh

Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012.....	242
Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně.....	245
Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012.....	248
Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	250
Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně.....	252
Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	255
Příloha č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	257
Příloha č. 8 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP.....	259
za období 2008-2012.....	259
Příloha č. 9 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012	262
Příloha 10 Standardizovaný výstup z šetření k průřezovému tématu administrativní podpora malých obcí – Preferovaný způsob zajištění dané agendy (Zdroj: Odborný tým projektu MOS a šetření RT) 354	
Příloha 11 Standardizovaný výstup z šetření k průřezovému tématu administrativní podpora malých obcí – Způsob financování (Zdroj: Odborný tým projektu MOS a šetření RT).....	355
Příloha 10a Preferovaný způsob zajištění dané agendy.....	355
Příloha 11a Způsob financování - připravenost k finanční spoluúčasti za stávajících podmínek.....	356
Příloha 11b Způsob financování - nastavení jiných forem financování ze strany státu.....	356